

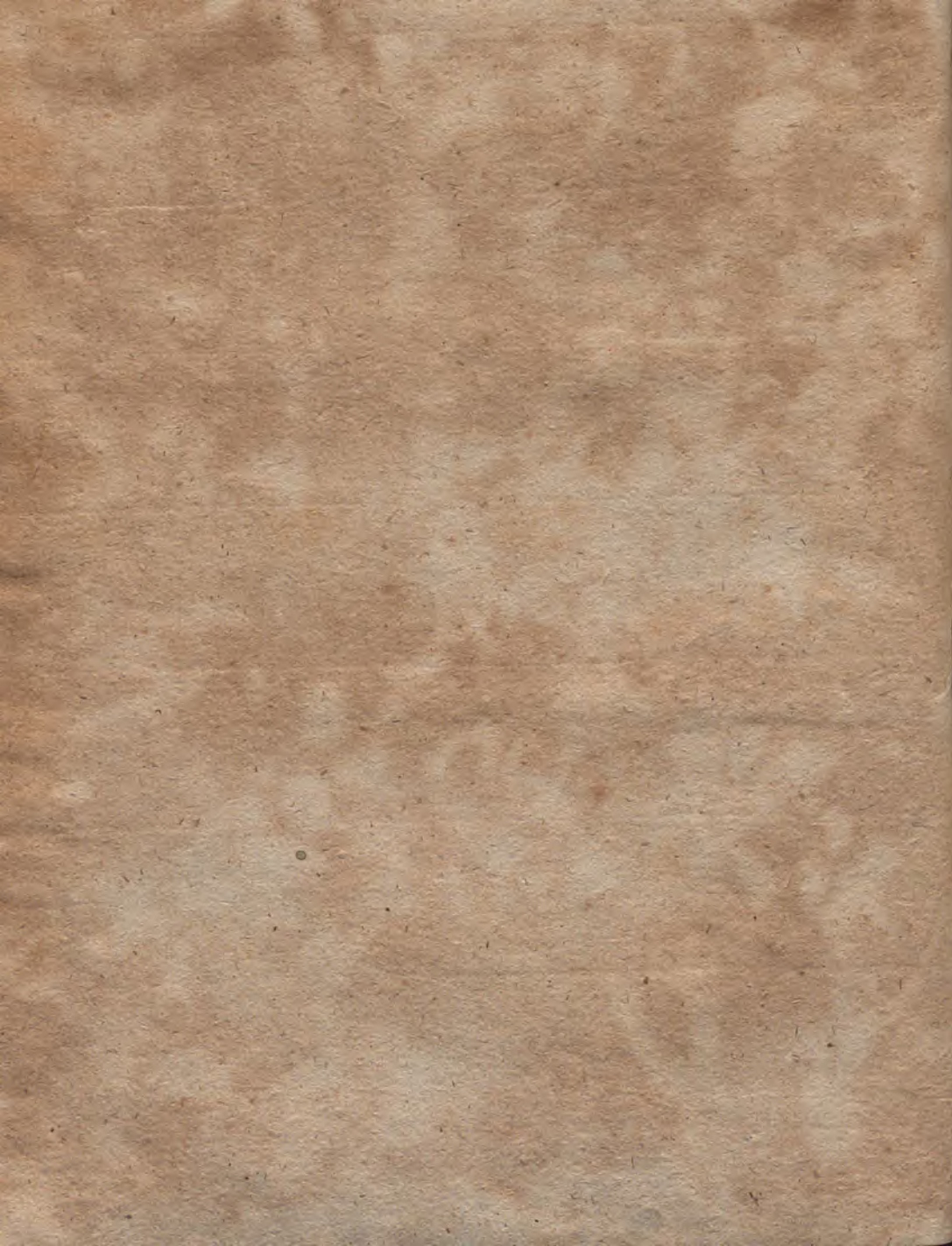

No 557

me
644

Ch. 1-23

Ch. 156

~~Feb~~

2. b. de nosa Sma de nonidade

2. b. das chaggas

2. m. do spinto, avto

2. m. por m. finados

~~2. b. de nosa Sma~~

Palmeria Colon. de N. S. das Virtudes de
Belg. de S. R. da Prov. de Portugal.

me
644

2

Incipit tractatus notabilis de ex-
cōicationibus suspensionibus inter-
dictis irregularitatib⁹ et pēnis Fratris
Antonini archiepi Florentini de or-
dine predicatorum.

Excommunicatio
dicitur exclusio a cō-
muniōe. Sicut
autē triplex ē cōiō
fidelium. scilicet in quēsa-
tiōe loquela cibo

et huiusmodi: in sacramētorū susce-
ptiōe: in bonorum spiritualium par-
ticipatiōe que fiunt in ecclesia iuxta
illud: Particeps ego sum omnium ti-
mentiū te: et cūsto. man. tua. Sic tri-
plex potest dici excōicatio alijs omni-
fis. Prima ē excōicatio maior que
etiā dicitur anathema: et excludit a
predicta triplici cōiōne: de hac. 3. q. 4.
engeltrudam. et 2. q. 3. sicut apostoli. et
c. nihil. Secunda excōicatio est mi-
nor que excludit a participatiōe et
cōiōne sacramētorum: passiuā tamē
sicut Jo. de ligna. de de. ex. depo. si cele-
brat. et hoc. ii. q. 3. cum excōicato. et 3. q.
4. engeltrudam. Tertia est excōi-
catio data a deo: scilicet inflictā p quol-
z mortali: et de hac. ii. q. 3. audi. Ista igitur
de cēsuris ecclesiasticis quarta pars
sex titulos habet. In primo tractabitur
de excōicatione maiori. In secundo de
minori. In 3. de interdicto. In 4. de
suspensionē. In 5. de irregularitate.
In 6. de penis in genere. Quan-
tum ad primū sciendū quod excōicatio
maior quāq; inferri ab homine siue a iudi-
ce: et quod ista potest inferri pro varijs et
inumeris casib⁹ etiā iniustis siō nō pōt
poni casus ipsi. Quāq; inferri a iure

particulari per cōstitutōnes v3 syno-
dales alicuius diocesis: vel prouincia-
les factas in concilio prouinciali: vel
per legatum alicuius prouincie q nō
extenduntur ad alia loca scilicet extra prou-
incias vel diocesim: et quia hec vari-
antur etiā multis modis: quia quot
dioceses tot quodāmodo constitutio-
nes: ideo etiā ipse omittuntur. Quā-
q; inferri a iure cōi excōicatio: seu p
cōstitutōes factas i cōcilijs vniuersali-
bus vel a sūmis pōtificib⁹ q astrigūt
et ligāt vbiq; terrarū fideles: quāq; q
dā habentur in corpore iuris. vñ Do-
sti. de sen. ex. in prin. enumerat. 30. ex-
cōicationes collectas ex decretis et de
cretalib⁹. Jo. vero an. de sen. ex. c. eos
li. 6. in glo. enumerat triginta duas:
que habentur in ipso libro. 6. Et ideo
in de. i. de sen. ex. enumerat quinquā-
ginta duas: que habentur in clemen-
tibus. Quēdam alie sunt per extranagātes
diuersorū sūmorū pontificū. Et itē
quēdam alie sunt que annuatim fiūt a
sūmo pōtifice i curia s̄ qsdā persōas
seu cōmittētes quēdam vicia: vt. j. pate-
bit. Igitur circa istā materiā excōi-
cations maioris sic procedit. Prio
ponent casus ipsi ppter quos incurrit
ipsa excōicatio maior: quorum quēdam
sunt apostolice sedi reseruari cōstitū ad
absolutōz. 2. tractabitur de ipsa excōi-
cations maioris. 3. de ipsius absolutiōe. in
ponēdo autē ipsos casus excōications
iuris: prius agēt de illis in qbus fre-
quēt̄ incurrit cū aliquali declaratiōe
sicut nōta p doctores. Et exinde de alijs
breuissime expediet. Demū ponēt de
vbo ad vbu qdā extranagantes et ipse p-
cessus q sit annuati i curia p papam
et cōtines plures excōicationes.

De infectione manuum in clericum
vel religiosum violenta.

Cap. primum.

¶ Quis suadete diabolo huius
sacrilegij vicium vel crimen in
currerit: q̄ in clericum vel mo-
nachum manus violentas iniecerit: ana-
thematis vinculo subijciat: et nullus
epoz illum presumat absolue: nisi motus
urgente periculo: donec apostolico co-
spectui presenteretur: et eius mandatum
suscipiat. In. 2. 17. q. 4. Super hoc
decreto sunt quibus notanda. Primum
est q̄ nomine si quis copreben-
dit et femina: vt dicit ibi gl. et archi. et vt pa-
tet extra de sen. ex. mulieres. 2. est
notandum quis clericus vel religio-
sus gaudeat isto privilegio: quis no-
super quo Jo. de ligna. in tractatu de
censura ecclesiastica dicit q̄ religio-
sus monachus non clericus gaudet
isto privilegio: scilicet q̄ iniiciens ma-
nus violentas in ipsum est excoicatus.
Item canonicus regularis non cleri-
cus. Item novitius religiosus gau-
det hoc privilegio: vt in. c. si religio-
so. co. ti. li. 6. Item moniales et conuer-
se earum: extra de sen. ex. de moniali-
bus. Item conuersi religionum: s; de co-
uersione secularium remanet dubium. Nos-
aut. in. c. non dubium. de sen. ex. dicit q̄
conuersus qui remanet in domo sua
viuens vt laicus non gaudet hac im-
munitate. 27. q. 1. vt lex continet. Si vero
sit conuersus tradens se et sua: p̄secrat
incedens: horas audiens: honeste viuens
talis gaudet hac immunitate. 17. q. 4.
si quis. Probat hec solutio in. c. vt p̄-
uilegia. de p̄uile. di. hoc aut. Et hanc
credo vera. Jo. de ligna. clericus con-
iugatus non bigamus incedens in habitu

clericali et tonsura gaudet hac immunitate: vt in. c. vno. de clericis iug. li. 6. Et hoc quo ad duos: q; scilicet percutiens eum incidit in canone. 2. q; non habet respon-
dendum in iudicio seculari. de percutiente de-
ricum non bigamum dimittente habitum et ton-
suram: et postea reassumete vix talis iudi-
cat in canone sicut opiones: et quod dicitur
q; non. na. satis est q; elegerit sibi semel
vitam clericalem professionem vel regulam quod
semel. de re. iur. li. 6. Et alij dicitur con-
trarium q; iusta pena nemini est aufe-
renda. 4. q. 1. si quis libellum. p. hoc faci-
unt nota p. In. 1. c. si. de vita et ho. de.
Qui dicit clericos priuatos privilegio:
q; se immiscet negociationibus illud real-
sumere dimittendo. Jo. In. et archi.
tenet hanc partem: hanc etiam probat
clemen. de vi. et ho. de. Si littera itel-
ligat s; in continuo et rectum intellectum
na. ibi dicit textus quod diu in premissis
eristant vel infirmitat eo ipso amittat. et
ille versus s; verum intellectus refertur
ad omnia precedentia: vt in. c. 2. regis.
de appel. confirmat hoc q; illa constitutio
est penalitudo: ideo in dubio oportet recipere
interpretationem in parte mitiore. Jo. de
ligna. de percutiente depositum dicit Jo.
et Hug. 50. di. accedens. q; incidit in ca-
none. Et idem Ber. Sed Bar. Bri. et
alii: quod videtur approbari p. c. de gra-
datio. de pe. li. 6. Jo. an. in. d. c. de gra-
datio. dicit prima opinio esse veram in
verbalitudo depositio: s; in actualitudo depo-
sito est vera tertia opinio Jo. de ligna.
Percutiens clericum p. saltum p. motum inci-
dit in canone: q; talis recipit caractere.
Clericus percutiens seipsum irato animo
incidit in canone. quod probat. 23. q. 5. si non
licet. Preterea tale privilegium est in-
dultum toti ordini clericali: cui immunitas

nō pōt Jo. de lig. Idem archi. & Jo. an. Percutiens clericū excōicātū: vtz incidat in canonē. Dicit aliq q non per. c. excōicatorū. 23. q. 5. r. ii. q. i. mul. tū. Sed in cōtrariū est comunis opi. nio. Nam excōmunicatus retinet or. dinem ratione cuius indulta est im. munitas: ergo durat durante causa. Hāc opi. tenet Jo. Vin. & Hoff. In. no. Jo. an. Spe. Percutiens clericū icēdēt sine habitu clericali: si moni. tus fuerit & nō assūperit n̄ incidit in canonē. Si autē nō fuerit monitus & ipsū percusserit nō i actu belli v' ag. gressure: tūc incidit etiā si cleric' ha. bitu deposito se alias imiscuerat: sed si ipsū pcusserit i actu belli & aggres. sure: tūc nō icidit s̄m Inn. Hic tñ pu. tarē pōderādū qs dedit causaz bello & aggressure. Nam si clericus iuste causa dedit: tūc indubitatū ē: q illi cō. tra quos venit clericus n̄ incidunt ex. capite defense permisse: vt in. c. si ve. ro. de sen. ex. & ceteri fauentes igresso n̄ icidūt. Itē si tertius terūū: & clericus temē se imisceat habitu deposito: & tē. crederē pcutiētes i limib' aggressure nō fore excōicatos: & sic itelligo opi. Inno. & Jo. de lig. Percutiens ordina. tū nō baptizatū nō incidit qz non ha. bet characterē. Percutiens ordiatum inuitū coactione absoluta nō incidit i canonē: qz talis n̄ recipit characterē: eē d̄ hap. maiores. in glo. s̄z inuitum coactioē cōditionali: nisi postea ratifi. cet exp̄sse vel tacite talē pcutiēs n̄ icidit in canonē. Jo. de ligna. Detinens clericū asportātem res suas: v' alie. nas apud se depositas p violētā: vel auferēs eo inuito n̄ icidit i canonē si ei auferat: vuz ē i asportādo. i. anteq̄

se recipiat ad locū destinatū. Si autē h̄ facēt ex iteruallo postq̄ puenit ad locum destinatū & adept' fuerit pos. sessionem rez illaz perfecte icidit s̄z pe. de cens. ecclesiasti. 3. notanduz est q in quibusdam casibus q̄nis nō actualiter iniūciat quis manuz violen. tam in clericum incidit in canonē p. pter quosdam actus iniuriosos per. sonales factos cōtra tales: sicut cum quis percutit clericum subijcētes se verberibus eius pro emenda offense cōmisse: extra d̄ sen. ex. contingit. Cle. ricus vero subijcēs se verberibus v' etiā q ē excōicat'. Dicit Jo. an. i no. uella qz participat i crīe dānato ex. e. nuper. r. c. si cōcubine. Nisi dicas q participiū in crīe tūc inducit excōica. tionē i participāte qñ participat euz excōicato nō in illo actu tñ pro quo pncipalis excōicationē incurrit: ad h̄ j. e. si concubine. Vbi post latā s̄ntam decr. nup. ponit etiā illū excōictum tēpore cōionis. nec obstat si dicas q mā dās l' cooperās pcutiētū sit excōi. catus: qz n̄ ex vi participij: sed ex ppo. facto: q etiā qñqz excōicatus ē n̄ phi. bēs. j. e. quāte. Vel nisi dicas q s̄mit. tere nō est participare crimini: qz p. babilē credē poterat illuz remissuz. Prior tñ solutio non videt' sufficiens vbi ic' iterant: cū ex pmo sit excōica. tus. Hoc Jo. an. Idē Pau. in de. eol. d̄ san. & affi. r. sic vidēt' dicere q non sit excōicatus. De. vero d̄ perusio di. cit q talis cleric' si pmittit se percuti vna pcussioē tñ: tūc nō ligat' maiori qz anq̄ seq̄t' lesio pcutiēs n̄ ē excōica. tus: & sic se subijcēdo n̄ participat ex. cōicato: s̄z excōicādo. Si autē subijcit se plurib' pcussioib': tūc ligat' maiori

qz participat excoicatio i cric. Et ista
 prima solutio facit ad questione qua
 faciunt predicti doc. de eo qui recipit
 coionem a religioso sine lina eius a q
 debet habere vtrum. s. sit excoicat? si
 cut r ipse religiosus: remittunt ad no
 tata circa istam decretalem contigit
 Item reputatur quasi manus violen
 ta cu gs retinet clericu icarceratu vl
 in custodia vel vinculum: vt i. c. na
 per. Includens clericum violent ne
 ab inimicis ipsum querentibus occi
 datur non incidit in canonem: quia li
 cet adsit violentia: no tñ dolus: immo
 ad salutē ei? it no ad iniuriā. Hoc t3
 Inm. in. c. nup. Duo ad hoc regrunē
 vt gs incidat in canonez illum. ti quis
 suadete. i7. q. 4. s. anim? dolosus: r sa
 cti ppetratio: vt p3 ex ipso tex. r Jo.
 an. t3 et q? pena late sine nullus incidat
 p solā attetatioz: nisi pueniat ad act?
 ssumationē: p. c. per petue. d. elec. li. 6.
 vñ vibrās gladius vt pcuteret clericū
 que tñ ille nō percussit: qz ille ictuz vi
 tavit nō incidit in canone. Jo. de lign.
 si alig inimici clerici obsidēt ipsū in
 castro vel domo forte alie? mulieris
 claudūt ipz: r nō eū custodiūt: s3 vt il
 li verecūdiā faciāt nō dicerēt illū deti
 nere i custodia vel carcerē: qz neq3 h
 itēdūt. Itē nec violentiā iferūt psone
 nec reb? adherētib?. hec sūt vba Inm.
 Hescio tñ si p hec vba intēdat Inm.
 dicē hōi nō fore excoicatos: s3 hvidea
 tur p vba illa: nec violentiā. zc. qd f3
 rat canon. Eredo tñ in obsidente pō
 derādū: ppter qd fiat obsessio. An p
 pt castz habēdū: r nō psonā violāda3
 r tūc credo q? nō incidet. Si aut fie
 ret obsessio ppt psonā vt violet: tūc i
 cidēt. De claudete vō domū mulier

ad verecūdiā clerici detegēdā crede
 re ipm includēt excoicatum: nā sit iu
 ria persone clerici iclusi. Jo. de lign.
 Itē reputat qsi manus violeta: vt cu
 gs mādat capi vl verberari talē: r se
 q? effectus: vt i. c. per pedim? Itē per
 cutere reputat clericū cu gs rat3 h3
 pcurssione clerici factā noie suo: vt. c.
 cū q. e. ti. li. 6. Itē reputat cuz nō defē
 dit clericuz cū ledit psoalit: r defen
 dē pt sine piculo sui: et. c. quāte. Hō
 q? circa hūc casū varie sūt opinionēs.
 Quidā. n. vt Jo. r Ber. in glo. sup. c.
 quāte. r Huil. dicunt q? istud. s. nō de
 federe clericū ab iurys psonalib? cū
 fieri possit iducit excoicationē qstum
 ad officiales: ad quoz ofiūm pertinet
 eos defēdē. z3. q. 5. administratores. r
 i4. q. 5. forte. Hosti. vero dicit in sū. h
 eē intelligēdum gūaliter de quocūq3
 et si nō teneret ad h ex officio dūmō
 nudo vbo tñ phibē possit: vt si dice
 ret illi q? velle iniuriā: Lauas tibi
 vel nō facias: r ille abstineret: ar. ad
 hoc et. c. dilecto. li. 6. Idem vñ scire
 Jo. d. lig. sup. c. qste. Inno. vero reci
 tat vtrāq3 opionē: r dicit q? si aligs
 verberaret noie meo: r ex negligentia
 nō phiberē sine dolo: nō incidere3 i ca
 nonē: cū necessari? sit dolus: sec? si ex
 pposito nō phibeo. Jo. an. i nouella in
 v. c. qste. dicit qd Vin. abb. r Hostie.
 Finaliter dicit q? siue gs habeat vbe
 ratē i prāte: siue nō: siue ille vberē noie
 illius: siue nō incidit in canonē qñ pt p
 bibē: r nō phibz: dūmō dolose dimittit
 tat: al nō. Et addit vnū multuz nōbile
 dicēs: In h. n. vel in alium canonē nl
 lus incidit sine dolo: ar. ff. de adul. l.
 pe. ff. d. fical. l. i. Idēz Jo. d. ligna. Spu
 ens i faciem clerici est excoicatus im

Duo r i
 tus vt qd
 incidat i
 canonē

Hosti. & ledens euz pede vel alia par
 te corporis similiter. s. animo iniuriã
 di q̄tum ad utrũq;. Idem si effudat
 aquam super eum. Detinens clericũ
 per vestem vl' per frenuz equi: ne cle
 ricus liber transeat: tenet Inno. q̄ sit
 excõicatus in. d. c. nuper. Mouet q̄
 violat' persona: lz medianibus reb'
 adherentibus persone. Idẽ d' auferẽ
 tibus res d' manibus clericũ: r si forte
 auferat dñs vel possessor qui como
 dauerat clerico vsq; ad certuz temp'
 r huiusmodi: quia ante finitum vsuz
 non debet tolli. Decidens equum cui
 insedit clericus: vel lacerãs vestes q̄s
 habet indutas: dicunt quidã q̄ sit ex
 cõicatus: si hoc fiat in iniuriam cleri
 ci. nã videt' iniuria fieri persone q̄ sit
 vestibus qb' induta est: r equo cui i
 sedit. Secus si vestes fuerit separate
 a psona r equo: allegãt. c. contingit. d'
 sen. ex. Hãc opinionẽ credo veram: lz
 alij cõtrariũ dicãt. nam licz canon sit
 penalis ppter qd' videt' restringend'
 nã amplius: e tñ fauorabilis attẽto
 ordine clericoz cui indulget: r ideo
 amplius: eĩ d' re. iur. li. 6. odia. Jo.
 d' lig. Furatẽ corrigãt cũ q̄ cinctus est
 cleric': vel vestes qb' est indut' dicit
 Inno. nõ esse excõicatu: qz nullam in
 fert violẽtiã persone q̄ non sentit. In
 h' casu credere cõtrariũ: r credo q̄ sit
 d' merte canonis: q̄ qlitercũq; qe tan
 gat psonã cleri inuoriosẽ etiã icidat
 in canonẽ: vt nõt Archie. in dicto cão
 ne. Jo. d' lign. Fugiens inimicos r vt
 facilius euaderet eijtiẽs clericũ d' eq̄:
 r ipm ascendens vt fugiat: an sit ex
 cõicatus: p r cõtra põt argui. Credo
 tuti' tenẽdũ ipm excõicatu. Nã hec
 est iniectio r violentia: nec iure sit: q̄

4
 insurgunt verba canonis r mens: nec
 obstat q̄ licitũ sit sibi defendere. Hoc
 veruz sine lesione tertij. Putarẽ tñ in
 ipositioẽ piẽe põderãduz qlitate ne
 cessitatis: an ieuitabilis: qz alr euadẽ
 nã poterat: an cõmoditas: vt nõt cle. i.
 d' homi. Jo. d' lig. Hãc opinioẽ tenz
 Bar. B. u. r Tan. S. z Pe. d' censuris
 ecclesiasticis t3 cõtrariũ: r iter ceteras
 rõnes hãc iducit q̄ nõnda e' e' t alijs
 casibus. Dicit. n. non credo aliquẽ sa
 piẽtẽ dictuz talẽ peccare mortalit': q̄
 necesse habebit dicẽ illũ nã e' excõica
 tũ. Nã cũ excõicatio sit etne mortis
 dãnatio: vt. ii. q. 3. nemo. nã infligit nĩ
 si p mortali. Cõpellẽt clericuz vt ex
 eat d' fundo per metum: vt sibi aliqd
 det: vel vt postea ipse igrediat' sũduz
 dicit Inno. nõ e' excõicatum: qz nã sit
 manus iniectio in clericuz: nec in res
 adherẽtes ei: qd' credo vez si sit met'
 vbalis: sec' si realis p tactu' persone
 e' sine violẽtia pãsa. Jo. d' lig. De il
 lo vero q̄ psegit clericũ fugientẽ vt p
 cutiat: r clericus sine pcutioẽ cadit r
 ledit. Huil. dicit q̄ nã credit q̄ icidat
 in canonẽ: secus si ipse clericus fugi
 ens q̄ coact' precipitat se i aquam: vl'
 ad aliud periculuz se ingerat vt eua
 dat: quia tunc incidit.

Quindecim casus in quibus nõ in
 cidit in canonem iniiciens manus i
 psonas ecclesiasticas.

4. nõndũ e' q̄ in qbusdã casib' p
 cuties clericũ vl' religiosũ nã icidit in
 canonẽ: r h' id: qz nã sit suadẽte diab
 lo: vt dicit rex. decreti. vel qz nã est ma
 nus violẽta: r hi. is. casus sunt. Prim'
 e' cũ qz pcutit clericũ icedẽtẽ in habi
 tu laicali quez ignorat clericũ: vt. c. si
 vo. z. e. ti. r fm Inno. r Jo. an. etiam

no.
 6

si occideret non incidit in canonem: quia ad hoc requiritur dolus ut quis incurrat. Nam probabilis ignorantia excusat, si autem percussus vidit toturam: et tamen non credit ipsum clericum: tunc incidit ut non. glo. in predicto. c. hoc itez nisi probabilis ignorantia excuset: et exurgat ex more patrie quod dicitur attendi: nam alicubi laici tempore caloris deserunt tonsuram. Si autem quis intendens percute clericum percussit laicum. glo. in. c. si vero. t. q. i. c. i. d. a. t. s. c. o. t. r. a. r. i. u. m. v. i. d. e. t. n. a. n. o. n. d. z. i. n. d. i. c. a. r. e. s. u. m. q. u. o. s. f. a. c. e. r. e. i. n. t. e. n. d. i. t. s. i. s. q. f. i. t. r. h. a. c. p. a. r. t. e. c. r. e. d. o. v. e. r. a. s. i. i. t. e. n. d. e. s. p. e. r. c. u. t. e. t. i. c. i. u. l. a. i. c. u. m. e. r. r. a. s. i. p. s. o. a. p. c. u. s. s. i. t. g. a. i. u. d. e. r. i. c. u. m. A. l. i. a. d. i. x. i. t. q. u. o. d. i. c. i. d. i. t. q. u. o. d. i. n. i. u. r. i. a. r. i. v. o. l. u. i. t. n. o. s. u. r. l. v. l. A. n. t. z. s. i. u. m. p. e. r. t. e. x. t. u. m. c. s. i. v. e. r. o. C. r. e. d. o. o. p. i. n. i. o. n. e. v. e. r. i. o. r. e. A. n. m. o. u. e. o. z. q. u. o. d. v. t. v. e. d. i. c. e. t. s. i. b. i. p. e. n. a. c. a. n. o. n. i. s. d. z. p. r. e. c. e. d. e. p. r. u. a. s. i. o. d. i. a. b. o. l. i. c. a. q. u. a. b. i. c. n. o. n. p. r. e. c. e. s. s. i. t. s. c. l. e. r. i. c. u. m. J. o. d. l. i. g. z. c. u. z. q. u. o. s. p. e. r. c. u. t. i. t. c. l. e. r. i. c. u. m. i. n. c. e. d. e. t. e. i. n. h. a. b. i. t. u. l. a. i. c. a. l. i. n. e. c. a. l. i. q. u. i. d. d. e. r. e. r. i. c. a. t. u. o. s. t. e. n. d. e. t. e. z. s. m. o. n. i. t. u. m. n. o. c. o. r. r. e. c. t. u. z. v. t. i. c. c. o. t. i. n. g. i. t. I. d. e. i. d. e. r. i. c. o. q. u. o. d. p. r. e. t. e. p. t. o. h. a. b. i. t. u. f. e. r. t. a. r. m. a. z. s. m. o. n. i. t. u. s. n. o. c. o. r. r. i. g. i. t. v. t. i. n. c. i. n. a. u. d. i. e. t. i. a. A. n. i. m. i. m. o. z. s. i. n. o. n. s. i. t. m. o. n. i. t. u. s. z. i. m. i. s. c. e. a. t. s. e. t. y. r. a. n. i. d. i. v. t. i. c. c. u. m. n. o. a. b. h. o. i. c. e. t. i. J. o. d. l. i. g. s. e. x. i. n. d. e. r. i. c. o. g. e. r. e. t. e. a. d. m. i. n. i. s. t. r. a. t. i. o. n. e. r. e. z. s. e. c. u. l. a. r. i. u. m. v. t. i. n. c. s. a. c. e. r. d. o. t. i. b. u. s. n. e. c. l. e. v. e. l. m. o. q. u. o. d. q. u. a. d. i. d. i. s. t. i. n. c. t. e. s. u. m. u. t. q. u. o. d. n. o. e. s. t. v. e. r. u. z. s. z. r. e. g. r. i. t. p. u. s. m. o. n. i. t. i. o. v. t. i. n. c. i. n. a. u. d. i. e. t. i. a. S. i. c. t. e. n. e. t. H. u. i. l. z. J. m. z. H. o. s. z. h. v. e. z. n. i. s. i. e. p. i. s. i. n. s. y. n. o. d. o. m. a. d. a. s. s. z. s. u. b. p. e. n. a. p. r. i. u. i. l. e. g. i. j. c. l. e. r. i. c. a. l. i. s. i. l. l. u. d. q. u. o. d. h. h. a. b. e. r. e. t. l. o. c. u. m. t. r. i. n. e. a. d. m. o. n. i. t. i. o. i. s. J. o. d. l. i. g. 4. i. e. o. q. u. o. d. i. o. c. o. s. e. t. i. e. c. i. t. m. a. n. u. i. d. e. r. i. c. o. s. v. t. i. n. c. i. e. t. i. d. z. t. i. n. o. n. p. o. d. e. r. a. r. i. q. u. a. l. i. t. a. s. i. o. c. i. R. o. f. a. l. l. e. d. i. e. t. q. u. o. d. i. n. p. e. n. a. c. a. n. o. n. i. s.

requiritur persuasio diabolica: quaz excludit iocus ipse qualitate ponderata: ar. notator. c. i. d. p. r. e. s. u. m. J. o. d. e. l. i. g. s. i. n. m. a. g. i. s. t. r. o. q. u. i. c. a. u. s. a. d. i. s. c. i. p. l. i. n. e. p. e. r. c. u. t. i. t. s. c. h. o. l. a. r. e. m. c. i. e. t. i. D. e. b. e. t. t. i. p. o. n. d. e. r. a. r. i. m. o. d. u. s. p. e. r. c. u. s. s. i. o. n. i. s. q. u. o. d. l. e. u. i. s. p. e. r. m. i. t. t. i. t. u. r. p. e. r. c. u. s. s. i. o. m. a. g. i. s. t. r. o. v. t. i. c. c. u. m. v. o. l. u. n. t. a. t. e. e. t. i. d. i. c. H. u. i. l. q. u. o. d. s. i. m. a. g. i. s. t. e. r. c. u. m. i. r. a. p. e. r. c. u. t. i. a. t. e. x. q. u. o. d. c. a. c. o. r. r. e. c. t. i. o. n. i. s. h. a. c. i. t. u. m. i. c. i. d. i. t. i. n. c. a. n. o. n. e. A. d. d. i. t. e. t. q. u. o. d. s. i. p. r. i. n. c. i. p. a. l. i. s. m. a. g. i. s. t. r. o. p. r. o. h. i. b. e. a. t. s. u. b. m. i. s. t. r. o. v. l. a. l. y. c. u. i. c. o. m. i. t. t. i. t. a. l. i. q. u. o. s. p. u. e. r. o. s. d. o. c. e. n. d. o. s. q. u. o. d. n. o. p. e. r. c. u. t. i. a. t. z. t. i. p. e. r. c. u. t. i. t. e. o. s. e. x. i. t. e. s. c. l. e. r. i. c. o. s. s. z. c. a. d. i. s. c. i. p. l. i. n. e. c. r. e. d. i. t. q. u. o. d. s. i. c. p. r. o. h. i. b. i. t. u. r. p. e. r. c. u. t. i. o. n. e. s. i. i. c. i. d. i. t. i. n. c. a. n. o. n. e. q. u. o. d. p. h. i. p. r. o. h. i. b. i. t. o. z. n. o. n. p. t. e. i. a. u. s. f. e. r. r. e. b. e. n. e. f. i. c. i. u. m. i. u. r. l. q. u. o. d. e. c. o. r. r. i. g. e. r. e. p. o. s. s. e. q. u. o. s. q. u. o. s. d. o. c. e. t. 6. i. n. r. e. p. u. g. n. a. t. e. c. l. e. r. i. c. o. i. p. u. l. s. a. t. e. c. u. m. m. o. d. e. r. a. m. i. n. e. i. n. c. u. l. p. a. t. e. t. u. t. e. l. e. i. n. c. s. i. v. e. r. o. e. t. i. R. o. f. a. l. l. e. d. i. e. q. u. o. d. e. l. i. c. i. t. u. m. s. e. d. e. f. e. d. e. i. u. r. e. n. a. t. i. I. t. e. s. i. g. s. a. c. l. e. r. i. c. o. l. u. d. e. t. e. s. e. c. u. g. r. a. u. i. t. p. c. u. s. s. u. s. z. p. h. m. o. r. s. i. n. e. d. e. l. i. b. e. r. a. t. i. o. n. e. r. e. p. e. r. c. u. t. i. t. e. u. m. g. r. a. u. i. t. i. c. o. r. r. i. n. c. t. i. i. r. a. t. a. i. o. v. i. d. i. c. a. d. i. n. f. a. c. t. u. r. u. s. s. i. d. e. l. i. b. e. r. a. s. s. z. D. i. c. i. t. f. r. H. q. u. o. d. n. o. n. p. t. d. i. c. i. s. i. n. e. d. e. l. i. b. e. r. a. t. i. o. n. e. f. e. c. i. s. s. e. e. x. q. u. o. d. e. x. l. i. b. i. d. i. e. v. i. d. i. c. t. e. f. e. c. v. i. i. c. i. d. i. t. c. a. n. o. n. e. m. S. i. a. u. t. e. t. t. a. t. a. s. u. r. r. e. c. t. o. q. u. o. d. n. e. c. s. e. v. i. n. d. i. c. a. r. e. n. e. c. i. n. i. u. r. i. a. r. i. i. t. e. d. e. t. n. o. i. c. i. d. i. t. P. d. c. c. e. c. c. l. I. d. e. d. i. c. u. t. q. u. a. d. q. u. o. d. m. a. g. i. s. t. r. o. a. s. s. e. n. t. i. t. J. n. n. o. s. u. p. d. i. c. t. a. d. e. c. r. e. t. a. l. i. c. u. m. q. u. o. d. s. u. b. e. r. a. t. v. e. l. l. e. d. i. t. c. l. e. r. i. c. u. m. o. b. t. u. i. o. n. e. m. p. r. i. s. v. e. l. m. i. s. i. s. v. e. l. v. r. o. z. i. s. v. e. l. f. i. l. i. e. v. e. l. f. a. m. i. l. i. e. s. u. e. v. e. l. e. t. e. t. e. n. c. i. q. u. o. d. s. i. t. t. a. l. i. s. n. o. e. e. x. c. o. i. c. a. t. n. a. z. s. o. c. i. j. i. n. u. r. i. a. p. p. u. l. s. a. d. a. e. z. z. q. u. o. d. n. o. i. s. e. r. e. d. a. z. c. o. f. o. r. t. i. t. u. d. o. A. l. i. j. d. i. c. i. t. q. u. o. d. e. s. t. v. e. r. u. m. d. e. f. e. n. s. i. o. n. e. i. l. l. a. z. p. r. o. a. z. t. i. s. p. q. s. f. i. e. r. i. i. n. u. r. i. a. n. o. b. i. s. i. n. t. e. l. l. i. t. s. i. c. u. t. s. u. t. v. r. o. z. f. i. l. i. j. s. u. i. z. h. i. J. n. n. d. i. c. q. u. o. d. e. t. s. i. g. s. o. c. c. i. d. e. t. c. l. e. r. i. c. u. m.

defendendo alius. s. ne clericus illum
occideret: et non incideret in canones
sed esset irregularis. p. defensione au
tez suaz: rez occidendo nō vitaretur
excoicatio. Et dicit Jo. an. in nouella
super. d. c. si vero. q. si clericus pcul
sit laicum nō intendens plus percui
tere: et h. cōstat laico nō dz percutere
clericuz. Si vero clericus venit ad p
cutienduz: vel de hoc laicus pbabilit
dubitat: tunc lz laico percutere cleri
cuz. ad iminentē violentiam repellen
dam. Dicit etiam Jo. d. lig. in tracta
tu d. bello particulari q. si laicus pro
rebus suis descēdendis injiciat m. anū
in clericuz: si alias non potest vim vi
repellē: et h. facit cū moderamie icul
pate tutele q. credit n. ec. excoicatum
Allegat In. h. dicētē i. c. olī cāz d. f. st.
spo. nō. n. ibi ē manns violēta: vt dic
canon sigs suadēte. s. violētia repul
sozia. Idē dicit ec. si iūciat manuz i
clericuz sic violētia ppullādo p rebul
pximi. s. q. talis n. ē excoicatus. Itaz
licituz est obuiare error: vbi obuiare
pōt alias p. sentēre vī: dī. s. error. 7° i
reperiētē clericū i adulterio vel stu
pro cū vxore mīe sorore vl filia: vt in
c. si vō. p. Cū ea ē q. putat vxor et n. ē
idē vicēdū. Et h. t. 3. Um. et Hoffre. in
d. c. Hoie ē vxoris itelligit sponsa d.
pnti: vt t. 3. gl. Hoie vō mīis vtrum in
telligant oēs ascēdentes: et noie filie
descēdentes: t. 3. gl. q. n. hoc casu: qz nō
debēt extēdi linee. Do. dicit hoc tuti^o
Jo. d. lig. Et h. s. 3. Huil. non soluz ad
coitū ē restringēduz: s. ad amplexus
et osculationes: et qn. qz preparat se
ad opus carnis: si tū n. i loco suspō
sed i publico h. faciat: sicut fit qn. q. lu
dēdo: tunc verberans h. i. incideret i

5
canonē. Itē cū per signa aperta et p
pinqua negoco pstat: a clerico turpi
tudine coitus ibi ante expletā statim
ec. cū pdictis: vberās h. i. nō incideret
si h. facit icontinēti anq. diuertat ad
alia. Itā postea verberās incideret. et
intelligē de atinētibz pdictis. Item
si clericus tangat mulierē inuitā ppē
turpitudine: si illa se defendens cum
moderamine inculpate tutele remm
pcuriat: n. incidit in canonē s. 3. Huil.
8° i eo q. auctoritate sue platois: vl d.
mādato plati injicit manū i clericuz.
e. si. ex tenore. et. c. vniuersitat. et itelli
gas i plato corrigēte n. tū modū exce
dēte: alias foret loc^o appellatōi: et pu
nirēt sic excedēs. Lewis. n. correctio
ē pmissa. Si autē plāt^o mādat clericuz
verberari: vl ad tormētū pōi p laicū
vter qz ē excoicat^o. vt i. c. vniuersitat.
Et h. nisi talis clericus esset incorrigi
bilis p clericos. s. 3. Pe. de perusio
sive clericus sit corrigibilis sive n. bñ
pōt capi p laicuz d. mādato suū plati
Itē dicit Archi. dī. 45. q. n. est tutum
nec honestuz monachū vberari p cō
uer sū laicū. 9° in senioribus ecclie q.
pueros corrigē pnt. c. uz voluntate. e
ti. h. intellr modum non excedendo.
Decim^o i dñis corrigētibz: et. e. cum
voluntate. Idē dicit gl. q. dñs dom^o
pōt corrigē clericos iferiorz ordinum
sine pēa excois. Quilibet. n. familias
suaz corrigere debet. 23. q. 4. duo ista.
Undecim^o in ppingis: et. eo. cum vo
luntate. vbi dicit gl. q. nō soluz pater
sed etiam ppinqui domesticos suos
corrigere debent. C. de emendatione
ppinquo. l. vna. Duodecim^o i pa
tribz corrigētibz filios: hoc itelli
gendo: dñmō n. sint pstituti in sacris.

Ita facer ordo liberata p̄ria p̄tate: et feruili quo ad manuū iniectionez. 54. di. ex antiqs. z. c. frequens. si aut tales excedat modū: tenet glo. q̄ sunt excōicati in. c. cuz voluntate. Mouet qz canon exigit doli sine quo violentia nō amittit: sed he manus s̄t charitatiue: lz modus excedatur. Ego non credo gl. verā. Ita limitata correctio p̄missa ē patribus erga filios: z dñis erga seruos: sicut prelati erga subditos p. s. allegata. excessus igitur iduc̄ pena. Jo. de lign. Pet. d̄ perusio t̄z q̄ etiā i sacris existētē p̄r p̄t̄r verberare cā correccionis. p̄ma opinio tutior est z sc̄da rōnabilior: vt. s. possint parētēz verberare filios et in sacris cā correccionis. quā etiā t̄z Pa. z Da. Tertio cecim⁹ in eo q̄ injicit manus i clericū depositū traditū curie seculari: d̄ iudicū nō ab hoie. hic p̄t̄r. s̄. ē tactus Quartusdecimus i eo q̄ injicit manū i clericū se ad vitā d̄nā clericatui dāte: vt cū bigamiā s̄bit: di. 84. quisquis Et nō q̄ bigam⁹ exutus ē oī p̄uilegio clericali. vt de biga. c. i. li. 6. Ibi tamē i gl. dicit Jo. an. q̄ h̄ ē verum d̄ his q̄ sic i minorib⁹ s̄xerūt. s. cū duabus: vt cuz corrupta: secus si in sacris qz tūc n̄ p̄dit p̄uilegiū clericale. Idēz archi. Guil. Bar. Jo. mo. Itē intrans religionē bigamus gaudet tali p̄uilegio s̄z Jo. an. i q̄stione mercatoriali. Quin tusdecimus v̄o s̄z Ricar. or. mior. in 4. s̄miaz. di. 18. q̄ non incurrit maior excōicatio q̄n aliqs n̄ ex deliberatōe sociū suū clericū leuiter spellit: q̄uis fit turbat⁹. Mortale. n. peccatū nō cōmittit nisi ex deliberatōe vel post tēpus humani fragilitati sufficiens ad deliberādum: cum factum est tale q̄

homo nō obstante humana infirmitate tenetur de necessitate deliberare vt p̄ deliberationē ab illo opere licito retrahat. Null⁹ aut excōicat⁹ a iure: nisi p̄t̄r peccatū mortale. Cuz. n. iura p̄cipiat vt a iudice n̄ infligat: nisi p̄t̄r peccatū mortale. vñ videt⁹ q̄ cōditōz canonis non valuerit vt excōmunicatio a iure incurreretur: nisi p̄t̄r peccatum mortale.

In. 18. casib⁹ excōicatus p̄ iiectionēz manuū violētā in p̄sonas ecclesiasticas potest absolui citra papam.

Quinto notandū est q̄ in q̄busdā casibus z sigs incidit in canonez p̄t̄r iniectionē manuū violentā in p̄dictos potest t̄n absolui citra sedē apostolicā. Primus ē de periculo mortis vbi nō q̄ intelligitur tale periculum nō soluz p̄t̄r infirmitatē: sed et si sit i quocunqz periculo vicino morti: puta sitimeat hostē vel pedonē: vt crūdilitatē potētis: vel si nauigatur⁹ sit: vel per loca insidiosa trāsiturus. ff. d̄ dona. cā mort. l. 3. z. 4. Idē Hostie. z addit q̄ idē est si obsessus sit: vel obfideatur vbi iaciunt machine vt baliste. Et t̄n iniungenduz ei q̄ si euaserit p̄ntet se sedi apostolice: vel ei q̄ possit euz absoluerē mādatuz ei sup h̄ recepturuz: et de sen. exco. a nobis. z. Et idē i casib⁹ sequētib⁹ remoto. s. i. pedim̄to. p̄t̄r q̄ i puero: vt et de sen. ex. decetero. in. fi. z. c. ea noscitur. i. fi. Et si celsante impedimento non se presentent incidunt in eandem s̄miam excōis. et de sen. ex. eos. li. 6. z. est cū quis habz inimicitias capitales: vel alias iustas excusationes p̄t̄r qd̄ n̄ p̄t̄r se sedi apostolice p̄tare: et de sen. ex. de cetero de ista excusatōe stabit arbitrio bōi

viri. ff. de verb. ob. continuis. §. cū ita.
 ⁊ extra de voto qđ super his. Terti
 us in ostiarijs qui pretextu beneficij
 clericum non grauiter lesit: extra de
 sen. ex. si vero. Et nō qđ si talis non ī
 casu futuro sed ex deliberatione per
 cussit clericum grauitē a papa debz
 absolui: ex de sen. ex. si vero. Idem d
 officiali. 4. in officiali qui in arcendo
 turbam non ex pposito: sed non sine
 culpa aliquem clericum percusserit:
 vt in. d. c. si vero. qđ si clericus arma
 tus venit ad bellum: ⁊ facit insultū: ⁊ is
 d quem venit ipsum rapit fm Inno.
 si scienter hoc facit: excoīcatus est: sed
 ad papā nō mittit. Si tñ. h sit ad de
 fensionē nō ē excoīcat: dū tñ cessate
 cā defensionis ipm libē ire pmittat: vt
 Hof. dicit. Si etiā officialis publicus
 talē capiat auctoritate ppa: qđ alit nō
 poterat ppefci ab iuria alteri? n̄ ē ex
 coīcat: imo meret. 23. q. 3. fortitudo.
 ⁊. c. sequētib. Et h dico si platus non
 ē ibi qđ h faciat ⁊ ipse eū prelato qđcūq
 pōt restituat: aliqñ d: ex de sen. ex.
 vt fame. §. laici. Et nō. c. de. de peru
 fio super. d. c. vt fame. qđ nō solum iu
 dici seculari licitū ē capere clericū de
 liquētē ne fugiat: s; vt pntet epō: s; cō
 leso cuiusq; alij s; Inno. qđ ē dicit qđ
 si laicus hz clericū fūiētē quē hz suspe
 ctū d furto: qđ pōt illū capere ⁊ detinē
 Quintus si sit mulier: nec distingui d; z
 vtrum sit fortis vel debilis. Et nō fm
 Huil. qđ in pāte epī est mittere: vt nō
 quia non distinguitur circa eas inter
 atrocē ⁊ nō atrocē iniuriā. Sextus si
 sit senex ⁊ valitudinarius. Septim⁹
 si sit mēbris destitutus: ita. s. qđ ad se
 dē apostolicā accedere n̄ possit. Tres
 casus p̄xime dicti habēt ex d sen. ex.

mulieres. ⁊. c. ea noscūt. ⁊. c. q̄uis.
 Octauus de infirmo qui scz ppetuū
 hz infirmitatis ipedimentū: vel etiā z
 tpale: si timet qđ acceleraret morz:
 ex d sen. ex. qđ de his. Monus ī pau
 pere quem oportet mendicare: vt in
 dicto. c. qđ de his. Et de his quatuor
 casibus habes etiam. j. e. l. Decim⁹ si
 regularis verberat regularē: ex d sc.
 ex. monachi. ⁊. c. cum illoz. ⁊ etiā si
 percusserit secularē: vt ex de sen. ex.
 religiofo. li. 6. Undecimus in his qui
 non sunt sui iuris: sicut filijs familias
 ⁊ seruis: extra d sen. excom. mulieres.
 De filiofamilias ⁊ seruo nota qđ itel
 ligendum est qđ non debent mitti qñ
 hoc esset in p̄iudiciū patris: vel dñi
 nisi fuisse causa enormis excessus qđ
 ppter vitandum scandalum ad sedē
 apostolicam essent mittendi: extra de
 sen. exco. relatum. Et intelligenduz ē
 de seruis qui scilicet sunt seruillis con
 ditionis: non de famulis seruientib.
 Sed ⁊ de filijs familias intelligit In
 no. si sūt impuberes: alias si sūt adul
 ti: licet sint in patria potestate mitten
 di sunt ad curiam: quia in hoc sui iu
 ris sunt: quia possunt ire quo volunt
 Duodecim⁹ in pubē: ex d sen. ex. c. i. ⁊
 h ēt si post pubertatē postulat se ab
 solui: vt. eo. ti. c. si. Et nō qđ si nō essēt
 doli capaces nō inciderēt. Si sunt do
 li capaces tunc incidūt si aō iniuriā
 di vel vidicandi percutiūt: sed postqđ
 venerunt ad pubertatem: vt in. is. vel
 sextodecimo anno: si adhuc tales sūt qđ
 sine periculo ad sedē aplicā ire n̄ pnt
 ppter imbecillitatē corpis: vt defectus
 discretōis ab epō pnt absolui recepto
 iuramento qđ ipedimto sblato ad sedē
 aplicā se pntabūt: vt nō. d sen. ex. c. si.

120
Dicit de. de pal. i. 2.º sententiarum q
pueri & mulieres qui probabiliter igno-
rant iura positiva: percutientes cleri-
cum scientes esse clericum: & nescien-
tes penam canonis: nec scire debentes
non enim peccant quia nesciunt ca-
nonem. Si quis suadente &c. Nihilominus
quia contra legem nature faciunt:
cum pena legis nature incur-
runt etiam penam legis positivae: quibus
excusabiliter ignorant. Tertius-
decimus de clericis qui coeter viunt
& sub vno tecto dormiunt: & in eadem
domo vescunt: &c. d. vi. r. ho. de. qm.
quod coeter expoit qm fil viunt i aliq
collegio. Quartusdecim i moniali-
bus: &c. d. sen. ex. de monialib. Quin-
tusdecim i hospitalarijs sancti Iohannis
hierosolymitani: &c. d. se. ex. can.

Que dicatur enormis iniuria cir-
ca huiusmodi iniunctionem manuum
& quis possit ab ea absolueri.

Sextusdecimº & vltimº casus e de
iferete clericis leue iniuria: &c. e. pucit
Et lz qda dixerint decretale hac pti-
nere privilegij n ius coe. Dic. Jo. an.
i nove. sup. d. c. q. consuetudo q e optia
legu iterpres: interpretat q ius coe pti-
neat: et q epi i leuibº pnt absolue. Et
h credo. Et ad hioz solutoez disti-
guo iter leue mediocre & graue siue
enormis offen sa: vt in leui oes indiffe-
reter absoluant. In mediocri certas
personas privilegatas: vt ostiarios
officiales seruos clericos coit vinen-
tes & pfectos. In enormibus nullos
nisi in casibus in quibus papa no pt
adire. Nec Jo. an. Idem Jo. de lign.
Et de enormi iniuria explicat Jo.
an. super. c. cum illozum. eo. ti. dicens
Enormis est si effodiat oculos: si vul-

neretur: si i teatro vel i foro: vel i co-
spectu iudicis percutiat. Multo for-
tius si i cimiterio: vel dormitorio ver-
beretur: si quocunq; membro mutiletur
si ad effusione sanguinis grauem ex-
grau ictu peruenient pueniat: si in
epm abbatem: vel clericuz secularem
per religiosuz manus iniiciatur: si ex
manus iniunctione scandalum oriatur
Itē si in priorē suum abbatis locum
tenentē manus iniecerit. Et dic ho-
sti. idem intelligēduz quoniam inferi-
or & subditus in superiorē manus i-
iecit. Et per hoc videt solui questio d
monacho q absente abbate percussit
vicariuz que abbas dimiserat in clau-
stro: aliū tamen claustralem. Dec ibi
de. etiā de perusio sup. d. c. predicta
pōit: & spēaliter hoc: q si abbas se ab-
sentando loco sui dimittat vicarium
aliquē iniiciens in eū manū reputat
enormē iniuriāz cōmississe: vt absolui
non possit citra sedē apostolicā. Et i
directorio iur. d. r. q. p. d. c. a. r. m.
nozes in hºi enormibus iniurijs: seu p
cussionibº incidentes: vigore suozum
privilegioz pnt absolui a superioribus
ordinis sui. Et in eodem libro dicitur
q idem est. i. enormis iniuria quicunq;
inferior in suū superiorē manº iiecit.
Sed Jo. de lig. sup. d. c. cum illozum.
dicit q cū religiosus percutit clericū
secularē: hodie potest absolui p epm
in casu quo potest absolueri aliū cle-
ricū. e. ti. religioso. li. 6. duz. l. percussu-
ra est leuis. Hostie. dicit q iudicium
de leui iniuria vel enormis est totū ar-
bitrio epi pmittendū: allegat eū usq;
tē plect. Et addit: caneat tñ sibi de ar-
bitrio tēpato. q g p epos n pnt absol-
ui vl p suos pator sedē aplice rēuā.

S; vtz legati d latere iure legatiōis
 valeat quollz per huiusmodi absol
 nere sūt varie opinioes. Quil. i. spe. 13
 q non possint absolui p atrociz in
 telligit atrocē; homicidiū vl' mutilatō
 nē mēbrī nō simplicē sanguinis effu
 sionē; z cū offiū fractione. Idē Bos.
 in. c. qd' mīlatoz. d. offi. leg. Abbas te
 net q quoslibz z p qilibz pculsiōe; vt i
 c. ad emmētia. z. c. ea nolcit. eo. ti. Jo.
 an. z Jo. de lig. dicunt q hec opinio
 vī vera si pōderēt text' p'stōis qui lo
 quūt g'nalit. z ēt qz p'cessū ē legat; z
 sic vt bñficiū latissime iter' p'tadiū; vt. l.
 si bñf. ff. d. p'st. pnci. ēt qz hoc fauora
 bile aīabus z lic n̄ restringēdū. Stat g
 regula q per solū sūmū pōtūficez vel
 legatū d latē absoluantur tales. Qui
 legatū d latē pape missi; z si sint extra
 terminos sue legationis; dūmō sunt i
 via tales pnt absolue; ēt si tales excōi
 cati aliūde veniāt; ēt d offi. le. excōica
 tis. S; legati q n̄ mutāt d latē pape
 dū sūt ex terminos sue legatōis; nemi
 nē tales absolue pnt. S; dū sūt ex ter
 minos puincia sibi pmissa; n̄ aliūde venie
 tes. Et s; Jo. an. dicunt legatū d latē
 soli cardinales; alij vñcunq; missi sint
 n̄ dicunt d latere. Maiores ēt penite
 tiarij in curia; ac minores pnt absolue
 re d omni enormi lesiōe scā in p'fōas
 clericoz ēt si mutilassent vel occidif
 scēt; dūmō n̄ prelatos occiderint vl' mu
 tilauerint. pnt autē hec si sūt pntes ipi
 q debēt absolui; z p'silio pus habito;
 z cōfēsu cū cardinali. s. sūmo pñario
 Et multomagis pōt hoc ipse sūmū
 pñarius; nō tñ occisores vel mutila
 tores prelatoz pnt absolui sine p'sēsu
 pape; sic regi i li. casuū ipoz pñarij

oz; z h̄ dico qstū ad istud d pñarijs

Excōicatio p̄secutores cardinali
 um pape referuata.

La. z.

Ihs deinceps in hoc sacrile
 sy gen' irruerit q sacre ec
 clesie romane cardinales bo
 nifici fuerit isecut; vel pculserit vl' ce
 perit; vel soci' fuerit faciēt; aut fieri mā
 dauit; vl' factū habuēt ratū; aut cō
 filiū dederit; vel fauorē vel postea re
 ceptauit; vl' defēsuēit sciēter eūdez
 sicut crīs lese maestāt' re' ppetuo sit
 isamis. z. c. j. Ex isecutiōe p'dicta sic
 ex iniectiōe manū violēta; ipō facto
 sūiam excōis icurrat; tā ipē isecutor
 q̄ alij supradicti tāti mali participes
 nec ab alio q̄ romāo pōtūfice possūt
 bñficiū absolōis obtinē nisi dūtaxat
 i articulo mort'. Bonifaci'. ēt d pen
 felicit. li. 6. r. j. Si pnceps senator cō
 sul ptās; vel ali' dñs; siue rector cōtra
 p'sūptozes p'dictos pnt' p'stōis tenorē
 n̄ fecerit obseruātā ipē q̄ officiales
 ei'. j. mēse postq; res ad noticiā eoz
 venerit; eo ipō sūiaz excōis incurrant
 bonifaci' vbi. s. Insecutiones. De per
 cussioe z captiōe nō erat dubiū; s; de
 isecutiōe hic spēalit' statuit hec pena
 Jo. Hostiliter. i. sicut hostis z inimi
 cus capitalis; vel publice; z manifeste
 sicut etiam sumitur. ii. q. 3. Quicunq;
 archidiaconum percusserit; hoc intel
 ligo de illo qui nō iuste fecit; pu
 ta se non defendendo tunc enim cel
 sareet pena; quia vim vi repellere licet
 cuiuslibet. Jo. an. Lepit. capere. hoc in
 telligo cū effectu; vñ si nō capiat sed
 fiat ei ad domū insultus vt ei fiat iu
 ria; vel obsidēt eū in domo vl' castro

vel etiam claudant eum in domo: nō
vt ibi eum custodiant: sed vt inferant
ei verecūdiam: non credo tunc habe
re locum: quia hic dicit s̄m id qd nō.
Inno. super. c. nuper. ex de sen. excō.
Ratū habuerit h̄ itelligo cū ei cōte
platiōe vel noīe sit factū: vt de re. iu.
ratum. li. 6. Jo. an. Idez archi. Favo
rem. Non nudum vel simplicem. Et
nudum consilium vel simplex fauor
intelligitur illius qui ad maleficium
faciendum nihil adiicit. Jo. an. et ta
les hanc sententiam non incurrūt: vt
dicitur in tex. ipsius p̄stōis. Recepta
uerit. Pari. n. pena sunt puniēdi rece
ptatores sine qbus diu nō p̄nt delin
quētes latere. ff. d. recep. l. i. nisi essent
cōsanguinei vel affines. ff. eo. l. 7. Jo.
an. Nō ē q̄ sic delinquētes incurrunt
alias penas multas tēporales: et n̄ so
lū ipsi s̄ et filij et nepotes eorū: q̄s po
tes vidē in tex. Dicit tñ archi. q̄ q̄stū
ad ifamīā et bonorū p̄fiscatōz effectua
lē et penā corpālē itelligēdā necessaria
ē s̄mīa saltē ḡnālīs: vt. l. p̄nūciat̄ eum
criminosū eē crimine lese maiestatis
alias q̄uis dñiuz bonorūz suozūz ipō
iure vel ipso facto ē p̄s amittat ex
die cōmissi criminis: n̄ tñ ei auferent̄
nec fiet executio ablatiōis bonorum
suozūz: vel alterius pene: nisi p̄ s̄mīam
saltē ḡnālē. Postq̄ res ad noticiam
denenerit. pōt hoc intelligi tripliciter
vno mō sic: quasi velit dicere q̄ si ali
qs accusator existat: debeat instantiuz
h̄ cause criminalis: ex quo fuit conte
stata infra spaciū mēsis per sententiā
terminari: et executiōi mā dari: alioq̄
isti incurrunt penas hic insertas. et
modo potest intelligi q̄ dicat de noti
cia: vt abiq̄s accusatoze aliq̄ denuncia

uit sibi q̄ tale facinus perpetrātū fu
it: et hoc sine aliqs d̄ officialibus suis
hoc nunciauerit ipsi iudici: sine qui
cūq̄ aliis q̄uis p̄uatus. Debeuit ergo
iudex statim vt audiuit tali nūciatiōe
recepta pcedē ad inq̄sitōez et testium
receptiōē in vicinia in qua tale faci
nus dicebat̄ p̄peratum: quos testes
indicabit sibi denunciās: et si non oēs
saltem aliquos: et si iudex neglexerit
q̄ n̄ inq̄sierit: et veritate nō inestigane
rit: et s̄mīam cōdēnatoriuz tulēit: et exe
cutus eā fuerit a tpe denunciationis
p̄dicte sibi facte melis lapsus sibi fue
rit ita q̄ omnia expedita nō fuerint:
isti pene subijcīt hic inserte: tā ipse q̄s
eius officiales. Hoc tñ sane intellige.
Nā q̄ res ignozat̄ debet plenius ad
noticiā iudicis deuenire: et tunc diui
una et humana lex resoluat: et s̄m q̄
ibi p̄stitutū ē remota acceptōe p̄sona
rū diffinitua sententia p̄erat̄. ai. q. 3.
sūmoope. 3. mō pōt intelligi qd hic
dicitur per noticiam per famam: vt
iste mensis incipiat currere ex die ex
qua ista fama auribus iudicis inotu
it q̄uis nō sit: tunc enim statiz debet
iudex pcedere ex officio suo ad inq̄
sitiōē. Archi. Et ibi pōt plures in
stātiās ad p̄dicta: et eas solui: et mīta
ibi dicit.

Excōicatio h̄ bānīctes ep̄os: et ad
h̄ operā dātes pape referuat.

Cap. tertium.

Siquis suadente diabolo: q̄
uis iniuriōse pontificem vel
temere percusserit: acceperit
seu bānīuerit: vel hoc mandauerit
fieri: aut facta ab a ijs rata habue
rit: vel socius in his fuerit facientis:
aut consilium in his dederit.

aut fauorem seu scienter defensionem
 eundem in illis casibus de predictis in
 quibus excoicatione per iam dictos ca-
 nones non subiret. Si huius in re costois
 aut anathematismone percussus
 ac non queat nisi per sumum potestatem
 propter quod in articulo mortis absolui. et
 Pater vero filiarum: balium: scabun: ad-
 uocati: rectores: consules et officiales
 ciuitatis qui in episcopum suum commiserint
 aliquod premissorum: quocumque no-
 mine censentur in premissis culpabi-
 les existentes: similiter excois senten-
 tia: a qua nisi ut premissis valeat ab-
 solutio beneficii obtinere sunt subie-
 cti. Clemens. extra de pen. si quis. i. de.
 Diabolo: quod si non fieret suasionem dia-
 bolica: puta ignoranter non esset loc-
 penes scriptis: de sen. ex. si vero. Pau.
 Quicquid pontificis. Illos ergo qui re-
 nunciaverunt loco non ordini: ut includere
 ad excoicationem incurram. Ele-
 ctos vero nondum consecratos qui po-
 tifices. i. episcopi non sunt non videtur includere
 Jo. an. Idem Pau. quod ad electos non
 consecratos. Temere. Ille igitur qui peute-
 ret se defendendo non ligatur his penis.
 Jo. an. Bannire. Non quod plus huius ista
 decretalis quam illa felix. e. ti. li. 6. i. eo quod
 punit bannientem quod illa non facit. Jo. an.
 et istud bannire preceedit consuetudine ciui-
 tatis. unde periculum quod imminet banniti est
 diuersum secundum varietatem banorum. quibusdam
 non si capiatur imminet mortis periculum
 quibusdam solutionis pecunie: et quibusdam potest
 impune offendere. Pau. Mandauerit. Hic
 ut solum mandatum punire: et si man-
 datum non sequitur effectus. sed satis durum
 est hoc tenere: ideo posset exponi infra
 ut. i. percussiones: captiones: vel bana sint
 facta: ut sic regatur factum perfectum. Pau.

Idem Jo. an. Rata. operaretur quod hec
 facta fuerint ipsius interpretatione: alias
 ratum habere non posset: de re. iu. ratum.
 li. 6. Jo. an. Idem Pau. et Archiepiscopi. felix /
 cis. e. ti. li. 6. i. quodam simili. Socius
 Hic puto stricte sumi socium per agens
 quod aliquid cooperat ad actum percussio-
 nis captio-
 nis vel bani. Et licet in delinquendo
 sunt quicquid plures socii: quorum nullus est
 principalior: tales includuntur sub agere
 tibus de quibus premissis: quicquid tamen unus est
 principalis: alii cooperantur: et sic sumitur
 huius socii: quod per quod de faciente premissis
 Jo. an. Consilium fraudulenti non nudum
 Et dicitur nudum quod nihil adiecit ad
 peccatum dicitur: ut non. de sen. ex. nup. i. z. glo.
 Consilium autem prestat suadendo: rogando
 et impellendo: instruendo: vel utilitate inde
 securam ostendendo: ut notat Innocentius. de
 homi. ad audientiam. De nudo vero com-
 filio hic non puidetur. Pau. Fauorem.
 Sciendum quod est simplex fauor quod nihil
 adducit ad peccatum dicitur: de tali non videtur
 hic intelligendum: et quod littera dicit in
 his: scilicet percussio captio-
 nis vel bani: patet
 quod fauor huic delinquenti per delictum per
 ter defensoris: de quo sequitur non incurrit
 hanc penam. Sed in materia hereticorum
 latius recipiunt fautores: ut habebit
 Jo. an. Defensio. Puto quod et de-
 foris post maleficium punire intendit.
 Est ergo quidam defensor. i. auctorizator
 delicti: et talis grauius punitur quam agere
 tes. ii. q. 3. qui consentit. Est alius de-
 fensor qui etiam post delictum defendit: pu-
 ta impediendo ne delinquens ad ma-
 nus iudicis veniat examinandus vel
 puniendus. z. q. i. si custos. vel impe-
 diendo ne fiat executio. hunc etiam inte-
 dit includere: et probatur. e. ti. felix. li. 6. Non
 puto quod his qui talem defenderet ne

ledat a puato: nedum tertio: sz illo of
fensio: puta epo vl' eius sz agnificis vi
dicare volentibus includat hac pena.
De illo q' defedit i iudicio puuicia do
vide qd dixi post Hostie. d. de. exco.
proposuit. sup vbo fautoze. Pau. au
te h' plegit' r declarat p distinctoz: qz. s.
aut aduocatus vel pcurator talis de
fedit iuste: qz scz putabat eu inculpa
bile iura p eo allegado r ostendedo
eu inocete: r sic no ligat aliq' pena: et
si postea appareat eu culpabile. Ro
est qz in talibus iusta defesio refuat
de excep. cu inter. Aut i iusticia r co
sciencia defedit: r tuc ligat hac pena d
hereti. si aduersus. T. ales. n. defenso
res appellat. is. q. i. d. pntiu. Pau.

Excoicatio i ocs hereticos r pape
reseruatur absolutio.

La. 4.

Quicunq' semel in heresim da
nata labitur ei' danatione se
ipsu inuoluit. Helasius papa
z4. q. i. c. i. In glo. sumaria dicitur q'
sine veteri siue noua segtur heresim
excoicatus e: lz sit occultus. Ma d q' oc
cultus h' intelliged' e respectu pluriu
r n' respectu act' exterioris. Ma sz p. de.
d. pal. in 4. p solo actu interiori: quo
tu solo ho e perfect' hereticus: no in
currit excoicatione: sz si aliquo actu
exteriori manifestat delictu suum q'
tuncq' occultu: tuc incurrit. Univer
sos qui sentire aliter de sacramentis
aut docere no metuunt q' sacrosancta
romana ecclesia predicat r obseruat
r gualiter quoscunq' eade romana ec
clesia: vel singuli episcopi per dioce
ses suas cu consilio clericoz: vel cleri
ci ipsi sede vacate cu consilio si oportu

erit epozuz vicinoz hereticos iudicau
rit viculo ppetui anathematis inno
dam'. Lucius 3. in. c. ad abolendam.
et de hereticis dicit in quadam glo.
sup illo vbo Judicauerit. i. heresim
iam danata r indubitata incidisse.
als. n. si d' articulis fidei dubitatio ori
ret: r dubiu sit q' bene vel male dice
ret: sola romana ecclesia habet deter
minare. z4. q. i. quotiens. Et die p. de.
de ancha. Ma epos cum consilio de
ricoz posse d' heresi cognosce r puni
re: ergo episcopi vbi enaz de fide agi
tur sunt ordinarij: r d' officio tenentur
ingrere. j. e. excoicamus. Dubia tu si
dei no poterit decidere sz reseruanda
sunt pape. Et qz ca heresis est dubia
patet qz i snia pferenda eps requiret
consensu capituli: lz consensum n' expe
ctet de his que fides aplica nouit. ho
die no pot eps ferre sniam in ca he
sis sine inq'itore heretice prauitatis.
j. e. cle. i. Ma q' privilegiu exceptionis
n' eximit exepu a iurisdictione dioce
sani committete crime heresie. p. de. d. an.
dubitat an quicunq' r vbiq' i articu
los parisiuz danatos sit excoicatus.
r v' q' sic. Et si no snia epi que no li
gat subditos: nec ex territorio: saltes
snia h' decretalis ad abolendam. que
dicit viculo ppetui anathematis obli
gam' ocs q' p singulos epos tanq' he
retici sut danati. Dicco. q' eps n' inte
dit ocs articulos danare sicut hereti
cos: sz sicut dubios r periculosos: tu
qz multi catholici eos tenent: tu qz non
excoicauerunt: sed denunciauuerunt
excoicatos: tu qz no solu dogmatiza
tes: sz et alit credetes esset excoicati:
tuz qz ad solu papa pntuz determina
re gualit: qd e hereticu: r qd catholici

nō g̃ est excōicatio a iure q̃ tenet illud
 qd̃ vna ecclesia particularis iudicat
 eē hēticū: s̃z q̃ firmit̃ adheret ei quod
 eccl̃a vniuersalis vel romana: diffini
 uit eē hereticū: ad quā pertinet h̃: qz
 q̃sd̃m adheret hō fidei ecclesie roma
 ne: quecūq; alia ecclesia tenet opposi
 tā nūq̃ ē heretic̃: d̃ s̃ū. tri. c. dānam?
 i. si. quia illa nō pōt errare: s̃z oīs alia
 sic: sicut tota ecclesia grecoꝝ: vñ det̃
 minās contra tales hereticos n̄ incur
 rit s̃māz iuris. Si vō queratur vtruz
 sententiā ep̃i incurrat contra eiꝝ p̃bi
 bitionē faciēs: certum est qz sic: si ē s̃b
 diū in loco subdito. Et idē est si exem
 ptus eēt in loco exēpto: et m̃to mag̃
 si n̄ exēpt̃ i loco exēpto: qz in talibus
 que sunt fidei nō prodest exēptio. Si
 aut̃ nō sit subdiū iure cōi: vel s̃bditus
 in loco ex̃ territoriū nō incurrit: si ve
 ro extraneꝝ in loco diocesis: aut ē ta
 lis q̃ nō sortit̃ forū rōne delictū: sicut
 forte archieps: et sic n̄ incidit: aut talis
 q̃ sortit̃: et tūc si est d̃ articulis per ec
 clesiam romanā dānatis: tūc incidit. si
 autē nō est de illis non incidit: qz nō
 peccat p̃ inobediētā: qz tē n̄ ē s̃bdit?
 Et nō qz ex corpore iuris nō videtur
 haberi qz absolutio ab excōicatione
 p̃pter heresim̃ h̃ctam papa sibi p̃fer
 uauerit: ex quo argui possz qz ab ep̃is
 possent absolui per decre. nup. d̃ sen.
 ex. s̃z p̃ p̃cessū pape qz sit annuatiz in
 curia sibi reseruat eozꝝ absoluteonez:
 vt patebit. j. i ipso p̃cessu.

**Excōicatio contra fautores rece
 ptatores hereticoꝝ et absolutio pape
 reseruat.**

Ca. quintum.

Quot modis dicatur quis hē
 ticus: et q̃ p̃p̃e sit hēticus: et q̃t

sunt hereses iaz conficte: et q̃t modis
 puniātur et qualiter: q̃n ad m̃iaz recipi
 ant̃ vide. j. in. z. p. l. c. d̃ heresi. Excōi
 camus omnes hereticos vtriusq; sex?
 quocūq; noie cēseāt. et fautores et re
 ceptatores et defensores eozꝝ. H. no. z. 3?
 extra de sentē. excō. nouit. dicit. Pet.
 d̃ pal. in. 4. qz credentes hereticoꝝ s̃t
 qz lz nll̃i heresi expresse adherēat: cre
 dūt t̃m hēticos eē bonos hoīes et ha
 bere bonā fidē: sicut sūt ap̃d nos sim
 plices n̄ habētes explicitā: sicut qdaz
 hēticaliscap̃? cū vno heretico p̃fecto
 interrogatus dicebat volo mori i si
 de d̃n̄i Huilelmi. la. sic eniz vocabat̃
 ille perfectus: iste erat credens p̃p̃ie.
 Defensores aut̃ s̃t qz p̃sonā defendunt:
 vt aduocati p̃stādo patrociniū: vel
 tabelliōes faciēdo i iura: vl̃ i iura do in
 cā. Qui aut̃ n̄ p̃sonā s̃z hēsis defendit
 hēsiarcha ē. Receptatores vō s̃t qz in
 domo vl̃ i terra sua eos recipiūt se
 mel vl̃ pluries publice vl̃ p̃uate. Fau
 tores s̃t qz aliqui fauēt s̃co mutēdo ali
 moniā: vel h̃i. aliqui ṽbo: vt dicendo
 isti s̃t hōi hoīes et iuste agēt s̃ eos: et
 iqsitores iponūt eis maligne cōficia.
 Itē omisiōe q̃n qz p̃tate fugit i capi
 endo et als n̄ fauēt iqsitoribꝝ s̃c debēt
 oēs isti s̃t excōicati ip̃o s̃co sic hēticū:
 qd̃ itelligēdū: dū t̃m viciū suū aliquo
 actu pdāt exteriori publice vl̃ occl̃te
 Itē qz i p̃tate ep̃is omittit facē qd̃ dz
 lz nihil exteri agat incurrit: qz ad idē
 iudiciū p̃tinet haberi et p̃uatio. hec ille
 d̃. i. 3. Quō exponāt d̃ca vocabula. s̃.
 fautores receptatores: vide in. c. se.

**Excōicatio s̃ sepelientes hēticos et
 fautores credētes et receptatōes eozꝝ.**

Cap. sextum.

¶ Utiq; hereticos credentes
receptatōes vlt fautores eoz
sciēt p̄sūperit ecclesiastice
tradere sepulture vsq; ad satisfactōz
idonea excois sūte se nouerint subia-
cere: nec absolutōis bñficiū merean-
tur nisi pprijs manib; extumulent pu-
blice ⁊ p̄iciāt huiusmōi corpa dāna-
torū: ⁊ locus ille perpetuo careat se-
pultura: extra de hereti. li. 6. Quicum
q; laici vel clerici cum vniuersalit̄ di-
cat quicumq; ⁊ ita nullum excipiat.
Credentes illi dicuntur credētes he-
reticorū qui ore populo dicunt se cre-
dere erroribus eorum: de pe. di. i. sc̄i
potest. Et hoc indubitatum est: ⁊ pro-
batione nō indiget. Itē qui adorane-
runt ⁊ reuerētia suo modo exhibuerūt
consolationem vel cōionem ab here-
ticis acceperint: vel similia perpetrāt
q̄ ad ritū eoz p̄tinēt credētes mēto
p̄nt factis quibus error eozū exp̄mūt
vt posui excpla. Itē q; sermones eoz
⁊ predicatiōes audierūt: si semel tantū
audierūt: ⁊ nūq; amplius redierint nō
debent iudicari hereticorū credentes
nec ei vide f̄ approbasse qd̄ postea vi-
taretur. ad hoc efficax. i. q. i. stat. Itē
figs eos visitauit: alimoniam dedit: du-
catū prestavit: vel similia fecit i qb; nil
d̄ ritū eoz ostēdit: n̄ credo q; possint
credentes iudicari. nā hec fiunt q̄nq;
iteruētū pecunie: sec; si p̄us erāt lapsi
⁊ postea ita facerēt: de here. li. 6. accu-
satus. Dēs tū predictos quos dixi nō
debere iudicari credētes fateor: suspi-
cione maxima si carere: ⁊ iō posse eis
idicari purgationē canonicā iux̄ cano-
nicas factiōes. Itē q; libros hēticorū
suscipiūt si statim eos destruxerint in
cēdio vel alio mō innoxios iudicādos

credo. s. discredētes. 5. q. i. c. i. Alias si
suspecti sunt ⁊ nō destruit eis ē indi-
cenda purgatio canonica. Arch. Re-
ceptatores. gl. Archi. Illi dicuntur ta-
les q; scienter recipiūt: ⁊ si n̄ frequent-
ar. efficax. de pe. felicis. li. 6. Itā v̄bz
frequentatiū in iure p̄ simplici v̄bo
ponit. i. receptare p̄ recipere. hoz au-
tē q; sciēt receptat: qdā s̄ i culpa: q;
dā n̄. h̄ sane notādū videt q; iura ci-
uilia illū vidēt intelligē ē receptato-
rē: q; latēt recipit ⁊ celat vt seruet ⁊
manus iudicis euadat vt inuuit. ff. d̄
recep. li. 1. Desolores. glo. archi. Si de-
fenderit q; errorē ipsū dānabilior est
eo q; errat: ⁊ nō solū hēticus: s; hētiar-
cha d̄. ⁊ 4. q. 3. qui aliorū. Si vero de-
fendit personā resistēs virib; vel po-
tētia ne ad manus iudicis veniat pu-
niēdus vel excōicā dus: pōt h̄i d̄se-
fores p̄cedi ad excōicationē: ⁊ p̄ h̄i p̄
sumptiōe possit ei iudici purgatio ca-
nonica. Fautores. glo. Archi. qui pu-
blica ptate fungunt: vt prelati ⁊ p̄nci-
pes ex sola omisiōe p̄nt dici fautores
puta si ab ecclesia cōdēnatos n̄ fugāt
⁊ puniūt sicut debent. 23. q. 3. qui pōt.
Puate v̄o persone in hoc casu si nō
capiunt: si p̄tereūt nō detinet: f̄anto-
res dici nō possūt. Itā hoc p̄tinēt ad
eos q; ptate fungunt: ⁊ h̄c verū: nisi
sint psone puate tales q; i iuramento
se astrinxerint. Si ei iurauerint indi-
care ⁊ celāt n̄ nego eos fautores. Itē
figs excusat hereticū: nō ex lingue la-
bico: nec p̄ iocū: s; in conuenticulis:
vel inter laicos: sicut multi sepe di-
cētēs. Isti n̄ sūt tales q̄les dicuntur: nec
negāt ista vel illa: vel forte q; aduoca-
ti sūt alig: ⁊ defendēdo eos excusāt eo-
rū p̄cess; p̄nt dici fautores p̄fidēatōe

habita personarum loci et temporum. Sic
 si quis facto saueat p[ro]batione non eget
 puta in eo qui tali alimoniam procurat
 qui liberat: qui ea per que liberat s[er]u
 ministrat: et si qua sunt similia. Ideo
 in eo qui precibus liberat. l. 4. q. 4. c. i.
 Scilicet ergo si hoc nesciebat ipse tu
 mulans: non ligatur hac pena: quia fa
 cti ignorantia unquam excusat. Ec
 clesiastice sepulture. vult dicere litte
 ra ista: quia talium cadavera non debet i
 cimitorio ecclesie tumulari neque alibi
 ad modum christianorum: sed foras iactari
 ab ecclesiastica sepultura in signum p[ro]
 p[ro]prie d[omi]natis. Archi. Proprijs ma
 nibus. q[ui] non alienis. ponuntur predictis
 et alie pene quas potes videre in textu.

Exco[m]municatio contra rectores impe
 dicentes vel non iuuantes ep[iscop]os et inq[ui]sito
 res in inquisitione hereticorum et fau
 to[rum] et receptato[rum].

Ca. 7.

U Inquisitionis negocium tra
 hereticarum prauitatem ad dei
 gloria[m] et augmentum fidei:
 n[ost]ris t[em]p[or]ibus prosperet. i. c. i. qua institutio
 sunt plures exco[m]municationes constitute
 Primo omnes p[re]latos et omnes i[er]epales et re
 ctos quibuscumque officijs vel dignita
 tibus: vel nominibus censeant: et eorum
 officiales vel baliui: q[ui] diocesanis vel
 ep[iscop]is: vel inq[ui]sitoribus heretice p[ro]uitatis
 non obediunt hereticorum vel ip[so]rum cre
 dentium: vel defensorum: vel receptatorum
 fautorum inuestigatione captio[n]e et custo
 dia diligentia: cum ab eis fuerint requisiti
 sunt exco[m]municati. 2. omnes p[re]dicti rectores
 si p[re]dictas p[er]sonas pestiferas non duxe
 rint: vel duci fecerint sine mora postquam
 fuerint requisiti in p[ar]te siue carcere

ep[iscop]orum seu inq[ui]sitorum: vel ad locum
 alium de quo ipsi vel alij ex ip[s]is man
 dauerint. j. eorum dominum: vel dominorum et re
 ctorum districtum: vbi per viros catholicos
 a p[re]fatis ep[iscop]is vel inq[ui]sitoribus: vel eorum
 de aliquos deputatos: sub arcta et dili
 genti custodia teneatur: donec eorum ne
 gocium per iudicium ecclesie terminet sunt
 exco[m]municati. 3. omnes supradicti rectores:
 et eorum officiales et nunciij si de heresi ab
 ep[iscop]is: vel inq[ui]sitoribus condemnatos: vel
 eorum b[er]achio derelictos non statim ceperint
 et in dilatione si aduersus deum debita pu
 niendos non obstantibus appellacionibus qui
 buscumque predictorum sit exco[m]municati. 4. omnes
 supradicti rectores et officiales si ca
 ptos per crimine heresis: absque dictione
 ep[iscop]orum siue inq[ui]sitorum: aut saltem alteri
 eorum littera vel mandato a captione vel
 carcere liberauerint sunt exco[m]municati. 5.
 omnes supradicti eorumque officiales: si de
 crimine heresis cum mere sit ecclesiasti
 cum cognouerint quomodo vel iudicaue
 rint sunt exco[m]municati. 6. omnes suprascripti
 qui scilicet in p[re]dictis vel alij p[re]dictorum de
 inquisitionis officio dederint auxilium com
 filium vel fauorem sunt exco[m]municati. 7. omnes
 supradicti si executionem sibi pro heresi
 crimine a diocesano vel inq[ui]sitore:
 iniunctam prompte prout ad suum spectat
 officium facere detraxerint: vel diocesa
 norum siue inq[ui]sitorum iudicium vel suam
 seu processum directe vel indirecte i
 pedire plumarunt sunt exco[m]municati. Omnes sup[er]
 dicti si litteras p[re]dictam exco[m]municacionis in quaz
 icurrissent o[mn]ino per annum sustinuerint
 extunc velut heretici condemnantur. Hec
 omnia in p[re]dicta p[ro]uisione: que incipit: vt i
 nquisitionis. extra de here. li. 6. vt in qui
 sitionis. vbi dicitur heretici admixti
 fidelibus: de hoc facienda est inq[ui]sicio

vt a fidelibus discernentur: et inuenti
corrigant. Archi. Puniēdos: q̄ si in-
gistor: & ordinarius discordat in mā-
dato: qz vnus mādat puniri p se & dē
natū: alter mādat laxari p se abso-
lutū: satis videt super fedū: donec
consulat papa. s. c. pri. Jo. an. Cā n̄
est late s̄tite: & qz non reseruat abso-
lutio pape ordinarius poterit absol-
uere. s. d. sen. ex. nuper. Jo. an.

Excoicatio cōtra ingitores male
& contra cōscientiam exercentes tale
officium contra quosdam: & pape re-
seruatur absolutio.

Capitulū octauum.

Inquisitōes & alij ad dicti of-
ficij executiones constituti: si
odij gratie vel amoris lucri:
& cōmodi tpalis obtentu s̄ iusticiā &
cōsciētā suā omiserūt: quēqz proce-
dere vt fuerit. pcedēdū sup huiusmo-
di prauitate. i. heretica an̄ obtētū eo-
dē prauitate ipsa: aut ipeditū offi-
cij sui alicui ipōnēdo: eū sup h̄ psūpse-
rit q̄q̄ mō vexāe: p̄t alias p̄eas excōis
s̄niaz cōipso icurrāta q̄ nisi p roma-
nū pōtificē nequeāt p̄terqz in mortis
articulo: & tūc satisfactōne p̄missa ab-
solui: nullo ī hac parte p̄uilegio suf-
fragate: de. in. c. multoz. ex. de hēticl
in de. Obtentu. vbi ḡ n̄ p̄pter alteruz
p̄dictoz: s̄z forte timore: v̄l p̄p̄ vitan-
dū scādālū hoc omittēt non ē loc⁹
pene. Jo. an. Et cōtra cōsciētā n̄ dō
q̄ copulat cōtra iusticiā & sciētiaz
Eodē. s. odij gr̄e. zc. vt. s. d. quo patet
aperte q̄ cōstitutio ecclesie militātis
ligat crimē oīno occultū ad penā su-
spēsōis & excōis: inducit ad h̄ multa
iura: & s̄ d̄t. Ex his v̄r̄ indubitātū q̄
Archi. habebat p̄ dubio & disputatōi

hereliquebat. An hētic oīno occult⁹
sit excōmunicat⁹. Jo. tenet q̄ sic. z. 4.
q. i. in summa. Et in glo. s̄z. placet etiā
Hoff. & Rai. i. summis. Exinde iduē
multa iura que videntur facere con-
trarium. di. z. z. erubescant. zc. Tandē
Jo. an. concludit sic: de plano fatea-
mur q̄ cōstitutio militantis ecclesie
ligat omnino occulta: non tamen no-
minatim d̄ illis iudicat tribunal ecclē-
sie: immo ipsa ecclesia inq̄stū p̄ hoīez
noīatim iudicat hoīem. Et inq̄stū est
collectio fidelū ligatos sic occultos
h̄z p̄ soluti: ex. de sen. ex. a nobis. & sic
loquuntur contraria. n̄ dō s̄m p̄e. de
ancha. super de. d̄ vsur. ex. graui. qd̄
actus fenerādi non sapit heresiz: nec
p̄tinet ad inquisitorē: & t̄n̄ pertinacit̄
asserere hoc n̄ esse peccatū ē hereticū
Rōnē collige ex glo. non solū cū qua
cōcor. Pau. ex quo collige decisiōnez
eius qd̄ dubitat. Quidam ei de istis
p̄zocholis in publicis p̄dicatōibus p̄-
dicant cōcitando turbā & seditionē s̄
cleruz vt fertur asseruit exortādo q̄
laici n̄ tenebāt solue decimas: nec eis
confiteri: nec oblatiōes dare: & q̄ pec-
cabant contrariū faciendo: cum effēt
oēs clerici mali: & de ecclesijs remo-
uendi. Querebat an ista & alia q̄ plu-
ra essēt heretica: & p̄cedi posset s̄ euz
tanqz cōtra hereticū. Et firmatū fuit
p̄ omnes sacre theologie doctozes: &
doctozes vtriusqz iuris ibi ex̄ntes q̄
sic: & b̄n̄ p̄ doctrinā hui⁹ gl. Sapi. bat
n. p̄tinacit̄ & tenebat diuerfas & falsas
opiniones reprobatas p̄ sacros cano-
nes & canonicas sanctōes. ḡ zc. vt i. ea
p̄z. Et Pau. clarius loquens dicit he-
reticus est nō solū q̄ male sentit & do-
cet de articulis fidei & sacramētis.

ecclē: sed ēt qui p̄ fallā ⁊ extortā ex-
positionē in scripturis diuinis p̄t̄ ⁊
id q̄d dicit ecclesia: di. 50. figs disco-
nus. ⁊. c. si ille. in fi. Ob hec verba. Cū
sūt p̄ceptorie loquit̄: vt de ce. mis. do
lentes. ⁊ eta. ⁊ quali. cū ecclesie. in de.
Et hec transgrediēs peccat mortalit̄
q̄ impedit finē quē legiss̄: intēdit
alias transgressor canonū ex rōnabili
cā nō peccat mortl̄ s̄m Tho. Pau.
in de. Et intellige istuz tex. de. ex gra-
ui. q̄n̄ silr̄ p̄cise quis asserit non eē
p̄c̄m fenerari. Sed q̄ sunt nonnulli
casus in q̄bus pbabiliter dubitatur:
vtrū in isto vel in illo casu sit vsurari
eēt hēticus qui teneret opinionē etiā
forte non veram: vt. s. e. nauiganti. de
vsu. De. ⁊ nota s̄m Pau. in de. q̄ dic̄
p̄tinaciter. Pertinax d̄r qui valde et
imprudenter t̄ ⁊ affirmat. vñ si p̄ io-
cum vel lubricū lingue hoc diceret n̄
esset hēticus. ⁊. 4. q. 1. ait. Et sic p̄tina-
cia in malo d̄r: p̄leuerantia aut̄ in bo-
no. Iudei aut̄ q̄uis affirmant vsurā
non eē p̄c̄z: non p̄t̄ dici heretici nec
taliter ⁊ eos p̄cedere. Rō ē q̄ in eis
nō cadit heresis que ē idē q̄d diuisio
vel electio. ⁊. 4. q. 3. heresis. Lum. n. nō
sunt de gremio ecclesie diuisione ⁊ ab
ea facere non p̄t̄. Si tñ talē errorez
dogmatizarent: ⁊ si non vt ⁊ hereti-
cos: tñ per alios modos p̄t̄ p̄ ecclāz
puniri: sicut ⁊ in alijs casib⁹ q̄n̄ offen-
dunt fidē. Pau. Nota ēt s̄z Pau. vbi
s̄. in de. ex graui. d̄ vsu. q̄ dicē p̄tina-
ter vsurā esse p̄c̄m sed facta restōne
non esse confitendū: sicut q̄ ē obliga-
tus ex p̄ctu licito ē hereticū. Et in ⁊
ctu obligat̄ q̄s tñ hōi. In vsura offē-
dit ⁊ obligat̄ deo ⁊ hōi. Et iō p̄ re-
stitutionē tenet̄ adhuc penitere. Itēz

11
s̄m eundē qui male credit: sed para-
tus est corrigi ⁊ sequi certioratus si-
dem ecclesie non est hereticus. ⁊. 4. q.
2. beatus Paulus.

Excōicatio ⁊ inq̄sitores ⁊ cōmissa-
rios eoz illicite extorquentes pecuniā
s̄b p̄textu inq̄sitiōis. Ca. 9.

Inq̄sitores ⁊ ipsoz vel epoz
i seu capituloz sede vacāte lu-
per hoc deputati cōmissarij
si p̄textu officij inq̄sitiōis q̄busuis
modis illicitis ab aliquib⁹ pecuniam
extorquent: nec sciēt̄ attentent eccle-
siaz bōa ob clericoz delictū p̄dicti oc-
casiōne beneficij fisco eccle applica-
ri sunt excōicati: ⁊ absolui non p̄t̄ p̄
terq̄s in mortis articulo: donec illis a
q̄bus extorserint: plene satisfecerint d̄
pecunia sic extorta: ⁊ nullis p̄uilegijs
pactis aut remissionibus sup hoc va-
lutaris: de. in. c. nolentes. eē de hē. In
de. commissarij. Dicunt ḡ inq̄sitores
commissarios quos vocam⁹ vicari-
os vel substitutos. s. c. pri. Jo. an. Cō-
missarij. de epis loqui non videt̄: ēt
l̄z ab his non obeat̄ abstinē: pena tñ
que segtur non h̄z locū in ipsis. Job.
an. P̄textu. si ḡ non eo p̄textu illi-
cite exigit: l̄z faciat male non tñ locus
ē pene. Jo. an. Pecuniā. intelligo lar-
ge. i. q. 3. totum. Ecclesiaz. De bonis
ḡ clericoz p̄p̄ijs non p̄hibet ecclia.
Multo minus sibiipsis vel officiali-
bus: vel fisco seculari cui applicati s̄t
ipso iure bona laicoz damnatoz de
heresi. Jo. an. Absolui. Per ordinari-
os cū sibi non reseruet. Jo. an. Satis-
fecerint. si habent: vñ alias i hoc pau-
pertas excusat: eē de vsur. cuz tu. Jo.
an. De per platos ecclesiaz cogi nō
possumus ad officium inquisitionis
b

exercēdū. Bonifa. v̄tute ꝑspicuos q̄
maḡ ordinis ꝑdicatoꝝ in toto ordi
ne: r̄ gl̄z ꝑioꝝ ꝑuincialioꝝ r̄ eius vica
rius in sua ꝑuincia ꝑnt̄ fratres suos
ꝑ se. apo. deputatos ad ꝑdicandū cru
cē: vel ad ingrendū ꝑ hēnicā ꝑuuita
tem renocare remouere transferre:
vel q̄ sup̄sedeāt in iūgē alioꝝq̄ ꝑstitu
ere si eis visū fuerit expedire: r̄ ī eos
si ꝑuenerit censurā eccl̄asticā exerce
re: non obstantibꝫ l̄ris apostolicis ꝑe
tratis vel ꝑpetrandis: que de indulto
h̄iꝫ exp̄ressā non fecerint mētionem.
Bonifacius v̄tute.

Excoīcatio ꝑ alienatōes r̄ ordina
tōes factas a sc̄ismaticis de rebꝫ ec
cl̄asticis.

La. io.

Ordinatiōes ab Octaniāo et
Guidone hēstiar̄chis factas
r̄ ab ordinatis ab eis irritas
ec̄ censemꝫ: ad iūcētēs vt q̄ dignitates
eccl̄asticas seu b̄nficia ꝑ ꝑd̄cos sc̄is
maticos accēpuit careant ꝑpetratis.
Alienatōes q̄z q̄ ꝑ ipsos sc̄ismaticos:
siue ꝑ laicos sc̄e sunt de rebꝫ eccl̄esia
sticis oīo careant firmitate: r̄ ad ec
cl̄ias sine oī onē reuertāt. Sigs̄ at
ꝑire ꝑsūperit excōis̄ siue se nouerit
ꝑbiacē: ex̄ d̄ sc̄is. c. i. Al̄ guidōe. cū sc̄ide
rit eccl̄iā q̄ non dicunt̄ sc̄ismatici: i
mo potius dicunt̄ tales q̄ diuertūt
ab eis hēstiar̄chis r̄ sc̄ismaticis. Inno.
Ordinatis ab eis. de ordinatis ꝑ ordi
natos ab eis vidē: idē: cum sit eadeꝫ
r̄ d̄ defectus. s. executionis q̄m dare n̄
pōt̄ qui non h̄z. Jo. an. Laicos auctē
ipsoꝝ sc̄imaticozꝫ: alias emens non
ec̄t excōicatꝫ: sed excōicādus s̄z Ho.
Firmitate. Quia eccl̄esia q̄ diu h̄z ꝑa
storē hereticū vel sc̄imaticū vacare i
lligitur. vñ non valent q̄ a tali ꝑe

lato fuit in ꝑiudiciū eccl̄ie. Si t̄
acgrit talis ꝑlatus eccl̄ie tenet nec
cassabitur: r̄ hoc in fauorem eccl̄ie.
Ber. Reuertant. q̄ reuertunt talia
ad eccl̄iam nullo ꝑrecio dato. Pe.
de anch. sed emptoz̄ h̄z recurſū ad v̄
ditozem ꝑ ꝑrecio s̄m Un. Sigs̄ ꝑi
re. i. ordines exequendo: b̄nficia reti
nendo vel bona alienata. Hosti. Sub
iacere. illi sc̄ismatici qui ab v̄itate ec
cl̄ie recedunt: vt greci excōicati s̄nt
iꝫ. di. nulli. Dicebat Hosti. illos sc̄is
maticos t̄m̄ qui se extollunt ꝑ roma
nam eccl̄iam: r̄ ab illa se sepant ec̄
excōicatos cum adherentibus: r̄ di
cunt̄ tales heretici. Alij. s. qui volunt
contra ep̄m aliquem insurgere r̄ ep̄a
tum tenere: r̄ clericos suos facere ex
cōicādi sunt. Pe. de anch. Nota q̄ q̄
ordines vel beneficia receperunt a sc̄is
maticis ipso iure sunt excōicati: r̄ sic
est canon late siue: q̄d quidam vt Ho
sti. intelligunt de adherentibus r̄ fa
uentibus ipsis sc̄ismaticis. Dicat̄ er
go eos qui alias non adherēt nec fa
uent sc̄ismaticis illis. s. qui recedūt ab
v̄itate eccl̄ie: nec extollentes se cō
tra romanam eccl̄iam: r̄ si contra
alias non excōicatos ipso iure: sed s̄t
excōicandi. Pe. de ancha. Item nota
q̄ excōicati sunt oēs sequaces adhe
rentes r̄ fauentes publice: vel occulte
sc̄imaticis damnato in concilio cōstā
tienti Petri de luna. Absolutio ꝑa
pe reseruat̄: vt patet in ꝑrocessu an
nyali.

Excoīcatio contra eos qui non te
nent romanam eccl̄iam esse caput
aliarum eccl̄iaz: vel non posse con
dere canones vel non esse ei obedien
dum.

Capit̄

Qui afferit contumaciter romanam ecclesiam non esse caput aliamque ecclesiam: et non posse cōdere canones et decreta: et etiam ei tantum quod capiti obediendum: excoīcatus est. 19. di. nulli fas. Ad quod illud capitulum loquitur de preceptoribus canonum et transgressoribus. Sed secundum huiusmodi et Paulum in de. dupliciter dicitur quod preceptor canonum. Uno modo quod apostolus. se. contumaciter negat esse caput ecclesiarum: et hinc patet defendendi canones: et decreta et statuta eius non esse seruanda. Et talis est hereticus et schismaticus et excoīcatus. Et sic intelligendo dictum capitulum est canon late sententiae: et ad idem facit di. 22. omnes. et. 25. q. 1. violatores. Et idem dicunt Jo. an. Inno. et Hostiensis. 2. modo dicitur quis preceptor et transgressor canonum: qui ipsa mandata canonum non seruat: quibus credat et dicat esse seruanda. Hic non est schismaticus proprie nec excoīcatus: et sic de beati intelligendo capitulum est canon ferre de simie. Et ut dicit Paulus in de. Si quis transgreditur canones et statuta continentia precepta siue affirmatiua siue negatiua peccat mortaliter. 24. q. 1. quod precipitur. Secus si esset causa filij: intelligo tunc canonem loqui de consilio: quoniam hoc ibi exprimitur: vel alia ratio suadet sic intelligi. non enim sic exhortatur. ff. de his qui non. ita. ob hec verba. cum autem preceptorie loquitur: ut de cele. mis. dolentes. et de eta. et quali. in de. cum ecclesie. Hic transgrediens peccat mortaliter quia impedit finem quem legislator intendit: alias transgressor canonum ex rationabili causa non peccat mortaliter secundum Tho. hec Paulus in de.

Excoīcatio est incendiarios ecclesiarum vel locorum piorum: et si fuerint denunciati pape reseruat absolutio.

Lapi. 12.

Incendiarij ex quo sunt per suam ecclesie publicati per absolutiois beneficio ad sedem apostolicam sunt mittendi. De. 3. ex de sen. ex tua nos. Glo. sup verbo. publicati. in si. sic dicit. Non credo quod omnes incendiarij generaliter sint excoīcati nisi si de incendiarijs excoīcatur: cum de alijs non inueniatur: et per hanc decre. non probatur quod ipso iure sint excoīcati: sed illi primo excoīcatis ab episcopis subsecuta publicatione et denunciatione per hanc decreta. papa sibi reseruat eorum absolutio ad terrorem: alii episcopi possunt absoluere omnes incendiarios: ex. c. nup. Ray. Hoff. et Hostiensis in sum. suis et Jo. de lign. dicitur quod incendiarij ecclesiarum vel locorum religiosorum: vel cimiterij vel spacij privilegiati in circuitu ecclesie: vel loco conuiguo privilegiato sunt ipso iure excoīcati: ut in dicta decretali. i. q. 4 sicut antiquitus. Est autem spacium privilegium in circuitu ecclesie. 30 passus vel. 40. quo ad matricem ecclesiam: sed antequam denuncientur possunt absolui per ordinarios: postquam vero fuerint denunciati non nisi a papa. Et secundum Jo. an. tales absolui non possunt a legatis ex iure legationis. Item mulier incendiaria sic denunciata ab episcopo absolui non potest: et si absolui possit ab iniectione manuum violenta in clericum secundum Huil. Jo. an. hic dicit de incendiarijs ecclesiarum. Huil. etiam dicit quod incendiarij aliorum locorum postquam etiam fuerint denunciati possunt absolui ab episcopo: ut cōter dicunt doc. Pe. et aneb.

bz

dicit simplicit de icēdiarijs excōicat
z denunciatis q̄ sūt mittēdi ad papā
Cōioz p̄ma op̄io z̄ tutioz. Incendia
rj̄ vō alioz locoꝝ non sūt ipso sc̄o ex
cōicatis s̄z excōicandi d̄ iure cōi. z. q.
vlt. pessimā. R. ay. de iure aut̄ pticula
ri seu synodali in gbusdaz locis tales
ēt sunt excōicati. i. p̄busdā alijs ex cō
suetudie h̄ntur p̄ excōicatis q̄uis re
uera non ferat̄ excōicatio absq̄ s̄ntia
fm̄ H̄uil. Et hī icēdiarij̄ ēt postq̄ su
erint denunciati p̄nt absolui ab ep̄is
suis fm̄ quosdā: vt̄ H̄uil. z̄ alios: z̄ s̄z
alios non nisi a papa. Et hoc v̄t in s̄u
ma. p̄sana. Job. an. vic̄ t̄m̄ de icēdia
rj̄s eccl̄az. S̄z q̄liter intelligendū sit
ista denunciatio. dicit̄ H̄uil. q̄ fm̄ q̄d
dā itel̄r si fuerit denunciat̄ noiatim
i. exp̄sso noie: sec̄ vt̄ dicunt si i ḡnali
vt̄ cū d̄r sub hac forma excōicam̄ il
los q̄ fecerunt tale incēdiū. Et subdit
credo q̄ siue in ḡnali siue in sp̄ali de
nunciet̄ incēdiarij̄ a solo papa ē ab
soluēdus: p̄fert̄ cū dicat̄ hu. z̄ iur̄ pi
ti q̄ q̄n̄ infert̄ s̄ntia sub hac forma: ex
cōicamus oēs q̄ fecerunt hoc vel illō
oēs itelligunt̄ noiatim excōicati. Cre
do ēt q̄ pape ē referuanda hec ab̄lo
a quocūq̄ iudice fiat̄ ista denunciatio
Et d̄r incendiarij̄ fm̄ R. ay. q̄ aucto
ritate pp̄ria ciuitatē vel villā vel mā
sum vel segetē vel rē silēm malo stu
dio incēdit: z̄ exponit̄ glo. ei: Incen
dit vel incēdi fac̄ aut̄ incēdiarijs au
xiliū vel p̄siliū sciēter i pendit̄ aucte p̄
pria. i. cū non hēat̄ ius monēdi belluz
vel indicēdi. Mā s̄ū vel segetē alienā
sec̄ si pp̄riā: qz̄ tunc non tenet̄ pena
incēdiarij̄: nisi dolo malo hoc facerz
vt̄. s̄. p̄ icēdiū rei sue aliēa incēderēt.
Malo studio: qz̄ si facēt̄ hoc ex negli

gētia: s̄z peccaret̄ n̄ t̄m̄ icēdiarij̄ voca
ret̄. ḡuil. Itē q̄ i bello iusto ignē ipo
nit̄ absq̄ p̄cepto iudicis belli icēdia
ri? vocat̄: s̄z dānt̄ n̄ tenent̄ resarcire
Qui vō i bello iniusto ēt ex p̄cepto in
cēdiarij̄ ē: z̄ dānt̄ tenet̄ resarcire. Et
nota q̄ q̄ i bello iusto villā icēdit: si
ibi incante eccl̄a cōburat̄ z̄ ē mole
stū ei n̄ ē excōicat̄: s̄z dānt̄ resarcire
tenet̄. Itē q̄ pōit̄ ignē i loco religio
so ē excōicat̄: q̄ vō in alia domo hita
bili vel grano ē excōicā d̄. Alij̄ vō in
cēdiarij̄ paleaz̄ feni lignoꝝ z̄ hī: nō
dicunt̄ icēdiarij̄. Lap. sup. 6. de emu
ni. ec. qz̄ nōnulli. dicit̄ h̄ dicēdū videt̄
q̄ appellōe eccl̄az̄ icludant̄ nedum
mōasteria: sed ēt oia pia loca. nā ista
egpan̄. s̄. d̄ testa. reḡiū. fa. qd̄ scrip
sit̄ di. 3. p̄ archi. sup. e. li. 6. de resti. in
inte. c. vlt. Vidi dubitari an incēdia
rj̄ vel fractores domoꝝ sitaz̄ infra
ābitū eccl̄iaz̄ p̄ilegiatū: de q̄. s̄. h̄el
i. 7. q. 4. sic̄ antiq̄. s̄. sint̄ ipso iure excōi
cati: sic̄ incēdiarij̄ z̄ effractoꝝ eccl̄e
siaz̄: q̄ ēt postq̄ fuerint denunciati. s̄.
ip̄i incendiarij̄ z̄ effractoꝝ eccl̄esia
rū non p̄nt̄ absolui nisi p̄ papā. z̄ vid̄
tur q̄ sic. p. d. c. sicut̄ antiq̄. z̄ de s̄e.
ex. quest̄. Sup̄ hoc p̄suli? cuz̄ gbus
dā iuristis p̄suli q̄ talis. s̄. frāgēs vel
p̄burēs domū sitā intra ābitū z̄ p̄si
nes. d. c. sicut̄ antiq̄. s̄. talis sit̄ viola
toꝝ emunitatis eccl̄esie: z̄ vt̄ sacrileḡ
p̄micdus non n̄ ē excōicat̄: z̄ hoc p̄
illud. c. s̄. nonnulli. z̄ p. d. c. conquest̄.
hec ille.

Excōicatio ē effractoꝝ locoꝝ sa
croꝝ pape referuat̄ absolō p̄ denū
ciationē eoz̄. Lapi. 13.
m Emozatos sacrilegos qui. s̄.
p̄regerant violēter quasdā

ecclesias: et expoliantur excoicatos p
nuncietis et faciatis sicut excoicatos
arti euitari: donec passis iniuria co
grue satisfaciant: et dana data resarci
ant: et cu lris vris rei vitate pincub
apostolico aspectu se repntent: ex b
se. ex. questu. glo. Excoicatos. q vide
tur ex hoc q ipso iure sunt excoicati
b'i sacrilegi: qd vez e de effractorib
ecclesiaz et incendiarijs. Repntent.
Ex quo. n. incendiarij et effractoress ec
clesiaz denunciati sunt: non pnt ab
solui nisi a papa: s; anteq; denucient
bn pnt absolui si satisfacere volunt: ex
e. nup Ber. Idē Archi. et Hof. Joh.
aut an. et Pe. de anch. sic sumat. Qui
cum effractione expoliant ecclesiaz ex
coicati sunt: et postq; sunt denunciati
p papā sunt absoluendi. Quidā exte
debant istū casū ad facientes in ecclā
multū enozmia: vt frangendo crucez
vel diripiendo corp; chūsti: vel rapie
do bona ipsaruz. Sed Hof. et Hosti.
in sum. suis: et Jo. de lig. in tractatu d
censura ecclesiastica: dicit q tales nō
sunt ipso iure excoicati s; excoicandi
Et nō qd dicit Huil. credo q effra
ctoress ecclesie iudicand; ē qui dolo ma
lo: aut p iuriā violēt pietē fodit: aut
sfodit: aut vitrea fenestrā fregit: aut
seraturam: aut ostia aut cardines aut
vectes: dum tenent ostia firmata: aut
ipsū tectū ecclesie. Et notandum fm
Huil. q q vadunt aīo frangendi ec
clesiā et furandi: et nō non frāgūt: q; i
ueniūt alias fracta vel aptā: et sic in
trant et asportant bona: ipsi nō icidunt
in istū canonem.

Excoicatio ē falsarios litteraz pa
palium: et pape reservatur absolutio
Cap. 14.

De. n. oēs falsarios lraz nra
rum q p se vel alios vicium
falsitatis exercent cū defeso
ribus et fautorib; suis anathematis vl
culo decernim; innodatos x. Inno.
3° ex de crimi. falsi. ad falsarios. In
nodatos. Et sic ē canon late siue fm
Inno. et Hosti. Insup et derici sūt of
ficijs et beneficijs puati et degradādi
sunt: et curie seculari tradendi fm cō
stōes legitime puniendi: p quā et lai
ci legitime iudici puniunt: vt dī i tex
tu. Et cōit dī q absolō a tali excoica
tione pape reservat: ex. e. durq. in fi.
Hō fm Pe. de anch. in. d. c. q ille q
scient ipetrat Bpū frepticiū et illo
vūtur: non incidit in hanc penā: s; so
lū punit vt careat modo Bpū: et in
expensis dēnetur: de Bp. super lit
teris. S; falsans rescriptum: vel vtēs
falso ex certa scia vl ex ignorantia p
cedente ex negligentia incidit. Et nō
fm Ricar. sup. 4. di. 18. q ipetrans lit
teras a dño papa tacita veritate vel
suggesta falsitate: siue faciat ipetrās
sciēter siue ignorāter: si talis veritas
taceat: vel talis falsitas suggerat: q
vitate manifesta vel falsitate nō sug
gesta dñs papa non dcederet: non ē
excoicat; iure cōi: nec ēt illi q litteris
aplicis vtuntur sub alio noīe ipetra
tis: q; q̄uis tā isti q̄ illi digni sunt ma
gna pena et confusione: non tñ o por
tuit ius ddere: q̄ tales essent excoicati
q; talis fraus a pte aduersa: vel a iu
dice tra vtentes talibus lris faciliter
et certitudinaliter pōt pēpi. q̄uis. n.
sic ipetrans falsari; sit: extendēdo fal
sarij nomē: vt sumit. 25. q. 2. dicenti.
Hō nō falsari; ē lraz dñi pape: q; ve
ras lras ipetrat: q̄uis falsa suggestiōe
b 3

et sic non est excōicatio.

Excōicatio est vitiosa sciēter lris pa-
palibus falsis. Cap. 15.

Quia lris nris vni voluerit eas
p. diligēter examinēt: qm̄ si
falsis lris se vlos dixerit ig-
rāter eoz sera prauia euitare negabit
penas iseri? a notatas. Inno. 3. i ead
decre. ad falsarioz. Ibi dicit de illis pe-
nis. Et sic q sciēter vitit lris aplicis:
et ab alio falsificatis est excōicatio. Et
nō qd dicit de. ibidē q si simplr ig-
ranter vitit talib? lris falsis: non excu-
sat: qz p alios debuit ingre h: ar. di.
37. c. vlti. Idē. Ber. et si falsitas erat
ita latēs qd o facili picipi non poterat
in apto: si p se et alios adhibuit dilige-
tiā quā potuit: et nihil pcepit excusa-
t? ē: aliqñ non: ex de hōi. iohes. Tē
enī fm̄ de. de anch. ibidē censet iu-
sta ignorātia q bz excusare si adhibu-
it diligentia quā potuit et debuit: qz h
indagauit a pitorib?. 43. di. ephesius.
Non. n. potat diuinare falsitatē. Bp
ti: s; si ignorauit ex negligētia: qz h ē
crimē qz punit et dolo ppat. si. man.
fidei in soz. et in. c. dura. dicit. e. u. q si fal-
sas lras se hre cogscit: et si penā excōis
euadē voluerit. Et h̄ intellr fm̄ de.
qm̄ lre false aliquo casu ad eū puene-
runt: tales q n̄ sunt ipso iure excōicati
s; post. 20. dies si non resignant. de.
de ancha.

Excōicatio est recipientes lras pa-
pales seu bullas in curia non de ma-
nibus pape vel deputati ad hoc.

Cap. 16.

Inhibem? ne qs apud sedes
aplicā lras nras: nisi a nobis
vel de manib? illoz recipiat
q de mandato nro ad illud se officiu

deputati: psonē solēnes p nūciū reci-
pē pnt de manib? p dcoz: trasgressoz
h? i si laic? ē excōicatio iubiaceat. Si
clie? officio vel bñficio puar? dānet.
Inno. 3. ex de cri. fal. dura. Apud se
de apo. Illi q non sūt apud apo. se.
seu in curia n̄ ligent? hac ostōe: et ap.
se. ē: vbi papa ē. No. et Jo. an. Excōi-
cationi subiaceat. Dicitur q ipso iure
non irrogatur hec pēa laico et et cl-
co. Et at clicus officio vel beneficio
dānet: ipsa pēa ipōnēda ē p sniā: nec
ipōnit ipso iure s; excōicatio ipō inf
ipōnit et clico. de. de ach. Et nō. dicit
gl. ber. ibidē. Non credo q sit excōi-
cat? q h n̄ fuit imo idifferēt videm?
q qlz p nūciū ipetrat lras: et h papa
scit et tolerat nec aliqñ repellit nisi
eēt excōicatio. Sed h̄ intellige q lre de
manib? oñi pape vel bullatoz tñi sūt
recipiēde et vel vicecellarij: vel al-
teri? ad h̄ deputati: als false sūt. et qui
sic recipet eēt excōicatio. Jo. an. et pet.
de anch. dicunt q h̄ qd dicit ista de-
cre. non fuit i curia hodie: imo qlz
pue auctoritatis mittit ad bullatoz
et recipit.

Excōicatio est corrigentes aliqd in
lris papalib?: et pape refuat absolō.

Cap. 17.

Hostia. i. sic ait. Hodie pcep-
tū ē q in lris vni pape nec i
magno nec i modico aubat
qs manū apponē et lras vnicā: vlt pū
ctū vnicū corrigēdo exceptis officia-
lib? qd? ē h̄ omissū. Alioqñ manum
apponēs ex canone lato i curia ipso
facto sniāz excōis icurrit: q p aliqñ
citra apo. se. relaxari non potest. Idē
Boss. Querit Ricar. in. 4. di. 8. vtrū
inueniens litteram domini pape: cui?

efficacia iā expirant: r ludo n̄ itētoe
 vtēdi aliquā lřaz in ea formatā refoz
 met: vel pūctā faciat vl̄ p quēcūq; ali
 um modū aliqd in ea mutet sit excōi
 cat' ipso iure. Rñder' vt. s. ad istā qō
 nē dicit aliq q' talis n̄ ē excōicat' ipō
 iure: q' illa excōicatio n̄ intelligit' ni
 si de his q' pnt eē alicui vtilēs. Predi
 cta ēt q' ad oēm hoīez eēt inutilis. Sz
 h̄ hoc sic pōt argui. Quāuis illa lřa
 non imutata facta sit inutilis: tñ p ra
 surā sic mutari possēt: vt vtilis appa
 reret: verbi grā: si ibi erat scriptū p'
 triennū minime valituris: r p trien
 nio poneret' qnquēniū: iā apparz vti
 lis q' pūs erat inutilis. Cuz q' qcumq;
 mutatio siue puā siue magna contra
 lřam dñi pape: p quā pmutationem
 pōt appere vtilis plusq; erat: vel vtil'
 cū añ n̄ eēt sit phibita s̄ pēa excōis
 iā late: vt q' imutans aliqd h̄ lřaz de
 q' est qō sit excōicat' ipso iure: qō mī
 bi ccedendū vř: vt eēt hēt' eē d' cri. fal.
 in. c. ad falsarioz. In glo. sup illud.
 Per rasurā tenuē qcumq; radit vel ī
 mutat rescriptum pape: excōicat' est
 r falsari': r in hoc nullā distinctionēz
 adhibeo: r. j. sic dicit. De lris tñ q' p
 nullā rasurā possent apparere vtilēs
 vtputa lřa curatoria data a ducentis
 annis vel treccētis alit' eēt iudicandū
 q' si tota raderet' de nouo non pos
 set apparē vtilis ppter bullā: q' ī cre
 atōe cuiusl; noui pape aliquid cōtra
 bullam imutat'. Nomen. n. ei' ponit'
 in bulla.

Excoīcatio h̄ faciētes statuta h̄ ec
 clesiasticam libertatē: r seruari ea fa
 cientes r scriptozes eozum r officia
 les iudicantes fm ea.

Lapi, is.

Excoīcam' oēs q' decetero f'
 uari fecerint statuta edita: r
 vsuetudines: vel poti' abusi
 ones itroductas h̄ ecclesiasticā liber
 tatē: nisi ea de caplarib' suis lřa du
 os mēses post h'i publicationēz sine
 fecerit amoueri. Excōicam' statuta
 rios r scriptozes statutoz ipsoz nec
 non r pates vsuales rectozes r vsilia
 rios locoz: vbi decetero h'i statuta r
 vsuetudines edite fuerint: r obserua
 te: necnon r illos q' fm ea psumpse
 rint iudicare: vel in publicā formam
 scribē iudicata. Hono. 3' eē de sc. ex.
 nouerit. Ecclesiā. laici eremite r re
 clusi hic s̄ noīe ecclesie non pphēdū
 tur nisi se s̄biecerint alicui appobate
 religioni. Sui. Libertatē q' vsistit ī p
 uilegijs ccessis sup spualib' vel tpali
 b' generalit' vel singularit' siue a deo
 siue a papa siue ab alijs principibus
 fm Hosti. Inno. r Alaba. Et a deo q'
 dez concessa sunt multa: vt illud. Qd
 cumq; ligaueris super terram rē. Et
 hoc q̄stum ad psonam pape extendi
 tur ad interptationē oīum dubioz
 eē qui s̄i. sint legi. per venerabilē. Itē
 q' decime r pūnicie ad clericos spe
 ctent. i. 6. q. i. reuertimini. Item q' ec
 clesia sola res ecclesiasticas mistret.
 96. di. si imperatoz. Item q' de spua
 libus ius r̄dere r iudicare pōt: r mul
 ta alia pūuilegia que r̄tinentur in no
 uo r veteri testamento. Et papa pūi
 legia ccessa sunt: vt q' inijcit manū vi
 olentā in clericū sit excōicatus. Itēz
 q' in legatis ad pias cās sufficiāt duo
 testes: eē de testa. relatū. r multa alia
 pūuilegia que a vicario christi ccessa
 sunt: que ī iure canonico habent'. Itē
 ab impatozibus multa concessa sunt

que sunt ipsa in iure civili: vt de emu-
nitate ecclesiarum et huiusmodi. Nec extendunt
veritas istas ad privilegia data non vlt
sed particulariter aliquibus ecclesiis: siue sint
data talia spiritualia a papa siue ab ipa
toribus siue ab alijs principibus. Joh. an.
De capitularijs. i. de chartulis siue li-
bris in quibus talia scribi consueverunt:
et si satisfecerint absoluat episcopus: quia pa-
pa sibi inon referuauit. Joh. an. Infra
duos menses. Nec potest modo ligat omnes
quod iam dudum fluxerunt illi duo menses
de quibus fit mentio in loco isto. Hosti.
Excoicam statuarios etc. Statuta-
rij et scriptores statutorum statim ligantur
nec excusationem habere possunt in toto: et si
quibus excusentur a tanto. Prates autem consu-
les rectores possunt habere excusationem qua-
ntum ad obseruationem finis et deletionem
statutorum predictorum quod ignorare possunt. Ex
quo vo certificati sunt et obedire negligunt
Iustis eos ligari: quod ad arbitrium boni vi-
ri referendum est. quoniam scire potuerunt vel
non: aut quoniam impedire ne fuerit: vel. si in-
telligatur hoc fecerit potuerint bono
modo processu aliquo intervallo. Sed si hoc
percipit de nocte vel in festo tam solenni
quam concilio congregare non potuit: vel erat
tunc infirmus: arbitrabitur bonus iudex.
Hosti. et Joh. an. Joh. vo. de lig. i tra-
ctatu de censura ecclesiastica: dicit quod pre-
dicti prates consules et huiusmodi sunt excoica-
ti non excoicandi: nec ob. c. graue. vbi
dicitur canon ferende sententie: quia ibi denunci-
antur excoicati non excoicandi. Vel quod
non est absurdum quod excoicati a iure ite-
rum excoicentur ab hoste. Officiales vero
non sunt excoicati: nisi serauerint il-
la statuta vel negligentes fuerint ad ea
defenda. Rectores civitatum qui non ha-
bent potestatem statuta tollendi secundum ea non

ligantur hac sententia: nisi secundum illa statuta ipse
dicent: aut nisi possint operari ut illa de-
leant et hoc negligant. De. de ancha.
querit de consiliarij illoz locoz: et po-
nit distinctionem Inno. qui sic ait. Si
tales consiliarij in illis locis: vbi fuerant
statuta de ecclesiasticam libertatem huius
potestatem destruendi et non faciunt: ex-
coicati sunt: et si dedissent auxilium et consi-
lium quod destruant: non facit eos cui-
tare pena. Si non habent potestatem non incurrit
excoicationem. Sed si nesciunt predicta statu-
ta ecclesie. Dicit Hosti. tunc ligari quoniam sci-
unt et non delent cum possunt. Ipsa autem ad
hoc dabitur arbitrio boni viri. i. iudicij
sed non videtur se posse excusare allegan-
do facti ignorantiam: ex quo ita publi-
ce promulgata sunt statuta: tamen saluanda
dicta precedentia. dicit quod ignorantia predicta
excusat ab excoicatione: ad quaz
incurrendam requiritur dolus: sed non ab
alia pena. Sed quid si sciuerunt predicta
statuta et ignorauerunt ea esse contra
ecclesiasticam libertatem: ibi dicit Inno.
quod non incidunt: cum excoicatio non li-
get nisi presumptum. ii. q. 3. certum. Nec fer-
tur nisi per magnis criminibus: fateetur tamen
quod possunt aliter puniri. Do. meus. i.
Jo. de ligna. putat eos non audien-
dos: quia est ignorantia iuris que non
excusat: de regu. iur. ignorantia. De
De. de ancha. Nota etiam secundum quos-
dam: quod si statuerunt quod nullus offer-
ret: nisi in magnis festiuitatibus: nisi
si tantum: vel quod super mortuo non sit
nisi talis pannus: vel tot cerei huius-
modi: hoc esset contra ecclesiasticam
libertatem. Super ista decretali no-
nerit. Henricus boicus dicit: quod
statuentes vel statuta dictantes vel
scribentes ipsa: aut fieri consentientes

sunt seruari facientes statuta contra ecclesiasticam libertatem statim sunt excoicati ipso iure. Nam tps duozuz mensium qd datur ad delendum ipsa statuta vt vitet hac pena cepit curere a tpe publicationis hui' decret. Et sic iam diu transiuit illud tps fm Ber. z Hosti. Quidam tm exponunt h'i publicationem postqz. s. in singulis locis fuerit publicata. Et hoc benigni' fm Hosti. sed pmuz vms fz. Jo. an. Qui vo fm talia statuta presuptione iudicare: vel in forma publicam redigere iudicata statim tales sut excoicati fm Hosti. Secus autem si in priuata forma scriberentur. Hec Jo. an. Officiales vo z psiliarij tunc ligantur si scientes ea esse contra ecclesiasticam libertate p'senserint delicto: vt qz ea seruauerunt vel dederunt consilium q' ea fuerit: vel q' negligetes fuerunt ea de suis capitularib' delere: vel officiu' dimittere: q' cito de eis certificati sciunt z cognoscunt ea ee contra libertate ecclesie concessa: aliquo tm medio interuallo ad arbitriu' boni viri. alie vero p'sone noiate in hac decretali: licet seruent h'i statuta: non sunt excoicati fm Inno. z Joba. an. Hec ille. que qd dicit de facientib' libertatem ecclesie seu priuilegiu' vniuersalis ecclesie.

Excoicatio contra oes dnos phibentes subditis: ne faciant obsequia corporalia p'sonis ecclesiasticis.

Cap. i9.

Os q' t'pale dñium obtinetes suis subditis: ne plat aut clericis seu personis ecclesiasticis q'qd vendant aut emant aliqd ab eisdem: neqz ipsis bladium molant

coquat pane: aut alia obsega exhibe p'sumat iter dicat aliqui: cu' talia i' d'rogatione libertatis ecclesiasticae p'sumantur: eo ipso excois s'nie decernim' subiacere: Bonifa. v. imu. ec. li. 6. Libertatis. lz isti q' ad v'ba viderent n' i'fringere libertate: n' infringebat q' ad mentem faciendo fraude de p'sona ad p'sona de quo dicit vt. i. 4. q. 3. pleriqz. Job. an. Querit hic Dñicus de sancto Bem. Quid si ista phibitio fiat p' illum qui non h'z dñium: an heat locu' pena hic appositus. R'ndet q' non p' ter. hunc q' dicit de dñis phibentib' suis subditis: z exponit illud t'pale pro seculari dño. Et subdit: lz pone q' fiat statutum sicut in italia i' multis ciuitatib' z dñis q' phibeat neqs vendat vel donet rē imobile alicui non existēti de iure tuētū non subeūti onera cōium vel dñoz: z irritat donationē vel veditiōnē z penā iponit: an p' talia statuta cludant' donatōes vel venditiōes in ecclesia. Et q' nō icludant' z q' nō teneant talia statuta quo ad eas pbat p. c. ecclesia sancte Marie. de p'sti. z p' plures rōes. Et cludit q' h'i statuentes hac pena nō s' ligati: ex q' non fuit statutū exp'ssū de ecclesia: qz si hoc fuisset: tūc ligati eēt: qz statutū ē libertate ecclesiasticā. tenuit. n. illud statutū fm cōem s'riam doctozuz quo ad laicos transferentes in laicos iurisdictionis aliene: sed si illud extenderent ad ecclesias: inciperent ligari. Nec essz ab surdum dicere q' iudex ecclesiasticus posset illos ad quos p'tet cogere ad declarandū statutū: vt non respiceret tractus fiendos cum ecclesijs: extra de hereti. li. 6. statutum. Refert enim Jo. an. in nouel. q' Un. z Abb. dicūt

¶ statuto laicorū scō p cōi vtilitate
q̄ vadēs de nocte soluat tñi: clerici n̄
sunt s̄biecti: s̄ p suū iudicē s̄t arcēdi:
di. 96. bñ qdē. Sec^o dicit de dāno in
pascēdis pecorib⁹: vel ad aquā ducē:
dis. tñc. n. tenēt pastores de dāno pp
mercedem quā accipiunt.

¶ Excoicatio ̄ vsurpantes patrōa/
tum de nouo in locis pijs: v̄l vsurpā
tes bona vacantium ecclesiarum.

Cap. 20.

Sancimus vniuersos r singu
los regalia custodiam siue
guardiā aduocationis seu d̄
fensionis titulū i ecclesijs mōasterijs
siue q̄būlibz alijs pijs locis de nouo
vsurpare conantes bōa ecclaz: mo
nasteriorz aut locorū ipsoz vacātūz
occupare p̄sumūt: quocūq; dignitatē
honore p̄fulgeant. Licet etiā ecclā
rum: monachos mōasteriorz: r p̄so
nas ceteras locorū eozundē q̄ b̄ fieri
pcurant eo ipso s̄iue excois s̄biacere:
Bonifa. ex d̄ elec. gñali. li. 6. Vniuersos
r vniuersas. Nā appellōe sigs et
figa cōtinet. ff. de v̄bo. sig. l. i. r. z. r. f̄z
Bar. verbū masculinū platū a cano
ne cōp̄hendit femininū: qd̄ p̄bat. i. r. q.
4. si quis suadente. qd̄ vez nisi p̄ ea
dē vel alia. si iura excipiatur femina.
j. e. i demeritibus. Jo. an. d̄ Arch.
intelligit de canone puniente crimi
na. Singulos. vt quādo p̄sona vsur/
pat suo nomine. j. scripta. Vniuersos
vero dixit: puta quando aliqua vni
uersitas sibi inscripta vsurpat de no
uo. Archi. Regalia. dic regalia ea q̄
capit rex vacante ecclesia: vt patet in
regno francie r anglie. Nā illic vocā
tur regalia iura regis in quibusdā ec
clesijs vacantibus competentia q̄bus

de platis ordinatis illa p̄cipiunt plati
r non rex. Archi. Guardā. q̄ dicunt
se debē custodire ecclesias vacantes:
donec de plato fuerit ei p̄uisuz vt p̄z
exemplum in ecclesia parifici: vbi ta
les custodes laici r nobiles appellan
tur vicedñi. p̄z et exemplū in ecclesia
florentina: r sumit hoc verbū r p̄
cedens. s. custodiā p̄ eodē. Unde ex
pone. sine. p. i. Et intelligunt quidam
hoc comprehendī sub hoc noīe iuspa
tronatus: qd̄ non credo. Sed intelli
go simplr sicut sonat: q̄nis aliter no
tet. j. de iurepa. Archi. Sed Jo. an.
sic dicit. Custodiā. r que sequunt̄ sic
expone fm Bar. i. iuspatronatus: qd̄
fm diuersas regiones: diuersa forntē
vocabula. Et addit quocūq; nomie
censeantur: vsurpantes de nouo tale
ius in ecclesijs r alijs pijs locis r bo
na ipsoz locorū vacantium occupan
tes excoicati sunt ipso iure. Johā. an.
Alijs vt hospitalib⁹ r alijs quocūq;
noīe vocatis. De nouo. s. a q̄draginta
annis citra: fm Bar. s. de consuet. c.
vlti. Et hoc per litteram que sequitur
vel ex antiqua cōsuetudine: que. s. ha
betur. j. in tex. hic non posito. Jo. an.
Bona. de quibus nulla est laicis at
tributa facultas. Occupare. in mala
pte sumitur: r proprie mobilia dicun
tur occupari: immobilia inuadi. Se
pe tamen vnum sumitur pro reliquo
Procurant forte occasione discordie
inter eos suscitata. Et dicitur procu
rare ope consilio persuasione r coo
peratione. Jo. an. Nota q̄ cōmittē
tes sacrilegiuz i auferēdo res sacras
vel non sacras de loco sacro: non sūt
de iure cōi excoicati: nisi hoc facerēt
cum effractione vel incēdio: vt extra

de sen. ex. questi. in glo. s3 tales si p^o monitione se non emendarēt s^t excoī candi. Sic et vel auferentes bona ecclēsiarū non sunt ipso iure excoīcati: nisi vacantū: vt in isto. c. gñali. ex de elec. li. 6. qd̄ aut̄ dī in decretis. 2. q. 3. canonica. 2 de violat. ecclesi. i. 7. q. 4. oēs. de raptorib^o bonoz ecclesiāz: q̄ sunt excoīcati. Intelligendum est s^m Ricar. in. 4. de violatione 2 raptu q̄ fiunt cū effractione vel violentia p̄sonali 2 huiusmodi.

Excoīcatio 3̄ p̄pellentes p̄latos et p̄sonas ecclēsticas ad submitteñdū ecclesiā vel ecclēstica bona eis.

Cap. zi.

Illi v̄o q̄ p̄latos vel capla ecclesiāz: seu alias p̄sonas ecclēsticas ad submissiones faciēdas h^o i bacten^o cōpulerunt: nisi p^o cōpetentē admonitionē remissa s̄b missione quā p̄ vim vel metū exegerant ecclesiā 2 bona ecclēstica eis s̄bmissio taliter i sua libertate dimittant. Illi vero q̄ decetero p̄latos aut p̄sonas easdē ad talia faciēda cōpulerint: cuiuscūq̄ sint cōditionis aut stat^o excoīs sint s̄nia innodati. Ex 3̄tib^o p̄ terea sup̄ p̄missis h^o i s̄nia 2 p̄sc̄su int̄uenitūb^o bacten^o initis: aut q̄s in futurū iniri p̄tigerit: seu occasiōe illonū laici vltra id qd̄ ex nā cōtūū ipoz v̄l adhibita i ipis lege p̄mittit̄ aliqd̄ nō vsurpēt. Qui v̄o sec^o egerit nisi legitime mōitū ab h^o i vs̄patōe d̄stiterit: restituēdo et q̄ talit̄ vs̄parāt eo ipso s̄ni a3̄ excoīs icurrāt. Ex. x^o et de re. ec. n̄ ali. h̄ cōsultissimo. li. 6. Submissiones h^o i. i. de qb^o dixerat i p̄n. vbi p̄hibet p̄latos 2 ecclesiāz sibi cōmissas: bona imobilia seu iura ipsarū laicū s̄bmittē

absq̄ capituli sui cōsensu 2 apostolice sedis l̄nia sp̄ali. s̄. cōstituēdo vel recoḡscēdo: seu p̄fiteō ab eis ea tāq̄ a superiorib^o se tenē: seu ab ipis eadē aduocādo vel ipsos p̄onos vel aduocatos ecclesiāz seu bonoz ipsarū p̄petuo vel ad t̄ps non modicū statuedū. Talis 3̄ submissio hic p̄hibet nō aut̄ alienatio bonoz ecclēsticorū: 2 nō q̄ p̄prehēdunt̄ et hic seie. s̄. religiose. Et q̄ dī aduocādo exponit̄ tāq̄ ab aduocatis recoḡscēdo. Et q̄ dī ad t̄ps n̄ modicū: in̄ trahit̄ q̄ ad modicū t̄ps p̄t̄ vocari i p̄onos vel defēsores. 2 dī modicū t̄ps i s̄ra. io. an nos: vel s3̄ bar. relinq̄ iudicis arbitrio. Et q̄ dī cōpetentē monitionē: itel lige trinā: nisi facti necessitas aliō suaderet. Jo. an.

Excoīcatio 3̄ concedentes represalias 2 vtentes in clericos 2 bona clericalium.

Ca. 22.

Illi qui represalias aduersus personas ecclēsticas: seu bona ipsarū concedunt: v̄l extendunt ad eas: nisi p̄s̄ptionē h^o i renouauerit a p̄cessiōis vel extēsiōis t̄pe infra menses: si p̄sona singularis fuerit s̄niāz excoīs incurrat: si vniuersitas ecclēstico subiaceat interdicto. Grego. x^o extra d̄ iniuri. si pignoratōnes. libro sexto. Ecclēsticas. vt clericos templarios hospitalarios: conuersos 2 deo deuotos. iz. q. i. duo Johannes an. Extendunt. facit̄ differentiam inter extendere 2 concedere Quia ciuitas vel superior dicitur cōcedere: sed ille cui conceduntur extendere: puta quia ciuitas bononiensis dedit represalias cūi suo contra florentinos: q̄s extendit ille ad clericos

Jo. an. Presumptione. i. excessione. vlt
extensione reprobata: qd est contra
ecclesiasticam libertate. Jo. an. Molem
q si infra mensem istu pcessum fuit
ad actum: qd fuit ecclesiastica psoa p
alia pignozata. i. reprobata facta h cum
Anquid hec pena habebit locum i
fra mensem. Dic fm Bar. q in statu
pstinu reuocandū erit infra mensem
ex de sen. ex. li. 6. quicunq. Vel scdm
Huil. reuocatio integra fieri dzante
q pcedatur ad actum: alias locū ha
bet pena. Jo. an.

Excoicatio h grauantas psonas ec
clesiasticas in se vel suis ppter qd no
luerunt eligē eos d qbus rogati erāt.

Lapi. 23.

Siant cūcti q clericos vel qf
libet alias psonas ecclesiasti
cas ad qs in alig^o mōasteri
is: aut alijs pjs loci spectat electio si
pro eo q rogati: seu alias induci eū
p quo rogabantur siue inducebant
eligere noluerunt. Vel sanguineos
eoruz aut ipsas ecclesias monasteria
seu loca cetera beneficijs: seu alijs bo
nis suis p se vel p alios spoliādo seu
alias iniuste psequendo granare pre
sūperint: se ipso facto nouerint sūia
excoicationis innodatos. Greg. x^o ex
de elec. li. 6. sciant cuncti. et eps. Eccle
stias vt conuersos templarios: q lz
non sint clerici: sunt tñ ecclēstice pso
ne. Spectat. de iure eoi in collegiata
ecclesiā: ad collegium spectat electio:
z si non ē collegiū spectat ad psonuz
nisi aliud inducat de vsuetudie. Si
āt non eēt ibi collegiū vel pson^o p di
ocesanū hz ibi ordinari. io. q. i. regeda
Et hec va q ad electionem prelati: de
inferiore non. s. e. ti. cum ecclesia vul

terana. Jo. an. Rogati. Quando pre
ces inducunt simoniam: dic vt. s. q. i.
moyses. Inducti per pmissiones vel
alio mō. Jo. an. Alios. Sed nunquid
hec pena locum habebit in presentan
te psona: videt q non: qd de electioe
tñ loquitur z non de pntatioe: z hec
ē penalis z ideo restringenda. Dic q
si psonus ē clericus vel psoa ecclē
stica locū hēbit pstitutio: nec ē h odā
osum sed fauozabile ecclesiāz fauore
Si aut psonus est laicus pena locuz
non habebit: cuz pstitutio dicat cle
ricos vel ecclesiasticas personas. Jo.
an. Idē Huil. Bar. Archi. Jo. mo.
qui dicunt etiā idem in postulante
sūia. Et fm Huil. epi bene poterunt
absoluere. Jo. an. Exquo cōditoz ca
nonis huius absolutionem sibi papa
non reseruat: extra de sen. ex. nuper.
Nota q Archi. hic mouet questio
nem de mādatario. i. de eo qui ex mā
dato alterius aliquid horuz opatur
vtrum incidat in canonem. Allegat
p z contra dicentes: finaliter conclu
dit q dici pōt: q mandataris talis
ligetur: z si non verbis hui^o capli tñ
mēte: maxime cum picipet in crimi
ne: z sic actor mali.

Excoicatio contra impediētes p
sonas ne liāgent in foro ecclesiastico
in causis quibus ex iure vel consuetu
dine vel ex imperatris a curia potest
in tali iudicio exigi.

Lapi. 24.

Statuimus neqs ipetratores
lraz nraz vel alios ad nos:
vel alias ad forz ecclesiasticū
recurrentes sup cāis que ad idē forū
de iure: vel de antiqua consuetudine
pertinere noscuntur ad desistendum

Uel in foro seculari de qonib⁹ h⁹ i li
 figandum p eorundē iudiciū ecclesi
 asticoꝝ ipetrantiū aut litigantiū seu
 volentiū litigare: aut p pinqꝝ ipo
 rriū: seu rex illoꝝ: aut eccl⁹az suaz ca
 ptiōem: modisue alijs qbuscumq; cō
 pellat seu compelli faciat: vel pcurat
 nec p se vel alios impediāt: quomin⁹
 eozaz iudicib⁹ ecclesiasticis delegatis
 seu ordinarijs querulantes de causis
 que vt pmissū est ad cognitionem pti
 nent eorundē possint libere iusticiaꝝ
 obtinere: nec ad p̄dicta faciēda det
 auxiliū consiliū vel fauorem. Si quis
 vō 3 p̄sūperit excoicacioni se ipso sa
 cto nouerit subiacere: a qua nisi tam
 iudici cuius cognitio fuerit impedi
 ta: vel iurisdicō v̄surpata: q̄ parti q̄
 in persecucione turbata fuerit sui iu
 ris: de iniuria damnis ⁊ expensis ac
 iteresse pus p eundē fuerit integre sa
 tisfactū: nullaten⁹ absoluat. Bonifa.
 extra de emu. ec. quoniam. li. 6. Nul
 latenus: id est nullo modo. Quid si an
 te satisfacionem tales fuerint absolu
 ti. Non credo q̄ talis absolutio tene
 at: hoc ista specialiter prohibente lit
 tera. Archi. ⁊ Jo. an. dicit q̄ tunc de
 mum facta satisfacione per ordinari
 os poterit absolui: quia papa non si
 bi retinuit.

Excoicatio contra dños ⁊ officia
 les dantes licentiā grauandi cleri
 cos vel suos consanguineos propter
 sententias latas contra eos.

Lapi. 25

Quicūq; p eo q̄ in reges p̄
 cipes barones nobiles bali
 uos vel quoslibet ministros
 eoz: aut quoscūq; alios excōis suspe
 cōis: siue interdēi s̄nia fuerit promul

gata l̄niam alicui dederit: occidendū
 capiendū: seu als in p̄sonis aut bonis
 suis vl' suoz grauādi eos: q̄ tales s̄nia
 as ptulerunt: siue quoz s̄ occasione
 plate: vel eadē s̄nias obseruātes: seu
 talit⁹ excōicatis cōicare volētēs: nisi li
 centiā ipsā reintegra renouauerit: vel
 si ad bonoz captiōē occasione ipsi⁹
 l̄nie sit p̄cessum: nisi ipsa bona fuerit
 infra .8. diez spaciū restituta: aut sa
 tisfactio p ipsi⁹ ipensa: eo ipso s̄niam
 excōis icurrant: eadēq; sint s̄nia ino
 dati oēs q̄ ausi fuerint p̄dca l̄nia da
 ta vti: vel aliqd̄ premissoꝝ ad q̄ com
 mittēda dare l̄niam p̄hibuim⁹ alias
 cōmittere suo motu. Qui aut in eadē
 s̄nia p̄manerit duoz mensū spacio:
 extunc ab eo non p̄t: nisi p se. apo.
 absolōis beneficiū obtinere. Greg. 1°
 ex de sen. ex. li. 6. Reges. Et at ordi
 rius regis eps in cuius diocesi delin
 quit vel domiciliū hz: di. 9. 6. si impa
 tor. Jo. an. Et dicit Archi. q̄ non so
 lum regē immo ⁊ impatorē p̄t eps
 excōicare. ⁊. q. 7. 6. item cū dicēduz.
 Ministros ad clericos p̄t inferri: et
 sic p̄prie insequit⁹ verbū suspensiois
 Jo. an. L̄niam. multo forti⁹ idē i vsu
 vel mandato. Archi. dederit. clare
 demōstrat hec littera q̄ si aliquis cō
 tēplatione excōicati faciat ea que h̄ i
 l̄ra numerant ipse excōicatus nō d̄
 eē in culpa: nisi i bsequēte p^o s̄m ra
 tū hēat Arch. Suoz. s. s̄ sanguineoz
 vel familiarū. Et sic nō casū in q̄ p̄cu
 tiens ⁊ mādās p̄cuti laicū ē excōica
 t⁹: ad idē. s. de electi. sciant. li. 6. Joh.
 an. Grauandi. puta ne quis emat ab
 eis vel eis vendat: ⁊ bis familia. Joh.
 an. Reintegra. i. anteq; ad occidendū
 vel capiendū vel aliss grauandū

eadē psonas in aliq̄ fuerit p̄cessum.
 Un̄ v̄ q̄ si reintegra fiat reuocatio
 mandati v̄l talis l̄ne locū non h̄z qd̄
 hic seq̄t. Si at̄ ad aliq̄ actū sit pro
 cessū p̄ eū cui l̄nā ē p̄cessa: statiz l̄nā
 dantes sunt ligati vt hic pz: de hoc d̄
 pe. di. i. Sigs non dicā. sed videt̄ 3. j.
 p̄xi. ibi eim̄ bona ipsa 2c. Dic q̄ gra
 uior ē offensa p̄sone q̄ rez: de q̄ offē
 sa loq̄tur l̄ra: q̄ casu ip̄o f̄co statim li
 gant̄ vt d̄cm ē. L̄ra at̄ seq̄tes loq̄tur
 in offēsiōe rez: ad q̄z restōnē t̄mi
 n̄. 8. diez p̄figit̄: vt. j. pz. Archi. Im
 pensa. s. cū res n̄ extat vel placet lesō.
 Incurrant. Mō duplici funiculo s̄
 ligati: qd̄ eē p̄t. 3. q. 4. engeltrudam.
 Jo. an. Ut̄. Et sic mandans r̄ māda
 tarij eadē pena puniunt̄. als. i. p̄ter
 aliquā l̄nā. Jo. an. Obtinē. Silr̄ in
 cēdiari p̄ eccliaz q̄ ex quo denunciati
 fuerint non possūt absolui ab alio q̄
 a papa. s. e. tua. Et si papa hoc nō ex
 p̄ssisset perpetuo potuisset ordinari
 us ipsum absoluerē. s. e. nuper. Johā
 nes an.

Excōicatio 3̄ facientes exigē r̄ exi
 gentes pedagia r̄ gabellas a clericis
 r̄ religiosis r̄ p̄sonis ecclesiasticis.

Cap. 26.

Quoniam felix recordatōis
 Alex. pape. 4. p̄de. nr̄i. Qui
 statuit ecclesias r̄ p̄sōas ec
 clesiasticas ad pedagia r̄ guidagia:
 penitus non teneri: nec ad exhibendū
 vel soluendū talia p̄ reb̄ suis p̄p̄ijs
 q̄s non cā negociā di deferūt vel d̄fer
 ri faciūt seu trāsmittūt. Volētes p̄p̄t
 multoz abnsū pene adminiculo ad
 iunare. Adijcim̄ districti⁹ inhibēdo
 3̄ria consuetudine quozuncunq̄ que
 dicenda est v̄ius corruptela non ob

stante: vt nec collegiū nec vniuersitas
 nec alia ēt singularis p̄sōa cuiuscūq̄
 sit dignitatis p̄ditōis aut stat⁹ a p̄fat̄
 p̄sonis: aut ecclesijs p̄ p̄sōis ipsis aut
 reb̄ p̄dict̄ tallias exigat: vel extorq̄at
 p̄ se p̄ v̄l aliū suo noīe: k̄ alicō aut eos
 ad h̄i p̄soluenda cōpellat: q̄ vero 3̄
 fecerint si p̄sone fuerint singulares
 Si aut̄ collegium vel vniuersitas ci
 uilitatis castri seu loci alteri⁹ cuiuscun
 q̄ ipsa ciuitas castrū vel loc⁹ interdē
 s̄niam ip̄o f̄co incurrāt: nec ab excōi
 catione h̄i absoloz: vel interdēi rela
 xationē obtineāt: donec exacta plena
 rie restituerint: r̄ de trāsgressiōe sa
 tisfecerint p̄petēter: et de cēf. quanq̄.
 li. 6. Si vniuersitas vel singularis p̄
 sōna ecclesias vel ecclesiasticas p̄sōas
 p̄pulerit soluere pedagia vel guida
 gia vel exactiōes p̄ reb̄ suis q̄s cau
 sa negociatōis non deferūt: vel p̄ p̄so
 nis singularib⁹ excōicatu s̄t r̄ vniuer
 sitas iterdicta. Jo. an. in s̄i. Itē nō q̄
 res clericoz eodē p̄uilegio gaudent
 q̄ res ecclaz q̄stū ad istud. Negociā
 di. Hoc verbū a multis plene n̄ intel
 ligit̄. v̄n̄ dic q̄ ille d̄r negociator: qui
 cōpat rē vt integrā r̄ imutatā vendē
 do lucret̄. Sed q̄ rem cōpat vt mā
 sit sibi aliqd̄ iū opandi: puta ex ferro
 clanos: vel alia artificiatā ille non est
 negociator. Hanc autem negociatio
 nem clerici exercere non debent: vt.
 88. di. fornicari. Si autem deferant:
 seu deferri faciant clerici res causa
 mercimonie hac immunitate nō gau
 dent: r̄ sic est argumentum contra
 emptozes redditum clericoz: qui
 volunt in his gaudere immunitate il
 la qua r̄ clerici: vt. s. non soluant pe
 dagia r̄ guidagia de emptis a cleric̄

Fran. de zab. qrit an qd hic dicitur de pe
 dagijs: loca heat in gabellis et daujs
 q leuant in ciuitatib' lombardie: et rni/
 det q Steph. dicit q sic: q idē iuris
 de ipsi: ar. i. q. 3. putat. et c. pleriq; et
 d' pui. qto. et ex hoc dicit q tota italia
 ē interdēta et clerici irregulares hoc
 non seruantes: hec ille. Sed hodie tali
 ter excoīcati non sūt vitandi: nisi denū
 cient: vt hēs de de. ex. mini. c. vlt. Ar
 chi. Singularēs. Generaliter loquitur
 Unū credo q cōprehendat et epōs: si
 obijciatur. j. e. li. 6. de senten. ex. quia
 periculosum. Dic q non loquitur in se
 tentia excoīcationis vt hic: s; suspen
 sionis et interditi. Archi. Obineant
 cū papa sibi taliū absolutionē nō reti
 neat alijs concessisse videt: de sen. ex.
 nuper. Archi. Restituunt. Hoc ver
 bū demonstrat q absolutionē prece
 dat restitutio: sic. z. q. 7. accusatio. vbi
 de hoc in glo. Excoīcatos. qd videt
 zē. z. i. q. 4. pboz. in fi. Ubi plene de
 hoc in glo. z. ii. q. 3. excommunicatos.
 in glosa.

Excoīcatio imponētēs tallias et
 exactiones clericis et ecclesiasticis p
 sonis. Cap. 27.

Adversus rectores et siles ci
 uitatuz: et alios iponentes tal
 lias et collectas vel alias exa
 ctiones: qui ecclesias et viros ecclesia
 sticos tallijs seu collectis: et exactioni
 b' alijs aggravare nitunt: volēs emu
 nitati ecclesie lateranense xiliū pui
 dere: p'sūptōnē h' i s' anathematis vi
 strictōe phibuit transgressores et fau
 tores eoz excoīcatōi s'biacere pcepit
 donec satisfactionē impēderint cōpe
 tentē: et. j. circa fi. Et successores ipsi
 nisi satisfecerint infra mēse manere

decernim' ecclesiastica censura et cla
 sū donec satisfecerint ppetenter. Et i
 eadē post dicta supi' imediate sequē
 ti. Uex' siqu' forte eps simul cū cleri
 cis tantā utilitatē vel necessitatē p'spe
 xerunt: vt absq; coactione ad re
 leuādas utilitates et necessitates cōes
 vbi laicoz non suppetunt facultates
 s'bidia p ecclesias duxerint conferen
 da: predicti laici humiliter et deuote
 recipiant cū grāz actione. Propter i
 prudentiā tñ quorundā roman' pon
 tific' prius consulatur. Inno. 3' ex de
 immuni. ec. lateranense concilium. d
 quo. s. c. non minus. vbi fertur talis
 sententia excoīcationis: cum ista tñ
 additione seu conditione: si admoni
 ti desistere noluerint. Ubi dicit glo.
 Ber. q si se non correxerint post ad
 monitionē sunt ipso iure excommu
 nicati. Et dicit Hostiē. q sufficit vna
 admonitio: maxime quia canon iste
 inductus est in fauorem ecclesiarum
 et odium tyrannoz: quozum aliqui
 sunt adeo terribiles q nec facile est
 eos tertio admonere: cū qstuncunq;
 monent' appellant: nec audent prela
 ti dare sententias timentes forsitan
 plura perdere. Prouidetur g q suffi
 cit vna admonitio cum competenti
 dilatione. Appellatio vō excluditur:
 qz a correctione canonis non appel
 lat: nec plato ē iputandū: si a canone
 s'ua pfer'. Addit et z fert' scētentia
 excoīcationis in predicta decretali.
 Non minus contra euacuantes iuri
 sdictionem et auctoritatem prelatozū
 ita vt nihil potestatis in eis in suis vi
 deatur hoib' remansisse nisi admōiti
 desisterint. Ubi dicit Jo. an. sup ver
 bo iurisdictionē: et sp'ualem inter duz

Dic n̄ loquit̄ d̄ tpali: q̄si ēē rectores
hodie non solā diminuē: s̄z ēt in totū
strabē moluunt. Et tales si moniti
non desistant sunt excoīcatū ipso iure
z hac sn̄ia infiniti ligant: q̄ non vitan
tur vt dicit Hosti. q̄ piculosissimū ē
Successorē ipsi? .s. in illa dignitate vl'
rectoria. Consueuerūt. n. vniuersita
tes z ciuitates sibi eligē rectores ānu
ales: nec delictū p̄decessoris p̄iudicat
successori: s̄z iā ē p̄p̄tū delictū: ex quo
ipsū non purgat: q̄ p̄scit vt dicit gl.
Ber. Infra mense. s. a tpe sui regimi
nis cōputandū: z ēt interim si p̄scit
bis p̄pter que fuit excoīcat? p̄decessor
for ei? .cū p̄ id appareat q̄ in criē dā
nato p̄cipet: z sic ligatur eadē sn̄ia.
De hoc aut̄ tpe quo ad sn̄iam huius
canonis nihil minui p̄ōr: n̄ ordinari?
hunc terminū ex cā abrenuando sn̄ia
sua talē possēt ligare. Jo. an. Includū
ḡ ē canon late sn̄ie. Jo. an. Satissece
runt. Omne dānū emendandū eccl̄ie
q̄d ex ipsius exactione ipsi contingit.
S̄z z si p̄siliū dedit de collecta ipo
nenda ad restōnē ipsi? tenet. Si vō
p̄siliū non dedisset forte non cogeref
ad emendationē collecte: s̄z als̄ inter
eē q̄d obuenit eccl̄e ex ipsius regimi
ne emendabit: z forsitā sp̄uale p̄n̄iaz
z ēt pecuniaria eū subire fm̄ q̄ bon?
index arbitrabitur oportebit. Nec at
tū locum h̄nt: cū quis succedit in re
gimine illius qui ē excoīcat? ex predi
ctis cāis: vel aliter q̄litercunq; p̄pter
libertatē eccl̄az violatam: sec? si ex
alia cā ēēt p̄as excoīcat? vel p̄siliarij
vel vniuersitas seu ciuitas inter dicta
tunc. n. successor non ēēt excoīcat? s̄z
Inno. cuius ē q̄si tota ista glo. Hoc ī
telligas sic fm̄ Hostien. v3 q̄ mensis

iste siue p̄sumptio q̄ ex lapsu sumitur
ad alios casus non extendit. Illō at
certū ē q̄ q̄cūq; succedit excoīcato: z
fouet sc̄m dānatum p̄pter q̄d p̄deces
sor fuit excoīcat? eandē sn̄iam incur
rit. Jo. an. z addit q̄ si nouus rector
opam dedit q̄tū potuit q̄ hoc emen
daret. S̄z cōitate vel vniuersitate re
sistente q̄d intendebat non potuit ob
tinē: non p̄pterea excusat: nisi oīno
relinquat regimen. Jo. an. Necessita
tē iusta z honestā. Inno. Quozundā
platoz q̄ sine iusta cā dabant subdī
um z soluebant. Inno. Cōsulat. Nō
hic q̄ p̄ Bonifa. in. 6. e. ti. z. c. clericis
fuit lata sn̄ia excoīs: a qua absolui nō
poterant citra sedem ap̄licam: in lai
cos iponētes collectas z tallias cleri
cis vel alias exactiones z p̄sonis ec
clesiasticis: z talia dantes eisdē absq;
sn̄ia sedis apostolice. que quidē p̄tō
Bonifa. in. de. e. ti. c. quoniaz. extat re
uocata. Et q̄d ī istis duabus decreta
libus. s. non nimis. z aduersus. circa
huiusmodi materiam dī: precipitur
obseruari. Queritur si ad clericū ali
qua de cā iusta casamentum rustici:
z possessiones pueniēt: z p̄ mō illarū
z q̄titate soluebat rustic? in questis z
collectis: q̄ cōiter fiebant in loco rōe
regis vel alia. Utrū ipse clericus tenea
tur silt̄ in predictis p̄ mō z rata pos
sessionū. Omissis alijs allegatiōib? p̄
z cōtra: finaliter dici p̄t q̄ talis cle
ricus liber debet eē a predictis: q̄d p̄
batur p. c. quia nonnulli. de īmu. ec. li
bro. 6.

**Excommunicatio cōtra extorquē
tes per vim vel metum a censuris ec
clesiasticis absolutionem.**

Lapi. 28.

Absolōis bñficiū ab excōica-
 tōis sñia: vel q̄cunq; reuoca-
 tōne ipsius vel suspensōis seu
 et iterdicti p vim vel metū extortam
 pñtis p̄tōis aucte oīo virib; vacua-
 m: ne at sine vīdicta violētie crescat
 audacia: eos q̄ reuocationē seu abso-
 lutionē hī? vi vel metu extorquent ex
 cōis sñie decernim? subiaccē. *Greg. x^o*
 eē de his q̄ vime. ve cā si. li. 6. *Abso-*
lutionis h^o decre. fuit dubitatio: qz re-
gularit q̄ p metū fiunt tenent seu va-
lent z obligāt: qd̄ dic vt nō. ij. q. 6. au-
toritate. Fallit tñ i casib; ibi notatis
ad q̄s addo istū: z qz sicut iniusta ex-
cōicatio ligat: sic videbat de iniusta
absolōe: de pe. di. i. verbum. Job. an.
Excōis et iniustis. humilit. n. dz pete-
re absolotionē: non p metū cōpellē:
qz sñia pastoris siue iusta siue iniusta
tz. ii. q. 3. c. i. fm. Gra. z Bar. Reuoca-
tionem. differentia facit iter absoluti-
onē z ruocationē. Et pōt dici absolu-
tio solēnis q̄ fit iuxta formā ecclesie.
Reuocatio v̄balis sine solēnitate: vel
vbi tenuit excōicatio locū beat abso-
lutio: vbi n̄ tenuit excōicatio reuoca-
tio. Vel referret reuocatio ad abso-
lutionē ad cautelā. Jo. an. Sz iterdi-
ctū pprie d̄r relaxari. Archi. Sus-
pensionis. itelligo indistincte: vt loq-
pur. i. siue ab officio siue a beneficio: si-
ue ab ingressu ecclesie: eē de sc. ex. is
cui. Jo. an. Interdictū. Ista tria sunt
paria: que omnia sub ecclesiastica cē-
sura continentur: de ver. signi. quere-
ti. Et secum trahunt executionē. Un-
de sequens appellatio non suspendit
eaz effectū: eē de appella. pastoralis.
z in scriptis fieri debet: extra de sent.
ex. cū medicinalis. Jo. an. Uim. Uis

est maioris rei ipetus cui resisti non
 potest. s. commode. ff. e. l. i. Metus au-
 te est trepidatio mentis instantis: vel
 futuri piculi cā. ff. e. l. i. Et exigitur q̄
 pñs sit metus lz futuz piculū: z quis
 met? excuset. nota. s. e. dilecti. Jo. an.
 Et dicit metus quasi mentez tenens
 vis tamen plus est q̄ metus. Omne
 enīz qd̄ vi fit p metū fit: sed non ecō-
 ueris: sed cū met? infer? ei resisti pōt
 lz cum periculo. Et cū multis modis
 accipi possit metus: accipiatur large:
 vt sonat ista littera: z hoc in odin; sa-
 cientis. Nota tamen q̄ licet aliqua v̄-
 ba dicat talis: que videantur incute-
 re timorem. Illa tamen non semper
 sufficiūt ad iustum timorem. Et ideo
 hoc relinquo arbitrio boni viri fm̄
 quod dicitur in glo. In pluribus ali-
 is: eē. e. ti. cum dilectus. Archi. Et q̄-
 uis in excōicatione per vim vel me-
 tum extorta idem videatur. s. q̄ ipso
 iure non valeat: qz par ius ligādi vel
 soluendi esse voluit: de pe. di. i. verbū
 dic contra scilicet q̄ valet fm̄ Grati.
 ii. q. 3. quatuor. Jo. an. Ratio est. quia
 vtrobiq; anime consulitur: quod est
 in dubio faciendum. Potest tamen
 per exemptionem elidi: vt notatur in
 predicto. c. quatuor. Extorquet. ergo
 si metum itulit z iudex absoluerit non
 luit non habet locum hec pena: quia
 verba zc. extra de clericis non residē-
 ti. c. relatum. Elliter tamen punietur
 Johan. an. Excommunicationis. No-
 ta excommunicatus accipit excom-
 municari: qd̄ dic vt notatur. z. q. 4.
 engeltrudam. Si autem non ipse ex-
 communicatus: sed alius hunc metū
 iferat: sic excommunicatus erit: z sic
 non sumatur p̄dictum argumentū.

Sz nūqd in hoc casu ipse excoīcat^r iter dēs vel suspēsus icurrit hāc penā
Dic q sic: si mandauit vel eius noīe
fēm ratū hūit: ē d elec. scriptū. Nec
dicam istos penā euadē: lz absolutoz
postea ratū hēat illd qd ab initio co-
act^r fecerat: qz statim ab initio ligati
fuerunt. Absolui nō poterunt p suuz
ordinariū: cū ditor canonis sibi nō
retinuerit absolōem: ē de sen. ex. nu
p. Et in hāc penā incidit q p penam
amissionis rez ad hoc cōpellit ipsuz
excoīcatorē. s. e. c. abbas. Jo. an. Sub
iacere. Quid si p pulit p vanū metuz
de q timē non debeat. Nunquid tūc
locum haberet pena. Dic q non fm
Bar. qz talis metus non inducit re-
stitutionē nec pprie appellatur met^o
Jo. an.

Excoīcatio ē cogentes diuina offi-
cia celebrari in loco iter dēo: z ē ex-
coīcatos vel interdēos euocantes ad
diuina: z contra admonitos non exe-
utes.

Ca. 29.

Resūptozes q i locis interdēo
suppositi queq; d cetero diuina
na celebrare officia quōlz co-
gē: aut q mō pdēo ad officia eadem
audiēda aliquos excoīs pfti vel iter
dicti ligatos sūia euocare: seu q ne ex-
coīcati publice: aut interdēi d ecclīis
dū in ipsis missaz solēnia aguntur a
celebrantib^o mōiti exeat phibē: vel et
ī pedire: necnō excoīcatos publice et
iter dēos q in ipsis ecclīis noīatiz a
celebrantib^o: vt exeat mōiti remanē
psūpserint excoīs sūia a q p sedē dun-
taxat aplīca possint absolui sacro ap-
probante scilio in odam^o: ē de sen.
ex. granis. in cle. Presūptozes. hec pe-
na non extendit nisi ad dños tpaies

excepto vltimo casu ibi: necnō excoī-
catos. dños aut intellige ptaos: qui
hnt tpaie dñiuz in loco. Pau. Quōlz
oem modū p pulsiōis realē psonalez
directū z indirectū pprehēdit. Ut si
res eoz occupāt sangūieos granāt
in psonis vel rebus: facit de elec. sciāt
cuncti. e. ti. li. 6. Jo. an. Logere psum-
pserint: qd sequitur z est pāmuz mo-
do predicto. s. voce preconis: de quo
s. dixerat. Vox preconis quīq; paucis
innotescit: z hoc respectu fortioz vide-
tur vocatio per campanam: sed quia
preco loquitur z edictum ponit ex p-
te mandantis: ideo maior est contēp-
tus. Jo. an. Euocare psumpserint: qd
sequitur. Et est secundū. Publice ex-
coīcatos. n. occulte non vitamus i pu-
blico. ii. q. 3. s. c. uz ergo. In alijs ergo
diuinis officijs non est loc^o pene. Jo.
an. Monitū. Non dicit nominati vt i
proxi. s. f. per quod patet: q quo ad p-
hibentes sufficit generalis mōitio: pu-
ta q monet q oēs excoīcati z inter-
dicti exeat: z ille precipit q non exe-
ant. Jo. an. Si autem preciperet vel
phibēt nī sbditis: nō eet loc^o pene fm
Pau. Phibē psūpserit qd seq^r: et
est tertiu. Noīatim. ex generali mo-
nitione nullus ligatur ex eo q rema-
net. soli ergo noīatiz monitū remanē-
tes ligabuntur. Jo. an. Remanere. in-
tellige etiam si ipsi domini tempora-
les non mandent hoc. Jo. an. Excoī-
tionis. Excoīcatus ergo itēz excoīca-
tur: de hoc. 3. q. 4. engeltrudam. Jo.
hannes an.

Excoīcatio contra facientes statu-
ta q vsure soluantur vel solutenō re-
sistantur z iudicantes fm ea.

Lapi. 30.

Uicq; cōitatū ipsaz ptātes
 q capitanei rectores sūles in
 dices siliarij aut alij gcunq;
 officiales statuta h^oi de celo facē vel
 dictare: vel q soluat vsure: vel q cū
 solute petant non restituāt plene et
 libe sciāter iudicare p̄sūperint sūiam
 excōis iurrā: eandē et sūiam incur
 suri: nisi statuta h^oi bacten^o edita d li
 bis cōitatū ipsoz: si sup hoc ptātem
 hūerint infra tres mēses non deleue
 rint. Aut si ipsa statuta siue sūetudi
 nes eoz effectum hūtes quoquo mō
 p̄sūperit obseruare. *De. s^o. de vsu. in
 cle. cōitatū.* Ipsa at cōitas nō icurrit
 hanc penā: de *sc. ex. romana. li. 6. Cō
 sules.* Nō oīa sunt officialiū sū variā
 locoz sūetudines: et quia oīa nō pōt
 expecificare: submittit ita clausula ge
 neralē: vt p̄bendat oēs quocūq; noīe
 cenſeant. *Pau.* Consiliarij ad talia
 dantes siliū *Pau.* Officiales. q̄ sigs
 talia statuta non vt officialis scribēt
 vel dictaret non ē excōicat^o. *Itō ob.
 ne cle. vel mo. sūiam.* q̄ ibi duo requi
 rūt. s. q̄ scribat vel dictet: et q̄ homi
 cidii postea sit secutū: q̄ tunc dat au
 xiliū vel fauorē p̄nunciantū: vt ibi nō
Inno. et Hosti. Sed hic scribēdo faci
 endo vel dictādo tm̄ icurrit penā ab
 sq; alia executione statuti. *Pau.* Sta
 tuta h^oi de gbus. s. dixerat. s. q̄ exigi
 e solui vsuras p̄cedunt: vel ad soluen
 dū debitores cōpellunt. *Uel grania
 onera iponunt vsuras repetitū:* sic
 si eēt statutū: q̄ vsuras repetentes in
 foro ecclāstico p̄ ptātē cogāt vsura
 rio mutare tāta pecuniā et tāto tpe
 s̄to tenuit repetēs pecuniā vsurar q̄
 soluat vsē i casu a iure nō p̄cesso: se
 c^o si in cāu p̄cesso: vt *ex. c. ti. c. i. et c. sa*

lubrit. *Pau.* Impropē tm̄ dī vsura in
 p̄dēis. *c. all. Lau. Ut q̄ loc^o sit pene:
 necesse ē q̄ statuto caueat: q̄ vsure
 soluant.* Und non sufficēt si statuto
 caneret q̄ vltra duos vel tres dena
 rios p̄ libra non soluant i mēse: q̄. s. s.
 illā sūmā p̄hibendo: non videt p̄ h
 vsq; ad illa p̄cedē: ar. de tren. et pa. c.
 i. *Pau. et Jo. an.* De mentali at vsura
 hic non videt loqui hec lra: q̄ l; cre
 ditor in iudicio p̄stet suā p̄auā in
 tentionē: tm̄ repeti non pōt vt vsura s;̄
 vt q̄si vsura et iniuste receptū: vt nō.
Ho. e. ti. s̄luluit. Ubi dic q̄ vsura mē
 talis d;̄ restitui. *Idē ibi Inno. et rai.
 in sū. Pau.* Repetant. ab eo q̄ potest
 nec ob. c. q̄ frustra. e. ti. *Pau.* Resti
 tuant. q̄n de eaz exactione p̄stat i iu
 dicio iudicare: et q̄ iudicata scrip̄sint
 si iudicet sūmā p̄dēca statuta: d̄ *sc. ex.
 nouerint.* in si. vbi vō non iudicatur
 sūmā statuta: tūc scribēs sūiaz nō icurrit
 penā: s;̄ solū iudicās: nisi velit dicē q̄
 hec p̄stō ēt i p̄. cāu p̄cāl nō extēdit ad
 p̄dēas nō exp̄ssas: et videt vī. ar. d̄ re.
 in. in penis. li. 6. *Pau. et Jo. an.* dic q̄
 de scribentū iudicata nō exp̄mit hec
 p̄stō. *Incurrāt. incōtinētū sine t̄pis in
 ternallo: et sic faciētes dictātes et scri
 bētes talia statuta: ac iudicātes vsas
 eē soluendas statim s̄t excōicati: vl̄ nō
 repetendas vel repetitas nō soluēdas.*
*Aliō in his q̄ statuta iā scā debēt de
 lere: q̄ v;̄ si hūit ptātē delēdi. s. de iure
 et de scō: vt dicunt Pau. et Jo. an.* si nō
 deleuerint post tres mēses: et ipsi sūt
 excōicati. *Cōsuetudines hoc dicat: q̄
 q̄nq; nō statuūt talia s;̄ assuefēt. i. sū
 etudine ducunt.* *Jo. an.* Obseruat of
 ficiales. s. expressi. si. n. nō expressi ea p̄
 nant: non s̄t excōicati. *Jo. an. et Pau.*

Excōicatio ̄ portantes phibita sa
racenis vel mittentes vel de portub^o
ē hī pmittentes.

Lapi. 31.

Excōicamus ⁊ anathematiza
mus illos falsos ⁊ īpios chri
stianos qui ̄ iesū christuz ⁊
pplm christianū saracenis arma fer
rū ⁊ lignamina deferunt galeaz: eos
ēt qui galeas eis vendunt vel naues
vel in piraticis saracenoꝝ nauib^o cu
ram gubernationis exercent aut ma
chinis aut quibuslibz alijs ipēdunt eis
aliqđ ̄silium ⁊ auxiliū in dispendiuz
terre scē: ipsosqz rez suaz punatione
mulctari: ⁊ captiūū seruos fore cēse
m^o. Precipietes vt p oēs vrbes mari
timas in diebus diuicis ⁊ festiuis hi^o
sniā publice innouet: ⁊ talib^o gremiū
non apiat eccle: nisi totū qđ ex com
mercio tā dānato pcepint: ⁊ tūc de
suo in subsidiū terre scē transmiserit
⁊. J. Et si forte soluendo non fuerint
sic alias reat^o taliū castigent: qđ ī pe
na ipsoꝝ alijs interdicit audacia si
milis psumendi. Inno. In cōcilio ge
nerali: ex de iude. ⁊ sara. ad libera dā
Conciliū gnāle de quo hic repetit la
teranense cōciliū: de quo. S. ita quozun
dā. ⁊ addit penā iponendā tpe abso
lutionis ibi talib^o. Notandū qđ tales
excōicati non absolunt^r ab excōe: ni
si totū qđ ex commercio dānato pce
perint: ⁊ tūc de suo in subsidiū ter
re scē transmiserint. Si tñ absoluan
tur non scā satisfactōe: absolutio t3: s3
reduci debent in pstinā excōis sniā
nisi hoc faciant fm Egidiū. Idē Jo.
an. ⁊ De. de ancha. Sed querit^r exqđ
isti puant bonis suis: ⁊ bona sua ̄fi
scant quō vltra penā puniūt ⁊ tran

smittūt ī subsidiū terre scē qđ recepe
rūt ex ̄mercio ⁊. Et rīdēt p̄dicti do
ctores qđ an ̄fiscationē imponit hec
pena: vel soluit de bonis q̄ntis p^o cō
fiscationē: vel dicas qđ pena ̄fiscatio
nis iponit a iudice seculari: s3 p̄ea re
stōnis ei^o qđ pceptū ē: ⁊ tūc de suo
imponit p ecclesiasticum iudicē. Et
fm De. de ancha. pena puationis oī
um bonoꝝ non iponitur ipso iure s3
p sniā ⁊ p iudicēz secularē. Sic als
reatus: qđ potuerūt subijci verberib^o
loco pene. Et nota qđ hec pena qđ idu
cit p ecclām. i. dātiōis ei^o qđ pcepit
qs p tale cōmerciū: ⁊ tūc de suo si
n̄ tramittit in subsidiū terre scē: qđ
s̄nescit talis cui debeat dare: applica
ri seu dari debet camere apostolice:
nec hanc penam relaxare pōt nisi pa
pa: vel bis qui ab eo h3 sup hoc ̄mis
sionē: vt c̄ sumus p̄nari^o. vnde qui ī
hunc canonē inciderunt ̄sueuerunt
se cōponere sup tali penarū camera
ap̄lica dando certam ptem ei^o: ⁊ de
residuo solz eis fieri remissio. Sic au
diui a sapientib^o p̄acticari in curia: ⁊
hoc qñ talis soluere pōt. Itā qñ non
pōt sciendū ē qđ in fine dī decreta. sū
p̄dicte. Quis autē debeat aboluere
a tali sniā: dicit glo. sup. c. qđ olim. qđ
eps ex quo papa sibi non retinuit qđ
locum habuit olim: nūc autē secus. vñ
de dicunt Jo. an. ⁊ De. de ancha. sup
e. c. qđ hodie papa t̄pibus quib^o so
let facere generales p̄cessus ter in an
no tales excōicat: ⁊ tūc a tali sniā so
lus papa absoluit: hec ille. Sūmus ē
p̄narius videt h̄re ptātē tales absol
uendi. Et nota p istā decreta. qđ oliz.
p̄rogat. i. extendit p̄dicta pena ex
cōicatiois ad aliū casū qđ ī illis duab^o

decretalibus scz ita quorūdam . ⁊ ad
 dīberādā.cōtineatur: videlz quicūqz
 ac quecūqz alia mercimonia: q̄ ibi
 portantur durante guerra inter nos
 ⁊ ipsos: etiam si fieret treuga: quia p
 treugam non tollitur guerra sed in
 termittitur. Item nota q̄ Nicolaus
 4° in quadam extrauagante: que in
 cipit olim. tam ī gñali statuit ⁊ inno
 uat: q̄ nullus arma ferrum equos li
 gnamia victualia ⁊ alia quecūqz mē
 cimonia in Alexandria: v^l alia loca
 sarracenoꝝ terre egypti deferre vel
 mittere: seu de suis portub⁹ vt eisdeꝝ
 deferant eꝝ hē vel eꝝ bi pmittere: aut
 eis als auxiliū v^l fauore p̄stare p̄su
 mant: als sūt excōicati ipso facto: nec
 p̄nt absolui nisi tm̄ d̄ bonis suis ī di
 cte terre s̄sidiū cōuertēdū exoluerit
 q̄stū ad d̄cas partes stulerit aut mi
 serint: aut deferri: vel d̄ ipsoꝝ portu
 bus deferēdū eis extrahi permiserit:
 ⁊ s̄līr statuit d̄ oib⁹ terris soldano s̄b
 iectis. s̄incurrant etiā predicti ⁊ alias
 penas tpales: q̄ extrauagās inouata
 ē p̄ Bonifa. post factū sextū. Et itez
 p̄ de. 5. g. absolutionē ab hī⁹ sententia
 p̄ter q̄s in articulo mortis pape re
 seruauit: vt p̄z ī extrauagāte q̄ icipit
 multa mentis. ⁊ huic hodie statur: qd̄
 ēt patebit. j. ex ipso processu pape an
 nuali qui fit in curia. Veneti autem
 sup̄ h̄ habēt licētiā a papa Martino
 5°. q̄stū ad mercimonia ⁊ victualia p
 plures annos: nō aut̄ quo ad arma ⁊
 lignamina habēt licētiā: vñ nō incur
 rūt predictā penā: ⁊ idem d̄ alijs qui
 haberēt etiā similē licētiā: quo. s̄. ad
 mercimonia: sec^o si portarēt seu por
 tari facerēt arma v^l lignamia: q̄ tūc
 incurrerent.

Excōicatio s̄ eūtes ad sepulchꝝ
 dñi sine licētia pape reseruatur.

Ca. 32.

Nota ē q̄ accedentes ad se
 pulchꝝ dñi cā deuotiōis si
 ne licētia pape sūt excōicati
 ⁊ eoz absolutio pape vel sūmo peni
 tentiario reseruatur: vt repperi ī libro
 p̄narie summi p̄narj.

Excōicatio s̄ piratas ⁊ expolian
 tes eūtes ad curiā: ⁊ redeūtes: ⁊ nau
 fragiū patiētes. ⁊. ⁊ pape reseruatur
 absolutio.

Ca. 33.

Excōicatioi subdāt q̄ Roma
 e nos v^l alios chꝝstianos p̄ ne
 gociatiōe: vel alias honestis
 causis nauigio vectos: aut capē: aut
 rebus suis spoliare p̄sumūt. Illi ē
 qui chꝝstianos naufragiū patientes
 spoliant rebus suis: nisi ablata reddi
 derint: excōicationi se nouerint sub
 iacere: ex concilio lateranēsi: extra d̄
 rapto. Prima pars huius capitū di
 cit Hosti. q̄ ē canon late s̄nie: ⁊ ad
 dit q̄ pirate ter in anno ab ore pape
 excōicant solēniter. Scda pars dīc
 q̄ ē canō ferēde sentētie. Inn. tñ Uī.
 ⁊ Hosti. dicit q̄ ista est scda pars la
 te s̄nie. Jo. an. dicit sic: credo q̄ p̄ma
 pars sit canon ferende s̄nie: excepto
 qd̄ dictū ē d̄ piratj qui sūt excōicati
 a papa ter in anno. Scda pars ē ca
 nō late s̄nie: ita tñ q̄ precedat admo
 nitio: vt dicit gl. ⁊ probat hoc iis ver
 boꝝ: ratio diuersitatis satis p̄z: ⁊ sic
 pars pōt intelligi de quolibet nau
 gio. Idē Jo. d̄ ligna. dicens q̄ ista ē
 cōis opinio: ⁊ q̄ p̄mū dictū itelligit
 de quolibet nauigio: q̄uis Hosti. re
 stringat ad maritimus. Quantuz ad
 scbz dīc si post mōitiōē n̄ restituūt

ablata statim sunt excoicati. Si autē restituāt nō sunt excoicati. Idē de. d̄ ancha. ⁊ addit: Qui autē pegrinos ⁊ mercatores nō nauigātes; ⁊ alii ita nerātes: spoliāt excoicari debēt: sed n̄ sūt ipso iure excoicati: ex̄ d̄ treu. ⁊ pa. c. i. bec ille. Nō tñ nō q̄ expoliantes romipetas: v̄l eūtes ad curiā: vel redeūtes p̄ causis agēdis i curia sūt excoicati excoicatione papali: vt patebit j. i. p̄cessu annuali pape.

Excoicatio 3̄ clericos spōte participātes: ⁊ sciēter cū excoicat] a papa i diuinis: ⁊ ē papalis. La. 3. 4.

c
ticipauerūt cuz excoicatis a nobis: ⁊ ipos i officijs receperūt eadē excois s̄nia cū ipsis nō dubitamus inuolui: quos etiā pro absolutiōnis beneficio habendo ad nos volumus remitti. Cle. 3. ex̄ d̄ sen. ex. significauit. Circa expositionē hui⁹ decretalis est triplex op̄io solēnis. quarta cōiter reprobat̄. Et ergo prima hosti. que et ponit i sūma cōfessorū q̄ ista est noua excoicationū species ad quā incurrēdā qnq; reguntur. Istā etiā sequit̄ opinio Jo. an. vt ponit̄ in textu. s. q̄ p̄mo cōicās cū excoicatis sit clericus. 2. q̄ cōicet sciēter. 3. q̄ cōicet vel participet spōte. ⁊ dicit Hoff. hic excludi coactionē absolutā n̄ aditionālē. 4. q̄ cōicet i diuinis: ⁊ h̄ intelligēdū ē s̄m Hoff. d̄ omnib⁹ diuinis officijs: itā de his q̄ i ecclia dicūt̄: q̄ d̄ his q̄ ex̄. s. hōris canonicis. 5. q̄ cōicet seu participet cū excoicatis nōtatis a papa in h̄i diuinis talis excoicatione incurrat: absolūēdus n̄ nisi per apostolicā sedē. Qui autē abs excoicatis a canone cōicat in diuinis

licet peccet nō tñ eandē s̄niaz icurrit ⁊ hoc. j. in. c. de minori excoicatione. Scōa ē de. d̄ ancha. q̄ dicit q̄ q̄ cōicat cū excoicato a papa spōte ⁊ sciēter ⁊ in diuinis ē excoicatus eadē s̄niaz: ⁊ istū dicit verū eē itellectū hui⁹ decretalis ita reperi ex recollect] ei⁹. Idēz v̄l dicit Huil. Spe. ⁊ Hoff. Tertia ē Lan. s. q̄ qui participat cū excoicat] a papa eodē crīe pp̄t qd̄ ille ē excoicat] eadē s̄nia ligant̄: ⁊ sic sūt solūēdi p̄ papā: ex̄. e. nup. Hāc opinionē dicit gl. credo veriorē. Inn. et dicit sic posse itelli. Jo. an. ⁊ Jo. d̄ lig. dicūt q̄ v̄l adherēdū huic v̄lāme expositiōi.

Excoicatio 3̄ sepelietes iterdictos tpe iterdicti. Et 3̄ sepelietes excoicatos a iure vel vsurarios manifestos.

La. 35.

e
Os q̄ pprie temeritatis audacia defunctorū corpa non sine contēptu clauū ecclesie in cimiterijs tēpoze interdicit̄ in casibus non p̄cessis a iure excoicatos publice vel nominatim interdicitos vel vsurarios manifestos sciēter sepelire p̄sumunt: ipso facto excoicatio nis s̄nie decernimus subiacere: a qua nullaten⁹ absoluant̄: nisi prius ad arbitriū diocessani ep̄i: eis q̄bus fuerit p̄missa iniuria irrogata satisfactiōez exhibuerit p̄petente: ex̄ d̄ sepul. i. de. c. i. Eos. Includit v̄t̄iusq; p̄fessiōis p̄sonas laicos ⁊ ecclesiasticos ex̄ptos ⁊ n̄ ex̄ptos. Pau. Proprie temeritatis. sciētia nōt: q̄si pprio ausu: ⁊ sumitur in mala parte: vbi autē n̄ facēt temere: puta p̄elatus dicit sepeliēdū fuisse absolutū: v̄l verisimiliter putat sepulturā n̄ p̄hibita illi rōne status: ⁊ sic erat in facto: non habz locū hec

pena. Pan. in cimiterijs. Idē si in ec-
 clesia: secus si in campis vel locis pri-
 uatis tempore interdicti: nam tunc i-
 terdicta est sepultura. Nō cōcessis a
 iure. hoc dicit propter clericos q ser-
 uauerunt interdictum quibus conce-
 ditur tempore iterdicti sepultura cū
 silentio ⁊ absq; campanaz pulsatiōe
 vt in predicta decretali quod ī te. Et
 propter priuilegiatos circa fratres
 ⁊ in quatuor uero festiuitatibus in q
 bus celebrari pōt eo tpe. s. interdicti
 alta uocem non puto mortuos sepeliri
 debē: vt de puil. cū ⁊ plātare. Jo. an.
 idē Pan. ⁊ zē. Excoīcatus ab homi-
 ne uel a iure: ⁊ intelligas de maiōi ex-
 coīcatione. lz enī excoīcati de minori
 sic decedentes sepeliendi non sint: vt
 nōt Inno. e. ti. sacris. huic tamen pe-
 ne locus nō est. Jo. an. publice. ⁊ hoc
 quod dicit publice: dico q si eet oc-
 culte: dato q sepeliens sciret: nō ē loc^o
 huic pene: lz priuet sepultura: si de h
 cōstare pōt: talis esset excoīcatus mi-
 nori sūm Alan. ⁊ Ber. qd plz Pan.
 uel noiatiu interdictos. Pan. a diui-
 nis: ⁊ participatiōe sacramētoꝝ illes
 puniunt sepulture puatiōe: vt notat
 Inno. ⁊ Ho. Secus si iterdicti ab ali-
 quo tpali uel spali exercitō iurisdic-
 tiōis ministerij uel officij: qz tales nō
 sūt puati alijs diuinis: q nec sepultu-
 ra: qz dicant noiati iterdicti. Land.
 dicit q nominatiu iterdicti: siue in
 denūciatione nominati: siue spali
 siue expresse: vt nōt Inno. ⁊ queit qd
 iuris si notorium est d fautoribus q
 occasione dederunt interdicto per
 epm lato: nō sunt nominati ī ipsa se-
 tentia iterdicti que in scripti ferēda
 est: vt de sen. ex. cuz medicinalis. li. 6°

Numquid sepelientes hos fautores i-
 curret: licet interdicti sint in gene-
 re: qz dictū ē ī sūa interdicimus. Et
 cum fautoribus suis. Credit ipse q
 non: qz tūcinq; sint notorij: ar. de de.
 ex. mi. proposuit. cum hec constitutio
 sit penalis: ⁊ ideo restringenda: ⁊ ad-
 uerte q per illum textum: qui probi-
 bet nominatiu interdictos in cimite-
 rio sepeliri: uidetur a contrario sen-
 su q iterdicti nō nominatiu sepeliri
 possint: quod tenet glo. vbi locus iter-
 dictus non sit. Steph. dicit istaz opi-
 monē uerā: nisi qn p certo sciret eos
 tale qd fecisse: uel cōmisisse ppter qd
 erāt interdicti. Tales ei nō debēt se-
 peliri in cimiterio: vbi vō nō sint cer-
 ti habet locū glo. sūm eūdē: p gl. tamē
 facit qd dixi. s. post Lau. vt. l. nō suf-
 ficiat facti notorium: nisi ad sit ista q
 litas nominatiu per modū: d quo. s.
 manifestos. qui priuati sunt sepultu-
 ra ⁊ factione testamenti: nisi satisfice-
 rint ⁊ cauerint sūm formam illius de
 cre. qz qz. ex de vsur. li. 6°. Et si appa-
 ruerunt in tali signa pnie: ⁊ p mortē
 prestatio cautiōis sufficit ad uitādū
 hanc penā: cū talis sepultura nō sit p-
 hibita: s; nō ualet testm: qd ab initō est
 nullū ex persona testantis. Idē etiaz
 vt si p fecit testm: ⁊ postea efficiat
 vsurari^o manifest^o: qz p sequens deli-
 ctū ifirmat testm. Pan. Sciēt. Sec^o
 si ignorauēit Pan. Sepelire. Nō so-
 lū actualiter ponētes corpus: s; dicē-
 tes diuinū officij sup funus icurrūt
 eā penā: imo forti^o plus ptenūt. Idē
 intelligas de sepeliētibus de facto in
 cimiterio: ⁊ absentibus clericis. Pan.
 etiam sūm Jo. an. sup dicto uerbo se-
 pelire. sic dicit. Hic occurrunt dubia

qui principis declaratione pl^u q^u glo
san. exposcunt. s. an portantes ad sepul
turam qui tñ nō sepeliunt sint excōi
cati. Itē de comitantibus finus. Itē
de fodientibus vel aperientibus se
pulturam. Itē de prelat^u cleric^u v^l
ministris ecclesiarum in quoz cimi
terijs sepeliuntur qui id non phibent
vel patiuntur. Itē de clericis portanti
bus crucem cereos z similia. Et post
quedam sic dicit: cū hic puniat sepe
lientes nō admittentē interessentem
cooperantem. Sepelire autē ē mox
tum humo vel tumulo condē. vi
det^{ur} autē solos humo vel tumulo cor
pus imponentes ligatos esse: facit p
hoc equitas: ne ex vnius funere mul
tudo liget^{ur}. Itē constat q^{uod} portan
tes comitantes vel fabricantes sepul
turā: si nō sequetur talis sepelitio ex
cōicati non essent. In contrariū ē: q^{uod}
esset hec cōstitutio ludibrio: si vn^u sol^u
ribaldus vel seruus per quē poterit
id impleri v^l expediti ligari dicat^{ur} reli
g^u vsitat^{ur} pōpōse z solēnit^{er} expedit^{ur}.
Jo. an. Steph. vero non dubitat oēs
istos ligari. Itē q^{uod} Jo. cal. i tractatu
quem fecit dē ecclesiastico interdico
circa finē mouet p^{ro}dictū dubiū siue
qōz sic ing^{it}: Mibi pculdubio v^l q^{uod}
si nominatū iterdictus vel etiā nō no
minatū iterdict^{us}: s^{ed} tpe iterdicti i cāu
nō permisso a iure: si cū diuino offō
est sepult^{us}. Oēs p^{ro}dicti. s. aperientes se
pulchrū: v^l fabricātes: v^l fodientes ter
rā: vel ponentes in sepulchro: vel por
tantes cruces vel cereos: vel portantes
ad funus: vel associantes cū honoris:
vel amicitie: v^l clerici diuinū officij
facientes vel nō phibentes: cū possunt
oēs pena excōis ligant^{ur} per istaz cle.

eos. Rō q^{uod} h^{oc} casu oēs sūt participes
crimini: siue cooperatores: ad hoc d
sē. ex. nup. z. ii. q. 3. precipue. Si vō si
ne officio clericoz defunctus talis se
pultus est: etiā in loco cimiteriato: lz
sit tutius dicere omnes fore ligatos
excōicationis sentētia: d^{icitur} qua ista cle.
agit: tñ lz trepidus credo istos non li
gari dicta pena: s^{ed} qa vident^{ur} tēnere
gñalē phibitionē poterūt arbitraria
pena puniri: etiā per iudicē ecclia
sticū. 3. q. 4. engeltrudā. Ad hoc dicē
dum me mouet finis cle. ibi p q^{uod} ver
ba vidēt^{ur} remoueri p^{ri}uilegia que
clericis vel ecclesiasticis psonis solēt
cōcedi: z nō laicis: vt ergo verba nō
videant^{ur} superuacue appōita: d^{icitur} ma.
z obe. solite. oportet q^{uod} intelligatur d^{icitur}
his qb^{us} talia p^{ri}uilegia solent cōcedi
vt sic dē m^o intelligat^{ur}: s^{ed} m^o q^{uod} clausula
adiūcta pōt adaptari. i. q. z. sacerdos
s^{ed} p^{ri}uilegia exēptōis solent cōcedi cle
ricis z ecclesiasticis psonis. De illis er
go debet intelligi p^{ri}ncipale dictū ca
pituli. Itē ecclesiastica sepultura p
p^{ri}e respicit clericos ad quos id per
tinet. i. q. i. placuit. Et cuz funera ad
sepulturam deferuntur v^l in officia
cantare. i. q. 3. qui diuina. z sic cō
cludit p^{ro}positum. S^{ed} si clerici dicūt
officiū sepulture sup fun^u: z postea d^{icitur}
ponētes fun^u in loco secreto: non po
nūt ipsū in sepulchro seu i cimiterio:
nūqd sūt excōicati. Certe s^{ed} m^o opin
nē s^{ed} i^uriā eēt dicendū q^{uod} non: q^{uod} textus
dicit sepelire: q^{uod} est humo vel certe
tumulo mortuū d^{icitur} d^{icitur}. Et sic p solaz
celebrationē officij non esset delictuz
s^{ed} i^uriatū: s^{ed} non inciderūt in penam.
S^{ed} nō credo q^{uod} aliqs hoc diceret. sic
enim semp fieret durante interdico

et per consequens ista de facta esset lu-
 dibrio. Hec omnia Jo. cal. Et quod
 dictum est de interdictis idem intel-
 ligendum est per oia: dicitur manifesti vsu-
 rarij et publice excoicatis. Quicquid et
 dñs Lau. d. rodulphis in tractatu que-
 fecit de vsuris: quid dicendum d. asso-
 ciatibus et portantibus feretru: tanquā
 ibi esset cadauer alicuius predictoꝝ
 s. manifesti vsurarij nominatim iter-
 dicti: vel publice excoicati: cum tamē
 realiter ibi non sit. Rñdz et dicit idē
 iudicanduz: ac si ibi esset: et ideo dice-
 dum: vt. s. Subiacere. Hanc penam
 locū habere nō puto cum alijs casib⁹
 in quibus denegatur sepultura: quos
 habes. e. ti. ex parte. et de sta. mo. c. z.
 S; quid de illo qui sepelit manifestū
 vsurariū publice excoicatum nomia-
 tim interdictum: et tēpore interdicti:
 nūquid vna vel quadruplici excoica-
 tiōe ligabitur ex hoc facto: vide qd d.
 hoc plene scripsi l. q. gualterij: siue ta-
 men vna sola: siue pluribus sentētijs
 ex his diuersis causis: quarū quelibz
 per se sufficit qd excoicatus dicat. pla-
 nū est qd de omnibus debet satisfaccē
 et ab omnibus absolui. Jo. an. Eis q.
 bus. Sed qui sunt hi. Forte intellexit
 de his quozū fauore fuerūt late sentē-
 tie excoicationis vel interdicti in lo-
 ca: vel personas: vel illis quibus debe-
 bat fieri restitutio: quo ad vsurarios
 Siqua etiam violentia in his fuisset
 illata clericis vel ministris illis et fiet
 satisfactō. Itē si illoꝝ cōpora vel ossa
 discerni possunt exhumanda sunt: et
 hoc in tribus vltimis casibus. S; qd
 de primo: dicit qd si ille fuit penitens: li-
 cet non debuerit sepeliri. s. tempore i-
 terdicti: nō exhumabitur saltem

post relaxatū interdictū. Notāt etiaz
 Hosti. et Inno. qd penitēs qd sepultus
 nō fuit in cimiterio ppter interdictū
 relaxato interdicto debet in cimiterio
 sepeliri. Dicūt etiā qd ex quo penitēs
 fuit mortuaria licite ab eo accipi pūt
 cū p ipso sit orādū. ii. q. z. quicūq;. Se-
 cus si non fuisset penitens. 88. di. c. fi.
 Jo. an. Qui et dicit qd de funeralibus
 que darentur cum funere defuncto
 sepulto in tempore interdicti: nō putat
 clericos licite recipere posse: qd viderē-
 tur participare in delicto. Itē nō qd
 Srā. d. sab. post Pau. sup vbo temēi-
 tatis h⁹ de. dicit qd temeritas sciētiaz
 nōt quasi pprio ausu. Et ex hoc dicit
 Land. qd si ignorans factum: vel etiā
 ius: dum tamen sit cui liceat ius igno-
 rare: hoc faceret: nō videtur re: nec
 hāc penā icurrere. i. q. 4. §. notandū.
 Et idē dicit in effectu glo. in. e. clemē.
 Et idem Pau. et zen. q. videntur velle
 qd in hoc casu iuris error simpliciter
 excuset: qd iuris error excusat a dolo
 ff. d. abig. l. i. Qd ē ver. Nam iuris er-
 roz excusat a pena: a qua cōmittēda
 requiritur dolus. Ad. Di. in reg. iur.
 ignorantia h. 6. Pro hoc qd iuris er-
 roz est lata culpa: nō dolus. ff. de his
 qui no. infa. l. z. glo. super v. singulis.
 Itē nō qd dicit Jo. an. in nouella su-
 per. c. vt animaz. d. pñi. li. 6. qd igno-
 rantia statuti synodalis excusat tras-
 gressorem a culpa: nisi sit crassa et su-
 pina: etiaz cū statutum punit aliquid
 prohibituz lege diuina vel canonica.
 Et h; hoc terminetur hic qd scripsit
 Jo. de deo: vbi querit an sint excoica-
 ti impuberes qui falsauerunt instru-
 mentum: et monachus qui tulit falsū
 testimoniū ignoranter constitutione

episcopi: qui tales excōicati q̄cqd̄ ibi
dicat: satis potuit vterq; probabiliter
ignorasse: q̄ si ita est locus ē huic de
cretali: z licet pena iuris in eis locum
possit habere: cessabit tamen pena sta
tuti quod probabiliter ignorabat: licz
quidam restringant hoc dictū ad sta
tuta ex causa prohibētia de iure non
prohibita. Idem dicit extra de tēpo
ribus ordi. eos. li. 6. *De equipollēt sci
entia z affectata ignorantia.* Et dicit
affectata: ex quo scire potuit: sed no
luit: imo dissimulauit. Itēz Anto. de
but. dicit in lectura: q̄ mulieres z mo
nachi ab ignorantia iuris non excu
santur: vbi iuris omni anno fit publi
catio in locis vbi sunt: alias excusant
vt. l. cū d̄ idebito. ff. d̄ pba. *Ad dīc ve
rū* Hosti. in monasterijs d̄ q̄bus mo
nachi nūnq; exeunt.

Excōicatio d̄ contrahētes matrimo
niū sciēt̄ i gradib; p̄hibitis: vt cum
monialib; z s̄ religiosos z moniales
p̄fessos vt̄ ordinatos i sacris s̄bētes.
Ca. 36.

*De q̄ diuino timore postpo
e* sito i gradu cōsanguinitatis
vel affinitat̄ s̄tōe canonica
interdictis: aut cū monialib; cōtrahē
matrimoniu al̄s nō verēt̄: necnō re
ligiosos z moniales: ac clericos in sa
cris ordinibus constitutos: matrimo
nia cōtrahentes: ipsos excōicatōis sē
tentie ipso facto decernimus subiacē
de. 5. extra de consan. z affi. c. vno.
in de. eos. *Ad d̄ q̄ in sex casibus h̄ ex
p̄fessis t̄m̄ locum habet ista cōstitutō
z eius pena.* Vñ si cōtraheret q̄s cūz
habēte maritū: vel cum iudea: vel pa
gana: vel cum cognata spiritualit̄ vt̄
legaliter: vel contra iur̄p̄dicamentum

publice honestatis: licet non teneant
matrimonia: tamen non est locus hu
ic pene: que in illis casibus z similib;
exp̄fesa non est. Item in his sex cas
bus tunc demum locus est pene: cūz
illicite contrahunt. Si enim licite vt̄
ex dispensatione pape: tunc cessat cul
pa: ergo z pena: d̄ consti. c. z. *De qua
disp̄n. nota. d̄ resti. spo. litteras. Jo.
an. Sciētes. ignorantes ergo non li
gat constitutō: quod intelligo igno
rantia facti probaliliter z nō affecta
ta: scilicet quia ignorabant se esse con
sanguineos vel affines. Si vero igno
rabant ius nescientes gradum i quo
erant esse prohibitum: ex quo sciebāt
gradum ligat constitutio: de regu. iur.
Ignorantia. lib. 6. Si vero alter so
lus sciebat: ille solus ligatur: fac. 34.
q. z. in lectum. Sed quid si contra
xit ignoranter post tempore autem
sciuit cohabitauit cōsanguinee: vide
tur ligari: ar. i. q. i. eos. in fi. de simo.
sicut tuis. Contrarium credo cum
ista constitutio non puniat cohabita
tionem vel incestum sed cōtractū: vt
ita dicitur. Probat̄ur hec solutio ex eo
q̄ sine iudicio ecclesie ab illa dinēre
non posset. Fateor tamē q̄ peccat̄ co
gnoscedo. Jo. an. Pau. vero dicit q̄
si cohabitat ei talis affectu maritali i
currit hanc penam: cūz videat̄ ex no
uo consensu cū ea contrahere. Si ve
rs ex primo non incurrit. S̄z quid si
contraxit cū ea q̄m̄ credebat s̄anguī
neb affine vel moniale: z in veritate
non erat. Solue p̄ notata de sen. ex.
si vero. z. r. c. in audientia. Jo. and.
ex illis casibus trahi pōt responsio. s.
q̄ talis nō est excōicatus. Sed quid
si i p̄dicētū qd̄ erat tempore cōtracti*

matrimōij fuit postea finotū : extra
 de consan. z affi. quia circa. Respō /
 sio. Si remouet p dispensatione pa
 pe verba sunt inspicienda: vt videat
 an tollat impedimētū: etiam quo ad
 penaz preteritam an nō: vt faciat tñ
 valere matrimoniū: primo casu alia
 absolutō non est necessaria: secundo
 sic. Si vero remouet impedimentū
 per constitutionez reuocatoriā: tunc
 dic vt. s. d. in mu. ecclē. quoniaz. li. 6.
 Pau. super predicto. c. idez. Pau. sic
 dicit: q si fuocatoriā vltima vult z di
 cit constitutionem quā reuocat ful
 minatoriā excoīcatis p infecta ha
 beri: tunc ligati per illas non egēt ab
 solutione. Si autem tantum reuocat
 tunc sic ligati egent absolutōe. Gra
 dibus. f. 4. vel citēiori canonica forū
 nis diuina: de re. spo. litteras. Matri
 monialiter. per hanc litteraz videtur
 q coactus ad cōtrahēdū nō icurrat
 hanc penaz. z de absoluta coactione
 certum est. de conditionali vero licz
 tali q cadere debuerat in constantem
 virum videtur ligari per decretales
 sacris. extra de his que vi. me. ve cā.
 fi. Sed cum non sit matrimoniz de
 ficiente consensu: d equitate videtur
 talis non ligari: facit de sen. ex. si
 gnificauit. Jo. an. Idem Pau. Con
 trahere: Secus si sponsalia tantū cō
 trahat nisi sequatur copula: que cum
 inducat presūptam volūtatez ma
 trimonij: de spon. c. is qui. indicet etiā
 penam. Ratio predicti est: quia istud
 cum sit penale est restringēduz: vt sic
 verba non extendantur: maxime ad
 minus delictum: de re. in. in penis. li.
 6. Et negari non potest: q aliud est
 matrimonium: aliud spōsalia. Pau.

z Jo. an. Religiosos. per professione
 tacitam: vel expressam religioni ap
 probate obligatos in genere vel i spe
 cie: extra de regula. non solum. lib. 6.
 Jo. an. z Pau. Et moniales. Sed nō
 ne de monialibus satis intelligeba
 tur: scilicet vbi ponit penam cum eis
 contrahentibus: cum ex participa
 tione ipe ligentur eadem pena: de scē
 ten. excom. nuper. Respondet licet
 monialis cum ex participatione effz
 excommunicata: cum cōtraheret cuz
 sciente: non tamen quando contrabe
 ret cum ignozante: quia ille non liga
 retur: vt ergo monialis nullo casu
 euitet penam hoc addit. vt dic q tūc
 participans cum criminolo est excō
 municatus: cum participat post la
 tam sententiam: vt in. c. si concubine.
 de senten. excom. Sed hec non par
 ticipat post: sed in actu pro quo liga
 tur: ergo zc. Vel dic q licet partici
 pans in crimine criminolo sit excō
 municatus: non tamen participans
 in actu illo pro quo alter ligatur: als
 superflue adderetur hec littera: quo
 niam non distinguit: an monialis cō
 trahat cum sciente vel ignozante: cuz
 ex parte eius non possit pretēdi igno
 rantia. Facit de senten. excom. con
 tingit primo. Ubi participās in actu
 pro quo alter excommunicatus est:
 excommunicari mandatur Pau. et
 de hoc vltimo puncto habes. s. in ex
 communicatione prima. Sacris: sci
 licet subdiaconatu. z. s. Pau. Contra
 hentes. non repetit scienter quia i ta
 li proprio facto non cadit probabilis
 ignozantia in illis religiosis vel cle
 ricis. vbi vero esset ignozantia pro
 babilis: vt i ordiato i sacris i amētia

vel dormitione: vel .j. pubertate: puto
q̄ nō esset locus huic pene. Jo. an. et
idē dicit q̄ a tali s̄nia excōis p̄ ep̄um
pōt absolui: addēs q̄ n̄ sufficit satisfactio
i h̄: nisi et sequat̄ absolutio.

Contra cōicātes cū excōicāt̄ noīa
ti sciēt̄ i crimine. La. 27.

Uī noīatim excōicato sciēt̄
q̄ cōicāt̄ in crimine criminoso
ei p̄siliū impendēdo auxiliū
vel fauorē cum ratione dānati crimi
nis videatur in eū delinquere: q̄ dā
nauit ab eo: vel eius superiore: mēito
delicti erit absolutio regrēda. Et ita
j. q̄uis enī: z tūc nō iudicis: sed iur̄.
s̄nia excōicato cōicās sit ligatus: quia
tū cōditōr canonis eius absolutionez
sibi sp̄aliter nō retinuit: eo ipso videt̄
cōcessisse facultatē alijs relaxādi. z. j.
Ulex si difficile sit ex aliqua iusta cā
q̄ ad ipsum excōicatozem absoluen
dus accedat concedimus indulgenti
am: vt prestita iuxta formam ecclesie
cautione: q̄ excōicationis mandato
parebit a suo absoluat̄ ep̄o vel sa
cerdote pprio. Inno. 2° d̄ sen. ex. iiii.
Consilium nō tenet quis d̄ consilio:
nisi ille aliter non fuisset factur̄: vl̄
nisi fuisset consiliū fraudulētū. Glo.
s̄. De. d̄ ancha. dicit q̄ cōclusio ē do
ctoꝝ q̄ impendens consilium delin
quenti in crimine pro quo est excōi
catus incurrit excōicationem: siue ef
set factur̄ a h̄: siue nō: q̄ participat̄ i
crime. Abb. dicit h̄ certū: si p̄siliū datū
est directe ad crimen qd̄ excōicatoꝝ
inducit: puta ad clericū verberādū n̄
sic si daret cōsiliū in facto. p̄ quo ex
cōicatio nō erat: vel auxiliū contra
offendētē. Inno. Auxiliū. Intelligit̄
de directa participatione: secus d̄ in

directa: vt si quis excōmunicatus est
quia fecit guerram contra ecclesiam
vl̄ clericum: postea ego illi guerram
facio: tu contra me iuuas illum: auxi
lium illi impēdens: quia per hoc me
lus guerram faciet excōmunicatus
tu non es excōmunicatus: quia nō h̄
intendis. Satetur etiam Hosti. q̄ do
min^o auxiliū vasalli excōmunicati in
uocare potest propter fidelitatis de
bitum quod remanet. Innocen. eti
am dicebat q̄ liceret tibi contra ini
micum tuum innocare auxiliū ex
cōmunicati propter guerram: ita q̄
sibi etiam in sua guerra auxiliū pre
stes: quod tamen Hosti. reprehēdit
Jo. an. Fauorem in laudatione facti
Abbas dicit fauorem impēdi facit.
Absolutio. Dicit hic glo. Talis liga
tur sententia hominis non canonis.
Sed De. d̄ ancha. dicit q̄ dicunt do
ctores q̄ ista est sententia iuris: que
tamen trahit executionem a senten
tia iudicis: scilicet cum quis partici
pat in crimine criminoso propt̄ qd̄
excōmunicatus est ille ab homie. Et
tamen verum q̄ vbi ep̄us absoluit a
sententia iuris: non ab ista absoluet
vt littera dicit: sed absoluet̄ ab excōi
catoꝝ: vñ remanet 2° q̄ participās i
crime criminoso incurrit excōicatioꝝ
siue ex̄ territorii excōicātis siue itra
siue sint subditi siue n̄: q̄ iuris aucto
ritate ligantur: etiam si promulgans
communicaret: quia non sua: s̄ iur̄
auctoritate ligatur. glo. Obiecta faci
le tollunt: q̄ totū operatur dispositō
quia sentētia hominis extenditur ad
alios: hoc ex̄ re collectis. Sub eo. idē
dicunt Inno. z Jo. and. sc̄z q̄ est s̄nia
ista canonis. Cōcessisse videt̄. Alias

istud habeas pro regula in omni sententia excoicatiois lata a canone: qz potest ordinarius absolueri nisi per papaz fuerit absolutio sferuata. In alijs autem sententijs secus. Et per h inferas qz si potest a qualibet sctetia canonis generalit lata potius potest absolutio a sententia excoicatiois lata p sstitutione synodale spalem: vñ si subditi epi bononiensis incurrat sententia per constitutionez Mutini. epi nuncijs venies bononiā poterit absolui ab excoicatioe ab epo Bononi. Jo. d. lig. Excipit tñ De. de ancha. ab hac regula. s. dictū casu. Si difficile. B. s. p. nimitā distantia vñ periculum mortis. Jo. an. r. De. d. ancha. Lautōe iuramēti. Jo. an.

Excoicatio h faciētes aliquē iterfici p assassinos vel mādātes.

Ca. 38.

Latuumus: vt quēqz pnceps p lar: seu quis alia psona ecclesiastica vñ seclā) quēpiā christiāoz p pdcos assassinos interfecit: vñ mādauit qz ex h forsitā n sequat: aut eos rceptauerit: vñ defē sauerit: vel occultauerit excois sñiaz r depositionis a dignitate ordine honore officio r beneficio incurrat ipso fco. Inno. 4. ex d. homi. p hūani. li. 6. Prelatus. et eps. decretalis ei qz periculosū. d. sen. ex. li. 6. nō eximit eos a sen. excoica. Jo. an. Assassinos. hoc est pessimum genus hominum: r pñt dici a scido scindis: qz absindūt aiaz d corpore iuxta velle r mādatur dñi sui cuiuslz christiā: r cñ d bis simplr expmat: ad alios homicidas n extendet: qd isto caplo pñtet i his penis di. 25. Qualis. Archi. Mādauit. Si

mādauit. q cogitatio stetit i finib⁹ suis: r iō n mix si pñt. als sec^o d. pe. di. i. cogitatiois. r puto qz et si renouauerit mādatur reintegra: qz nibulomin⁹ icurrat penā cū ex solo mādato iā p us ligat⁹ eet: r ad h facit qd statim segtur. Jo. an. Receptauerit: patēter vt differat a sequenti. s. Occultauerit: r isti receptatores tāqz aggressores tenēt. C. d. his q latro. occult. l. i. r. z. Archi. Excoicatiois. occultādo ipz celando vñ occulte rceptādo. Archi. excois ex q papa sibi n refuat absolōem credo qz ordiari possit absolue: ex d. sē. ex. nup. Jo. an. r nō qz i sū. pisa. sic dñ assassini fuerūt: r forte adhuc sē qdaz infideles q ex qbusdā falsis opionibus qb⁹ fuerūt enutriti d. facili mittebāt ad occidēdū quēcūqz christiāoz nō curātes si ob h occidēdi eēt isti d. q rū pestē statuit In. 4. istā decretalez

Excoicatio h pcurātes q pseruatores n se itromittāt d alijs qz d manifestis iniurijs sciēter.

Ca. 39.

Ecernimus vt si cōfuoatores d alijs qz d manifestis iniurijs r violentijs sciēt se itromiserint: seu ad alia q iuridicalē indaginē exigūt suā extēderit ptātez: coipo p vñū annuz ab officio sint suspensi. Pars vero que hoc fieri pcurauerit sñiaz excois incurrat: a q n possit absolui: nisi ei quē sic fatigauit idebite p^o satisfaciāt integralit d expē: ex de offi. dele. hac cōstōe. li. 6. Sciēter. Si ignorātia eēt inris vel crassa: vñ affectata: idē eēt ista d re iū. ignorantia. li. 6. Jo. an. Indaginē. Inquisitionem officio r a beneficio: quod est eius se quela. 32. di. Preter hec. Suspensi.

Ecce q̄tum speciale in conseruatore
q̄d nō est in delegato: q̄ dato q̄ de
legatus intromittat se de eo q̄d nō ē
sue iurisdictionis: nō propter hoc lo
cū habet pena: q̄ nō inuenit expres
sa in eo. Jo. an. De expensis: ad idēz
d̄ imuni. ec. q̄m. in. fi. li. 6. Dicit De. d̄
ancha. q̄ conseruator ē index dat̄ ad
tuendū aliquos d̄ manifestas iniuri
as omnes vel certas: iudiciali nō utel
indagine. Et dicit Jo. an. q̄ solus pa
pa pōt dare hos cōseruatores. Ipoꝝ
aut̄ cōseruatoꝝ iurisdictione ⁊ pt̄as de
pēdet a forma litteraz: ⁊ latior ē for
ma adiūcta post cōstitutionem statui
m̄ d̄ off. ⁊ po. in. dele. li. 6. et cōstitut̄.
fi. Attendat̄ ergo tenor litteraz sicut
p̄uilegioꝝ. Itē fm̄ De. d̄ ancha. ita
les p̄nt̄ excōicare p̄ huiusmodi noto
rijs. Itē nō q̄ cōseruatores eē nō pos
sūt: nisi sint epi ⁊ eoz superiores: ab
bates: vel q̄ in cathedralibus ecclesijs
vel collegiatis obtinēt personatus vl̄
dignitates. Nec alijs pōt eē cōserua
tor sui cōseruatoris: nec alijs pōt habe
re cōseruatorē eū q̄ ē sub ei⁹ iurisdictione
nis d̄nio: vel astrictu eccl̄iastico vl̄ tē
porali: except̄ regib⁹ ⁊ reginis: eē de
officio delegati. hac cōstōe. li. 6. Itēz
cōseruatores nō p̄nt̄ cōmittere vices su
as exceptis citatiōib⁹ ⁊ s̄nt̄iaz denūcia
tiōib⁹: nisi als̄ eis pl̄ras cōmittētur: ⁊
tūc cōmittē p̄nt̄. j. loca ī quibus fuerit
deputati: ⁊ p̄sonis superi⁹ dicit̄. Itē n̄
p̄nt̄ p̄cedere d̄ aliquos eē ciuitates: vl̄
dioc̄. q̄bus fuerunt deputati: nec p̄nt̄
aliq̄s citāe ultra vnā dictā a fine illa
rū dioc̄. extra de officio dele. hac cō
stitutione. li. 6. Itē si conseruatores
intromittunt se de alijs q̄ de iniurijs
manifestis: non solū incurrunt penas

suspensionis: vt dictū ē: s̄ etia ipi pro
cessus nō valēt: q̄ excedunt fines mā
danti: eē d̄ rescri. cuz dilecta. Et si cita
uit aliquē iniuriatorē tanq̄ p̄ notōia
offēsa: ⁊ eū ob cōtumaciā excōica
uit. Si cōstat h̄ iniuria sit facta non
fuisse manifesta: nō est excōicatus s̄z
Inno. Itē expirat offm̄ cōseruator̄ mor
te concedentis q̄ ad negocia incepta
⁊ hoc nisi ad aliud exprimeretur in
litteris eius: vt in. d. c. i. Itēz sciēdum
fm̄ Inno. q̄ h̄ conseruatores non ha
bent iudicialē indaginem in notorijs
tū bñ possūt: q̄ oia illa sine q̄bus eoz
iurisdictione nō posset explicari intelli
gūtur eis esse cōcessa. vñ p̄nt̄ citare ⁊
cōtumaces punire: eē de offi. dele. de
causis. Itē si maleficiū est notozium
alijs nō idiget q̄ super hoc q̄rat p̄ba
tiones ⁊ cogat testes. ⁊. q. i. in primis.
Itē q̄ ī notorijs alijs ordo ē necessa
rius. Itēz si reus cōfiteat̄ factū ⁊ dicat
q̄ vsus est iure suo: ⁊ hoc casu admit
tet p̄bationē: aliter enim nō possz̄ imple
re iurisdictionē sibi cōmissā. similiter
oz q̄ procedat ad inquisitionē q̄n̄ sc̄m
ē notozium: s̄z nescit̄ q̄s fecerit. Itēz ad
repellēdū iniuriam pōt inuocare bra
chium seculare sicut alij indices. Itē
si reus qui fuerat cōdenatus cōpare
at. j. annum: ⁊ dicat se velle satisfacē:
cognoscat conseruator de quantita
te damni. Nec Inno. Itē si re⁹ ne
gat maleficiū: ⁊ actor velit proba
re esse notozium: conseruator cogno
scet: alias inutile esset suū offm̄: q̄ gl̄
bet posset negare. Similiter si re⁹ fa
tet maleficiū: sed dicit non̄ esse noto
rium: q̄ per eius confessionē factum
fuit notozium: eē de cohabitā. cler. i. et
mul. vestra.

Excoīcatō ð doctores ⁊ magistros
docentes: aut in suis scholis ad docē
dū retinētes leges vel physicā reli
giosos habitu dimisso.

Ca.40.

Doctores siue magistri qui re
ligiosos habitu suo dimisso
leges vel physicā audientes
scienter docere: aut in scholis suis p
sūperint retinere simili eo ipso sint
sententia excoīcationis innoda
ti: extra ne cle. vel mo. statutum li. 6.
Dimisso, Quid si non dimiserint ha
bitum: dicitur q̄ tunc non sunt exco
municati doctores: q̄ hec pena nō ē
amplianda: extra ð re. iu. in penis. li.
6. Dic contra: quia cōmunicat ī cri
mine: ⁊ si eadem: ⁊ non minori exco
municatione ligatur: extra. eo. si
concupine. ⁊ in hoc potest dici veni
re potius ad declarationem veteris
iuris q̄ noui: casum pōit Jo. an. Sci
enter. vbi incederet in habitu non ha
beret locum ignorantia. Sed vbi in
cederet sine habitu: tunc probabiliter
potēt ignorare. Jo. an. Retinē. Nota
ta officium doctoris: scholarum de
scholis expellere posse. ⁊ per id q̄ di
cit retinere: dicas q̄ licet doctor sci
at monachum habentem domuz iu
xta scholas lectoris: in domo propria
audire excoīcatus nō est: quod
dixi ð re. iu. locupletari. li. 6. Quid si
mōachus talis nō vult exire scholas
videt p̄ hāc litterā q̄ licite idem pōt
expelli: ad hoc ex ð sen. ex. c. veniens.
Et hoc maxime si vera esset opō: q̄
excoīcatus nō gaudet p̄uilegio ca
nonis. q̄ nō ē verū fm Jo. ⁊ Ber. q̄
notat. 17. q. 4. si quis deiceps. Quid si
non potest expelli: exeat doctor scho

las ad instar eius q̄ dicim⁹ cū excoī
catus intrat ecclesiā: vt no. ii. q. 3. sicut
apostoli. Jo. an. similiter qui cōmu
nicauit in crimine: vt dixi. Et quia cō
ditor canonis sibi non reseruat abso
lutione: alijs indulgisse videtur: ⁊ fa
cit ad hoc q̄ notatur. s. e. super spec.
Jo. an.

Excoīcacio contra magistros
⁊ scholares ciuitat] bononie: q̄ super
cōducēdis alioz hospitij in lesione
vl' in p̄iudiciū habitatiū audēt ho
spitem cōuenire an̄ tps conductionis
elapsū.

Ca. 41.

Institutionē factam ab epō
portuensi apostolice sedis le
gato: ⁊ a predicto tusculano
postmodum cōfirmatam: videlicet vt
nullus magistrorū: siue scholarū sup
cōducēdis alioz hospitij in lesionem
⁊ ī p̄iudiciū habitatiū audeat hospi
tē cōuenire: nisi p̄ius constiterit tps
cōductionis elapsū: vel inquilini: in hoc
suū fauore prestauerint ⁊ cōsensū cū
idē portuensis sub excoīcaciōe h̄ phi
buerit: ⁊ alē s̄b pena anathemat] idē
decreuerit obseruādum: ratam esse
decernimus: ⁊ auctoritate apostolica
cōfirmamus: Statuentes: vt a te frat
epe: ⁊ tuo quolibet successore: hec sin
gulis annis in cōmuni audientia ma
gistroz ac scholarium recitetur.
Ne. 3. extra ð lo. ⁊ cōdu. ex̄ scripto
Constitutionez. Et sic nō q̄ legatus
in sua prouincia potest facere consti
tutionez: etiam sub perpetuo anathe
mate: supra de offi. dele. c. vltimo. Cō
firmatam uideat approbatam ⁊ inno
uatam: quia solus superior confir
mat: vt extra de offi. le. studiuisti.

Scholarium: soli g̃ mgr̃i z scholares
prohibetur cōducere hospitia scho-
larium propter potētiores ista cōsti-
tutio emanauit. Et per hanc litteraz
videtur q̃ scriptores qui non sūt scho-
lari: sed vxorati non ligātur hac cō-
stitutione: cum de illis nō fiat mētio.
Lan. dixit hāc penam extēdi ad eos
q̃ gaudent priuilegio scholastico: lar-
ge sumpto scholarium vocabulo z gra-
tia scholarium ibi sunt: ṽmmodo ibi
non sunt meretrices. nec obijcial q̃ pe-
na non debet extēdi: quia z pene ho-
die quoq; ampliantur: ar. ad h̃ extra
de verb. sig. cum in partibus. Laur. z
cum eo concōdat Inno. Sed nō cre-
do q̃ ad scriptores vxoratos extēda-
tur hec cōstitutio: licet sint propter
scholares: eadem ratione extēderē-
tur ad chartarios z rasoires chartaz.
Ber. Lōuenire. i. alloq; ṽl de habita-
tione tractari glo. Interl. Sub excōi-
catione iam lata. glo. interl. Et nō q̃
Inno. Hoff. Alb. z De. d̃ p̃usio dicūt
q̃ ista cōstitutio z excōicatio est loca-
lis: z h̃z locū solū bononie: z h̃ ēt ma-
gis placet Jo. an. Sed Hoffi. dicit eē
g̃nālē: nā q̃ fauorabilis ē dicit eā ex-
tēdēdā: s̃z cōiter n̄ tenet opinio eius.

Excōicatio h̄ mittentes nunciū vel
scripturā cardinali alicui: vel secreto
loquētes eis: d̃. s̃. sūt in cōclauī p̃ ele-
ctione pape.

Ca. 42.

Ulli fas sit ipsi cardinalib;
n̄ vel illoz alicui nunciū mittē
vel scripturā: q̃ ṽeo h̄fecerit
scripturā vel nunciū mittendo: aut cū
aliquo ipoz secete loquendo: ipo fa-
cto s̃n̄iaz excōis incurrat: extra d̃ ele.
vbi periculum. li. 6. Cardinalibus: s̃ez
inclusis in cōclauī p̃ electione fieda

summi pōtificis. Secrete loquēdo n̄
si qui de voluntate omniū cardinali-
um inibi p̃ntium pro his t̃m̄: que ad
electionis instantiam negocium per-
tinēt vocaretur: vt dicitur. s̃. in textu
sicut puta aduocati ṽl iurisperiti: vel
religiosi: vel tabellioēs icurrat. canō
iste est late s̃n̄ie: sed ordinarius absol-
uere poterit ex quo papa sibi non re-
seruauit. Jo. an.

Excōicatio h̄ d̃nos z rectores ciui-
tatis vbi sit electio pape: si n̄ seruant
ea q̃ debēt s̃z h̄tōez illā vbi periculū
circa ipsā electionē.

Ca. 43.

Reterea adijcēdo sancim;
p̄ vt d̃nos alijq; rectores z offi-
ciales ciuitatis illius: in qua
romani pontificis electio fuerit cele-
branda auctōitate nostra z eiusdem
approbatione cōcilij pt̃ate sibi tradi-
ta: p̃missa omnia z singula plene ac
inviolabiliter sine fraude z dolo aliq;
faciat obseruari: nec cardiales. vltra
q̃ p̃mittūt aggrauare p̃sumāt. Su-
per his autē taliter obseruandis statū
audito sumi pōtificis obitu: corā cle-
ro z populo vniuerso ciuitatis ipsi:
ad hoc sp̃aliter euocādis p̃stet eoz
p̃ozalī iuramētā: q̃ si p̃missa dilige-
ter nō seruauerint: aut fraudez ī eis:
vel circa ea cōmiserint: cuiuscūq; sint
p̃eeminētie z status: omni cessante
priuilegio: eo ipso s̃n̄iam excōis icur-
rāt z perpetuo sint īfames: eē d̃ ele.
vbi periculū. li. 6. Lelebranda. s̃m̄ d̃ i-
stinctionē superi^o factā. Jo. an. Presu-
mant. quia tunc essent excōicati: sicut
in se defendendo modūz excedēs: q̃d
dic vt supra de resti. spolia. olim. Et
nota casuz in quo laicus auctōitate

canonis potestate h̄z in clericū strā
illud. 96. vi. bñ gdez. Jo. an. commis
sa. f. que dicta sunt supra de inclusiōe
cardinalium fienda in cōclauī: 2 ad
mistratōe necessariorū cū certa regu
la 2 mō: q̄ pōit i textu ipsi⁹ capituli.

Excoicatio ̄ ipediētes visitatōez
monialiū fiēda p̄ suos superiores: p̄
monitōez tñ.

La. 44.

Nullus imperator seu rex
n romanoꝝ: aut aliū im
perator: vel rex: princeps
marchio: dux: comes: aut baro: vel
quicunq; alterius nobilis p̄eminē
tie: potentie: seu potestatis 2 excellē
tie: seu dignitatis existat. Frater fili
us vel nepos eoz ad tempus: vel in
perpetuū: seu quis aliū vltra annū
ale spaciū: quouis modo colore v̄l
causa per se vel per aliam personam
quomodolibet submitteḅdam in se
natoꝝ capitaneū patriciū aut
rectoꝝ: vel ad eiusdem v̄bis regi
men seu officium noietur eligat seu
aliter etiam assumatur absq; licētia
sedis apostolice sp̄ali p̄ ipsi⁹ sedis li
teras concessionem licētie h̄ sp̄alit̄
exp̄mētes. Quod si secus factū fue
rit: nominationez assūptionē electiōez
h̄i decernimus esse nullas. Uez eti
am nominati electi 2 assūpti: si h̄i
electiōi: noiatōi seu assūptiōi cōsen
serint: aut de ipsis quolibet intromi
serint intendentes 2 obediētes eisdez
2 in hoc v̄bis ipsis noiatoribus ele
ctoribus assūptorib⁹: aut noiatib⁹ ele
cti v̄l assūptis auxiliū consiliū vel fa
uorez publice vel occulte cuiuscunq;
p̄ditionis extiterint: eo ipso sentētiaz
excois incurrat. Et p̄ceptores quoq;

seu violatores p̄dictoz ab h̄i s̄nta ex
cois: p̄t̄ q̄ i mort̄ articlo absolui n̄
p̄nt: nisi p̄ roānū pōtificē: v̄l d̄ ei⁹ pe
tita 2 obtēta licētia sp̄ali: n̄ obstātib⁹
aligb⁹ p̄uilegijs: eē d̄ elec. fundamēta

Excoicatio ̄ ipediētes visitatōez
monialiū fiēda p̄ suos superiores: p̄
monitōez tñ.

La. 45.

Ips visitatores ipsos moni
f aliū i p̄missis ipedire p̄sū
pserit: seu aliq; p̄missoz: nisi
admoniti desistat ipso facto s̄nta ex
cōmunicationis se nouerint incurfu
ros: p̄uilegijs 2 statut̄ consuetudi
nibus quibuscunq; in cōtrariū n̄ va
lutaris. 2c. extra de sta. mo. attenden
tes. in de. visitatores. de visitatoribus
loquitur monialium: qui debent sin
gulis annis visitare monasteria: ita
q̄ ordinarij debent visitare monaste
ria non exēpta 2 exēpta: etiam illa q̄
nō recognoscūt superiorē nisi papā.
Monasteria v̄o exēpta. q̄. s̄. s̄. ordinū
exēptoz: vt camaldulēsiū: cisterciēsi
um medicatiū habēt visitare prelati
eoz: q̄ i visitatiōe huiusmodi debēt
inquirere 2 videre d̄ vestitu: ne sit va
nitas in eis: de clausura: d̄ continētia
d̄ ceteris nō fiendis 2 h̄i: 2 cōpellere
eas ad religionē seruandā remedijs
opportunit. Qd̄ totū p̄t trahi ex ipo
textu decre. ipos ordinarios visitate
auctoritate aplica v̄l p̄pa: v̄l superio
res ipsoꝝ monasterioꝝ. Jo. an. ipedi
re: p̄ h̄ac l̄ra 3 puto q̄ necē sit ipedi
mētū p̄cedē 2 admonitōez seq: ad h̄ vt
locus sit pene huic: hoc dico qa vidi
quādoq; prelatos scribentes monia
libus q̄ parent se certa die ad recipi
endū visitationez eoz: 2 in eisdē l̄ris
faciunt mentionem q̄ nullus ipediat

Talis enī admonitio fieri dicitur ut desi-
stāt ab illato impedimēto : vt loc^o sit
huic pene: facit qđ scripsit de concess.
pbe. cū nostris. glo. 2. Sed nunquid
illato impedimento fiet monitio no-
minatim: an sufficit generalis p eo. p
z contra facit: eēt de vita z ho. cle. c. 1.
Jo. an. Ipso sc̄to. Est ergo iste casus
q̄ sufficit monitio z absoluet ordina-
ri? ex q̄ papa sibi n̄ reseruat. Jo. an.

Excōicatio ñ fingētes fraudulēter
casū p quē iudex ad aliquā mulierēz
p testimonio mittat vel vadat.

Ca. 46.

Uī fingit fraudulēt aliquēz
q̄ casū p quē aliq̄s iudex mit-
tat ad aliquā mulierē p testi-
monio: vlt̄ ipse iudex fraudulēt vadēt
excōicatus ē: eēt d̄ iudi. mulieres. li. 6°.

Ca. 47.

Excōicatio ñ igerentes se ad ha-
bēdū curā alicui⁹ ppli alteri⁹ ligue si-
ne līnā diocesanī illius populi.

Uādoq; vna ciuitas vlt̄ oīo
q̄ cesis h̄z populos diuersarūz
linguarūz habētes s̄b vna fide
varios ritus vel modos : tūc pōtifer
loci si vrgens necessitas fuerit presulē
natōib⁹ illis pformē q̄ diuinā illis offi-
cia celebret z eccl̄astica sacramenta
ministret iſtrūcdo eos parit̄ z exem-
plo sibi vicariū cōstitūē p̄ i p̄dicti: q̄
sibi p oīa sit obediēs z subiect⁹. Sigs
aut̄ alit̄ se igēt ipso iure ē excōicatus
d̄ offi. in. or. qm̄ i plerisq;.

Excōicatio ñ eum q̄ se gēt p papa
cū n̄ ē elect⁹ a duab⁹ partib⁹ cardina-
liū z sequaces ei⁹.

Ca. 48.

Tatim⁹ vt si forte inimico
f̄ hoīe superfemināte zizaniāz
iter cardinales z substituen-

do summo pontifice non poterit esse
plena concordia: z duab⁹ partibus cō-
cordantibus tertia pars concordare
noluerit: aut sibi alium presumpserit
nominare: ille absq; vlla exceptione
ab vniuersali ecclesia pontifex habea-
tur romanus: qui a duabus partibus
electus fuit z receptus. Siquis autēz
de tertia partis denominatione con-
fusus: q; de ratione non potest esse si-
bi nomen ep̄i vsurpauerit: tam ipse q̄
qui eū receperint excōicationi subia-
ceant: z. j. preterea si a pauciorib⁹ q̄
a duabus partibus aliquis elect⁹ fue-
rit ad aplatus officium: nisi maior con-
cordia intercesserit: nullaten⁹ assumat⁹
z p̄dicte pene subiaceat si humiliter
noluerit abstinē: eēt d̄ ele. l. 3. Exceptio
z sic nulla exceptio pōt sibi oppoi: ni-
si d̄ heresi. 40. di. si papa. Aliis enīz
q̄stūcunq; p̄citate ipse papa scribat: le-
gitima exceptio est admittēda: extra
de officio dele. ex parte. z. s̄. d̄ rescrip.
siq̄n. Ber. Inno. z Hosti. dixerūt q̄
papa de heresi accusari possit: z n̄ ex-
cipi. z hoc tenet Archi. e. ti. c. vbi. li. 6.
Partibus. Nūquid ille qui eligit cō-
putabitur inter duas partes. videtur
q̄ sic extra de elect. cum in iure. z. c.
cymana. Tamen cum dicitur in de-
cretali d̄ duabus partibus aliquādo
obseruant cardinales: aliquādo n̄ p
specialia eorū statuta. Ber in alijs ele-
ctionibus valet: qđ sit a maiori parte
capituli: dum tamē feruet vnā d̄ for-
mis: eēt. e. qz. ppter. Item nota q̄ n̄ est
ius papatus ei acquisitum in h̄i re-
ceptioe: siue sit ad osculuz: siue sit ad
obediētā: siue ad incathedrationēz
nam eo ipso q̄ electus est ex sua au-
ctōitate papatum recipere potest.

Lau. Dum ei eligit scilicet a duab⁹
partibus confirmat: et statim habet li
bera et plenam administrationem. 23. di.
In noie dñi. hec Ber.

Excoicatio ð assumetes statum seu
vitam beghinaz et bizochoz n̄ pbatur
et platos fouctes tale statum.

La. 49.

Acta Romana ac venerabi
lis ecclesia cui faucte dño lz
imeriti p̄sidemus: sicut re
ligiosa et pia vota begnino fauore p̄
sequimur sic suspiciosos conatus in
solertium hominū detestatur: videlz
ne sub ouina pelle gregē dñicum tru
culentia lupi rapaces inuadant: sub
pietatis imagine virtus heretice pra
uitatis obrepit: et sub pretextu cōuer
sationis angelice incantamentib⁹ ma
lignus spiritus illudet: cuius rei gra
tia sacris canonibus est interdictum
ne aliquis nouū ordinē aut religiōez
inueniat: vel habitum noue religiōis
assumat. S; quicūq; ad religiōem ve
nire voluerit ingrediatur vnam d̄ re
ligionibus approbatis. Nonnulli ta
men p̄ophane multitudinis viri qui
vulgarit̄ fraticelli seu fratres d̄ pau
pere vita: aut bizochi siue bighini: vl̄
alijs nominibus nūcupantur in par
tibus Italie: necnon insule Sicilie co
mitatu prouincie narbonensis: et tho
losane ciuitatibus et prouincijs alijsq;
diuersis citraq; marinis: et ultra ma
rinis partibus cōtra dictos canones
habitū noue religiōis assumere: cō
gregatiōes et cūcūcula facere: et supe
riores sibip̄s eligere: q̄s ministros
seu custodes sine guardiaos: aut no
minibus alijs appellat: plurimos ad
eorū sectam recipere: loca et d̄ nouo cō

struere: seu cōstructa recipere i q̄bus
habitāt in cōi publice medicātes q̄si
eorū secta ecclesia fozet: et vna d̄ reli
gionib⁹ approbatis per se temeritate
dānabili p̄sūperūt: et p̄sumūt etiāz
incessant. Et vt ipsoz erroz veritas:
et impietas religio reputet: plurimi
eorū regulā frat̄z minorū et ordinem
quem sanctus Franciscus instituit se
p̄fiteri: et ad litterā se conseruare cō
fingunt: q̄q; in obedientia generalis
vl̄ prouincialiu ministroz ipsius ordi
nis n̄ mozent. Pretendētes se a sac̄te
memorie Celestino papa 5° p̄deces
soze nostro h^o status seu vite p̄uilegi
uz habuisse: qd̄ tñ etiam si ostēderet
nō valeret cū bone memorie Boni
papa. 8° p̄de. n̄ ex certis causis rato
nabilib⁹ oīa ab ipso Cele. p̄de. n. cō
cessa: que per ipsū Bonifa. nō cōtin
geret approbari viribus penitus eua
cuauerit: dictūq; p̄uilegiū vite n̄ in
ueniat per eundē Bonifaciū appro
batū. Quidā aut̄ eoz dictū habitum
et viuendi ritū a quibusdā episcopis
seu eoz superiorib⁹: vel alijs eccl̄iaz
prelatis concedere licuit cōtra formā
concilij generalis. Nonnulli etiam ex
ipsis asserēt̄ se eō d̄ tercio ordine b̄i
Francisci p̄iue cum voto: predictum
statū et ritum eoz sub velamine talis
nominis satagunt palliare: cūz tamē
in r̄gula ip̄i^o tertij ordinis tal̄ viuēdi
ritus nullatenus sit concessus. Et q̄
in eozum baratrum facilliter runit:
qui conceptus proprios patrum dif
finitionibus anteponunt ipsorumq;
q̄ plurimi sicut fide digna relatione
percepimus a v̄itate catholice fidei
deuātes eccl̄astica sac̄ra despiciūt et
errores alios studēt multipliciter festare.

Cū itaq; talium dānā da temeritas ī
eiusdem fidei detrimentum fidelium
scandaluz; p̄fati minorū & aliorū ordi
nū obprobriū; & ī suaz; & ī aliaz; mul
taz animarūz perniciem redundare
noscentur. Nos sectaz ritum & statū
huiusmodi nō obstantibus premissis
eorū excusationibus quas frivolas re
putamus; & quicquid per eos cōiter
vel diuisim sub religionis conuentus
collegij; seu cōgregationis nomie vel
colore attētatum existit vel extitit; de
fratrū nostrorū consilio auctoritate
apostolica nullius fuisse vel esse de
cernimus firmitatis. Et quatenus de
facto processerunt; de cōsilio & aucto
ritate premissa reuocamus oīno ac p
petue prohibitioni subijcimus; & ab
ecclia dei penit̄ abolemus eisdē per
sonis; & alijs q̄buscūq; sub p̄ca excōis
q̄ in eas; si secus fecerint incurrere
volumus ipso facto. Inuigētes xp̄i
se ne statū assūptuz siue sectaz & ritū
h̄i ab ipsis sectent̄ vlt̄erius vlt̄ ipsuz
d̄ nouo assumere q̄quo mō p̄sumāt.
Ep̄os quoq; & eorū superiores; & etiā
alios prelatos quoscūq; q̄ p̄dicti p̄so
nis vlt̄ alijs ritū viuēdi; & habitū sup̄
dictū p̄ter sp̄alis ap̄lice sedis auctōi
tate p̄cesserit p̄d̄cē excōis iur̄ decer
nim̄ subiacē. Dignū ē ei adulterinas
plātatiōes q̄s nō p̄ celestis plantauit
s; humane auctoritatis audacia plā
tat ap̄lici culminis censura diuellat;
nec patiat̄ ī agro d̄nico puēse cōgre
gatiōis vepes exercēcē; cui p̄p̄um est
diuina op̄itulāte gr̄a virtutes ferere
ac vicia radicit̄ extirpare; nll̄i ḡ r̄.
Datum Auinioni. 3.º cal. Ianuarij.
Anno. 2.º Jo. 22. Fran. de 3a. in cle.
cū d̄ q̄busdā. d̄ reli. do. allegat istam

extraugantem; & etiam Pau. dicen
tes q̄ h̄ reprobat̄ status quorūdam
qui vulḡiter appellat̄ fraticelli seu
fratres d̄ paupere vita; aut Bizochi
aut beghini; seu alijs noib̄ assumen
tū noue religionis habitū superiōes
sibi eligentiū; cōgregatiōes & conuent
cula facientiū; nō obstante q̄ ordinē
seu institutionē ordinis a certis dicāt
ep̄is habuisse; cū talis viuēdi modus
nullatenus sit cōcessus. Per hoc dic̄
Pau. q̄ ibi ē reprobat̄ status begh
nalis; q̄ videt̄ q̄dā noua religio pre
ter auctoritatē sedis ap̄lice instituta.
Ex hoc infert̄ q̄ etiā si renunciat̄
p̄p̄ijs; nō ex hoc erūt approbate nec
religiose; ex quo n̄ habet̄ regl̄az a se
de ap̄lica approbatā d̄ voto. c. i. li. 6.
Dicit. n. idē Fran. q̄ ī domo sua p̄nt
mulieres agētes p̄niaz vti quo habi
tu voluerint. Per h̄. n. q̄ vniū habi
tu & sili ad beghinas; nō sūt beghine;
ex q̄ n̄ cōgregat̄ cū eis. Un̄ nō ē peri
culū aliquod ī hoc casu.

Excōicatio h̄ eos q̄ absoluti p̄pter
aliquē casū mortis ab eo q̄ alias non
poterat; si cessante ip̄edimēto n̄ se p̄nt
tēt ei q̄ legitime poterat absoluere.

Ca. 50.

Os qui a sn̄ia canonis vel
e hois; cū ad illuz a quo alias
de iure fuerant absoluendi
nequeunt p̄pter iminētes mortis arti
culū; aut aliud ip̄edimētuz legitimū
p̄ absolutionis b̄nficio habere recur
sū ab alio absoluāt; si cessate postea
periculo vlt̄ ip̄edimēto huiusmodi se
illi a q̄ his cessantib̄ absolui debebāt
q̄cito cōmode poterūt cōtempserint
p̄ntare mādatū ipsius sup̄ quo illi p̄
q̄b̄ excōicati erāt humilit̄ recepturi

et satisfactori put inſticia ſua debet: d
 cernim⁹ eadē ſniam reincidē ipſo iu
 re: et d ſen. ex. eos. li. 6. Idē ſtatim⁹
 de his quib⁹ cū a ſede aplicā: vel a le
 gatis ipſi⁹ abſolōis bñficiū a quib⁹ niſ
 ſiñs ſequunt⁹: inuigūg⁹ vt ordinario
 rñ ſuoz: vel alioz quoz: unlibet ſuſce
 pturi pñiam ab eiſdē ſe ſpectuū rep
 ſentēt et paſſis iniuriā: ſeu his quibus
 pp hoc obligati exiſtūt ſatiſſactionez
 exhibeāt cōpetētē ſi h⁹ cū pñm⁹ omo
 de poterūt n̄ curauerit adimplē: vbi
 ſ. Lanōis. Dic Jo. an. dinumerat. 22.
 caſus excōis: quos trahit ex li. 6. qui
 oēs ſuprapoſiti ſūt: exceptis duob⁹:
 q. 7. ponunt. Et excepti q̄tuoz. ſ. ſniaz
 ſen excōicationē illā que ē ſ Federi
 cū impatorē: et de ſen. et re iudī. apli
 ce. et illa q̄ eſt de reli. do. c. i. et duas q̄
 ponunt in. c. i. de ſiſmaticis. Et ſunt
 ſ Jaco. et Pe. de colūna cardinales
 et tra tenentes eos p cardinalibus:
 et ſouentes ſciſma inductuz per eos.
 Due q̄tuoz ſnīe iō hic non ſunt poſi
 te: qz non videbat expedīcs vel vtile:
 Pe de anch. ſup hoc. c. eos. plura no
 tabilia ponit: et omiſſo pmo ſbdit. 2°
 nota qz quicqz qz non pōt abſolui ab
 eo: a quo de iure fuerat abſoluēdus.
 Sed quis eſt ille cui hoc de iure com
 petit. Dic qz a ſententia canonis ille
 abſoluit cui canon reſeruauit. Alias
 i. ſi nemini reſeruauit abſoluit ordina
 ri⁹. Si vero ē ſnīa hoīs ille qui ptulit
 debet abſoluere. Sed in eius defectu
 vel negligētia ſi ē delegatus adit⁹ de
 legans: ſi eſt ordinarius aditur ſupe
 rior: hoc pbatur de offi. dele. pruden
 tiam. et de offi. iudī. ordi. ad repūmen
 dam. 3° nota qz ppter iuſtuz impe
 dimentū pōt quis abſolui ab alio q̄

ab eo a quo de iure fuerat abſoluen
 dus. Imminens aut piculum mortis
 dī iuſtū impedimentū et ſi imineat ali
 ter q̄ ppter infirmitatez: puta timet
 hoſte capitalem: vel ē obſeſſus vel in
 manib⁹ pdonis vel tyranni vel nauig
 gaturus ē nauigia piculoſa: vel patit⁹
 naufragium: vel itur⁹ eſt p loca picu
 loſa. ff. de do. cā mozl. 3. Iſtos et alios
 caſus: vide et. e. q̄ de his. Hec Pet.
 Inno. vero ſup decretali. q̄uis. de ſē
 ten. excom. declarat quosdā caſus in
 qbus abſoluēdus p ſedem aplicā re
 gulariter p violenta manuū iniectōe
 abſolui pōt in p̄dictis caſibus citra ſe
 dē aplicā. taliter aut abſolutus tenet⁹
 ceſſante dicto caſu ſe p̄ſtare ſedi apo
 ſtolice. Prīm⁹ ē ſi incidit in infirmita
 tez: et ex qua non iminet piculū mor
 tis vt podagra vel quartana febris.
 2° eſt inimicitia que timeſt in via. 3°
 ē inopia: vt ſi ita paup⁹ eſt qz non poſ
 ſit h̄re expenſas itineris. nā non ē ſi
 bi p̄cipiendum vt mendicet. Quarta
 ſenilis etas ſeu membroz deſtitutiō
 bus impedit⁹. Si eīm ſeneſcit lz fort⁹
 videat ad ſubeundū laborē: tñ qz pe
 riculoſū ē abſoluetur. Item ſi tenere
 tur in vīculis. Ray. et in ſum. dicit qz
 de his qui magne potentie ſunt: et ita
 delicati et debilitati qz laborem eundi
 ad curiā nequeunt ſuſtinere: papa eſt
 ſulendus intūmatis ſibi circumſtan
 tijs facti et pſone: et iuxta ipſius ſiliū
 ē agendum. Dicit ibi glo. qz hoc ē in
 telligendum: qñ nequeit ire de ſacili
 q̄ ad arbitriuz boni viri ē referēdū.
 Si autem oīno non p̄t papa irre
 quiſito poſſunt abſolui: ſicut notauit
 Alanus in. c. mulieres. Et querit hic
 Pau. de ancho. Utrum iſta ſolutio

que potest fieri propter instum impe-
dimentum ab alio q̄ ab eo qui debz
hēat locū in excōicatis alia rōne q̄ p
injectione manū: r̄ Inno. quidē dīc
q̄ hz locū solū in excōicatis p̄pt ma-
nuū injectione: sed si al's sit excōicat'
a iudice vel a iure: lz absolui possit in
mortis articulo: ar. s. e. a nobis. ij. An
in casibus q̄ ponunt. s. c. q̄uis. d̄ qui
bus dictū ē: non hz locum lz tñ ab ex-
cōicatore vel alio ad quē spectat ab-
soluendi sunt. Et ita notat r̄ ipsū alle-
gat Jo. an. in nouella. in. c. q̄uis. Sed
hic dicit idem Jo. q̄ iste tex. facit cō-
tra istam opinionem dum dicit. Ab
alio absoluat. r̄. s. in prin. c. hui' ḡna-
liter dicit ab hoīe vel a iure: r̄ sic de
alia excōicatioe q̄ illa que p̄ manuū
injectione infligitur. Locum hēt ista
absolutio ab alio p̄pt instū impe-
dimentū pueniens ex multis causis:
vt. c. ea noscīt. r̄. c. q̄uis. r̄. c. q̄b de his
4° nota q̄ absolutus ab excōicatioe
ex cā ab alio q̄ ab eo a quo debuissz
cessante cā illa tenet facere id q̄ pri-
mo tenebat. s. sparē coram suo indi-
ce. Et aduerte ad quē finē d̄z cōpere
ad hunc. s. vt mandatū suscipiat non
vt ampli' absoluat. r̄ nota q̄ ille qui
absoluit ab excōicatioe d̄z satisfacē:
q̄b intelligit iuxta p̄prias facultates
Et p̄ hoc infert Archi. facultates ec-
clesie quas ad vsuz hz ad hoc non te-
neri. i. 6. q. 6. §. vlti. Pro hoc facit de.
nolentes. de hereti. 5° nota q̄ hic di-
citur cum cōmode pōt ire ad eum: a
quo fuerat absoluendus: qualiter su-
mi debeat hoc verbum cōmode: vid̄
q̄b notatur in de. si quis suadente. de
pe. glo. antepenult. ibi. Jo. an. super
verbo cōmode poterit. dicit idem de

sen. ex. de cetero. Dicit ibi decretalis
q̄cinius oportuitatez habuerit. Ad
exponit ibi Hosti. i. cessante impedi-
mento r̄ aliquo modico tpe indulto
quo sibi de necessarijs valeat puidē
Et p̄ hoc p̄z q̄ nō creditur circa hoc
absolute: sed iudex hēbit hoc arbitra-
ri: alias ipse absolut' a friuolis excu-
sationib' frigoris caloris r̄ his sibi
constitutionem eluderet: facit de do.
et contu. cum olim. Nec obstat q̄ de
occulta re r̄ anime periculo querit'
et sit sibi credēdum: de homici. signi-
ficasti. 2° fateor id veruz in foro p̄na
li: de sponsa. ma. 2° quo ad vinculu
occulto s̄bendum. Unde ex quo s̄tia
hz de mora: scire se debet excōicatus.
Iudex tñ eū non denunciabit nisi p̄-
us eo vocato p̄ coniecturas viderit
illum morosum cognitione sup hoc
p̄missa sūmaria. i. e. p̄ in fi. Dec. Jo.
an. Archi. vero sup. c. cupiētes. d̄ elec.
li. 6. tractans hoc verbum. Cōmode
dicit inter cetera q̄ iudex inspecta q̄-
litate p̄sonaz viaz r̄ t̄poz arbitrabi-
tur quō commode possit fieri r̄ die-
tas maiores vel minores. ff. de verb.
oblig. continuus. §. 2. Considerando
dietas vulgares quas homies facere
psuenerunt s̄m id q̄b dictum ē. s. e. li.
de rescrip. statutum. Si autem diete
vulgares non appareant ipse iudex
referat se ad legales: videlz cōputan-
do. 20. miliaria p̄ dieta. Et si s̄ca vna
cōputatione supsit tñ unuz miliare
p̄ illo dabit vnam integrā dietam: vt
notatur. r̄. q. 6. propter. in glo. Ad si
fuerit longa viaz distantia: equum ē
in septimana vnum diem pro quiete
dari. Nam mensis datur ad paran-
dū se. 20. vero dies ad expectandum

Et hoc pbat lra ista Comode. Non enim possz commode venire per .20. vel .30. dietas riuue absq; alia intermedia quiete: ad hoc. 63. di. cum longe. Debet iudex arbitrari benigne tepus inuenis: ad hoc eē d' offi. dele. cōsuluit. Et cōputabunt' die te a loco a quo iter arripuit sine fraude. Sufficit enim fm hanc lram q; non sit i negligētia vel fraude. 6. nota in. 6. idē ibi: quibusuis alijs snijs. qd papa et legatus absoluunt a quibuscuq; snijs excoicationis: qd Jo. mo. intelligit d' sententijs iuris non hoīs. Nam vt dicit papa et legatus non solum absoluunt ab illis de stilo curie: sed et mitunt: nisi in casu quo delegatus non possit absoluere vel mortu' esset: nec alius successit in delegatione. Idem putat quādo successor bene succedit in delegatione: sed non ē spes de festina puisione. Putat etiā Jo. mo. in p'dictis casib' delegatoz: si absolutus non peat non reiciat ipso iure: nisi in eo q; appareat viciata. hec oia cessant si late recipias lram vt verbum sonat hic: et in prin. huius capituli: qd ē loquitur generaliter de vtrifq; ex pmit. Et hoc t3 Jo. an. f. q; in quibuscunq; snijs iuris et hoīs locum habeat qd hic dicitur q; reiciat ipso iure nisi pareat et cōpareat post absolutionē: vt hic dicitur. Itē nota q; Archi. exponens verbū Lōtēpserit. dicit q; contēnere dicitur hoc ipso: q; iusta cā cessante se non presentat illi a q; fuerat absoluedus: vt nota. z. q. z. metropolitānum. Idem Jo. an. Itē ponit De. de ancha. cum quis teneatur se personaliter presentare semp pro absolutione obtinenda cessante impe

dimento. Accessus ad absolutorem vtrū talē absolutione quis pōt petē p pcuratozē. et Hosti. dicit q; non: s3 Inno. dicit q; si iusta cā subest: pōt peti absolutio p pcuratozem etiam i absentia. Archi. etiam in isto. c. mittit ad notata per spe. in ti. de pcur. 6. i. Et ibi dicitur q; pcurator constitut' specialiter p petenda absolutione sufficit: et ita seruat curia vt ibi dicit. Ad hoc facit q; quis se repñtat: aut i psona ppria aut p pcuratozem idoneū di. is. eps. Et dicit De. de ancha. q; a snia interdicti et suspensionis pōt peti absolutio p pcuratozē: q; nec solentate forme nec absolutionē desiderat et in hoc oēs concordant. Item dicit Archi. et De. de pal. qd patet ex principio huius capituli q; p mortis periculum: vel aliud impedimentū qd cū q; ab alio q; ab eo ad quē de iure absolutio p̄inet excoicatus absolui non debet: si haberi potest ad illuz recurrus: vel ipsius copia. Idem dicitur in directorio iuris li. 3. ti. 4. scilicet d' absolutione ab excoicatione iuris. Et s3 dicitur ibi q; qn aliquid istoz non potest fieri: tunc absolui debet et potest: et semper eps est requirendus si pōt haberi: aliter sufficit simplex sacerdos: vt notauit Inno. extra. eo. c. nuper. Et est iniungendum ei q; cessante impedimento tepozali se illi qui su p hoc pōt representabit: sed vbi est perpetuum impedimentū non est hoc illi iniungendum fm Archi. Fallit h' in casibus in quib' nullus absoluere potest nisi in mortis articulo: vt i falsarijs lrarum pape: et in sequentibus hostiliter cardinalem: et iniuriose vel temere episcopū vel bannientē: et in

religiosis vel clericis secularibus indu-
centibus ad vouendum eligere sepul-
turam etc. Ponuntur in eodem libro
quidam alij casus in quibus soluz in
articulo mortis sicuti et expresse hoc
habes in sententijs processibus annua-
lis qui fit in curia per papam: vt hēs. j.

Excōicatio ē clericos locantes do-
mos māifestis vsurarijs alienigenis
senus exercētibus.

Ca. si.

Clerici q māifestis vsurarijs
alienigenis aut alijs n̄ ordinis
de terris ipsorū ad exercēdū
senus: vel senus exercere volētib⁹ do-
mos locāt vel alio titulo quocūq; cō-
cedunt sunt excōicati: nisi sint patri-
arche archiepi vel epi: qui prelati nō
excōicationem sed suspensionem ipso
facto incurrunt. Et si per mensē hoc
sustinerint terre iporū quā diu in eis
ijdem vsurarij morātur: extunc ecclā-
stico subiacēt interdicto: ex de vsur.
vsurarum. li. 6. Ubi dicit Jo. an. i. gl.
q; manifestis vsurarij dicūtur illi oq;
bus notorium est de iure. Ut q; con-
fessi vel condemnati vel de facto: vt
q; habent opis euidentiā: que nul-
la possit tergiversatione celare: vt q;
tenet altare suum paratū. Item fm
Pe. de perusio sunt manifesti vsura-
rij qui p iudicis publicationē vel cla-
rā pbationē: vel quorū pbatio est in
euidenti z manifesto: vt q; z si nō ex-
erceant palā z notorie vsuras: tñ per
modicā causē examinationē erūt ma-
nifesti: vt q; apparent libri suaz ratō-
nū: vt notat Archiep. in. c. q̄q; eo. ti. vel
cū corā sacerdote z testibus publice
fatētur se eē vsurarios manifestos z
oñdūt libros rōnum: fama ēt cū ad-
miniculis in hoc sufficeret: ita tenet

Sede. de senis in filijs suis. Item fm
Jo. an. z Lapuz ex vnico actu potest
dici vsurarius manifestus: si ille pōt
pbare. Item pōt eps statuere modū
quo quis censeat vsurarius manifes-
tus: cū possit ius cōe fortificare per
penam: vt notat Inno. Item si testa-
tor mandat in testamēto restitui om-
nes vsuras p eum extortas non exp̄-
sis psonis quib⁹ extorsit: nec expresse
q̄tum extorsit: ex hoc nō dī vsurari-
us: q; p̄fessio illa nil operat̄ ex quo q̄-
titas non exp̄mitur. Itē an fuerit ma-
nifestum pōt recipi pbatio p̄ mortē
vsurarij. Dec Pe. de perusio. Itē vi-
cit Jo. an. in glo. q; si locans ignorat
ipsum esse vsurarium: pbabilis iḡho-
rancia excusat eum. Ex quo aut̄ scit o-
bet eum expellere. glo. super v. titul⁹.
puta pignozis commodati z huius-
modi. Et idem si sine vllō titulo illuz
ibi esse permittit. Sed si vedit vel do-
nat non videtur locum habere con-
stitutio s; Bui. dic̄ idē eē i hoc cān.

Excōicatio ē impediētes seq̄stra-
tionē factā p ordinariū sup aliquo bñ
ficio: ex eo q; vna s̄tia difinitina ē la-
ta contra possessorem apud sedem
apostolicam.

Lapi. sz.

Innimus vt si vna contra
possessorem difinitina sentē-
tia super beneficio apud se-
dem buntaxat apostolicam in petito-
rio vel possessorio pmulgata: benefi-
cium ipsum a possessore hui⁹ mōi: oñ
tamen triennio pacifice antea posses-
sum ab eo non fuerit p loci ordinari-
um apud aliquā idoneā psonā seque-
stret̄ etc. Sigs aut̄ sequestrationē h̄i⁹
impedire: vel fructus sequestratos q;
quō p̄sulerit occupare: excōicatiōis

sñiam incurrat ipso facto a qua nisi
 impedimēto prius amoto ⁊ occupa
 tis p eā fructibus restitutus nullate
 n^o absoluitur: ⁊ nihilomin^o si fuerit
 de litigantibus cadit a iure suo: nec
 obstat si de nullitate sñie oppōatur:
 eē de sequestra. c.i. in cleffi. Una so
 la. multo fortius si plures Jo. an. Cō
 tra possessore. Si ergo h̄ petitores p
 possessore fertur sñia non fit seque
 stratio. Itē si inter duos vel plures
 petitores fert^r sñia p vno h̄ reliquoz
 vel reliquos nō fit sequestratio. Itē
 si fert^r h̄ possessorem: non tñ p peti
 toze qui forsā ad priuationē agebat
 non ē locus sequestratōi. Jo. an. Dis
 finitiua. In interlocutoria non h̄ locū
 constitutio. Est autem interlocutoria
 que inter pncipiū ⁊ finē cause fert^r su
 p his que incidunt ⁊ emergūt. Disti
 nitiua vero principalē questione dis
 finit: de quo satis in spe. de sñie plati
 one. Jo. an. Sup beneficio ecclesiasti
 co. Si ḡ inter petitorē beneficij ⁊ pos
 sessore eēt questio aliqua psonalis vl
 realis definitiua non eēt loc^o p peti
 toze ⁊stitutioni. Jo. an. Promulgata.
 p auditores curie a quoz sententijs
 appellatur. Joh. an. bñficiū. Nota qz
 non fructus tñ sed eēt beneficiū seq
 stratur. Jo. an. eēt si illud beneficium
 fit dignitas vel psonat^o: vel curaz ha
 bet aīaz: vt dicitur in ipsa de. Trien
 nio. Ista duo requirunt ne fiat seq
 stratio. s. qz pacifice sit possessū ⁊ triē
 nio non inchoato: sed cōsumato tñio
 anno. Jo. an. Ordinarium. non distin
 guit an ad illū spectet institutio. Nec
 ne restitutus. Non sufficit cautio d̄ re
 stituendo: ⁊ si fructus non extant ipo
 rum estimationē. Jo. an. Nullatenus

p istud videt^r qz absolutio h̄ bec non
 teneat: cui concor. eēt de sepul. c.i. In
 trium videtur cū bec forma sit a iu
 re data non ab hoie: facit qd̄ scripsi
 p^o Hof. de resti. spo. c. vlt. Vide quid
 dicā. j. de iurepa. c.i. Ibi videtur dice
 qz ⁊ talis absolutio: lz sit puniendus
 qui sic absoluit. R. emittit. etiaz ad no
 tata: de sen. ex. venerabilibus. §. vbi sē
 li. 6. Et ibi dicit qz tenet iūsta absolu
 tio: dūmō habeat sup hoc iurisdic
 tio. Sicut etiam tenet iniusta excōica
 tio. z. q. 3. c.i. quia par ius voluit esse
 dominus soluendi ⁊ ligandi: de pe.
 di. i. verbum.

Excōicatio contra clericos ⁊ reli
 giosos qui inducunt aliquos ad iurā
 dum vel vouendū vel pmittendū vt
 sepulturam eligāt apud ecclesiam eo
 rum: vel electā non mutant pape re
 uatur. Cap. 53

Inne temerarios violatores.
 s̄stitutionis illius que religi
 osis vel clericis secularib^o p
 hibet: ne aliquos ad vouendū iuran
 dū: vel fide interposita: seu alias pro
 mittendū inducāt vt sepulturas a pō
 eoz ecclesias eligant: vel iā electā vl
 terius non imutēt: silem sñiam pena
 in dicta ⁊stitutione p̄tenta in suo per
 durante robore incurrere volum^o: ip
 so facto a qua ab alio q̄ a sede apli
 ca: preter q̄ in mortis articulo nulla
 tenus absolvendos. Nullis p̄uilegijs
 aut statutis cuiuscunqz tenoris existāt
 in contrarium sup his valituris: eēt d̄
 pe. cupientes. in de. Constitutionis.
 Dec. s̄tō h̄c de sepul. c.i. li. 6. Sente
 tiam. s. excōicatōis: de qua dixit vltio
 ⁊ illā. s. vocauit sñiaz relique sē pene
 contenta. Punit illa constitutio eli
d 3

gentes sic sepulturā ex voto iuramēto r hi: vt quo ad sepulturā itestati decedant. Itē punit allīcītes p̄dictis mōis. s. p̄ votū vel iuramētū r hi: q̄ si eos sepelierint restitū tenent cor pora si petunt: r oīa que pueniūt ad eos rōne sepulture infra .10. dies: al' s ipoz ecclē vbi sepulte fuerūt: r eoz cī mīteria sūt inter dēa Jo. an. Absoluēdos. Hic respicit hunc vltimū casum tñ sic sepātū ab alijs. nā ab excōicati onib' alijs q̄ ponunt i p̄dca cle. absol uūt ordinarij: ab hoc autē papa. No ta tñ q̄ ex hoc non tollit qn aliquis pp̄uo motu possit vouere: v' iurare in aliquo loco eligē sepulturā. Et q̄ fecerit debeat obfuarē: dūmō n̄ idu cat ad hoc p̄ p̄dcos r mōis p̄dictis. Itē si cleric' vel religiosus p̄silio vel suasione inducat aliquē ad eligendū sepulturā in ecclā sua: non tñ ad vo uendū vel iurādū vel alias p̄mittendū: h̄ non videt q̄ incidat i canonez cū sic dicat text'.

Excōicatio ̄ religiosos exeuntes claustrū ad audiendū leges vel phy sicā: r ̄ habentes dignitatē: r ̄ ones sacerdotes.

Lap. 54.

Contra religiosas psonas ex eūtes ad audiēduz leges: vel p̄physicā Alex. p̄d. n̄ oliz sta tuit i p̄silio turonensi: vt nisi infra du oz mēsiū spaciū redierit ad claustrū sunt excōicati r ab oib' euitēt: r i nllā cā si p̄ociniū p̄stare voluerit audiā tur. Reuer si āt i choro mēsa caplo r ceteris vltimi s̄m existāt: r nisi forte ex misericordia sedis aplice: toti' sp̄e p̄motionis amittant. Vex q̄ nōnul li ex talib' p̄p̄t quorūdā opiones di uersas excusatōes aliq̄s assumebant

Mos volētes vt decetero ipso facto s̄miam excōis incurrāt: districte p̄cipi endo mā dam' q̄ tenus tā a diocelāis r capitulis ipsoz q̄ a ceteris epis in quoz diocel'ib' r hi' student: tales ex cōicati: r p̄dictis penis obnoxij publi ce nunciatur: q̄ vero theologie stu dium cupim' ampliari &c. Ad archi diaconos decanos plebanos p̄posi tos cantores r alios clericos p̄sonat' h̄ntes necnon p̄sbyteros: nisi ab his infra spaciū p̄scriptū destiterit hoc extendi volumus: r appellatione post posita firmit' obfuarī. Hono. 3° ex ne cle. vel mo. sup spe. De. de perusio su p̄ ista decretali sup spe. sic ait. Scien dū q̄ ē triplex p̄hibitio p̄sonaz quo ad audiendum leges vel p̄physicam. Quādā. n. p̄hibent rōne p̄fessiois: q̄ dā rōne ordinis: q̄ dā rōne beneficij. Quātū ad p̄mos. i. de p̄fessis exp̄sse vel tacite: p̄z q̄ non p̄nt exire claustrz ad legendū vel audiendum leges v' p̄physicam: vt hic r ex. e. non magno. Contrafaciens si monit' non redijt infra duos mēses ad claustrū excōi cat' ipso iure vt hic. S; dubitatur a quo tpe incipiat hoc tps duoz mēsi um. Glo. dicit q̄ a die publicationis p̄stōnis. Alij dicit q̄ a die ex q̄ exijt claustrū. Et hec ē opinio Inno. Hof. r Vincen. r addit Vin. q̄ cōputatur istud tps ab exitu monasterij. s. hac b cā. Tertij dicunt q̄ a die a quo icipit audire legē vel p̄physicā: qd est veri' Hosti. r Arch. dicūt q̄ c̄t si audiat se mel infra duos menses ē excōicatus s; Hof. r Vin. dixerūt expectādū ē sine duoz mēsiū añq̄ icurrāt penā Et Jo. an. credit hāc opionē ee vāz Et etiam doctor tali religioso scient

picipās. s. i. docēdo est excoīcat^o: et si
 ipse religiosus hitū n̄ dimittat: et hoc
 quo ad leges vel physica: et si de li
 centia sui prelati leges v^l physica au
 diat s; Archi. et Lapū: q; decretales
 non magno. et super specula. disticte
 loquunt. Duo ad scōs. i. rōne ordi^s
 phibent audire leges et physica sa
 cerdotes tñi: vt. c. sup specula. Cōsti
 tuti sūt i alijs ordinib^o ab hi^o: vt. c. cuz
 ex eo. de elec. li. 6. Duo ad tertios. i.
 rōne bñficij phibētur audire hi^o sci
 entias cōstitutū in dignitate curata v^l
 non curata vt hic. Si autē hēat eccle
 siam pochiale: et non ē sacerdos: non
 phibetur audire hi^o scias: nisi talis
 ecclesia sub se hēat capellas. Itē reli
 giosus egrediens monasteriū ad au
 diendum scias non phibitas: vt the
 ologiam et ius canonicū: si hoc facit
 sine līa sui prelati excoīcationē icur
 rit. Idē si cū līa vadit: sed hitū non
 portat: et doctor q; sciēter hi^o picipat
 talem docēdo vel retinendo i scholis
 pari līa ligat s; Lapū. Abbas autē
 nō exemptus si vult ire ad studia cō
 cessa eps illi^o diocesis hēbit cōsiliū
 illi^o monasterij seu puent^o. Et si visū
 fuerit expedire potit līaz dare: tñ si
 sine līa epī vadit n̄ videt ligari pēa
 excoīcatiōis s; Archi. Exeuntēs. s.
 de claustris suis statuit. s. eo. tit. non
 magnope. Mēsū a tpe s; hē^o cōstō
 nis siue publicationis cōnumerandē:
 et nisi desiterint ipso facto s; niam ex
 coīcationis incurrūt. Et verba ista q;
 hic ponunt v^l q; ad verum. q; sūt cō
 cilij turonēsis. s. eo. non magnope.
 Ber. Audiantur. tanq; ipso iure ex
 coīcatiō: alias etiam monachi et canō
 ci regulares ab aduocatiōe repellūt

i6. q. i. alia ē. Nisi p vtilitate ecclesie
 sue abbate nihilomin^o impate. Ber.
 Admittant. Nota q; abbates v^l epī
 cū talibus dispēfare nō pnt. Ar. s. ex
 de sen. ex. cum illoz in fi. Sed hoc ad
 terrorem alioz et cautelam statutum
 fuit: vel quo ad dignitates intelligit^r
 hoc: illud quo ad honores. Ber. De
 nis. s. q; pmoueri non pnt sine dispē
 satione apostolice sedis et alijs superius
 positis. Prescriptū duoz mensium
 cōputandū a tpe publicationis hui^o
 cōstōnis: q; an publicationē non tene
 tur: ar. s. de cō. c. z. Ex quo enim cō
 stitutio publice pmulgata ē et publi
 cata quilibet tenetur ad eius obser
 uantiam post duos menses. In auē.
 vt facte noue constitutiōnes circa p̄n
 cipium: colla. 5. i6. di. qd dicitis. s; nō
 ante. 32. q. 4. dixit sara. Sed cū ista
 constitutio iam promulgata publica
 ta sit iā diu: nullus habet excusatio
 nem. Sed nunquid episcopi possint
 tales absoluerē. Credo q; sic: quia cō
 ditor istius constitutionis non reti
 nuit sibi absolutionem quo. s. ad ex
 communicationem Ber. Extendi sci
 licet predictas penas de quibus supe
 rius facta est mentio. s. q; sint excom
 municati z. Et ita videtur q; isti spē
 promotionis amittant: nisi cum eis p
 sedem apostolicam fuerit dispensa
 tum: sicut dicitur. s. de monachis. In
 ducit quasdam allegationes in con
 trarium: et tandem concludit vicēs.
 Tantius est dicere q; incurrant om
 nes predictas penas: cum littera hoc
 expresse dicat: dum dicit hoc exten
 di z. et supra vbi dicit. Predictis pēis
 obnoxij z. Ber. Nota q; dic Ar
 chidiaconus super isto capi. q; tales

audientes s^m Inno. & Hoff. habent
duos menses anteq̄ ligent per id q̄
bētur in p̄cedēti. c. super. in si. & ista
etiam fuit ibi sententia Uince. qui di
cit q̄ isti duo menses inciperent i exi
tu ipsius monasterij. Sed Hosti. eti
am dicit q̄ si semel audiat ligatur.
Et littera sequens multum fauet s^m
Hosti. Et r̄ide ad illā l^ram. Nisi ab
his 2̄. q̄ ibi non respicit religiosos: s̄
sc̄lares t̄m clericos p̄sonatus h̄ites.
Et nota s^m Hosti. q̄ solus papa dis
pensat cū irregularib⁹ exeuntib⁹ ad
audiendum leges vel physicam vt p̄
moueamtur. Hoc etiā pbatur in spe.
de le. s̄. nunc dicenduz. Huil. & Hof.
Item nota q̄ dicit Inno. q̄ si i clau
stris audiant siue legant monachi n̄
ligantur ipsa constitutione. Sed dic
cum Hosti. esse verum istud quo ad
verba ipsius: mens tamen eius refra
gatur oīo: vñ non sine mysterio p̄it
hec littera indistincte. Docere intelli
go vbiq̄. Nā effectus videt̄ fuis
se cā repulsiua p̄dicte p̄stitutionis si
nalis. Nota q̄ tales sc̄ie religiosi n̄
p̄gruunt cū eis exercitiū earum i
terdicat. Et hec cā nunq̄ cessare p̄t
s̄ nec eius effect⁹: eē de pe. & remi. cū
infirmas. Archi. Idem De. de pe
rusio qui & scribit. Dicebat Jo. sup
decretali. Non magnope. q̄ si religi
osus exiit claustrum sibi p̄si legens
vel studens in legib⁹ ligatur hac pe
na. Sed & p̄fessus accedēs ad p̄ncipi
um: vel repetitionē socij: incipētis in
legib⁹ cā honoris: dicit Jo. idē q̄ liga
tur quo ad verba: q̄ constō hec phi
bet auditū ex mēte n̄ ligat. Nota eē
q̄ istud q̄d inter d̄ clericis. s̄. noīatis
in p̄dicta decretali sup specula. in si.

Studire. s̄. leges vel p̄hiscam v̄clara
tur per Bonifaciu3 non extendi ad
eos qui obtinent parochiales ecclesi
as rōne h⁹ modi ecclesiaz: nisi eedem
ecclesie fuerint plebanie sub se capel
las habentes in q̄bus instituant̄ cleri
ci p̄petuo nequeñtes ab ipsis absq̄ cā
rōnabili amouerit: eē ne cleri. vel mo.
statutum. li. 6. Ubi dicit Jo. an. q̄ iō
dicitur rōne ecclesiaz: q̄ si haberent
dispensatiue vel alio modo persona
tum cum illis ecclesijs bene tenentur
constitutione: vnde si essent p̄sbyte
ri tenent̄: non rōne eccle⁹ sed ordinis
vt. s̄. dixi. Itē q̄d dicit Capellas. Idē
videtur tenendum: & tutius si vnica3
habet capellam: non obstat ar. a ver
bis. s̄. pluralis numeri: quia non dic
hic nisi fuerit plebania habens capel
las: sed dicit in plurali plebanias ha
bentes capellas: & pluralitatem ca
pellarum ad pluralitatem plebani
arum referam: ar. s̄. de priuile. vt p̄i
legia. Et q̄d dicit q̄d ipsis intellige ple
banis vel capellis. Et melius Johan
nes an.

Excommunicatio contra religio
sos p̄fessos si dimittūt habitum te
merarie: vel si accedunt ad studia lit
terarum sine licentia suorum prela
torum.

Ca. 55.

Abibemus ne decetero ali
i quis quancunq̄ religionem
tacite vel expresse p̄fessus
in scholis vel alibi temere habituz re
ligionis sue dimittat: nec accedat ad
queuis studia l^rarum nisi a suo pre
lato: vel cū consilio sui conuentus vl'
maioris p̄tis eiusdem sibi eundi ad
studij l^ria p̄mit⁹ accessa. Sigs horn3
temerarius violator extiterit excōis

incurrat s̄miam ipso facto: eꝛ ne de. l. mo. vt piculosa. li. 6. Religionē quan-
 cunq; dū tñ approbatā. s̄. de voto. c. i. li. 6. Jo. an. Expresse. In casu isto n̄
 ē differentia inter tacitā z expressam
 Jo. an. Professus. Nota p̄fessū non
 posse redire ad sc̄m: qđ dic vt de re
 gu. consulti. Jo. an. Lemē. ex cā eim
 lz habitum transformare si iusta sit:
 puta timor vt. s̄. de vi. z hone. de. cle-
 rici. Jo. an. Habitū supiorē. Jo. an. in
 nouel. vnde z idē eꝛ de re. in. li. 6. sup
 regula. vltima ī nouel. dicit qđ hec re-
 gula. sc̄rtum est z̄. facit ad questio-
 nē disputatā hic p̄ dñm Guido. d. pe-
 tralata: de monacho qđ bene fert hitū
 monachalē sed cooptū habitu clica-
 li qđ sit apostatē: qđ videt hodie ap-
 probatū p̄ de. de vi. z hone. de. qm̄ in
 p̄mo. z. cū iste religiosus iustā cām
 transformationis sui habitus non al-
 leget: indubitanter dico ipsū esse apo-
 statā. Dimittat. Ideo habitus ē an-
 nexus ossib⁹ monachoz qđ in quocū
 q; loco s̄sistentes: siue ī lecto quiescē-
 tes s̄stanter eo vti debent: vt hē. z. o.
 q. i. vidua. z. z. di. sanctimonialis. vbi
 dicitur qđ eo habitu semp vti debet.
 Sed non videt qđ illud semp sit ita
 amare intelligendū vt p̄sona p̄ma fa-
 cie sonare videt. z. i. q. 4. sine ornatu.
 ibi. Extra domos z̄. Dic qđ illud lo-
 quit de clericis secularib⁹: qđ non ita
 sunt astricti vt monachi. z̄ si ī scho-
 lis vel alibi dimiserint sine cā mona-
 chi habitū suum: licet postea ad male
 dimissum habitum reuertant: etiā si
 postea sint: vel efficiantur bone fame
 non poterunt eligi in abbates: ar. i. q.
 z. si quis omnem. Et huiusmodi sine
 fuit Lau. z Jac. de al. z Pe. qui dixē

runt qđ non solū talis ē ieligibilis sed
 electus desceretur. Archi. Non pu-
 to qđ monachus in cella sua dimittēs
 habitum: vel dum balneum intrat in
 occulto: vel iacens sine habitu liget
 hac stōne. Alias pauci inuenirent
 non ligati: sed qñ exhibet se s̄pectib⁹
 hominum sine habitu in habitu laica-
 li vel clerici seculari sine iusta cā tūc
 ligatur Jo. an. in nouel. Quauis vt
 dictum est deberet semper ex hone-
 state religionis deferre habitum: nō
 tamen videtur qđ icurrat excommu-
 nicationem in stando sine eo ex ali-
 qua causa rationabili. Puta vt dor-
 miendo melius quiescat: vt induēdo
 sacras vestes non appareat gibb⁹: vt
 queat pulices vt se balneet: z aptius
 sc̄do: z aliquod lignum z huiusmōi:
 quia sic non videtur temerarie dimit-
 tere. Tamen etiam in huiusmodi cō-
 uenientius esset non dimittere. Si au-
 tem dimittat vel habitum trāsfomet
 vt faciat aliquod malum: vt scilicet
 fornicetur z huiusmodi: non est du-
 bium qđ est excommunicatus secun-
 dum Pet. de pal. in. 4. Si etiam di-
 mitteret volens transire ad aliam re-
 ligionem: vt sic citius reciperetur eti-
 am incideret in sententiam. Dic eti-
 am Petrus de pal. in. 4. qđ qui io-
 cosa leuitate ad horam vt currat: vel
 lapidem projiciat: deponit habitum
 non incidit in sententiam. z̄ non est
 verisimile papam in minutis ta-
 men laqueum posuisse: hēc ille. Que-
 uis. Hoc dicit vt comprehendat eti-
 am studium theologie: siue iuris ca-
 nonici z huiusmodi. Ratio esse po-
 test: quia monachus debet suo clau-
 stro esse cōtentus: vt. i. 6. q. i. qui vere.

Et ei a canone p̄cipit vt intra claustr̄
moret vt.e.q. iur̄. Nā mortu⁹ d̄r esse
mundo. Dicit tñ Jo. an. q̄ theologia
z decre. legē p̄it: q̄ s̄ scie pietatis. 37
di. sigs gr̄matica. Archidi. P̄elato
i. abbati vel alio q̄ t̄z vicem abbatis: q̄
pprie d̄r suus p̄lat⁹. s̄z nungd poterit
eps dare talē l̄niam. s. eūdi ad scholas
Nō credo nisi interueniat p̄s̄elus ab
batis: vt hic ar. 12. q. 1. non dicatis. It̄
nungd extendat pena ista ad abba
tē. Multa inducit Archi. ad p̄bādū
q̄ cadat in penā: tādem dicit q̄ in l̄nīa
abbat̄ obtinēda noie plati videt̄ ep̄s
p̄tineri. Et tunc si abbas voluerit ire
ad studia s̄raz ex suū monasterium
hēbit p̄siliū p̄uent⁹ illi⁹ mōasterij: z si
visū fuerit poterit l̄niam ip̄tiri. Sed
obstare videt̄ illud relatiuū sui qd̄ se
q̄: qd̄ videt̄ respicē imēdiate p̄latū
ip̄sū mōasterij z sic non ep̄m: z s̄z h̄
pōt dicit q̄ q̄uis abbas male faciat si
vadat p̄ter l̄niam ep̄i ad quīs studia
s̄raz: non tñ videt̄ ligari hac p̄ca cō
stōnis cū sit penal⁹ z restrigi p̄sueuit
magis q̄ laxari. Archi. z qd̄ i. si. d̄r d̄
l̄nīa ep̄i: videt̄ h̄re locū i monasterio
nō exēpto ab ei⁹ iurisdicōe l̄nīa: z tē
pōt oīa sine qb⁹ i studio p̄mode esse
n̄ pōt: qd̄ dicit vt nota. z. q. 7. cū pasto
ris. Jo. an. z s̄bdit archi. q̄ si mutuz
p̄bit tenebit mōasteriū vltq̄ ad p̄ba
bilē mōz: nisi actū fuiss̄ q̄ ali⁹ p̄ mo
nacho s̄p̄t̄ inenir̄z vt p̄p̄iq̄ vel ali
us. Si at̄ obligaret libros l̄ res alias
p̄ scholari vel alio nō v̄z obligatō: q̄
monach⁹ suus ē mōasterij: di. 54. ml̄
tos. Idem si fideiussit p̄ aliq̄: q̄. s. nō
tenet Archid. Noz. q̄. s. apostatant
dimittendo h̄itum: vel q̄ accedit ad
studia sine l̄nīa. Jo. an. Ipo s̄co. Spe

ciale ē in religioso apostata: q̄ al̄s n̄
esset apostata ex cōicac̄: sed ex cōican
d⁹ s̄m q̄ notat Jo. an. z Ber. 23. di.
sigs ex cōicis. Jo. an.

Ex cōicatio s̄ religiosos oēs q̄ sine
l̄nīa parochiāis dat̄ sacramenta eu
charistie. La. 56.

Eligiosi q̄ clericis aut laicis
r sacramentū vnctionis extre
me vel eucharistie ministrā
re: matrimoniū solemnizare: non h̄nta
sup his pochialis p̄ibi l̄nīa speciali:
aut q̄ ex cōicac̄ a canōe: p̄ter q̄s a ca
sibus in iure exp̄ssis: vel p̄ p̄uilegia se
dis apostolice p̄cessa eis d̄: vel a s̄iuis
per statuta synodalia: vel p̄uincialia
p̄mulgatis: seu vt verbis eorum vta
mur a pena z a culpa absolue quēcūq̄
presumpserint ex cōicationis s̄niam
incurrant ipso facto: a qua duntaxat
a sede ap̄lica absoluendi. Et paulop̄
Nullo religiosi eis d̄ sup hoc exēp
tionis vel alio p̄uilegio suffragante.
Et in si. Sane illis religiosi q̄bus est
ab ap̄lica sede concessum: vt familia
rib⁹ suis domesticis aut paup̄ib⁹ in
hospitalib⁹ suis degentibus sac̄ra pos
sint ecclesiastica ministrare. Nulluz
volum⁹ ex p̄missis p̄iudicium quo
ad hoc ḡnari: s̄ de p̄uileg. in clef̄m.
religiosi. Pan. Religiosi in sex casib⁹
sunt ex cōicati. Et cū hic loquatur ge
neraliter oēs religiosos cōp̄bendit et̄
p̄p̄m h̄ntes. Clericos aut̄ seculares
n̄ p̄prehēdit: et̄ si in his ex cōicēt. Eu
charistie. pan. Non dicit viatici: vñ p̄z
q̄ loc⁹ ē pene sine def̄ in morte siue
in vita def̄. Non ob. 50. di. penitētes.
in si. qd̄ intelligo: vt i morte oib⁹ def̄
viaticū per illos q̄. s. hoc p̄it. p̄iia aut̄
tpe necessitatis a quolibz sumi potest

Querit an hec de.heat locū in qbus
 cūq religioſis.Soluit Lau.q sic:dū
 mō ſunt religioſis approbate. Idē La.
 als.n. nō ſt religioſi: ne ī agro.ī de.
 de ſta.mo.7 ca.re. Frā. de 3a. Itē pp̄
 bendit iſtud vocabulū Religioſi et
 nouitios ſm Lap.vtrū pphēdant h
 religioſi puerſi vel moniales.Sūt di
 uerſe opiones p 7 3:2 vtraqz pōt ſu
 ſineri.Lau.7 Pe. d anch. d moialib
 tenēt q non.Lau.q sic Frā. de 3ab.
 Itē dicit Lap.q religioſi miſtrātes
 ſacrā non ſolū clericis ſclāribz ſz etiam
 regularibz ſine līia:7 p̄cipue alti^r re
 ligioſis icidūt in hāc pena: 7 hoc.ē tu
 ti^r qz.ſ. ſriū. Solēnizār. Jo.an.7 pan.
 i. ſolēniter bñdicē:7 de hac bñdictōe
 hē.30.q.5.c.i.7.4.ſe. Et dīc zen. q ī v
 bo. ſolēnizare pphēdit oīs ſolēnitas
 q obſuat iux ritū regioſis: de ſpō .c.
 i. ſiue fiat ſolēnis benedictio ſiue dica
 tur miſſa ſpalis p̄ bētū. Itō hīta
 Jo.an. ſz nūqd credit religioſus po
 chiano dicit ſe hēre talē līiam. videt
 q sic p id qd nō. de pe. di. 6. placuit.
 qz non ē p̄ſumēdus īmemor ſue ſalu
 tis. i. q. 7. ſancim^r. Et pōit ibi ipſe Jo.
 duas obſtātiās:7 ipe ſoluit. Parochi
 aliſ Job.an. Per hoc q ad ſeculares
 mercenarios: 7 hiſ ſilib^r intelligo p̄
 bytez ī cui^r pochia inhabitāt: ſa. qd no
 tat de pe. di. 6. placuit. De hoc ſcrip
 tes. 7 Noſti. tractat ī ſū. d po. ſ. vlt. v.
 Quis intelligat pochian^r ſm Frā. de
 3a. dic q ſtati cū qz vadit ad hitādū
 ī certa pochia: itell^r ibi ſcs pochia
 n^r: niſi acceſſerit cā recreatōis: vel ob
 aliā cām tpalē ſtati reuerſur^r ad pp̄
 am pochia: qz tūc ſec^r de ſepult. is q.
 li. 6. P̄zelbyteri. Jo. an. Puto ſufficē

līiam pochiani q adhuc p̄ſbz non ē:
 puta qz ē infra annū: vel diſpēſatū ē
 cū ipſo ſm formā decre. cūz ex eo. d
 etc. li. 6. vel ex pochiali collegiato. e.
 ti. ſtatium^r. Videt 7 ſufficē līia vica
 rī gerētis curā p modū decretalis p̄
 dēe. cūz ex eo. Puto et p^r ſcm a p̄cis
 excuſari illū q hoc ſec^r de quēte dioce
 ſani: ſacit de pe. 7 re. c. z. li. 6. nā dio
 ceſis ē pochial^r ei^r: 7 hoc forti^r qū va
 cat pochialis ecclia: ſz qū non vacat
 ante ſcm p̄ſulo abſtinē: 7 ex līia ep̄i l'
 archiep̄ſbz ciuitatis hoc non fieri licz
 ab alijs recipi poſſint. Pau. et dīc q
 lz hec vā ſunt. ſ. q ſufficiat līia p̄dcō
 rū tūti^r ē a līa n̄ recedē: 7 addit pau.
 hanc p̄ſtōem n̄ hēre locū ī illis q p̄dcā
 ſacrā recipiunt a certa p̄ſona rōe cō
 ſuetudis p̄uilegio: vel alio quīs mō.
 ſ. de re. do. qz p̄tingit. i. ſi. exēplū. et d
 ſta. mo. 7 ca. re. ne ī agro. ſ. ſane. i. de.
 Hec p̄cedunt ſm Frā. de 3a. niſi ali
 ud hēret ſuetudo. Itā vt dicit Pau.
 ſi certa eēt ſuetudo a qb^r recipient^r
 hec ſacrā non ē loc^r huic pene: de re.
 do. qz contin^r in de. Que p̄ceſſio ſa
 cramentoz n̄ p̄petit rōe pochie
 cui^r fauo^r: 7 videt ſtatutū. Spali
 Sufficit q pochiano det līia facta
 ſpecificatione ſacrī: puta de eucharī
 ſtīa vel alio lz non exp̄mar^r nomē re
 ligioſi. Item ſufficit q det religioſo
 licentia facta ſpecificatione ſacrōuz
 lz pochiani nō exp̄mant^r: ar. de tē. or.
 c. i. Jo. an. et dīc q credit p talē ſpeci
 ficationem factam euitetur pena. Et
 addit q de ſacramento baptiſimi et
 penitentie non intelligitur p̄dicta
 pena: quia hic non exp̄mūtur. Idē
 Pau. A canone. Joban. an. Quoti
 enſcūqz archiep̄ſcopus vel ſacerdos

possit absolue d sen. ex. nuper. De ex
coicatis a canone an pcedat quo ad
oca. Soluit Lau. q sic siue fit religi
ofus eiusde ordinis siue alterius siue
filius siue laici siue mlieres. Fra.
de zaba. Et intelligit Lau. r Lap.
de excoicatione maiozi non de mino
ri. Absoluentes excoicatos p statuta
legatorum. zen. tenet q incidant. Si
aut religiosi absoluat a snia hois : q
non pnt non bz locu pena: cu istud n
expmat. Idem Pau. r zen. r Lau. r ex
hoc infer q in excoicatis p sniaz pa
pe non e locus huic de. qd r Laur.
q: si voluisset de hoc itelligi expressis
set Fran. de zab. Snyjs. Job. an. puto
q ocm sniaz excois includat suspesi
onis vel interdicti cui necessaria fit
absolutio. Quenq. Jo. an. et religio
sa vel sociu. nihil. n. excipit qui vicit
qdcunq: de ma. r obe. solite. in fi. In
currant. Querit hic Job. an. r Pau.
qd iuris de recipientib talc absoluti
one eade snia roe picipatois. Et Pau.
quide remittit ad id qd dicit de pla.
r affi. eos. in de. Ibi aut sic dicit in q
dam fili casu: tunc picipans in crie
crioso est excoicatus: cu picipa. p la
ta sniam: vt in. c. si cubine. Sed hic n
picipat post s i actu p q ligat. glo.
vel dic q lz participans in crie crimi
noso fit excoicatus: non tn participas
in actu illo p quo alter ligatur. Dec
ibi. Jo. an. mittit ad id qd dixit de se
tentia ex. Contingit primo. Idem Fra.
de zab. s. q illud de participatione i
cric hct locum qn participat p actu
damnatum non in ipso actu. Querit
idem Fran. de zaba. Utrum religio
sus ignorans penam: de q hic. Et als

homo sancte vite si ministret eucha
ristiam sine licentia parochialis pres
byteri: non tamen in contemptum ip
sius incidat in penam. Et videtur q
sic quia ignorantia iuris non excusat
regula Ignorantia. li. 6. Contrarius
consuluit. Dicit idem Fran. per hanc
litteram in verbo presumpserint: que
notat dolum r temeritatez ministrā
tis. Sicut enim miles armate militie
excusatur ab ignorantia iuris. C. de
iur] r fac. igno. li. i. Ita r hunc possu
mus excusare: r hoc precipue in foro
penitentiali in quo credendum est as
serenti hoc ignorasse. Quia tn in hoc
forte aliqui contradicerent: q eo ipo
est presumpcio q fecit cōtra hanc de.
Tutius est q petatur absolutō. Uta
mur. Jo. an. Pau. concoz. de hereti.
accusatus. s. ille. li. 6. papa tamen om
nem delicti penam vere cōtriti dimit
tere potest: facit de conse. di. 4. baptis
mi vicem. r hanc concedit crucefi
gnatis in voto vltamarino: vt notat
Hostien. de iudeis r sarrace. ad libe
randam. r in anno centenario: vt pa
tet etiam in extranaganti Bonif. Li
cet antiquorum. Concessum. Idem vi
detur si consuetudine hoc obtineat:
ar. extra de re. do. quia contingit. Et
Joban. an. dicit pro hoc videtur esse
idem: scilicet de consuetudine: r vide
tur declinare ad aliam partem vl sal
tem dubiam relinquere. Apostolica
generali priuilegio circa hoc: scilicet
totum orbem respiciens solus papa
concedit. Speciale tamen quo ad
suam diocesim concederet episco
pus ex causa qd dicit de religiosis
domib. Dicit etiam Laurentius: vt
allegat Petr. de ancha. q presbyter

parochialis q̄stuncq; simplex cu-
 ra sit et commissa in adiutorium ipsi
 us cure poterit assumere sibi ad tps
 prelbrum religiosum: vel alium sine
 cuiusq; superioris licentia qui ipsū in-
 ter forsitā in quadragesima: ad au-
 diendū subditos suos in confessione
 ⁊ dandū eucharistiā i pascha vel mis-
 sis celebrandis seu alias: vt hic. Dec
 ille. Et dato. q̄ mendicantes non de-
 beant audire sine licentia prelatoꝝ
 suoꝝ: tñ si audirent ⁊ ministrarēt sa-
 cramenta: cum licētia hoꝝ illi essent
 absoluti: nec ipsi incurrerent excōica-
 tionē: lz peccarēt ex articulū necessi-
 tatis.

Cōtra religiosos qui dicūt aliq̄ vt
 retrahant homines a solutōe decima-
 rum. Ca. 57

Illos ēt religiosos q̄ aliqua
 vt audiētes a decimaz ecclē-
 sijs debitaz solūē retrahāt i
 fmōibꝰ suis vel alibi pferre p̄sumūt
 excōis sūte sibi ac decernimꝰ ipso scō
 de pe. cupientes. in de. Illos religio-
 sos q̄ in fmōibꝰ suis vel alibi pferūt
 aliq̄ vt retrahāt a solōne decimaz ex-
 cōicat Jo. an. ⁊ Pau. Mēdicātes ⁊ n̄
 mēdicantes cludit: clericos aut̄ secu-
 lares nō p̄bendit: nec laicos artat
 hec pena: ⁊ cōordat ex de sentē. ex. c. i.
 Retrahāt. Pau. vt hēat locū pena d̄
 q̄ sequit̄ duo regrunt. Primuz q̄ ta-
 lia dicant vt aliquos retrahant a so-
 lutione decimaz debitaz ecclēijs: q̄ si
 secꝰ si dicerēt alia intentōe: vel si ubi
 te non ecēt ecclēijs sed alijs q̄cunq;
 mō. Scōm ē q̄ audiētes sūt obligati
 ad solutōz decimaz: vñ si talia pfer-
 rēt audiētibꝰ non obligatis: cessat pe-
 na p̄stitutionis.

Excōicatio d̄ religiosos oēs n̄ ser-
 uātes iterdēm a papa positū vel or-
 dinarijs qñ sciūt m̄ricem ecclēiam illō
 seruare. Cap. 58.

Religiosi oēs tā exēpti q̄ nō
 exēpti cuiuscūq; ordīs ⁊ ordi-
 nis existāt: cū viderint ⁊ sci-
 uerint cathedralem vel matricē: seu
 parochiale loci ecclēiam suare iterdi-
 ctū q̄cunq; positū aucte sedis apli-
 ce vel ordinarioꝝ debēt ⁊ ipsi suare
 non obstātibꝰ q̄buscūq; appellonibꝰ
 antea ēt ad eādē sedē vel aliū: vel ali-
 os i iectis ⁊ alijs obiectōibꝰ q̄buscūq;
 aliqñ n̄ suantes excōicatioem incur-
 rūt ipso scō: idē ēt interdcis ⁊ cessati-
 onibꝰ a diuinis i dicitis p̄ puincialiū
 scilioꝝ statuta vel ipsoꝝ auctoritate
 volumꝰ obseruare. idē in gñalibꝰ ces-
 satiōibꝰ a diuinis ciuitatū terraz ⁊ ali-
 orum locoz q̄s aliqñ ex c̄suetudine:
 vel alias capla collegia vel p̄uētꝰ se-
 culariū vel regulariū sibi v̄dicat ec-
 clestiaz. Idē intelligimꝰ obseruādū n̄
 obstātibꝰ p̄uilegijs c̄cessis eis p̄uētōi-
 bꝰ statutis ⁊ c̄suetudinibꝰ q̄buslz q̄
 p̄missa religiosi ipsi in nullo volu-
 mꝰ suffragari: ex de sen. ex. ex frequē-
 tibus. in de. Ordinarijs. L̄ rāz aduer-
 te Pau. qz vt sit locus huic pene reg-
 rit q̄ interdēm sit positū auctoritate
 pape. Qd̄ intelligo ēt si fiet p̄ eius de
 legatū: de p̄ben. si apli ce. li. 6. Vel q̄
 sit positum a iure cōi vel p̄ ordinariū
 vel scilium puinciale. Vel q̄ p̄ ipsū
 vel alium ad quem spectat fiat cessa-
 tio a diuinis: per qd̄ videt̄ q̄ hoc nō
 hēat locū in iter dicto posito a singu-
 lari p̄sona: que hoc posset ex speciali
 c̄suetudine: cum talis non faciat au-
 ctoritate apostolica: nec sit ordinariꝰ

Idē videtur in iter dicto posito p de
legatū ordinarij: qz non videt tūc po
sitū p ordinariū Religiosi. qm̄ Jo.
an. Mendicantes vel non: z p hoc pz
qz clericos seculares non seruantes in
terdictū vel cessationem quā seruat
matrix ecclesia nō ligat bec pstitutio
Matrix. Pau. i. baptismalem vel lo
ci maiorē: que ideo dī matrix: qz re
generat p baptismū: z sic cathedralis
in ciuitate z matrix in alio loco: que
ad hoc equiparant z merito: qz alias
bec pena non haberet locum: nisi in
interdicto ciuitatis. Nec curo vtrum
matrix ecclesia sit religiosis subiecta
quo ad reliqua temporalia vel spua
lia vel non sit subiecta. Qz si in loco
non sit cathedralis vlt matrix aliqua
ecclesia: quā forte est in alio loco: vel
ibi sūt plures equaliter suis parochi
anis baptismā z alia sacramēta mini
strantes. Distinguendum qz si oēs il
le seruāt: loc⁹ est huic pene. Si vō ali
que seruāt aliq non: tūc non ē loc⁹ pe
ne sicut facēt si in tali loco non eēt ec
clesia religiosoz. Dicitur aut bec ec
clesia cathedralis vel matrix ecclesia
muroz ambitu p̄hibēta: ex quo si in
ecclesia celebrat p̄tine ianuis aptis
zē. siue p prelatū siue p capitulū totū
vel ptem: siue p alios clericos eccle
sie: non ē loc⁹ huic pene. Idē Jo. an.
z addit Pau. Puto tñ qz si in matri
ce ecclesia celebratur ab aliquib⁹ ex
traneis inuitis plat⁹ z capitulis: qz ni
hilomin⁹ sit locus ibi pene. Idem eēt
dicit qz interdicta metropolitana ec
clesia non intelligit iter dicta matrix
ecclesia. Idē si interdicta puicia: vel
vna diocesis in aliquib⁹ ciuitatibus vel
castris matrix ecclesia seruat iter dēz

in aliquib⁹ non. Dicitū qz i locis quib⁹
seruat loc⁹ ē pene i alijs non. Scine
runt. Jo. an. alio sensu qz p vltū d̄ quo
p̄misit. p̄babl⁹ qz ignorātes talē ob
uantia nō ligat ad penā. Vidēt. Pau.
s. videndo i cathedrali z matrix ec
clesia celebrari ianuis clausis z voce
submissa excoicatis z iter dictis exclu
sis. Obseruare. Jo. an. ar. a h̄rio sc̄tu
cessat ibi illius argumentū h̄rium re
pitur in iure: vt scripsi de elec. publi
cato sup vltima glo. Item h̄rioz nō
ē eadem disciplina: vbi mens z verba
resistunt: de ver. signi. c. fi. Excessus qz
clericorum matrix ecclesie non da
bit religiosis materiam delinquendi
intelligo autem illos seruare qm̄ ab
stinent animo obseruandi. Appellati
onibus. Jo. an. Nō dicit qz precedēs
appellatio non viciet interdictum
ne corrigat: de appel. ad bec. Sed di
cit qz q̄uis interdictum sit nullū p
pter precedētem appellationē vel ali
am cām: ex quo tamen matrix eccle
sia illud seruat. Religiosi violantes
sunt excommunicati. Subiacere. Jo.
an. z Pau. Si sc̄ta interdictū vere li
gat: z matrix ecclesia non illam suat
Religiosi non seruantes non ligant
hac pena: sed alijs que h̄ntur d̄ exco
sibus prelatorum. c. vlti. z de puile. au
ctoritate. li. 6.

Excoicatio p̄tra religiosos qui cū
omiserint p̄sentiam facere sibi p̄sente
tibus de decimis soluēdis predicant
postea. Capi. 59.

Religiosi qz scienter postpolu
erunt p̄sentibus p̄sentiam fa
cere de decimis soluēdis ab
officio p̄dicatōis tādū maneat ipso
sc̄o suspensi: donec p̄sentibus ipsi.

Si hoc ipsum sibi dicēdi modo fa-
cultate huerint sciam fecerint exin
de excoicationis incursum suam ipo-
fco si predicare psuperint pdicta ne-
gligentia: vt pmittit non purgata: ad
religiosos tñ monasterioꝝ vel ecclē-
rū decimas pipientiūz volum⁹ hoc
extendi: eꝛ d̄ pe. cipientes. i. de. Scie-
ter. Pau. Sec⁹ si ignorant seu p obli-
uione. ⁊ hoc intellige si ipsi p̄fessores
a prelatis ecclēaz fuerint regitū sup
hoc vt faciant sciam sibi p̄sentib⁹
de decimis dandis. Pau. ⁊ De. d̄ an-
cha. Suspensi. Jo. an. Nota nouam
spem suspensionis: ⁊ ibi ponit d̄ mul-
ticiplici spe suspētionis. Comod. Pau.
ḡ incōmoditas excusat a p̄cepto: con-
cor. eꝛ. e. ti. c. i. ad idem. zz. q. z. faciat.
Minoꝝ tñ hic cōmoditas excusat: vñ
non tenet eos sequi q̄ non sunt in lo-
co. Vel si sunt ⁊ hi non p̄nt sine ma-
gna vagatione vel sine alia incōmo-
ditate: durante ḡ cōmoditate durat
suspensio: donec de soluēdis decimis
sciam fecerint: qua facta vel incom-
moditate supueniente cessat suspētio
Negligētia. Pau. Ad hoc casū q̄ ve-
niens h̄ suspensionē a certo officio ē
excoicatus non aut̄ irregularis: sed si
postea celebrat: sic: de cleri. ex. postu-
lastis. Percipientiū. Jo. an. Soli enīz
non pipientes solēt in his delinquē
Dicendi. Jo. an. Nota h̄ria p̄trars
purgari: de here. c. z. li. 6. Peccatum
ergo tacendi: dicēdo purgat. 43. di.
fit rector.

Contra mōachos ⁊ canonicos re-
gulares qui non habētes administra-
tionem curias p̄ncipum intrant: vt
damnificent monasterium vel prela-
tum eoz.

Cap. 60.

De edicto p̄petuo p̄hibem⁹

h̄ ne monachi aut regulares
canonici admistrationē ali-
quā non h̄ntes ad curias p̄ncipū abs-
q̄ spali prelatoꝝ suoz l̄nia se p̄ferāt
q̄ si se p̄ferre psuperint: vt d̄nū ali-
q̄d inferāt suis platis aut mōasterio
excoicationis suam eos icurrē volu-
m⁹ ipso facto: prelatis eozuz districte
nihilomin⁹ iniungētes vt ipsos a pre-
dictaz curiaz accessu ⁊ alijs q̄bullz
vagationibus ⁊ discursu diligēter cō-
pescere: aut sup hoc non p̄centes eis
dē se uere corrigē non omittāt: eꝛ de
sta. mo. ne in agro. in de. canoici. De
hac ḡ pte non dubitam⁹ qn liget mo-
nachos ēt non nigros Jo. an. Ad h̄nt
tes. Illos. n. qui h̄nt admistrationem
quāq̄ p ipsaz admistrationū cāis il-
luc ire oz: q̄s p̄sequi p̄nt lz non sint p̄-
petui: de iudi. cū deputati. Jo. an. Cu-
rias p̄ncipū. Dic notat Jo. an. Et po-
nit duodeci abusiōes claustrī sꝛ Du.
Et duodecim abusiōes seculi sꝛ Ly-
prianū: ibi vide si vis. Spali ḡ ḡnalis
puta q̄ possit se quo voluerit abic̄ta-
re non sufficit Jo. an. Ipo facto. Ad
hanc excoicationē p̄hendam duo ne-
cessaria vidēnt. s. q̄ intrauerit curiaz
⁊ q̄ cā damnificandi monasteriū vl
prelatum l̄niam habere vel non h̄re
non puto ponderandū: cum hoc nō
reputatur. Hinc ē ēt q̄ d̄ licentia pre-
lati intrans curiam: si ad hoc intrat
excoicat⁹ est. Ex solo ergo exitu clau-
stri ob hanc cām non ligatur. Item
exquo intrauit ob hanc causam: licet
damnum non intulerit: siue quia nō
potuit: siue quia penituit ligatus. si-
mile de homici. pro humani. libro sex-
to Johannes an.

Excōicatio extra monachos tenentes arma infra septa monasterij sine licētia abbatis.

Cap. 61.

Refate quoq; sūie mōachos p infra septa monasterij sine licētia abbatum suoz arma tenentes bcernim? subiacē: ex de sta. mo. ne in agro. in cle. Monachos nō repetit r canonicos regulares. vii videt q; lz sūia. s. excōicationis; de qua s. dixerat arcens in casu pcedenti nō tñ in isto. Sed cū loquit gñaliter videt includē oēs monachos albos et nigros; et si vocēf iuxta vulgare fratres; ar. de pac. cū pūdez. vbi vocant monachi r fratres. Pau. septa. l. claustra supra dicta a sepio sepis: vt ē claustrū refectorium vel dormitorium r cetera officina ad vsuz monachoz deputate. iz. q. i. necessaria. idem videt de atrio. iz. q. i. nulli. r d. horto r area positus iuxta ecclesiam; de cēsi. c. i. Pau. infra p intra. Et pz per hoc q; extra tenens scilicet arma non icurrit hāc penam. Arma in communi significatione cōprehēduntur tela. Sed dicūtur arma stricte quibus defendimur tela qbus impugnamus. l. cornelia. d. homi. si pfodiens. Sed vt ibi notat armorum appellatione; r fustes r lapides comprehendit; r omne qd arcu vel manu mittitur. Non tamen puto auctorem sic latissime intellexisse Jo. an. Pau. vera dicit q; armorū appellatio significat non solum scutos gladios r galeas; s; fustes r lapides r telū; quod appellatur id qd ab arcu mittitur vel manu; r sic videtur istud intelligi de armis militariibus; non clericorum que sunt lachrymez. r. q. vlti. c. i. r addit. Sed nūquid

appellatō armorum ita late sumitur hic; puto q; sic si teneantur ad vsum pugne. Alias si i camera vel infra septa monachus habeat lapides ad alium vsum; vel gladium antiquatū ad coquinam vel ad aliud simile. Non credo q; sit de mente talia phibere; alias sic. Quid enim si iuxta fenestrā super ianuam habet aceruuz lapidū ad impugnandum vel offendendum venientes certe tunc includunt. Idē dico de arcu ferro ligno r similibus vñd oportet videri si ex forma mō r alijs circumstantijs ea tenent vt arma offensibilia; seu defendibilia aut alia vtensibilia; tales pecture non sunt necessarie in notis r maioribus armis; vt laceis gladijs lozicis scutis balistis r huiusmodi. Pau. Tenentes. venies de foris ad claustruz cum armis nō aīo tenendis; nec tenet ex delectatione non videtur ligari; q; verbū Tenetes intelligitur cū effectu. Jo. r Pau. Sūia lūia. Intellego petita r obtēta. Pau.

Excōicatio mēdicantes qui sūi licētia pape recipiunt noua loca ad bitandū vel mutant vel alienant iam recepta.

Ca. 62.

Rāsgressores mōnīs; q; religiosi mendicantib; domos ad habitandum de nouo vel loca quecunq; recipere; seu recepta hucusq; mutare; vel ea transferre in alios cuiusuis alieatōis titulo; r quo modocunq; ex communicationis sententie decernimus subiacere Constitutōis. Jo. an. Constitōis Boni. que habetur de excessibus prelatoz in. c. vno. li. 6. Ibi dicit idem Jo. in prima glo. Talis constitutio. hoc die q; mēdicantes non pūit acquirē noua loca

ad habitanduz: vel antiqua alienare
 & mutare absq; spēali licētia pape: q̄
 d̄ hac phibitione faciat mētionem in
 acquirētib⁹ n̄ loca p̄ eremiūca vita
 dūcēda cessat phibitio. Idē ī secūda
 q̄ incipit. Mendicātes. Hi dicūt mē
 dicātes qbus victū tribuit incēta mē
 dicitas. Et q̄ redditus aut possessio
 nes ex regula vel constitutionib⁹ ha
 bere non possunt extra eo. li. 6. de re
 li. do. c. vno. Duo ad casum videtur
 in omnibus mendicantibus idēz ius
 Dicit Pau. q̄ si domus corruat cui⁹
 tamen solum continue remanet ī do
 minio ipsoꝝ mendicantium: lz d̄ no
 uo reedificetur non incurrit excōi
 cationem. Secus autem si locus etiā
 nō diruptus deserit esse de ipsoꝝ
 dñio & habitatione: & postea nouo iu
 re illud acgrāt: qz tūc icurrūt. Et nō
 q̄ ecclias oratoria & alia edificia fra
 tres predicatorēs vsibus suis p̄nt cō
 struē & edificare ī loc. s. eis ꝛcessis: &
 q̄ prelati ꝛ edificātes & construentes
 sinaz excōicatiois iserre n̄ p̄nt. Alex.
 Itē nulli d̄ ordinibus paupertatis lz
 oratoriū vl̄ ecclēsiā cōstruē: seu con
 structā recipē iuxta ecclēsiās pdica
 toꝝ: & oratoria eoz. j. spaciū centum
 quadragīta canaz: & si secus factuz
 fuerit dirimatur. Clemēs. Quia ple
 riq; Itē fratres pdicatores ī mutatiō
 nib⁹ locoꝝ p̄nt secū deferre oēs edifi
 cioꝝ mām: exceptis ecclēsijs dedica
 tis: libꝛos calices paramēta: & alia
 bōa nostra: & edificia relicta cū solo:
 & alijs preter ecclēsiās v̄dere. Et pre
 ciū in eoz vtilitatē auertere: n̄ obstā
 te quozūcūq; prelatoz ꝛdictiōe. Bo
 ni. Virtute.

Excōicatio cōtra religiosos fo nē

tes Leghinos & beghinas ī illo statu.

Capitulū. 63.

¶ Acro approbāte ꝛcilio ppe
 tuo phibēdum duximus: & a
 dei ecclēsia penitus abolēdū
 eisdē & alijs mulierib⁹ q̄bulcūq; sub
 pena excōmunicationis: quam in cō
 trarium facientes incurrere volu
 m⁹ ipso facto iniungentes expresse ne
 statum huiusmodi dudum forte ab
 ipsis assumptū quoquo modo sectē
 tur vltorius: vel ipsum aliquaten⁹ de
 nouo assumant. Predictis vero reli
 giosis per quos eedem mulierē ī hu
 iusmodi statu fouerē biginali ad ipz
 suscipiendum induti dicuntur sub si
 mili excōicationis pena quā eo ipso
 si secus egerint se nouerint incurſu
 ros. Districtius inhibemus: & mulie
 res aliquas predictum statum vt pre
 mittitur dudum assumptum sectan
 tes: vel ipsum de nouo assumentes q̄
 quo modo admittant prebentes sup
 hoc auxiliū cōsilū vl̄ fauores: extra
 d̄ re. do. c. i. in cle. Uiderē q̄ hec con
 stitutio sorozes minoz q̄ dicūt tertij
 ordinis nō includat: cū ille pmittant
 obediētiā: & habeāt regulā: nō pprie
 q̄ ad tria substātia: lz quēdam mo
 dū viuēdi p̄ sedē apostolicā appro
 batū: qd̄ mihi cōstat: & facit eē d̄ sc. ex.
 Cū ex eo. Secundus ordo. s. minoz &
 sorozum sancte clare que profitentur
 substātia: lz differūt a p̄io: qz ha
 bēt p̄p̄iū ī cōi: qd̄ nō hz ordo fratru
 minoz. Jo. an. De autē beghine que
 h̄ reprobātur: nec obediētiā pmittūt
 nec regulā aliquā approbatā p̄fiterē
 & opiniones catholice fidei cōtrariā
 itroducūt vt d̄. s. in textu huius cle.
 Sz nec cōt sorozes de p̄iā beati dñici

cludit hec constitutio. Cū ille pmittat obedientiā z regulam habeat a sede apostolica approbatam qđ mibi cōstat. Itē hic nō phibētur mulieres si deales que pmissa cōtinētia: vel nō pmissa pniāz agere volūt z i humilitatis spū dño seruire: vt dī in si. huius cle. Fran. de zab. in lectura. super illa clementina querit in quodlibz. eoz qđ h numerant: v3 an valeat pmissio obediētie vel renūciatio pprioz aut professio regule approbate sufficiat ad hoc vt begbine nō tenerentur. Et dicit qđ non qđtū ad prima duo: et si religiosi: nisi piteātur regulā a sede apostolica approbatā: de voto. c. vni co. li. 6. Si tñ haberēt regulā vel vitā p papaz approbatā: hoc sufficeret etiā sine renūciatione ppriy: vt d̄ sororibus tertij ordinis minorz dicit glo. quoz hic habes. s̄. Et idem Pau. qui allegat etnagantem. Jo. 22. Sancta romana. Et hāc habes. j. Et dīc idē qđ religiosi participātes cū talibz beghinis etiā nō in crimine sunt excōicati s3 Pau. S3 Lau. z zēze. z Matthe. itelligūt hoc de participantibus in crimine z criminosis. i. de fouentibus eas in beghinatu: v3 inducētibz ad h̄ suscipiendū: z q̄uis huic excōicationi esset locus per. c. nup. Etiā si h̄ nō exprimeret: tñ ideo h̄ expressit d̄ excōicationē: qz solet plus timeri zē. 23. di. q̄. q̄. Vel seruādo priorē intellectū dic qđ littera dicit Ullo modo etiā si fauor nō prestetur directe s3 i directe: adhuc locus ē huic pene: qđ secus esset in. c. nuper. Et si dicemus qđ coipso qđ religiosi eas dē admittūt ad aliquā cōionē tolerādo eas in h̄ statu dicunt fauē rsi nō dāt fauorē

directe: sic incidūt in excōicationē Laici vō participātes cū talibz in crimine criminosis nō est dubium qđ incidūt per. c. nuper. Sed participātes alio modo vel fauētes indirecte non incidūt p ar. a. 2no: qz Cle. logr̄ d̄ religiosi. Lau. z zen. z idē dicit zen. de epo.

Excōicatio s̄ fratres minores ad mittentes illos de tertio habitu beati Francisci ad diuina tpe iter dicti.

Ca. 64.

Restrictius ihibemus fr̄ibus minoribz: vt dcetero aliquā vel aliquez ex fratribus: vel sororibz d̄ tertio ordine quem beatus Franciscus instituit: z et si super hoc h̄i vel illi priuilegijs q̄bns cūqz muniti extiterint ad diuina i suis ecclesijs tēpore interditi quoquo mō admittant qđ si fecerint eo ipso se nouerint subiacē excōicōis snie: et de sen. ex. cum ex eo. in cle. minoribus. Alios non ligat hec cōstitutio. Jo. an. Di vel illi Di fratres minores: v3 illi: s3 fratres z sorores tertij ordinis. Et est mirabile: qz eo cāu i alijs ecclesijs recipi pnt si priuilegiū ē generale. Jo. and. suis ecclesijs. Per hoc verbū qđ etiā supra premisit. Dico qđ si in alienis ecclesijs h̄: facerēt cessat hec pena. posset tñ hic locū habē alia pena excōicationis. Jo. an. Admittant: nisi in q̄tum illis z alijs permittit fm decretalē vltimā. e. t. li. 6. Jo. an. Subiacere. Ab hac snia nō possūt absolui nisi p romanū pōtificē: vel satisfactiōe premissa p locoz epōs vt dī in si. b. cle. Querit a doctoribz vtrum isti de tertio ordine beati Francisci gaudeāt p̄uilegio clēicali psonali: d̄ q. 17. q. 4.

Siquis tuadente. Vel fori: d̄ quo. z. q. i. c. i. Et Jo. cal. in quodam suo cō filio tenet q̄ nullo horz gaudeāt. iz. q. i. duo sunt. Non ei sunt clerici nec religiosi. i. religati religioi stricte sū pto vocabulo. i. obligati ad tria vota vnde fm̄ Franci. de za. possunt con- trahere matrimonium z vti contra cto ergo zc. Idem tenet Lau. zen. ve ro z Guido. tenent q̄ gaudent priuilegio clericali personali. s. q̄ iniiciēs manus violentas in eos est excōmunicatus: quia sunt persone ecclesia- stice. Lopus z Bar. plus dicunt. s. q̄ gaudent tales priuilegio fori seu reali. i. q̄ non debent cōueniri sub iudice seculari: nec cum laicis soluē col- lectas. Dicit tamen idēz Bar. istud vltimū perusij non seruari: quia con ueniuntur sub iudice seculari. Alle- gant ista Pe. de ancha. z Fran. d̄ za. super hac cle. Cum autem fratres z sorozes de tertio ordine beati Bñici habeāt regulā approbatā sz illū mo dū viuēdi ab ecclesia per Boni. si- cuti z isti: imo sūt i hoc magi priuile- giati illis: qz tpe iter dēi admitti p̄nt ad diuina fratrz. Nō video q̄re n̄ de beāt gaudere sibi priuilegio sicut z illi

Excōicatio ̄ oēs facientes aliq̄d pactū vel p̄missione tēporaliū p̄ aliq̄ gratia vel iusticia obtinēda in curia romana: z cōtra dātes z recipientes ex dicta p̄missione vel pacto z pape referuat absolutio.

Ca. 65.

Excōicamus z anathemati- zamus ex parte dei oīpoten- tis patris z filij z spūs sancti iuctoritate quoqz apostolorz Petri

z Pauli: z nostra omnes clericos re- ligiosos z laicos vtriusqz sexus siue sint familiares curie: siue aliq̄ vñctiqz q̄ aliq̄d pactū fecerint: seu aliq̄d ma gnū vel parū. p̄miserint: vel p̄missi ones receperint: aut ex pacto aut p̄- missione occulta vel manifesta s̄b ge- neralibus: z plenarie nō expressis: si- ue s̄b sp̄calibz z exp̄ssis apertis v̄bis q̄cqd dederit v̄l receperit magnum v̄l parū vel p̄missione d̄ quacūqz re aut v̄litate. p̄pter hoc zsequenda fecerint v̄l receperint p̄ aliq̄ iusticia: siue gratia pro se: v̄l p̄ alioā causis iudicijs seu al̄s litteris ap̄licis. Et q̄ buscūqz modis apud sedē apostolicā obtinēda. Et hāc s̄ntiam ad p̄mitten- tes dantes acceptantes z accipientes diximus extendēda. Decernim⁹ etiā vt nullus hāc incurres s̄ntiaz excōis p̄ p̄dictis v̄l aliquo predictoz absqz sp̄ali mādato nostro absolutōis bñ- ficiū valeat obtinē: nisi forte ad nos accessū habere nō posset nisi i mox articulo cōstitutus nec ēt ad absolu- tiōis grām admittat: nisi p̄us q̄stū p̄ us dederit v̄l receperit: integraliter pauperibz largiat. Iusticiā v̄o siue grām sic obtētā nulli p̄o: sius ec̄ mo- mēti volum⁹: eāqz carē statuim⁹ esse ctu z robore firmitatis. Sz z sciēter vtētes illis simili s̄ntia excōis astrigi- mus: z seruātes nobis absolutōz eoz cū p̄missis i oibus ad penas similes obligam⁹. Jo. an. in lectura super de cretali de simonia. nemo. Istam alle- gat sic dicens: hodie q̄ recipit vel fa- cit p̄missione d̄ aliqua re recipienda p̄ grā impetranda vel iusticia conse- quēda i curia romana ē excōicatus ipso iure p̄ extrauagātes Boni. q̄ sic

incipit: Excommunicamus. Item in li
bro q dicit directoriū iuris allegat
r ponit. Excoīcam⁹ huiusmodi eē
nagātis. Anto. d. but. eā allegat r di
cit eaz durare. Sz Jo. d. lig. i. lectura
sup. d. c. nemo. de simo. dicit fm Jo.
cardi. fuisse hāc eē nagātē. Pe. d. pal.
in. 4. dicit q dicitur fuisse istam eē
nagātem. Boni. reuocataz p Cle. 5.
Quid aut hoz verius sit: nescio.

Excoīcatio ē exenterantes r scin
dentes corpus defuncti p offib⁹ eius
trāsferēdis: r ē papalis.

Ca. 66.

Andat vt nullus cuiuscūq;
defuncti corporis exentera
re: vel in frustra r cidere: seu
decoquere vel incidē: aut ossa d. car
nib⁹ euellē psumat: vt ossa ei⁹ ad par
tes alias deserāt: q̄tūcūq; defunct⁹
ibi eligeret sepulturā. Si aut simplr
aut ad tēpus ibi decesserit: vel illi vi
cino loco ecclesie sepulture tradatur
ita q demū incinerato corpe: tūc ad
loca vbi sepulturā elegerit deportet
r sepeliet in eis. Sigs autem etiaz si
pontificali dignitate p̄fulgeat r tra
fecerit: ipso facto est excoīcat⁹ cuius
absolutio reseruat pape: nisi i mort
articulo. Hoc in quadam decretali
Bonifa. 2. que incipit. Detestanduz
Audiui a peritis q sigs incidēt cor
pus defuncti ad superstitionē faciē
dā q̄uis grauius peccaret q̄ si face
ret h⁹: ad trāsferēdū p̄p̄ sepulturā n̄
tū incidere i s̄tiam: qz pene non sunt
extēde de vltra p̄p̄rios casus. d. pe. di.
i. 6. pene.

Excoīcatio ē ordinatos simonia
ce r r ordinātes.

Ca. 67.

Multe ē simoniācam p̄au
tatē abolite sūt r̄stōes quib⁹
morbus ille nō potuit extir
pari: volentes decetero vt possumus
puidere: sacro approbante concilio
declaramus q ordiati simoniace ab
executione suoz ordinū sunt eo ipso
suspēsi. Electiones aut postulatiōnes
cōfirmationes: r quouis p̄uisiones si
moniace ecclesiaz monastēioz r di
gnitatū personatū officioz r b̄nifi
cioz quozūcūq; deinceps facte: nulle
sunt ipso iure. Nullum per illas ius
cuiq; acquirat: nec p̄mōti cōfirma
ti: ac p̄uisi faciunt suos fruct⁹: sed ad
illoz restitutionē tāq; iniūque teneāt
ablatoz percipiētes. Statuim⁹ isup
q dantes r recipiētes ipso facto sen
tentiā excoīs incurrāt etiā si pōtifica
li aut cardinalat⁹ p̄fulgeat dignitate
Martinus. 5. in concilio constan.

Excoīcatio ē oēs simoniacos r pa
pe reseruat absolutio.

Ca. 68.

Inouamus ac d nouo r̄fir
mamus oēs excoīs suspēcio
nis ac p̄uatiōis r interditi sē
tētiā: r alias penas r cēsuras dudū
a sūmis pōtificibus i simoniacos la
tas r promulgatas: quas ipso facto
incurrere volumus omnē occultum
vl manifestū simōiacū vbiq; simo
niā cōmisit cuiuscūq; stat⁹ cōditiōis
gradus p̄eeminētie: vel dignitatis
existat: etiam si cardinalis epali: vel
alia quouis ecclesiastica vel tēporali
etiā maxime p̄fulgeat dignitate: di
ctarūq; s̄tiaz excoīs suspēciōis p̄ua
tiōis r interditi aliarūq; cēsurarūz
r penaz absolutiōnē siue relaxatiōez

nobis ⁊ successoribus nris preter q̄s
 in articulo mortis sp̄alit̄ referuam⁹
 Nō obstantib⁹ q̄buscūq; om̄issionibus
 indultis ⁊ facultatib⁹ absoluendi de
 casibus nobis ⁊ successoribus nostris
 reseruatis sp̄ealiter cuicunq; ⁊ cui⁹
 cūq; gradus status ⁊ ditiōis vlt̄ digni
 tat̄ existat: s̄b q̄cūq; v̄boꝝ ḡn̄alitate
 vlt̄ sp̄ealitate fact̄ aut faciēdis cōces
 sis vlt̄ in postez ꝛcedēdis: q̄s om̄issio
 nes ⁊ facultates huiusmōi: q̄tum ad
 detestabile crimen simonie: ⁊ penas
 inde sequentes reuocamus: cassasq;
 haberi volum⁹: nisi sp̄alit̄ d̄ absoluti
 one: ⁊ a peccato simonie i om̄issioib⁹
 ⁊ facultatib⁹ predictis exp̄f̄a faciam⁹
 mentionē. Martinus. 5. in extrava
 ganti: que incipit. *Damnabile scelus*
Sacta Mantue pontificatus sui an
no secundo.

Excommunicatio contra non re
 uelantes simoniam quam nouerunt
 ⁊ est papalis.

Ca. 69.

Statuimus ⁊ ꝓcipim⁹ vt oēs
 cuiuscūq; status ordinis ⁊ di
 tiōis preeminētie vlt̄ dignita
 tis existāt q̄ sciuerit aliquā ꝓ hac cō
 misisse simoniam infra duos dies na
 turales postq̄ ad sui noticiam dedu
 ctum fuerit teneatur si presens fuēit
 ī rōana curia nobis vel aplice sedis
 camerario: aut suā vicē gerētī: ⁊ tūc
 ī vni⁹ vel duoz testīū ꝓntia reuelare
 sub eisdē excōis suspēsiōis alijsq; cen
 suris ⁊ penis q̄bus vt ꝓfert̄ ip̄s acto
 rē simoniace cē volum⁹ inodatū: q̄s
 dictus nō reuelās vt ꝓdic̄it̄ seu teḡel
 simoniā tanq̄ eiusdē fautor sceleris
 incurrat ip̄so facto: cui⁹ absolutiōnē
 nobis ⁊ successoribus nostris sp̄ealit̄

referuamus: Decernentes exnunc ir
 ritum ⁊ inane: si secus super his a q̄
 q̄s quis auctoritate scienter: vlt̄ igno
 ranter contigerit attentari. Mar
 tinus. 5. in extrauaganti predicta q̄
 vacat.

Excoicatio ꝓtra recipiētes aliq̄
 tēporale: vel dantes ꝓ ingressu mo
 nasterioꝝ: ⁊ pape r̄seruat̄ absolutō.

Lap. 70.

Aliueris ⁊ singulis abbati
 bus ⁊ prioribus ⁊ decanis ꝓ
 positis: ⁊ magistris: necnon
 abbatissis priorissis: ⁊ alijs prelat̄is
 quouis nomine nuncupentur ⁊ eozū
 officialibus inhibemus: vt a persōis
 tam maribus q̄ mulieribus religio
 nem ingredi volentibus: eozū eccle
 sias mōasteria prioratus domos seu
 loca in earundem personarum re
 ceptionem: aut ante vel post: nulla q̄
 cunq; pastus prandia: sine cenā ꝓ
 cunias iocalia: aut res alias etiaz ad
 ecclesiasticum: q̄uis vsūm ꝓium de
 putata seu deputanda decetero di
 recte vel indirecte petere aut exige
 re quouis modo ꝓsumant: sed eas
 potius cum omnimoda charitate re
 cipiant: ac in victu ⁊ vestitu sicut ali
 as personas ecclesiarum suarū mo
 nasterioꝝ prioratuum domozum
 alioꝝq; locoꝝ syncera ch̄itate ꝓ
 tractent. Illa dūtaxat que ip̄se ꝓsone
 ingredients pure ac sponte ⁊ plena
 libertate omniq; pactiōe cessante da
 re vel offerre ecclesijs prioratib⁹ mo
 nasterijs domib⁹ ⁊ locis huiusmodi
 voluerint: cuꝝ gratiaz actione licite
 reputari. Nos enim eos qui sec⁹ ege
 rint si singulares persone sint: taz dā
 tes q̄ recipientes huiusmodi excōis

vinculo inmodamus. Si vō capitula
siue cōuentus fuerint: suspētionis sē
tentis eo facto decernim⁹ subiacere
a gb⁹ preter q̄s i mortl articlo absol
ui nequeat absq; sedis aplice līna spe
ciali. Urban⁹. 5⁹ in extranagāti que
incipit sane, seu ne in vinea. Adudini
a fidedignis q̄ iste Martinus. 5. ha
buit dicere q̄ nolebat q̄ incurreret
moniales pro huiusmodi dātis que
sunt pro ingressu monasterioꝝ cen
suram aliquam ecclesiasticam: ⁊ p̄ci
pue excōicationem.

Excōicatio contra impugnantēs
litteras electi in papam ante suā
coronationem ⁊ canonice electi.

Ca. 71.

Quicūq; impugnant litteras
electi in papā: aut etiaz añq̄
coronet: cū p ipsā electionē
canonice factam sibi ius sit acquisit⁹
papatus: et ex ipsa electione canoni
ca confirmatus sit: ⁊ exercere possit
officium suum ante coronationē: vt
23. di. in nomine dñi. talis ipso fa
cto est excōicatus: vt in extrauagan
ti benedicti. ij. que icipit. Ad q̄ non
nulli.

Contra glosantes seu exponentes
clementinam illam: exiui de paradiso
in scholis suis.

Ca. 72.

Glosantes seu exponētes in
scholis aliter q̄ littera dicat
de illam. exiui de paradiso
vbi exponitur regula beati Frācis
sūt excōmunicati p quandā extrana
uagantem Nicolai: vnde illa clemē.
sola reperit inglosata. Sed illa ex na
gans fuit suspēsa quo ad aliaz excō
municationē p aliam extranagāteꝝ

Jo. 22. cuius exemplar vidi. Et h⁹ et
dicit Fran. d. 3ab.

Excōicatio q̄ ingredietes mōaste
neria monialia ordinis predicatoroꝝ.

Ca. 73.

Istrātes monasteria monia
lium ordinis predicatorum
siue seculares: siue p̄sone ec
clesiastice sint in casu non concessio
a cōstitutionibus earum: v̄l sine licē
tia magistri ordinis: aut alterius ab
ipso magistro habētis super hoc po
testatem: sunt ipso facto excōmunica
ti a qua non possunt absolui preter q̄
in articulo mortis: nisi a papa v̄l ma
gistro ordinis: vel ab alio habente su
per hoc auctoritateꝝ specialeꝝ ab ali
quo predictorum: ⁊ ista sententia ē la
ta per papam in bulla ordinis quam
vidi.

Contra ingredientes monasteria
monialia oz. minoroꝝ.

Ca. 74.

Istrātes monasteria sacre
clare: seu monialia ordinis
minoroꝝ in casibus n̄ cōcessis
in regula ipsarū: vel sine licentia eorū
qui dare possunt: sūt ipso facto excōi
cati: ⁊ pape absolutō reseruat⁹: siue
gñali ipsius ordinis. Ad tamē q̄ in
locis vbi tales sentētie nūq; v̄l quasi
nuper sunt pmulgate: si quis intraret
talia monasteria nesciens tales s̄nias
⁊ n̄ cā male faciendū: puto q̄ non in
cideret in tales s̄nias: cuz ignorantia
quasi inuincibili laborez. Et h̄ potest
trahi ex dictis Anto. de bu. sup vbo
excōicamus, et dictis Tho. Sed si
intrat laicus: vel alia persona ad ma
le faciendū: tūc q̄uis ignoraret s̄nias
⁊ et haberet iustā causā ignorantie n̄

excusat' fm' Pe. d' pal.

Excōicatio contra facientes libellos famosos: vel cantilenas: v'l' rithmos in detractōe ordinis predicatorum et minorum: et est papalis.

Ca. 75.

Quicūq; libellos famosos in vulgari vel litterali sermōe necnō cantilenas: vel rithmos edere vel dictare aut publicare presūperint in infamiā et detractōe status ordinis fratrum predicatorum et minorum sunt excōicati: a qua excōicatione non possunt absolui: nisi personalit' sedi apostolice se pntent. Alex. in priuilegio: ex alto. Et in alio: nō sine multa.

Cōtra predicantes docētes et defēdentes q; predicatorum et minores nō sunt in statu perfectionis.

Quicūq; predicare docere v'l' defensare presūmūt q; predicatorum et minores nō sunt in statu perfectōis: et q; nō liceat eis de elemosynis viuere: et q; non liceat eis predicare: vel cōfessiones audire d' licētia summi pontificis et aliorum p'latorum inferiorum et rectorum ecclesiarum aut sacerdotum parochialium cōsensu minime r'quisito sūt excōicati: a qua sentētia nō possunt absolui: nisi psonalit' sedi apostolice se presentēt. Alex. vt. s. Et in alio. non sine multa.

Quicūq; presumunt in locis predicatorum violentiam dānabilem exercere sunt excōicati.

Quicūq; presūmūt i loc' nrif violētia dānabilem exercere eo ipso excōicationē icurrūt a qua sentētia absolui nequeūt: nisi

p' sedē apostolicā: vel p' cōseruatores nostro ordini deputatos. de. in quibusdam locis. Et Alex.

Excōmunicatio contra retinētes apostatas predicatorum in monasterijs suis nisi eos.

Quicūq; in monasterijs vel ecclesijs suis detinent apostatas ordinis predicatorum: nisi eos eiecerint postq; eis p' fratres nostros ne eos detineant fuerit denunciatum sunt excōmunicati. Boni. in prin. Virtute.

Itē frēs minores q; psumūt recipere fratres ordinis nostri p'fessos sine licentia summi pōtificis faciēte exp'ssa d' idulto huiusmodi mētionē: v'l' nisi prius p'p'or' suoz licētia petita fuerit et obtenta sūt excōicati. de. ad minores quos vos. de eremitanis.

Idem de eremitanis. Alex. ad eremitas. vestram. Item magistri rectorum artium et scholares studij parisiensis q; excludē molitur publice v'l' occulte frēs predicatorum v'l' minores a p'ortio vniuersalis studij parisiensis sunt ipso facto excōicati a qua excōicatione absolui nequeūt: nisi psonalit' sedi aplice se pntent. Alex. ex alto.

Excōicatio i fauorem mendicantium de transferendis fratribus: et est papalis.

Nullus religiosus de ordini v'ibus mendicantium quocūq; cuiuscūq; status conditiōis vel religionis existat: quocūq; et quālit' cūq; possit v'l' debeat virtute cuiuscūq; licentia ac indulti aplice seu penitentiarie pape legatorum et nunciozum sedis predicte curam gerent' v'l' alia quavis auctoritate: hacten' etiā per

bullas apostolicas facultatū quorū
uis tam legatorū z nuncioꝝ sedis p̄
fate: necnon z p̄narie huiusmodi p
tempore curam gerentis q̄ aliorum
quorumcūq; sub quavis auctoritate
aut potestate maxie d̄ transferendis
fratribus: aut aliq̄b̄ p̄sertiꝝ ordinū
mendicantiūz p̄fessoribus in genere
vel ī specie ab ordinib̄ huiusmodi mē
dicantiūz ad monasticos ordines v̄l
s̄b quacūq; verborū receptiōe appare
ant admitti: aut recepti p̄ aliq̄s etiā
superiores ordinis seu mōasterij aut
loci monastici: seu al̄s in monachūz
vel frat̄e alicuius ex ordinibus mo
nasticis: tam sancti Benedicti q̄ cī
sterciensis Camaldulensis valisum
brose canonicorū regularium sancti
Augustini: vel alijs expressis vel nō
exp̄ssis: ordine chartusienſiū d̄taxat
excepto sub pena excoīcationis: ī quā
tam recipientes q̄ recepti ip̄o facto
incurrant: z a tali excoīcatione non
possint absolui citra sedē apostolicā
p̄f̄ q̄ in mort̄ articulo: z nihilomi
nus aliter facta non tenent z nullius
existant efficacie v̄l momenti. Ex cō
cilio constantiensi sub Martino. 5.

Excoīcationes plures que cōtine
tur in processu qui fit annuatim ī cu
ria in cena domini: z pape referuat
absolutio.

Ca. 74.

Artinus eps seruus seruoꝝ
m̄ dei: ad perpetuā rei memo
riā excoīcam̄ z anathemati
zam̄ ex parte dei oīpotēt̄ p̄f̄: z filij
z sp̄s sancti: Auctoritate quoq; bea
toꝝ Petri z Pauli apostolorū eius
ac nostra omnes hereticos gazaros

Patarinos pauperes de lugduno
Arnoldistas Sponistas passagios
Uidesistas Uisistas Fraticellos: z q̄
libet alios hereticos quocunq; nomi
ne censeantur: ac omnes fautores re
ceptatores z defensores eorūdem.

Item excoīcamus z anathe
matizamus omnes qui in terris suis
noua pedagia imponunt. Itē excoī
camus z anathematizam̄ oēs
falsarios bulle seu litteraz apostoli
caꝝ supplicationem gratiam z iusti
ciam continentiu: per summū ponti
ficem: vel vicecancellarium: seu gerē
tes vices vel officium vicecancellarij
sancte Romane ecclesie d̄ mandato
eiusdē summi pontificis: aut gerent̄
officium predictorum signantes sup
plicationes easdem. Itē excoīmu
nicamus z anathematizam̄ piratas
z latrunculos marinos: z receptato
res eorū: z illos qui equos arma fer
ruz lignamina z alia prohibita dese
runt sarracenis: quibus christianos ī
pugnāt. Itē excoīcam̄ z ana
thematizamus impediētes: seu īna
dentes victualia seu alia ad vsū Ro
mane curie necessaria adducēt̄: v̄l
ne ad curiam ipsam adducantur: v̄l
deferant īpediētes: seu perturban
tes: z qui talia defendunt vel faciunt
cuiuscūq; fuerint ordinis preeminen
tie aditiōis v̄l status: etiā si pōtifica
li regali reginali: aut quis alia eccle
siastica vel mūdana fulgeat dignita
te. Itē excoīcam̄ z anathematiza
mus oēs illos q̄ ad sedē aplicā veniē
tes z recedēt̄ ab eadē: necnō illos q̄
iurisdictionē ordinarīā vel delegatā
aliquā n̄ habēt̄es in eadeꝝ curia mo
rātes temeritate p̄p̄ia capiūt spoliāt

z detinent: aut ex proposito delibera-
 to verberare mutilare: vel interfice-
 re presumunt: z qui talia fieri faciunt:
 seu mandant. Item excommunicamus
 z anathematizam⁹ omnes z sin-
 gulos cuiuscunq; status gradus pre-
 eminentie aut conditionis existat: eti-
 az si pontificali regali reginali: aut q-
 nis alia ecclesiastica vel mundana p-
 fulgeant dignitate contra formas et
 effectum sententie generalis constan-
 tienses concilij: per quam danate me-
 morie Petrus de luna qui olim Be-
 nedictus tertius a nonnullis in eius
 obediencia dicebat iudicatus scisma-
 ticus z hereticus: z ab ecclesia dei p-
 cius: omniq; iure qd i papatu habere
 pcedebat: oisq; dignitate z honore ec-
 clesiastico priuatus fuit: ac post z co-
 tra inhibitione eiusdem concilij z huius-
 modi sniaz ac dicti Petri obitu i isti
 delitate z errore ipsius Petri ne p-
 stedit: aut als quolz credentes: aut fa-
 uentes publice vl' occulte: ac et scisma-
 ticis: z diurnu i eode concilio z apd
 vniuersale ecclia: z p ratihabitoe gna-
 lis concilij dicte snie z pnuatoe pcessu
 um desup habitoz sublatu z extinctu
 pnuare conates: necno oes z singu-
 los i vicinu eiusdem De. succedentes: eo-
 ruz receptores vl' receptatores z fau-
 tores cuiuscunq; stat nobilitat] excel-
 lencie: vl' pditionis existat: et si pontifica-
 li regali reginali: aut alia quis eccle-
 siastica vl' seculari sint pditi dignita-
 te: ac pscientes z pstatas eiusdem i pre-
 misso errore quocunq; z qlitercunq;
 auxiliu z piliu vl' fauore: et eos qui
 scient p oia terras z loca eoz ditoi
 subiecta pstat] scismatic] z precipue i
 castro panischole z tirescen. dioc].

existetib⁹. Illos et q ipsis videst] z
 vlist] qcuq; virtualia aut pfidia pu-
 blice vel occulte p se vel p suos subdi-
 tos afferri faciat vl' pmittat pib⁹ ex-
 cois z anathemat] viculis in odam⁹:
 iposq; oes z singlos declaram⁹ pnu-
 atores vl' fautores scisimat] z hesisiat
 q; oi bnificio dignitate z honore eccle-
 siastico ac mudano denuciam⁹ fuisse
 z ee puatos. Itc excoicam⁹ z anathe-
 matizam⁹ oes illos q p se: vl' p alium
 seu alias quascunq; psoas ecclesiasticas
 vel seculares ad romanaz curia sup
 eaz causis z negocijs recurrentes: il-
 lasq; in eadem curia psequentes: aut
 pcuratiois negocioz gestores aduo-
 catos vel pmotores ipsoz: vel etiam
 auditores seu iudices sup dict] caus
 seu negocijs deputatos occasione ca-
 ru seu negocioz huiusmodi vberat
 mutilant vel occidunt: aut bonis spo-
 liat cuiuscunq; pzeeminie dignitatis
 ordinis pditionis: aut status fuerit: et
 si pontificali regali reginali: vl' qua-
 vis alia pfulgeat dignitate. Itcz
 excommunicamus z anathematiza-
 mus omnes mutilantes vulnerantes
 z interficientes: seu capientes z deti-
 nentes: seu depredantes romipetas z
 peregrinos ad Hierusalez causa pe-
 regrinatiois z deuotionis accedentes
 z in ea morantes z recedentes ab ipa
 Et in his dantes consilium auxiliuz
 vel fauorem: eorumq; bona confisca-
 mus. Item excoicamus z anathe-
 matizam⁹ omnes illos qui per se vel
 per alium: seu alios directe vel indi-
 recte sub quocunq; titulo: vel colore
 occupant detinent vel hostiliter di-
 scurrunt seu innadunt: aut occupare
 detinere vl' discurrere hostilit plun ut

in totum seu in partem Illam vrbem Regna Sicilie. Trinacrie. Illas Sardinie: cōfice: terras circa Garum: Patrimoniuz beati petri i Tuscia: Ducatum spoletanum: Comitatum Venafini: Sabine: Marchie: Anchoſi: Maſſe: trabarie: Romādi ole: atq; maritime provincias: ac terras specialis commissionis: et Arnulfoz: ciuitates quoq; noſtras: Bononiensem: Ferrariensem: Bāuentanam: Perusiſnam: Auinionem: Ciuitatem castelli: Tudertinam: et alias ciuitates terras et loca: vel iura ad ipsam ecclesiam spectantia et pertinentia: et adherentes et fautores: et defensores eorum: seu in his dantes eis de auxiliium consiliium vel fauorez: non obstantibus quibuscunq; priuilegijs et indulgentijs: ac lris aplicis generalibus vel spcialib⁹ eis vel eoz alicui alteri vel aligb⁹ cuiuscunq; ordinis cōditionis dignitatis et peninētie fuerit: et si vt p̄mittit pōtifficali regali regiali seu quis alia ecclesiastica: vl⁹ mūdana p̄fulgeāt dignitate a predicta sede s̄b quauis forma vl⁹ tenore p̄cessis: q̄ ex cōicari anathematizari nō possunt p̄ lras aplicas non facientes plenam et expressā: ac d̄ verbo ad verbū d̄ indulgentijs: ac ordinibus locis nominibus p̄prijs cognominibus et dignitatibus eorūde mentionē: nec non cōsuetudinib⁹ obseruātijs: scripti et n̄ scripti: ac alijs cōtrarijs quibuscunq; p̄ q̄ d̄ huiusmodi n̄fos p̄cessus ac sentias quomin⁹ includant in eis se iuuare valeāt et tueri: et q̄ quo ad h⁹ prius tollim⁹ et oīno reuocam⁹: d̄ qb⁹ qdem sc̄tētēijs nullus p̄ aliu q̄ p̄ romanū pōtiffice: nisi d̄taxat i mort] articulo

cōstituit⁹ absolui possit. Nec etiā tūc nisi de stando sancte matris ecclesie mandatis satisfactio: vel sufficiēt cautione prestita. Illos autem cuiuscunq; fuerit p̄eminentie dignitatis ordinis conditionis aut status: etiā si pontifficali vel alia quauis dignitate p̄ditos: qui contra tenorem p̄fētium talibus vel eorum alicui seu aliis quibus beneficium absolutionis imp̄dere de facto p̄sumpserint: ex cōmunicationis et anathematis sententia inodamus: eisq; p̄dicatōis lectio nis administratōis sacramentoz et audiendi cōfessiones officia interdīcimus. P̄dicētes apertis trāsgressoribus et contēptoribus sup̄ascriptis nos grauius contra eos sp̄ualit⁹ aut temporaliter prout expedire cognouerimus p̄cessuros. Ut aū huiusmodi nostri p̄cessus ad communem oīum noticiā deducātur chartas siue mēbranas p̄cessus cōtinentes: eosdem basilice sancti Petri de vrbē: nec non sacri palacij apostolici: vbi i p̄tiaz moram trahimus valuis seu hostijs ac liminibus faciemus affigi: seu appendi: que p̄cessus ipsos suo quasi sonoro preconio et patulo iudicio publicabunt: vbi q̄ p̄cessus huiusmodi contingant q̄ ad ipsos p̄uenerint: nulla possunt excusatione pretendere: vl⁹ ignozantiam allegare: cum nō sit v̄l simile quo ad ipsos remanere incongnitum quod tā patienter publicat. Nulli ergo omnino hominum liceat hanc paginam nostre ex cōmunicatōis: anathematis: declaratōis: cassationis: irritationis: annullatōis: euacuatōis: iterdicti et p̄stōis infringē: vl⁹ ei ausu temerario cōtrahere.

Sigs autē attētare presūperit indi-
gnationem omnipotentis dei: et bea-
torum Petri et Pauli apostolorum
eius se noverit incursum. Datum
Rome ꝛc.

Ad quid sit dignitas personatus et
officiū et eorum differentiam.

Uia in isto et alijs preceden-
q tibus capitulis fit mentio de
dignitate: vel personatu: vel
officio: ideo ad declarationem horum
vocalorum put sumunt a canonistis
nō quō dicit Archi. super. c. i. in. 6. de
Inueta. sic: Dignitas ecclesiastica co-
gnoskitur pluribus modis. Primus
est cum quis habeat administratōez
rerum ecclesie cum iurisdictione. di.
89. volumus. et c. diaconum. Secū-
dus modus est quā habet nomen di-
gnitatis et prelacionem siue preroga-
tiuam in ecclesia sua tam in choro quā
in capitulo: sed habet administratio-
nem rex vel iurisdictionem sicut in ar-
chidiaconatu parmensi. Tertius mo-
dus est quā ex consuetudine ecclesie ha-
betur aliquis in dignitate: quia si cō-
suetudo in ecclesia est pro dignitate
debet haberi di. iz. consuetudo. Perso-
natus vero cognoscitur quā quis ha-
bet prerogatiuā in choro in capitulo
in operatiōibus in processionibus in voc-
andis et similibus plus quā alij canoni-
ci sui ordinis: et nō tñm quā illi qui sūt in
dignitatibus constituti qui in predictis pre-
rogatiuis pferunt eisdem: pnt h colligi
ex predictis decretis. de elec. Duduz et
de pbc. de multa. Officium autē aliqui
ponit pro dignitate et personatu: sicut p-
ex eo quō habet de pbc. ad hec. Itē illi
qui habent potestatem secularē dicuntur habere of-
ficiū. Itē hi quibus concessa est dispensatio.

Itē tabellionatus. Itē ministeriū et ob-
sequiū. Itē actus corrigētis et alijs multis
modis. Cognoscit et offm quā quod h-
on- annexū sine honore et prerogatiua
honoris sic iudici pcuratores castal-
di et his similibus habet. i. q. 3. saluator.
vicedominus qui h- epatus disponē: dicitur
habere offm. Si autē h- iurisdictionē cū
administratiōe sat potest dici quod sit di-
gnitas ut camerarius pape. 3. cogno-
scit officiū pro consuetudine ecclie sic
dictū est de dignitate: vñ quā illi de ec-
clesia habet illud de consuetudine pro
officio simplici: et nō pro dignitate vel
personatu. Dico tñm quod quicquid h- digni-
tate h- personatu: sed nō cōuertit. pro-
sonatus vero dicitur curatus alicuius ecclesie pa-
rochialis: et tales non sunt in digni-
tate aliqua. i. q. 3. questus. secus autē in
archiepiscopatu propositis decanis paro-
chialium ecclesiarum: de quibus habet. 50. di.
in capite. Ad illos dico in dignitatibus
constitutos: et istud nomen personatus est
sz vulgare Anglie: in puincia dicitur
pores: in terra laboris abbates. Nec
Archi. Quia nimis et si bonum sit.
De. de anch. sup. de. si dignitatem de-
preben. sic dicit: quid sit dignitas
Guil. dicit quod est quāda peminentia quo-
ad fore contentiosū in ecclesia gradu
tenēs: quā quā personatus ab honorificen-
tia in quā potest personatus: quā: offm ab ipo
officio quō exercet denotat: et de offi.
cū accessissent. Quāque assumit sua pro-
pria et specialia notia: ut hoc nomen cu-
stodia: succentoria: decanatus: pre-
positura et similia. Et noie autē nō de-
bem ista iudicare: sed ex effectu qui
colligitur ex actibus et exercitio in quibus
versatur: et ex talibus iudicatur: vñ si sit
dignitas: vel ne: extra de verbo. signi.

Intelligentia cū ibi notatis: et sufficē ad hoc q̄ sit censenda dignitas etiaz si in modicis causis iurisdictionem habeat: sicut habet i pictaucti ecclia archiepiscopi bytēi. Nam excoīcat suspēdunt et absoluunt. Et sic ppter talem gradum dicuntur habere dignitatē: et sic sunt exclusi a pena capituli: licz canon. de elec. c. statumus. lib. 6. Si autem nullam iurisdictionem habet sed tantum visitant: et postea ipsi referunt episcopo sicut testes synodales: de quibus. 35. q. 6. episcop. Tunc censentur habere simplex officiu et non dignitatem fm̄ Huil. et Lau. Sciendum q̄ his diebus reuocata a quibusdam diuulgata fuit quedam ex uagans que dicit emanasse a Jo. 22. in qua erat lata sententia excoīs in mulieres capillos alienos deferētes: cuius absolutio pape referuabatur: q̄ quesita in registro inueniri nō potuit: et si reperta fuisset: puto ipsaz non ligasse: quia habuerant mulieres iustaz causaz ignorantie: cum notificata huic generationi non fuerit: Fluxerunt autē cētū anni: vlt̄ circa a tpe pdicti Jo. nec huiusmodi quoq; positina docē nō p̄t rō nālis. S3 etia Eugenius quartus q̄ nūc regit ecclesiam voluit et declarauit nō tenē illā sententiam: et bene q̄ hoc esset laqueum in scē nō puidere salutem animaz que in periculum eaz verteret fm̄ Jo. et Tho. 27. q. i. Viduas.

De causa materiali excommunicationis.

Ca. 75.

q̄ Via de singulis excommunicationibus que habentur i iure bucusq; tractatus est sa

tis prolixē respectu operis. Ideo residuū h̄ materie. s. d̄ excoīcatioe: breuissime expediā: et q̄ pdicta pertinet ad causā q̄si materialē excoīs: iō ad ipsā q̄si causā malē p̄tinctia ponam. Et exinde d̄ cā formali: et d̄ efficiēti et finali: et cū his d̄ ḡbusdā ad pdicta sequētib;. Ad q̄ excoīcatio maior fieri n̄ d̄z ab hoīe nisi p̄ p̄cto mortali s3 Tho. et De. i. 4. di. 19. Et q̄ i dāni ficādo aliquē c̄t corporalit: siue i rebus tpalib; aliq̄s mortalit peccat. Jo p̄ dāno tpali c̄t p̄t q̄s excoīcari: s3 q̄ excoīcatō ē grauissima penaz: iō n̄ d̄z isligi c̄t p̄ mōtali: nisi cū fuerit cōtumax: Tho. Nec autē contumacia fm̄ Rai. triplex iuenit. Pr̄ia i n̄ veniendo ad iudiciū postq̄ fuerit vocat; vlt̄ adinōit; p̄ iudicē trib; edict; vel vno p̄ oib; q̄ p̄tēnit: vel veniendo s3 maliciose se occultādo: vel ipediēdo: ne possit ad eū citatio puenire: et vt li. 1. nō p̄t. qm̄. Secūda ē q̄ citat; ad iudiciū venit: s3 n̄ vult stare iuri: vel al̄s q̄n̄ finitā cause examinatōz p̄taci ter et illiāat; recedit. et. q. 3. certū. Tertia ē q̄n̄ offēs ei; ē manifesta: vt iustus a iudice n̄ vult emēdare: et d̄ v̄b. sig. ex parte. Idē Hoff. Et nō q̄ De. d̄ psal. in. 4. di. 18. q̄ cū excoīcatio nō sit infligenda: nisi pro mortali: q̄ ille solus iudicio ecclesie est p̄cedendus qui iudicio dei credit; p̄cisus cum sententia iuris non sit iniusta: potest homo formare conscientiam suam q̄ vbi nō peccat mortaliter: nūq̄ incurrit sententiam iuris. Et quis iniuria dicitur esse quod nō iure fit Ideo non debet vbi iura nascuntur inde nasci iniurie occasio. C. Unde vi. l. meminert.

Unde cū sit iniuriōsa excoīcatio q̄ fertur sine mortali: nō est snia iuris vbi nō est mortale. Excoīcari potest quis pro inuasiōe: vel retentione rerum ecclesiasticarū: d̄ resti. spo. pisa. nis. iuxta notata ibi per Inno. Excoīmunicari potest prelatu pro iniuria sibi facta. 23. q. 4. Huiusmodi. Excoīcare potest ordinarius p̄ defēsa fratris sui: de sen. ex. dilecto lib. 6. Excoīmunicari quis potest propter negligētiā: de consecra. di. i. nemo. 30. de ligna. Excoīmunicari pōt dominus propter contumaciā serui v̄ procuratoris: vt lite non conte. c. i. d̄ dolo et contu. c. 2. et cum modificatiōe ibi nō. 30. de lig. Excoīmunicatiō facta in genere valet causa expressa: et propter contumaciā capituli excoīmunicātur singuli de capitulo culpabiles. de sen. excoī. romana. lib. 6. Excoīcationsis sententiā tribus modis d̄ iniusta. s. ex cā. ex aīo. et ex ordine. Ex cā quidē vel quia nulla pretenditur i snia: v̄ si p̄tēdit vera non est. vel si vera sit non est sufficiens: et ratiōnabilis: vt ex eo. sacro. 2. dicitur iniusta ex aīo: q̄n. s. et si cā exp̄matur v̄a et rōnabilis: nō t̄n ex zelo iusticie sed indignationis inuidie v̄ odij ab excoīcatore pmulgat. ij. q. 3. illa. Et extra de sen. ex. cu3 medicinalis. li. 6. Ideo tutū cōsiliū est q̄ sigs offēdit n̄ p se s̄ p aliū q̄ charitatiue moneatur sniaz pmulget. Vel si p se vult facere hoc ad minus nō faciat hoc du3 mouet. Si permittat motū forte colericū aliq̄stulū residere. 3. ex ordine dicit iniusta: q̄n et si vera cā et rōnabilis p̄tēdat: et p̄ferens charitatiue moneat: attamē n̄ p̄cessit admoni-

tio cōpetens: vel non fuit facta corā personis idoneis: extra. eo. sacro. Admonitiōez cōpetentē intelligas ad arbitrium iudicis: sine trinā: sine vnam. p omnibus: maxime in notorijs. Pe. et Rai. Modus autem et forma que debet seruari hodie in inferendo excoīcationsē habes in se. c. Quāuis autē p̄ferēs sniaz excoīcationsis iniusta q̄cūq; predictoz modoz. grauitē peccet: et diuersimode puniatur in iure: t̄n talis sententiā tenet et ligat q̄stum ad ecclesiā militāntem nisi sit lata a iudice: qui nō habebat super illo canonicā iurisdictionē vel alia de causa esset nulla s̄ Rai. v̄n quādo nulla sit talis sententiā v̄ de in se. 5. Excoīcationsis sententiā ipso iure nulla est in nouem casibus. Primus ē si ille q̄ tulit eā n̄ habebat d̄ hoc potestātē: vt q̄ nō erat ei in dex. ij. q. 3. sententiā. Vel erat excoīcatus et huiusmodi. 24. q. 1. audiui mus. Similiter et s̄m Rai. Intrusus et suspēsus et a iurisdictione alienus excoīcare non potest. iz. q. 2. alienationes. Si tamen crimen talium esset occultum toleranda esset eoz s̄tentiā licet nulla: q̄ diu crimen eorum ē occultum: et ab ecclesia tolerantur illi ar. 8. q. 4. nonne. Dicitur autē intrusus qui nō fuit electus a maiorī parte eligentiū. De suspēso autē dicit beatus Tho. i. 4. esse v̄ez: q̄n ē suspēsus a iurisdictione: vel ab ordine et iurisdictione: secus si ab ordine t̄n. 2. est quādo est lata snia p̄ appellatiōē legitimā s̄l̄ et si prelatu dicat: excoīco te si appellas: vel preparaueris te ad appellādū. Talis sententiā nō t̄z cū q̄l3 oppressus possit appellare s̄z Hosti.

Si autē dicat iudex: excoīco te si ha-
bes res furtiuas t3 excoīcatō si habe-
res res illas nec suspenditur per ap-
pellationem. Si tñ occultū est furtū:
ecclesia non te vitabit: qz nō iudicat
d̄ occultis. 3z. di. erubescat. Terti^o
est qñ continet intolerabilē errorem
extra. e. per tuas. z in hoc z in prece-
denti casu ille qui eos proponit: etiā
si nō petat absolutionem debet audi-
ri: vt in. d. c. per tuas. S3 si ad caute-
lā petat absolutionē non debet vene-
gari: quāuis aduersarius v^l excoīca-
tor se opponat: nisi dicat eū excoīca-
tum pro manifesta offensa: quia tñc
dabitur sic dicenti terminus. 8. diez
z si probauerit n̄ absoluetur nisi pre-
stet emēdam: vel det cautionez d̄ pa-
rendo iuri. Si offensa dubia ppona-
tur: sed tñ pendente probatione pma-
s. illius qui sic fuerit excoīcatus debz
euitari i illis omnibus: que vt actor i
iudicijs attētauerit: extra iudiciū vō i
officijs postulatiōib⁹ electiōib⁹ z alijs
legitūmis actib⁹ d3 admitti: e³ eo. l3. li.
6. q^o si appellationē sup h^o n̄ fuerit p-
secut⁹: vt debuit. j. tps statutuz a iure
v^l a iudice z ipe fuerit excoīcat⁹ noīa-
tū z exp⁹se elapso dco tpe d3 denūcia-
ri: z tā i iudicialib⁹ q̄ ex iudicialibus
actib⁹ remoueri: donec ipi⁹ s̄ntē docu-
erit nullitatē: e³ e. l3. li. 6. Quart^o
casus est quando aliquis excoīcatus
caret illos q^o excoīcatus participaret
nō in crīe: s3 in locutiōe: z alijs casib⁹
qbus incurrit minoz excoīcatō. Itā
talī s̄ntā nō valet: nisi premissa trina
admonitiōe: vel vna p tribus: v^l nisi
exp⁹mant noīati ipsi admonendi: e³
eo. statutū. z. c. cōstitutionē. lib^o. 6.
Quintus ē qñ prelati iter dicerent su

is s̄dit⁹: ne exponat suis superiorib⁹
aut legat⁹ se. ap. aut inq̄sitorib⁹ status
ecclesiaz suaz: sine mōasterioz: z d̄
h^o: ferrent s̄ntam excoīs: e³ d̄ offi. in.
oz. qz pleriqz. li. 6. z nō q̄stū ad tertiū
casū q^o itolerabilis error ē fm Rai.
cū sic dic iudex: excoīco te: qz credis
i deū: v^l qz n̄ fornicar⁹: v^l qz obedis
platis tuis z hi⁹. z. q. 3. si is q^o p̄est
Idē De. Hoff. z Ho. i sū. g addūt e³
q^o itolerabilis error dici p̄t qd3 pec-
catū mortale. Idēz cū exp⁹se s̄ ius p-
nūciat: vt. z. q. 6. §. difinitiuā. Idē
tñ Hosti. in glo. sup. c. p tuas. dicit q^o
s̄ntā nihilominus t3 qñ p̄nūciat p̄tra-
ius: nisi ille error in s̄ntā exp⁹mat⁹
n̄ fuerit appellatiōe suspēsa. S3 si er-
ror ē i fco: vt cū dicit: excoīco te p̄p̄-
tale peccatū cōmissū: qz t3 s̄ntā. Huil.
e³ dicit q^o si pla⁹ dicat excoīco te: qz
fecisti furtū: cā tñ n̄ feceris: t3 s̄ntā: vt
z. q. 3. c. i. qz n̄ ē error itolerabilis ex-
pressus: nam talis cā si falsa sit: est tñ
possibilis. z q̄uis quo ad deum noī
sit ligatus: s3 quo ad ecclesiā: peccat
mortalit⁹ si cōtēneret: e³ eo. per tuas
Et iō cōsulēdū ē tali f3 Rai. vt susti-
neat excoīcationē patiet̄er humilit⁹:
z deuote. s. se nō ingerendo diuinis:
aut cōioni fidelitū: offerēs se ad cano-
nicā satisfactiōe: si i aliquo offēde-
rit: z instāter petat absolutionē. Idē
Tho. Inno. z Ber. Item dicit De.
d̄ perusio q^o si superior p̄cipit mibi
aliquid iniustū: non tñ mortale: puta
q^o dem sibi librū menz non teneoz il-
li parere. Si tamē excoīmunicet ligō
consulēs tamen mibi vt illius iniusto
mandato nō pareā: nō ligatur: quia
nō participat in crimine. Jo. an. e³
de sen. ex. presenti li. 6. super verbo.

ad cautelam. potest omnes predictos casus
 et addit etiam istos quatuor. Primus cum
 quis excoicatur a delegato in delegantis
 intentione. d. preb. c. vlt. Secundus si
 feratur a violente interdictum hominis: et d.
 ex. pre. tanta. Tertius ubiqueque plures
 subditum suum excoicatur in tenorem priuilegij
 sui d. priuilegij. capella. Quartus
 si feratur a delegato impetrato ab ex-
 coicatio in casu non permisso. l. 6. d. of-
 fi. i. u. or. plerique. Isti tamen casus additi vi-
 dentur prohiberi sub primo. Dicit etiam
 de. d. pal. in. 4. q. q. sapientibus no-
 tum est sententiam esse nullam: quis apud vul-
 gus nesciat: potest homo non seruare eam
 in occulto sed in publico. Debet et ser-
 uare quousque scandalum rationabiliter seda-
 uerit: ut sicut aliquis publice excoicatur
 et publice denunciatur: ita ex aduerso
 ipse publice causa que sententia non valet: pu-
 ta appellatione: vel alias iusta causa
 que facta amplius non est scandalum pusil-
 loz sed periculosa: et ideo est retinenda.

De causa formali: siue d. modo faciendi
 excoicationem. Ca. 76.

Prima autem excoicatio: seu modus
 quo fit tenenda. Si d. sententia car-
 nonis queritur hic. fm. Hosti.
 hec profert eo ipso quod aliquis in factum
 damnatus per canones sub pena excoicatio sci-
 dit. De sententia excoicatio que profertur ab homine
 in summa confessione. l. 3. c. ti. q. 68. d. q.
 consuevit fieri sic sententia excoicatio: Prop-
 ter tale vel tale causam excoico te: vel tale
 vel excoicam? in scriptis huiusmodi: quod
 istis verbis vel expollicetur? d. q. uti excoi-
 catio: ar. ad h. 2. q. 6. §. diffinitiva. Un-
 de Bai. dicit non approbo sententiam quorundam
 simplicium sacerdotum dicentium: Denun-
 ciamus tale excoicatum: et tamen nunquam

excoicauerunt eum: et licet talis enun-
 tatio sit ab illis quibus fit denun-
 ciatio: quia ipsorum non est iudicatio
 utrum sit excoimunicatus: nec ne. Ta-
 men si d. hoc agatur extra formam iu-
 dicij non reputabitur excoicatus per
 verba: nisi alias probetur excoicatus. Et hoc
 satis traditur: et d. sen. ex. cu. medicina
 l. 6. Ad quod est alius modus ex-
 coicationis: quod si persona ignoratur que
 furtum vel aliud maleficium fecit: tunc
 fit excoicatio in generali sub hac forma
 Quicumque fecerit furtum nisi restituat:
 vel quod aliquid scit nisi reuelat. Item talem
 terminum per primo 2. et 3. edicto datur.
 ipso facto fit excoicatus: vel aliquid
 simile: extra. e. a nobis. Et nota quod
 aliquid scit de materia propter quam
 lata est sententia excoicatio modo predicto
 Hosti. non tenetur reuelare danum passo
 sed prelo ecclesie. 35. q. 6. epus in sy-
 nodo. Sed nec ipsi prelo debet re-
 uelare publice si solus reuelator scit
 et probare non potest. q. 7. plerumque. Sed
 secrete cum prelo habeat corrigere
 re criminosos. ar. 22. q. 5. hoc videtur.
 Primo igitur sciendum quod cum sen-
 tentia excoicationis aliquando fit la-
 ta a iure: aliquando a iudice: siue ab homine
 ut dictum est supra. Dicit Hosti. sententia
 esse vel fieri a iure cuius ab eo qui potest
 constitutionem facere: vel generale: ut papa: vel
 particulare: ut legatus archiepiscopus episcopus
 vel concilium provinciale a iure statuerendi
 constituitur aliquid in perpetuum: et
 generaliter in omnes subditos suos
 et statutum illud roboratur per sen-
 tentiam excoicationis in futuros transgres-
 sores illius statuti. si. verbi gratia: Ex-
 coicamus omnes hereticos: et qui exer-
 cebunt usuram: vel tale aliquid committet

Sententia v̄o iudicis vel hoīs d̄r eē
q̄ p̄fert p̄ cōtumacia v̄l offēsa p̄re-
terita v̄l futura nō tū itētiōe p̄stituti
onis faciēde ḡn̄alis aut p̄petue. Sed
vt alicui particulari persone: vel per
sonis ad vitaz eozum: vel vt alicui ne
gocio consulatur ad tempus: sicut si
dicatur: Excōmunicamus omnes il-
los qui vsq; ad hoc: vel vsq; ad illud
tempus cōicabunt: vel facient guer-
ram: vel illos qui interpellabūt tales
moniales d̄ turpitudine ⁊ huiusmōi
Et nota q̄ debet p̄mitti excōmuni-
cationi trina admonitio vel vna pro
tribus: als̄ iniusta est: ⁊ iudex suspen-
sus est ab ingressu ecclesie: extra. eo.
Sacro. Et debet habere tempoz cō-
nēnientia interualla: nisi facti necessi-
tas aliter suaserit. Et debet fieri i scri-
ptis p̄tinentib; causā excōicatiōis. Et
excōicator exēplum scripture huius-
modi tenet excōicato tradē. .j. mēse
si sup̄ hoc fuerit regit;: als̄ excōica-
tor ē suspēsus: et a diuinis p̄ mēsez: q̄
qdē si exequat̄ irregularis efficitur
nec nisi p̄ papā cū eo poterit dispēsa-
ri: et. e. l. u. medicinalis. lib. 6. Sz be-
pene nō tāgūt ep̄os: cū nō fiat sp̄calis
mentio d̄ eis sic op̄tēt. Nihilomin⁹
tū ⁊ si illa nō seruet̄ excōicatio ligat
Jo. tū de lignano in tractatu de cen-
sura ecclesiastica dicit q̄ ē attēdēdū
q̄ h̄ contumacia sit cā imediata p̄pter
quā fert̄ maior excōicatio ab homi-
ne. Ipsa tū contumacia aliqñ h̄ ortum
a crimine. i. a sp̄cali inhibitiōe crimi-
nis facta ab hoīe. Et tūc n̄ ē op̄mo-
nitione sup̄ emēdationē criminis iaz
cōmissi vt incidat: imo statiz incidit
vt cū monet superior aliqñ vt n̄ for-
nicet cū tali: als̄ ipsū excōicat si con-

trafaciat excōicatus est. Et excōicari
pōt sine alia admonitione sup̄ emen-
datione criminis. Et ratio. nam iste
vere contumax est. aliquando contu-
macia habet ortum a crimine iaz cō-
missio: vt cum cōmisit quis crimē su-
per quo erat admonitus ne cōmitte-
ret: ⁊ sic nec lata nec cōminata sentē-
tia est in contrafacientem: ⁊ tunc est
opus monitione si contingat: ⁊ si con-
tumax fuerit poterit excōmunicari.

Nota q̄ vbi dicitur sub pena ex-
cōmunicationis nō habet vim sētē-
tie sed cōminationis: vt. l. cōmina-
tiones vel epl̄as. l. vnica. ⁊ nō. extra d̄
sagi. artem. Sed Guido dicit q̄ si
iudex dicat p̄cipio tibi sub it̄termina-
tiōe excōis: vel sub pena excōis ne or-
dines furtiue suscipias: non es excōi-
catus faciens sz iuz sz excōicandus.
Sz si fert̄ s̄miam sub p̄ditiōe: vt excōi-
camus omnes q̄ furtiue ordines su-
scipiūt: tunc es excōicatus. Ugo dicit
q̄ si aliqd̄ mandat̄ sub it̄terminatiōe
anathematis: tunc est cōminatio. Si
mādat̄ sub pena excōis: v̄l districtio
ne excōicatiōis: tūc si ē mādatū hoīs
statim ligat si hoc intendit: cui i hoc
credendū est fm̄ Ug. ⁊ Hosti. q̄ est
s̄m̄a lata. Si ē mandatū iuris: tūc cō-
trafaciens non statim ligatur. 30. di.
Per totū. Et hoc ideo quia miti⁹ agi-
tur cum lege q̄ cum ministro legis.
ff. d̄ arbi. Si cū dies. Hosti. dicit q̄ si
iudex facit canonē late s̄m̄e dicens:
Quicq; furtū fecerit sit excōicat;: ⁊
postea dicit sub anathemate phibeo
ne qs̄ furtū faciat: tunc contrafaciens
est excōicatus: et d̄ loca. c. i. alias hoc
verbū sub anathemate v̄l simile p̄mi-
natoriū ē. ff. cōminatiōes v̄l ep̄istolas
i ru. ⁊ i ni. nisi b̄ v̄ba ifcs̄ itēdēt p̄fca

sūiaz q̄ p̄ circumstias intentionē suā
 exp̄ssit p̄bari p̄t. Nec Hostiē. eē de
 consan. c. i. vñ iudices q̄i volunt ferre
 sūiam sic scribūt: P̄cepimus sub pe
 na excōis vobis exnūc quā put extūc
 ⁊ extūc quā put exnūc in vos feri
 mus. Nota etiam q̄ cum iudex dicit
 excōico vel simile semper itelligitur
 de maiori excōicatione: eē. e. si quem.
 Sola autem s̄uetudo absq̄ sūia vel
 s̄tōne non reddit aliquē excōicatus
 q̄ ille non est modus inferendi sūiaz
 excōis fm̄ Guil. Item si iudex vel p̄
 latus dicat: habeo te p̄ excōicato si in
 tendat p̄ hoc p̄ferens excōicare tenz
 excōicatio: q̄ verba intentioni deser
 uiunt: ⁊ non econuerso. zz. q. 5. huma
 ne. ⁊ sermo rei non sermōi res est s̄b
 iccta: extra de verbo. signi. intelligen
 tia. Non. n. in talibus q̄uis verba exi
 gantur ē p̄scripta certa forma verbo
 rum: sicut in sacramento bap̄tismi et
 eucharistie. concord Hosti. dices in sū.
 Non facio vim vtruz dicat iudex ex
 cōico te: vel scias te excōicatum: vel
 te excōicatum cognosce: vel hēas te
 p̄ excōicato: vel reputes te excōicatū
 vel alia quecunq̄: dū tñ voluntatem
 ⁊ s̄sensū iudicis de p̄iti exp̄mār: sicut
 alias similiter dicitur: eē de sponsa. si
 inter virū. Sed voluntas iudicis sp̄u
 alis oīno p̄ lege seruanda est. ii. q. 3.
 audī. q̄uis iniuste. Et hoc vbi ille in
 tendat p̄ talia verba excōicare: vt di
 ctum est. ⁊ si dubitat de intentiōe
 in dubio eligenda est via tutior: vt re
 putet se excōicatum esse fm̄ Hosti: et
 Guil. ⁊ sic querat absolutionem. Si
 iudex dicat excōico vnum de istis du
 obus: credit Guil. illum eē excōicatū
 de quo iudex intellexerit. Si autē sci

ri non potest: aut si vaga fuerit eius
 intentio: neuter est vitandus vt excōi
 cat. Itē dicit q̄ si iudex dicat excōico
 te ⁊ absoluo te: si simul vtrunq̄ volu
 it nihil egit: si autem vnum post alte
 ruz vtrūq̄ egit. Ad ēt cū sūia excōis
 lata ē sub s̄ditōe nō ligat anteq̄ extat
 s̄ditio s̄ Hosti. eē. e. a nobis. Et si p̄
 dente s̄ditione appelletur ⁊ appella
 tio. S̄ si pure ferē sūia non releuat
 p̄ appellationē: transfert tñ cognitio
 cause in supiorē: eē de sen. ex. p. tuas.
 Et si pendente s̄ditione desinat eē ei⁹
 subditus ⁊ sūia nisi appellet: eē b̄ so.
 compe. c. penulti. fm̄ Hosti. ⁊ Inno.
 Item si iudex precipiat alicui debi
 tori q̄ soluat infra certum terminuz
 alioquin sit excōicat. dicūt Hostiē. ⁊
 Inno. q̄ creditor non p̄t terminū p̄
 longare q̄tum ad sūiam excōis. s̄. eui
 tandā: nisi ēt iudex s̄sentiat p̄logatōi
 Et tunc si adueniēte z⁹ termino non
 soluerit iterum ē excōicatus: q̄ tmi
 n⁹ videt p̄longat cū accessozis: si tñ
 ps in p̄mo termino reputat sibi vt sa
 tisfactū: cessat tota excōicatio. Itē nō
 q̄ si is q̄ sūiam ḡnalem pmulgauit
 excōis moriat: vel a platione amone
 atur: ille qui facit postea s̄ tales sūiaz
 non ē excōicatus nisi diffiniendo illō
 statuerit. ff. de offi. p̄. l. i. Vel nisi a suc
 cessore exp̄ssie s̄firmer: eē d̄ loca. c.
 i. fm̄ Hosti. Excōicari p̄t quis etiaz
 p̄ litteras excōicato ignorante si hoc
 exp̄ssit excōicans sed non punit in
 termedio tpe si se ingerat cōioni s̄de
 lium. Jo. de lig. Sufficit q̄ sūia excōi
 tionis vel iterdicti sit lata publice ad
 hoc vt teneatur quis ad obseruantia
 eius: extra de cler. ex. mi. illud Excōi
 catio dicatur perpetua: quia nullum

sp̄s d̄inet d̄iffinituz intelligitur n̄i do
nec expiret.

De cā efficiēti siue d̄ eo q̄ p̄t vel
non p̄t excōicāre. Lap. 79.

Excōicationis cā efficiēns est
qui p̄t excōicāre. Sciendū
iḡ q̄ excōicationē ferre p̄t
in alios: non solū ep̄i ⁊ sup̄iores sed et
plati p̄ncipales collegiatuz eccl̄arū
inferiores ep̄is: vt abbates etiā n̄. Be
nedicti d̄ūmō fuerint p̄firmati: ex d̄
fimo. sicut mis. Et priores possūt ex
cōicāre singulos de collegio: alienos
etiā si in eos aliquo iure sp̄ali h̄cānt
iurisdictionē: de offi. ordi. cum ab ec
clesiaz. ⁊ ex de maio. ⁊ obe. cum i ec
clesijs. Archidiaconus et videtur q̄
possit excōicāre. l3 non sit por: ar. 25.
di. perlectis. nisi consuetudo sit in cō
trarium. Sacerdotes vero parochia
les excōicāre non p̄t nisi aliquo sp̄a
li iure iurisdictione eis p̄petat. ⁊. q. i. ne
mo. Vel nisi vbi esset p̄suetudo que
dat iurisdictionē. 9. q. 3. conquestus.
Tho. Alb. Hof. Jo. de lig. qui Jo. in
tractatu de censura ecclesiastica dicit
sic: Potestas excōicandi. p̄cedens ex
potestate clauū sine fori p̄ncipalis cō
petit sacerdoti non alio: ⁊ potestates
exercet semp cū p̄positus est cure: nisi
sit contraria consuetudo vel sup̄iorū
inhibitio. Facultas aut excōicandi p̄
cedens ex iurisdictione sp̄ali cōpetit
platis habentibus ordinariā iurisdictionem a iure cōi vel p̄uilegio vel cō
suetudine sp̄ali: vt dicit Inno. Ad h̄
sūt q̄ talis facultas cōpetat requiritur
q̄ sit clericus vel religiosus ⁊ ele
ctus p̄ vniuersitatē ecclesiasticā ⁊ q̄
ad dignitatē principalem: alias non h̄
ordinariam: nisi consuetudo vel pri

uilegiū concedat. Competit et hoc
h̄nti iurisdictionē sp̄ualē a plato eccle
siastico vt delegato. Cōpetit etiā h̄nti
ordinariā non p̄ncipaliter: vt vica
rio ordinarij: bec ille. Solus ep̄s. i. nō
inferior excōicat cū solemnitate d̄ qua
habetur. ii. q. 3. debent. Excōicāre p̄t
metropolitanus suffraganeum suum
cū sit ei⁹ ordinaris: di. iz. de his. Jo. de
lig. Excōicāre p̄t ⁊ suspendē p̄pter
p̄tumaciā ortā ep̄s i iudicio sui p̄sen
su capli: d̄ offi. dele. ex lris. Perpetuo
aut p̄pter crimē suspendē non p̄t
sine p̄sensu capli: nisi aliud sibi cōpe
tat aliquo iure sp̄ali. is. q. 7. ep̄s nul
lus. Jo. de lig. Excōicāre p̄t capitu
lum vel por sede vacāte cur succedat
cum iurisdictionalibus: d̄ maio. ⁊ obe.
cum olim. Jo. de lig. Excōicāre non
potest quis seipsū. z. q. 3. si is qui. Ex
cōicāre non p̄t fm̄ Hosti. qui viola
uit interdictum. Excōicāre non po
test mulier prelata cum careat clau
ibus: de pe. ⁊ re. noua quedam. Excōi
catio lata p̄ delegatum extra sibi cō
missa non valet. z. q. 3. ca. Jo. de lign.
Et nota fm̄ Ric. in 4. q̄ si iudex de
legatus post reuocationē cōmissionis
sibi facte excōicat aliquē anteq̄ reuo
catio cōmissionis potuerit ad eum p̄
uenire tenet s̄ntia: qz adhuc remanet
penes eū ptas sibi commissā: ex de p̄
cura. auditis. in glo. Aliqui tamen p̄
babiliter dicētes distinguūt sic. Quia
aut ille qui reuocat cōmissionem i
tendit ⁊ exprimit q̄ sit irritū ⁊ inane
q̄quid extunc p̄ delegatū fuerit aten
tatum aut non. Si p̄mo mō non tenet
s̄ntia lata postea a delegato. Si nō
remanebit sententia: bec ille. Excom
municationis sententia ab alieno ep̄o

lata ratificari non pot p ppiu epm. qz ab initio nulla fuit fm Innoce. et Bar. Bri. Excoicare non pot laicus z suspende: nisi ex delegatõe pape. tẽ enim pot di. 3z. 6. veru. Excoicare nõ pot eps ex suam dioc. z alij prelati extra territorium sue iurisdictionis fm Hosti. qz cũ non sit quis excoicã dus sine cause cognitione. ii. q. 3. nõo. Et p sequeus loc? requirit vbi pos sit sedere p tribunali. Episcopus autem existens i aliena diocesi non pot sedere p tribunali nec disponere ali quid cõtentiose iurisdictionis. 9. q. 2. epm. nisi de consensu illius ad cuius territorium se transfulit. Epi tñ expl si possunt exercere iurisdictionẽ in ali qua diocesi. s. circa subditos suos qui sic possunt absolueret z excoicare: vt de fo. compe. q̄uis in de. zi. di. deni. q̄. Quidaz tamen dicunt qz extra suam dioc. etiã pot eps excoicare: ar. 9. q. 2. archieps. forte quod concedi potest de notorijs: qz nec illa requirunt cause examinationem. 9. q. 3. 6. si. i. sũ. confessorum. li. 3. ti. 33. q. 53. Excoicare non potest prelatu eos in quibus hz iurisdictionem temporalem tñ fm Hosti. extra de offi. ordi. dilectus. Et hoc nisi habeat istud ex pũlegio specialia: vel ex consuetudine que etiã dat iurisdictionẽ. Excoicatio lata p eum qui cõi opinione non credebat excoicat? tñ erat non t3. q. 7. 6. tria. in glo. Hãz neq; excoicat? necessãma tic? neq; intrusus neq; suspensus a iurisdictione: secus si solũ ab officio nec violans interdictum excoicare põr: vt dictum est. s.

Quis non pot excoicari.
Nota qz excoicari non pot mortu?

Nam mortuus non est homo de sũ. tri. z si. ca. c. i. Excoicari. n. a canone n̄ potest: qz huiusmodi excoicatio non fertur nisi propter crimen. Et mortuus delinquere non potest: a iudice etiã excommunicari non potest. Hã talis sententia requirit monitionem precedentem. mortuus enim moneri non potest nec contumax constui. In quibusdam tamen casibus speciali bus mortuus excoicatur: z hoc ad terrore: z potius rone pcedentis vir culi q̄ pñtis: ppter qd fit negatio sepulture cõionis ofonis z b?i: vt in dcedente in crimine heresis z in notario crimine. Jo. de lig. Excoicari nõ potest iudeus vel paganus: qz nullus pot p̄dere qd n̄ hz nec re nec spe. qd verum est de cõione intrinseca sacramentorum: extra quam sunt iudei et pagani: circa quam de his qui foris sunt nihil ad nos. z. q. i. multi. Sed dõ cõione extrinseca fidelium inq̄tum aialia ciuilia z socialia: vtpote in cõmercijs z alijs actib? humanis: q̄uis directe a tali cõione excludi non possunt: ita qz exclusio terminetur in eos qz non sunt subditi p indirectum tñ possunt. s. interdicendo fidelibus cõionem talium. Jo. de lig. Excoicatio nẽ incurrere non potest papa nisi p heresim: de qua iudicari pot z deponi: di. 40. si papa. Alias excoicari nõ potest: nec ab homine cum sit superi or omnibns: di. zi. inferior. Nec a canone quia solutus est a canone q̄uis fm canones debeat viuere: nec etiã minozĩ picipando cum excoicatis: extra de sen. exc. nulli. in glo. Sed ex cõicatioẽ que sepat a deo p̄p̄ mortale bene pot excoicari: immo quia sũ

cōpatione creat⁹ est maior: sine h̄pa-
tione a deo longius sepat. Jo. de lig.
Excōis s̄nia lata p̄ statutū epi non li-
gat nec ipse nec metropolitanus ei⁹
h̄faciendo intra territoriz sui suffra-
ganeis: Lau. r. Jo. an. r. Jo. de cal. et
Pau. r. Hosti. qui in sū. sua dicit cer-
te certius ē tenendū: nec supiorē nec
p̄ferētē s̄niam fulminatorā ligari, zi
di. inferior. Idē Tho. in 4°. Contra-
rium t̄z Hug. r. Archi. r. Pe. de bel.
Jo. vero de lig. circa hoc sic dicit in
tractatu d̄ censura ecclesiastica. Ego
h̄sideraui circa r̄cordiā h̄az opionū
r. pondero largam differētiā h̄ac
s̄. an eps vt eps r. archieps vt archi-
eps incidat in statutū fulminatorium
An epi r. archiepi vt priuati r. an gli-
bet incidat in ipsuz. In p̄mo cāu cre-
derē neminez ligari: an 2° cāu vtrūq;
ligari. Subijcio exempla. Disponit
statutū q̄ quilz exercens iurisdicō-
nē in tali loco vel tpe sit excōicatus:
vel quilibet celebrans sit excōicatus.
Eps vt eps r. archieps vt archieps iu-
risdictionem exercens non sunt liga-
ti: vel eps vt eps p̄tūficaliter celebrat
vel archieps in p̄fato loco p̄hibito
non sunt excōicati. Exemplum 2° di-
sponit statutū q̄ quilibet furtum cō-
mittens: vel ad azardum ludens: vel
qd simile faciens sit excōicatus: eps
cōmittit furtum vel ludit: r. archiepi
scopus idē cum hoc faciant vt priua-
ti ligantur: r. sic possēt haberi opinio-
num concordia. Sed qz plures voc.
solenniores tenent simpliciter p̄maz
opinionem: ipsa videtur magis tenē-
da: di. 19. in canonicis. Excōicari non
p̄t subditus existens extra territori-
um sui superioris ab eo ratiōe domi-

cilij vel delicti vel h̄ctus s̄m Inno. de
fo. compe. c. si. r. Hosti. r. Pau. de le-
aza. Jo. uero in c. si eps. ii. q. 3. in p̄ma
glo. tenet h̄rium p. c. si eps. r. c. si quis
presbyter. 50. di. Idem Jo. de lig. vi-
cēs q̄ iudex citare potest subditū ex-
tra territorium citatione arbitaria: de
offi. ordi. romana. li. 6. ergo r. contu-
maz constitui: r. sic excōicari. Excōi-
cationis s̄nia lata per statutū epi vel
alterius ordinarij non ligat subdituz
alterius prelati venientem contra ipz
statutū ex territorij iurisdictionis ip-
sius: sed si verba statuti dicerent q̄ q̄
cumq; facit tale quid i territorio: vel
extra territorium sit excōicat. Sic t̄z
Jo. d̄ ligna. allegans ad hoc. c. vt aīa
rum. de r̄sti. li. 6. Nec obstat illa r̄di-
tio ēt extra territorium: qz ius d̄r ex
territoriuz qd non lz. Excōicari non
possunt nec suspendi nec inter dici fra-
tres ordinis p̄dicatoz ab epis vel ali-
is prelati ecclesie: nisi sup hoc h̄rent
spalem l̄niam r. auctoritatem pape: q̄
faceret mentionem de ipso ordine: et
si ferrēt sententias contra eos irrite
sūt r. inanes: r. hoc ex p̄uilegio con-
cesso ordini qd incipit meritis: qd est
Alexandri. Et in p̄uilegio: N̄imis
iniquē. Item cogi non p̄nt dicti h̄res
vt eoz r̄stitutionibus subijciantur. i.
epoz ex p̄uilegio Bonifa. Virtute.
Excōicat⁹ non ē subdit⁹ faciēs h̄ sta-
tutū infringens excōicationez in loco
exempto intra territorij ipsius statu-
entis. Jo. de lig. qui remittit ad dicta
in precedenti. 5. r. allegat ēt. c. lumino-
so. 18. q. 2. vbi dicitur p̄ textum. Greg.
q̄ eps non debet exercere aliquid po-
testatis in monasterio: r. glo. ibidē di-
cit q̄ loquit⁹ de exceptis. hanc opionē

tenent Jo. an. & Jo. cal. & Jo. cardi. q
 oēs disputando dicunt q subdit^o de
 linquēs intra dioel. sed in loco exēp-
 to non ligatur statuto epi infligentis
 excōicationē: puta eps statuit q igre-
 diens monasteriū sue dioel. sit excōi-
 catus: intrat q monasteriū moniali-
 um exēptaz: nō icidit talis vigore di-
 cti statuti. Archi. & Se. de senis dispu-
 tando tenent srium. Pe. de ancha. in
 lectura sup sexto: de consti. vt aiazuz
 li. 6. recitat vtranz opinionem: & sic
 concludit. Ego plene istoz dñozum
 rōnes refero in. c. postulaisti. de fo. cō-
 pe. & reduco eos ad hōcordiā sic. Aut
 platus loci exēpti ex forma priuilegij
 exēptionis hz in rōrdictionē epalem i
 loco suo exempto. Et sic vā ē opinio
 Johā. cal. & sequaciū. Aut non hz in
 rōrdictionē epalē: & sic vera est opinio.
 Archi. & alias rōez: hⁱ ibi videre po-
 tes. Ad ēt fm Laud. q subditi religi-
 osi ex septa loci in quo degunt: & ex
 eoz clausurā suoz platoz sūijs ligā-
 tur: & eis obedire tenentur. Tot^o eniz
 mundus ē eis p territorio: qz vbi cum
 qz est psōa subiecta vel potius religa-
 ta: illic se extendit ptās eoz fm Vin.
 Excōis sūia ferenda non est: vbi ml-
 titudo est in crimine: & piculū timerz
 scismatis vel scandali: di. 50. vt consti-
 tueret. 23. q. 4. ipsa pietas. Veritas tñ
 iusticie ppter scandalum postponen-
 da non est: qd sane intellige vt. s. def
 iniqua sūia. Jo. de lig. Excōicari non
 pōt collegium vel cōitas. c. romana.
 de senten. ex. li. 6. Et si fiat licet qdaz
 dicant q tenet. Alij tamen dicunt et
 melius fm Ricar. in. 4. q non tenet
 Et bene possunt excōicari singuli de
 collegio fm Hosti. puta sub his vbis

Excōico preposituz becanum & oēs
 alios de tali collegio: nec debet excōi-
 cari vnus p peccato alteri. 24. q. 3. si
 habes. Si tñ fieret tenet. 2. q. 3. inia.

Quis possit excōicari.
 Excōicari pōt impator vel pnceps
 ab epo suo. 2. q. 7. §. cuz balaā. Excōi-
 cantur regulariter post monitionez
 impator: & rex solū p notorijs: di. 63.
 valentinianus. Jo. de lign. Excōicari
 pōt ignorans & absens: & si moriatur
 anteqz scuerit liber est quo ad deuz
 qstun. s. ad sūiam: absolui tñ p^o mor-
 tem debz si apparuerit signa pstritio-
 nis illius ppter qd est excōicatus. 2.
 q. 3. nemo. Jo. de lig. Excōicari potest
 similiter archieps a subdito delegato
 si est potestas sibi a supiore concessa
 2. q. 6. si eps. d. de. non refi. ex tue. Jo.
 de lig. Excōicari pōt raptor sū mōi-
 tione premissa si rapina est manife-
 sta: & si presens est: & statim non refi-
 tuat: si absens infra tempus prefixuz
 ex de sen. ex. romana. li. 6. Excōicā di
 etiam sunt post mortem quoz scrip-
 ta continent heresim. Qd intellige nī
 si ipsa ex se submississent correctioni &
 determinationi ecclesie: vt fecit abbas
 Joachim: ex de sum. tri. & fi. ca. dam-
 namus. & etiaz qui hereticos hereds
 instituit. 24. q. 2. sane. Mali tanqz car-
 nes patride sunt a cōione fideliz re-
 secandi. 24. q. 3. resecande. qd intelli-
 gendum est de peccatis manifestis. 2
 q. i. multi. Et nisi post monitionem se
 correxerint. 45. di. sed illud. Excōicā
 di sunt qui iussa apostolice sedis non
 custodiunt & pcpue ex pteptu: di. 18.
 nulli. Dicunt. n. violatores canonuz
 blasphematores ips sci. 25. q. i. viola-
 tores. Excōicari potest quis pluris;

z per eandē causam fm Jo. an. Sa-
ciens contra canonem fulminatoriu
excoicationis ex ignorantia ipsius pu-
ta exigit quis pedagia a clericis igno-
rans excoicationē super h^o: nō excu-
satur quin ligetur sententia: ex de re
iudi. ignorantia li. 6. Qd est verū dē ca-
none vniuersalis ecclesie. Sententijs
autē p statuta ordinarioꝝ lat^o nō ligat^o
ignorātes: nisi ignorantia, fuerit cras-
sa aut supina: extra de consit. vt ani-
marum. li. 6. Et dicit Pe. de ancha. su-
per dictum. c. q. crassa z supina igno-
rantia est quando quis ignorat qd
publice factum est i ciuitate: vt di. 38.
in gn. Vel non intelligere qd omnes
intelligunt. hec enim est lata culpa:
hec ille. Et hoc intellige nisi fuerit i-
peditus non posset scire: puta q. iur-
mus vel incarceratus: z hoc non ab
alijs audiuit.

De cā finali excoīcatōis z de effe-
ctibus siue de nocumentis excoīcati-
onis. Capi. 80.

Ansā finalis excoīs ē: vt ex-
coīcat^o delictuz suū recogno-
scat z ad deū redeat. Imita-
tur enim in h^o i sinā ecclesia dei iudi-
ciū fm Tho. in. 4. di. 18. Qui pecca-
tores per diuersa flagella castigat: vt
eos ad bonū trahat: z ipsos sibi relin-
quit: vt auxilijs subtrahat quibus ad
mala p̄pediebantur suam infirmi-
tatem recognoscant z humiles ad de-
um redeant: sed ecclesia excoīcat ali-
quos sepando eos a cōione fidelium
vt erubescat: z suffragijs z alijs spua-
lib^o p̄uati p humilitatē seiplos reco-
gnocentes ad p̄iam redeat. Un ex-
coīcatio medicinalis d^r: ex de sen. ex.
cum medicinalis. li. 6. Est enim que

dam non pena culpa. Pene aut sunt
medicines fm philosophum. Et dicit
Aug. q. nulla est maior pena in eccle-
sia excoīcatione. z 4. q. 3. corripiantur
Ex hac autem excoīcatione p̄sequit^o
tur multa dāna spiritalia z tpalia.

Primo quidē puatur excoīcatus
sacramentis ecclesie. non. n. ē suscepti-
bilis alicui^o sacramēti sic ligat^o. 3. q. 4.
engeltrudam. z. p̄uatur suffragijs
ecclesie p̄pter qd incurrit triplex in-
cōmodū fm tria que qd p̄sequit^o ex
suffragijs ecclesie fm mag^o sm̄iaz
in 4. di. 10. z Tho. ibidem. Valēt
n. suffragia ecclesie ad augmentū gra-
tie eis qui h̄nt vel ad mercedū eis qui
non h̄nt: z q̄tum ad hoc dicit mag^o
sm̄iaz q. gra dei p excoīcatōz subtra-
bit. Valēt z. ad p̄tectione dei h̄n
dā: q̄tum ad h^o dicit mag^o q. p excoī-
cationē p̄tectio dei ei subtrahit z il-
lū p̄p̄si relinquit: nō n̄ ita q. oīo a pui-
dentia dei excludat: sed ab illa p̄te-
ctione q. filios ecclesie sp̄alioꝝ modo
custodit. Valent 3. ad defendenduz
ab hostib^o: z q̄tum ad hoc dicit mag^o
q. diabolo maior p̄as sentiendi dāt
in ipsū corporat^o z spuat^o: de hoc ēt
ii. q. 3. nihil. sicut dicit Aug. Nihil sic
d^rz formidare christianus hō q̄s sepa-
ri a corpore ch̄isti. Si. n. separatur a
corpore ch̄isti non ē mēbrū ch̄isti: si
non est mēbrum eius non vegetat^o
spu eius. Si tamē quis iniuste excoī-
cat^o z humiliter seruat excoīcationē:
humilitatis meritū recōpetat excoīs
dānū fz Tho. ibidē. Ricar. aut in. 4.
dicit q. excoīcat^o ex iniusta cā non ex-
cludit p̄pter hoc a suffragijs ecclesie
q. nec ecclesia hoc intendit. z. q. 3. z si
fz ēt excoīcatus p iusta cā si penitet

et diligentissime procurat absolorem pa-
 ratus facere quod in se est extunc valeret
 sibi orones ecclesie: dum non stat obsti-
 natus in sua excoicatione: quibus ali-
 quo modo profint ei orones ecclesie
 longe tamen minus quam alijs non excoica-
 tis. In primitiua ecclesia quam oportebat
 per signa ad fidem homines inuitare:
 per excoicationem sequebat ali effectus.
 manifestata vexatio corporalis
 diaboli: ut in prima ad corinthi. 5.
 Hic autem inuisibiliter et spualiter sathane
 tradit modo predicto. Unde Aug.
 2. q. 3. Dicit christiani dilectissimi quod ex-
 coicat a sacerdotibus sathane tradit di-
 citur: quod si ecclesia est diabolus
 sicut in ecclesia est christus: ac per hoc quasi
 diabolo tradit dicitur: qui ab vnione ec-
 clesie remouet. vnde illos quos aplos
 tunc Sathane esse traditos predicat ex-
 coicatos a se esse demonstrat. 3. ex-
 coicat non potest cum alijs interesse
 diuinis: vel cum alijs in ecclesia orare:
 alias mortaliter peccat: nec est licet cir-
 ca ecclesiam extra sic ppe stare quod au-
 diat diuina: de peni. et remis. quod in te.
 Non tamen prohibet ab ingressu ecclesie
 dummodo ibi non audiat diuina: vel cum
 alijs oret ibi. Jo. de lig. Potest et in-
 esse predicationi. Sed et alias ad officium
 dicendum. i. horas canonicas: ad
 quas est obligatus tenet nihilominus dicere
 sed solus et sine Dominus vobiscum. 4. excoi-
 catio iusta excludit a regno celorum. 2.
 4. q. i. quisquis. Sed iniuste lata si con-
 temnatur a regno excludit. 2. q. 3. ne-
 mo. vbi Chrysostomus. sic ait. Hic con-
 tinent vincula ecclesiastica: quod non est
 homo qui ligat: sed christus qui preter hanc
 dedit et dignos fecit homines tanti ho-
 noris. Hic talis mortaliter peccat sed

hoc. 5. excoicat excludit a participa-
 tione cum alijs fidelibus in loquendo sa-
 lutando comedendo et huiusmodi. 2. q. 3. sic
 Excipiuntur tamen quedam persone cum
 quibus participare potest ut dicitur. J. tit.
 se. 6. si excoicat ingerat se officijs ali-
 cuius ordinis vtens scienter. Si clericus
 efficitur irregularis: extra de clericis
 excommuni. mini. apostolice. nec po-
 test dispensari nisi per papam: extra
 de sen. et re iudi. decetero. Si tamen
 baptizaret in causa necessitatis vt ve-
 tula et sine solemnitate non est irregu-
 laris secundum Huil. Det. de palin. 4. di-
 18. plenius et perfectius ponit hoc quod di-
 citur quod excoicat si celebrat vel ordines
 recipit sit irregularis. et hoc verum est
 nisi probabilis ignorantia excuset: de
 cleri. ex. mini. apostolice. Et hoc siue
 suscipiat ordinem sacrum siue non sa-
 crum: quod non distinguuntur: et e. cum illo
 rum. Et licet ibi non distinguatur inter
 errorem iuris et facti quo ad incurso-
 nem irregularitatis. Si tamen error facti
 est probabilis excusaret: cum grauius sit
 celebrare excoicatum quam ordinari: vnde
 probabilis ignorantia preseruat ab irre-
 gularitate celebrante pari ratione ordina-
 tum. Si autem est ignorantia non probabili
 abbas dispensat: si talis. s. est claustra-
 lis. Si vero secularis solus papa vt
 ibidem. Et quibus aliqui restringant illud
 casum ad excoicatum propter iniectiones
 tamen quacumque de causa sit excoicatus:
 videtur eadem ratione quod abbas possit dis-
 pensare. Si vero existens excoicat non
 celebrat: sed in suo officio exequens se
 ingerit diuinis efficitur irregularis ita
 quod non nisi per papam dispensat. 2. q.
 3. c. penult. Unde sacerdos solemniter
 baptizans: aut etiam in foro scientie

absoluendo: siue palā siue occulte vlt
quōcumq; h̄bit irregularitate: sec^o si
baptizaret in necessitate vt vetla. Et
similiter excōicat^o si puate dicat epi-
stolam: vel etiam solenniter sine ma-
nipulo: tñ vbi est consuetudo q̄ fiat p
ñ ordinatū. Item si actū minorū ordi-
nū etiam solenniter exerceat: cuz hoc
ēt p non ordinatū licite fieri possit ñ
incurrit. Si autē sacerdos solenniter
officiaret ecclesiā in matutinis vespis
vel alijs hōis icurreret. Sec^o si psal-
modiando cū alijs: qđ etiam faciunt
laici. Itē si eps tulit sniam excōis i ce-
lebrantez in aliq̄ capella sine lītia sua
celebrans in p̄ima vice non efficitur
irregularis sed excōicat^o: scđa āt vi-
ce ibi vel alibi celebrādo efficit ir-
regularis. Sz si capella eēt simpliciter
interdicta: tñc ibi celebrans p̄ma vice
efficit irregularis. Ille vō q̄ publice
excōicatū admittit ad diuina ē ei iter-
dict^o ecclesie ingressus. i. ad celebra-
dum vel ēt officandū: non est irregu-
laris: nisi postq̄ admisit talē ad diu-
na se ingerat diuinis ante purgatiōez
h̄i excessus: de quo extra de sen. exc.
is qui li. 6. hec. Det. Et nota qđ dicit
Ricard. in. 4. di. 18. circa eandem ma-
teriā. Q̄ si ille q̄ ordinat in excōicati-
one scit se esse excōicatū propter inie-
ctionē manū in clericū siue iniectio
sit enormis siue non: siue hoc sit an-
te ingressū religionis siue post: super
tali irregularitate p̄ plati suū dispen-
sari non pōt: in ordine tñ p̄dicatoz r
mīoz p̄ p̄uilegiū. Virtute aspiciōs
p̄nt ordinatos in excōicatōe vel in su-
spensione vel iterdco plati eoz super
tali irregularitate dispensare: etiā si
h̄xissent an̄ ingressū religionis: nisi ca-

sus excōicationis fuisset enormis: ita
q̄ esset absolutio pape reseruata. Itē
qđ dicitur de ignorātia: dicit Ricard.
q̄ in foro conscientie credit cuilibet
dicenti se habuisse iurē vel factū igno-
rantiam in h̄i modi qñ fuit ordinat^o
sed in foro contentioso secus. Septio
excōicatus non potest recipi ad re-
ligionem: nisi pri^o absoluat sz Ricard.
Si tamen fuerit receptus tenet rece-
ptio: similiter etiam p̄fessio excōicati
tenet. Sz res autē predicatores ex spali
p̄uilegio possūt absolue secularēs i-
gredi volentes ipsū ordinem nisi esset
casus pape reseruāt^o. Octauo excōi-
cat^o eligere non pōt nec eligi: vt nō.
ē de appel. constitut^o. Et si sec^o sēm
fuerit talis electio ipso iure nulla est
extra de consue. cū dilectus. r. 2. q. 1.
nos in hōie. vbi ēt dicit glo. q̄ si qui
eligunt cū excōicato viciatur electio.
Item q̄ dicit regula iuris li. 6. Infa-
mib^o non pateant porte dignitatū: sz
cū excōicati maiorū sunt ifames: vt p̄
6. q. 1. infames. vbi dicit in tex. Excōi-
catus ergo rē. qđ ēt tenet Bal. Et in-
telligit de excōicatōe notoria. Et di-
cit de. de pal. hoc esse verū non solū
de dignitate ecclesiastica regulari vlt
seculari: sed etiā laicali. vnde in regez
vel imperatore non pōt eligi: de elec-
per venerabilem. filr non pōt rferre.
beneficiū: de exce. plat. tanta. Non
excōicat^o nullū beneficiū ecclesiasti-
cū acgrē pōt: ex de cle. ex. mi. postula-
tis. r de beneficijs iā hitis dū est in
moza petendi absolutionē nil p̄cipiet
ex de ap. pastoralis. Sec^o si non ē in
moza: de conces. p̄e. q̄ diuerfitatem.
Jo. de lig. Et dicit Det. de pal. in 4.
q̄ sigs est iniuste excōicatus vel faē

posse suū de ipetrando absolutionez
 ab iniusta excoīcatōe ī foro scīe fac
 fructus suos: z ī foro exteriori o3 cū eo
 dispensari: z p simplice dispensatōez
 secū scām: et in tpe ī quo ī moza erat
 pōt fructus p̄cipē: sēc? at si tpe electōis
 vel cōfirmatōis vel collatōis erat ex
 cōicat? q: tē nullū ius fuerat acq̄sitū
 ppter qd non sufficit dispensatio s3
 requir̄ noua collatio: vñ si ē benefici
 um p̄tēs ad collōnē ep̄i vel simpli
 citer vel p tūc rōe delicti: qz p̄tulit ex
 cōicato non sufficit ei? dispēsatio: sed
 dispēsatio pape: vel alteri? q pōt sfer
 re ex certa scīa facta sufficit z hēt p
 noua collōne absolōis, absolūt? autē
 non ex hoc facit fructus suos medio
 tpe pceptos: nisi cū eo fuerit spāl̄r di
 spensatū: vel iniuste fuisset excoīcat?
 vel non fuisset in moza petēdi: hec il
 le. Decimo excoīcat? est ab officio z
 bñificio suspensus. vñ nec ligare pōt:
 nec absolue. z 4. q. i. audiuius. Nec
 pōt bñificiū sferre e3 de exceſ. plato.
 tāta. Quādiu tolerat? valet qd fit ab
 eo: vt si puideret alicui ecclesie: vl cō
 firmaret alicui? electionē: ar. 8. q. 4.
 nonne. nisi forte esset notoriū. Dicit
 Ricar. in 4. di. is. q si omnes actus
 legitimi quos aliqui exercent: dū eo
 rum excoīcatō latet essent irriti z in
 anes iudicandi postq̄ eoz excoīcatō
 esset detecta: multi de statu suo esset
 incerti: qz aliqui sunt prelati habētes
 plura bñificia ecclesiastica qui a latē
 ter excoīcato fuerunt absoluti: z sic
 dura videretur hec sententia. Et ideo
 aliorum sententia mitior z rationabi
 lior: qui dicunt q in tali casu eorum
 absolutiones z beneficiorum collatio
 nes tenent: q̄uis eoz excoīcatō p̄ca

fuerit detecta: extra de excep. excepti
 onem. in glo. ar. de iure patro. consul
 tationibus. Undecimus excommu
 nicato est interdictus omnis actus
 legitimus. Unde nec iudicare potest
 nec accusare nec testificari. z. q. 3. ad
 mensam. s. euidenter. Et si vnus d̄ in
 dicibus ferentibus sententiam sit ex
 communicatus non valet sententia: si
 simul cū excoīcato pronunciant. Jo.
 de lig. Et dicit Pet. de pal. in 4. hoc
 esse verum: si est excoīcatus publice:
 de sententi. z re iudi. ad probandum.
 quia facta z iudicata per occulte ex
 cōicatum valent. Unde z in spiritua
 libus non valz qd fit ab excoīmunicato:
 de appella. constitutus. Et tamen
 q̄diu tolerantur prelati: z sunt occul
 te excoīcati valet qd fit ab eis. 8. q. 4.
 nonne. vnde si contulit beneficiū vel
 confirmauerit electōem t3: z similiter
 si absoluit in foro scīe: hec ille: cum
 quo concoz. Ricar. vt in. s. precedēti
 Constitutiones etiā z s̄mē facte vl la
 te ab eo: vel de mandato ei? irritē s̄
 ipso iure: z nunq̄ valebunt: extra de
 imuni. ec. aduersus. Jo. de lig. tñ dic
 q valet iudiciū coram iudice excoī
 cato habitū: nisi sit publice excoīcat?
 Duodecimus excoīcat? non pōt con
 stitui procurator: extra de pba. post
 cessioz. nec ē pōt cōstitūē pcuratozem
 gnimo siq̄ cōitas alicui pcuratozem
 cōstituit z ipse excoīcat? int cōstitūtes
 fuit z rector vel pncipalis z exp̄ssus
 vel ei? auctē fēs ē pcurator: vl si ipsa
 cōitas scīēdo ipsū talē vna cū eo. pcur
 atorē fecisset nō v3: et de pcura. c. si.
 Si tñ excoīcat? sit re? bñ pōt in iudi
 cio se defendere: z ad hoc pcuratorē
 cōstitumere: extra de iudi. intellexim?

Sec^o autē si sit rector vel si re^o ueni
at: vel recoueniat: et de pba. post ces
sionē. Tertiusdecimus excōicatio
absoluit a iuramēto fidelitatis. is. q.
6. nos sanctor. z. c. iuratos. Jo. d. lig.
Unde si quis dz alicui in certo termi
no z interim ipse creditor excōicat^r
fm Bar. W. z Jo. de lig. non dz de
bitor ei soluere: dū pseuerat in excōi
catione. Sed vt dicit Jo. an. deponat
debitū in ede sacra vt postea credito
ri absoluto detur. Jo. an. z Hugo di
cūt strarium. s. q. debet soluē. Quar
tusdecimus excōicatus matrimoniū
hēre non pōt hctum tñ tenet. Jo. de
lig. Si tñ hbit t3: lz peccet mortaliter
reddere ēt debitū dz: exigere ēt non
puto esse mortale. Itē excōicatus nō
pōt ordinare nec ordiari quo ad exe
cutionem: et si ignoret: vñ ordinatū ab
epo excōicato et ignorāter indigent
dispelatione q̄ ad executionē ordinis
de eo qui renun. c. vlt. Siml^r qui ex
cōicatur publice siue ignoret ius siue
factum ordinat^r non suscipit executi
onē: de sen. ex. cum illoz. Nec De. de
pal. in 4. dicit etiam idēz De. q. eps
occulte excōicat^r non min^o ofert or
dinādo q̄ publicus: qz vtrobiqz cha
racterē non executionē: lz in alto ca
su dispenset facilliter ppter pbabile
ignorantiā. Non sic autē in sacro pñie
qz. s. occulte excōicatus absoluit z t3
absolutio. Et rō diuersitatis fm eum
ē: quia causa vniuoca cōicat formam
suā fm modū quē h3. z qz in conferē
dis ordinibus se h3 eps vt cā quodā
modo vniuoca non potest. conferre
executionem qñ eā non h3: sed in col
latōne pñie se h3 sacerdos vt equiuo
cū instrūm in oferendo grām et si non

habet: z ideo valet absolutio zē. Qui
tusdecimus excōicatus non pōt ad
ministrare spūalia vel tpalia: valet tñ
hctus fact^r per eum noīe ecclesie vel
noīe pprio. Jo. de lig. Subditi tene
tur ei obedire donec p ecclesiam sit
toleratū. s. q. 4. nonne. aly 3. Jo. de
lig. Sextusdecim^o non valet lfe ipe
trate p excōicatū: nec astrigi pōt q̄
pacto tacito vel expresse cōicare ex
cōicato nisi in calib^o a iure pmisissis:
nec post absolutionē vti pōt lris pen
dēte excōicatione ipetratis post lit.
conte. Opponi pōt exceptio excōis
repulso excōicato ab agendo: currit
hēum pscriptio si ē in mora petēdi
absolutione: nec dabit restitutio ex
cōicato si pscriptū sit. Jo. de lig. De
cimuseptimus excōicat^r sic decedēs
non debet in ecclesia vl' loco sacro se
peliri: nec potest p eo oblatio suscipi
nec publica oratio pro eo fieri sicut
nec pro ipso viuo: nisi apparuerint i
eo ante mortem signa contritionis:
quia tunc absoluetur post mortem:
z omnia predicta poterunt fieri p eo
z 4. q. 2. sane. Secreta tñ oratōne ora
ri pōt p excōicatis fm De. de peru
sio. Decimus octauus cadauer excōi
cati non f. c. it locū religiosū: vt cada
uer fidelis non excōicati fm Job. de
lig. Sepult^r in cimiterio si discerni
pōt: dz exhumari. Concludat q̄ cum
excōicato iherat tot dāna merito dic
Aug. Nihil sic dz formidare christia
n^o sic separi a corpore christi: sigs at
in eā icidit q̄sciti^r q̄rat absolōez d̄ q̄
mō agendū.

De absolōne a maiorē excōicatōe
quō fieri debet z a quo.

Lapi. 81.

a Absoluē pōt ab excoicatione
 maior: lata a iure regularit
 eps suos subditos: et excepti p
 lati sibi sditos: nisi papa sibi resual
 set absoloz ei: et de sen. ex. nup. vl' ca
 pitulu seu ille ad quez epalis iurisdic
 ctio ptinet sede vacante: et de maio. r
 obe. c. z. li. 6. Et idē de sntia iuris de se
 ctia vo hois n pōt absolui q: nisi a
 ferente ipsa vel successore ei: vbi ille
 eet mortu: vel amot. z. q. 3. si eps. Ut
 a supioze eius si m hret oem iurisdic
 ctione r plena pteat sup ipsu excoica
 tu sicut r ipse q tulit: sicut si sacerdos
 pochialis ex pluetudie loci excoicat
 pochianu suu: q: nis non deceat epm
 absolue illu sacerdote irreglito: m
 pōt: r si absoluit absolutus est. Et sic
 si absoluit puincialis ordinis men
 dicantiu: que ligauit poz uentualis:
 sec^o at si absoluit archieps que excoi
 cauit suffragane^o ei^o. non. n. h pōt: ni
 si i casu: vt si fuerit appellatu ad euz
 r te pōt vocatis m pub^o r cognito v
 appellōe: als non v3 absolō: et de ap
 pel. romana. li. 6. vel in articulo mor
 tis. tuc. n. gl3 a ql3 sacerdote pōt ab
 solui a qcuq; sntia excois et reseruata
 pape: cu modificatōe tū quā hēs. s. i.
 i. c. h^o opis. Eps et suā diocl. absolue
 non pōt ab his q regrūt cāe cogniti
 one: q: necibi pōt sedē p tribunali. 9
 q. z. epm. Nec et legat^o et terminos
 sue legatiois. Epi tū expulsi pnt exer
 cere suā iurisdictione in aliena dioce
 si. Si papa mandat alicui q aliquez
 excoicet cōmittēdo ei cāe cognitione
 poterit r illu absolue: di. 21. inferior.
 Sz si mādat ei tū q excoicet cū ipe
 distinerit negociu non poterit. Cum
 p papā pfirmat aliq sntia excois lata

p inferiore: si hoc simplr fit: r snt cāe
 cognitōe poterit ipse inferior qui tulit
 sntiam absolue: si vo fuisse pfirmata
 ex certa scia: r qsi cū cāe cognitōe n
 poterit absolui sine mādato pape nā
 si eet certū p falsi suggestione fuisse
 ipetratā: et de snt. vii. vel inuti. c. z.
 Absolutio ab excoicate ex falsa cā
 fm Inno. r Do. non tū q iudex non
 intēdit sic absolue: puta si absoluer
 d^o dicat se satisfecisse vel iniuriā re
 missa: cū non sit vez: alias absolō snt
 iusta siue iniusta r3 quo ad ecclaz mi
 litantem: ar. extra de regu. iur. ois. et
 di. 50. pōderet. Absolui q: potest ab
 episcopo illius dioecesis in qua mora
 tur a sententia canonis quam incur
 rit in alia dioecesi: siue canon sit de iu
 re cōi siue de iure synodali nisi pape
 reseruetur casus. Sed a sententia ho
 minis non potest absolui nisi ab ex
 coicatore vel eius successore i officio
 vel superiore. Ricar. i quarto. Et hoc
 nisi in articulo mortis: vel si sit iusto
 impedimento detentus: ne possit in
 breui accedere ad excommunicatōe
 tunc enim potest absolui cum inim
 ctione vt se presentet q: cū commo
 de poterit ei qui debet absolue sub
 lato impedimento: vide d hoc supra
 c. 52. Absolui potest quis inuitus ab
 excommunicatione: sicut et inuitus ex
 coicatur: immo manente cōtumacia
 potest quis districte remittere excoi
 cationem iuste latam si videat saluti
 eius expedire. Tho. in. 4. di. 18. Sed
 Ricar. in. 4. di. e. concedit hoc de se
 tentia hominis: sed de sententia iuris
 dicit q absolui non potest inuitus: al
 legat. z. 4. q. z. nec quisquam. argu. ad
 hoc extra de offi. delega. cum pūgat

Abfolui dicitur excoicatus q̄ offert se ad
iusticiā non obstante appellone p̄is
aduerse: dicitur t̄n recipi ante absolūōez
sufficiens cautio ab eo q̄ iuri pare-
bit: eēt de appel. qua fronte. Si excoi-
catus dicat cām excoicationis fuisse
dubiā vel nullā vel falsā: r̄ petit absol-
ui ad cautelā absoluet̄ cuz iuratoria
cautione: nisi excoicator vel is p̄ quo
lata est s̄iia infra. 8. dies pbauerit de
cā: eēt. e. d̄ sen. ex. solet. li. 6. Excoicator
cognoscens errorem sue excois dicitur re-
uocare siue absolūē non obstante ap-
pellatione aduersarij. S̄z si dubitat
de errore p̄t̄ absoluer̄ recepta cau-
tione q̄ iuri pareat: eēt de sc̄. ex. sacro
Ligatus pluribus s̄iis vel vna ex di-
uerf̄ caus̄ si vere vult absolui dicitur ex
primē omnem s̄iā r̄ cām: r̄ sic vna
absolutio sufficit ad plures excoica-
tiones tollendas: alio non t̄z absolutō
q̄z p̄ surreptionē eēt obtenta: eēt de sc̄
ten. ex. officij. Cū quis dubitet se esse
excoicatum: si sup̄ hoc h̄z sc̄iaz serri-
pulosā nimis: deponat eā ad p̄siliuz
boni viri: quā si nolit vel non possit
eā deponere: vel h̄eat ad hoc pbabi-
lē opinionē: faciat se absolui ad caute-
lā: extra de sen. ex. inquisitioni. Absol-
utio aut̄ ab excommunicatione s̄m
Gul. est duplex. Una p̄ncēs ad for̄z
p̄tentiosū: r̄ hec committi potest cle-
ricis n̄ sacerdotibus: imo et̄ s̄z Hug.
r̄ laicis ex delegatione pape t̄m. Alia
est que pertinet ad for̄m p̄nāle: que
fit cum ofone r̄ psalmo: extra de sc̄.
excom. a nobis in fi. Et hec nec debet
nec potest committi nisi sacerdotib̄:
nisi forte a papa hoc fiat. Sed De. d̄
perusio r̄ Jo. vidēt̄ perfectius cir-
ca hoc d̄ cere. Dicunt enim super di-

eta decretali q̄ quilibet superior etiā
non sacerdos qui habet potestates ex-
coicandi: habet r̄ potestatem absolūē
di: q̄tum ad restituenduz cōioni bo-
minum: r̄ reddendū illum habilē ad
actus legitimos. Sed q̄tum ad tollē-
dū culpam criminis: vel contumacie
contracte: requiritur absolutio sacer-
dotis: hec predicti. In absolūē aut̄
ipsa a maiori excoicatōe q̄tuor obser-
uanda sunt s̄m Host. in sum. P̄mū
est vt excoicatus in omni casu anteq̄
absoluetur iuret stare mandatis ec-
clesie: r̄ q̄uis Hostien. dixerit hoc ef-
se de s̄ba absolutionis: p̄trariū tamen
tenet. vnde si omittat q̄d fieri non d̄-
bet: valet nihilominus absolutō extra
eo. cum desideres. Goffred. Ber. r̄
Gul. et idem etiam si iuret predic̄
parere mandato ipsius qui suscipit
iuramentum. De p̄uis autez an de-
beant iurare reliquit arbitrio epi
Et dicit Ricar. in. 4. q̄ aliqui dicūt
q̄ pro leui iniectioe non debet exi-
gi iuramentum propter periculum p̄
iurij. Alij q̄ hoc est obseruandum ī
absolutione cuiuscunq̄z qui incidit ī
canonem. Hec Ricar. Sed Hug. di-
cit q̄ debet exigi pro horrendis cri-
minibus: vt incendiarijs fractoribus
r̄ h̄i. Non tamen pro quibuslibz ali-
is mortalibus i que lata ē s̄iia: r̄ istō
videt̄ satis equū. Sc̄oz est vt si excoi-
cat̄ ē p̄ notoria offēsa in aliquē n̄ ab-
soluat̄: nisi p̄us sufficiens emēda p̄stet̄
p̄ p̄uacia at̄ r̄ p̄ offēsa dubia sufficit
iuratoria cautio: eēt de v̄. sign. ex pte.
s. vbi nulle expēse petunt̄: s̄z vbi expē-
se vel satisfactio dāni peterēt non dicitur
absolui: nisi p̄us satisfaciat si p̄t̄. Si
aut̄ emendam prestare non p̄t̄: dicitur

absoluti recepta ab eo idonea cantōe
q̄ satisfaciāt si ad pinguiorē fortunā
puenerit: z of idonea pignoratitia ab
fidei iustitia: ex de solu. odoard^o. Et il
lā si p̄stare non pōt saltē prestet iura
toriā. Absolutio autē neganda non ē.
z 6. q. 6. si p̄sbyter. Talis quoq; ad
petitionē aduersarij tenet cedere bo
nis: vt dicit Guil. vey z si istō z^m nō
seruetur t̄z t̄n absolutio: s; peccat qui
sic absoluit fm̄ Guil. Tertius quod
seruari d̄z ē vt absolnatur p̄ eū q̄ tu
lit s̄niam vel supiorē suā vel aliū cui
cōmiserit cū psalmo orōne z vberib^o
p̄s. Miserere. vel alio p̄niali s; guil.
orōne: v; Deus cui pp̄tū ē misereri
z. Et vbi in ipsa orōne dicit cōsuevit:
Quē delictorū catena constringit. lo
co h̄i dicitur. Et hunc quem catena
excōicationis ostringit. Premittitur
autē post psalmūz cū Gloria. kyriel.
xp̄el. kyriel. Pater n̄r. v. Et ne. v. S; z
libera. v. Saluum fac. v. Nihil p̄fici.
v. Esto. e. v. Dom̄e exaudi. D̄ns vo.
z. Post autē ipsā orōne predictaz
Deus cui pp̄tū. dicenduz est: Au
ctoꝝitate oipotētis dei z beatorū
apostolorū Petri z Pauli z eccle
sue sancte z n̄ra v̄l mibi omissa absol
uo te a tali s̄niam: vel ab excōicatione
quā incurristi p̄pter talem z talē cāz
z restituo te cōioni z p̄ticipationi ec
clesie: z oīnz fidelīū z ecclesiasticis sa
cramētis: ex. e. a nobis. Uerberabit
autē absoluens excōicatum v̄gis vel
coꝝigij nudas h̄stem scapulas: duz
dicit oīa predicta ista fient. Ista t̄n s̄t
ab bene esse z non de s̄ba absolōnis.
Quartū ē vt postmodū absolūēs sa
ciat illa mandata iusta z rōnabilia
alias appellare possit: ex de pac. c. fi.

51
Erit at̄ mandatū rōnabile ei s̄cūm si
ipso excōicato iniungit p̄nciplr q̄ d̄
illū canonē nunq̄ veniat: vt incēdia
rio q̄ non incēdat: percutienti cl̄icū
q̄ non pcutiat z filia. z. q. vlti. p̄ssu
mā. Aliq̄n ēt requirit cautio q̄ d̄ce
tero talia nunq̄ faciat: ex de sen. exc.
grauē. Si at̄ apparet s̄niam iusta nul
lū mā datum facit absoluto. Et nō q̄
p̄pter violentā manuū iniectionē i
clericū religiosū solet fieri satisfactio
pecuniaria q̄ applicat mōasterio si
pcussus ē religiosus: s; si ē cl̄ic^o secta
ris sibi applicaret: nisi i c̄umeliā ec
clesie eēt pcussus: q̄ tūc eccle cū ipsa
possit agē actiōe iniuriarū fm̄ q̄ gos.
z hosti. dicit. Defūctus at̄ excōicat^o
z sepult^o in loco sacro cū absoluit n̄
exhumat: s; sepulchzū ei^o vberat: vt
fit circa viros: ex de sen. exc. a nobis.
Regularis at̄ cū vberat regularē: v̄l
als incidit in s̄niam excōis a iure p̄
latā: nec apo. se. reseruata absoluetur
a suo plato si t̄n pcussisset regularē
alteri^o religiōis: tunc abbas vel plar^o
pcussi vberabit ipsū absolūcūm qd̄
erit loco satisfactiois: s; iuramētū re
cipiet z absoluet pp̄tū abbas: cōuē
enti^o t̄n. fit totū p̄ vnum ex omissioe
alteri^o: ex de offi. oz. c. fi. Si at̄ pcussit
clericū secularē absoluet p̄p̄m: ex d̄
sen. ex. religioso. li. 6. in casu at̄ q̄ r̄la
ris excōicat^o non h̄et plātū q̄ eēt sa
cerdos: vel si eēt defunctus ipse plar^o
vel excōicat^o ad diocesanū ē recurrē
dū fm̄ hosti. qd̄ guil. intelligit tā d̄ ex
c̄ptis q̄ d̄ n̄ ex̄c̄pti. Et nō q̄ q̄uis ab
solū ab excōicatioe r̄larit^o debeat fie
ri cū p̄dicto mō declarato in supiori
s. q̄n commode pōt: t̄n z si non ser
uetur predicta forma etiā sine causa

rōnabili ipsa dimitte do simplici mō
nudo verbo pōt fieri ipsa absolutio.
vt si dicat solū. Absoluo te ab excōi
cacione: vel rebenedico te: vel qd̄cun
q; aliud tale intendens p̄ illud absol
uē: eē de re iur. ōnis res. di. 50. pōde
ret. Et hoc s̄m Rai. Huil. Jo. 7. fere
oēs doc. l3. Hosti. dicat contrariū: vn
de 7 beatus Tho. in tractatu de for
ma absolutionis: dicit q̄ absolutō ab
excōicatione non ē sacramētalis sed
magis cōs iudiciariam iurisdictionē
Et ideo ipsa verba h̄nt efficaciam ab
intentione dicentis. vñ non refert q̄
buscunq; v̄bis vtatur ad exp̄mēdum
suā intentionē. Simlr 7 Ricar. in 4.
dicit q̄ sufficiūt verba quecūq; signi
ficantia remotionē excōis. Idem in
s̄ba dicunt Anto. de butri. 7 Pet. de
pufio. Et addunt q̄ cū excōicatio se
ratur p̄ peccato mortali: ideo talis ī
diget absolutione sacerdotali 7 sacra
mentali rōne peccati. quilz. n. tenetur
cōfiteri de omni mortali s̄ ante hanc
absolutionē sacerdotale sacramenta
lē admittit ad p̄cipationē fidelium
s̄ non eucharistie: nisi cōfessus de illo
peccato mortali. Itē nota q̄ si de scō
qs absoluit aliquē ab excōicatioe de
qua non pōt: cū postea aduertit debz
si pōt certificare eū de errore suo. s̄
clarando quō eum non potuit absol
uere 7 cōsulere q̄ impetrat absolutio
nē: 7 interim habere se ad illū: ac si n̄
absoluisset. Huil. Itē nota q̄ si ep̄s
cōmittit alicui absolutionē ab omni
excōicatione: non p̄pter hoc poterit
absoluē illū excōicātū ab eo cui? ab
solutioē non cōmississet in speciali:
forte q̄ erat excōicat? p̄pter dānum
illatum ep̄o: vel aliquid h̄: extra de

re. iu. in ḡnali li. 6. Itē nō q̄ absolō
non debet fieri sub cōditione: puta si
satisfecit. nā taliter absolut? non esset
simpliciter absolut? eē de re. iu. act?
li. 6. Magister ordinis predicatorū
7 puinciales 7 conuentuales 7 eorū
vicarij in puincijs conuentibus 7 lo
cis sibi cōmissis predictis fratrib? cō
stitutis ibidē: nec non 7 alijs fratrib?
eiusdem ordinis: interdum ad eos cō
clinantibus vñdecunq; absolutione
indigentibus: siue priusq; intrauerint
ordinem siue post in casibus exceffe
rint quibus sententiam excōicatiois
incurrerint absolutōis beneficium va
leant impartiri: nisi adeo esset enor
mis excessus: q̄ merito esset apostoli
ca sedes consulenda. Alex. 7 Greg. 7
Bonifa. in priuilegio. Virtute con
spicuos: quod dicitur mare magnū
Predicti prelati possunt a suis cōfes
soribus illas absolutiones ab excōi
cacione 7 dispensationē super irregu
laritatibus recipere quas ipsi possūt
suis subditis impartiri. Bonifa. in p̄
dicto priuilegio Virtute. Itē ma
gister ordinis 7 puincialis priores
7 conuentuales 7 eorū vicarij eos q̄ or
dinē n̄m ingredi volunt absoluere
possunt s̄m formam canonicā a sentē
tia excōicationis interdicti 7 suspen
sionis a iure vel a iudice ḡnalter p̄
mulgatis: sic eos recipere in fratres
Si etiam post susceptum habitū re
coluerint se fuisse talibus sententijs ī
nodatos possunt eis absolutionis be
neficiū impartiri: nisi adeo enormis
esset excessus eorum. Itē. Bonifacius
Virtute.

De minori excōicatione. Titu. 2°.

Lapi. 87.

Secunda spes excōis dī mi-
 nor excōicatio. Nec aut incur-
 ritur p̄cipando cū excōica-
 tis maiori in casu non concessio. Unde
 Sabianus papa. Sicut apl̄i statue-
 runt dicentes: cū excōicatis cōicādū
 non eēt. ii. q. 3. gl̄. Paulus statuit cū
 v3 dicit. i. corinth. 5. Siquis frat. i. fr̄o
 lis noiā auarus ē. i. per s̄miam p̄p̄
 aliq̄d viciū excōicat. Excōicationē
 enim appellauit noiationē: vt expōit
 Aug. 2. q. 1. multi. Et subdit apl̄s ibi.
 cum hoc. s. excōicato nec cibuz sume-
 re. s. debetis. Io. etiam euangelista di-
 cit in secunda canonica. c. vnico. Si-
 quis non affert hanc doctrinam. s. si
 dei recte: nolite eum recipere in do-
 mo: nec ei dixeritis aue ē. Et loquit̄
 de hereticis qui sunt excōicati: q̄d et
 ipse ostendit exemplo: vt patet. 2. 4. q.
 i. omnis. Ad idem Isidorus ait. V3
 excōicato neq; ozare neq; loq̄ nisi q̄
 ad eandē excōicationē pertinent ne-
 q; vesci licet. Siquis palam aut ab-
 scone cum eo fuerit locutus cōionē
 cum eo statim excōis strabet penam
 ii. q. 3. cum excōicato. glo. statim ē er-
 go canon late s̄m̄e. s. q̄ incurrit mino-
 rem excōicationē talis: et sic est ibi si-
 militudo seu cōitas i genere. Ad idē
 facit precedens et se. c. Pro horuz ma-
 iozi declaratione est sciendū q̄ qua-
 drupliciter quis p̄t p̄cipare cū ex-
 cōicatis. Primo qdē i eod̄ crimie p̄-
 pter qd̄ q̄s ē excōicat. s. dādo ei auxi-
 lium cōsiliū vel fauorem: et p̄ talem
 p̄ticipationem incidit in eandē s̄m̄iaz
 vt declaratum est. s. 2. in cr̄ie mor-
 tali participando: sed non illo p̄pter
 qd̄ est excōicatus: et p̄ talē p̄cipati-
 onē mortalit̄ peccat: sed non incurrit

maiorem excōicationem sed minore
 Tertio participat cum excōicato in
 diuinis et per talem participationem
 peccat mortaliter: quando scienter h̄
 agit: et si insignozet: et p̄cipue si est
 talis conditionis q̄ scire potuit et de-
 buit huiusmodi participationis pro-
 hibitionem: non tamen est excōica-
 tus maiori sed minori: nec est irregu-
 laris: de senten. excō. is qui. li. 6. sed vi-
 cinus irregularitati. Nam ei est iter-
 dictus ingressus ecclē si videlz admit-
 tit ad diuina officia publice excōica-
 tos seu ecclāstica sacramenta aut ad
 sepulturā: donec d̄ transgressiōe h̄i
 satisfecerit cōpetēt: ad arbitriū ei? cu-
 i? s̄m̄iaz p̄tēpsit ex̄ d̄ p̄m̄. ep̄oz. li. 6. Et
 si postq̄ eis est interdictus ingressus
 ecclesie ingerat se diuinis in suo offi-
 cio: sicut prius irregularis efficitur.
 Et sic videtur intelligendū de cleri-
 cis secularibus et regularibus. Sed et
 si sepeliret et publice excōicatum esset
 excōicatus: vt. s. dictum est. Si autē
 talis participatio fieret per metum:
 vt quia tyrannus cogit per metum
 mortis sacerdotem celebrare. Et si cl̄-
 pa attenuetur per talem metum: non
 tamen simpliciter excusat: sed hosti-
 en. Guil. et Hugo. Metus qui cadit i
 constantem virum excusaret tamen
 in huiusmodi. Quarto participatio
 fit cum excommunicatis non in cri-
 mine sed in alijs actibus humane cō-
 uersationis: vt loquendo comedēdo
 salutando: et huiusmodi in casu non
 cōcesso: et per hoc efficitur excommu-
 nicatus minori: et si pertinaciter et
 prohibitionem superioris communi-
 caret in predictis minori est excōmu-
 nicat? et posset excōmunicari maiori.

Ad nō q̄ dicta sūta. s. excōis maioris
lata s̄ p̄cipantes cum excōicatis in
loquela ⁊ h̄i non teneret: nisi premis
la esset trina admonitio vel vna p̄ tri
bus. Et nisi exp̄mantur ipsi admonē
di noīatim: e. statutus. li. 6. Ad
nō q̄ p̄pter dictam p̄cipationē lz q̄
dam vt Rai. dixerit incurri peccatū
mortale: tñ Tho. in 4.º di. is. dicit q̄
pbabilius est q̄d alij dicunt. s. non eē
mortale: nisi in. 4. casibus. Primo. s. p̄
cipando in crimine. 2.º p̄cipando i
diuinis. 3.º in contēptum ecclesiastice
discipline. 4.º s̄ prohibitionem p̄cepto
riam supioris. Idem De. Abb. ⁊ Ar
chi. z. q. i. sicut. et sic intelligitur illud
c. sicut apostoli. scilz cum quis p̄ p̄cep
tum p̄cipat: tūc pōt excōicari: quia
tunc peccat mortaliter. Idem Job.
an. ⁊ Jo. de lig. ⁊ Ricar. in 4.º Qui ḡ
p̄cipat cum excommunicato in ma
iori diuinis. s. cum eo dicendo officiū
vel ministrando ei sacramēta: vel au
diendo missam cum eo s̄ omes pec
cat mortaliter: vt dicitur in quodam
scripto super 4.º q̄d verum est s̄m ea
que sunt in corpore iuris. Sed hodie
secus p̄ ex̄uagantem Martini. 5. quā
habes. s. c. vlt. de maiori excōicatione
ibi vide. Ad q̄ p̄cipans cum excōi
cato minori non incurrit aliquā excōi
cationē vel peccatū. Et hoc ē q̄d cōit
dī q̄ excōicatio. s. maior non transit
in tertiam p̄sonaz. z. q. 3. qm̄ multos.
In quo quidem. c. Greg. subtrahit a
maiori excōicatione q̄ plures d̄ias
p̄sonaz cōicantes excōicatis maiori
que tñ oēs p̄prehēdunt in isto vsu. s.
Utile lex humile res ignorata neces
se. Hec anathema faciunt ne possit
obesse. Utile. i. p̄pter vtilitatē: vel eē

participantis. Lex. i. legem matrimo
nij. Humile. i. p̄pter subiectionē natu
ralē vel aliquā seruitutem: vt in filijs
⁊ suis ⁊ h̄i. Res ignorata. i. qm̄ neli
tur quis est excōicatus: ignorantis
s. facti. Necessē. i. p̄pter necessitatem
excōicati vel p̄cipantis. Vide tamē
clarius de quolibet eorum in sequen
tibus. s. Primo q̄dez excusat p̄cipā
tem cum excōicatis: vt non incurraf
minor excōicatio: vtilitas que potest
eē duplex. Una quidem ipsius excōi
cati: vt cum qs loquit̄ ei de bis que
p̄ninent ad absolutionem p̄curandā
vel eē als ad salutem aie: lz alia etiā
incidenter interponat: vt magis pro
ficiat: vñ ⁊ ad predicationem admit
tatur: e. r. n̄so. Et p̄ hunc etiā mo
dū p̄dicatores: q̄ apud excōicatos in
p̄dicationib⁹ ⁊ p̄fessionibus q̄si gerūt
cās eoz qui ab ipsis excōicatis spoli
ati fuerunt p̄nt elemosynas licite ac
cipere ab ipsis excōicatis: presertim si
in locis illis non valent sustentationē
habere: extra. e. cum voluntate. ⁊ eti
am s̄m Hostien. extra casum necessi
tatis: dū sperant pbabiliter de p̄fici
endo eis. Secunda vtilitas pōt eē ex
pte participantis in t̄p̄alibus vel spu
alibus. Et in t̄p̄alibus quidē: vt cū pe
tit ab excōicato q̄d ei debet dare: vt i
dicto. c. si vere. vide si nolit dare po
test in iudicio conueniri: alias ex deli
cto suo commodum reportaret: e. d̄
iudi. intelleximus. In spiritualib⁹ au
tem licite potest loqui de salute anie
sue petendo consilium si est necessita
tis: ⁊ non posset h̄re recursum ad ali
um s̄z Huil. Secūdo excusat lex ma
trimonij in h̄i p̄cipatione cuz disti
ctione tñ. nam aut excōicatio est lata

etiā i alterū p̄p̄t̄ matrimonii illicite
 cōtractū: tūc neuter pōt̄ cuz altero
 participare: aut excoicatio ē lata p̄p̄t̄
 aliud delictū: tūc i participatione q̄
 ad redditionez debiti vterq; excusat.
 In alijs vero excusat mulier partici
 p̄do cū viro excoicato: s; n̄ excusat
 vir participādo cuz vxore excoicata
 ex eo q̄ cū sit caput ei' d; eaz cogē vt
 se faciat absoluerē: ar. 7. q. i. sicut. Dec
 Rai. z Hoff. Si autem vir vocar̄z ex
 coicatum ad mēsam: credit Huil. q̄
 non possit vxor comedere cum viro
 suo ad illam mensam: s; bene in eadē
 domo in alia mēsa ita remota q̄ pos
 sit dici q̄ non comedant simul. Et de
 bonis quidem cōibus: aut de his que
 daret nomine mariti sui excoicati nō
 debz accipi elemosynaliter nisi sez in
 necessitate: sed de bonis p̄p̄ijs si dat:
 vel si ei concessum fuisse: a marito ex
 coicato: vt d̄ bonis cōibus det potest
 accipi. Idēz de familia excoicati quo
 ad elemosynas dandas. 3. excusat hu
 militas subiectōis vel seruitutis. Et p̄
 mo quidem filij qui sūt in patria po
 testate: vel etiā emācipati qui sunt cō
 mensales patris: z ab eo recipiunt ne
 cessaria excusant participādo cū p̄e
 excoicato: dūmō nō in crimine. Alij
 aut filij nō excusant s̄m Huil. 2.
 excusant monachi participando cuz
 abbate excoicato s̄m Huil. q̄ s̄t quasi
 de familia eius. 3. excusantur de
 rici participādo cū suo ep̄o excoica
 to: illi. s. q̄ sunt ei' officio d̄ductiue de
 putati: sicut: z alij seruiētes. alij v̄o de
 rici n̄. 93. di. mirat. s̄m Hosti. 4. ex
 cusat serui z ancille. s. serui d̄ditōis.
 5. excusant rustici seruiētes: z alij
 subiecti qui nō sunt adeo curiales: vt

eorz cōsilio scelera perpetrent. z. q. 3.
 qm̄ multos. cum distinctione tū s̄m
 Huil. quia si tales persone an̄ excoi
 cationem dñi seu patroni obligauē
 runt se seruituti: z seruitium intrave
 runt: postea sciunt de excoicatione n̄
 tenentur discedere. Si aut post excoi
 cationem intrauerunt seruitiū: si tūc
 ignorauerunt excoicationem non te
 nentur discedere: sed si scuerunt te
 nentur discedere: nisi necessitas eos
 cōpulsisset q̄ fierent de familia eius.
 Et quod dicitur de rusticis: intellige
 qui colunt terras dñozuz suozum. Et
 hoc etiā extenditur s̄m Huil. ad il
 los qui dicuntur mediatozj: qui pro
 pter culturā recipiūt certā portionez
 fructuum: naz eis possunt cōicare q̄
 tum oporteret propter culturā z hu
 iusmodi rationem. Idem intelligen
 dum est de nutricibus z similibus q̄
 si a dño recederēt nō haberent vnde
 viuerent: ar. ex. e. si vere. Ibi etiā in
 predicta decretali excusant: q̄ cuz ex
 coicatis nautis cōueniūt d̄ tūlseredo
 cōtra saracenos. 6. excusantur pa
 tres z dñi participādo cuz suis filijs:
 aut seruis excoicatis: n̄ qdē simplr̄ s; z
 Tho. in. 4. di. 18. s; in his in quib; s̄t
 obligati: quia sicut inferiores obligā
 tur ad obsequiū superiorz: ita superi
 ores ad p̄uidentiā inferiorz. Rai. n̄
 z Huil. z Hoff. z Hosti. dicūt q̄ tut^o
 est tenere q̄ nō excusāt tales: quia
 tenebātur eos corrigere. z. q. i. de fi
 lia. qd̄ videt̄ verū quando ex defectu
 ipsoz: q. s. nō correxerunt inciderunt
 in s̄miam: vt permanent in ea. S; vbi
 per eos nō stetit: z instant vt querant
 absolutōz: h; locū qd̄ dicit Tho. 7.
 s̄m Hosti. seruis mercenarijs possūt

cōmunicare conductores eorum: vbi sine magno incōmodo eos vitare nō possunt. Et idem de socijs habentib⁹ aliquid cōe: al̄s autem non possunt cōmunicare. Concordat Ber. 8. ar. miger vel seruiens militi f3 Huil. excusat cōicando ei: nō aut cōmunicādo cū excōicatis cū qb⁹ dñs sinus cōicet. 9.º vasalli cū teneātur reddē tributa p̄siones suis dñis excōicatis n̄ peccat cū eis cōicādo: l3 soluat i p̄pa per sona f3 Huil. Adūit tñ Du. d. h.º vasallis q cū sint absoluti ab obsequio si delitatis: q̄s diu eorum dominus ē excōicatus debent ab eo abstinere. is. q. 6. nos sanctoz. 4.º excusat huiusmodi participationem res ignorata: vt dicit v. i. ignorantia facti probabilis f̄m Huil. extra de cle. ex. mini. aposto. lice. Sed ignorantia iuris non excusat: nisi illos quibus ius licz ignorare vt sunt pueri nondum doli capaces Dicitur autem ignorare quis factuz vt quia non constat ei: q̄ ille fecit tale quid: puta q̄ clericum verberauerit q: nec ipse vidit: nec ē fama ita publica q̄ oīno debeat credi. Naz si ab aduersario audiuit vel leui fama: nō debet sibi de hoc formare conscientiam ii. q. 3. non solum. Si vero est publica fama: vel auditur a fidedignis q̄ aliquis sit publice excōicatus: vel qz notorie aliquid fecit p̄pter qd̄ incidit in excōicationez d3 vitare ⁊ inquirere veritatē si nō plene scit: ⁊ interim euz vitare: ⁊ in occulto ⁊ in publico: donec fuerit certificatus f̄m Rai. Item si audiui aliquē excōicatus publicari parisiis quez postea inuenio bononie l3 qdā dixerint q̄ d3 vitari vbiq̄q; tñ f̄m Huil. pōt benignius dici. s. q̄ si

possunt facere probare excōicationē puta per testem vel instrumenta tenoz vitare al̄s non: nisi in illa diocesi. Item si audiui aliquem excōmunicari: vel vidi incidere in factuz dānatum per excōicationem: ⁊ exinde non vidi eum nisi post annū f3 Huil. si ille est talis homo q̄ creditur ē timoratus: ⁊ qui tunc seruabat excōicationem non modo seruat: possunt vitare eū absolutū. Si vero non ē talis debeo vitare: si occultuz est occulte 6. q. 2. si tñ. ⁊. c. se. Si manifestum publice: nisi mihi constet de absolutiōe Itē si prelat⁹ vel sacerdos dicat mihi q̄ vidit parochianū suuz aliqd̄ facitē p̄pter qd̄ incidit i excōicatioz: nō est autē istud publicū: siue credā: siue n̄ credam illud non teneo vitare illuz Vitare. s. q̄stum ad euitatioz minorū excōis. Et multo minus vitare nō teneo: si dicat mihi alius f̄m Huil. Si tñ prelat⁹ vel eps diceret mihi: vel alius de suo subdito q̄ esset excōicatus denunciādo mihi s̄miaz: ⁊ casus ē talis de quo solet fieri excōmunicatio: debeo credere ⁊ illuz vitare. Si autē dicat oī locutiōe n̄ teneo. Itē si audiui ab epo excōicato de sua excōicatioe: ⁊ h̄ in p̄fessione f3 Huil. nō teneo vitare. Item Hosti. Si vero ex p̄fessionē f3 oēs doc. debeo eum vitare: sed in occulto solum: nisi sit publice excōicatus. Item si scio habitu aliquem esse excōicatus: actu autē hoc non aduerto ⁊ sic ei cōico subito f̄m Huil. n̄ incido in excōicationē nec pecco. Itē si dubitat⁹ excōicatioe aliquoz: ⁊ dubitatio talis p̄cedit s̄miaz iudicij: puta qz nondū est declarata p̄ iudicij p̄sensuz non sunt vitandi. si post concordem

iudiciū determinationē adhuc am-
biguū sit: standū ē magis sūte iudi-
cū: z illi sunt vitandi s; *Ab.* i. quolz
Quinto excusat necessitas taz excōi-
catis q̄s participātis: vñ peregrini via-
tores z similes in necessitate constitu-
ti licite p̄nt recipere ab excōicat; s;
Inno. z *Dost.* ii. q. 3. qm̄ multos. Si-
militer excōicatis p̄t aliquid dari
cā humanitatis s; *Hui.* i. sustentati-
one. qm̄. i. indigent: nec est expectāda
ultima necessitas. Et si excōicat⁹ pe-
tat hospitū nō tenet expectāe q̄ sit
ab omnibus alijs repulsus: intelligit
tñ q̄ ad necessaria vite: sec⁹ si peteret
alia vñ filia: vt fossorū vl̄ securiz: z
b^o. i. Itē si quis vocatur a iudicib⁹ ex-
cōicatis sub quoz iurisdictione ē: vt
stet iuri: videt esse casus necessitatis
Et similiter si coram eis conueniunt
iniuriatores suos: s; *Hui.*

In qbus casib⁹ cōicādo cū excōi-
catis incurrat minor excōicatio.

Ca. 83.

Etra predictos casus phibe-
e tur in iure. ii. q. 3. cū excōica-
to. z. c. sequētib⁹ participa-
re cū excōicatis i his que i isto vsū cō-
tinentur. *Os.* ozare. vale. cōio. mensa
negat. als̄ minori excōicatio icurrit
Primo quidē nō dz participare cū
excōicatis maiorē i locutiōe. vbi nō
s; *Hui.* q̄ familiaritas: vl̄ pudor vl̄
scandali timor non excusat partici-
pantē cū talibus in locutione: vl̄ als̄
i casu nō cōcesso. Item nō lz lras ex-
cōicat⁹ recipere: vl̄ ei mittē nūcios: vel
lras: nisi in casu in quo liceret ei loq̄
s; *Hui.* z *Du.* Itē siq̄ minus rece-
pit ab eo sciens: q̄nis non debuēt

recipere: tñ nō tenet reddere: sed de-
bet ex consilio pauperibus erogare:
vel excōicato remittat ad sui ruborē
s; *Hui.* 2° non debet quis partici-
pare in salutādo: alias qui salutat ex-
cōicationē minorem incurrit. idem
si resalutat salutantem: z si assurgat
vel reuerentiā exhibeat q̄ excōicato
aut inclinet se salutanti: aut moueat
labia quasi resalutans: cū tñ nil dicat
s; *Hui.* nō incurrit excōicatis: cū
pene restringende sint: de pe. di. i. s.
pene. Itē cū ei scribit n̄ ē salutā dus
s; loco salutationis dicēdū sp̄m̄. s;
lij sanioris. Si autē salutat p̄t r̄ndē:
Deus emendet vos z huiusmōdi. 3°
phibet ozare cū excōicatis: vñ si ex-
cōicat⁹ intrat ecclesiā z ibi se firmat:
alij tenentur exire vl̄ pcurare q̄ exeat
si manifestū ē eū esse excōicatum s;
R. ai. ii. q. 3. sicut apostoli. Si vero ē
occultum: tunc illi qui sciunt exhibēt
secrete z caute: ita q̄ nō sequat ma-
nifestatio eius si p̄nt: alias n̄ exhibunt
6. q. 2. si tñ. Occulte excōicatus oc-
culte debet moneri vt exeat. Si autē
excōicatus est in ecclesia n̄ cā ozandū
s; p̄ alio negotio: nō video q̄re i eadē
ecclesia ozare nō possim: vt ait *Inn.*
Circa officū vero missę nō s; *R. ai.*
q̄ si excōicatus intrat ecclesiā iā mis-
sa incepta: si occulta ē ei⁹ excōicatio n̄
dz sacerdos dimittere missam. z. q. i.
nihil. Si vero est manifesta moneat
eū publice vt exeat. Si vero nō vult
exire nec cōmode p̄t facere expelli:
z sacerdos nōdū inchoauit canonez
debz dimittere: ar. z. q. i. omnes qui.
Si vō p̄sq̄ ille eccl̄az itret: vl̄ p̄sq̄
sacerdos eum videret iam canonem
inchoauit debet sacerdos pcedere in

officio simul cū eo qui assistit ei tñ .
alij. n. omnes debent exire si excōmu-
nicatus non erit ipse de quo cōit sci-
mita tamen q̄ finito canone ⁊ sum-
pro sacramēto anteq̄ dicat post cōio-
monent illum q̄ exeat: d̄ conse. vi. ⁊.
relatum. Loncoz. Hosti. ⁊ Hoff. q̄ si
non vult exire potest sacerdos eum
eijcere: etiam si clericus sit: ⁊ si nō po-
test eijci in sacristia rediens dicat ora-
tionem ⁊ post cōionem que restabāt
Item s̄z Tho. in 4.º di. 18. Pro excōi-
catis orari potest: q̄ nūl non inter ora-
tiones que pro mēbris ecclesie sunt:
⁊ tamen fructum non percipiunt q̄s
diu in excōmunicatione manent: sed
oratur vt detur spiritus pn̄e eis: vel
ab excōicatione absoluant. 4.º phi-
bet̄ participare cū excōicato i mēsa:
sed si hospitatus suz in domo aliqua
ad mensā: ⁊ superueniat ⁊ ingerat se
excōicat⁹ s̄z Huil. si est publice excōi-
catus surgere teneor n̄ obstāte cuius
cūq̄ scādalo. Si vō ē excōicat⁹ occul-
te ⁊ nō possū sine ei⁹ nō: n̄ teneor sur-
gere. Itē superueniēte publice excōi-
cato nō teneor exire d̄ domo: imo ēt
⁊ si scirem aliquem publice excōica-
tū receptū esse i aliqua domo possū
ibi hospitari: si tāte capacitatē sit loc⁹
q̄ possim eius cōionē vitare: nā licet
mibi cū excōicato i eadē camera co-
medere: s̄z n̄ i eadez mēsa: similit̄ nec
in eodē lecto iacere. q̄d si veniā inui-
tatus ad aliq̄d festū vel cōiuiuiū: ⁊ in-
uenio ibi aliq̄d publice excōicatū te-
neor recedere: nec debeo ibi epulari
s̄z sedeat ad aliā mensā: q̄ oēs tales
cōueniētes ad festū: vel cōiuiuiū siml̄
inuiēcē cōicare dicēdi sūt s̄z Huil. Itē
si q̄s amico suo excōicato veniēti co-

medere ad domum suam dimittit ei
domū ⁊ clauēs ⁊ permittat eum co-
medere separatim in domo sua: si h̄
faciat in fraude: vt sic eū nō offendat
sed fauorem eius acquirat icurrit ni-
norē excōicationē. Si autem facit q̄
timet ne forte ille vim inferat: non in-
currit. Item si facit hoc causa huma-
nitatis: quia si putat eum indigē ho-
spitio vel alimento. ⁊ de hoc facit pro-
testationem non incurrit. Huil. 5.º p-
hibetur cū excōicatis haberi cōio. s̄z
alijs etiam actibus humane conuer-
sationis: ⁊ precipue actib⁹ legitimis
vnde nō debet quis facere aliquem
ōctum cū excōicatis: tenet tñ ⁊ tract⁹
initus cū talibus: si ipse cōtrahens n̄
obligat se ad cōicandū cū excōicatis
vt si q̄s vendat ⁊ tradat rē excōicato
⁊ statū precii recipiat. Si vō obligat
se ad cōicandū cū excōicato in casu n̄
concesso: nō tenet ⁊ tractus: vt si pro-
mittat: vel etiā iurat q̄ vendat ei ali-
quid vel locabit: ⁊ hoc fm̄ Rai. s̄z
Inno. dicit q̄ omnes contractus ini-
ti cū excōicato etiā sciēter ⁊ durāte
excōicatione tenēt: ⁊ ex ipsis agit
⁊ excōicatus. Sed ipse excōicatus agē
nō poterit pro tali cōtractu: nisi post
absolutionē: q̄d veri⁹ v̄. Idem Huil.
Itē cū q̄s iurat soluere alicui i certo
termino: ⁊ interim ille excōicatur s̄z
Rai. nō deberet sibi solui: dum stat i
excōicatione: s̄z deponi illud debet
i ede sacra. Inno. tñ dicit. Cōsulim⁹
tali q̄ det nā ⁊ seruiens tenetur ser-
uire excōmunicato vt pmisit. ii. q. 3.
quoniā multos. ⁊ hoc videt verius.
Item si quis recipiat mutuum ab ex-
cōicato: vel conducit aliquid ab eo p
precio reddendo tēpore excōicationis

ipsū precium vel mutuū quo ad ciuilem obligationem ex qua actio nascitur: et potest peti non redditur nisi p^o eius absolutionem: obligatur tamen ei quo ad naturalem obligationem. Docti. Item si presbyter locauit operas suas alicui domino dum ipse dñs eēt excoīcatus: non valuit locatio. Sec^o si ante: sed non poterit ei seruire i diuinis i excoīcatione permanēti. Docti. Itē sigs vēdat vel emat a seruicte excoīcato noīe excoīcati n̄ ē h̄bēdū cuz eo sic nec cū excoīcato. Huil. Ad q^o ille q^o incidit i excoīcatōz q^onis p^o fuerit cū aduersario vel satisfecit de iūria: et ēt si vadat p^o absolutione: vel ēt si nōdū sit denūciat^o cū tñ manife- stū sit d^o eius excoīcatōe d^oz euitari q^o usq^o sit absolutus: extra. e. cuz deside- res. fm Ra. imo etiā si iurass^o stare mādato epī an̄ absolutōz: tā episcop^o q^o alij ei cōicantes incurrunt minorē excoīcationem: etiam si fuit ab ipso epō excoīcatus. Non enim potest ipse cōicare tali: nec dare licentiam alicui cōicandi quin icadat i minorē excoī- cationē: ex. e. nup. xi. q. iij. excoīcatus. Per hoc autē q^o papa salutat aliquē vel participat nō itelligit^o absoluere vt i de. d. sc. ex. si sūmus. Excoīcatō au- tē minor et a iure et ab hoīe fert. a iure p^omo qdē p^o participatiōz cū ex- cōicatis maiorē vt dictū ē. 2°. p^o sacri legio. xvij. q. iij. minorē 3°. p^o notōia for- nicatiōe p^ocipue dericis: ex d^o cobabi- ta de. et mu. v̄ra. 4°. p^o simonia etiam occulta in ordine suscepto: ex d^o simo. tanta. s^o hodie icurrit maior excoīca- tio et pape reseruat^o absolutio: vt ha- bes. s. 5°. cum quis recipit eccliaz d^o manu laici et sic eam tenet. xvi. q. vij.

sig^o deiceps. 6°. fm quosdam cum in bello iusto exercet artē balistarum s^o christianos: ex d^o sagit. artem. 7°. i dissidētib^o pauperū op^ossozib^o manife- stis raptozib^o public^o vsurarijs: et me- retricib^o: q^o large dicūt excoīcati in q^o tū oblatiōes eoz ad altare n̄ recipiū- tur. 8°. in illis quib^o negat ecclesiasti- ca sepultura: et q^o morit^o i toz neamēto q^o priuat^o eccle. sepultura ēt si penitue- rit. Et idē pōt dici d^o eo q^o n̄ confitet^o semel in anno: vt d^o ex d^o pe. et re. ois. 9°. in quolibet notozio peccatore di. 64. illud. et d^o sacra. di. z. p^o dilecti- one. Itē hoīe autē fieri pōt minor ex- cōicatio: vt epō et q^o inferiori iudice ecclesiastico: ex de offi. oz. cū ab eccle- siaz: et h^o sine p^o otumacia. s. q. z. p^onti. sine p^o alijs culpīs. Itē sine simplicit^o vt d^o pe. di. i. in actione. siue ad tēpus di. 86. c. tanta.

De effectu excoīcatōis minoris.

It autem effectus principalis e^o excoīcationis minoris quia talis remouetur a participatione sa- cramentorum: et si se imisceat peccat mortaliter: non tñ incurrit irregula- ritatem: etiam si celebrat peccat: etiaz conferendo sacramēta seu ab eo col- lata non carent virtutis effectu: nec phibetur eligere: nec ea que rōne iurisdicōis sibi opetāt exercēt: si talis tñ sciēt^o elect^o fuerit ei^o electio erit irri- tāda: ex d^o de. ex. mi. sic celebrat. Itē ēt fm Huil. ē separat^o ab osculo pac^o qd^o dat^o i missa qd^o ē quasi loco cōio- nis: n̄ aut^o hor^o dicēdis cū alijs. Itē. t^o q^o excoīcat^o minorū sacramēta cōfe- rēdo peccat: s^o subditū n̄ phibēt a fce- ptiōe l^o ipse cōferēdo se maculet. Do- cti. dicit q^o cōferēdo nō participat q^o

nō cōfert ad suā vtilitatē sed aliorū
 vī ei participare partē capere: et sic
 vī sp̄ hēdi vtilitas ip̄i participantis.
 Jo. d. li. vī tenē i plurib⁹ loci q̄ excōi
 catio mīoz separet a p̄cipatōe passi
 ua t̄i sac̄oz. s. q̄ talis n̄ pōt r̄cipere
 sac̄ra aū absolutionē. cū eo. cor. De.
 d. pal. in. 4. di. 18. Dicit ei q̄ minor ex
 cōicatio excludit a participatiōe sa
 cramētōz: n̄ a participatiōe diuinōz.
 vī q̄qd alij dicāt licite p̄t missā audi
 re et osculū pac̄ accipere: et ecclīaz offi
 ciare: dum t̄i nullū sac̄m̄ percipiat
 nec matrimonii nec aliud nisi prius
 absolūt⁹: et qd̄ Huil. dic̄ d̄ obscuro pa
 cis. R. q̄ iō osculatio pacis et panis
 b̄ndicti datio successerūt loco cōiōis
 vt indigni n̄ admitterent̄ ad ista.

De absolutione a minorū excom
 municatione.

Abolutio aut̄ ab ipsa excōi
 catione minorū fieri p̄t a p̄po
 sacerdote: et̄. e. nup. Et dicit̄
 p̄p̄a sacerdos q̄ illū pōt absoluere a
 peccatū q̄cūq̄ sit. Ab alieno aut̄ q̄ il
 lū. s. n̄ p̄t audire n̄ p̄t absolui s̄z Hof.
 et̄ Tho. et alios. si et̄ ip̄e sacerdos p̄p̄
 us eēt excōicat⁹ excōicatōe minorū p̄t
 nihilomin⁹ absoluē talē: et̄. e. duobus
 Excōicat⁹ aut̄ maiorū si se igerat cōi
 onī aliorū peccat̄ s̄m̄ Rai. et̄ si i cōtē
 ptū h̄ faceret mortaliter: d̄z q̄q̄ et̄ ali
 os excōicatos vitare s̄m̄ Ho. nec per
 stōez st̄tatie factā d̄ q̄ habet. J. tollit̄
 tur qn̄ ip̄e excōicat⁹ d̄beat se s̄trabē
 a cōione fidelit̄ i diuinis et̄. Et nō
 s̄z De. d. pern. et̄ d̄ se. ex. sup. c. inḡsū
 onis. q̄ si plar⁹ p̄cipit subdito q̄ cele
 b̄ret excōicato p̄nte quē subditus scit
 excōicatus: p̄elat⁹ vō mādās: et̄ alij si
 d̄ ei⁹ excōicatione ignozant. s. subdit⁹

i hoc ip̄e parebit plato et sic celebra
 bit: p̄testari d̄z t̄i celebrās illi quē ex
 cōicatus scit q̄ n̄ itēdit cū illo celebra
 re s̄z cū alijs excōicatis. Idē dic̄ q̄ cū
 scio aliquē excōicatus quē vitare tene
 or et̄ i publico n̄ teneor illi cōicare et̄
 ad mādatus ecclesie: s̄z pot̄ debeo pa
 ti excōicatus. Si vō p̄ certo nescio: s̄z
 p̄babilit̄ credo: in tali casu p̄ me solū
 illi nō cōicabo: s̄z ad penitōz alteri⁹ vi
 tare n̄ teneor. Ad diligēt̄ q̄ s̄z iu
 ra cōia excōicati etiā nō denūciati de
 berēt euitari vt dictū ē: t̄i p̄stitutio
 nē factā constantie istud extat modū
 ficatus: et̄ in concilio basilien̄si anteq̄
 scissuz foret renouata fuit: v̄z q̄ fide
 les nō teneant̄ tales euitare i diuinis
 et̄ nisi fuerint publicati vel denun
 ciati: excepto casu d̄ iniectōe manuz
 i persōas ecclesiasticas notozia. Et idēz
 d̄ alijs censuris ecclesiasticis. Tenor
 ipsius constitutionis est iste.

Constitutio Martini. 5. super non
 euitandis excōicatis: nisi publice de
 nunciatis.

Asup ad euitanduz scādala
 et̄ multa pericula q̄ p̄cientijs
 timozatis cōtingere possunt
 oib⁹ christi fidelib⁹: tenore p̄ntiū mise
 ricordit̄ indulgē: q̄ nemo deinceps
 a cōione alicuius sac̄foz administrati
 one vel receptione: aut alijs quibus
 cūq̄ diuinis intus vel eē: pretextu cui
 iuscūq̄ s̄iue v̄l cēsura ecclesiastice a iu
 re v̄l ab hoie ḡnalit̄ pmulgata tenea
 tur abstine v̄l aliquē vitare: aut iter
 dictū ecclesiasticū obfuarē: nisi cēsura
 v̄l s̄iua h̄i fuerit i vel p̄ p̄sonā: v̄l col
 legiū vniuersitatem ecclesie cōitatem
 vel locuz certum vel certam a iudice

publicata vel denunciata specialiter
 et expressa constitutionibus apostoli-
 cis et alijs in contrarium facientibus
 non obstantibus quibuscumque; saluo
 siquem pro sacrilega manu inie-
 ctione in clericum suam latam a ca-
 none: adeo notorie constiterit incidit
 se: quod factum non possit aliqua ter-
 giuersione celari: nec aliquo suffra-
 gio excusari. nam a canone illius licet
 denunciatus non fuerit volumus absti-
 neri iuxta canonicas sanctiones: in co-
 nclio constanti sub Martino. 5. q. decre-
 tum ut deum est fuit approbatum itez in co-
 nclio basilicensi: et per eugenium tunc papa
 ut asseruit mihi dominus Julianus quibus de
 legatus fuit: et est alii. Potest dubitari utrum
 papa possit dispensare et licentiam dare quod
 quis participet cum excommunicato maiori in di-
 uinis et ex: et utrum quod non: quod ut constat non potest
 dispensare papa in doctrina apostolorum.
 et ratio est: quod hec doctrina ut patet ad ius
 diuinum: in quo semper papa dispensare non
 potest. Hoc autem est doctrina apostolorum. scilicet non
 communicare cum excommunicatis: ut. ii. q. 3. sicut. et
 per in prima ad cor. 5. et Jo. in secunda ca.
 e. unico. g. 22. In huius est quod ecclesia in
 huius ordinatibus quod pertinet ad salutem animarum
 errare non potest: cum regat a spiritu sancto
 ut habet di. 8. q. precepta. sed ecclesia per
 se. vicium decretum illud cessit talis licentiam
 et papa est frequenter dat huius licentiam ad
 tollenda scandala que multum debet cauere
 ut di. 50. ut constituitur. g. per: et sic constat
 tenet. Ad ar. rident fin Tho. i. 4. q.
 non omnia que sunt in doctrina apostolorum: seu
 epistolis eorum: pertinent ad ius diuinum
 putat proprie et stricte sumit: sed per his que
 pertinet ad fidem et libertatem sacrorum et mora-
 lia ad salutem necessaria in quibus papa di-
 spensare non potest: sed solus deus: sed quedam sunt in

epistolis apostolorum pertinencia ad ri-
 tum et decetiam christiane religionis: que sunt
 pure ordinationes apostolorum non dei seu diuini
 iuris: et in huius cum ecclesia nec habeat illa
 potestate quam tenet: quod papa succedit Petro
 quod presuit in huius omnibus apostolis. Non potest
 tollere vel suspendere ordinationes cum videtur
 expedire sicut et dispensat cum bigamo
 ut. 34. di. lector. quod est in textu apostoli-
 ci. ad thimo. 3. ubi dicit bigamum non pro-
 mouendum. Et non quod quedam dicebant istas
 ordinationes fuisse in concilio propositas: sed non
 acceptatas precipue ab italica natione
 Alij dicebant fuisse temporalis. per quinquen-
 nium versus ad concilium sequens quod senis
 fuit celebratum: sed nullum horum est verum. nam
 duo venerabiles viri famosi in vita et
 scientia: quorum unus doctor in theologia
 alter in iure: et episcopus. scilicet dominus Nicolaus de
 tinchelbal: et dominus Andreas qui fuerunt
 presentes in concilio constanti: ubi facta fuit
 dicta constitutio. Et primus fuit vnus de electo-
 ribus papae: retulerunt ipsam constitutionem
 fuisse acceptatam et vnanimiter concordatam
 Magistri et de vniuersitate parisiensis di-
 xerunt se eam velle recipere: quod patet ex te-
 nore eius: quod ibi dicitur omnibus christi fidelibus:
 sed et dicit dominus Andreas episcopus
 boleniensis provincie polonie post ce-
 lebratum concilium senis: ubi est interfuit
 vadens ad curiam ad visitandum papam
 Martinum. 5. cum ipse putaret quod ipsa constitutio
 fuisset temporalis. per quinquennium: et sic iam ex-
 pirasset loquens cum papa petiuit ab eo
 ut cederet sibi ex gratia uti tali licentia
 siue dispensatione quam continebat illa
 constitutio. Respondit papa vos scitis il-
 la esse vnanimiter concordata. Et cum ille
 episcopus diceret quod quinquennialis dixit
 papa: Ego volo quod semper duret: dominus
 est Julianus auditor: came apostolice

iure peritus et famosus in vita et saltus
sup hoc dixit tale idultu datu n solu
germanicis: s; et oibus christianis: et
de iure et perpetua: q; ista e na con-
stitutionis nisi reuocet: no fuit autē
reuocata s; confirmata: vt pz. s.

Explicit titulus secundus de excōi-
cationibus minoribus.

Incipit titulus tertius de interdico eccle-
siastico.

La. 84.

Uia interdictu ecclesiasticu
q bz similitudine aliquaz cuz
excōicatione. Est ei ipsum
interdictu separatio a cer-
tis sacramētis et omnibus diuinis of-
ficijs et ecclesiastica sepultura: vt ha-
beri potest ex decretalibus: extra de
spon. non est vobis. et de pe. et re. qd in
te. Ideo post tractatum de excōicati-
one nunc agetur de ipso interdicto:
et precipue fm ea que no uuit Jo. cal.
in tractatu quem fecit de ecclesiasti-
co interdicto: vbi multa ponunt no-
tata per Hosti. et Inno. que no habe-
tur in sumis. Conclusioes seu determi-
nationes tm ponēdo: et opiniones cō-
trarias et rationes: ac multas allega-
tiones circa huiusmodi ibi positas
omittendo causa breuitatis. Primo
igitur sciendum q; sub nomine censu-
re ecclesiastice: ista tria pphēdūt: ex-
cōicatio: suspētio et interdictu: ex
fig. querēt. Et excōicatio qd et iter-
dictu ad laicos et clericos pot extēdi:
s; suspētio tm clericos respicit cōiter
et iō postea de ipsa tractabit suspen-
sione: et demuz de irregularitate. Lō
ueniūt autē predicta tria fm Hosti. in
pluribus. Pmo q; sicut excōicatio dz
feri in scriptis cōinētibus causa ipi-
ita et sūia suspētiois et interdictu: vt ha-

bet et. e. cū medicinalis. li. 6. 2. quia
excōis sūie suspētiois et iterdicti n re-
lenant p sequite appellatōz s; p pce
dēt. 3. q; ligati aliq sūia d pdicti: nec
eligē nec eligi pnt. 4. q; nullus liga-
tus aliq pdictaz sūiaz dz celebrare
diuina: als efficit irregulari. 5. quia
tales sūias dz precedere monitio. l. cū
fert ab hoie. 6. q; qlz coz iurat an-
q; absoluat n amplius cōtrauenire:
et i omnib pot fieri relaxatio ad cau-
telā: nisi est; iterdictu gūiale pzum-
gatu: q; tunc nō bz locū relaxatio ad
cautelā: ex. e. pnti. lib. 6. 7. quia h i
sūie debet obseruari p superiores. 8.
q; null coz durate sūia pot testificā
ex d testi. venēs. 9. q; superior nō
dz ipsas sūias reuocare vel pnūciare
nullas: vel de ipsis aliquid disponere
nisi vocatis partib. 10. q; illi q p p
uilegiū sunt rcepti in ppios et spales
romane ecclesie: vel aplice sedis fili-
os s; ppt h n estē excepti: n sic excepti
nec excōicari: sic nec it dicit: nec suspē-
di pnt ab alio q; a romano pōtifice:
vel legato d late: ex d vb. fig. c. i. li. 6.
Idē Jo. cal. excepto pmo que n pōit
Differunt autem ista tria i his. Pri-
mo quidē quia excōicatio et suspētio
ppe ferūtur i singulares psonas. Et
excōicatio quide; i clericos et laicos
suspētio vō i clericos tm. Interdēm
aut fert i loca ppria: vel tra vniue-
sitates et collegia. Interdictum tm eti-
am i singularē personā fert: et si nō
ita pprie. 2. q; cū suspēto et interdico
participari pot in alijs oib: exceptis
sacramētis certis et diuinis officijs: n
aut cū excōicatio: vt dictū est. s. in tra-
ctatu de excōicatione. 3. q; effectus
sūie excōis late nō pt suspēdi: s; effē

aliarū sic. 4° quia episcopi non incurrunt aliq̄s s̄miam excōis: vel interdici prolatam ab homine vl' iure: nisi si specificē exprimentur: extra d̄ sen. ex. quia periculosum. li. 6. quod p̄uilegiū non habet q̄tuz ad excōicatioz

5° qz iter dictū ḡniale loci nō pōt ad cautelā relaxari: s̄z bñ ab excōicatioē z suspēsiōe ad cautelaz quis potest absolui. 6° qz iter dictū ḡniale in locū p̄ferri nō pōt sine l̄iia pape sp̄ali p̄ debito pecuniario: s̄z bñ excōicatio z suspēsiō: eē de appel. p̄terea. hec Jo. cal. De ipso ḡ quatuor videnda sunt. Primo a quo feratur. 2° contra quem feratur. 3° quis sit eius effectus. 4° quomodo ferat: z quō potestas tollatur: vel relaxetur.

De interdicto generali.

Ca. 85.

Sciendum ergo primo q̄ interdictum fertur a iure z ab homine z ab ytroqz: z q̄qz interdictum est generale: q̄qz speciale z q̄qz etiam singulare. z generale quod dicitur quod fertur d̄ regnum p̄uinciā ciuitatē castz vel villaz vniuersitatē vel collegiū z huiusmodi. Generale interdictū fert̄ a iure i his casibus z huiusmodi. Primo si collegiū vel vniuersitas ciuitatis vel loci cogit ecclesias vel ecclesiasticas personas soluere ḡnidagia vel pedagias: vel ab ipsis ecclesijs: vel ecclesiasticis p̄sonis exigit vel extorquet pro p̄pzijs rebus quas non cā negociatiois deferūt h̄ ipso sunt interdicti: de censibus. q̄qz. li. 6. Jo. cal. z addit t̄m̄ iste casus n̄ est receptus nec ferat: s̄z postea sancti tū fuerit predictas penas z alias d̄ n̄

partes debere p̄ diocel publicari in cle. e. ti. presenti. sed cōiter ista opinio non tenetur: quia z si d̄ lege dicat q̄ confirmatur cum more v̄tium ap̄ probatur: z p̄pter cōtrariā consuetudinē abrogatur: di. 4. §. leges. Non sic d̄ s̄miam excōicatiois que subito trahit secum suuz effectū. ibi etiam dicit̄ in illo. c. q̄qz. vbi fertur talis sentētia contraria consuetudine non obstante. Secundo vniuersitas que domos locauerit vel conductas habere permiserit alienigenis vsurarijs in terra sua ad exercendū fenus: d̄ vsur. c. i. lib. 6. Tertio vniuersitas que res alias contra personas ecclesiasticas concedit vl' concessas ad illas extendit: nisi id reuocauerit. j. mensē a tēpore concessionis vel extensionis d̄ iniur. z dā. da. z si pignorationē li. 6. Quarto est ciuitas interdicta q̄n̄ officiales talis ciuitatis i qua debz romani pontificis electio celebrari vel representantes ipsam ciuitatem non seruauerint ea ad que tenentur p̄ de cretalem. vbi periculum. de elec. li. 6° vel fraudem in eis: vel circa ea commiserint. Quinto interdicta est ciuitas queuis p̄ter urbem que consentit dando consiliū vel fauorem occidentibus vel percutientibus cardinales sancte romane ecclesie: vel q̄ infra mensem delinquentes in huiusmodi prout enormitas facientis exegerit: z ei facultas affuerit non punietur: de pen. felicis. in fi. lib. 2o. 6° Sexto interdicta est ciuitas que episcopum proprium iniuriose vel temere percusserit vel ceperit: vl' bannuerit: vel hoc fieri mandauerit: vel consiliū in his dederit: vel fauorem.

vel hoc facientē defensauerit scienter
vt in cle. de pe. si quis suadente. casus
alius decre. clericis. de emunitate ec
clesia. r nouat. c. p. cle. quoniam. e. ii. Jo.
cal.

De interdicto speciali.

Ca. 86.

Peciale iterdictū ē cū inter
dicatur aliqua ecclesia: ac et
cū interdicuntur oēs ecclesie
vnius ciuitatis vel puincie: qz et si nō
in illis ecclesijs: tamen in alijs locis il
lius ciuitatis extra ecclesias possēt ce
lebrare diuina et audiri ab hominib⁹
loci ipsius. Et h⁹ iterdictū spēale. s. h.
aliquā ecclesiā reperit in iure in his
casibus. Primus ppter iniuriosū ho
micidium in eo perpetratū: vel iniu
riosum sanguine alias effusum in eo.
Secūdus cū ppter effusionē humani
seminis studiose procuratā est polluta.
In his ei duobus casibus ecclesia est
ita interdicta qz ante reconciliatōz nō
debent in ea diuina officia celebrari:
de conse. di. i. si motum. z. c. ecclesijs.

Tertius qñ ppter discordiā patronoz
eps claudit ostia ecclesie: et tollit in
de reliqas: et precipit vt nullus in ea
aliqō sacz ministeriū celebrz: donec
ad concordiā redeat d iure pa. c. i. z
z. hō tñ proferens sentētiā iterdicti
Quart⁹ si ecclesia fuit simoniace con
secrata non debet in ea celebrari.

Quintus si pncipaliter p questu non
p diuino cultu fuit cōsecrata: d. de.
di. i. si quis basilicā. Sextus nō debet
in ea celebrari. i. q. 4. ecclesia. si eccle
sia est consecrata sine licētia epi dio
cesani: d. conse. di. i. precepta. Septi
mus si sine reliquijs vlt in loco des
to et nunq̄ habitato fuit dedicata: de

de. di. i. placuit. In oibus tñ his casi
bus: q̄uis in tali ecclesia d iure cele
brari nō debeat: tñ strariū faciētes. i.
celebrantes nō sunt irregulares: qz nō
est expressū in iure: vt de sen. ex. is q.
li. 6. S. si eps p aliq̄ causā d p̄dictis
spalit ecclesiā iterdixit tē celebrās in
ea bñ ē irregularis. Jo. cal.

De interdicto singulari.

Ca. 87.

Iterdictū singulare est cuz
iterdicuntur alicui psonē singu
lari diuina officia et ecclesia
stica sacramēta: vel vniuersalit vlt par
ticlarit q̄ ad aliq̄ ipoz sacramētoz
vel officioz: vt de offi. dele. ex litteris
et d. p̄ni. c. i. z. c. epoz. li. 6. z d. tpe. oz. vlt
non ē. z. c. litteras. z di. 50. placuit. et d.
cor. vicia. significauit. et istud pōt etiā
dici suspensio. vbi primo nō qz inter
dictus ab aliquo actu respiciente di
uina itelligit iterdictus et ab omni
alio q̄ includit in illo: vel q̄ sine illo i
terdicto exercēi nō pōt: et de appel.
solicitudinē. vñ iterdictus ab officio
sacerdotali non d̄z exercere officia: q̄
pprie p̄tēt sacerdoti. Sec⁹ si soluz
altaris ministeriū sit ei interdictuz
et interdictus a sacerdotali officio nō
potest exercere pontificale: qz ponti
ficale sine sacerdotali exerceri nō po
test: de excess. p̄ela. ex litteris. Et ea
dem ratione interdictus ne promo
ueat ad inferiores ordines nō potest
p̄moueri ad maiores: vel iterdict⁹. i.
suspēsus ab exercitio inferioris ordif
nō p̄t exercere actū superioris: qd sine
exercitio illius inferioris exerceri nō p̄t
secus si sine illo exerceri p̄t: sic eō in
terdict⁹ vel phibitus a maiori nō itel
ligitur phibitus a minori: quia i illo

maiori n̄ includit. h̄ pbat. 95. di. illud
 2. 13. q. 2. questia. 2. nota q̄ eps suspē
 sus vel interdictus a pontificalibus: si
 exercet offm̄ sacerdotis etiā a ponti-
 ficalibus n̄ ē irregularis: s̄ si exercet
 aliqd̄ qd̄ p se spectet ad offm̄ epale re-
 spectu consecrationis epalis: siue cū mis-
 sa: vt cōsecrare ordinare: vel sine mis-
 sa: sicut confirmare in fronte est irre-
 gularis. 3. nō q̄ sacerdos cui interdī-
 cta sunt sacerdotalia: si cōficiat corp̄
 chris̄ti sine missa est irregularis: d̄ cle.
 ex. mi. c. i. ex cōcatus tamen minorū ce-
 lebrās sciēter: s̄ peccet mortaliter nō
 tñ incurrit irregularitatē. Itē nō q̄
 a iure interdicitur ingressus ecclesie
 ī casibus d̄ sen. ex. sacro. 2. e. ti. c. i. lib.
 6. 2. e. li. d̄ censi. exigit. 2. 17. q. 4. si quis
 deinceps. fm̄ cōmunem opinionem.
 Itē q̄ celebrāt sciēter: seu alias parti-
 cipāt ī diuinis pñibus publice ex cōi-
 catis vel iterdictis: vel illos admittūt
 ad ecclesiasticā sepulturā: eis iterdicti
 tur ingressus ecclesie: donec. satisfice-
 rit ad arbitriū ei⁹ cui⁹ s̄ntia cōtēplerūt
 d̄ p̄ui. epoz. li. 6. Archi. tñ sup̄ isto. c.
 dicit q̄ intell̄r de ex cōcatis ab hoīe
 vel interdictis: qd̄ pbat p̄ tex. illum q̄
 dicit: donec satisfecerit ad arbitrium
 ei⁹ cui⁹ s̄ntia cōtēplerūt. Sed admittentes
 ad ecclesiasticā sepulturā sciēter sūt ex
 cōicati p̄ decre. eos. d̄ qua habes. s̄. d̄
 ex cōicatione. Si aut̄ talis cui est iter-
 dictus ingressus ecclesie ab hoīe vl̄ a
 iure igerat se diuinis ī ecclesia agens
 ī offō suo sicut p̄us: est irregularis d̄
 sen. ex. is. q. li. 6. S̄ si ex̄ ecclesia: pu-
 ta s̄b diuo vel sub tentorio: vel in do-
 mo pp̄ria ingerat se diuinis non ē ir-
 regularis vt ibi d̄r in glo. 2. ratio ē q̄
 dictū limitatū fm̄ suā limitationē q̄

intelligi. 43. di. sit rector. Limitat̄ au-
 tem hec pena cum. i. celebratur in ec-
 clesia: ergo non habet locū si extra ce-
 lebratur: ar. de pe. di. 1. 1. 8. pene. Si aut̄
 talis celebrat in oratorio qd̄ aſtrui n̄
 potest sine diocesani licentia: d̄ p̄uile.
 auctoritate. li. 6. Si stricte ē oratoriu⁹
 ita q̄ non ecclesia non est irregularis
 Sed si celebrat in ecclesia non conse-
 crata que proprie dicitur basilica est
 irregularis. satis est ei⁹ q̄ auctoritate
 pontificis sit dedicata: de conse. di. i.
 nemo. Itē p̄bytero celebratē mis-
 saz in ecclesia: si subdiaconus cui ē in-
 terdict⁹ ingressus ecclesie dicit episto-
 lā ex̄ ecclesiā in illa missa: vel diacon⁹
 euāgelii: sic iterdictos tales. s̄. s̄bdia-
 conū 2. diaconū puto irregulares fore
 q̄ vnū ē offm̄ qd̄ tñ in ecclesia princi-
 palit̄ celebrat̄ cui cooperat̄ ī actu si
 bi. phibito. di. 50. si quis viduā. P̄byter⁹
 v̄o si celebrās ī ecclesia admittit sciēter
 dictū subdiaconū: vel diaconū ad le-
 ctionē epistole: vel euāgelij: et̄ ex̄ ec-
 clesia ē irregularis q̄ participat ī cri-
 mine crīoso: d̄ sen. ex. nup. 2. c. si cōcu-
 bine. imo v̄r tale p̄cipiū factū eccle-
 sia p̄ p̄xime d̄ca. s̄. ecōuerso: si s̄bdia-
 conus cui ē iterdictus ingressus eccle-
 se dicit epistolā ī ecclesia ī missa quā
 sacerdos celebrat ex̄ ecclesia: irregu-
 laris ē: q̄ ī ecclesia vere 2. de facto id
 fecit: 2. sic ī loco. phibito: d̄ sc̄. ex. is. q.
 li. 6. Et idē dīceduz est de diacono in
 tali casu dicēte euāgelii. P̄byterū
 aut̄ talē celebratē ex̄ ecclesiā n̄ audeo
 dicere irregularē: q̄ l̄z videat̄ parti-
 cipare ī culpa cū ministris: tñ n̄ ē di-
 gnū q̄ p̄ncipale vl̄ dignū trahat̄ ad
 accessorii: vel min⁹ dignū: 2. satis ē q̄
 ī hoc dubio hoc nō ē expressū ī iure.

Itē talis cui ē iter dicti? ingressus eccle-
sie: q̄uis sit phibit⁹ p h̄ a celebratōe ⁊
ēt ab auditōe diuinoꝝ i ea s̄z Jo. an.
p̄t tñ n̄ solū p ecclesia trāfire p factis
suis s̄m Inno. s̄z ēt potest in ecclesia
orare i tpe i q̄ diuina n̄ celebrant in
ecclesia. i. q. i. q. studēt i fi. Jo. cal.

De interdicto qd̄ fit ab homine.

Ca. 88.

Item ab homine potest fieri
interdictum ⁊ generale ⁊ spe-
ciale ⁊ singulare ⁊ per dele-
gatum ⁊ subdelegatum: de offi. dele.
sane. quod ē planū si in litteris dele-
gati est clausula consueta. s̄z dictōes
p cesurā ecclēsticā cōpescēdo: de v.
signi. querētī. Item si simplr̄ dat⁹ est
sine dicta clausula: tunc enim maxie
vbi hoc ē expressū in iure hanc penaz
poterit imponere: d̄ offi. dele. d̄ causis.
Itē pferē p ordinarium. ep̄m s̄ eos
q̄ sunt sue iurisdictionis: tñ nō d̄z suspē-
dē seu iter dicē clericos v̄l eoꝝ eccle-
sias perpetuo vel ad longuz tps nisi
d̄ consensu capituli: ⁊ hoc maxie qñ pce-
dit ex offi. suo: s̄z regulariter ⁊ d̄ iure
⁊ d̄ consuetudine s̄mā pastoris solius
tenēda est ⁊ timēda. z. q. 3. c. i. Item
elect⁹ cōfirmat⁹ liz n̄ p̄secrat⁹ iter dicē
pōt qz hoc ē iurisdictionis: ex̄ de elec.
trāmissā. Itē ⁊ inferior̄ platus habēs
iurisdictionē ordinariā iter dicere p̄t
sibi subditos: ex̄ d̄ p̄sue. cū iter vos. ⁊
d̄ offi. ordi. cū ab ecclesiāz. vbi nō ē q̄
⁊ qñ inferiores ab ep̄is habeāt ordina-
riā iurisdictionē. Itē sede vacante ca-
pitulū pōt iter dicere: extra d̄ maio. ⁊
obe. c. his q̄. Itē p mulierē etiā prela-
tā nō pōt pferri iter dictū: vt possit
abbatissā: qz hoc p̄tinet ad potestates

clauium: de pe. ⁊ re. noua.

Cōtra q̄s possit ferri s̄mā iter dēi.

Ca. 89.

Vantuz ad z^m p̄ncipale. s̄. s̄
q̄ quē ferat iter dictū. Sciēdū
qz p̄mulgat⁹ ⁊ p̄mulgari p̄t s̄
mares ⁊ feminas: clericos: laicos: re-
ligiosos p̄uatos p̄latos: ⁊ rectores: no-
biles ⁊ plebeios: cuiuscūqz sit etat⁹ s̄z
qz sit capacez penaz: cōtra ēt collegia
⁊ vniuersitates: s̄ ecclesias villas ca-
stra ciuitates ⁊ regna. ⁊ dicit Jo. cal.
qz p̄ferēs s̄māz iter dicti ⁊ superior̄ ei⁹
si violat s̄māz ipsā credit eē irregula-
res: qz hac irregularitate ligatur a ca-
none: d̄ sen. ex. his q̄ li. 6. de consti. c. i.
⁊ vlt. Itē si p̄ferēs s̄māz nō seruat in-
terdictū: forte nō male diceret qz aliū
nō tenētur seruare: ar. decre. petisib.
de p̄ui. s̄z illa decretalis loquitur cū is
p q̄. i. ad cui⁹ q̄relā: ⁊ i cuius fauorez
latū ē id nō seruat. qd̄ non ē ad casuz
aliū extēdēdū: cū videat p modū p̄-
uilegiū licet corpore iuris clausi ema-
nasse. Quā autē iuris p̄uilegia casus
suos non excedant p̄z de p̄ui. sane. et
si sint corpore iuris clausa. Et ibi nōt
Hosti. Ex qbus seqtur qz p̄ferēs iter
dictuz celebrans in ecclesia ab eo iter
dicta est irregularis: ⁊ p̄cōsequēs aliū
non excusantur. s̄z ei mala superior̄z
trahuntur frequenter a subditis i ex-
emplum: de no. ope. num. cum ex iū-
cto. non tamen per huiusmodi subdi-
tū excusantur a pena iuris. xvi. q. i. cā
nonibus. Item si p̄ferens. inter di-
ctum nō seruando iter dictuz ab eo
positū i aliquo loco: p hoc nō itēdit
illud relaxare: ita qz ipse p̄ferēs. h. d.
Tūc nec subditi. nec ipse p̄ferēs effēt
irregulares. Sublato eniz p̄ncipali

cessant omnia accessoria. Cū igitur relaxatio loci interdicti non habet certam formam: satis fuit quod proferens dixit quod intendebat relaxare: sed ubi proferens hoc non dixit: licet in mente gereret relaxare: tamen putaret ipsum et alios non seruantes esse irregulares: quia sicut verbaliter lata fuit sententia interdicti: ita verbo debet fieri relaxatio: de re. iu. c. i. hoc verum: preterquam in papa qui non subiacet legibus. ff. de le. princeps. vñ si in mente gerit interdictum relaxare: hoc verbo non exprimat: postea ibi celebrantes non essent irregulares: si tamen hi ignozarent: et celebrant credentes durare interdictum: grauiter peccant: et si non sunt irregulares. Jo. cal. Item si interdicitur aliqua ecclesia: nec in capella eius poterit celebrari: nec in cimiterio poterit quis sepeliri: si ipsa capella et cimiterium sunt ecclesie iuncta alibi secus: et. e. si cinitas. l. 6. Item in ecclesia spaliiter interdicta: quibus honestius sit ibi non baptizari: nisi iocomoditas aliud suadeat: etiam tamen faciens: credit Jo. cal. quod non incurrat irregularitatem: quia quouis interdicto hoc est exceptum. de spon. non est vobis. Idem de chrismate. Item in ecclesia spaliiter interdicta non possunt celebrari diuina: saluata forma decreta. alma. §. ad iocimus. de sen. ex. li. 6. Ratio est: quia dicta decreta: alia alma. loquitur cum locus interdictus fuerit: et tale appellat generale interdictum. de pe. et re. quod in te. siue comune quod idem sonat: bene ad hoc facit de sen. ex. pñti. li. 6. Item spaliiter interdictum seu positum in aliqua ecclesia: quibus Archiepiscopus dicat non posse relaxari ad cautelam si dicat nullam. Jo. tamen modo. dicitur huius quod fatetur Jo. an. videri sibi verius: et

etiam placet Jo. cal. quia decreta proferenti. de sententia ex. li. 6. loquitur de generali interdicto quod non possit relaxari ad cautelam. Secus ergo de speciali et de qualis. Et idem in particulari vel singulari interdicto. scilicet persone. Item et si pro pecuniario debito non possit fieri interdictum in locum siue generale: potest tamen fieri speciale: siue contra ecclesias: aliquas vel aliquas pro dicta causa. Item cum imponitur in aliqua ecclesia cessatio a diuinis: seruata forma decreta. de offi. ordi. ar. refragabili. si quis ibi celebrat: non est irregularis. Et ratio quia talis cessatio imposita non est vera sententia interdicti. Sed si imponatur cessatio a diuinis generalis. scilicet in loco ab eo quod potest tunc habere effectum interdicti: et de hac debet intelligi glo. Inno. non est vobis. in decretalibus de spon. fm Jo. and. Et hoc placet: quod probat etiam ex de. ex frequentibus. de sen. ex. que equiparatur generalis cessationes inductas ab eo qui potest generalibus interdictis: non autem specialibus. scilicet certarum ecclesiarum. Jo. cal. Item si interdicitur vel permulgetur interdictum in eorum: populis: ciuitatibus: incolis vel vniuersitate. scilicet sub predictis appellationibus: vel aliquid ipsorum intelligitur istud generale interdictum: de se. ex. alma. §. illis. li. 6. et quod cum interdicto loco propter delictum populis vel ciuim: singulares persone loci intelliguntur generaliter interdicte: vt sic dicatur generale interdictum: vt in decreta cum in partibus. de vñ. sig. Eodem modo non istud debet dici generale imo et fortius: quia predictum interdictum superius idem dicitur generale: quia vniuersitatem vel populum loci complectitur: sed propter quod vniuersitas et illud magis. di. 18. c. 1. Jo. cald.

Item quā interdicitur clerus alicuius loci: non ex hoc intelligitur populus illius loci interdictus: quia hec sunt diuersa: et conuerso: extra de sen. ex. si sententia. li. 6. Intelligo autem appellatione cleri contineri non solum promotos ad ordines: sed etiam religiosos conuersos et conuersas: qui ita sunt ad ecclesiam translati: quod de populo proprie dici non possunt. i. q. i. duo sunt. Jo. cal. Item cum interdicitur populus alicuius terre singulares persone illius populi: cum sint interdicte: nec in illa terra: nec alibi poterunt admitti ad diuina vel ecclesiastica sacramenta nisi in casibus a iure expressis: extra de sen. ex. si sententia. li. vi. Item cum interdicitur terra alicuius domini intelligitur de ea que est sua quo ad dominum iurisdictionale: et multo fortius si terra illi domini est simpliciter et absolute propria. Item intelligitur de terra quam ab alio et in feudum vel emphiteosim: quod in illis casibus ad eum spectat vtile dominum. Item intelligitur de terra que pertinet ad ipsum dominum ratione dotis uxoris: quia maritus constanti matrimonio est dominus dotis uxoris. Item intelligitur de terra sibi pignoratam si proferens dixit: Interdico terram quam talis tenet: secus si dixit interdico terram suam. Jo. an. Item si talis dominus cuius terra interdicte habet terram in diuersis prouincijs: vel diuersis locis: si habet eam parte et per diuisio: omnes ille partes subiaceat interdico: sed si per diuisio: secus ne innocens puniatur: ar. i. q. 4. §. vlt. Si autem postea dominus acquirat nouam terram talis terra non subiacet interdico: nisi latoz sine expressisset vel intenderet tam de ea quaz habebat: quam de ea quam habiturus esset. Si

autem uideat terram interdicitam: vel potest eas si propter hoc tollit interdicitum: cum onus rei transeat cum ipsa: de decimis pastoralis. Nec ei iste est modus tollendi interdicitum quod dicitur relaxari per iudicem: qui tamen cessante fraude: et causa interdicitum se facile exhibebat. Jo. cal. Item si interdicitur populus: vel vniuersitas collegium vel cetera alicuius loci: non intelligitur per hoc locus ille interdictus secundum Jo. an. super c. si scia. e. ti. li. 6. quod aliud est interdicitum loci: aliud vniuersitatis vel collegij: de v. c. a. li. 6. Poterit ergo celebrari alta voce in illo loco ut prius: interdicitum tamen exclusis: quod hoc non est prohibitum: sed interdicitum hoc. i. Jo. and. preceat de iure scripto: tamen prestare videtur occasio non periculi. Audicitur etiam voces publice celebrantium ab interdicitis: et per hoc uilipendet cetera ecclesie: vnde consulendum est clericis ut tali interdico durate abstinerent a publica celebratioe. Jo. cal. Item si aliquis de vniuersitate interdicitam se transferret ad alium locum primo dimissos est specialiter interdicitus: aut de populo interdico: ita quod fuit in culpa propter quam lata fuit interdicitum quocumque se transferat remanet interdicitus: de sen. ex. alma. §. illis. li. 6. Si vero non fuit culpabilis: et ex toto desinit esse de populo interdico: credo cessare interdicitum circa eum: quia in eo cessat causa efficiens et conseruans: ergo et effectus. si. di. neophitus. Jo. cal. Item si existens de populo non interdico: factus est postea de populo: vel vniuersitate interdicitus: credo quod extunc ligatus est sicut et alij: cum moribus secundum sit illius corporis: et sic debet eodem iure censeri: di. i. c. a. Iohannes cald. Item si existens de populo interdico vel

vniuersitate: si banniatu[r] simpliciter
 ⁊ nō ad tēpus cessat interdictum cir-
 ca eum: quia non cēsetur amplius de
 vniuersitate vel populo: sed confir-
 matus vel relegatus bene permanet
 interdictus: quia adhuc censetur de
 corpore vniuersitatis. Jo. cal. Itē si
 talis de populo vel vniuersitate iter-
 dictus si ingrediatur monasterium
 post professionem indubitanter pote-
 rit ordinari: quia desinit esse de po-
 pulo totaliter: sed ante professionem
 futurum est consilium q[uo]d non ordinet[ur]
 i[n] tali interdicto durante. Si t[ame]n fue-
 rit ordinatus puto illam tenere: ar. d[omi]n[us]
 sen. ex. religioso. li. 6. Jo. cal. Item de
 absentibus tempore late s[an]c[t]e interdi-
 cti: vel in vniuersitate vel populo: ⁊ d[omi]n[us]
 presentibus non consentientibus sed
 contradicentibus aliorum culpe p[ro]p-
 ter quam latum est interdictum an-
 ligentur. dicit Jo. an. in decre. si s[an]c[t]a
 e. ti. li. 6. q[uo]d quidam religiosi tenent ta-
 les non ligari: etiā quo ad ecclesiam
 quia absens ⁊ ignorans ex maleficio
 non obligatur. is. q. i. aliquos. ⁊. c. non
 est. Et q[uo]d pena suos debet tenē aucto-
 res: d[omi]n[us] pe. di. i. n[on]o. Sed dic[itur] ipse q[uo]d isti
 non ponderant: q[uo]d pena interdicti ēt
 puniunt q[uo]d nō peccauerunt: de spon.
 non est. vobis. Unde tenet ipse absen-
 tes ⁊ contradicentes ligari: quod pbat
 decre. si s[an]c[t]a. Sate[re] t[ame]n illos infontes
 quo ad deum. Et hoc placet Jo. cal.
 Itē si talis absens est d[omi]n[us] alia ciuitate:
 v[el] p[ro]p[ri]o l[oc]o gratiose r[ec]ept[us] fuerit i[n] ciuē
 v[el] p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]o i[n]terdicti: vt faciūt ve-
 neri ⁊ forte ibi nūq[ua]m habitauit: credo
 q[uo]d cū tali p[ro]p[ri]o interdicto talis intelli-
 gat[ur] interdict[us]. Itē habitātes i[n] ciuitate
 nō ciues nec d[omi]n[us] p[ro]p[ri]o illius: planū ē q[uo]d

nō includit[ur] i[n]terdicto illi vniuersitat[is]
 vel populi: vt in de. si s[an]c[t]a. Si tamen
 ēt locus ēt i[n]terdictus in eo nō possent
 audire diuina: s[ed] ex locū illū. Jo. cal.
 Itē si iter dicit[ur] loc[us] sub appellatione
 regni puincie ciuitatis castri vel ville
 suburbia ⁊ tinentia edificia loci illi
 us i[n]terdicta itelligūt: d[omi]n[us] sen. ex. si ciui-
 tas. li. 6. et si d[omi]n[us] suburbia ⁊ cōtinentia
 edificia in nullo erāt subiecta d[omi]n[us] lo-
 co interdicto v[el] vniuersitati: si t[ame]n p[ro]p[ri]e
 rēs i[n]terdictū habeat iurisdic[t]io[n]is sp[irit]ualis
 l[oc]i i[n] dict[is] suburbij. Si aut[em] nō habet iur-
 isdic[t]io[n]is l[oc]o d[omi]n[us] iure scripto nō videat[ur] i[n]
 ter d[omi]n[us] d[omi]n[us] suburbia: t[ame]n p[ro]p[ri]e d[omi]n[us] rōe
 decre. si ciuitas. posset dici q[uo]d ēt tūc i[n]
 telligūt i[n]terdicta nō ab hoīe: s[ed] a iure
 ex d[omi]n[us] se. ex. nup. Intelligūt aut[em] subur-
 bia burgi ēt ⁊ p[ro]p[ri]e ciuitatē i[n] q[ui]bus do-
 mus s[un]t i[n]t[er]i[us]: v[el] dicūt suburbia p[ro]p[ri]e
 iter ē rectū. Cōtinentia v[el] edificia d[omi]n[us]
 cū dom[us] ex burgū separe: ⁊ nō i[n]t[er]i[us]
 v[el] tinentia edificia s[un]t q[uo]d s[un]t p[ro]p[ri]e ciuita-
 tē v[el] locū i[n]terdictū i[n]ter suburbia. Itē
 i[n] d[omi]n[us] loco s[ed] appellōe ciuitat[is] castri
 ville: v[el] h[ab]it[us] i[n] nō s[un]t i[n]terdicti cines illi: ci-
 uitat[is] sen hoīes illi castri v[el] ville: cuz
 p[ro]p[ri]e loc[us] ē i[n]terdict[us] p[ro]p[ri]e delictū d[omi]n[us]
 v[el] alie[rum] singular[is] p[ro]p[ri]e. v[el] t[ame]n nō in illo
 loco i[n]ter d[omi]n[us] alibi t[ame]n poterūt audire
 diuina: ⁊ h[ab]it[us] nisi tales p[ro]p[ri]e s[un]t culpa-
 biles ⁊ dederūt eāz i[n]terdictio. e. ti. alma
 s. illis. Tales ei s[un]t i[n]terdicti vbiq[ue]: ⁊
 idē ēt si i[n]ter d[omi]n[us] sit latū p[ro]p[ri]e d[omi]n[us]
 p[ro]p[ri]e v[el] ciuiū v[el] vniuersitat[is] ipsi loci
 d[omi]n[us] sen. ex. si s[an]c[t]a. li. 6. Jo. cal. Itē cines
 habitātes t[ame]n ciuitatē ⁊ subur-
 bia ⁊ tinentia edificia i[n]ter d[omi]n[us] p[ro]p[ri]o
 vel ciuib[us] ciuitat[is] itelligūt ⁊ ipi i[n]ter-
 d[omi]n[us] ēt vbiq[ue] habitēt: ex q[ui] ponunt ci-
 ues v[el] d[omi]n[us] vniuersitate i[n]ter d[omi]n[us]. Jo. cal.

Item nobiles & marchiones comites
& barones & huiusmodi habentes in
tali ciuitate si sunt de populo interdici
cto: vel d' dicta vniuersitate: quod pa
tet ex eo q' subeunt onera: & habent
honores: sicut alij ligant' sententia in
terdicti. Et idem si per priuilegium
essent exempti ab oneribus: secus au
tem si essent sui iuris: vel ex consuetu
dine: vel ex priuilegio imperiali: ita q'
dicte vniuersitati tanq' de eius cōpo
re in nullo participarent. Jo. cal.

De effectu iterdicti. s. quō sit suan
dū: & a quibus diuinis cessandum.

Ca. 90.

Quantū ad tertium pncipale. i.
q' effectus iterdicti: sciendum
primo q' i loco supposito ec
clesiastico iterdicto s'z antiqua iura
nulla permittebat' ecclesiastica officia
celebrari vel audiri: extra de pe. & re.
q' d' in te. & de spon. non est vobis. nisi
semel in ebdomada celebrari cā con
ficiendi corpus chāsti: de sen. ex. per
mittimus. S'z per noua iura illud re
stat moderatum: extra de sen. ex. al
ma. li. vi. Per istū. s. modum: v'z q' sin
gulis diebus in tali loco debeant seu
possunt i ecclesijs sine mōasterijs mis
se: & alia officia celebrari sicut p'ant: s'z
cū his quatuor conditionibus. s. submis
sa voce: iannis clausis: nō pulsatis cā
panis: excoicatis & iterdictis exclusis
q' n' quodlibet horū quatuor p se: si nō
seruet alij tribus obseruatis viola
tur iterdictū: & est irregular' ibi sic
celebrans: vel aliquid agens alicui' or
dinis: vt in officio suo: puta si pulsat
cā panis celebrat: vel etia' si alta voce
tū & huiusmodi s'z Hosti. & Jo. an. &

Jo. cal. q' addit sic: & licet hec d'ura vi
deant: tamen sufficit ita scripturū esse
i9. di. in memoria. Item si clericus in
loco iterdicto facit tū alitez predi
ctoꝝ alijs celebrantibus: puta sonat cā
panas: vel aperit ianuas ecclesie & h' i
credo ipsuz irregularis q'z participat
in crimine criminoso: de sen. ex. nup.
Secus si facit alitez predictoꝝ vt ce
lebrent' diuina: que tamē nō celebran
tur de facto: cuz irregularitas regrat
actū pfectū. i9. q. i. c. fi. Itē si dicit' scit
iterdictum loci: q' d' tamen non pu
blicū est per denūciationē: si illud nō
seruat est irregularis s'z m' Archi. ar.
d' re. iur. eum. li. 6. Et hoc verum: nisi
istud esset occultum. 6. q. z. si tantum
Hec obstat de. pe. de sen. ex. Quia s'z
in seruando iterdicto q' d' seruat ma
trix ecclesia loca religiosa se debeant
cōformari non segtur q' vbi matrix
nō seruat: q'z nō est ei denūciatū: alij
qui sciunt non debeant obseruare: vt
ibi notatur: q'z s'z hoc idem inferretur
etiā si esset publicum & matrix ecclia
nō seruaret: q' d' est absurdū. Dicit tū
Jo. an. q' expediret p' ostōnē puideri
clericos non tueri ad obseruantiam
iterdictoꝝ prelatoꝝ a iure: nisi p'rio
fieret ipsoꝝ declaratio p' id q' d' habe
tur d' cens. quāq' li. 6. & i de. p'feti. e.
ti. Itē nō q' dicta moderatio interdi
cti & effectus iterdicti non h'z locuz
in iterdicto populi sen vniuersitatif
n' exp'esso loco in s'ntia iterdicti: q'uis
ei & illud dicat' iterdictū g'iale tamē
decre. alma. cuz sua moderatione lo
quit' de iterdicto g'iali loci: vt ciuita
tis castri ville regni & huiusmodi. Itē
laici q' nō sunt iterdicti non possunt
admitti ad diuina que celebrant' cuz

dicta moderatione in loco interdico:
nisi sint sup hoc spaliter puilegiati.
De clericis vero exneis seu alibi bnfi-
ciatis: an possint admitti in ecclesia si
ta in loco interdicto ad celebranduz
vel concelebrandum. Archi. t3 q no
Jo. an. dicit q hoc duz est: 2 qui ni-
mis emungit 2. 2 sic videtur tenere
Srium. Ad strarium Jo. cal. probat
p multas rones. Et idē dicendū vide-
tur de religiosis. Item tam canonici
q clerici ecclesiarū in gbus distribu-
tiones quotidiane tribuuntur illis q
inter sunt hois: si non veniunt amit-
tunt eas: sicut amitterent si non esset
interdictum. Item missa non conuen-
tuales sed peculiare celebrare pos-
sunt tempore interdicti i ecclesijs cō-
uentualibus seruato moderamine p-
dicto. Item si in tali ecclesia deficiūt
omnes pter vnum. Jo. an. post Do-
sti. dicit q ille poterit celebrare cū fa-
miliari. Archi. dicit q nō audet hoc
tenere. Sed primuz placet. Fateor ta-
men q in puilegio conuentus d ce-
lebrando tpe interdicti non icludūt
familiares puentus. Sz in casu pdco
ille solus adhibere poterit familiarē
seu seruitore vigore pmisiōis. s. adij-
cim. necessitate ad hoc cogente. Jo.
cal. Si tñ alicui psōe singulari sit cō-
cessum: vt in tpe interdicti possit cele-
brare vel audire diuina in voce sbmis-
sa: tunc familiares eius ad audiendū
cum illo: 2 ad celebrandū sibi admit-
tuntur: nisi esset talis cuius culpa do-
lo vl fraud sit lata sñia interdicti: vl
ad dictā culpā dedisset auxilium cō-
siliū vel fauorē: de puile. licet. li. 6.
Item p dcm. c. alma. de sen. ex. lib. 6.
extat alia moderatio circa interdicutz

v3 q in festiuitatib⁹ solū natiuitatē re-
surrectionis pentecostes 2 assūptōis
beate Marie. Item nota q predictis
q̄rtuor solennitatibus de gbus hētur
in. d. c. alma. addita ē solennitas cor-
poris christi p ex uagā. Martini q̄nti
in q̄ interrūpit interdictū: siue suspē-
di videt. Ut i q̄rtuor predictis cāpa-
ne pullent: 2 ianuis aptis alta voce
diuina celebrentur in locis interdctis
excōicanis exclusis sz interdctis admil-
sis: ita tñ q illi ppter quos platur ē
interdictum altari non appropiquēt
non obstantibus quibuscuq; puilegi-
is que reuocantur: qz sufficere dz oi-
bus q celebret vt dictuz ē. Ubi p-
mo nota q illud qd dictuz est de dicti
festiuitatibus: intelligi debet de vna
die tñ p qualibet festiuitate. vnde et
doc. querunt qñ incipiat talis dies: 2
q̄tuz ad principium diei concor. qua-
si omnes. s. q incipit in vespis vigilie
sed q̄tum ad finem sunt varie opini-
ones. Et archi. tenz q terminetur in
cōpletorio festiuitatis inclusiuē: quia
in beneficijs ē larga interpretatio faciē-
da. Jo. an. tenet in dicta decre. alma.
glo. ante penultimam q terminetur
in vespis ipsius festi: 2 sic excludit
cōpletorium: que opinio etiā placet
Jo. cal. Itē nōndū q i pdctis festiui-
tatib⁹ non pot licite dari corpus chri-
sti in loco interdicto nisi sicut 2 alijs
diebus. s. infirmis decedentibus: d scē-
ten. excō. responsio. Unde 2 qd dī in
canone: de conse. di. 2. 2 si non frequē-
tius. 2 de peni. 2 re. omnis. s. q fideles
debent cōicare in paschate natali et
pentecostes. Intelligendum est inter-
dicto 2 alia prohibitionē cessantibus
Et idem dicēdū de extrema vinctiōe
b

l. q. non est vada istis diebus Archi.
z Jo. an. Itē z si in dictis festiuitati-
bus honestius z iusti⁹ sit saltem q̄stū
ad p̄ncipalē missā que ī ipsa ecclā ce-
lebratur de ipso pp̄rio festo dicē: qz
idest inductū in honore illaz solēnita-
tū: z iō de eis celebrandū: de p̄se. di. i.
z hoc attendendū ē: z d̄ cele. mis. c. z.
Potest tamen z alia missa dici q̄s de
ipso festo. Item in dictis festiuitati-
bus credo qz potest aqua solēniter
benedici z aspersio fieri. P̄āes z fru-
ctus benedicir: z laicis etiā interdictis
ministrari: qz ista de se non p̄hiben-
tur tpe interdicti: z ipsoz benedictio
ē officium diuinū: qd̄ ḡnāliter ī p̄di-
ctis festiuitatibus p̄mittit. Jobā. cal.
Itē ī festo assūptōis virginis Marie
sp̄ tpe interdicti nuptie p̄nt solēniter
benedici: qd̄ alijs diebus tpe interdi-
cti non potest fieri s̄m̄. Hosti. Et hoc
ideo: qz talis benedictio p̄tinet ad di-
uinum officiū: qd̄ illa die p̄mittit so-
lenniter celebrari. De alijs tribus fe-
stiuitatibus non o3 querere: qz in ip-
sis festiuitatibus p̄hibent celebrari ī
omni loco z ab oibus fidelibus. 33. q.
4. non oportet. Jo. cal. Item in dictis
festiuitatibus p̄nt virgines z altaria
cōsecrari vel benedici z calices z pa-
ramenta z abbates z abbatisse: quia
h̄i benedictiones non sunt sacramē-
ta p̄p̄e sed ōrōnes z certa officia. Jo.
cal. Item dictis diebus festiuis in lo-
co interdicto vtrum possint admitti
ad ecclesiasticam sepulturaz. Jo. an.
dicit qz putat qz non: licet multociēs
fuerit in s̄rium obseruatum: z subdit
post pauca. Jo. cal. S̄cio qz videret
temerariū resistere opiniōi d̄ni mei
z patris mei: maxime qz non videriz

p̄ aliquē s̄rium scriptum. Attē mea
pusilla intelligentia iudicat in dictis
festiuitatibus non obstante iterdicto
posse publice z solēniter mortuos se-
peliri: vbi aliud non obstat: puta qz
non est specialiter aut noiātim inter-
dictus: aut qz fuit in culpa: vt ad hoc
dedit s̄hilium auxiliuz vel sanozez p̄
pter qd̄ latū est iterdictum. Moueoꝝ
ad dicendū qz p̄ ḡnāle interdictū p̄bi-
betur ecclesiastica sepultura: qz ipsa ac-
cedit ad officium diuinū. Ita cuz of-
ficio diuino debet ferri funus ad ec-
clesiā: vt h̄ctur. 13. q. z. qui diuina. S̄z
officium diuinū p̄mittit his dieb⁹ so-
lenniter celebrari. Jo. cal. Qui multa
inducit p̄ z contra circa istam mām.
Itē tpe interdicti zsi p̄hibita sit ad
ministratio sacramentoz: illud tamē
h̄z multas exceptions. Ita primo ex-
cipitur bap̄tismum non solū puuloꝝ
sed etiā adultoz: extra. e. qm̄. l. 6. Itē
excipitur s̄firmatio: extra. e. r̄iso. Itē
excipitur p̄nia non tm̄ morientūz s̄z
etiā viuoz z sanoz dūmō non fue-
rint excōicati: qui non possunt admit-
ti nisi in morte: z excepis illis p̄pter
quoz culpam vel dolū lata est s̄nta ī-
terdicti: vel p̄buerunt auxiliū s̄hili-
um vel sanoz: si non p̄mo satisfice-
rint: vel de satisfaciēdo viderint ido-
neam cautionem: aut si hoc non p̄nt
nisi iurauerint cū potuerint satisfi-
cient: z ad satisfaciōē faciendam p̄
illos qz tenent dabūt s̄hilium auxiliū
z p̄ posse laborabūt. Itē p̄t aliq̄d
p̄dictoz fieri o3 relaxatio interdicti
ē. e. alma. l. 6. Itē z cathedism⁹ qui
p̄edit bap̄tismū p̄t fieri: qz p̄missio
bap̄tismo intelligunt p̄missa omnia
p̄ que puenit ad illud: z sine quibus

expediri non debet. h^oi autem est ca-
 thecismus: de conse. di. 4. ante bap-
 tum. Item pmittitur confectio chri-
 smatis in die cene: quo vtedū ē i bap-
 tismo z confirmatōe. c. r. n. so. Itē per-
 mittitur eucharistia dari decedenti-
 bus: de pe. z re. qd in te. Nec etiā de-
 bet alicui penitenti denegari. 50. di. pe-
 nitentes. Sanis etiam damnatis ad
 mortē dari potest tpe iterdicti: quia
 censentur tunc esse in articulo mortis
 Jo. cal. Sed laicis z clericis non inf-
 dictis sed in loco interdictionis positis:
 an possit dari eucharistia pter qd in
 mortis articulo dubiū est: exceptis tñ
 p̄b̄is missa celebrantib⁹ cū forma s̄
 uata decre. alina. Celebrantes enī te-
 nent sumē corp⁹ Christi: de cōse. di.
 z. cōperim. De alijs q̄ dicit Jo. cal.
 Trepidō ferre s̄iam cū viderim ge-
 neraliter religiosos suis fratribus et
 sororibus vel monialibus quarū cu-
 ram gerunt tpe interdicti indifferen-
 ter pcedere eucharistie sacramēta: s̄
 quo iure faciant ipsi discernant: cui⁹
 s̄riuz videat de iure scripto. In edi-
 ctis. n. pmisso: r̄ijs certoz casuum qd
 rōne non inuenit exp̄sse pmissū sub-
 iacet regule p̄b̄itive. z. q. 4. cōsului
 si. Et est exp̄ssū in de. de v. si. exiui.
 s̄. porro. Cum q̄ sit pmissū tpe inter-
 dicti sp̄aliter corp⁹ Christi inq̄stū d̄
 viaticū. i. inq̄stū datur decedentibus
 q̄ r̄. Et addit idē Jo. q̄ cum portat
 eucharistia ad infirmū: tūc credit q̄
 debeat portari cum pulsatione cāpa-
 nelle z lumine precedente z alijs con-
 suetis: qz cum aliqd pmittitur vbi ali-
 ud non apparet intelligit fore pmis-
 sū s̄m q̄ ius dispōit illud fieri: z vsus
 ob̄uariat. ad hoc. 4. di. erit autem. z

iz. di. illa. Sed de portatiōe luminis
 disponit ius: d̄ cele. mis. sane. De pul-
 satione autem cam pannelle habet ge-
 neralis consuetudo q̄ r̄. Poterit autē
 dari tale viaticū infirmo in presētia
 astantiū z venientiū vt pmissio intel-
 ligatur s̄m additiōe status p̄sone in-
 firme. 41. di. quisquis. de mulieribus
 q̄ pregnantibus z ptui appropinquā-
 tibus: an tpe interdicti possit dari eu-
 charistia. videt Jo. an. dicere q̄ non
 nisi aliud piculum imineat in eis. rō
 est: quia tales non pp̄ie possunt dici
 decedentes ex appropinquatione ad p̄-
 tum: sed non nisi decedentib⁹ p̄cedit
 eucharistia in tali tpe. s̄. interdicti ea-
 dem rōne. Idēz p̄ omnia putat Jo.
 cal. de intranibus mare vel bellū cā-
 pestre vel obsessis: z facit qd nō. d̄ of-
 fi. ordi. pastoralis. z. responso. in glo.
 Extrema vero vinctio incunctanter ē
 prohibita tempore interdicti: sed an
 clericis vel religiosis maribus vel fe-
 minis non interdictis sed de loco in-
 terdicto z qui seruauerunt interdē:
 an possit conferri extrema vinctio: a
 quibusdā dubitatur. Dñs z pat̄ me⁹
 z iusticie cultoz in decre. qd in te. ex-
 tra de pe. z remis. dicit q̄ non: qd ta-
 men multū male aduertunt. Jo. cal.
 Matrimonium vero in dicto tpe p̄-
 mittitur: qz contrahi potest quocun-
 qz tempore p̄ legitimum cōsensū viri z
 mulieris et si contrahentes essent in-
 terdicti s̄m Inno. Mā z p̄ infideles
 z per excoīcatos contrahi potest: sed
 solennis b̄ndictio nuptiaz tūc fieri n̄
 potest s̄m Hosti. etiā si alter tantum
 vir. s̄. vel mulier esset interdict⁹ i loco
 non interdicto fieret Jo. cal. De sacra-
 mento ordinis sciendum q̄ nullus

b z

ordo offerri potest in loco interdicto clericis et laicis. et ratio est: quia prohibentur ibi ecclesiastica sacramenta ministrari exceptis quibusdam casibus de quibus iste non est: ut in decre. de spon. non est verbum. Si autem populus est interdictus cum propter hoc non sit clericus interdictus: poterunt clerici illius loci esse illi locum interdictum ad ordines superiores promoueri ab eo tamen quod hoc de iure possit. Item si locus tamen est interdictus: ibi nullus valeat ordinari: laici tamen qui non fuerunt culpabiles interdicti propter quod latum est interdictum esse locum interdictum poterunt ordinari nisi propter delictum vniuersitatis lata fuisset sententia interdicti in loco: quia tamen nullus de dicta vniuersitate possit ordinari. Jo. cal. Item tempore generalis interdicti denegatur laicis ecclesiastica sepultura: etiam si penitentiam egerint secundum Innocentium. et de pe. et re. quod in te. Ratio est: quia interdicti sunt tales etiam si peccatores non sunt. i. q. 4. miro. Sed et illi interdicti qui tunc absoluantur ab aliqua excommunicatione remanent tamen adhuc interdicti donec soluant interdictum. Et si in mortentibus interdictis apparuerit signa penitentiae: et postmodum fuerit solutum interdictum tunc talium corpora erunt apud ecclesiam transferenda: ar. et de se. ex. cum illo. Et si apud ecclesiam stante adhuc interdicto sepulchrum fuerit non erunt postmodum exhumandi. Cuius ad eum statum venerit res a quo incipere potuit: et prohiberi interdictis. scilicet cum penitentiam erunt licet mortuaria recipere ac pro eis orandum est. z. q. 3. quicunq. Et si non penituerit nec pro eis orandum est: nec mortuaria recipienda. 88. di. c. si. Clericus vero qui in tali generalitate non sunt interdicti non negatur ecclesiastica sepul-

ra: ita tamen quod fiat sine pulsatione campanarum et cessante omni solemnitate: et. et. quod in te. Et quod ibi dicitur cum silentio non videtur hoc intelligendum sed silentio officii funeralis: quia cum concedatur quod maius est. scilicet dicere missam et horas submisit: et de officio funerali concedi videtur. Item quoniam aliqua ecclesia est singulariter interdicta: liquidum est interdicta propter delictum clericorum tamen: vel quia violata fuit: tunc pochiani possunt in alia ecclesia non interdicta eligere sepulchrum et audire divina: sed si sit interdicta in penam populi etiam si multi ex eis non deliquerunt: sed forte vniuersitas vel magna pars: vel forte quia deliquit dominus: et in hoc puniuntur: tunc pochiani non possunt in alia ecclesia et non interdicta eligere sepulchrum nisi forte ex privilegio Innocentii. Item sicut tempore interdicti in ecclesia non sunt laici sepeliendi: ita nec in eius cimiterio de priuilegio. ut priuilegia. Et licet Stephanus dicat quod sufficit quod sit locus ad sepulchrum deputatus: licet non sit benedictus ut dicatur cimiterium: tamen Jo. an. dicit quod est locus ad usum cimiterij pro episcopo benedictus: de se. di. i. nemo. Jo. etiam cal. dicit quod non sufficit quod locus sit ad sepulchrum deputatus: nisi auctoritate episcopi fuerit ad sepulchrum deputatus. Et hoc oportet fieri quantum ad penam excommunicationis que ponitur pro clerico. eos. Item laici non interdicti non possunt in cimiterio sito in loco interdicto cum clericorum officio sub silentio cessantibus sollemnitatebus alijs sepeliri. Ratio est: quia ex gratia id conceditur clericis: quod alijs intelligitur denegatum. Jo. cal. Item privilegiatus per decre. alma. super auditione diuinoz et perceptioe sacro-

mulier post ptū introduci i eccliam
 in loco iſtō p sacerdotē cū psalmis
 z orōnib⁹ z solēni iſtōductiōe: als in
 currerz irregularitatē: qz illud ē offi
 ciū diuinū ordini clericali ppetēs: sed
 sine officio facta solū pſessioē vt mo
 ris ē poterit mulier intrare p se gr̄as
 agendo. Itē si clic⁹ iterdēs vel nō in
 terdēs s; i loco iterdēo si excoīcat ali
 quē vel absoluit excoīcatū fm Inno.
 non ē irregularis: qz b⁹i non s; ordis
 sed iurisdicōis. z. q. i. nemo. Et d̄ ex
 coīcatōe non ē dubiū qd idē dicendū
 ē de absolutione: de pe. di. i. verbum.
 Tū absolōis solēnia exhibē sicut est
 dicere cū stola psalmū z orōnē vel in
 ecclesiam iſtōductē excoīcatuz: qz h̄
 ē ordinis z officij b⁹i faciens est irre
 gularis fm Inno. et Spe. Officiū
 autē p̄mendatiōis graz decedentium
 iuxta morē credit Jo. cal. qd fieri pos
 sit loco et tpe interditi: qz istud offi
 ciū videt̄ q̄si annexū ad absolōnem
 que fit in p̄nia. vñ sicut p̄ceditur tūc
 p̄nia ita et istud. Itē in loco interdēo
 z interdēis z excoīcatis pōt p̄dicari
 verbum dei: ex de sen. ex. r̄iso. Et po
 test etiā interditi fieri p̄fessio ḡnal
 in fine predicationis. Pōt etiā cam
 pana pulsari ppter hoc: qz cum dicta
 pulsatiō sit signū z p̄ambulū actus p̄
 missi: vt h; ḡnal̄ s; uetudo intell̄itur
 z ipsa pulsatiō p̄missa. Jo. cal. Pro
 missis vero z horis canonicis dicen
 dis nullo mō debent pulsari cāpane
 tpe interditi. Alias incurreret irre
 gularitas: exceptis q̄ttuor festiuitati
 b⁹: de quib⁹. s. et si. campane ipse es
 sēt ex ecclsiā: z p̄cul ab ea non lz p
 p̄dictis pulsare: als fieret fraus legi.
 14. q. 3. pleriq; Nec et p̄uas cāpanel

las lz pulsare tpe interditi p diuinis
 officijs celebrandis: vt faciunt religio
 si mendicantes. Itā p̄hibitio pulsati
 onis cāpanaz tpe interditi vñq; et
 minores cāpanellas includit cū de sa
 cto sonus audiat̄ ex muros: z iſtōdū
 satis p̄cul. Unde tales sibi caueant: z
 sufficiat eis qd aliquo signo: puta ta
 bula pōssint p̄uenire ad diuina eorū
 s; pulsare cāpanas tpe interditi pro
 horis notificandis: puta tertia sexta
 nona z b⁹i non credo illicitum laicis
 hac d̄ cā cāpanas suas sonare. S; de
 ricis non credo hoc licē: lz d̄ facto ce
 lebrent diuina: n̄i ex quo dicto tpe so
 lent diuina celebrare: p̄sumeret vñ
 militer qd p celebratione diuinorū so
 narent. z. 8. di. d̄ syracusane. Sat. or. t̄i
 ppter hoc t̄m ipsos non incurrere ir
 regularitatē. Jo. cal. Pulsare autem
 cāpanam p aue maria: vt fieri solet
 laudabiliter de sero z et demane in
 qbusdam locis tpe interditi non in
 ducit irregularitatē: qz illa saluatio
 v̄ginis gloriose non ē officij ordini d̄
 putatū: pulsare z cāpanas p ostēcio
 ne l̄farum aliquaz: vel i aduentu ali
 cui⁹ p̄lati z b⁹i tpe interditi: nec lai
 cis nec clericis p̄hibet. Jo. cal. Con
 suluit etiā qd iunerātes p loca inter
 dicta: si sunt duo vel plures qd nō di
 cant horas canonicas i via: qz ex quo
 ab alijs audiri p̄nt: dicit ipse qd nō au
 det dicē qd hoc facē possint sine vio
 latione interditi. Sec⁹ si ec̄t vn⁹ solus
 qz ita submisse dicē posset qd non au
 diret. Itē dicit Inno. z Abb. qd non
 credunt irregularitatē incurrere cle
 ricū interditi ppter h̄ qd int̄sit diuis
 et si cātat cū alijs d̄imō non celebret
 nec aliqd agat vt i officio suo peccat

Alte a f. h. 3

in Jo. at cal. dic' tibi placet dcm' ho.
z spe. s. q' si tal' se ingerat diuis audie
do ex quadā simplici deuotionē pte
nendo n̄ ē irregularis: z sic pcedit di
ctū Inno. Sz si h' fac' ptenendo z facie
do celebrari diuina sine auctē pbēdo
sine coopādo: tē irregularitatē icur
rit. It' laici violātes int'dcm' z si n̄ v
currāt irregularitatē grauiē n̄ pec
cāt vt dcm' ē fm' Inno. z vt v' moxlr
si sciēt h' faciūt: q' s̄ obediētā ecclē
agūt. si. di. sig. Sed exercētēs officia
q' non s̄t aliē ordiis tpe iterdcm': vt ad
uocando docēdo z h' i n̄ peccāt. Itē
n̄ pbibent laici tpe int'dcī dicē letā
as vel laudes suas: vt faciunt fratra
rie. It' nō pbibent ozare i ecclia ex
tpa celebratōis diuinorū fm' Huil. et
Moñ. It' si sacerdos pbabl'r credit
q' alig' int'dcī s̄t in ecclia fm' Huil. dz
monē in gñali q' exeat: alis non tene
tur vitare eos maxime publice: dō ec
p̄stet de s̄nta. Itē si sacerdos recipiat
sciēter hoīem int'dcm': lz ipse peccet
z penas icurrat: vt. s. dcm' est: alij n̄
non tenent exire fm' Huil. nec pec
cant audiēdo diuina. Itē in diuis offi
cijs s̄t vitandī oēs illi q' p̄po noīe vel
alia certa circūlocutōe p' s̄ntiam desi
gnant int'dcī q' z dicunt noīati iner
dicti. It' vitādi s̄t tanq̄ noīatim int'
dicti oēs illi de gbus p̄stat q' interdi
cti s̄t: vt si ciuitas vel castrū interdī.
Si vero iterdicant' fautores sine p̄si
cipantes icrie n̄ dicūt noīatiz iterdi
cti s̄t: n̄ in gñe. vñ tales n̄ tenet q's vi
tare q̄usq; p' iudicē specificent' z dē
nunciant' nisi forte eorū p̄cipatio ef
fet multū notoria: ita q' inficiatōi nō
sit loc': ex de cōba. cle. z mu. tua nos.
Inno. z Hosti. z Ber.

De forma seu modo ponendi int'
dictum.

Cap. 9i.
L'imo videndū ē de forma
q' fert' int'dcm': z quō ē re
laxet: vbi sciendū s̄z Jo. cal.
q' cū ab hoīe fert' z p̄p' p̄sumaciā
ē necessaria mōitio p̄cedens z forma
q' tradit: de se. ex. c. i. li. 6. Et sic intel
ligit' ēt illud. c. de ap. reprehensibilis.
Sed si p̄pter delictū fert' n̄ ē neces
saria mōitio. s. q. 4. in loco. sic intelle
nōta p' Inno. z alios: de app. ad hoc.
Cū vō a iure p̄fert' p̄pter excessū: si
ue delictū sine mōitōe fit: siue sit sp̄a
le int'dcm'. s. s̄ eccliam vel s̄ p̄sonā sin
gularē: qd' supi' dcm' ē iterdcm' sin
gularē: siue sit int'dcm' gñale loci. s. vt
ciuitatis castri vel ville vel vniuersi
tatis p̄p̄: qd' s̄z. n. hoz dī gñale. Sub
hoc at forma vboz p̄fert': nos p̄p̄
talē cām eccliam vel terrā talē suppo
nim' interdicto: ex de v. si. cū in p̄b'
z addit' ēt cōiter eccl'astico ad dñaz
interdī legalis. Pōt' ēt s̄nta interdī
ad voluntatē iudicis determinari: pu
ta vt iterdicat' missa cū cantu: vel ho
ras vel sepulturas z h' i. Potest etiā
iudex ab interdīto excipere z subire
quos vult z qñ vult: puta qñ dñs ter
re est ibi p̄sēns z h' i: extra de spon.
non est vobis. Ad hoc autem vt obli
get' s̄nta interdīcti: sufficit eam publi
ce p̄mulgari: nec postea necesse ē eā
singulorum auribus inculcare: di. i. 6.
qd' dicitis. Sufficit etiā cū quis scie
nuncios suos maxime metropolita
nam ecclesiam recepisse sententiam z
conseruare: extra de postu. c. i. Item
nota fm' Inno. z Hosti. q' quādo lo
cus vel ecclesia interdicitur talis scē
tia suspendi potest: z cum suspēsa ē

pōt celebrari: eēt d̄ priu. vt priuilegia
 Sz si ē interdicta p̄sona siue suspēsa
 q̄n h̄ ē sc̄m p̄ culpa ipsius suspēti vel
 iterdicti non possit de l̄ia alicui. ce
 lebrare nec interdictū vel suspētio su
 spendi. Sz cū hoc ē sc̄m p̄pter culpā
 alteri: tunc pōt dici sicut r̄ de inter
 dicto loci. f. q̄ talis s̄ia potest suspen
 di p̄ ep̄m sicut r̄ tolli. Itē appellari
 pōt infra t̄ps suspensionis interdicti
 a suspēsa s̄ia sicut r̄ a d̄ditionali: eēt d̄
 de appel. preterea. r̄ idē de sen. suspē.
 secus in s̄ia excōis. Item s̄ia inter
 dicti r̄ suspētionis nullo verbo suspē
 dunt vel totaliter relaxant cū iura
 mento t̄i: eēt. e. alma. li. 6. Itē postq̄
 s̄ia interdicti p̄ aliquos īferiores p̄
 latos r̄onabiliter ē lata: maiores nō
 debent eā relaxare sine p̄grua satisfi
 ctione: r̄ cū p̄scia illi? qui tulit: eēt d̄ of
 fi. or. cum ab ecclesiā. Si vero irrōa
 biliter sit lata: d̄z qui tulit sine difficil
 tate relaxare: seu supior ad quem re
 currit: eēt. e. cuz medicinalis. li. 6. Itē
 archieps non pōt relaxare interdictū
 vel excōicationē v̄l suspensionē latas
 ab officialib? archidiaconoz: seu ali
 is iurisdictionē h̄ntibus subditis sus
 fraganeoz ipsi qui tulerunt omiffis
 eēt. e. romana. li. 6. Item cū quis iter
 dicto vel excōicatione astricti? offert
 se ad iusticiā eoz p̄ quibus s̄iam ac
 cepit: index enim ne sic decedat absol
 uere poterit ēt si aduersa ps appellz
 ne absoluatnr: d̄z t̄i ante absolutionē
 recipi ab eo sufficiens cautio q̄ in p̄
 sentia romani pontificis apud quem
 appellatur si voluerit appellator: vel
 corā iudice cui cām delegauerit iuri
 p̄bit. Et idē de his q̄ dicunt se iuste
 interdictos. Itē s̄m Jo. an. tpe ḡnal

interdicti si is p̄pter cui? culpā latuz
 ē interdictū satisficere vult tollet int̄
 dictuz. Si vero culpabilis fuit tanq̄
 p̄siliari? vel auxiliari? lz accipiat cau
 tio r̄ iniūgat p̄nia n̄ relaxabit inter
 dictū. Et si p̄pter ei? culpā latū ē ip
 se qdē punit: lz ei? satisfactio n̄ regri
 tur. Itē nō q̄ ea q̄ d̄ca s̄t ī p̄cedētib? d̄
 mā iterdci q̄. s. ad obseruandū iterdē
 ctū ne p̄faciendo icurrat peccatuz r̄
 irregularitas: locū h̄nt r̄ vera s̄nt s̄m
 q̄ h̄ctur in corpore iuris: sed p̄ extra
 uagantē Martini ḡnti: q̄ incipit In
 sup ad euitandū. non tenet quis ob
 seruare interdictū eccl̄asticū a iure vel
 ab hoīe ḡnaliter pmulgatū: nisi talis
 s̄ia fuerit p̄sonam collegium vni
 uersitatē ecclesiā cōitatē vel locū cer
 tū a iudice publicata vel denunciata
 sp̄aliter r̄ exp̄s̄e: r̄ ipsā extrauagatēz
 h̄ēs. s̄ in fi. de cle. ex. mi. c. vlti.

De priuilegijs s̄m p̄dicatoz r̄ mi
 norum quo ad interdictum.

¶ R̄tres ordinis p̄dicatoz
 f r̄ minozes tpe generalis in
 terdicti terre possunt vbiq̄ ī
 omnibus ecclesijs suis vel aliēis clau
 sis iannīs interdictis r̄ excommuni
 catis exclusis non pulsatis campanis
 r̄ s̄missa voce celebrare diuina r̄ re
 cipe eccl̄astica facta exc̄p̄tis trib?
 casibus. Primus est si causam dede
 runt interdicto. Secundus si contin
 gat eos specialiter interdicti. Tertius
 est si ecclesia illa vbi volunt celebrā
 est interdicta. Bonifa. Virtute. D̄o
 tpe interdictū possunt ad diuina reci
 pere p̄ueros suis seruitijs deputatos
 r̄ negocioz suozum p̄curatores et

operarios qui suis in locis eorū operibus continue insisterint: nisi in duobus casibus: scilicet si ipsi causam interdicti dederint. Secundus est si contigat eos specialiter excōicari vlt̄ interdici. **Bonifa. Virtute.** Et tpe strictissimi interdicti quentus qlz ipsius ordinis quotidie vnā missam dicere et audire pōt. Et qlz sacerdos ordinis vnā missā celebrare valeat cuz duobus aut tribus tñ ministris expl̄tis p̄mo omnibus qui non sūt de ordine suo. **Clemens. Meritis vestre religionis.** Et qñ in ciuitatibus vlt̄ locis alias vbi habitare contingit interdictum poni et phiberi omnia ecclesiastica sacramenta: excepto puulorum baptisinate et penitentis morientium non obstantib⁹ quibuscumq; p̄uilegijs religionis quibuscumq; ab apostolica sede recessis. **Babilomin⁹ tpe talis interdici p̄nt p̄teriri peccata sua et ab ep̄is absolui: et t̄pib⁹ p̄uenis iuxta morem ordinis sui sacre cōionis et vinctōnis extreme recipe sacra et diuina officia celebrare simul iannis clausis non pulsatis campais et voce submissa excōicatis et interdictis ac oib⁹ p̄sonis que non sūt de ordine suo exclusis: nō obstantib⁹ phibitis h̄i: seu aliquib⁹ litteris a sede apostolica impetratis vel impetrandis: que de ordine suo in hac indulgentia sp̄al̄em non fecerint mentionem. **Dono. Meritis vestre.** Et oēs sine interdicti suspensionis et excōicōis ipsos late p̄ quoscumq; platos s̄ indulta p̄uilegioꝝ suoz sūt ipso facto irritē et inanes. Si aut̄ s̄ alios late fuerint occasione sui tunc penitus irritande. **Alē. Meritis v̄re.** et nimis iniqua. Et a nullo legato nisi a latere**

nec subdelegato p̄nt suspendi interdici vel excōicari: nisi i eoz lris de ordine suo mentio h̄eat sp̄alis **Clemens. Exigentibus.** Et magi ordinis et ei⁹ vicarius in toto ordine et p̄ores et p̄uinciales et quentuales et eorum vicarij in suis terris possunt fratres dicti ordinis constitutos in tris predictis: vel ad eos declinantes v̄nicumq; absolvere a sententijs excōicōis suspensionis et interdici a iure vel ab hoīe ḡn̄aliter pmulgatis: vel si in locis suppositis ecclesiastico interdico p̄sumperint celebrare diuina. **Bonifa. Virtute. Anno.** licet autem hec dicant de p̄dicto ordine tamen credo minores eiusdem gaudē p̄uilegijs: excepto eo qd̄ nunc sequit̄. Item viri et mulieres de italia habentes habitum et regulam ordinis que dicitur de penitentia beati dominici possunt licite audire diuina et recipe ecclesiastica sacramēta tpe int̄d̄c̄i: nisi cām dederint interd̄cō. **Dono. Longrum** estimantes.

De suspensione titulus quartus.

Cap. 92.

Via noīe cēsure ecclesiastice
 q̄ p̄hendit nō solū excōicatio
 s̄ et̄ suspensio et̄ int̄d̄c̄i: ex d̄
 v. si. querenti. Suspensio etiā aliquādo dicitur excōicatio: vt patet. i. q. i. reperiunt̄. Ideo post tractatum de excōicatione et̄ interdico sequit̄ de suspensione. Et quia s̄m **Henr. Duran.** Omnis irregularis est suspensus. Et iterum quia irregularitas est quedā inhabilitas ad ordinum receptionem et̄ officioꝝ ecclesiasticorum etiam receptoꝝ executionē simpliciter: et̄ ex toto ex aliquo impedimento pronuntic̄s ex institutōe ecclesie h̄is robur

Nam si e occulta non e de ipso iure su
 spesus sz suspēdend^o. i. q. i. c. i. z sequē.
 Tho. z Ho. Et sigdē cōmissa e simo
 nia ignorāte ipso beneficiato pōt eps
 dispensare cū eo i tali beneficio post
 q̄ pure z simpliciter ei renūciaverit:
 eē. e. de simoniace. ac ēt q̄ possit mi
 strare in ordinib^o añ z post bñficiū
 susceptis. Et hoc intellige si ēt eps i g
 raret. nā si sciēter cōmississet non ipse sz
 supior. possēt dispensare: ar. i. q. i. c. i.
 Tho. Rai. z Huil. Si vō simonia est
 cōmissa bñficiatis sciētib^o solus papa
 dispēfat non ali^o nec i illo beneficio
 nec in alio sz Huil. Tan. z Ho. Qui
 vero cōfert ordinē vl bñficiū simonia
 ce vel ēt qui ē mediator simonie fm
 Rai. Si est notoria simonia ipso iu
 re est suspensus ēt quo ad alios: eē. e.
 accusatum. z. di. s. verum. z solus pa
 pa dispensat. Si vero est occulta nō
 est suspensus quo ad alios: ar. eē. e. et
 si questiones. z. c. veniens. Idem dicit
 tur i directorio iuris li. 3. ti. 16. s. q̄ eps
 pōt dispensare in minoribus spebus
 simonie z pdictis. Et allegat Hoff. z
 Host. nec obstat. i. q. i. erga. q. loqui
 tur in dignitate: z sic etiam loquitur
 decre. a nobis. extra de simo. Et idez
 dicas de tonsura z minoribus ordib^o
 quia solum in maioribus ordinibus
 dispensatio pape reservat: vt nota.
 Hof. z Hosti. hec ibi. Si vero cōmit
 titur simonia in alijs vt circa exegas
 defunctorū in cōsecratōe cimiterij et
 vasoz sacroz in venditione chrisma
 tis in benedictiōib^o nubentium z h^oi
 In oibus his pōt eps dispensare: qz
 non est phibitū: ar. eē de sen. ex. nup.
 fm Rai. z Huil. qd̄ videtur intelligē
 dum quando h^oi simonia est manife

sta. Nam occulta non inducit irregu
 laritatem in h^oi. Qui ordinat aliquēz
 vel presentat ad ordinandū qui pmi
 sit vel iuravit nil petere de illa eccl^a
 ad cuius titulū ordinatur ipse quidē
 ordinatoz triennio est suspēsus a col
 latione ordinū: z pñtatoz ab executōe
 ordinum suoz: eē de simo. si quis. Et
 etiam ipse ordinatus indiget pape di
 spensatione fm Rai. Nec autem que
 dicta sunt de simonia quo ad dispen
 sationem vera sunt fm ea que habē
 tur in corpore iuris z notata p doct.
 ac ēt excoicatio lata ē d̄ eos d̄ qua hē
 tur. s. e. contra simoniacos. ibi vide.
 De simonia autem q̄stum ad pecca
 tum: z q̄stum ad restitutionē fructuū
 beneficij simoniace recepti z dispēsa
 tionem simoniace pecunie habes. s.
 scda pte tit. i.

Cap^oz tertiu^o de suspēsiōne in quā
 incurritur per notoriam fornicatio
 ne, Cap. 94.

Notorius fornicator est ipso
 iure suspensus. Si. di. si qui. et
 di. 33. p̄ter hec. Pro cuius
 declaratiōe nota p̄mo q̄ dupliciter
 dicitur notorium fm Tho. z Rai. sci
 licet: notorium iuris est vt cum quis
 confitetur in iudicio vel conuincitur
 de crimine. Notorium facti est cum
 crimen ita populo est manifestus q̄
 nulla pōt tergiversatiōe celari. Quo
 cunqz autem istorum modoz fit no
 toria fornicatio clerici est suspensus
 quo ad se z quo ad alios fm Tho.
 Rai. Ber. Inno. z Hostien. z alios.
 z nota q̄ non solum sacerdos sz i q̄
 cunqz ordie cōstituit^o ēt in minoribus
 ex notoria fornicatiōe ē suspensus ab
 oib^o actib^o ordinū fm Inno. ipo iure

fulta a fo h^o

qđ nōt Archi. di. 32. §. ad hoc. qđ p-
bat ēt. p. c. ministri. di. 81. in fi. ⁊ extra
de cobra. cle. ⁊ muli. v. f. a. Et tādū stat
suspensio qđ diu p̄seuerat in vicio. Et
interim si exequitur officia sua ēt se
mel tū efficitur irregularis ⁊ indigz
dispensatiōe pape fm̄ Inno. ⁊ Host.
vt nōt Archi. ⁊ Anto. de bu. vñ etiāz
si cessaret a vicio ⁊ añ dispensatiōe
vtit vicio suo semp peccabit mortl:
q̄uis nouam irregularitatē non con-
trabat. Si autē cū esset suspensus non
est executus officia sua: indiget nibi-
lominus absolutione ⁊ suspensione:
quam poterit facere eps fm̄ Inno.
3. nō q̄ talis d̄z euitari in missa ⁊ ali-
is officijs diuinis: di. 32. nullus. ⁊ c. p̄-
ter hec. Sed in hoc variat opinio do-
ctoꝝ. nā aliqui dicunt q̄ d̄z euitari in
diuinis post admonitionem ei factā
si se non correxerit fm̄ Hug. ⁊ Lau.
Que admonitio a quocūq; fieri pōt
fm̄ Hug. sed fz Lau d̄z fieri ab ep̄o
qđ videt verius: ⁊ pbat per. c. sigs
presbyter. 81. di. Sed alioꝝ opinio
cōior est ⁊ solennior docto. q̄uis Ar-
chi. dicat eam durā: q̄ statim debent
euitari ante quācūq; admonitiōe
q̄ ius suspendit eos etiā quo ad ali-
os: ⁊ h̄ tenet Tho. Rai. Bon. Huil.
Inno. Host. Jo. cal. ⁊ Anto. de butr.
Et talibus q̄ fm̄ ea que h̄ntur in cor-
pore iuris non ē missa audienda nec
sacramēta sumenda: nisi baptismus
⁊ eucharistia ī extrema necessitate: vt
d̄r di. 32. §. verū. Sed bene cōcedunt
Rai. ⁊ Huil. q̄ beneficijs p̄uari non
debēt: nisi post admonitiōe factā a
plato si se non correxerit. Itā tūc ēt
b̄nificijs debēt spoliari ⁊ in p̄petuum
deponi. 4. nō q̄ iō ecclesia induxit

suspensioe s̄ ista duo vicia magis q̄
s̄ alia fm̄ Lau. q̄ facilius plati ⁊ cl̄i
ci labū in hec. l. fornicatiōe ⁊ simo-
niaz q̄ alia. Ut sic videntes se vitari
salte v̄cundia t̄pali resipiscāt: di. 32.
§. verū. Vera tū sunt sacra eoz. 5.
nō q̄ fm̄ decretum istud factum in
concalio constantiens. Insuper ad
eui. de quo habes. s̄. de minori excōi-
cacione. c. fi. Non tenentur fideles vi-
tare sacramenta concubinariorū aut
diuina eozum: nisi postq̄ fuerint per
prelatos denunciati publice q̄ eui-
tentur.

Capitulū quartum de plurib; si
spensionibus propter diuersas cau-
sas.

Cap. 95

Unt ⁊ alij casus in quib; q̄s
incurrit suspensionē vel sim-
pliciter: vel fm̄ quid. i. q̄ p̄i-
uatur collatiōe vel executōe alicuius
ordinis vel ministery per aliqđ t̄ps.
Et p̄mo eps qui ordinat alienū clericū
sine l̄ia sui epi vel superioris scienter
seu affectata ignorātia p̄ annū ē sus-
pensus ⁊ collatiōe ordinū: ⁊ interiz
clerici sui absq; eius l̄ia possunt a vi-
cinis ep̄is ordines recipere: extra de
tem. or. eos. li. 6. Per quam decre. lo-
quebatur opinio dicentium q̄ ordia-
re poterat alienū sub specie ratihabi-
tionis. ⁊ intelligitur superior ī hoc ca-
su ep̄iscopus de cuius diocesi iste qui
vult ordinari est oriundus: vel in cuius
diocesi officium ecclesiasticum
habz: vel vbi habet domicilium: licet
alibi natus fuerit. Inferiores autem
prelati sine religiosi: siue alij non
possunt dare licentiam: nisi haberēt
a sede apostolica qualiter possit sub-
ditos quo voluerint facere ordinari

Itē non pōt talē līiam dare official' epī: s; epō in remotis agente vicari' ei' gñalis in spualibus vel sede vacāte caplm: seu is ad quē tunc administratio spualiū pūnent pñt līiam dare. Religiosi quoq; a suis prelatīs cēt in non exemptis pōratib' deputati pōres et eoz locij pñt a locoz diocesanis q̄diu ibi morant licite ordinari: l; non sint de eoz diocesib' oriundi hec oīa de tem. or. cū nullus. li. 6. Predicatores autē et minores in hoc sunt pūuilegiati a sede apostolica: vt. f. valeat a gbuscūq; epīs suos sbditos facē ordiari. Ipsi autē sic ordinati. s. ab alieno epō sine licentia pprii fm rai. pūuantur ab executione ordinis recepti: sed pōt cum eis ep̄s dispensare in hac suspensione. 9. q. 2. lugdunēsis extra de tempo. or. qd translationem ep̄s vel quis alius pferens ton suraz clericalem infantī: nisi forte religionē intraret: vel illitterato vl' homini aliene dioecesis sine licentia vel coniugato: nisi volenti religionē intrare: aut ad sacros ordines promoueri: qñ. f. de iure potest ē suspensus p annuz a collatione tonsure tm̄: extra de tem. ord. nullus. li. 6. Patriarche archiepī epī locantes vel alio titulo cōcedētes aliquam domū vsurarj̄s alienigenis ad fenus exercendū ipso facto suspensionē incurrunt: eē de vsu. q̄. 3. lib. 6. Et similiter si pmittūt q̄ vsurarj̄ alienigenē. f. non oriundi de terris ipso ruz locoz publice vsurā exercentes vel exercere volentes hñt domos cōductas: seu aliter hñent in terris suis i. coruz iurisdictioni subiectis: si infra tres menses oēs tales de ipsis non expellunt terris. Serētes sñiaz excoīs 5

aliquē vel aliquos: nisi pmittant trinā admonitiōē vel vna p tribus sē suspensi p mensē ab ingressu ecclesie eē eo. sacro. Itē d; hēe talis monitiō tpm ueniētia interualla: nisi facti necessitas aliter suafit. Et d; fieri i scriptis p̄tinentib' cām excoīs: al; excoīator est suspensus non solū ab igressu eccle s; et a diuinis p mensē: q̄ qui dē si exeq̄tur irregularis efficit: nec nisi p papā cū eo poterit dispensari: eē. e. cū medicinalis. li. 6. Sed hec pene non tangunt ep̄os et supiores: cuz non fiat spalis mētio de eis: extra de sen. ex. q; periculosū. li. 6. Ultramontani ordinati ab epīs italie: nisi hēant līiam a papa vel epō vbi sunt oriūdi vel in cui' diocesi sunt bñficiati et perpatentes ipsius epī lras p̄tinentes cāz rōnabilē: q; ipsos nolit vel non possit ordinare sūt ipso facto suspensi ab s; spe dispensatiōis: extra de tē. ordi. sepe. li. 6. Et ordinantes h' i debent cōdigne puniri: vt i dicto. c. sepe. Qui recipiunt aliquem ex ordinibus sacris ab epō qui renunciauit loco et dignitati: si scienter hoc agunt: vel ignorantia crassa et supina: non recipiunt ordinis executionem vnde sunt suspēsi nec cum eis potest dispensari nisi p papam: extra de ordi. ab eo qui re. epī. c. vnico. Si ignorāter non tamen ignorantia crassa potest cum eis ep̄s dispensare: sed recipientes ab eis ordines minores sine līia pprii epī: quāuis deberent deponi. 9. q. 2. ep̄m. tm̄ pōt ep̄s in ordine tolerare dispensationē. Epī autē renunciantes loco tm̄ et non dignitati possunt oēs ordines pferre: sicut prius si fuerunt rogati a pprio epō loci: al; non vt dēm est. 5.

Itē ordinatū a simoniaco in ordine
suscepto q̄stuncunq; occulto: vel ē in
dignitate: aut a simoniaco notorio ī
collatione ordinū: vel in collatōe aut
receptione aut mediatione bñficioꝝ
Non recipiunt ordinis executionez
s; sunt ipso iure suspēsi. i. q. i. sigs a si
moniacis. q̄uis in tua ordinatōe nul
la sit commissā simonia: et hoc in de
statione simonie. Rō ē qz tales cum
sint priuati executione ordinū: qd nō
habent dare non p̄t. i. q. 7. vaibertū.
Uex est tñ q̄ ordinati a talibus ex ig
rancia facti excusantur a peccato et ī
ipsa tali ordinatione: et in executione
ordinū sic p̄ceptoꝝ abstine nō debent
cū sciūt quousq; cū eis dispenset: et p
papā. i. q. i. siqui. in glo. Ex ignorantia
autem iuris hoc faciendo non excu
santur. Unde s̄m Tho. 2. 2. q. 100
Nullo modo quis d; recipe ordines
ab his quos scit esse tales: nec tenet
in h̄i suis p̄latis obedire: q̄nimo po
tius d; p̄mitte se excōicari s̄m Hof.
Nā obediendo a peccato non excu
saretur. 2. q. 3. quid ergo. Patiēdo au
tem iniustam excōicationē meretur.
2. q. 3. non damnatur. Item or
dinati ab heretico et scismatico v̄l ex
cōicato: vel deposito non recipiūt or
dinis executionē: cū omnes hi priuen
tur omniū ordinū executione: et nō
dat qd nō habz. i. q. i. gratia. Nota tñ
s; Tho. De. et Rai. et Hof. q̄ omnes
tales ordinatores veros p̄ferūt ordies
q̄tum ad characterem: sicut et om
nia alia vere conficiunt seu conferūt
sacramenta excepta penitentia quo
ad manifeste excōicatos: secus de oc
cultis: quia absoluunt s̄m Ricar. et
De. de pel. dummodo seruent predi

eti formam ecclesie. i. q. i. dñs declara
uit. de consecrati. di. 4. non in vobis.
Peccant tamen mortaliter tam dan
tes q̄ suscipientes ab eis quecumq; sa
cramenta scienter: nisi baptismum ī
extrema necessitate. Ignorantia autē
facti p̄babilis excusat tales a peccato
in ipsoꝝ ordinū receptōe et eorundez
executione dū ea laborant. Cum autē
sufficienter hoc sciunt debent abstine
re quousq; dispensent. circa quaz dō
spensatione dicit Host. q̄ in epatu so
lus papa dispensat: extra d̄ elec. quia
diligentia. In alijs vero ordinib; q̄
tum ad eos qui scienter a talibus re
cipiunt ordines: vel etiā ex ignorantia
crassa et supina solus papa dispensat
inmo s̄m Rai. et Hof. si fuerint or
dinati a tali qui recepit vltimam ma
nū ipositione. i. epalez p̄secrationē ex
ecclesiam nunq; tolerant. 9. q. i. ordi
nationes. Si vero ex ignorantia non
supina s̄m Hosti. p̄ discretum p̄latuz
cū talibus poterit dispensari: extra d̄
ordi. ab eo qui epi. ren. c. i. 7. 2. S; s̄m
Rai. et Hof. si ordiati sunt ab eo qui
recepit vltimam manus ipositionem
in ecclā. i. anteq̄ efficeretur heretic^o
scismaticus vel excōica^o: vt tunc est
q̄n ordināi siue ordinati sciebant siue
ignorabant tolerantur ex dispensati
one ministrare in officijs susceptis.
Ad superiores vero non debent pro
moueri: nisi magna necessitas esset.
Et idem videtur dicere Hof. de int̄
dicto et suspensio a diuinis. i. q̄ non cō
fert executionem. 9. q. i. c. i. et sequenti
bus. Item qui aliquem ordinē sacrū
recipiunt ex statuta tpa ordiatōnum
sunt suspensī: nec debet p̄mitti in sus
ceptis ordinibus ministrare: quāuis

characterē receperint: et de tē. ord. c. z.
 Eps tñ imposita eis pñia competen-
 ti sustinere poterit vt postea in susce-
 ptis ordinibus ministrant: et de tem.
 ordi. consultationi. Nec fm Innocē.
 Ber. z Huil. qui addit q̄ secus de or-
 dinibus suscipiendis: z si ante dispen-
 sationem talis ministravit in ordine
 suscepto. Dicunt qdā q̄ nō pōt eps
 dispensare: sed vñus est q̄ possit dispē-
 sare: vt. 9. q. z. lugdunensis. Nisi for-
 te interdicta fuisset sibi executio z p̄
 ea administrasset. Promotus per sal-
 tum. i. aliquo ordine pretermissio ad
 superiorem ascendendo: quous characte-
 rem recipiat: tamen suspensus est ab
 executione ipsius ordinis sic recepti
 di. 5z. sollicitudo. extra de clerico per
 saltū. p̄moto. c. i. Et si non malicia s̄
 ex ignorantia vel negligētia hoc egit
 quous de rigore deponi deberet: tamē
 ex dispensatione epi ad ordinem pre-
 termissū poterit p̄moveri. Si autē
 scienter per saltum est p̄mor⁹: z in or-
 dine sic suscepto sine dispensatione
 ministravit post receptionem admis-
 sus: adhuc potest p̄ ep̄m dispensari: s̄
 q̄ ulterius non ascendat nisi per pa-
 pam Rai. Hosti. z Huil. Recipientes
 eodem die minores ordines cum sub-
 diaconatu: vel duos sacros ordines si-
 mul siue ordinatore scientes: siue igno-
 rante sunt suspensi ab ordinibus sic
 receptis: z deponi deberent. 77. di. sb
 diaconus. extra de eo qui ordi. furti.
 rece. innotuit. Possunt tamē permit-
 ti misericorditer in minoribus tñ mi-
 nistrare. Et si intrat religionē: z vi-
 ta moresq̄ exigant eorum abbas si vo-
 luerit poterit dispensare in alijs ordi-
 nibus: vt in dicto. c. innotuit. Rai. et

Hostien. Sed si lata p̄us fuisset s̄nta
 excoicationis extra sic recipientes: et
 nihilominus receperint: non poterit cū
 eis dispensari nisi p̄ papam: vt in. d.
 c. innotuit. Et dicit Hosti. q̄ etiaz pa-
 pa de facili non dispensat. Contrahē-
 tes m̄rimonium de pñia: z añ carnis
 copulā se facientes ad sacros ordines
 p̄moveri aliter q̄ a sacris canonib⁹
 p̄ceditur: quous characterē recipientes
 sunt suspensi: ita q̄ nec etiā post mor-
 tem vxoris poterunt i illo ordine mi-
 nistrare: nec ascendere ad alios: nec ali-
 quō bñficiū eccl̄asticū vel officium obti-
 nē. Et matrimoniū nihilomin⁹ sic cō-
 tractum p̄pter hoc non dissolvitur:
 quō intelligitur. qñ tales in seculo re-
 manentes hoc agunt. Nā secus si re-
 ligionem intrassent: in extrauaganti
 Jo. 22. que incipit. Antiqua. Aposta-
 te a religione in apostasia suscipiētes
 ordines sunt suspensi z irregulares:
 extra. e. ti. apostata. nec dispensat̄ cuz
 eis nisi per papam. Sed z alij qui in
 excoicatione ordines recipiunt simi-
 liter sunt suspensi seu irregulares: ex-
 tra de senten. ex. cum illorum. Et hoc
 verum nisi p̄babilis ignorantia excu-
 set eos: de hac mā plene habes. s̄. in. c.
 de cā finali excois. 5. z. Celebrantes
 seu p̄ticipantes scienter in diuini cū pu-
 blice excoicatis vel interdictis sūt sus-
 p̄nsi ab ingressu ecclesie: extra de p̄-
 uile. ep̄orum. li. 6. Sed de hoc vid̄ ple-
 nius. s̄. in. tit. de interdicto. c. z. 5. 4. et
 p̄ totū illō. c. habes plura pertinentia
 ad materiā suspensionis. Conserua-
 tores non possunt se intromittere de
 alijs q̄ de manifestis iniurijs z violē-
 tijs. Et si de alijs que iudicalem
 indaginem requirunt se intromiserit

sunt suspensi p annū ab officio: et de
offi. delegatos. li. 6. Iudices ecclesia-
stici qui contra iusticiam in grauamē
alterius ptis in iudicio q̄c̄s faciant
p gr̄am vel p fortes: puta p pecunias
sunt suspēsi p annū ab executiōe offi-
cij: z si durante suspēsiōe ingesserit
se diuinis efficiunt irregulares: nec
nisi p papam poterint liberari: extra
de sen. z re. iudi. cū eternū. li. 6. Religi-
osi qui concedunt ad vitam alicui vlt
ad certuz tempus iura redditus pos-
sessionū administrationis cui p̄sunt:
nisi duo concurrant. s. q̄ necessitas
vel vtilitas monasterij vel porat' illi'
ecclesie hoc exposcat. Et q̄ conuent'
illius ecclesie consentiat: aut si con-
uentuz non h̄ret assēsus prelati: ppriū
interveniat: sunt ipso facto suspensi
ab officio: nec v̄z dicta p̄cessio. Excipi-
untur tñ duo casus. s. locatio z vendi-
tio reddituū vel fructuū ad modicū
t̄ps: extra de re. ec. non alie. c. i. in de.
Utrū aut̄ hec suspēsiō intelligat̄ ab
officijs diuinoz z ab officijs t̄paliū ad
ministratiōe: puta prelati pcurat'
cellarijs z huiusmōi. Jo. an. remittit
ad nōta de deci. e. ti. in de. z ibi ponit
vtranz op̄inione z dimittit sub du-
bio. Fratres ordinis predicatorum p
moti vel assumpti ad episcopatus vlt
alias prelaturas si prius recipiūt mu-
nus consecrationis q̄s resignent ordi-
ni libros: z alia que habent tempore
sue p̄motionis: eo ipso sunt ab execu-
tione pontificalis ministerij suspensi
de. 4. in p̄uile. p̄ouidentia. Fra-
tres predicatorum si perturbare p̄-
sumperint officium inquisitionis cir-
ca hereticos per fratres minores ex-
ercitatus: ipso facto sunt ab executiōe

ordinū sacroz suspensi: nec pōt rela-
xari suspensio talis nisi p sedem apo-
stolicam: aut p inglitore cuius officij
un pturbauerūt. Et idem ē de mino-
rib' pturbatib' officij inglitōis p p̄-
dicatores exercitatus. de. 4. in p̄uile-
gio p̄auptatis altissime. S̄res p̄di-
catores z minores recipientes ad p̄-
fessionē aliquem in ordine suo añ p̄-
bationis annū elapsū: sunt ipso facto
a receptione quozunq; suspēsi z pena
grauiori culpe puniendi. Nec etiā
per hoc ille sic p̄fessus est obligatus
ordini illo: extra de regula. non solū.
li. 6. Religiosi qui videlz decimas nō
percipiūt: si scienter omittant facere
conscientiam p̄sentibus de decimis
soluendis: sunt suspensi a p̄dicationis
officio: donec faciant eis conscientiā
si commode possunt: z si inter im p̄di-
cauerint sunt excoicati: extra d̄ pe. cu-
pientes. in de. d̄ tñ intelligunt de.
de ancha. z pau. si fuerint super hoc
requisiti. s. a prelati. Utrum cū que-
ritur: vtrū suspensus ab officio sit su-
spensus a beneficio. Sup hoc Jo. an.
multa dicit p z contra sup de. cupiē-
tes. extra de pe. concludit non clare
sed de. de ancha. sup eandē de. po-
nit distinctionem. dñi Gaspi de cal-
de dicens sic. Aut quis suspensus est
ab officio aut a beneficio aut ab vtro-
q; Si est suspensus a beneficio siue a
iure: siue ab homine non est suspēsus
ab officio: ar. c. dilectus. de offi. ordi.
Rō ad hoc odium penaz: regula in
penis de re. iur. Item quia officij nō
est accessorium ad beneficiū lz sit cō-
tra. Si est suspensus ab officio: hoc ē
aut p̄ dictionem taxatiuā tantuz: aut
simpliciter. Primo casu planum est

qz non ē suspensus a bñficio: cū tm̄ sit
 suspensus ab officio: qz hoc voluit sē
 tentie p̄mulgatio: qz iuris s̄nie vltra
 intentionē p̄ferentis non extendunt
 se i aluo casu pastoralis. de ap. Si aut̄
 sit simpliciter suspensus ab officio: h̄
 ē ab homine: aut a iure. Si a iure aut
 p̄ crimen: aut p̄ infamiam: aut p̄tuma
 ciam. Si p̄pter crimen: tunc puto qz
 suspensus ab officio sit suspēsus a be
 neficio: vt. c. eos. r. c. si quis sacerdotū
 di. si. Si autem p̄pter infamiam vel
 contumaciam sit suspēsus ab officio
 non est suspensus a beneficio: vt. c. p̄
 byter si a plebe. z. q. 4. Si autem ab
 homine est suspensus ab officio: si h̄
 est p̄pter crimen graue: tunc est su
 spensus et a beneficio. Si autem p̄
 ter crimen leue: vel etiam p̄pter infa
 miam vel contumaciam non ē suspē
 sus a beneficio: vt in iurib⁹ allegatis.
 Si autē est suspensus ab vtroqz: aut
 hoc est p̄dictionē r: planum est: aut
 per dictionē vel: r tunc puto opini
 onem Hostre. veram. s. qz talis sentē
 tia non valet p̄pter incertitudines. l. 3
 C. de sen. que sine certa q̄titate. hec il
 le. Inno. aut̄ dicit simpliciter qz suspē
 sus ab officio tantum non d̄z percipe
 fructus beneficioz: sup. c. pastoralis.
 de appel. Sed Hosti. hoc itelligit qñ
 est suspensus p̄ graui cā: secus p̄ leui
 vel infamia: r non est p̄tumar. Et nō
 fm̄ Hosti. qz suspensus a pontificali
 bus si celebrat in pontificalibus non
 erit irregularis. Rō est qz pontifica
 lia n̄ sunt de s̄ba celebrationis: nec de
 bem⁹ aliquē irregularē indicare nisi
 inueniat exp̄ssū: ar. de pe. di. i. §. pene
 It̄ si suspēsus a p̄cipatione sacroz
 de q̄ suspēsiōe b̄s. as. di. sigs autēz.

r. c. si. r. c. placuit. di. 58. c. si. ex̄ de ele.
 ofius. r̄ d̄ his que fi. a ma. p. ca. c. i. Si
 celebrat nō est irregularis. Talia. n.
 non sunt ordinis cū r̄ laici p̄cipēt sa
 crament]. Host. r̄ Inno. Clerici qui
 scienter eligunt ad ep̄atum indignuz
 s. contra illam formā: que h̄etur ex̄ d̄
 elec. cum i cunctis. sunt p̄ trienniū su
 spensi a beneficio m. d. c. Et dicit glo.
 habitis r̄ habendis. Eligentes autem
 sine electio facta sit concorditer siue
 in discordia: si ifra octo dies ex quo
 poterunt cōmode ipsā electionē ele
 ctis distulerint p̄sc̄tare. Qui culpa
 biles in hoc fuerint a p̄secutione ele
 ctionis sūt exclusi r̄ suspensi p̄ triēni
 um a bñficijs que obtinent in illa ec
 clesia: ad que si infra illud tps teme
 re vel colorate se immiscuerint illi p̄
 petuo sunt p̄uati: ex̄ de elec. cupientes.
 li. 6. Compromissarius si scient̄ eligit
 indignum est ipso facto p̄ triennium
 suspensus a bñficijs ecclesiasticis. hec
 tm̄ suspensio non t̄git ep̄os: nec intel
 ligit nisi in electionibus ep̄oz r̄ sup̄
 oz: secus de electōib⁹ inferioroz: ex̄ de
 elec. si cōpromissarius. li. 6. Religiosi
 grauantes vel fraudātes ecclesias cir
 ca decimas eis debitas si requisiti p̄
 illos quoz interest non desistunt ifra
 mēse: vel de vsurpatis vel detētis in
 fra duos menses non fecerit emendā
 suspensi sunt ab officijs administrati
 onis r̄ bñficijs: r̄ talia non h̄ntes sūt
 excōicati: extra d̄ deci. c. i. in de. Et di
 cit Jo. an. in glo. se credere qz suffici
 at iudicis declaratio super satisfā
 ctionē: nec qz sit necessaria alia abso
 lutio quo ad suspensioē: sed quo ad
 excōicationem bene requirit absol
 utio. Doctor v̄l magister qui doctorat

aliquem: nisi prius exigat iuramentum a doctorando quod non expendet pro suo doctoratu ultra summam trium milium turonensium argenteorum et suspensus per sex menses a collatione doctoratus: et de magistro cum sit in de. In capitulo ecclesie cathedralis vel collegiate est suspensus a voce in electione et alijs quod non habet ad ministerium ordinis subdiaconatus. et si per quod habet beneficium cui annexum est ordo: nisi infra annum faciat se promoueri ad tale ordinem quem requirit beneficium legitimum impedimento cessante: et de eta. et q. l. vi. bi. q. in de. Qui prohibiti sunt audire leges et physica: de quibus habetur. s. i. ti. de ex. ultra excommunicationem sunt suspensi ab officijs suis ibi vide. Ultimo non quod suspendere potest ab officijs quod et excommunicare: quod autem possit excommunicare: habetur. s. vii. laic. vel mulier cum non possunt excommunicare: nisi ex commissione specialiter a papa: de i. z. s. verum. in glo. non potest et suspendere. Potest tamen abbatissa s. z. imm. suspendere a beneficio clericos ecclesiarum sibi subditarum: si habet ex consuetudine habitum: non autem ab officio. Itaque non quod sicut excommunicatio sic et suspensio per sequeuntur appellatorem mitem suspensio: suspensio dico ab officio vel ingressu ecclesie lata et de se. ex. is. qui. li. 6. Itaque non quod absolutio a suspensio officij simpliciter vel diuini fieri debet sicut ista forma vel similitudo: Ego absoluo te a vinculo suspensiois quam incurristi propter tale causam: et restituo te executioni ordinum vel officiorum tuorum: In nomine patris etc. Tamen quod suspensio preterit ad formam attentiosam: nec reperit determinata forma necessaria habet relaxationis. Iohannes quod dicitur de quibusdam quibus visus utat his quod vult absolute a tali vinculo: si intendit absolute: vere absoluit sicut dicitur. s. de absolute ab excommunicatione. Sed quod dicitur quod

possit absolute a suspensione. Circa hoc Paulus in de. monasteriorum. de re. ecclesie. si aliter sic dicit: ubi papa potest penam suspensionis vel interdicti propter contumaciam canonem addendo: puto quod inferior possit absolute: et de sen. ex. nup. nisi ipse papa sibi reseruet absolute vel alteri ex parte determinate persone. Et habet tunc Vincens. Du. Hof. Inno. Ber. et Jo. in glo. z. q. i. si inimic. et. i. z. q. 4. sigs. deinceps. Et Hostiensis. idem iudicium est si ostendem inferioris approbat et confirmat: de ostent. ex frequentibus. Plus. n. non operatur confirmare quod addit summam. vnde potest quilibet susfraganeus relaxare: cum non sit maioris efficacie quam ius commune. Sic intelligitur. c. graue. et de preben. et hoc nisi alteri reseruet absolutio. Si vero pena suspensionis et habet imponatur per suam. i. ab homine tunc ligans debet absolute non inferri: et de offi. or. cum ab ecclesiis. saluo casu decre. pastoralis. c. ti. Idem tunc Guil. in spe. Si vero suspensio sit perpetua que habet vim peruationis: ut non. vi. cen. de trans. c. z. et Guil. in spe. ti. z. s. nunc ostendendum non habet locum absolutio: sed necessaria est dispensatio cum collatione. Et tunc est videndum an tale sit crimen in quo possit episcopus dispensare et habeat deferre vel non: et in primo casu poterit episcopus dispensare et cedere: puta beneficium vel officium executionis ordinum quo ad dispensationem: in casu vero non poterit. 4. di. multis. et de suspensione quam ponit in. d. c. monasteriorum. dicit idem Paulus. non puto hanc de sui natura operari peruationem: aliter papa expressisset hoc. de deci. ad audientiam. vnde credo eas posse per ordinarium relaxari ratione premissa: sed si non relaxetur durabit perpetuo. i. o. q. z. perpetua. Nota quod sine

oēs suspēōiōi late p quosq; platos
 3 fres pdicatores 3 indulta pūlegio
 rū suoz: sunt ipso facto irrite z inane
 Alle. Meritis vris. Et si 3 alios occa
 sione ipsoz frm late fuerint sūt cr' ir
 rite z inanes. Alex. Namis iniq. Itz
 magr ordinis z singuli pores z puin
 ciales pventuales z eoz vicarij in lo
 cis z puctib' sibi cōmissis fribus sibi
 subditis necnon z alijs fr'ib' eiusdem
 ordinis interdū ad eos declinātib'. vñ
 etnq; pnt impiri bñficiū absolōis a
 suspēōe excoicātoe z it' dco: q's sūial
 incurrisent in ipso ordine vel añ in
 gressū ei'. ac et laicos q ordinē ipsuz
 ingredi vellent: nisi adeo eēt excessus
 enormis: vt merito eēt sedes apostoli
 ca pfulenda. Boni. z Alexan. Virtute.
 It' predicū plati possunt dispensa
 tionem obtinere a suis pffozibus z
 absolutōe sup suspensione z irregu
 laritate: quā 3risset ex eo q ptulisset
 sūias excois suspēōis z interdū si
 ne scriptis ex incautela. Clemēs. Exi
 gentibus. Videt tñ eē dria talis iter
 suspēōis depositōis z degradatō
 nē stricte sumendo ipsos tñios. naz
 large frequēter accipit in iure vnuz
 p alio: vt di. 46. cleric' pmo. Suspen
 sio videt iportare puationē ex
 cutōis ordinis vel officij ecclāstici
 simpliciter: vel ad tps z cū spe dispē
 sationis: q qñq; a iure qñq; a iudice i
 fert. Depositio iportat puationē ex
 cutōis legitime officioz z bñficioz
 ecclāsticōz possessionis simpliciter
 z ex toto absq; spe restōis retento tñ
 pūlegio clericali: qz veniri non pōt
 in iudicio seculari: nec capi nec puni
 ri a laicis z sit p sūiam hois cōit: nec
 pōt inferri h' pena ab inferiori epō q

hoc agē pōt erga pptm subditū affi
 stente sibi canonico numero epoz si
 ē in sacris: als sufficē ppria sūia epi si
 ne alioz pūia. Depositio at z degra
 dat' restitui non pōt ad officia sua: ni
 si p dispēlationē pape. It' vbi in iur
 di suspendat' vel deponat' vel degra
 det' pminatio ē sūie ferende non lata
 sūia: vt. 35. di. eps. Degratio vltra pe
 nā depositōis h' addit: qz pnat' pū
 legio clericali oī cū cēta solēnitare: cha
 racter aut ei auferri non pōt: nec a q
 cūq; creatura: q'suis Jo. an. videatur
 ponere 3riū. s. q possit ei auferri. Sz
 Tho. in 4. z Jo. i glo. di. 50. accedēs
 z Inno. tenent q non. De mō z for
 ma degradatōis hēs in. c. degradat
 tio. eē de pe. li. 6. z in sū. pisana. Nota
 tñ q non ois degradat' ē tradēdus
 curie seculari: s' solū in trib' casibus.
 Pūm' in crīe heresis: eē de hētic. ad
 abolendā. z hoc nisi ad pūiam inōti
 nenti redire voluerit: s' si relabit nō
 plus pōt ei. z' in falsificatione lra
 rū pape: eē de cri. fal. ad falsariozum.
 3' cū qs deponit' ppter calūniā quā
 suo epō intulit. z. q. a. sigs sacerdotuz.
 Un' cū in curia romana his t'pib' q
 dā sacerdos interfeciss' sacristā facti
 Petri sacerdotē: vt sic posset rape ho
 na sacristie: regfūto cōsilio pitoz sup
 hoc cluserūt: q non d'z ppter h' tra
 di curie seculari ad occidendū fm iu
 ra s'z poni in carcerē vel caueā in ppe
 tuum ibi sustentando pane doloris
 z aq angustie. Papa tñ Martin' de
 plenitudine ptāis illū degradatū fec
 tradi curie seculari z sic fuit mortu'
 Pōt. n. nihilomin' qs p solū epz suuz
 degradari puocatis abbatibus z ali
 is religios' z prelat'is z litteratis sue

dioc. qñ sacerdos vel ali⁹ in sacris sit
erit curie seculari p hēsi tradend⁹ et
dgradad⁹ sic ei videbit⁹ expedire eē
d hēsi. qñ. li. 6. Nec at degradatio cū
gs ppr hēsi; vel aliō ē tradēd⁹ curie
seculari sic fienda ē pte ptate. Dicit d
gradās illi vt in forz suū recipiat de-
gradatū: d; tñ itcedē p eo q n̄ mori
stur: eē de v. sig. nouimus.

De irregularitate tū. gntus.

Cap. 96.

Irregularitas sic diffinitur
a specu. q ē nō seu impedi-
mentū canōicū ex facto: seu
defectu. pueniens: q gs pibet ad ec-
clesiasticos ordies pmoueri z i eisdē
ministrare. Et irregularitas hbit ml-
tis modis z cāis. Et ad sciendū qñ gs
est irregularis ex indebita celebratio-
ne vel executiōe ordinū. Jo. cal. pōit
talem distinctionē. Celebrans at vtēs
officio ordinis aut ē seia aut mascul⁹
Et si est mulier siue laica siue religio-
sa non sit irregularis: qz cū non sit ca-
pax ordis clericalis non cadit i ea ir-
regularitas: p quā gs ipeditur ordia-
ri vel ordinis officiū celebrare: sumit⁹
hec rō ex. c. debitum. de biga. z. 33. q. 5
hec imago. Si g mulier exēdicata vl
interdicta vel in loco interdō: vel in
debite tractet officia sua sacra temerē
agit z puniri d;: eē de pe. z re. noua.
non tñ ē irregularis. Si autē est vir
aut est furiosus aut sanementis. Et si
furiosus ppter quancunq; celebratō-
nem non efficit irregularis nec pec-
cat. Idē de infante cllico: si furiosus
de homi. Si est sane mentis: tunc tal⁹
aut est clericus aut laic⁹. Et si laicus
est z cum solenni apparatu alicui⁹ or-
dinis celebravit. s. exequēdo actū ali-

cuus ordinis siue dnerfus sit alicui⁹
religionis siue secularis: hoc sit ri-
gorosum videt⁹ q sit irregular⁹: d de
ri. non or. mi. c. i. Nec cum tali vt va-
leat pmoueri alius q; papa pōt dis-
pensare: sicut z cū ordinato z suspenso
celebrāte ali⁹ q; papa non dispensat: g
idē est in isto casu. Hō tñ q h̄ videt⁹
intelligendū de ordinib⁹ sacris z i so-
lenni apparatu. Hā z officia minoz
ordinuz fm Tho. in. 4. licite z alios
doc. pnt exerceri: et ab his q non sunt
ordinati in illis. Si at hoc agit sine
solenni apparatu: talis non efficitur
irregularis. Si at est cleric⁹: tunc aut
celebrat in ordine quē non habet aut
in eo quē h̄. Et si pmo casu hoc agēs
in ordinib⁹ sacris est irregularis. De
subdiaconatu aut dicit Guil. q si est
in minorib⁹ tunc pōt cantare eplam
dāmō sine solennitate. Et addit In-
no. q est licitū qñ deest subdiaconus
z tunc etiam cātet sine ornamentis sb
diaconi. S; solēnis appat⁹ subdiaconū
videt⁹ eē manipulus. Dicit. n. Det. de
pal. in. 4. q tunicellā lz ēt non subdia-
cono portare: qz non ē ei ppria vestis
sicut manipulus quē nullus inferior
subdiacono portare d;: h̄ De. Und
si talis cantet eplam cum tunicella si-
ne manipulo: non tñ porrigendo calē-
cem diacono vel sacerdoti: qd ē ppri-
um officiū eius z pncipalis act⁹ ordi-
nis talis: z vbi ē consuetudo q ēt i mi-
noribus cōstitutus cantet eplam illo-
mō non videt⁹ irregularis: secus aut
vbi cum manipulo vel porrigēdo ca-
licem: vel vbi non est mos q cātent
nisi subdiaconi. De ordinib⁹ supiori-
bus non est qd: quia sine dubio icur-
ritur irregularitas. Si vero clericus

celebrat in ordine que h3 tunc aut est
 excoicatus maior: vel celebrat: seu of
 ficiuz exercet in loco int dco ab hoie
 vel a iure: aut est suspensus. Si pmo
 modo tunc in vtroq; casu efficitur irre
 gularis: & indispelabilis nisi p papaz:
 de sen. ex. is. qui. li. 6. Dicit in Huil. q
 in minoribus constitutus ministrando
 seu exercendo officiu suu et cu solen
 nitate cu est excoicatus: non efficitur
 irregularis: q; illa duo. c. sigs eps. i. z
 z. ii. q. 3. non loquuntur de eis. Et pe
 ne sunt restringende secus de subdia
 cono. Sed sine solennitate legendo
 eplam subdiacon?: diacon? vel psbz
 excoicatus credunt quidam q non i
 currant irregularitatem. Si at clericus
 e suspensus iunendo stricte suspensio
 ne. i. q ad se & quo ad alios. Ita q est
 suspensus q ad se im: puta ppter mor
 tale qd cunq; vel ppter maior excoi
 catione: vel ppter iunctioz a pfecto
 re talis celebras nulla scurrit irregu
 laritatem: vt dcm e. s. i. suspensus q ad
 se & alios: aut e suspensus a canoie aut
 ab hoie: si at ab hoie seu a iudice tuc
 aut ignorauit ignoratia pbabili: & tē
 non efficit irregularis: aut ignorantia
 crassa & supina: tunc e irregularis &
 multo magis si sciuit se suspensū: & h
 quocunq; sit suspensus simplr sine ad
 tps determinati sine non determina
 tū: et si rōe defectus vt infamie: puto
 talem durate suspensione celebratez
 ee irregularē: nec posse dispensari se
 cū nisi per papā: ad hoc. ii. q. 3. si quis
 psbz. d. sen. ex. cū medicinalis. li. 6. Si
 vō est suspensus a canone: tunc aut e
 ratione criminis: aut ratione defect?
 aut ratione infamie vel scandali. Si
 pmo modo tuc aut simplr est suspē

sus: & sic celebrando e irregularis. z.
 q. 3. si quis eps. aut est suspensus ad tē
 pus. Et tunc aut ad tēpus determina
 tum: & sic interim celebrando est irre
 gularis: aut ad tēpus indetermina
 tum: & tunc aut cum conditione donec
 peniteat: aut cuz conditione donec sa
 tisfaciat: vt. si. di. si qui sine. z. c. se. & de
 cobabi. cleri. & muli. sicut. & in clem. de
 deci. in. c. i. cum similibus. Et tunc li
 cet quidam contradicant: puta si sic
 suspensus ante obligationez celebret
 est irregularis: quia in hoc factuz in
 dicis est necessarium vt habeatur p
 sboluto: vt dixi de eta. & qualit. cum
 bone. Et sic cum factum hominis sit
 necessarium sequitur q quo ad sus
 pensionem dei canon aliquid addit:
 vt in dicta decre. sicut. de cohabitati.
 cleri. & muli. Si non est suspensus cū
 conditione donec peniteat: vt. s. d. ele
 ctio. ofius. & tunc equum est tenere q
 interim celebrando non efficitur irre
 gularis: q; talis suspensio videtur ef
 se de: ad quam nihil addit cano: ne
 vt habeatur pro sublata aliquid fa
 ctum iudicis est necessarium. Et ideo
 dicendū e de ea vt dō suspensione dei
 tantum. Si 2o modo sit suspensus a
 canone id est ratōe defectus. Tunc
 aut ratione defectus ordinis aut rati
 one alterius defectus. Et si ratōe al
 terius defectus ordinis: vt clericus p
 saltum pmotus q̄tum ad ordinem
 omisum: in quo si exercet officiu an
 teq; recipiat est irregularis: sed cele
 brando in ordine ad quem e p saltuz
 pmotus quem h3 non est irregular
 di. 5. sollicitudo. Si ratione alterius
 defectus vt bigamus illegitim? corpe
 viciat? ordiatus an etatem legitimā

vel a non suo epō: hoc casu recordant
oēs q̄ celebrando non est irregularis
q̄ hoc non est exp̄sum in iure. Et q̄
q̄n curia mandat cū iaz ordinatis in
supradictis defectibus disp̄sari nil
d̄r de irregularitate: di. 56. apostoli-
ca. 7. c. cenomanensem. Stylus autem
curie est attendendus: de cri. fal. q̄ gra
ui. Nec obstat q̄ ordinatio iaz facta
ante legitimam etatem: vel a non suo
epo fuerit cū peccato: q̄ p̄ncipalis cā
p̄pter quam diximus tales susp̄sos
est defectus non peccatum: ḡ ratione
defectus non criminis talis d̄z c̄seri
susp̄sus. Et hac rōne puto q̄ lz irre-
gularis ex celebratōe diuinorū sit sus-
pensus a canone p̄pter hanc irregu-
laritatem: si t̄n alias non est susp̄sus
a iure vel ab homine: puta q̄ absolu-
tus ē ab excōicatōe ⁊ suspensione: s̄
non ē secū dispensatū sup irregulari-
tatem vel non susp̄sus contrahit ir-
regularitatem: quia hoc non est exp̄s-
sum in iure. Si tertio modo est susp̄-
sus a canone. s. ratione scandali vel i
famie: tunc celebrādo non est irregu-
laris: d̄ cleri. peregr. c. i. Sed bene fa-
ciunt alij abstinendo p̄pter infamiaz
que est contra illum: vel vt scandalū
euitetur. Et per hoc sequitur fm In-
no. q̄ illi quozum crimina sunt noto-
ria qui etiam post penitentiam p̄bi-
bentur celebrare p̄pter scandalum ⁊
infamiam: vt de coh. de. ⁊ muli. c. st.
Sed si ante absolutionem celebrant
non incurrunt nouam irregularitatem
Ex allegatione quam facit videtur i
telligere d̄ notorio fornicatore: qd̄ p̄-
um est tenere. Et qd̄ nō. in. c. i. de sen.
excom. li. 6. intelligitur d̄ notorio for-
nicatore ante penitentiam celebrante

ne videatur sibi ip̄si contrarius: tamē
de rigore sola penitentia non tollit su-
sp̄sionem canonis in notorio forni-
catorē: vt videt̄ exp̄sum. 50. di. p̄c̄it
q̄ requiritur factum iudicis: vt. s. di-
ctum est de susp̄sio a canone donec
satisfaciat. S̄ absolutione facta a sc̄-
tentia canonis a qua potest in hoc ca-
su eps absolvere: q̄ conditor canonis
sibi non reseruat. Si penitet rema-
nente irregularitate quā cōtraxit bu-
iusmodi fornicator notorius ex cele-
bratione diuinorum: de qua nondū
est dispensatus ex noua celebratione
nouam irregularitatem non incurrit
Dicit. n. ipse Inno. q̄ talis celebras an
q̄ peniteat efficitur irregularis indis-
pensabilis nisi per papa: sed anteq̄
secuz dispensetur celebrando ēt peni-
tens. i. dimissa cōcubina non h̄bit no-
uā irregularitatem. Et forte talis fu-
it intentio Inno. h. Et oia h̄ nōnt p̄
In. de butr. sup decre. de de. exc. mi.
si celebrat. sed abreuiata aliquatit sūt
⁊ mutato aliquatit ordine additis
solū tribus locis vt p̄z dictis breuib⁹
Tho. Pe. de pal. ⁊ Huil. Nota t̄n q̄
ex p̄cedentibus videtur q̄ ordinatus
an legitimam etatem sit ip̄so iure susp̄-
sus ab executione ordinis sic receptū
sed solennes voc. cōiter tenent d̄rum
videt̄ in sum. Rai. Huil. in glo. eius
Archi. in rosa. di. 77. Ber. ex de de.
per sal. p. c. i. Anto. de but. extra d̄ tē.
or. vel non est compos. Pau. de elia
39. ⁊ Fran. zaba. super de. generalem
de eta. ⁊ quali. bi omnes dicunt q̄ ta-
lis non est ip̄so iure susp̄sus sed su-
pendend⁹: ⁊ interdicenda est ei execu-
tio ordinis recepti an legitimam etatem
vsq; ad etatem legitimam. Et si postq̄

fuerit ei interdicta executio a iudice suo: ysius fuerit ordine tali ante legitima etate erit irregularis. Si autem non fuerit ei interdicta: et sic vitur ordie an legitima etate recepto non e irregularis vt dictum e. Idem etiam au diui a quibusda pius.

De irregularitate ppter homicidii vel mutilatione.

Ca. 97.

Contrahit et irregularitas ppter homicidium vel mutilatione membri. Pro cuius declaratione no q cu homicidium vel mutilatio membri fieri iungat mente solum verbo et opere. Si solum mente fiat nunq inducit irregularitatez: qz lex p motionis factum requirit. is. q. i. c. vlt. imo et si quis vibret gladiuz aio occidendi: tamen non sequitur effectus mortis vel mutilationis non incurrit irregularitatem: etiam si vulneraret: et certum sit q non est mors secuta vel amissio membri: nec directe nec indirecte. Ad ppta dico q si vulneratus propter imperitiam medici vel propter defectum custodie: quia scilicet non equet sibi a noxijs mortuus est: vulnerans est irregularis fm Lauren. extra de homi. Petrus. Ad dictum allegat Det. de ancha. Nam et si vulneratum ad morte nouo ictu accelero mortem vel alio modo homicida reputor dicit idem. Illi autem qui interfunt vindicte sanguinis seu morti et non prestant consilium vel auctoritatem non sunt irregulares secundum Inno. et Huil. etiaz si appeterent mortem illius. Item qui videt aliquem occidi et delectatur: et posset

etiam sine sui periculo liberare si vellet: quanuis pessime faciat non tamen est irregularis: sicut nec etiam medicus qui dimittit infirmum mori nolens mederi: et diues qui dimittit pauperem fame mori. is. q. i. si quis non iratus.

Tripliter contrahitur irregularitas verbo.

Verbo autem contrahitur irregularitas tripliciter. scilicet mandato: defensione: et consilio.

Mandato quidem quando quis mandat aliquem occidi vel mutilari: et sequitur effectus. 50. di. si quis vidua. Si tamen reuocasset mandatum et expresse: et sine vlla fictione prohibuit fieri antequam sequatur effectus non est irregularis fm Inno. extra de sumo. sicut tuus. Et si signis mandat aliquem verberari inhibens expresse nec occidat vel mutilet est irregularis mandator sicut et executor: quia mandando in culpa fuit: extra. e. is. qui. li. 6. Item episcopus vel alius prelatus qui habet iurisdictionem temporalem debet constituere iudicem secularem qui audiat causas precipue sanguinis: et illi potest et debet precipere q faciat vnicuique iusticiam. Si autem talis iudex interroget eum in speciali quid agendum in tali qui scilicet meretur penam sanguinis potest respondere: consule peritos. Et caueat ne per sua responsionem directam vel indirectam ille intelligat: q dicitur cum sanguine pui re fm Rai. na si ex hac rñsione reus occidat vel mutilaret eest irregularis. Potest et prelatus talis delegare alicui et specialiter super aliquo maleficio vt ho-

micidio: et h in iurisdictione sua com-
 misso vringita vitate iusticia exequit
 et sicu comitat iusticia exequit: et si oc-
 cidat non ppter ea ille placat carregu-
 laris: et ne de. vel mo. eps. li. 6. Item
 non solum iudex in ca sanguinis: vbi
 seqt effectus e irregularis: quous si re-
 cta intentione et debito processu faciat iu-
 ste agat et merito: di. 51. aliquatos.
 sed et assessor testis notari scribens
 suam vel pferens ea: vel scribens at-
 testationes vel leges dum publicant
 vel scribens vel dictas lras p vinda
 sanguinis. Des hi irregulares sunt: qz
 coopantur in mandato suie fz Rai.
 di. 50. figs. et ex ne de. vel mo. suam.
 Sed si in h'i suam non est secutus ef-
 fectus fz Huil. quous sint irregulares
 eps pot sup hoc dispensare. Princeps
 autem qui legem condit: cuius legis
 auctoritate hoies sunt traditi morti
 non efficitur ppter hoc irregularis:
 vt dicunt qda: et bñ qz incerta psona
 non aia duerit: ita no. Archi. 23. q. 5.
 officia.

Homicidium verbo defensionis tri-
 pliciter comittitur.

Homicidium vbo defensionis co-
 mittitur triplr. Uno mo: qz
 defendit eam sanguis. i. mu-
 tilationis vel mortis aduocando: et h
 siue aduocet p actore siue p reo. Lñ
 actor obliget ad pena talionis: qz agē-
 do p reo agit contra actorem. Unde
 si seqtur effectus est irregularis qm
 cumqz iuste aduocet indispensabilis ni-
 si p papam: sz si non seqtur effectus p
 epm fm Huil. pot dispensari. 2o mo
 e cum qs dissuadet bis q valebat de-
 fendē occisū ne defendant: et hoc facit
 corrupta intentione vt ille moriatur.

Nā si pat vel mī vel ali' sanguine-
 us seu amicus retrahit filium vel ami-
 cum suū volentē alius a morte libera-
 re: qz timet ne ipse ibi adiuuando oc-
 cidat non est irregularis. 3o mo cum
 placat vl' alij clerici ad defensionē rez
 suaz ponunt qrela de malefactorib'
 suis: seu q eos dānificauerunt penes
 iudicē secularē et emendā petat sibi
 fieri et pvideri ne talia psumatur p
 eos. Si ex h'i qrelis iudex mortē in-
 ferat exigente iusticia: non sunt irre-
 gulares dicti clerici si ptestati sūt exp̄s
 se q pena sanguis non intendunt: eē
 e. ti. prelat. li. 6. It' licitū est prelati
 ecclesiasticis ob defensionē rez eccle-
 ve vel fidei inuocare p violentos brachi-
 um secularē: et hortari tales non qdē
 vt occidant vulnerent vel mutilēt: qz
 hoc eēt directe ad homicidiū puoca-
 re: sz vt eccle primā fidē defendat libe-
 rēt et terrā ab infidelib' occupataz ad
 christū reducāt: et sup h' eccle fac mag-
 nas remissiones: et si binciu alig oc-
 cidant non tū e prelati iputandu: im-
 mo peccaret: nisi p tales se opponēt:
 eē de homi. postulasti. 2. 23. q. 3. maxi-
 mianus. 2. q. 8. igitur. 2. c. hortatu. 2. c.
 scire.

Homicidium vbo sultatois triplr
 comittitur.

Homicidium vbo sultatois co-
 mittitur triplr rñsione. i. pñ-
 asione et approbatōe. Rñsio-
 ne qdē: puta qrēti an liceat occidē pa-
 ganū vel iudici malefōre: rñdeat qz
 lz ppcdēs pbabl' ipse rñdēs qz itro-
 gās velit facē fm siliū e' irregular'
 e: di. 50. figs. Sec' at de rñsioe gñali
 cognitōis vel opionis: et ex q non cre-
 dit aliqñ in iudicā dū vel occidē dūz

Dicit Archi. 23. q. 8. pessimā. Quid si in
 dex laicus interroget clericū quid agē
 dū de aliquo qui d iure esset pena sã
 guinis puniendus: pōt c'ic' rñdē: hoc
 non pūet ad mē: sūlatis pitos. Et ca
 ueat sibi cleric' : ne ppter suam rñsio
 nē directam vel indirectāz intelligat
 iudex q' d' sanguine puniri s'z Ral.
 dicunt tñ quidā q' pōt dicere q' puni
 at eum s'm q' ius dictauerit: dūmō ñ
 expmat q' puniat eum ad sanguinez
 vel ad mortē: vt nō. Du. di. 3. ois. Sed
 ipse Archi. sup. c. ois. dicit istud dictū
 s. Hug. pōt intelligi eē verū: qñ crimē
 non iminet eē puniendū: aliogn si ex
 s'ilio suo. s. rñsio siue gñali siue spali
 seqtur p'pinqū homicidiū irregula
 ris ē s'm Hosti. eē de homi. sicut di
 gnium. Approbatione: vt cū audit ali
 quos velle facē homicidiū siue noīe
 suo siue alteri: z ipse approbat: v' cū
 tractat a plurib' de morte alic' i' s'fi
 lio z ipse cū alijs assentit: z ex h' seqt'
 homicidiū: sec' at si phibēt. Sitr sigl
 s'ulit vt occidat: z añ factuz reuocat
 s'iliuz. Sed firmiter credit q' illa re
 uocatio non sufficeret ad impediēdū
 homicidiū: si non indicat ei q' ē oc
 cidēdus vt sibi caueat est irregular'
 Si aut solā reuocationē firmiter cre
 dit sufficere: non erit irregularis: et q'
 reuocauit consiliū. i. q. 4. quia psu
 latus. s'm Inno. Persuasionē s'ilijs: si
 quis persuadēz alicū q' exponat se pi
 culo p iure suo vel p patria: si scit eū
 verisimiliter moriturz z mors sequa
 tur irregularis est s'm Inno z Host.
 Secus si consulens hoc non estima
 bat. 23. q. 3. pro membris. Sed si quis
 suadet alicū q' indubitanter se mor
 ti exponat pro Christo z ecclesia nō

erit irregularis: licet sequatur mors
 s'm Inno. z Hostien. Item si volen
 ti fugere inimicos ppter timorē mor
 tis: consuluit quis q' remaneat z p
 curabit pacem: z sic remanēs occisus
 est s'm Huil. si non habuit pbabilem
 causam credendi q' illi non immine
 ret periculum irregularis est. Secus
 si hūit pbabilem cām hoc credendi:
 puta q' inimici eius erant adeo ei cō
 iucti: q' merito potuit presumere q'
 posset eos cobibere. Item si quis con
 suluit non homicidium quidem sed
 aliquid vñd secutū est homicidiū s'z
 Inno. distinguendū est: q' si verimili
 ter potuit estimare q' inde sequebat'
 mors irregularis est: vt si suafit iactū
 machie vel baliste: vel q' eatur ad ca
 piendum castrū: qd non poterat d' fa
 cili capi sine morte hoīuz: z sic mors
 ē secuta. Si vero non potuit estimari
 nec erat verisimile q' sequeret mors
 tunc si consuluit sup re illicita est ir
 regularis si sequat' mors: eē. e. conti
 nebatur. Et idem si mandat: secus at
 si s'uluit rem licitam: z eodem mo
 do distinguitur: si is cui consulit nō
 occiditur. Item qui consuluit vt ifir
 mus vertatur vt citius moriat': si ex
 tali transgressione citius morit': s'ul
 lens est irregularis: z q' hoc facit s'm
 Huil. Itēz si quis clamat latrones la
 trones: si hoc facit ppter timorēz cor
 poris sui. nam timet ne aliq' velint eū
 occidere: non est irregularis: q' non
 intendit mortē alicui' sed sui liberati
 onem p qua lz implorare auxiliū s'z
 Inno. sed si non ppter hoc fac' itelli
 gere poterat: quia ex clamore vel ali
 quo actu suo: homicidium seq' pote
 rat irregularis est. Idem Hostiensis

Itē si cum dō latro captus: et dicit ali-
quis claudite ei os ne clamet: et latro oc-
cidat. Credit Huius. q. q. illud dixit sit
irregularis: quia iuuat, ducetes dādo cō-
siliū. Et eodē mō si q. rentib? malefa-
ctorē idicauit eū: nisi forte ignorauit
quod ignorare rōnablr potuit: nesciēs
q. ad mortē q. rētur.

De homicidio circa scēm et triplr
committitur.

Homicidii scō committit triplr
vz necessitate casualitate et vo-
lūtate. Homicidii necessitate ē duplex
q. aut necessitas ē inuitabilis: aut eni-
tabilis. Sigs igr occidat vel mutilet
ex necessitate inuitabili. i. ita artatus
vel angulat? q. nec fugē nec clamare
nec alr se pōt inuare nisi occidat vel
mutilet non ē talis irregularis: ex de
homi. si furiosus. in de. q. vnicuiq. vi
vi repellere lz cō moderamine incul-
pate tutelē: d. i. i. ius nāle. Sz si hoc fa-
ceret ad defensionē pentuz suoz vel
socioz non euaderet irregularitatez
fm Jo. an. i. addi. sup. Spe. Idē si p
defensioē rez suaz. Itē si fugē possz
sz fugienti piculū poterat iminē: pu-
ta casure vel velociozis cursus inimi-
ci insequentis: q. audacior scus ppter
fugā pōt de facili fugētē a tergo vul-
nerare: et in terrā pstrare et occidē. di-
cit zenz. vt allegat. Pe. de anch. sup. c.
si furiosus. q. pbabiliter dici pōt: q.
talis nō fugies ppt pdcā: nec alr ena-
dē potens: si occidit nō ē irregular. sz
et infās et furiosus occidēs quocunqz
non ē irregularis vt dic illa. decre. et
dicit. Pe. de anch. q. idē est de maiori
septennio: si non ē doli capax. i. q. i.
illud. secus si ē doli capax. Si āt ē ne-
cessitas enitabilis: puta q. alit euadē

pōt: vel q. potuit recedere d. loco vbi
expectabat inimicos eius vcturos: tē
efficit irregular. nec ad maiores oz
dines ascendet: imo nec i susceptis ni-
si ex magna dispōsatione pmittat imi-
strare: et q. quis zenz. dicat si fugiendo
fuga erat sibi vituposa et ad dedec? et
si nō ad piculū psonē: et ppter h. nō fu-
git et occidit: talis euadit irregularita-
tem. Pe. de anch. non credit hoc vezz
f. q. talis euadet irregularitate. et h. vi-
det magis vezz. Homicidii casualitate
ad sciendū qn induc irregularitatem
nō distīctionē: aut qs dat opaz rei il-
licite aut licite. Si licite tunc duplr:
q. aut adhibet oēm diligētā quā de-
bz aut non. In pmo igr casu dādo. s.
opā rei illicite dato q. pter oēm volū-
tatē ei? supueniat homicidii: vel mu-
tilatio ex ope ei? ē irregularis. vñ si
cleric? exercitatioē vel venatioē iaculū
mittit: et casu hoīem occidit ē irregu-
laris: q. talia opā debet ab eo penit?
eē alicā. 50. di. derico. Similiter si lu-
do ipegit lapidē s. aliquē: et ille volēs
declinare ipegit in aliū lapidē et mor-
tuus ē: pector ē irregularis: q. ludul-
noxius erat: et idē in similibus. In 2o
casu. s. cum adhibet oēm diligētā dā-
do opā rei licite nullā culpam vel ir-
regularitate incurrit si stingat in ho-
micidii: puta repabat domū posuit
signa ante eā et clamauit anteq. pñ-
ceret tpe agruenti p trāsuentibus: vñ
incidit arborem et cecidit in ptez con-
tra cōem estimationē zē. Omnes eiz
casus fortunū puideri non possūt: ex-
tra eo. Johā. z. c. quidam. Unde et si
ceruus vel equus vel animal aliō ali-
cuius aliquem occidit non ē irreglā-
ris dñs ei? dñ maliciam vel culpaz i

mortē non hūerit: di. 50. hī q arbores
 In 3.º casu. s. vbi nō adhibet obita di
 ligētia ēt in ope licito scurrit irregu
 laritate. vñ fm Do. p̄sbz q mittit pue
 rū ad aquandū equū monens vt ca
 ueat de flumie ⁊ tñ submersus ē: iudi
 cat eū culpabilē: sic ⁊ diaco q non re
 mouet falcē qua accinct⁹ erat: cū sci
 ret ludi p̄suetudinē: eē de homi. co
 tinebat. Et sacerdos q non remouet
 cultellū a corrigia cuz qua vberabat
 famulū: eē de homi. ad audientiam.
 Itē si cleric⁹ capit furē ⁊ tradit eū iudi
 ci: ⁊ hoc vt faciat ei restituē res suas
 ablatas q̄s alias h̄re non poterat si n̄
 hz intentionē corruptā. s. vt intendat
 mortē furis ipse capiens: ⁊ sup h̄ ēt fa
 ciens p̄testatiōem q non intendit vī
 dictā sanguinis sed suū h̄re: ⁊ non hz
 eam suspicandi: q hoc p̄tingē potat
 si sequat̄ mors illius capti furis non
 erit irregularis. Secus at si aliq̄s eo
 rū defuerit: puta qz poterat aliter re
 habere sua: vel non fecit p̄testationē
 ⁊ h̄: eē de homi. suscepti mus. Itē si
 cleric⁹ scribat q aliq̄s capiatur ⁊ ex
 illa captione seq̄tur mors vel trunca
 tio ei⁹ ipso tñ ignozante ⁊ factū ⁊ cāz
 fm Docti. vider̄ irregularis: qz debu
 it suspicari hoc posse euenire. Itē si
 qs incidit v̄ flobothomat aliquem
 causa medicine: ⁊ inde sequat̄ mors
 f3 Huil. si incisor erat pit⁹ artis ⁊ ad
 hibuit debitā diligentiam non tene
 tur in aliquo. Similiter si incidend⁹
 non hūit p̄suetā dispositionē mēbro
 rū vel neruoz vel venaz: ⁊ ppter ici
 sionē morit: nō tenet̄ i aliquo icisor
 fm Inn. si in h̄ non errauit p̄t suā
 expientā nec irregularis ē: poti⁹ eim
 casu q̄ culpa in h̄i p̄sumitur mors

accidē. 23. q. 5. de occidendis. Sectis
 at vbi ppter ipitiā accidisset: vel pp
 negligentā. Itē qñ dubitat medicus
 in aliquo poti⁹ dz dimittere q̄ icidē
 f3 Do. ⁊ Inn. P̄yfici ⁊ chirurgici si
 erāt piti in arte: ⁊ nil de p̄tingētibz
 omiserunt: ⁊ hūit sup hoc p̄babilē cō
 sciam non p̄hibent a p̄motōe: q̄uis
 mortui sint infirmi quos curauerūt.
 Sec⁹ at qñ sūt ipiti vel negligētes cir
 ca infirmos: ⁊ ex hoc p̄babiliter cre
 dunt vel dubitant ifirmos mortuos
 vel mēbris deperditos: qz sunt irre
 gulares: eē de eta. ⁊ q̄li. ad aures. Et
 ē p̄siliū Inn. ⁊ Hof. qz volūt p̄mo
 ueri abstineant a practica medicine:
 ⁊ precipue a chirurgia que adustioz
 ⁊ incisionēz requirit: in nullo dz va
 cilare p̄scientiā p̄mouēdi: di. 33. lai
 ci. Item custodientes infirmum vel
 seruitozes eius qz vocauerūt minuto
 rē: vel porrexerunt ei vinū vel aquaz
 vel non bene custodierunt vñ ille ex
 frenesi se picit ⁊ h̄: ⁊ mortu⁹ ē: f3
 Huil. in oibus his vbi bona fīd̄ fiat
 non dz de facili qs h̄re p̄sciam scru
 pulosā: nisi sit culpa lata ⁊ negligentia
 dissoluta: puta si custos infirmi freneti
 ci vel furiosi dimisit eum vt iret in
 plateā ad ludendū: vel alias dat ope
 ram rei illicite: aut ex nimia crapula
 vel ebrietate vigilare non potuit: ma
 xime cum deputatus esset ad custodi
 am infirmi. Nam si certum est qz in
 de ex hac culpa mors secuta est: ta
 lis erit irregularis alias non. Si ha
 bet conscientiam scrupulosam depo
 nat ad consiliū boni viri. Domici
 dium opere ⁊ voluntate spontanea si
 quis p̄mittit: sine veneno sine gladio
 siue quōcūqz: et sine peccō induc̄ irre

gularitate: & talis n̄ solū d̄z pmoueri
s̄z si p̄mor^o ē i p̄petuū d̄z depōi: eē d̄
hom̄. sicut dignū. & 50. di. sigs viduā
ēt si inficiat laraceni vel paganum
di. 50. clericū Et cū tali nunq̄ dispen
sat i ordine vel officio: di. 50. miroz.
ēt si sit occultus ministrare i ordie suo
non pōt: eē de tē. o. c. vlti. Poterit tñ
cū tali dispensari in bñficio: eē de cle.
pug. i. ducl. c. z. nec excusat seu euitat
irregularitatē si h̄ fac̄ ex p̄cepto iudi
cis vt satellites: q̄nis non peccet obedi
endo si iusta s̄nia ē. & 3. q. 5. cum miles
obediens. S̄l̄r non euitat irregulari
tatē q̄ iur̄ ignari zelo fidei p̄pter in
dulgentiā h̄ndaz q̄ dat̄ afferentib^o li
gna ad obustionē h̄ticoz attulerūt
ligna ad cremādū h̄ticos: si illa mā
illata lignoz coopata ē ad obustioēz
& moztū h̄ticoz r̄z Huil. s̄z si illa mā
nō ē coopata: puta qz iā moztui erāt
qñ ligna attulerūt: vel ante q̄z apphē
deret̄ ignis in illa: cū non sit irreg^a
res. Si at de hoc dubitat̄ meli^o ē te
nere certū: & se reputare vt irregula
rē: extra de tē. o. z. ad aures. Idē d̄ cle
ricis q̄ cū alijs trahūt ad manganell.
vñ creditur aliq̄s pbabl̄r moztuus:
qz fm̄ Huil. meli^o ē tenē certū vt d̄c̄z
ē: ar. de pe. di. z. sigs. It̄l q̄ p̄cutit mu
lierē pregnantē: vel dat̄ ei aliquid vt
faciat abortuz: si ex h̄i p̄cussione: vel
rei datione illa abortitur: si iam erat
format^o p̄cept^o ē irregularis: secus si
nondū erat formatū puerpiū. Et si
dubitat̄ vtrū ex p̄cussione vel rei sū
ptōe secut^o fuerit abortuz vel ex alia
cā: vel vtrū eēt puerpiū formatuz
vel non. Si pbabiliter dubitat̄ d̄z a p̄
motōe & m̄isterio abstine: ne piculo
se mittat: & multo magis si hoc oīo

credit. Si autē h̄z temerariā opinio
nem deponat eam. Huil. Itē sigs ali
quid dicit vel facit vñ acceleret̄ ali
cui moztus: esto q̄ alias oīo eēt moztus
rus efficitur irregularis si h̄ ē certū:
puta voluit infirmū vt citi^o moziatur
Dicit decapitando vt ponat caput i
cipo: & ex h̄ citi^o ponit. Dicit aliquis
satellitū vt aptet manariā: ne plures
h̄cat recipe ictus: & sit & h̄i. ar. di. 50.
sigs viduam. Itē qui associant homi
cidā vt si oīz defendant: q̄nis nil aliō
faciant sunt irregulares si sequatur
moztus vñ mutilatō. Quinimo si diffusa
ferunt eēt prius illi homicide vt non
faceret: & tñ oīo volentē facere associ
nerunt: extra de cle. pug. in ducl. d̄c̄
ric^o. Unde oēs illi de familia recto
ris qui vadunt ad associandū male
factorem cum ducitur ad moztē: siue
pedestres siue equestres: cū vadūt p̄
defensione si oporteret vñ sunt irre
gulares. Qui etiam trahit ad cordaz
vel aliā torturam reū: & ex hoc fatet̄
& occidit̄ ē irregularis. Qui etiā acu
it vel portat manariā cū quis ē deca
pitāndus vel mutat vel portat scalas
vel funes p̄ aliquo suspendendo. s̄l̄r
qz quilibet eorum dat̄ cām p̄pinquā
moztū alteri: di. 50. sigs viduam. sec^o
de eo qui fecit scalas vel funes vñ gla
diū non ad moztē inferēdā s̄z ad oēs
vñs: & casu postea aliq̄s vñt̄ ipsis ad
occisionē. & 3. q. 5. de occidendis. Qui
etiā se mutilat ex impatientiā: vel eti
am si facit zelo castitatis sibi virilia
amputando est irregularis: di. 55. si
quis partem. Item dicit Archidia
conus. is. q. i. si quis. clericus animo
irato vadit ad occidendū aliquem
puta p̄pter iniuriā receptā: & reperies

ipſū mortuū ab alijs vt ſatiſſaciat aſo ſuo amputat cadaveri caput: q̄uis videri poſſit irregularis: q̄ lex p̄motiōnis ſc̄m requirit: vt dicit hoc. c. p̄p̄ intentionē cum ope ſubſecuto: extra de biga. nup. q̄d etiam tenet Jo. i. gl. de pe. di. i. periculoſe. tñ fm q̄ cōiter tenent doc. non eſt irregularis: q̄ hō mortuus non eſt homo: ⁊ eſt veritas. alias ſequeret̄ q̄ omnes medici q̄ faciunt anothomiaz eſſent irregulares q̄d non ē vez nec repitur iſta irregularitas poſita: nec pene ſunt reſtrigē de. Archi.

Nota de homicidio ⁊ mutilatiōe que contingit in bellis ⁊ eius irregularitate.

¶ Homicidio vel mutilatiōe que contingit in bellis quōd vel quā bellatores efficiant̄ irregulares. Quantū quidez ad clericos Jo. cal. i. addi. addita Jo. an. i. nouella eē de homicid. petitiō. Sic diſtinguit: Cleric⁹ aut vitur armis incontinenti repellendo vim vi: ⁊ cuz debito moderamine: aut aliter. Si p̄mo modo etiam ſi occidet vel munit n̄ eſt irregular: cum. ſ. facit ad ſui deſeſionem: di. i. ius naturale. Si alit facit tunc aut hoc agit de licentia pape aut p̄prio motu. Si de līia pape: pu to q̄ in bello iuſto vñ poſſit armis ō ſenſibilibus. nā inter alia que faē bellum iuſtū ē auctoritas pape vel p̄ncipis: ⁊ tunc ſi occiderit vel mutilat nō ē irregularis: ex quo papa dedit ſibi līiam. nā cū irregularitas ſit pena p̄ ſtōdes canonice introducta: ex q̄ papa potuit dare līiam clerico ⁊ auctoritatem vtendi armis q̄buſcunqz etiā ſine metu irregularitatis dando h̄i

līiam: videt̄ q̄ abſtulit ab eo icurſio nē irregularitatis q̄d pōt: q̄ cū volūtario homicida pōt diſp̄ciare: de cō. di. i. c. i. quā h̄ papa expmēt vez videt̄ alias ſec̄. Si p̄prio motu cleric⁹ vitur armis: tūc aut ī bello iniuſto: aut in bello iuſto. Si in bello iniuſto tūc planū eſt: q̄d non ē ſibi licitū ſiue ſuis fauore p̄ſtet: ſiue timore incutiet aduerſarijs. Et ſi ibi alij occiſi ſunt vel mutilati irregularis ē. z. q. 8. c. i. ⁊. z. ſi in bello iuſto: puta p̄ deſenſiōe p̄rie vel alioz. z. q. 3. fortitudo. Et tūc poterit intereē et cū armis deſenſionis non tñ oꝝ pugnare ſz hortari poterit vt. z. q. 8. vt p̄dem. et oꝝonib⁹ iterecedē. 36. di. c. fi. ⁊. z. q. 8. ſ. i. Et petro di. c. tū ē: ſuerte gladium tuū in locū ſuū di. 5. ſ. i. Sꝫ cū armis offenſibilib⁹ nō oꝝ ibi eē niſi ea intentōe vt ſe deſc̄dat non vt pugnet ipediente ordine p̄ſenſionis. z. q. 8. cleric⁹. Et ſi in tali bello ē aliquis occiſus vel mutilat⁹ ab ip̄o clerico eſt irregularis. Si autem ip̄e neminē occiderit vel mutilauerit nō eſt irregularis: ſz quis ab alijs occiſus ſit vel mutilatus. Ad tollendum tñ dupliciſſimam ambiguit̄ ad cautelaꝝ h̄ caſu pōt ſibi ip̄oni p̄ſia: ⁊ ſic intelligatur: de cleric⁹ p̄cuſſore p̄ſitium. vt ibi nō. in vlti. glo. ⁊ hoc credo verum q̄d nō. in ſpe. ti. z. S̄ aut in tali bello cleric⁹ vulnerat aliquē ſz non occidit vel mutilauit: diſtingue aut talis vulnerat⁹ occiſus ſuit poſtea ab alijs ⁊ tunc ſubdiſtingue: q̄ aut hūit aiuz occidendi dictus clericus qui vulnerat⁹: ⁊ ſic ē irregularis. e. ti. ſignificati. ⁊. b̄ ſi p̄cuſſor voluntatē zē. z. q. vlti. c. fi. aut non hūit animum occidendi. Et iſtud etiam ſubdiſtingue

Quia aut vuln⁹ ipsius clerici potest
discerni ab alijs vulnerib⁹: tunc non
est irregularis: si vulnus non est mor-
tale: vt. e. ti. significasti. Aut non pot
discerni: et tunc ppter dubiū irregu-
laris iudicatur vt i eodem versu. Ad
si discerni. Res autem suas non vide-
tur licitum armis defendere cum ali-
oz⁹ offensione. e. ti. suscepimus. Nec
omnia Jo. cal. sed in principio sūt ali-
quantulum abrenuata. Nota tamen
q^o ex hoc q^o papa dat līiam clericis:
q^o intersint bello. Non tñ videtur ex
hoc lice^{re} clericis vti armis: nisi ad se
defendendum: non aut ad occidēdū
aggrediendo nec etiā paganum: s^{ed} tñ
possunt interesse ad hortandum ali-
os. z. q. 8. omni. r. c. se. Et si occide-
rent vel mutilarent etiam in bello ius-
to sunt irregulares: vt dicit Jo. 8 lig.
Dicunt etiā Hosti. r. Inno. q^o possūt
clamare capite r pugnare: sed nō oc-
cidite. Item dicit Hosti. q^o in bello ius-
to potest clericus dare līiaz pugna
di ante conflictum non autem in bel-
lo iniusto. Item dicit Rai. in summa
q^o vbi plures repiāt^{ur} in pugna in q̄
sunt aliqui interfecti r mutilati: r ne-
scitur a qbus q̄stum ad irregularita-
tē oēs cēsentur irregulares. Et q^o sūt
ex pte iniuriantium: r qui sunt ex pte
recipientiū si illi erant clerici: r sic illi
cite mouerunt arma: di. si. sigs post
baptisma. Sed Archi. dicit. z. q. vlt.
c. fi. q^o istud dictum Rai. quidā intel-
ligunt quando clerici erant in culpa:
r hoc apparet ex verbis eius dum vi-
dit mouerunt arma: quasi volūtarie
r sine necessitate. Nam si defendēt
se vel socios necessario licet aliquis a
defensoribus sit interfectus ex alia p

te. Reliqui non interfecissent: nec inf-
fectores inuassent non essent irregu-
lares: s^{ed} voluntatez occidēdi hūerit
q^o lex p^{ro}motionis factum requirit. is.
q. i. sigs. r. c. vlt. Ipse tñ Archi. distin-
guit inter repellentem r inferentem
vim: vt repellens ex dispensatione p
moneat r toleretur in susceptis: vuz
tñ constet eum non pcussisse inferens
secus q^o in culpa est: ar. i6. q. 3. pozro.
Ad. et Archi. di. 36. q^o fm Innoc. r
Do. Sigs pcussit aliquē in iusto bel-
lo si non sit mortuus inde vel nemi-
nem suis ictibus occidat vel mutilet
non efficitur irregularis: etiam si alijs
seriant vel occidat fm Hof. dūmō
non puocauerit eos. e. ti. significasti.
Addunt etiā Inn. r Ber. q^o si ani-
mo occidēdi percussit aliquē: s^{ed} nō
letaliter: sed alijs postea occidunt est ir-
regularis: q^o auxilium morti prebet
Item si clericus commodet balistas
in bello siue iusto siue iniusto: r ex h
sequatur mors est irregularis: q^o pre-
stat cām p^{ro}pinquam morti: di. 50. sigs
viduam. Item fm Huil. de mutuan-
te gladium vel ensē in bello ipso. Vi-
dit etiā Lau. vt allegat Fran. de za-
ba. in cle. vnica. de homi. q^o illos qui
detrudunt hoies in carcerem ita ar-
tum r aspum q^o incarcerati nō viuūt
vltra sex vel octo menses ppter ar-
tationem carceris reputat exponentes
tales ad hoc homicidas r irreglares
hec enim pena est magis afflictua q̄
si ponerentur in patibulo. Et hoc est
contra platos qui detrudūt clericos
in gabbia: vbi verisimile est q^o infra
paucos dies morientur. Fran. 6 zab.
r Henri. Nec autē irregularitas ho-
micidij quomocūq^{ue} r quocūq^{ue}

fit cōtracta añ baptisimū p baptisimū
 delet. di. si. figs post baptisimum. fm
 Inn. Hof. r Huil. Sz post baptisimū
 p solū papā dispēlat: qd̄ et ñ facile fa
 cit: di. 50. miroz. Idē p totū d̄ mutila
 tiōe mēbrī. De homicidio q̄ ad pccm
 r penā habes ī scōa pte. De irre
 gularitate circa bigamiā. Ca. 98.

R regularitate etiāz inducit
 bigamia: que h̄bit̄ mltis mo
 dis. Primo qd̄ cum qs suc
 cessive r diuersis tēporib⁹ habz duas
 vxozes r vtrāqz cognoscit. 3i. q. i. ape
 riāt. Si aut̄ alterā ñ cognouissz: puta
 qz añ cōsumationē m̄rimoniū defūcta
 eēt ñ ē irregular] s; Tho. in 4. di. 34
 lz magi s̄mariuz alit̄ dicat: s; nō tenet
 ī hoc opinio ei⁹. 2. cuz qs diuersis
 t̄pib⁹ hz duas vxozes: vnam de iure:
 aliā d̄ facto: puta h̄bit̄ cum cōsangu
 nea r vtrāqz cognoscit: hic nim̄ cēse
 tur bigamus pp̄t̄ intētōis affectuz cū
 ope subsecuto: eēt de biga. nuper. 3. qñ
 plures habēt eod̄ t̄pe: vnā d̄ iure aliā
 d̄ facto: r vtrāqz cognoscit: puta d̄cto
 m̄rimonio cum vna: r cōsumato h̄bit̄
 etiā cuz alia: vel cū h̄bit̄ cum duabus
 de facto: puta cum cōsanguineis: r co
 gnoscit eas: vt in .d.c. nuper. e. ii.

4. cū h̄bit̄ cū vidua ab altero viro co
 gnita: secus si fuisset relicta virgo. 32.
 di. seriatī. 5. qñ h̄bit̄ cuz corrupta ab
 alio r cognoscit eā: r h̄ siue sciverit il
 lā corruptā: siue ignoraueit. di. 34. cu
 rādum. Sed si ipse solus deflorassz r
 postea h̄beret cū ea ñ cēset bigamus
 di. 26. acutius. ar. eēt q̄ si sint le. tanta
 6. qñ vxozē pp̄riā cognoscit: siue scie
 ter siue ignozāt postq̄ cognita est ab
 alio: di. 34. si cuius. r. c. se. q̄ etiā si vir
 accusaret vxozem de adulterio: r pen

dente accusatione ad preceptum ec
 clesie vir debitum redderet adultere
 irregularis est: qz bigamus fm Tho.
 Ra. r Hosti. 7. cum quis duxit vxo
 rem vilem mulierem puta ancillam
 vel ioculatricem: vel aliq̄ ex illis que
 publicis spectaculis mancipantur lz
 virginē: repellitur ab ordine: di. 34. si
 quis viduam. 8. cum quis in sacris
 constitutus: vel post professionē in re
 religione contrahit cum corrupta
 extra eod̄. a nobis. Ratio autēz prin
 cipalis: quare bigamus prohibetur
 pmoueri ē defectus sacri: q̄ est in eo:
 qz. s. diuictio diuigalis facta per cuz: ñ
 p̄t significare illā spūalē diuictōz chri
 sti r ecclesie q̄ ē vn⁹ spōsus cū ecclia
 q̄ ē vna spōsa: nā cū diuiserit carnem
 suā ī plures vxozes: ñ ē vnus vni⁹: di.
 26. acutius. Cōdiuictio autem fornicā
 ria nō significat illā diuictiōne chri
 sti r ecclesie: s; tm̄ diuictio diuigalis: r iō
 q̄ nō h̄rit: sed fornicatus est cum mul
 tis nō censet irregular]. hec autē irre
 gularitas nō tollit̄ p baptisimum: sic
 irregularitas homicidij. Ratio est qz
 cōtrahit̄ ex matrimonio: r baptisimū
 nō soluit̄ matrimonium: di. 26. de in
 de. Vñ q̄ habuit vnā vxozem ante ba
 ptisimuz: r aliā post baptisimuz: vl̄ am
 bas ante baptisimuz irregularis est r
 bigam⁹ e: di. 26. acuti⁹. Exiuit autē
 bigamus omni priuilegio clericali: r
 addit̄ foro seculari nō obstante con
 suetudine: r eis sub pena excois inbi
 bitū est ferre tonsuraz: eēt. e. altercatō
 nis. li. 6. Solus autē papa dispēlat cuz
 bigamis: ñ eps s; Tho. r Jo. an. eēt. e
 i. d. c. Quidā autē dixerūt q̄ nec papa
 pōt: qz d̄ doctrinam apli. Sed dicunt

Tho. 2. De. q. papa nō pōt dispēlare
 in doctrina aploꝝ q̄tam ad ea q̄ sūt
 d̄ iure nāli: r ea q̄ sūt d̄ necessitate sa-
 cramentoz: r fidei: sed in alijs pōt cuz
 habeat eādē potestātē eccl'ia nē sic r
 tūc. **Q̄** aut̄ obijci posset decretalis
 extra. e. nup. Soluit **Tho.** dicēs eam
 dē difficultatē eē i dispēlando cuz eo
 q̄ p̄traxit cū pluribus d̄ facto: sicut si
 cōtraxisset de iure vult papa ibi ostē-
 dere: r ideo nō decē dispēlare: r non
 gn possit dispēlare. vel et̄ dicitur non
 posse dispēlare: qz non consuevit: r si
 possit. Si diffusi? vis vidē d̄ bigamia
 habes i sū. Hef. li. 3. ti. z. p. totum.

**De irregularitate propter illegiti-
 mationem.**

Cap. 99.

Regularitatē etiāz inducit
 illegitimitas. **Rō** aut̄ quare
 tales p̄hibēt a p̄mōtione est
 fm **Rai.** P̄rio qz tales reputant̄ vi-
 les persone: dignitas aut̄ clericat' vili-
 bus personis dari nō cōuenit. z: etiāz
 ad detestationē p̄ni sceleris: nec ē in
 cōueniēs vntū puniri p̄ alio: vt filiū p̄
 peccato p̄ris p̄ca tñ t̄pali: et̄ernali aut̄
 nunq̄: vt. i. q. 4. per totum. 3° quia ta-
 les solent esse imitatores p̄ni sceleris
 r it̄perati moꝝ. 56. di. si gens. r in
 gl. summaria in p̄. di. Et quāuis ali-
 qñ reperiat̄ h' viri valde industrij
 r virtuosij: r ex hoc reddāt magi lau-
 dabiles: di. 56. nunq̄. tñ iura adaptā-
 tur fm ea que in pluribus accidunt
 In dignitatibus tñ secularibus tales
 nō sc̄per repellunt. ff. de cur. l. spurij
 illegitimi et̄ fm iura hereditare non
 p̄nt: qd̄ statutū ē in fauorē m̄imōnij
 Et vt dicit **Pe. de ancha.** Si fieret in
 aliqua ciuitate statutum q̄ illegitimi

possent hereditare n̄ valeret: r esset h̄
 bonos moꝝes r nutritiuuz luxurientū
 q̄ ad deū r virtutū opa nil nocet ille-
 gitimitas si in se bonus sit: vt diffuse
 habes di. 6. nasci cū. 4. c. sequenti.
Dicit aut̄ illegitimus q̄ nō ē nat' de
 legitimo m̄imōnio: vl' quod reputa-
 bat illegitimus fm **Rai.** et̄ q̄ si. sint
 le. cū inter. **Uñ** si vir r mulier p̄traxe-
 runt in facie ecclesie bona fide credē-
 tes se legitime copulatos: cū tñ n̄ eēt
 puta p̄pter ip̄edimētū cōsanguinita-
 tis: vel et̄ si al' eoz tñ hoc credebat
 scz legitimā copulationē: puta q̄ cō-
 traxit cū eo quem nesciebat habē ali-
 az vxorem: talis reputat̄ legitimus r
 vtriq̄ parētū succedit: et̄. e. ex tenore
 secus si clandestine h̄rissent: qz videt̄
 fuisse ignorantia affectata. Et multo
 magis si cōtraxissent publice scientes
 ip̄edimētū ambo: et̄ d̄ dan. de spō. cū
 inhibito. Et fm **Tho. 2. De. Itē** duz
 qs ignorat se illegitimū cū sit h̄z **Do.**
 p̄babilis ignorantia excusat eū: ar. C.
 d̄ testa. l. i. **Uñ** durāte tali ignorantia
 nō peccat faciendo se p̄mōneri: vl' he-
 reditatē adeundo: s; cū scit sufficiētē
 q̄uis alijs occultū esset: r dispēlatiōe
 indiget quo ad ordinem r dignitates
 r hereditatē dimitte. **Qñ** p̄r etiam
 nesciebat illū. scē illegitimū: vtz aut̄
 i hac matēria debeat fili' credē mat̄ri
Dicit **Hof.** p̄ma facie credēdū ē: ar.
 et̄ d̄ p̄sup. aserte. **Sz** tñ non cogitur
 ad h̄. sc̄redē. **C. de testa. l. neqz** profes-
 sio. **Qualitas** autē mat̄ris r cōuersio
 eius cum alijs circumstantijs plus vl'
 minus videtur q̄ habeant inducē ta-
 lem filium ad credendum.

Tripliatē qs legitimatur.

Egitimatur autem quis tri-
 1. plicit. Præmo modo per sequens
 matrimonium: puta cum quis
 contrahit cum illa ex qua ante matri-
 monium habuit filios: etiam si ille vel
 illa antequam sumeret talem in coniugē
 prius cum alio contraheret et postea
 moreretur. Et hoc est verum si illa tē
 poterat illi esse vxor quādo de ea ha-
 buit filios: quia. s. vterque solutus erat.
 vñ nat' de adulterio vel incestu per istū
 modū legitimari n̄ potest. e. conuicti.
 Et hec legitimatio valet ut succedere
 possit in oib' bonis partibus: in autē. qb'
 modis na. effi. le. §. qm̄. col. 8. valz et
 ad habēdū dignitatē et ordines. 2.
 modo per spēcālē indulgētiā papę: et. e. per
 venerabilē. et hec legitimatio valet ad
 h' vt talis valeat promoueri ad oēs or-
 dines et dignitates eccl'asticas vbiq;
 terrarū: valet et ad successiōnē bono-
 rū partū: et ad oēs act' legitimōs secu-
 lares in terris eccl'ie subiecti t'paliter.
 Si autē fiat per ep̄s legitimatiō valebit ad
 h' vt minores ordines suscipere possit: et
 bñficiū sine cura vbiq;: et ad succes-
 siōnē bonorū et act' legitimōs seculares
 in terris eccl'ie subiecti t'palit. et et alijs
 terris q̄ntū ad ea per q̄ n̄ fiēt altēi p̄iudi-
 cium: et multo magis ad h' valet legitima-
 tiō sc̄a per papā: s; in his per q̄ fit altēi p̄i-
 diciū: puta q' succedat ab intestato nō
 valet legitimatio: nec per papam: nec per
 ep̄m in terris q' t'palit' ei n̄ subsistūt vl'
 subsunt. Hec s; Inno. et Ber. sup de
 cre. per venerabilez. 3. modo legitimat'
 q's per leges seculares fm̄. s. modos in
 eis traditos q' reduci possunt ad tres
 Primus ē si p̄ filiū nālē offerat cur-
 rie imperatoris efficiat q's curialis in
 autē. quibus modis na. effi. legi. §. si

qs igit'. col. 8. Idē si offerat euz curie
 ciuitatis de q' vel d' cuius vico sit oīz
 indus: isti. de nup. §. vlt. 2. modus ē
 si p̄ decedēs in testō filium naturalē
 nominet legitimū hēdē: et ipse postea
 offerat testm̄ p̄ncipi: vel si p̄ in istro per
 publicā manū cōfecto: vel p̄pā ma-
 nu scripto cū subscriptiōe triū testiu;
 eū filiū nominet: nec adiecerit nālēm
 in autē. vt liceat. ma. et au. §. ad h'. 3.
 modus ē si nullo filio legitimo existēte
 ipse nālīs fili' seipm̄ offerat curie: vt in
 autē. qbus mo. na. effi. legi. §. i. hec le-
 gitimatio per leges facta valet ad secu-
 laria et t'palia q' ad successiōnē et di-
 gnitatē in terris t'm̄ subiecti p̄tati legi-
 timatiōis: et in alijs vbi n̄ fuerit altēi p̄
 iudiciū ad ordinē vel dignitatē eccl'e
 sic nō se extēdit. Inno. et Ber.

In qb' et q̄lit dispēset illegi.
 b. Dispēset autē illegitim'. Vno
 modo per ingressū religiōis appro-
 bate: et hoc q' ad oēs ordines: vt. di. §. 6.
 c. i. §. Rai. et glo. sumariā. Sed ad p̄-
 lationes: vt puta prioratū et in ipa re-
 ligione: vel alias dignitates sine dispē-
 satiōe talis promoueri nō pōt: vt in. d.
 c. i. Et nō q' magister ordinis p̄dicato-
 rū pōt dispētare cū trecentis fratribus
 ordinis sui: sup defectū nataliū vt pos-
 sunt ad oēs ordines et p̄orat' ordis per
 moueri: nisi fuerint p̄creati ex incestu
 vel adulterio vel regularibus. Alex.
 denotōis: s; ex alio p̄uile' s. Jo. zz. p̄t
 dispētare in illo num̄o cū oib' geni-
 tis de soluto et soluta: et si essent p̄res
 eoz sacerdotes: vt. s. pmouēatur ad
 ordines et p̄oratus ductū. Denotōis
 2. dispēset sine dispētari pōt per ep̄m
 et h' ad ordines minores t'm̄: et ad bñfi-
 cium sine cura: q' autē ad alia dispētari

nō pōt. 3. fit dispēfatio p papaz & h
 nō solum quo ad ordines: sed etiam
 quo ad omnes dignitates vel perso
 natus: et. e. is qui. li. 6. Dispēfatio aut
 aliqñ fit circa tales minor: vt. s. ordi
 nentur & instituantur in ecclesijs alijs
 a p̄na: dico si sunt filij presbyteri. al's
 vero in quibuscunq; ecclesijs: ar. et. e.
 ti. p̄nitium. aliqñ maior vt. s. instituan
 tur in p̄na aliquo tñ medio: et. e. e.
 transmissa. aliqñ maxima vt in pater
 in nullo medio. Et nō q; cuz dispēsa
 tur illegitim⁹ a papa quo ad ordines
 & beneficium ecclesiasticū non ppter
 hoc intelligitur q; possit promoueri
 ad p̄sonatū vel rectoriā: ad quā p ele
 ctionē accedi p̄suevit: et de p̄b. c. vl.
 s; bñ ad ecclesiā parochiale poterit p
 moueri. Itē si a papa obtinuit dispē
 fatō; illegitim⁹: & postea ipetravit q;
 duo aut plura bñficia cū cura possit
 habē: tacuit autē p̄dictū defectū: n̄ valz
 hec sc̄ba gr̄a: et. e. si. is. q. li. 6. Itē nō
 q; filij sacerdotū quos ipi susceperūt
 d̄ legitima vxore aut sacz ordinez: s; m
 Rai. & alios pmoueri p̄nt ad ocs or
 dines & dignitates: cū legitimi sint n̄
 si illa ecclesia i qua patres eoz ime
 diate fuerunt plati vel canonici vbi n̄
 p̄nt canonizari vel pmoueri: et. e. ad
 bec. Hoff. et dicit q; cū p̄r habuit p̄so
 natū ad vicariā p̄petuā in aliq; ecclesia
 fili⁹ immediate ipz v̄ ipsā habē n̄ p̄t et
 e. qm̄. Itē si p̄r habuit p̄sōatū fili⁹ nō
 p̄t habē vicariā: nec ecōuēso extra. e.
 michael. q; si fili⁹ succedat p̄ri dispē
 fatine: frat̄ isti⁹ bñ poterit succedē s; si
 vt pōit Hof. q; i h̄ n̄ succedit p̄ri ime
 diate: s; sec⁹ si p̄m̄ habuisset ipsā eccle
 siā d̄ facto: porro ad nepotes hec p̄bi
 bitio n̄ extēdit s; Ray. Hof. & Hof.

Ordinati vō i sacris subdiaconatu & s
 si suscipiat filios ex vxorib⁹ cuz quib⁹
 aut ordinatiōe h̄xerāt. Tales filij il
 legitimi sunt si vxores cōsenserunt q;
 viri ordinarēt: vel sciētes nō h̄xerunt
 32. di. serati. S; si ordinati sunt inui
 tis vxorib⁹ & ignoratib⁹ legitimi cōfē
 & nō idigēt dispēfatiōe: aliq; n̄ dicunt
 q; idigēt et tales dispēfatiōe. Greci
 tñ sacerdotes: q; licite vtunt m̄rimo
 nio h̄cto aut susceptōz sacroz: nā in sa
 cris h̄bē nō p̄nt: nec licuit a tpe ap̄lo
 rū. Itē filij q; generāt d̄ vxorib⁹ suis
 vū s; i sacris legitimi s; & idē iudiciū
 sicut d̄ alijs legitimis.

De corpore viciatis.

Regulari ē corpe viciat⁹. i.
 i mutilat⁹ v̄ d̄bilitat⁹ i mēbris
 talis phibet: aut p̄t ibilita
 tē ad offm̄ exequēdū: aut p̄t defor
 mitate ad sc̄a dalū alioz tollendū.
 Pro cui⁹ declaratiōe nō distinctōz: aut
 q; ē mutilat⁹ vel p̄uat⁹ mēbro magno
 & manifesto qd̄. s. i. ducit nōbile defor
 mitatem: vt p̄uatio nasi & h̄i: vel ibi
 litatē ad exequēdum offm̄: vt p̄uatio
 manus & h̄i: & tunc quacūq; d̄ causa
 sit mutilatus vel p̄uat⁹ iusta vel iniusta
 nāli vel accidentali ipedit a p̄motione
 & d̄icit p̄mor⁹ cū tali defectu. Si autē
 eratiā p̄mor⁹ qñ superuenit defect⁹ si
 nō p̄t hoc reddē nimis deformis
 pōt exeq illa officia: ad q̄ non ipedit
 p̄t illū defectū: puta si factus sacer
 dos amisit visūz missā celebrare n̄ po
 terit: vel al's ministrare in altari sed
 poterit audire cōfessionē & p̄dicare: a
 bñficio et nō s̄mouebit si sine culpa
 sua incidit in defectuz: q; non d̄z addi
 afflictio afflictio. & q. i. cū p̄missio. dabi
 tur n̄ ei coadiutor si tale bñficiuz est

eni ipse deservire nō possit: et de de.
 egro. c. z. Aut quis mutilatus est vel
 privatus mēbro parvo vel occulto: z
 tunc subdistingue: quia aut sponte et
 sine iusta causa: vt ex indignatiōe vel
 ipatentia vel superbia: aut ex iniusta
 causa vel iniūctis. si primo modo tūc
 indistincte in quocunq; mēbro: siue a
 se: siue ab alio repellit a promotione:
 z deijcitur iam promotus: etiāz si pu
 tassz se obsequium prestare deo se ca
 strando: et. e. significavit. z. c. ex par
 te. di. 55. qui partem. z. c. se. Et fm In
 no. Idēz et est si non totum mēbrum
 amisit: sed partem mēbri que defor
 mitatem generaret: unde scandalum
 esset: extra. e. c. i. Uel inhabilem red
 deret ad officium: exequendum et. e.
 Thomas. Secus si alijs vel etiam si
 dente sibi excuteret. Si autē ex iusta
 cā z spōte puta ppter periculum lepre
 ne totū corp^o ificeret seē sibi āputari
 mēbrz: occultuz vt virilia: vl' manife
 stū parvū: vt digitū n̄ necessariū. s. ad
 signū cruci faciēduz: vl' ipemet h̄ sibi
 fecit cū eēt bñ pū^o i chirurgia: tal' nec
 repellit a p̄motiōe: neq; deijcit p̄mo
 tus: idē iudiciuz si iūit^o: puta si ab ini
 micis castrat^o: vel. et sic nat^o: vel etiāz
 a casu in tale qd incidit: dādo operā
 rei licite: puta volādo lignuz abscedit
 sibi parte minimi digiti. In oib^o h^oi
 nō repellit: nec ē necessariū s̄z Hof. z
 gl. di. 55. Sigs absc dēt q' tal' castra
 tus testiculos secū portet siccos: vt di
 cunt vulgares. S̄z si dādo operā rei
 illicite a casu amisisset mēbrz: talis re
 pellit a p̄motiōe: s̄z si mēbrz vel pars
 mēbri eēt q' generaret modicā defor
 mitatē: talis ex misericordia tolerat^o
 i suscept^o. s. p' v̄sp̄sationē ep̄i. Nec ex

dictis Rai. Guil. Inno. z Bernar. z
 trabūt et. di. 55. sigs abscedit. z i alijs
 capitulis: et. e. significavit. Quantuz
 ad qdā particularia: z determinata
 corpis vicia. Ad q' clauduz admittit
 cōsuetudo: nisi talis sit q' sine baculo
 ad altare stare n̄ possit: ar. d̄ cōse. di. i.
 nullus. z. disti. 45. disciplina. Lecitas
 vni^o oculi tātū repellit a p̄motiōe s̄z
 Archi. qd̄ pbat p. c. si euangelica. di.
 55. Hibbosus n̄ repellitur a p̄motiōe
 nisi sit nimia deformitas: vl' debilitat
 habens sex digitos in pede indubitā
 ter p̄monetur: z etiam fm Hofstic. si
 habeat in manu: vel si habeat digitos
 iunctus: dūmō ex his non sit ipedi
 mentuz in vsu mēbri. ff. de edili. edic.
 litez offisi^o. Leprosus ppl^o celebrāe
 n̄ v̄z ppter scādaliū: sed si nō sit nimis
 deformis nō ē phibēdus puatim cele
 brare: vel etiā leprosis nō autē sanis.
 Vinuz oino n̄ hibens ad sacerdotiuz
 p̄moueri nō debet: nec pōt: cuz sumē
 oporteat sāguinē christi celebrātē q' ē
 s̄b sp̄c vini. z. q. 7. ipsi apli. Maculam
 habēs in oculo nō repellat a p̄motiōe
 nisi nimia inducat deformitatem: qd̄
 cōsiderare est in arbitrio p̄lati: et d̄
 cor. viciat^o. cum d̄ tua. Sed ibi suffra
 ganeoz cōsilio regri mandat: z qd̄
 sibi visuz fūcit exequat metropolitā
 nus. vbi notāt Vin. z Ber. q' sine cō
 silio illoz sup macula nil disponē v̄z
 alias non valet. Sed Hofst. hoc n̄ ap
 probat. q̄uis. n. cōsiliū archiep̄m in
 struat: z ipso regfuto nil expediri de
 beat: n̄ tñ h̄z necessitatē ep̄s ipsum seq
 vt nōi cōsuevit et de elec. cum in ve
 teri. 50. di. studeat. Tu dicas q' cum
 apostolicus i p̄dicta decre. mādēt p̄
 cedi cuz cōsilio suffraganeoz: si absq;

cōsilio ipsoꝝ pcedat nō valebit: vt i p̄ dicta decre. cuꝝ in veteri. Si autē re quifito ipsoꝝ consilio h̄i cōsiliū ipso rū nō sequat bene valebit: eꝝ d̄ arbi. cū oli. Sz sec̄ dicit potest si diceret i mandato: De consilio suffraganeoz zc. Uidet. n. tunc papa artare metro politanū: vt alium cui scribit vt seq̄t̄ additionē z industriā p̄sone siue perso naz: z multo maḡ si diceret in man dato vt non faciat sine cōsilio talis vel taliz: hec oīa de macula nōt̄ Archi. di. 49. hic eteniz. sup̄ vbo albuginem habens in oculo. De furiosis lunati cis caducis z demoniacis dic̄ Guil. z glo. di. 33. sup̄. c. cōter. q. null̄ talū p̄ moueri dz et postq̄ fuerint liberati. Si aut̄ sūt iā p̄moti: tē aut sunt oīno ex toto liberati a p̄dictis passionibus aut nō. Et i p̄mo casu poterūt exequi offm̄ suoz. Quāto autē tpe expectari debeat ad pbādū: vtrum tales sint li berati: z qualif: q̄uis di. 33. c. cōter. di cat̄ q. p̄ annū z alibi dicitur q. p. 30. dies. 6. q. 4. c. fi. Tū dicit pōt q. est ar bitrariū tps̄ pbatiois pensatis condi tōib̄ morbi z p̄sone. Si vero nō oīno ex toto sūt liberati: tūc aut frequēter aliq̄ dictaz passionum vexat eos: aut raro. Et sigdē frequēter oīno debēt cessare ab offō misse. 7. q. 2. in litteris. Si raro: tūc aut cū spume iacōne z vocis cōfusione: z sic debēt abstinere. aut raro: z sine huiusmōi spumatiōe z cōfusione vocis: z tunc non pbibent̄ ab officio misse duꝝ tñ habeant iuz̄ se alium sacerdotem: vt si ille cadat vel deficiat iste suppleat. 7. q. 1. illud. qui dam tamē hoc non admittunt de de moniacis dicentes q. oīno oz eos eē liberos.

De irregularitatib̄ varijs: z p̄mo de heresi.

Ca. 100.

Unt z quedam alie irregula ritates que qz non ita cōiter cōingūt breuit̄ expediemus in singulis. §. vnā tāgendo in isto ca pitulo. Capituluꝝ p̄muꝝ ē heresis ex qua post vulnus sanatur. i. eius di missionē ad huc remanet cicatrix. s̄ ar regularitas: vt dicitur. i. q. 1. ventum. vnde pbibet a p̄motōne z deicitur p̄motus. Si autē reuertant̄ ad fidei veritatē post adiurationē heresis re cipiunt̄ de iure cōi ad laicā cōionem postq̄ fuerint reconciliati. i. q. 7. dai bertū. Et circa eos sit quadruplex di spensatio. Quāqz quidez semiplena: vt scz solum recipiant in ordinibus an̄ hec omnia susceptis. i. q. 1. si quis here tice. Quāqz plena vt possint sacerdo tes fieri. i. q. 7. ouenientib̄. Quāqz ple nior: vt. l. possunt eē epi. iz. di. nos con suetudine. Quāqz plenissima: vt. l. pro moueri possint ad superiores digni tates. 23. q. 4. ipsa pietas. De heresi q̄ tum an̄ excoicationē habes. §. ti. i. De ipsa q̄stum ad peccatum habes in se cunda parte.

De irregularitate solēnis p̄nie.

Olenis p̄nia iducit irregula ritatē. di. 50. ex penitentibus. Hec penitentia fieri debz cū illa solēnitate que habetur di. 50. i. ca pite. Et imponitur tñ ab epō: vel ab alio de eius mandato: nec imponitur clerico nisi depositō: z quia hec ho die non est in vsu: ideo breuissime tan gam de ea. Ratio autē quare impe dit p̄mouenduz est: quia non sunt di gni suscipere vasa sacramentozū qui

Dudū fuerūt vasa vicioꝝ:di.50. illud
 No. n. impōit talis p̄na: nisi p̄ cr̄e
 vulgatissimo ⁊ enormi qđ totaz ciui
 tatem cōmouet. Scđa rō est ppter
 scandaluz populi qui scit crimē eozū
 di.50. d̄ his vō. Tertia rō est timor
 ne itez labant̄ qui timor de confue
 tudine pristina surgit:di.61. in. facer
 dotibus. Quarta rō est: quia n̄ habe
 ret frōtē reprehēdēdi alios:di.25. p̄i
 mū. Rai. ⁊ Tho. in. 4. Potest autem
 cū his ī minorib⁹ ppter necessitatem
 vel vtilitatē ecclesie dispensari:di.50.
 placuit. ⁊ hoc p̄ ep̄m: ex quo nō est ei
 p̄hibitū. Publica autē p̄na n̄ inducit
 irregularitatē. bec. n. iniungi pōt fm̄
 Rai. et p̄ p̄fessorē: ⁊ cū int̄guitur ali
 cui vt vadat p̄ mūdū peregrinando:
 cū baculo cubitali ⁊ scapulari.

De irregularitate dilationis ba
 ptismi.

Ratio baptisimi vsq; ad egri
 tudinē: quez tūc suscipit t̄iore
 mortis iducit irregularitatē
 di.50. sigs. Rō huius ē: qz non presu
 mit̄ v̄e strit⁹: ⁊ vt p̄ hanc penā hoies
 inducerent nō negligē p̄na salutes:
 nec tollitur ista irregularitas per ba
 ptismū: qz baptisimus ita dilat⁹ iducit
 eā. Idē autē n̄ operat̄ h̄ios effect⁹: c̄f̄
 de baptis. maiorē. Secus ē d̄ illo qui
 distulit cōionē vsq; ad talē egritudi
 nē: qz hic nō repellit̄ ab ordinē: di.50
 d̄ his vō. Potest t̄n talis q̄ distulit sic
 baptisimus in duobus casib⁹ admitti.
 Primus ē si post baptisimus fides et
 vita eius pbabilis apparuerit. Scđs
 si rarital clericoz h̄ exegerit: di.57. si
 quis.

De irregularitate circa iterationē
 sacramenti.

Iterata susceptio sacramēto
 i rā i primet̄] characterē: vt ba
 ptismi cōfirmatiōis ⁊ ordinū
 inducit irregularitatē: di.50. confir
 mandū. de conse. di.4. qui bis. ⁊ di.5.
 dictum. i. q. i. qđ quidaz. Et si scienter
 rebaptizati sunt vl̄ cōfirmati: vl̄ reoz
 dinati: vel etiā ignorāter: sed post sci
 tum ratum habuerunt ab iqs̄ dispēn
 satione pape pmoueri non p̄nt: secus
 si ignorāter: vt infantes vel vt coacti.
 absolute. n. p̄nt h̄i pmoueri de iure
 sed fm̄ alios qđ tutius est dicere cuz
 dispēlatōe: de cōse. di.4. eos. vbi autē
 quis pbabiliter dubitat d̄ susceptiōe
 h̄i sacramētoꝝ: ⁊ nō leuiter ⁊ teme
 rarie: ⁊ ppter hoc suscipit aliquod d̄i
 etoz sacramētoꝝ facta p̄us diligentē
 inq̄sitōne sup̄ hoc ad innemiēdū veri
 tatem: ⁊ nō inuenta suscipit: non ppte
 rea efficit̄ irregular] q̄uis alias susce
 pisset: qz nō putat̄ iteratū qđ nescitur
 esse factuz: di.68. presbyteri quos. Et
 debet dici in forma cū dubitatur. Si
 non es baptizatus: ego baptizo te. ⁊c.
 Si nō es confirmat⁹ ⁊c. Rō h̄i est p
 pter iniuriam factam sacramēt] q̄ ē
 i h̄ q̄ sacrm: quod n̄ ē iterādū ppter
 effectū indelibilem characteris itera
 tur.

De irregularitate circa curiales.

Curialis etiā cēset vt irregu
 e laris ⁊ p̄hibet ordinari: nisi
 fit absolutus a curia: di.51. c. i
 ⁊ se. Et dicit̄ curialis hic fm̄ Rai. lar
 ge ois q̄ q̄cūq; conditione obligatus
 sēper est curie alicuius ptat] publice
 habēs honestū offm̄ vel inhonestum
 vt indices aduocati milites histriōes
 ⁊ huiusmodi. Rō h̄i p̄hibitōis ē: tum
 qz tales q̄nq; repetunt̄: ⁊ inde ecclia

perturbat: tū qz presumit eos q n̄
causa deuotiōis trāseūt ad clericatus
sz vt fugiāt rōcinia dñoz suoz: di. 53
legē. Qui autē ex pdicti aliqō ministe
riuz p̄uerunt in cā sanguinis: etiam
absoluti a curia p̄moueri nō p̄st. 46
di. clericus. Similiter si i turpi r in
honesto officio vt bistriones: de cōse.
di. z. pro dilectione. Obligatus alteri
ad rōcinia pōt qz eē tripliciter. p̄mo si
est obligatus reipub. r siqdē est obli
gatus ad hoc ex administratiōe quā
gessit p̄moueri nō d̄z añ redditā rō
nē: di. 51. preterea. Sed si alias est de
bitor reipub. nō prohibet. C. de epi. r
de. quisqs. 2. si ē obligatus alicui p̄
sone seculari nō miserabili: qz. s. gessit
administratiōez ei vt tutor pcurator
r curator: et talis p̄moueri non pōt
nisi finito officio administratiōis. 21.
q. 3. c. i. Finita autē administratiōe si
adhuc sit obligat⁹ ad rōcinia r moue
tur ei qō d̄ dolo p̄moueri n̄ potest añ
decisā litē: di. 81. tantis. Debet tamen
taxari tēpus. j. qō qō decidat. Silr
etiā si questio ei non moueret: r ma
nifestuz sit ei teneri de dolo d̄z epus
ex officio suo repellere euz: sic quēz
criminosum seu infamem. 6. q. i. infā
mes. als nō p̄hibet ordiari. 3. si est
obligat⁹ ex administratiōe p̄ persona
miserabili seclari: vt viduis cecis pau
peribus pupillis r b̄i vel persona ec
clesiastica: r talis non ipedit⁹ a p̄mo
tōre: si aliud nō impedit: vt si esset ma
nifestus dolus i administratiōe: vl ali
quid aliud: quia ad adiunāduz tales
ocē tenet: di. 86. peruenit. r. i. 6. q. i. mo
nachi.

De irregularitate circa Herma
phroditos.

Ermaphrodit⁹ ē irregulari
h r d̄r b̄i ille qui participat d̄
vtrōqz sexu. s. masculio r fei
nino. Sic repellit a p̄motōe p̄pt de
formitate r monstruositate: ar. di. 36.
illitteratus. Talis si magis v̄git in se
xū masculinum q̄s femineuz: q̄uis oz
dinari nō debeat: nec ordinatus mini
strare: tñ suscipit characterem. Sz si
magi v̄gat i sexū femineuz: q̄s mascu
linuz: vel etiā si equalitē participat de
vtrōqz n̄ ē susceptiuus characteri s̄m
Suil. Et multo magi femina non est
ordinis susceptiua. Dicit⁹ autē mulier
p̄sbytera: di. 33. p̄sbyr. Nō quia ha
beat ordinē sacerdotij: sed quia vxoz
sacerdoti r diaconi: qz dicit homeli
am euangelij.

De irregularitate seruoz.

Eruius de quocunqz genere
f seruozum ordinarī non debz
nisi prius consecutus est ple
nam libertatem: di. 54. c. i. r. z. 3. Ra
tio huiusmodi est. quia clericalis di
gnitas: r seruilis vilitas: extra de ser.
non oz. de seruozum in fi. Si autē ser
uus fecerit se p̄moueri nesciente dño
vel sciente r contradicente: si ordina
tus fuerit i minorib⁹ reducit i fuitu
tē vt pus. 54. di. nulli. Si ordinat⁹ fu
erit ad subdiaconatus vl diaconatus
oz q̄ det aliū loco sui: vl p̄curet re
dēptionē sui p̄ aliq̄ p̄sonaz: di. 54. ex
antiqs. et de ser. nō oz. miramur. si
fit in sacerdotē p̄mot⁹ remanet quidē
i ordine suo reddito peculio: siq̄bz
dño: r si n̄ bz d̄z pcurare redēptionez
suā: q̄ si n̄ pōt teneri dño suo i fuiti
tñ p̄uenit i sacerdotio: vt officia do
ei i missa: b̄ozis r b̄i: di. 54. frequens
sz si nollet deseruire deponendus

est. tēps autem. J. quod dñs suis po
 test eum repetere: est tempus viii^o an
 ni a tempore noticie huiusmodi. i. z. q
 z. si quis incognitus. Si vero seruus
 p̄motus est sciente dño: z non con
 tradicente: eo ipso ingenuus fit: dis.
 54. si seruus. Et hoc verum est ad
 quēcūq; ordinem fuerit promotus s̄z
 Inno. z Hoff. z Rai. Itē q̄ seruus
 ecclesie liberatus ad hoc tenetur etiā
 si non fuisset expressum in sui manu
 missione: vt nō iniurietur ecclesie nec
 accuset eā: nec testificetur p̄tra eam :
 di. 54. qui ex famulis. alias reuocatur
 in seruitutē. i. z. q. z. diaconi. z s̄z quos
 dā etiā ad operas honestas: vt in. d.
 c. diaconi. Itē tñ tenet ecclesie s̄uire
 perpetuo i officio clericali: nisi in ma
 numissione fuisset exp̄ssū: z in ordiatio
 ne: ex. e. eo libētius. s̄z suo p̄uate p̄sōe
 liberato vt pmoueat n̄ p̄t sibi dñs re
 tinē aliq; opas in qbus teneatur: di.
 54. c. i. nisi sp̄uales. quod exp̄mi d̄z: si
 hoc vult patronus in manumissione
 sui: z postea in ordinatione declarari
 s̄z No. Et sic p̄mot^o si nollet i h^o de
 seruire n̄ reuocabitur i seruitutē: sed
 degradabit^r si ē factus sacerdos s̄m
 Rai. z Hoff. z Inno. Itē nō q̄ cum
 s̄u^o ordiat^r restituit^r dño suo n̄ licebit
 dño man^o violētās iniicere in euz: als
 incideret in canonē s̄m Inno. nec illi
 suo s̄bē m̄simonium: si est in sacris
 p̄p̄t votum annexū ordini clericali:
 ex d̄ uerf. iung. quidaz. als p̄nilegijs
 clericalibus non gaudebit: ex de de.
 iin. Johannes.

De irregularitatib^o ex enormibus
 z mediocrib^o crib^o s̄ctis.

▼ Ltimo crimen mediocre z
 notozium inducit irregulari

tatē. Pro cuius declaratione omissis
 op̄inionibus antiquoz circa istaz ma
 teriam nota distinctionem quam fe
 cit Rai. in sum. v. z. criminum. Aliud
 enorme: aliud mediocre: aliud leue.
 crimen enorme in hoc loco dicit^r ho
 micidium z simonia aliqua. Et etiā
 s̄m Hoff. heresis. Quodlibet autem
 hoz: siue occultū siue manifestū sit
 impedit pmouēduz: z deicit p̄motūz
 etiā post penitentiaz. Et de heresi z
 homicidio dictum est. s̄. ac etiā de
 simonia. Crimen leue dicit^r hic illud
 mortale: qd̄ de se nō inducit depositi
 onē: nisi ex contumacia post admoni
 tionem vt ebrietas: ludus aleę: di. 35.
 c. i. strepitus in synodo. 5. q. 4. in loco.
 Esus carniū in diebus p̄hibitionis
 p̄fectam eucharistiam non assumere
 z huiusmōi. Et ista talia siue occulta:
 siue manifesta: nec impediunt p̄mo
 uendum: nec deiciunt iam promotū
 extra de cohabi. de. z mu. vestra. Cri
 men mediocre dicitur hic. vt adulte
 rium: furtum: fraudulentia sacrilegi
 um: periurium: falsum testimonium
 z similia. Nec autem si sunt occulta
 non impediunt promouendum: nec
 deiciunt promotum: nec indigent dī
 sp̄satione: sed sufficit p̄ntia sacramen
 talis: ex de temp. or. ex tenore. z. c. que
 situm. Si sunt manifesta: z tunc aut
 sunt manifesta per propriam confes
 sionē delinquentis extra iudicium
 factam. Et sic non faciunt irregula
 rem talem: q̄uis ille si clericus est de
 beret suspendi ab officio z beneficio
 extra de excess. p̄rela. quam sit graue
 Aut sunt manifesta per famam defi
 ciente accusatore vel legitima probati
 one: z sic non inducūt irregularitatē

purgatio tñ canonica tali indicenda
 ē qua presbiter absoluet: et si in ea defe-
 cerit deponet: et de adul. significasti
 Aut sūt manifesta p suam vel conu-
 ctōz vel p̄fessionē metu pbatōis factā
 et sic iducūt irregularitatē: et idē sicut
 notoriū p euidētia fci qd nulla p̄t ter-
 giuerfatōe celari: cui? s. test. ē ppl's et
 ificiatiōi n̄ ē loc? et d̄ tēp. or. c. q̄sitiū
 Pōt tñ i b? mediocribus notorijs de
 iure vel de fco p ep̄z dispēfari i tali ir-
 regularitate f3 Inm. i glo. sup. c. ex te-
 nore. et d̄ his oib? diffule habes i sū. cō-
 fess. li. 3. ti. 39. q. 3.

De irregularitate circa infames.

Infames et oēs: tā d̄ iure q̄
 i d̄ fco repellunt a p̄mōtione
 dignitatum et ordinū: vi. gl. q
 aliquo. et d̄ re. iiii. infamibus. li. 6. fm
 Rai. Et d̄ ifamis d̄ fco ille cui? apud
 bonos et graues grauata ē op̄io sup
 aliq̄ cr̄e. Infamis d̄o d̄ iure ē que iul
 pōit eē ifamē: vt q̄ p̄uict? ē d̄ furto: vl'
 q̄ pugnat i arēa cū bestia d̄etata. p lu-
 cro et h? i. alia plura potes vidē d̄ ifa-
 mib? 3. q. 7. §. p̄ono. i. tex. et gl. Repelli-
 tur et infamis fm iura a p̄curādo iu-
 dicando accusando testificando po-
 stulādo. et nō q̄ q̄uis p̄fuetuz sit et cō-
 neniēs ab irregularitatib? cū irreglā-
 rib? v̄bis dispēfare p eū q̄ pōt sub tali
 forma vel simili: Ego dispēfo tecū in
 tali irregularitate quā x̄risti propter
 talē cāz: vel si x̄ristes: qm̄ de hoc dubi-
 tat? tñ si ep̄s ordinat aliquē irreglārē
 intēdēs eū dispēfare p h? d̄ fco dispē-
 fat: q̄uis n̄ vsus fūcit illis v̄bis d̄ iurō
 possit in tali casu dispēfare. Et idē de
 plat? q̄ mittūt ad ordinādū aliquē ir-
 regularē quē ex auctoritate sibi p̄mis-

sa poterāt dispēfare: qz. s. iudēt dispē-
 fare lz n̄ dixerint illa v̄ba: miticdo de
 facto dispēfant f3 doc. et nō q̄ archi-
 ep̄s et ep̄s. pōt in sua dioc. fr̄es ordi-
 nis p̄dicatoz absolue et in irregulari-
 tibus dispēfare qm̄ fuerint ab eis
 regfuti: siue inciderint anq̄z intrarent
 ordinē siue post: nisi adeo esset enoz
 mis excessus: q̄ merito eēt sedes apo-
 stolica cōsulenda. Grego. Quia p̄ui.
 Itē q̄ magi ordīs p̄uincial? et p̄ores
 cōuētuales et eoz vicarij in p̄uincijs
 et conuentibus et locis sibi commissis
 fr̄es n̄ros oēs ibidē constitutos: et ad
 eos vicijq; declinātes p̄nt dispēfare
 sup irregularitate quā x̄ristes si ex-
 cōicatiōe vel suspēsiōe inodati v̄niā
 celebrassent vel locis suppositis eccle-
 siastico iterdicto. Itē ab irreglārita-
 te quā cōtraxissent recipientes ordinē
 sic ligati. Bonifa: Virtute. Itē om̄s
 p̄dicti plati ordinis p̄dicatoz a suis
 p̄fessōib? p̄nt recipē dispēfatorz sup p̄-
 dictis irregularib? si eas x̄ristes in q̄-
 bus. s. valent ipsi dispēfare. Clemens.
 exigentibus. Idem puto de fratribus
 minoribus: quia cōiter dicitur q̄ su-
 mus pares in p̄uilegijs. de alijs sen-
 tentijs habes in locis suis.

De penis in genere titulus sextus.
 La. i. o.

Uia de penis q̄busdā. s. ec-
 clesiasticis nūc vsq; actū est
 q̄ ex cōicatiōis iterdicti sus-
 pēsiōis et irregularitatz.
 nē breuiffime d̄ penis in genē aliquid
 tractetur. Et pro fundamento huius
 materie sumatur regula iur. que dī-
 cit. Sine culpa nisi subfit causa nō ē
 aliquis puniendus: et de re. iiii. lib. 6.

que regula locuz hz:z in iudicio poli
 z in iudicio fori:z cum pena sit multi
 plex vt. j. dicit. In iudicio gdez poli
 siue dei pena spūali que spūaliter tan
 git anima: siue sit substractio grē siue
 sit pena dāni. i. puationis glorie: siue
 sit pena sensus. i. excruciationis ignis
 infernalis: nunq̄ punit aliquis sine
 culpa sua vt. dca q̄stum ad originale
 vel om̄issa q̄stum ad actuale peccatū
 vñ qd̄ dicit exodi. 2. Ego dñs zelo
 tes visitans peccata patrum in filios
 vsq; ad tertiā z quartā generatiōz: in
 telligit ḡ imitatoribus p̄noz scelez
 vt exponit Gratianus. i. q. 4. §. quib?
 Etia dat z alias expositiōes ad dictā
 auctoritatē: alijs aut̄ penis q̄buscūq;
 punit q̄s i iudicio dei: n̄ solū p culpa
 sua om̄issa vel om̄ittēda: vt. s. enitetur
 s̄z et z p culpa alteri. n̄ tñ sine cā z iu
 stissima: zli nobis ignota. vnde Aug.
 23. q. 4. de tyr̄is z sidonis sic ait: Et
 si rōne facti pfunditate iudiciorū dei
 penetrare nō possumus: verūtamen
 scim⁹ eē verū qd̄ dixit: z iustū esse qd̄
 fecit. hinc z Grego. in moralibus: Si
 iusta deo placē scim⁹: pati autē nulla
 nisi que deo placuerint possumus: iu
 sta sunt que patimur cuncta: z valde
 iniustum est si de iusta passione mur
 muremur.

Quinq; de causis de^o flagellat ho
 minem in presenti vita.

Uniq; autē d̄ causis de^o hoiez
 q flagellat in vita p̄nti siue pe
 nas infert: vt ponit maḡ in
 4. s̄miaz di. 15. P̄no v3 vel vt de^o glo
 rificet: dñ. s. seq̄ miraculose remotō
 pene siue flagelli. exemplum de ceco
 nato. Jo. 9. d̄ Lazaro r̄suscitato. Jo.
 2. 2. vt meritū accumulēt p exerci

tiū patientie: ac etiā virtus latēs alijs
 manifestet. exēpla in Job. c. i. z Tho
 bie. 2. 3. vt virt^o s̄fuet p humilitatē
 flagelloz. exēplū d̄ Paulo: qd̄ se dic.
 z ad cor. iz. ne magnitudo reuelati
 onum extollat me zc. Qui stimulus s̄z
 Remi. fuit quedā infirmitas corpora
 lis. 4. vt eterna dānatio inchoet: vt
 s̄z hic eq̄lit̄ ondat qd̄ in inferno pa
 tiet. exēplū in Herode actū. iz. An
 thio. 2. Machabe. 9. 5. vt hō pu
 rificet: vel p expulsionē culpe: cū s̄z
 ex flagellis sterit. exēplū de Maria
 sorore Maron Ammeri. i. iz. a lep̄ inse
 cta. Et Israelitis p̄stratis in deserto
 fm̄ hiero. 23. q. 4. quid ergo. Vel ad
 satisfactionem pene: exemplum i Da
 uid qui post remissionē adulterij cō
 missi quo ad culpam in penas fuit ex
 pulsus de regno: vt p3 in 2. regum.
 qd̄ nōt Greg. de pe. di. i. si peccatum
 i David. Posset etiam dici omnem pe
 nam quam patimur procedere culpa
 nostra saltim originali cū qua nasci
 mur: qz ipm̄ ē cā omnium penalitātū
 ar. di. 5. ad eius.

Punitur quis a deo tripliciter nō
 solum pro culpa sua: sed etiam p cul
 pa alterius.

Unic̄ et q̄s a deo i vita p̄nti
 p nō solū p culpa sua: s̄z etiā p
 culpa alteri: z h̄ triplici rōe
 s̄z Tho. 2. 2. q. 108. P̄no quidez q̄s
 vn^o hō tpalit̄ ē res alteri: z ita i penā
 ei: z ip̄e punit sic filij s̄z cor^o s̄t qd̄az
 res p̄ris z sui z aialia res dñoz: z sic
 filij q̄iq; punit p̄ parētib^o: sic natuf
 ex adulterio dauid mōtu^o fuit: q̄cin^o
 z aialia amalechitaz iussa s̄t iterfici
 q̄uis z i h̄ sit rō mystica vt h̄. i. q. 4.
 6. parulos. z. i q̄stū p̄cēm vni^o deri
 uat̄ i alterz

Et hoc vlt p imitationē: sicut filij imi
tāt peccata patrum: et sui pēta dñoz
vt audacius peccent. vel per modum
meriti: sicut peccata subditorum me
rentur peccatorem prelatum s3 illud
Job. 34. Regnare facit hypocrītā p
pter peccata populi. vel ppter aliquē
consensum siue simulationem: sicut i
terdum boni puniuntur cum malis:
quia eorum mala non redarguunt:
vt dicit Aug. in p. de ciui. dei. 3. ad cō
mendandum vnitatem humane so
cietatis: ex quo vnus homo debet p
alio sollicitus esse ne peccet: et ad dete
stationē peccati: dñ. s. pena vni? redun
dat i oēs: q̄ si oēs sint vni corpus: exē
plū d̄ pēto Achor. Josue. 7. Item vt
dicit Gratian. 23. q. 5. §. vlt. Aliqñ de?
punit malos ppter legitimā ptatē gerē
tes ex mādato suo: et sic cū merito pu
niētū: sic puniuit pēta cananeoz p
pplm suoz. Aliqñ punit et si p plos
suo iussu excitatos: n̄ tñ itendētes deo
obseq: s3 sue satisfaccē cupiditatī: et iō
cū sui dānatōe: sicut puniuit pplz suū
p alienigenas. Quacuq; autē d̄ cā q̄s
punit si n̄ sustinet patient pēas: s3 ei
flagella n̄ ad satisfaccōnē: s3 ad vīdi
catōz tñ. i. punitōz: iux̄ illud deutero
33. Ignis sc3 pene t̄p̄alis succensus ē
in furore meo. i. i punitōe: et ardebit
vsq; ad inferni nouissima. i. vīdīcta
hic icipiet: et ardebit vsq; ad extremā
dānatōez: vt expōit Aug. de pe. di. 4.
§. auctoritates. Sed si patient ferant
ipsa flagella: et sit patiens in statu grē:
habēt locū satisfaccōis: vt dicit Abo. in
4. et si puniret a iudice ppter malefici
uz pmissuz: et h̄ plus et min? s3 deuoti
onē patiens et q̄litate crīs. Mors aut
nālis et si sit vltimuz terribiluz nō n̄

est satisfaccōis: qz p nā inoleuit in pe
nā originalis peccati: sed mors violenta
ēt sigs eā meruit ē satisfaccōis si pa
tienter sustineat et in grā. Abo. in. 4.
Sciēdū ē qz pēta dimissa a deo nū
q̄s redeunt p sequētē culpā: nec q̄ ad
culpā nec q̄ ad penā vt qdaz dixerūt
nec etiā in aliq̄ grē pēti s3 opinionē
quozūdā: qz h̄ dixerunt ppter peccm se
quēs ody vlt apostasie: vlt p̄cept? p̄fes
siōis vlt plenitudis p̄nīe. vñ vlt? s3 eol
Frēs odit apostata fut spūiq; fateri.
Penituisse piget pristina culpa redit
Due opiones ponunt de pe. di. 4. in
tex. et gl. sūmaria: s3 reuertunt tātum
q̄tū ad quēdam granatōis affcē s̄m
Abo. i. 4. di. 22. Ex eo v3 qz sequens
peccm p̄ remissionē p̄cedētū h3 q̄sdā
deformitatē igratitudis ppter b̄ficiuz
pceptā remissionis. vñ grāi? reddi
ipz peccz: qz si eēt sine tali deformitate
igratitudis: n̄ tñ qz talis aggranatio
ex illa circūstātia faciat peccz illud di
gnū tāta pena q̄ta erāt oīa dimissa.
et sic p istū modū aggranatōis dicūt
peccā dimissa redire: vt vident sonāe
auctoritates scōz plures: q̄ habēt de
pe. di. 4. i. p̄n. In foro hūano sine secu
lari siue ecclesiastico p culpa tñ mē
tali nunq; ifert pena. vñ dicit lex cano
nizata. de pe. di. i. Cogitatōis penam
nemo patiat: cum. s. ē p̄tēta cogitatio
terminis suis. Occultoz. n. cognitoz
et iudex est deus: di. 22. erubescat. Cul
pa aut exterior variat q̄drupliciter:
qz aut cōsistit in facto vt furta et cedel
aut in dicto: vt cōiūcia et inique aduo
catōes: aut in scripto: vt falsa istrumē
ta aut famosi libelli: aut i cōsilio: sicut
cōiurationes: vel cuz quis ē conscius
cuz latronibus: et suadet vel sanet eis

Et hec quatuor genera culpaz & fide-
randa sunt. & modis siue circumstan-
tijs. s. ex causa ex persona ex loco ex
tēpore ex facti qualitate ex facti q̄ti-
tate & ex euentu. Primum ex causa sic
verbera que .s. sunt illata a magistro
vl' parente ipunita sunt quia videntur
facta emendationis animo & cā: sed cū
fiant per iram ab extraneo certe pu-
niuntur. 2° consideranda est perso-
na & illius qui fecit: & eius qui passus
est: aliter. n. puniuntur serui q̄ liberi
aliter q̄ dñm vel parētē: q̄ q̄ c̄r̄neū
aliter q̄ d̄stitūtū in dignitate siue re-
ctorem q̄ q̄ p̄natum. Pertinet et
ad hāc cōsiderationē de persōa etas
facientis & patientis iniuriā. 3° consi-
derādus ē locus: nā idem actus si fiet
in quolq; loco nō sacro erit furtū & nō
capite puniendū: si i ecclesia erit sacri-
legiū & capite puniendū. 4° cōsiderādū
est tēpus: nā p̄tē tēps solēt discerni
ematores a fugitiuis: & t̄ps discernit
effractorē: vel furē diurnuz a noctur-
no: & nocturnus qdē acrius punitur.

5° cōsiderāda ē qualitas facti p̄ quā
furta manifesta atrocē puniūt q̄ nō
manifesta & crassatura: q̄ est violētia
illata latronib; graui; q̄ rixā q̄ ē con-
flictus altercatō: p̄ hoc et discernitur
expilatio q̄ ē substractio rez heredita-
riaz anq̄ bēditas adeat a furto & pe-
tulatiā q̄ fit p̄ quādā lassiniā distigui-
tur a violētia. 6° cōsiderāda ē quan-
titas facti p̄ quā discernit abige; .i. q̄
gregē rapit a fure q̄ vnum suū rapit
7° cōsiderat enē; .i. si res habuit ef-
fectū: vt si aliq; et demēs nix; & tra-
aliū & res habuit effectū & dēnabitur .
si nō habuit effectū nō dēnabitur nisi i
q̄busdā atrocib; que ad aliquē actuz

extrinsecuz pcedūt: si q̄s occidendi cā-
cutello percussit. vl' si q̄s attentauerit
rapere moniales p̄ matrimonio: & alia
huiusmodi: hec oīa habēt d̄ pe. di. i.
circa p̄ncipiuz. Pena autē q̄ infligitur
in foro iudiciali siue humano est sub-
triplici ḡne. Primum genus est pena
sp̄ialis: & h̄ ē q̄druplex excepta vltia
soluz que inserit in foro ecclesiastico.
Et p̄ma est increpatio. di. 90. placu-
it. que ē quasi p̄ambulū ad sequentem
hec et locuz habē pōt in foro seculari

Scōda ē cēsurā ecclesiastica. i. excōi-
catio interdicituz & suspensio: et d̄ v̄b.
fig. querēt. Et pena excōis nunq; pu-
niendus est vnus p̄ peccato alterius
vt exp̄sse dicit Aug. 24. q. 3. si habes.
Nec inferenda est talis pena nisi pro
culpa v̄ea vl' p̄sūpta siue pbata. pena
autē suspensio: vl' interdici p̄nit sepe
qs sine culpa sua. Nā interdicit cūi-
tas p̄ peccō dñi & suspēdit clericus ab
offi; p̄t amissio; & visus vel leprā. 3°
ē p̄ea depōis & degradatōis: di. 50.
si ep̄s. q̄ n̄ ipōit nisi p̄ cr̄ie p̄p̄o & nō-
bilit; & vbi p̄ otumacia ipōit: p̄mo tal-
d; suspēdit: postmodū cessate otūacia
excōicari: deinde depōi. 23. q. 4. forte
vbi aut ifert depositio p̄ cr̄ie: & si cor-
rigibilis apparet post hanc penā n̄ ex-
cōicat. Quarta pena est infamia qua
punit q̄s q̄q; sine culpa sua: nā & s̄a-
cti viri aliq̄ d̄ s̄co ifamāt qd̄ de; per-
mittit ad eoz hūiliatō; ne extollant
ex laude exhibitā: aliq̄i vltra eoz me-
rita: vt dicit Greg. 6. q. i. s̄t plurimi. s; i
iudicio hūano hac n̄ punit nisi p̄ cul-
pa sua: vt. 6. q. i. infames. vl' alter; vt i
crimine lese maiestatis. 6. q. i. si q̄s cū
militib;. Scōm genus pene est pena
corporalis. & hec est multiplex.

prima quide incarcerationis v'l absti-
nētie siue ieiunij que solent infligi in-
carceratis pro eoz sceleribus in vtro
q; foro. De hac potest intelligi illud
c. si quis contristatus: di. 90. r. 27. q. i.
si homo esses. Scda est pena verba
tionis que etiam in vtroq; foro infer-
tur: sed nō nisi pro peccato p'opo: vt
25. di. 5. salomon vero. r. 23. q. 5. circū
celliones. Tertia est trūcationis mē-
broz. Quarta est mortis. r. hac pu-
blicā pena nō vltur in iudicium ecclesia-
sticum. Dicitur est. n. Petro: Lōuer
te gladiū tuū in vaginā. Matth. 26. i
mo ecclā ē d'z itē dē. peisne occidā
moderate tñ. 23. q. 5. r. eos sanguinis.
In iudicio autē seculari nunq; debet
inferri pena mutilationis vel occisi-
onis sine culpa propria cōmissa s'm
Tho. 2. 2. q. 108. Nec etiam talē po-
test inferre reo quicumq; iudex vel re-
ctor: sed habens merum r. iustuz im-
perium ex se vel ex delegatōe. Quīta
ē pena exilij q; vnt vterq; for: di. 100.
in ea synodo. Exiliū autē h' p't esse tri-
plex. Unuz ex incerto loco: vt cuz qd
detrudit in monasteriū: ex de adult.
peruenit. Aliud a certo loco qñ. s. p.
hiberet stare in loco certo. z. q. i. in p-
mis. Tertiu ab omni loco vt cū iter-
dicit qbusdā penitētib' ne morētur i
aliq; loco vltra vñū vel duos dies: de
pe. di. 6. sacerdos. Pēa aut seruitutis
ipōit r. p leg' r. canōes i cert' casib'
Terū gen' pene ē amissio sbe t'pal'
vel dignitatis. r. hec ēt infer' in foro
ecclesiastico r. seculari r. aliqñ sine cul-
pa p'pa. Hā ppter crimē lese maiesta-
tis amittūt filij hēditatē p'naz r. ille-
gitiū honozū p'uar' ecclesiastic' r. se-
cularib'. Et qñq; qdē ifert h' pēa al-

cui simplr. s. publicatiōis v'l confiscatio-
nis omniū bonoz sic i hēic: di. 8. q.
iure. r. di. 67. hadrian'. aliqñ infertur
i certa parte: v'l q̄titate p iuria illa-
te p'one vel loco. 17. q. 4. si quis contu-
max. r. c. sigs in ario. que tñ q̄titas
arbitrio iudicis rclinquēda est. aliqñ
vō p satisfactiōe illati dani iponit'
vt pro furto vel rapina r b'i. Et nō
s'm Huil. q; cū pena pūctional' b' cōi
cōsēsu partiū apponit loco interesse
peti pōt sine ipedimēto q̄tū ē itereē
cui pmissa ē. ff. d' ac. empti. r. p'dia. Si
vō appōat pēa p pūctiōe peti pōt in
totū. ff. d' colla. bo. l. z. Si aut appona-
tur i fraudē vsuraz nō pōt peti: ex de
emp. r. ven. ad n'ram. concordant oēs
Ber. ex de arbi. in gl. super. c. dilecti.
Et idē expresse dicit Inno. ex de pe. i
glo. c. suā. r. addit idē credimus q; ēt
si pēa itereē excedat. licite tota petit'
Satis ēt v' Hosti. in glo. ibidē cōcor-
dari spēalit' b' pena iudiciali: r. addit
si aliq; partiū de adimplēdo dicto ar-
bitroz fecit qd potuit: s; tñ paup'tate
vel ipotētia p'essa totū iplere nō potu-
it: s; mero iure teneat ad penā insoli-
dā tñ b' benignitate canonica nihil ē
vltra q̄ itereē exigēda. sic intelligas
ex d' pe. suā. Cōuētiōalis autē ēt iudi-
ciū facta peti pōt q̄tū itereē: nisi ap-
ponat i fraudē. Itē i p'dict' ita nō lz
clericis emūgē crudelit'. Idē ēt Ho. i
sū. sua dicit q; religiosi pñt petē penā
ab eo q; nō fuit arbitriū: siue i pectūa
p'sistat: siue in alio: vt. i. q. 7. Quōtiēs
Pena etiā a iure pmissa peti potest
iz. q. ij. eps qui mancipium. Item iu-
dicialē petere possunt. Cōuētiōnalis
autē peti pōt: q; succedit loco itereē: s; nō
cā anūte. Hof. r. Ber. simplr dicit

q̄ persone ecclesiastice possunt exigi
 re penas tam a iure inductas q̄z que
 tōales. Pena at̄ soluta vt dicit̄ Do. i. sū.
 nō obstat h̄ctus siue snia arbitrii: nisi
 in cōpromisso dictuz sit q̄ p̄ca soluta
 remaneat snia rata. C. d. trāfac. l. cum
 pponas. Idē Ber. Itē h̄z Hnil. tam
 dñi q̄z milites r̄ ecclesiastice p̄sone re
 tinere p̄nt illas penas q̄s leuāt h̄z cō
 suetudinē legitimā r̄ statuta regiōis
 nec peccāt q̄n̄ i hac parte subest cā: r̄
 seruat̄ iuris ordo: r̄ sit nō p̄pter cupi
 ditatē: s̄z p̄pter zelū iusticie. Nec ob.
 q̄ pena accedat dānū: q̄z h̄i pene nō
 solū p̄pter interesse statute sunt: sed et̄
 p̄pter crimina puniēda. Sūt tamē
 teperāde pensat̄ circūstātijs: s̄z r̄ secu
 rius esset h̄i excessus emēdas i pios
 vsus erogare. Item cum re^meretur
 mortem: r̄ iudex ex iusta cā nō infert
 ei ad vtilitatē rei publice habens sup
 h̄ auctoritatē. Si cōmutat illā penā i
 pecuniariā n̄ ex auaritia: s̄z ex iusticia
 n̄ peccat. Et vt dicit̄ Dos. Si oia bona
 sua exigeret nō videt̄ nimis: q̄z vt dī
 Job p̄mo. Luncta q̄ h̄z hō dabit pro
 aīa sua. i. vita. Et si q̄s p̄pter maleficiuz
 pecunia mulctat̄ nō possit soluere: p̄t
 ei cōmutari i corpale i carcerationem
 s. vt verberationem. i. q. 6. si res. ad
 penas aut̄ legū positas h̄ t̄nsgressores
 n̄ tenet̄ ipse t̄nsgressor nisi postq̄z fue
 rit adiudicate. i. p̄ q̄z re^m fuerit p̄ sniaz
 iudicis cōdenat̄: vt dicit̄ Rai. r̄ T. bo.
 z^a. S̄z sufficit q̄ prestet emendam
 rei ablata vt̄ iniurie facte ad arbitriū
 boni viri. H̄nalit. at̄ iudices p̄ūre p̄nt
 suos subditos iuz qualitatē culpaz r̄
 null^o alius. i. q. 6. i. i. H̄ā iurisdicō si
 ne cōhernōe nulla ē: de offi. dele. pa
 storā. Scias tū q̄ penas maiores: vt

deponere quo ad forū ecclesiasticam
 vel decapitare quo ad forū secularē:
 nō possunt iudices nisi maior es: q̄ et̄
 dicunt̄ habē mez iperiuz: vt ep̄i i ec
 clesiasticis: di. 25. perlectis. r̄ crie. pba
 to: vt dicit̄ Hosli. Si certa pena repe
 ritur in iure illa infligēda ē nō mol
 lior: neq̄z durior. Alioqn̄ infamis fit
 iudex: nisi h̄ facēt. s. in remittendo: vt̄
 dimittēdo penā: cū vidz expedire rei
 publice r̄ scandalum tollēdū r̄ h̄i: r̄
 ipse sup hoc h̄z plenaz ptātem: r̄ vbi
 esset alteri facta iniuria passus iuriā
 vellet remittē: ut dicit̄ T. bo. z^a. q. 6
 z. Possēt et̄ augere penam aliquādo
 ad terrore alioz q̄ p̄nt̄ ad culpam
 q̄ multis crassantibus op^o. c. ex. ff. d
 pe. l. offert. Et si plures pene taxate
 sunt: tūc arbitrio iudicis relinquunt̄
 r̄ oz illā iterponere que maḡ timef̄:
 et̄ vt lit. nō et̄. qm̄ frequēt̄. Si vō
 certa pena statuta nō ē: sed iudici cō
 mittit̄ oz egrate seruata semper i hu
 maniorē partē declinare: extra d
 transac. ex parte. In penis. n. benigni
 oz est̄ iterpretatō faciēda: et̄ d̄ regu.
 iur. li. 6. Et maxime mitigare debet:
 cū cā subest: puta q̄z n̄ ex proposito r̄
 sed casu culpa commissā est: vel pro
 pter etatem: r̄ huiusmodi.

Septem sunt casus qui excusant
 hominem a culpa.

T nō fm Rai. q̄ septem sūt
 e q̄ excusant a culpa. Prīmū
 est mentis alienatio: que alie
 natio tripliciter contingit: scilicet per
 stuporem: r̄ sic videt̄ Aug. excusare
 Loth qui voluit filias prostituere vt
 hospites liberaret: r̄ distin. i. 4. quod aut̄

Vel per furorem. is. q. i. aliquos. vt p
 ebrietatem. vt is. q. i. ebriauerunt. Et
 intelligas si ex toto tales sint mente
 alienati: alibi non excusarentur a toto
 sed a tanto. Secundum est coactio q si
 fuit absoluta excusat a toto: si coactio
 nata excusat a tanto: di. 50. presbyte
 ros. Tertium est deceptio: vt si forte
 aliq dolo alteri decepti fecit p erro
 re pbabile aliqd: vltomisit. z. 4. q. 2. i. le
 ctu. Nec tñ fallit in his q ñ lz ignora
 re: vt q sunt ð fidē: vel expressa dei p
 cepta. i. 6. q. i. si cupis. Quartum ē ml
 titudo i fili peccato: sz lz nō excusat a
 peccato nec a pena diuini iudicij. vñ
 Aug. Nā ppter ea ñ minus ardebunt
 q: cū mulus ardebūt. z. q. i. multi. Sz
 releuat hoc ad penā aliq̄liter. Nam
 correctio aliqñ omittitur cū multitu
 do ē i scelē ad vitādū scādālū scisma
 tis vel grauis mali. di. 44. z. messatio
 nes. z. di. 50. vt cōstitueret. Similiter
 z consuetudo fm Inno. excusat qñq. s.
 a pena tpali. di. 4. de i. q. sed nō a cul
 pa z a pena eternali: imo auget clpā
 et ð siue. c. vl. Quintum ē etas z hec
 excusat a toto: sicut infans vel puer ñ
 doli capax. is. q. i. illud relatu. Qñq; ñ
 a toto excusat: vt si ē doli capax: et ð
 delic. pue. c. i. Alie vō etates fm earū
 varietatē attenuāt z grauant pecca
 ta z penas: ar. 86. di. tanta. Sextus
 ē casus: et si attingat dādo operā rei
 licite: z adhibēdo omnē diligētiā: de
 bitā excusat a toto: et ð homi. Jobā
 nes. Sz si dabat operā rei licite: vñ
 adhibuit oēm debitā diligētiā dādo
 operā et rei licite excusat a tanto: di.
 50. clerico. Septimū ē iocatio siue
 ludus: z si ludus noxi ē: vel et bone
 rius: lz ñ cuz debita diligētia excusat a

tanto. is. q. i. illud relatum. Et nota q
 postq; qd semel punitus ē p aliq̄ crīe
 sz Rāi. nō dz aliqua pena ei infligi: qā
 ñ iudicabit de? i bis idipm. Nam. z. c.
 z nemo dz duplici p̄ritōne p̄teri: et
 ð iudicat si. Multoties tñ p eadē cul
 pa i ponitur multiplex pena siml i co
 dē iudicio. Nā tunc oēs ille pene ac
 cipimr p aliq̄ vna q p se sufficiens ñ
 fuisz. Sed i diuersis iudicjs ñ lz bis
 in idipsum iudicare: vt dictum ē: nisi
 forte cresceret p̄tumacia: et vt lit. ñ
 cōt. qñ frequenter. Sic z diuina de
 metia peccata dimissa in vltōnez ve
 nire ñ patit. z. 3. q. 4. si illic. De penis
 q inferunt a iudicibus habes etiā in
 fra in tertia parte. ti. de iudicij.
 Amen z gloria christo.

Explicet tractatus de
 censuris.

Excoicatio contra iniicientes manus
 violentas in personas ecclesiasticas,
 capituluz pmi. charta. i.
 Quinddecim casus in quibus iniicient
 manus in personas ecclesiasticas: nō
 est excoicatus. c. 3.
 Sexdecim casus in quibus excoica-
 tus p iniectionem manuu violētaꝝ in
 personas ecclesiasticas potest absol-
 ni citra papā. c. 4.
 Que dicat enormis iniuria circa hu-
 iusmodi iniectionē manuu: ⁊ qs pos-
 sit ab ea absoluerē. c. 5.
 Excoicatio ⁊ infecutores cardinaliū
 pape reservata. ca. 7. c. 6.
 Excoicatio ⁊ harnientes epōs: ⁊ ad
 hoc operam dantes pape reservatur
 capi. 3. c. 6.
 Excoicatio contra omnes hereticos
 ⁊ pape refuat absolō. c. 4. c. 7.
 Excoicatio contra fautores recepta-
 tores hereticorum pape reservatur
 absolutio. c. 5. c. 8.
 Excoicatio contra sepelientes hereti-
 cos ⁊ fautores credentes ⁊ receptato-
 res eorum. c. 6. c. 8.
 Excoicatio contra rectores impediē-
 tes vel non iuvantes epōs ⁊ inquisi-
 tores in inquisitione hereticorum vel
 credentium eis ⁊ fautorum ⁊ recep-
 tatorum. c. 7. c. 9.
 Excoicatio contra inquisitores male
 ⁊ contra conscientiam exercentes ta-
 le officium contra quosdam: ⁊ pape
 reservatur absolutio. c. 8. c. 9.
 Excoicatio ⁊ inquisitores ⁊ cōmissa-
 rios eoz illicite extorquētes pecuniā
 sub pretextu inquisitionis. c. 9. c. 10.
 Excoicatio contra eos qui inmittuntur
 ordinationib⁹: vel alienationibus de

rebus ecclesiasticis factis a scismaticis
 vel etiam b. neficijs. c. 10. c. 10.
 Excoicatio contra eos qui non tenēt
 romanā ecclesiā esse capitālē: vel nō
 posse condere canones: vel non esse
 ei obediendū. ca. 11. c. 11.
 Excoicatio ⁊ incendiarios ecclesiāꝝ
 vel locoz pioꝝ: ⁊ si fuerint denuncia-
 ti: pape refuat absolō. c. 12. c. 11.
 Excoicatio ⁊ effractoꝝ locorum sa-
 croꝝ pape refuat absolō post denū-
 ciationē. ca. 13. c. 11.
 Excoicatio contra falsarios litteraz
 apostolicaz: ⁊ pape reservatur abso-
 lutio. capi. 14. c. 12.
 Excoicatio ⁊ vtentes scienter litteris
 papalibus falsis. c. 15. c. 12.
 Excoicatio contra capientes litteras
 papales seu bullas in curia: nō ō ma-
 nibus pape vel deputati ad hoc.
 capi. 16. c. 12.
 Excoicatio contra corrigentes aliqd
 in litteris papalib⁹: ⁊ pape reservatur
 absolutio. capi. 17. c. 12.
 Excoicatio contra faciētes statuta ⁊
 ecclēsticā libertatē: ⁊ reservari ea fa-
 cientes: ⁊ scriptoꝝ eoz ⁊ officiales
 indicantes fm ea. ca. 18. c. 13.
 Excoicatio ⁊ oēs vios pbibentes sū-
 ditos ne faciant obsequia corporalia
 psonis ecclēsticis. c. 19. c. 14.
 Excoicatio contra vsurpantes patro-
 natū de nouo in locis pijs vel vsurpā-
 tes bona vacantium ecclesiāꝝ.
 capitulu. 20. c. 14.
 Excoicatio ⁊ cōpellētes platos ⁊ pso-
 nas ecclēsticās ad sūmittēdū ecclēas
 vel ecclēsticā bōa eis. c. 21. c. 15.
 Excoicatio contra concedentes rep-
 resalias ⁊ vtentes in clericos: ⁊ bona

clericorum. ca. 22. c. 15.
 Excoicatio ptra gratates psonas ec
 clesiasticas in se vel suis: ppter qd no
 luerunt eligere eos pro quibus roga
 ti erant. ca. 23. c. 15.
 Excoicatio contra impediētes pso
 nas ne lūgent in foro ecclesiastico in
 causis: in quibus ex iure vel psuetu
 dine: vel ex ipetratis a curia pōt ī tali
 iudicio exigī. c. 24. c. 15.
 Excoicatio contra dños r officiales
 dantes lūiam grauandi clericos vel
 suos cōsanguineos ppter sūias latas
 contra eos. ca. 25. c. 16.
 Excoicatio contra facientes exigere
 r exigentes a clericis r religiosis: r p
 sonis ecclesiasticis. c. 26. c. 16.
 Excoicatio contra imponētes tallias
 r exactiones clericis r ecclesiasticis p
 sonis. ca. 27. c. 17.
 Excoicatio contra extorquentes per
 vim vel metū a censuris ecclesiasticis
 absolutiōē. ca. 28. c. 18.
 Excoicatio contra cogentes diuina
 officia celebrari in loco interdicto: et
 ptra excoicatos vel interdictos eno
 cantes ad diuina: r ptra admonitos
 non exēntes. ca. 29. c. 18.
 Excoicatio contra facientes statuta:
 q̄ vsure soluar̄: vl̄ solute n̄ restituar̄
 r iudicātes s̄m ea. c. 30. c. 19.
 Excoicatio s̄ portantes p̄hibita sara
 cenis vel mittentes: vel de portib⁹ eē
 hi p̄mittētes. ca. 31. c. 19.
 Excoicatio s̄ euntes ad sepulchrū si
 ne lūia: r ē papalis. c. 32. c. 20.
 Excoicatio s̄ piratas r expoliantes
 euntes ad curiam: r redeuntes r nau
 fragium facientes r̄c. r pape reserua
 tur. ca. 33. c. 20.

Excoicatio contra clericos sponte p
 ticipantes r scienter cum excoicatis
 a papa in diuinis: r pape reseruatur
 absolutio. c. 34. c. 20.
 Excoicatio ptra sepelientes interdi
 ctos tempore interdicti: r contra sepe
 lientes excoicatos a iure vel vsurari
 os māifestos. c. 35. c. 20.
 Excoicatio contra contrahentes ma
 trimonium scienter in gradibus pro
 hibitis: vel cum monialibus: r cōtra
 religiosos r moniales p̄fessos: vel or
 dinatos in sacris contrahentes. capi
 tulū. 36. c. 22.
 Excoicatio contra cōicantes cum ex
 cōicatis nominatiz scienter in crimie
 c. liminolo. ca. 37. c. 23.
 Excoicatio contra facientes aliquem
 interfici p̄ assassinos: vel etiam man
 dantes. c. 38. c. 24.
 Excoicatio contra pcurantes q̄ con
 seruatores non se intrōmittat de ali
 is q̄ de manifestis iniurijs scienter.
 capi. 39. c. 24.
 Excoicatio s̄ doctores r magistros
 docentes ī scholis suis ad docendum
 retinētes leges vel p̄hysicā religio
 sos hitu dimisso. c. 40. c. 25.
 Contra magistros r scholares qui
 super conducendis alioz hospitijs ī
 lesionē vel p̄iudiciū habitatiū audēt
 hospite uenire ante t̄ps conditionis
 elapsū. ca. 41. c. 25.
 Excoicatio ptra mittentes nuncium
 vl̄ scripturā cardinali alicui: vel secre
 to loquētes eis: dū. s̄ s̄ in p̄clauī p̄ ele
 ctōē pape. c. 42. c. 25.
 Excoicatio contra dños r rectores ci
 uitatis: vbi sit electio pape si non ser
 uant ea que debent s̄m constitutiōem

illam ubi periculum circa ipsa electi
one. c. 43. c. 25.

Excōicatio p̄tra affumentes officiuꝝ
senatoris seu regimini vrbis: sine li-
centia pape: ⁊ pape reseruat̄ abso-
lutio. ca. 44. c. 26

Excōicatio ḡ impediētes v̄sitationē
monialiū fienda p̄ suos supiores p̄
monitionē t̄i. c. 45. c. 26

Excōicatio contra fingentes fraudu-
lenter casum per quem iudex ad ali-
quā mulierem p̄ testimonio mittit:
vel vadit. cap. 46. c. 26

Excōicatio contra ingerentes se ad
habendum curaz alicuius populi al-
terius lingue sine licētia diocelani il-
lius populi. c. 47. c. 26.

Excōicatio contra eum qui se gerit
p̄ papa cum non est electus a duabꝫ
partibus cardinalium: ⁊ sequaces eiꝫ
capi. 48. c. 26.

Excōicatio p̄tra affumentes statum
seu vitam begbinaz: ⁊ bizochoz non
approbatū ⁊ platos fouentes talez sta-
tum. cap. 49. c. 27

Excōicatio ḡ eos qui absolutū p̄pter
aliquē casuz mortis ab eo qui alias nō
poterat: si cessante impedimento nō
se p̄fēctet ei qui legitime poterat ab-
soluere. cap. 50. c. 27

Excōicatio contra clericos locantes
domos manifestis vsurarijs alienige-
nis senꝫ exercētibꝫ. c. 51. c. 29

Excōicatio p̄tra impediētes seque-
strationem scāz p̄ ordinariū sup aliq̄
b̄nificio ex eo q̄ vna s̄iua diffiniua ē
lata ḡ p̄cessum apud sedem apostoli-
cam. ca. 52. c. 29.

Excōicatio contra clericos ⁊ religio-
sos qui inducunt aliquē ad iurandū

vel vouendū vel pmittendū: vt sepul-
turam eligant apud ecclesias eozuz:
vel electaz non mutent pape reserua-
tur. ca. 53. c. 30.

Excōicatio ḡ religiosos exeūtes clau-
strū ad audiendū leges vel p̄physicaz
⁊ ḡbentes dignitatem ⁊ ḡ omnes sa-
cerdotes. ca. 54. c. 30

Excōicatio p̄tra religiosos p̄fessos si
dimittunt h̄itū temerarie: vel si acce-
dunt ad studia sine licētia suozuz p̄-
latoꝝ. ca. 55. c. 31.

Excōicatio contra religiosos omnes
qui sine licētia parochialis dant sa-
cramēta eucharistie. c. 56. c. 32

Excōicatio p̄tra religiosos qui in p̄e-
dicationibus vel alibi dicunt aliquid
ad retrahendū homines a solutione
decimaz. cap. 57. c. 34.

Excōicatio p̄tra religiosos oēs non
fuantes iter dēi a papa posituz vel
ordinarijs q̄ sciunt matricē ecclesiā
illud seruare. ca. 58. c. 34.

Contra religiosos qui cū omiserint
conscientiam facere sibi consentibꝫ
de decimis soluendis predicant po-
stea. ca. 59. c. 34

Excōicatio cōtra monachos ⁊ cano-
nicos regulares: qui non habētes ad-
ministracionem curias principum in-
trant: vt dānificent monasterium: vt
prelatum eiꝫ. c. 60. c. 35.

Excōicatio ḡ monachos tenentes ar-
ma infra septa monasterij sine licētia
abbatum. ca. 61. c. 35

Excōicatio contra mendicantes: qui
sine licētia pape recipiunt noua lo-
ca ad habitandū vel mutāt vel alie-
nāt iā recepta. ca. 62. c. 35.

Excōicatio p̄tra religiosos fouentes
l 2

beghinos vel beghinas in illo statu.
cap.63. c.36.

Excōicatio tra fratres minores ad
mittentes illos de tertio habitu bea-
ti Francisci ad diuina tempore int di-
cti. capi.64. c.36.

Excōicatio contra facientes aliquod
pactū vel pmissiōē t'paliū p aliqua
gratia vel iusticia obtinenda i curia
romana: r dantes r recipientes ex
dicta pmissiōe vel pacto: r pape re-
seruat absolutio. c.65. c.37.

Excommunicatio contra exenteran-
tes r scindentes corpus defuncti pro
ossibus eius transferendis: r pape re-
seruatur absolutio. c.66. c.37.

Excōicatio s̄ ordinatos simoniace: r
s̄ ordinantes. c.67. c.37.

Excommunicatio contra omnes si-
moniacos: r pape reseruatur absolu-
tio. c.68. c.37.

Excōicatio s̄ non reuelantes simoni-
am quam nouerunt: r est papalis. c.
69. c.38.

Excōicatio contra recipientes aliqđ
t'pale: vel dantes p ingressu mōaste-
riozum: r pape reseruatur absolutio
cap.70. c.38.

Excōicatio contra impugnantes lit-
teras electi pape ante suam coronati-
onem. c.71. c.38.

Excōicatio contra glosantes seu ex-
ponentes clemen. illam. Exini de pa-
radiso i scholis suis. c.72. c.38.

Excōicatio contra ingredientes mo-
nasteria monialiu ordinis predica-
torum. c.73. c.38.

Excōicatio contra ingredientes mo-
nasteria monialium ordinis minor.
capi.74. c.38.

Excōicatio contra facientes libellos
famosos vel cantilenas vel rithmos
in detractiōe ordinis predicatorum
r minorum: r pape reseruatur abso-
lutio. ca.75. c.39.

Contra predicantes docentes r defē-
dentes qđ p̄dicatores r minores non
sint in statu p̄fectōis: r qđ n̄ liceat eis
p̄dicare r̄. c.39.

Quicumq; presumunt in locis p̄dica-
torū violentiam dānabilem exercē
sunt excōicati. c.39.

Excōicatio contra retinentes aposta-
tas p̄dicatoz in monasterijs suis ni-
si eos r̄. c.39.

Excōicatio in fauorem medicantiūz
de transferendis fratribus: r est papa-
lis. c.39.

Excōicatioes papales que continent
in p̄cessu ui fit annuatim in curia i
cena dñi. ca.76. c.39.

De cā māli excōicationis maioris.
ca.77. c.41.

De causa formali excommunicatiōis
ca.78. c.43.

De cā efficiēti siue de eo qui pōt vl'
non pōt excōicare. c.79. c.44.

De eo q non pōt excōicari. c.45.

De eo q pōt excōicari. c.46.

De cā finali excōicatiōis: r de effectū
b^o siue nocumētis ei^o. c.80. c.46.

De absolutōe a maiori excōicatione
quomodo fieri debeat r a quo.
capi.81. c.49.

Titulus secundus de minori excōica-
tione. ca.82. c.51.

In quibus casibus cōicando cum ex-
cōicatis incurritur minor excōicatio
cap.83. c.52.

Constitutio Martini gnti super non

euitādis excoīcatis ꝛc. c.54.
 De interdco ecclāstīco.c.84. c.55
 De interdco in gñali.c.85. c.56.
 De interdco ī spali.c.86. c.56.
 De interdco singulari.c.87. c.56
 De interdicto quod fit ab homine,
 capi.88. c.57.
 Contra quos possit fieri sñia interdī
 ctu.ca.89. c.57.
 De effectu iterdci.f. quō fit suādū z
 a qb' diuis cessān.c.90. c.59.
 De forma seu mō ponēdi interdīctū
 capi.91. c.63.
 De pñilegijs ffz p'dicatoꝝ z minoꝝ:
 quo ad interdīctū. c.64.
 De susp'ensione.ca.92. c.64.
 De suspēsiōe in quā incurrit p' simo
 niam.cap.93. c.65.
 De suspēsiōe ī quā incurrit p' noto
 riam fornicatōnē.c.94. c.66
 De plurib' suspēsiōib' p'pter diuer
 sas cās.c.95. c.66
 De irregularitate.c.96. c.70
 De irregularitate p'pter homicidiū
 capi.97. c.72
 De irregularitate bigamie,
 capi.98. c.76.
 De irregularitate ex illegitimatione
 capi.99. c.76.
 De irregularitate heresis cuz alijs ir
 regularitatib' varijs.c.100. c.78
 De penis in gñe.ca.101. c.80

Explicit tabula super ti.de censu
 ris ecclesiasticis Bendi patris z do
 mini domini fratris Antonini archi
 episcopi Florentini: de ordine predi
 catorum. A M E N.

f Antissim' z in Christo pater:
 z dñs nr.d. Paulus diuina pui
 dentia papa scds: qui pridem sup ple
 narijs remissiorib' que semel in vita
 z in articulo mortis conceduntur for
 mam z normam iusticie: ne passim si
 ne exceptione quorumcunq; criminū
 p'liuiores reddant' eliuiores hoīes
 ad peccandū p' regulā in cancellaria
 apostolica publicatam statuit z ordi
 nauit: q' in quibuscunq; concessioni
 bus z facultatibus absoluendi casus
 infrascripti tanq; spalius sedis apli
 ce reseruati semp' intelligerentur ex
 ceptū: videlz offense ecclesiastice liber
 tas: violationis interdīcti ab eadez se
 de īpositi: criminis l'eresis: aspirati
 onis in psonam aut statum romani
 pontificis: sine cuiusuis offense inobe
 dientie sine rebellionis eiusdem pōi
 ficis vl' sedis apostolice presb'tericidij
 offēse p'solts in epm seu alium prela
 tum: inuasionis dep'dationis: vel oc
 cupationis aut deuastationis ter
 rarum romane ecclesie mediate vel
 immediate subiectarum: ac etiam in
 uasionis romipetarum: seu quorum
 cunq; alioꝝ romam uenturum: pro
 hibitionis deuolutionis causaruz ad
 dictam curiam: delationis armoruz
 z alioꝝ p'hibitoꝝ ad ptes infidelīuz
 īpositōnis nouoꝝ onꝝz realīuz vl'
 psonalium ecclesijs vel ecclesiasticis
 psonis simonie super ordinibus vel
 beneficijs exequendis in eadez curia
 contracte: z gñaliter in casibus con
 tentis in bulla que consuevit ī die ce
 ne domini per predecessores suos ro
 manos pontifices publicari. Conside
 rans q' plerunq; contingit suam. S.
 huiusmodi facultates z concessiōalia

z tam oraculo viue vocis concedere
nunc p̄textu confessionis huiusmodi
vel penitentes vel confessores i supra
scriptis casibus fallantur vel fallant.
Statuit z decreuit sue intentionis fu
isse z eē per quascūq; p̄cessiones z fa
cultates per suam. S. tam scripto q̄
v̄bo factas: aut in postez faciēdas ne
mini licere irretitos dictis casib⁹ ab
soluere sine sp̄ali sue. S. l̄iā: quinim
mo concessiones z indulta p̄dicta q̄
ad casus exceptos h⁹ i nulli penit⁹ sus
fragari. **L. S. A. M. L.**

Nullus seruus seruoꝝ dei ad
perpetuam rei memoriam. Cū
omnibus iudicijs sit recitudo iusti
cie z conscientie puritas obseruanda
id multo magis i commissionibus ali
enationum rerum ecclesiasticarum
conuenit obseruari: i quibus de chri
sti patrimonio z dispensatiōe paupe
rum: non de ppzio cuiuscūq; peculio
agitur aut tractat. Quapropt̄ oportet
vt in examinandis huiusmodi ali
enationum causis que a sede aposto
lica in forma si in euidentem vilitatē
cedant oneratis ecclesiasticorum iudicū
conscientijs delegantur: nihil fa
uor vsurpet: nihil timor extorqueat:
nulla expectatio premij iusticiam cō
scientieq; subuertat. Monemus igr̄ z
sub interminatione diuini iudicij om
nibus commissarijs z delegatis h⁹ i v̄
stricte precipim⁹: vt diligenter z cau
te attendant cās in litteris apostolicis
p̄ supplicationes expressas: illasq; so
lucite examinent atq; discutiant: testes
z p̄batiōes sup̄ narratoꝝ veritate re
cipiant: z solum deū p̄e oculis h̄ntes

omni timore aut fauore dep̄posito ec
clesiaz indemnitatebus cōsulant: nec
in lesionem aut in detrimentum eoz
decretum quōlibet interponant. Si
quis aut cōmissarius: aut delegat⁹ cō
scientie sue p̄digus in grauamen aut
detrimentū ecclesie: p̄ grauiam timo
rem: vel sordes alienationi consense
rit: aut decretum vel auctoritatem i
terposuerit. Inferioꝝ quidem epo se
tentiam excoicationis incurrat. Eps
vero aut sup̄ioꝝ ab executione officij
p̄ annū nouerit se suspensum ad esti
mationez detrimenti ecclesie illati ni
hilominus p̄demnamus: scitur⁹ q̄ si
suspensione durante dānabiliter se i
gesserit in diuinis: irregularit̄ la
queo se inuoluet: a quo nisi p̄ sūmū
pontificem poterit liberari. Is v̄o q̄
dolo vel fraude: aut scienter in detri
mentum ecclesiaz alienationem fieri
p̄curauerit: aut p̄ sordes vel imp̄ssio
nē alienationis decretum extorserit:
silem s̄niaz excoicationis incurrat: a
qua nisi p̄ romanum pontificem pos
sit absolui. Ad restitutionē nihilomi
nus rerum alienatarū: euz fructibus
quicūq; de p̄missis constiterit: p̄dēna
mus. Uolum⁹ autē q̄ delegati z com
missarij p̄dicti de penis p̄stitutōnis
nostre specificē moneant: z i quibus
cūq; lris cōmissionū h⁹ i hoc statutū
nostrum inseratur. Nulli ergo homi
num ꝛ.

Data Rome anno incarnationis do
minice. i. 465. quinto Idus maij ponti
ficatus nostri anno p̄mo.

Inseruus seruorum dei ꝛc. Au-
 thoritate apostolica presenti cō-
 stitutione ppetuo valitura statuimus
 ⁊ ordinamus: q̄ omnes ⁊ singuli qui
 absq; dispensatione canonica aut le-
 gitima licentia siue extra tempora a
 iure statuta siue añ etateꝝ legitimam
 vel absq; dimissorijs litteris: ⁊ vltra-
 montani a citramontanis: p̄ter q̄ si i
 hoc vltimo casu per cameraꝝ aposto-
 licam iuxta ipsius stiluz ordinati fu-
 erint: ad aliquem ex sacris ordinibus
 se fecerint pmoueri a suozuz ordinū
 executione ipso iure suspensi sunt. Et
 si huiusmodi suspensione durante in
 eisdem ordinibus ministrare presūp-
 serint eo ipso irregularitatem incur-
 rant: p̄ter q̄ vltra alias penas in ta-
 les generaliter a iure inflictas: benefi-
 cijs ecclesiasticis possint a iure priua-
 ri. Volumus autem q̄ presēs nostra
 constitutio in romana curia existens
 post quidecīm dies: absentes vero ita-
 licos post duos: alios vero ⁊ vltra-
 montanos post sex menses ab ipsius
 in audientia contradictozum: ⁊ can-
 cellaria apostolica publicatione affi-
 xione ligare incipiat. Nulli ergo ꝛc.

Data Rome anno incarnationis do-
 minice. i. 461. is. calen. decembris: pon-
 tificatus nostri anno quarto.

Ex processu annuali in curia.

Quia ipsam hanc absolutionem
 nobis tantuz ⁊ successoribus no-
 stris: romanis pontificibus reserua-

mus: articulo mortis duntaxat excep-
 to: in quo etiam satisfactionem ⁊ cau-
 tionem canonicam ab eis volumus ef-
 se exigendam. Simili etiam sententiā
 excommunicationis innodantes sa-
 cerdotes illos: taz seculares q̄ cuius-
 nis ordinis regulares qui sic excom-
 municatos ⁊ anathematizatos: etiaz
 in ipso mortis articulo constitutos:
 aliter q̄ vt p̄feretur absoluerint: eis-
 q; predicationem lectionem admini-
 strationem sacramentozum: auditio-
 nēq; confessionum interdiximus per
 presentes.

Item ex ipso processu.

Item excommunicamus ⁊ ana-
 thematizamus omnes violato-
 res ecclesiastice libertatis: ⁊ illos p̄-
 fertim qui contra sacrozum canonū
 instituta ecclesijs ⁊ ecclesiasticis p̄so-
 nis sine līna spali romani pontificis
 collectas vel alia onera: aut quenis
 grauamina realia vel p̄sonalia impo-
 nunt vel exigunt: aut imponi vel exi-
 gi faciunt vel procurant.

Item excoīcamus ⁊ anathema-
 tizamus omnes illos qui in ter-
 ris suis noua pedagia imponunt: vel
 prohibita exigunt.

Bulla contra simoniacos.

Anulus eps seruus seruorum
 dei. Ad ppetuam rei memo-
 riam. Cum detestabile scel⁹
 simoniace prauitatis: tam diuinaruz
 q̄ sacroz canonū auctas abhorreat

atq; damnet. Hos considerantes q̄
plures penarū grauitas q̄ dei timor
arcere solet a voluntate peccandi ac
summis d̄siderijs affectantes; vt hoc
pestiferum vicium; non ex vsu solum
sed ex mentibus hoīum saltez ppter
penarū metum penitus enellatur: p̄de
cessorū nostrorū romanorū pontifi
cum vestigijs inherentes; ac etiaz om
nes ⁊ singulos excoīcationis suspen
sionis p̄uauationis interdici sententi
as censuras ⁊ penas dudum a roma
nis pontificibus predicis ⁊ pro tali
bus reputatis contra simoniacos q̄
modolibet latas; ⁊ quas illos cuius
cunq; status gradus ordinis cōditio
nis; vel preminentie fuerit; etiaz si car
diālatas patriarchali ep̄ali regali re
ginali; vel alia quauis ecclesiastica;
seu mūdāna dignitatib⁹ p̄fulgeant
⁊ eorū quenlib; ⁊ tam manifestum
q̄ occultum ipso facto incurrere vo
lumus; confirmantes ⁊ innouantes
apostolica auctoritate declaram⁹ q̄
omnes illi qui simoniace ordinati fu
erint a suorū sint ordinum executi
one suspensi; per electiones vero po
stulationes confirmationes prouisi
ones; seu quauis alias dispositiones
quas simoniaca contigerit labe fieri;
⁊ que viribus omnino careant in ec
clesijs monasterijs dignitatibus p̄lo
nariibus officijs ecclesiasticis ⁊ quib⁹
uis beneficijs; aut aliquo eorūz cui q̄
ius nullatenus acquiratur nec inde
faciat aliquis fructus suos; sed ad il
lorū omnium que percepit restitu
tionem sub aīe sue piculo sit astrict⁹.
Statuentes preterea q̄ vniuersi ⁊ sin
guli etiam p̄missis dignitatibus p̄dii
qui quolibet dando vel recipiendo si

moniam commiserint; aut q̄ illa fiat
mediatores steterint seu p̄curauer
int huiam excōis incurrant; a qua nī
si a romano pontifice pro tēpore exci
stente non possint absolui; p̄ter q̄ in
mortis articulo constituti; ⁊ vt huius
modi labis contagio frequentius re
primatur omnibus ⁊ singulis ecclia
sticis secularibusq; p̄sonis cuiuscūq;
dignitatis status gradus ordinis; vel
conditionis fuerint; in virtute sancte
obedientie districtius iniungimus; vt
eos omnes quos simoniāz huiusmodi
cōmisisse vel procurasse; aut in ea
mediatores esse sciuerint; pontifici p̄
dicto; vel cui idem pontifex duxerit
committendum per se vel alios reue
lare q̄totius non omittant. Pro re
uelatione huiusmodi etiaz si compli
ces fuerint non solum veniam a no
bis; sed etiam gratiam consecuturiz
si eorū iudicio participes tanti cri
minis valeant coerceri. Ad si non fe
cerint absolui non valeant; donec p̄
dicta reuelant; ⁊ cōplices huiusmodi
detecti artius punientur. Nulli ergo
omnino hominum liceat hanc pagi
nam nostre confirmationis innouari
onis declarationis ⁊ voluntatis infrin
gere; vel ei ausu temerario contraire
Siquis autem hoc attentare p̄sūp
serit indignationem oīpotentis dei ⁊
beatorū p̄tri ⁊ Pauli ap̄lorū ei⁹
se nouerit incursum.

Datum Rome apud sc̄um Petrum
anno incarnationis d̄nice. 1464. no
no calē. decēbris pontificatus nr̄i an
no p̄mo; publicata die. 30. nouemb̄ris
anno predicto.

Bulla de casibus referuatis.

P **A**ulus eps seruus seruoꝝ
 dei ad futuram rei memoꝝ
 am. Et si dñici gregi saluti se
 per intenti singulis cum humilitate
 poscentibus ea benigne cōcedere stu
 deamus: per que peccatorum mole
 deposita salus ipsa succedat: et hosti
 hūani generis seruitute ereptas aīas
 lucri faciamus altissimo qui nobis ea
 sua bonitate cōmisit. Id tamen ppē
 siozi studio p̄cauendum esse censem⁹
 ne cuiusuis indulgentie remissionis
 vel facultatis obtentu christi fideles
 p̄liuiores ad illicita in posterū cō
 mittenda reddant: aut facilitas v̄cie
 eis peccandi tribuat incentiuū. Hac
 itaq; consideratione habita oliz ema
 nauit a nobis constitutio tenoris sub
 sequentis: videlicet Sanctissimus in
 x̄po pater: et dñs noster dñs Paul⁹
 diuina prouidentia papa secundus:
 qui pridem super plenarijs remissio
 nibus que semel in vita et semel i mor
 tis articulo conceduntur formam et
 noꝝnam instituit: ne passim sine exce
 ptione quozuncunq; criminum p̄li
 uiores redderentur homines ad pec
 candum per regulam in cancellaria
 apostolica publicatam statuit et ordi
 nauit: q̄ in quibuscunq; concessioni
 bus et facultatibus absoluendi casus
 infra scripti: tanq; speciales sedi apo
 stolice referuati semper intelligeren
 tur excepti: videlicet offense ecclesia
 stice libertatis: violationis interdicti
 ab eadem sede impositi: criminū he
 resis: conspirationis in personā aut
 statum romani pontificis: seu cuius

uis offense: inobedientie seu rebellio
 nis eiusdem pontificis vel sedis apo
 stolice: p̄sbyterici dñj: offense perso
 lis in ep̄m seu alium prelatum: inua
 sionis depredationis occupatōis aut
 deuastationis terrarum romane ec
 clesie mediate vel immediate s̄biecta
 rum: ac etiam inuasionis romipetaꝝ
 seu quozuncunq; alioꝝ ad romanā
 curiam venientium: prohibitionis de
 uolutionis causarum ad dictam cu
 riam: delationis armorum et alioꝝ p̄
 hibitoꝝ ad ptes infidelū: impositōis
 nonozum oneꝝ realium vel p̄sonali
 um ecclesijs vel ecclesiasticis p̄sonis:
 simonie super ordinibus vel benefi
 cijs assequendis in eadeꝝ curia vel ex
 tra contracte: et ḡnāliter in casib⁹ con
 tentis in bulla que consuevit in die ce
 ne domini p̄ p̄decessores suos roma
 nos pontifices publicari. Cōsiderās
 q̄ plerunq; contingit suam sanctita
 tem huiusmodi facultates et confessi
 onalia: tam presentibus q̄ absentib⁹
 etiam oraculo vite vocis concedere:
 ne pretextu concessionis huiusmodi
 vel penitentes vel confessoꝝ in sup̄
 scriptis casibus fallantur et fallat: sta
 tuit et decreuit sue intentionis fuisse
 et esse per quascunq; concessiones et
 facultates per suam sanctitatem: tam
 scripto q̄ verbo factas et in posterū
 faciendas nemini licere irretitos di
 ctis casibus absoluere sine speciali
 sue sanctitatis licentia: quinimmo cō
 cessiones et indulta predicta quo ad
 casus exceptos huiusmodi nulli pe
 nitus suffragari: vt autem ipsa consti
 tutio que dudum scilicet quinto ca
 lend aprilis. anno ab in carnatōe dñi
 nostri iesu christi. i. a 66. pontificatus

nostri anno secundo publicata fuit eip
dem Christi fidelibus plenius inno
teat: nullusq; illius ignorantiaz pre
tendere valeat in futurū presentibus
inferi fecimus: vt ad maiorem oium
perueniat nationem. Nulli g̃ omino
bominum liceat hanc paginam no
stroꝝum statū ordinacionis et decre
ti infringere: vel ei ausu temerario
contraire. Siquis autem hoc atten
tare p̃sumperit indignationem om
potentis dei ⁊ beatorū Petri ⁊ Pau
li apostolorū eius se nouerit incur
surum.

Datum Rome apud Sanctum Pe
truz: Anno incarnationis dominice
i469. Quinto Nonas Marcij: pon
tificatus nostri anno quinto.

Finis.

Incipit titulus de sponsalibus et matrimonio extractus de tertia pte Sūme Uenerabilis p̄ris fratris Antonini archiepi Florentini ordinis fratrum predicatorum.

Etatus es: et bene tibi erit: vxor tua sicut vitis abundans in lateribus domus tue. Filij tui sicut nonelle oliuarum: ps. 127

Dic sacrosanctū conciliū vniuersalis ecclesie non solum virgines et continentēs. i. vidue: sed etiam coniugati p̄ rectam fidem et bonaz opationem deo placentes ad eternam merentur beatitudinē puenire: extra de sū. tri. et si. catho. c. i. Fuerunt quidam dictū Traxiani et Mariani: qui dixerunt homines in statu coniugali non posse saluari: sed habentur a ecclesia pro hereticis reprobati et condemnati sunt. Cum enim deus fuerit auctor et institutor coniugij: vt patet Gen. 2. dice re coniugium esse peccatum est asserere deum auctorem peccati: sed hoc est magna blasphemia dei. Omnes pene sanctissimi viri veteris testamēti fuerunt coniugati: non solus Adā primus pater noster sed et Enoch: qui translatus est in paradysum terrestrē Noe qui preseruatus est in diluuiō: illi tres patriarche gloriofi: Abrahā et Isaac et Iacob: prudentissimus et sanctissimus Ioseph: Moyses ille legis dator qui deum per effentiā videre meruit in hac vita: cantor spiritus sancti Dauid propheta: Ezechi-

as qui solem redire fecit in celo. i. o. li. neis. optimus ille: Iosyph: demiq; et ipsa domini mater Maria desponsata fuit Ioseph: sed non per homines: sed ope sp̄s sancti grauidata. Math. 1. Ad enim in ea natum est de spiritu sancto est: semper virgo permanens: vt sicut prima ruine causa fuit humani gēis mulier Eua coniugata: et tūc virgo: sic et mulier esset causa nostre redemptionis et vite Maria desponsata semper et virgo. Sic et filius eius dñs noster inter esse voluit nuptijs factis in cana galilee: vt habetur Jo. 2. easq; miraculo primo conuersionis aque in vinum consecrauit: ex hoc ap probans. Ipse tamen q̄b p̄fectissimū est in genere castitatis elegit non coniugium: sed virgo semper pmanens. Et Iohannem euangelistam cui? dicuntur ille nuptie fuisse ad hoc prouexit. vt nondum consummato matrimonio virginitatem in euz seruaret. Ita enim decet coniugium bonum et licitum declarare: q̄ semp virginitas et viduitas vt melius pferatur. vñ Augusti. Nuptiaz bonum semp quidem bonū est: q̄ bonum semp in populo dei fuit: et aliqui fuit legis obsequium nunc est infirmitatis remedium. In quibusdam vō humanitatis solatiū filioz quippe p̄ creatōi opam dare: non canino more p̄ vsu p̄miscuum seminarum: sed honesto ordine cōiugalī: nunc est in homine pbandus affectus: etiam ipsū tamen laudabilis transcendit et vincit celestia cogitans animus christianus. S; qm̄ sicut ait dominus: non omnes capiunt verbū hoc: qui potest capere capiat. Que se non continet nubat: que non cepit

deliberet q̄ egressa ē p̄seueret: nulla
a duersario det̄ occasio: nulla christo
subtrahat̄ oblatio: hec ille. 27. q. i. nu
ptiaz. Non solum autem hunc. i. sta
tum coniugalem esse bonum de se et p̄
uenire ad beatitudinē: sed et̄ et̄ qualiter
sit tenendus talis status vt̄ ducat ad
vitam ostendit psal. in predictis ver
bis: beatus es etc. Ubi tria notabim?
Primo p̄m̄iū vltimū ad qd̄ qlibet
anxiatur ibi: Beatus es et̄ bene tibi
erit. 2. coniugium immaculatū cui illd̄
reseruat̄ ibi: Uxor tua sicut vitis abū
dans etc. 3. effectum deriuatū: in quez
istud ordinatur ibi: Filij tui sicut no
uelle oliuarum etc.

Quantum ad p̄mum certum ē qd̄
vltimum p̄m̄ium hominis est beaitu
do et̄ omnis cura mortalit̄ etc. ad vñ
beatitudinis finem nititur peruenire
Inquit Boecius in libro de philoso
phica consolatione: et̄ certe bene erit
ibi.

Quanta enim ibi felicitas vbi nul
lum bonum deerit: nullum malū ad
erit: erit deus omnia. scilicet bona in
omnibus ait Augst. in vlt. c. de ciui.
dei. Beatus ergo nunc es spe: et̄ bene
tibi erit ibi in reseruando ea q̄ sequū
tur opera virtuosa. Circa istud autē
beatitudinis p̄m̄ium considerat̄ tri
pliciter matrimonium sp̄uale figura
tū per carnale. Prīmū est coniugium
anagogicum ad qd̄ terminatur. Se
cundū est coniugium allegoricū per
quod ipsi procuratur. Tertius est cō
iugium tropologicum per qd̄ primū
adipiscitur.

Coniugium naturale consistit in cō
iunctione duarū p̄sonarū aō principa
liter in amore coniugali indissolubili:

et̄ istud est coniugium anagogicū. scilicet
leste modo sp̄ualissimo et̄ purissimo.
Ibi enī i sup̄erna patria anima cōiū
gitur deo cum intellectu clare ipsum
cognoscendo: et̄ affectu ardentissimo
eū diligendo inseparabiliter. vñ sequit̄ sū
ma fructio et̄ maximū gaudium: qd̄ vñ
cit omnem mundi delectationez. De
multis sanctis legimus qd̄ rapti: non
quidem ad clarā dei visionem sed
ad aliquam altiozem cognitionez di
uinorū ita absoriti sunt in gaudium et̄
consolationem q̄ non sentiebant ali
qd̄ penale qd̄ corpori infligebatur: nec
curabant de cibo et̄ potu et̄ h̄i: s̄ om
nia mundi fastidiebant vt̄ lutum: ml̄
to magis in cor hominis non ascēdit
immensum illud gaudium et̄ p̄m̄iū
qd̄ anima recipit: et̄ postea corpus ex
coniunctione perfecta intellectus et̄ af
fectus cum deo in patria. De quo cō
iugio gaudēt angeli omnes: et̄ sancti
amici sponse. Unde dicitur Apoc.
19. Gaudeamus et̄ exultemus et̄ de
mus gloriā ei: quoniam venerunt
nuptie agni scilicet christi cum quali
ber anima beata. In veteri testamen
to nondum venerat: et̄ ideo nulla ani
ma deo fruebatur: sed christo mor
tuo et̄ ascendente aperiete ianuā apo
calyp. 19. Beati qui ad cenam nupti
arum agni vocati sunt: que figurate
sunt per nuptias Assueri regis: cum
sibi desposuit Hester pulcherrimaz
que interpretatur humilis. Non enī
nisi per humilitatem ad eum puenit̄
Hester et̄. Desponsatio qdem huius
coniugij sup̄nalis fit hic in presenti se
culo in bap̄tismo vel p̄nā p̄ charitatē
vñ ap̄l. 2. corinth. i. i. Respondi enī
vos vni viro. Et hoc vtiq̄ frāgi pot̄

sicut spōsaliū carnale. nā p peccatū mortale frāgit : sed per penitentiam reitēgrat. Unde. Hier. 3. dicitur: Si dimiserit vir vxorem suam zc. s; con summat i gloria. nec ibi frangi pōt.

Secūdu coniugū s; allegoricū per quod peruenitur ad predium celeste: est inter christum z ecclesiam celebratum: quando videlz dei fili^o no / stram assumpsit humanitatem: cum verbum caro factum est z habitauit in nobis. Jo. p̄mo. Istud matrimonium fuit initiatum in patriarchis z prophetis: vnde z Osee promisit dicens: Desponsabo te mihi in fide. Ratificatum in incarnatione: in quo mediator fuit archangelus Gabriel : et quasi notarius exigens consensū virginis pro natura humana: quod vt fecit dicens: Fiat mihi s̄m verbum tuū subito dei verbum vnitum est nostre humanitati insolubiliter: ita vt nun / q̄s alter alterum dimiserit: neq; verbum humanitatem: neq; humanitas dei verbum: nec etiam in morte. Ad z figuratum fuit in matrimonio Rebecce: que per procuratorem Habrae Eliazer desponsata est Isaac: qui christum significat postq̄ expressit consensum suum. Gen. 24. Nec alteram vnq; cognouit: sed eam valde dilexit. Confirmatum fuit in cruce: vnde ibi clamauit: Consummatus est: quia ibi ostensa est plenissime dilectio eius: et sacramenta que ex ea habent virtutem perfecte vnita est ecclesia : vnde z filij nascuntur ecclesie. vnde Apo^o. Hoc autem dico scilicet coniugium naturale magnum in christo z ecclesia sacramentum. Ad cuius coniugij nuptias omnes vocantur: z parabolice

habetur Matth. 22. de Rege qui fecit nuptias filio suo z vocauit multos.

Tertiū coniugū est tropologicū seu mortale: z hoc sine dicat esse iter appetitum rōnalem: seu spūz vt virū z sensualitatē z vxorez que frequentē cōtrariant adinuicē: quia vt dicitur ad Gal. 5. Caro cōcupiscit aduersus spūm: sicut mulier cōtrariat viro: d; in sensualitas subijci viro z spūi s; il lud Gen. 3. Sub viri ptate eris: z ipe dñabitur tui. De hoc magister in 2° s̄narum. Vel etiam matrimonium morale dicitur inter intellectū z sapientia: sumēdo sapientia p v̄a noticia cum recitūdine vite: prout sumunt Stoici: z et sacra scriptura i libris sapientialibus frequēter. vñ sap. 7° dicit sapiens: Hanc amauit z exquisiui sapientiaz a iuuentute mea z quesiuui eam mihi sponsam assumere: z amator factus suz forme illius. Ex hac generant filij bonoz operū q̄ plures. Et figurat p desponsationē Rachel factā Jacob: que erat virgo pulcherrima z aspectu venusto: z hoc ad fontem aquarū : qa maxime ad lectionē sacraz scripturaz. Gen. 29. Potest etiaz adaptari ad religionez quālibet vt dicat vxor z ingressus ei^o maritus aut etiā ad quālibet ecclesia: cui^o spōsus dī prelatus que alteri viro. i. prelato adherere non pōt nisi eo mōtuo p aliquē modū: nec ipse alteri ecclesie adhēre nō pōt sine debita licentia. Et vt dicitur et de transac. c. decetero. nō humana potestate: s; diuina spūale iugium dissoluit: ibi vide. Omnia hec coniugia designat coniugū nāle s; vltimū. s. inter animum z virtutem quilibet debet in se reperire: z sic beat^o

est: bene tibi erit.

Quantum ad secundum. s. de coniugio naturali seu carnali quale esse debet innuit Psal. cuius dicit: vxor tua etc. Dicit Ap^o. ad hebr. 13. Honozabiles nuptie in omnibus et totus immaculatus: fornicatores autem et adulteros indicabit de^o: quasi dicat: Tunc status coniugalis est in honore coram deo: et hominibus: quando totus immaculatus est. i. quando fidem alter alteri seruat vitando adulteria: et alias corruptelas quas deus indicat ad mortem eternam: unde dicit vxor tua: ut sit tibi soli: et tu ei et econuerso. Sed vtrum sapienti conueniat sumere vxorem etiam a phis disputatum est: et quis melius sit extra coniugium esse si caste viuatur: tamen si nupserit virgo non peccat ait apo^o. i. corinth. 7° vir vel mulier: et melius est nubere quam viri: ait idem Ap^o. Et est paratō abufina: quia nubere non est malum: sed vni sequendo illicitas corruptelas maluz et damnabile est. sit ergo tibi vxor sed vxor tua sicut vitis etc. vbi tria notantur circa matrimoniū carnale ad hoc vt beatus sis: et bene tibi erit.

Primum vt ab impedimentis matrimonij vtraque p^osa sit libera ibi: vxor. Secundum vt anima viri sit timida dei ibi: Tua.

Tertium vt mulieris vita sit bonorum fecunda ibi: sicut vitis etc.

Quantum ad primuz vt aliqua sit tibi vxor: vel aliquis sit tibi vir: oportet qd sit libera ab impedimentis que dirimunt matrimonium: et tunc erit vxor tua. Nam si aliquod de ipsis haberet non esset vxor tua: sed concubina: et ista impedimenta sunt. i. que

in his verbis continentur: videlicet Error conditio votum cognatio crimen. Cultus disparitas ordo ligamē honestas. Si sis affinis: si forte coire nequibis: Nec socianda verant conubia: facta retractant. Nec diffuse tractantur a theologis et canonistis s^om doctrinam magistri sententiarum in 4°. et Gratiani in decretis. Sed omittis his impedimentis: quia de his .j. plene habetur: loco huius videatur sequens questio.

Utrum sapienti ducenda sit vxor Hieronymus 2° li. contra Iouinianum dicit hanc questionem motam in libro quem fecit Theophrastus aureolus de nuptijs: qui fuit discipulus aristotelis designatus ab eo in mortem precipuus super omnes alios discipulos suos: ad quem vt prudentiorum et sapientiorum defuncto aristotele conuolauit academia. Hic igitur in dicta questione cum diffinisset: si pulchra esset mulier: si bene morigerata: si honestis parentibus nata: si ipse sanus et viues: sic sapientem aliquando matrimonium iure debere statim intulit. Nec raro vniuersa in nuptijs concordant. Non est igitur vxor ducenda sapienti. Primum igitur impedari studia phie: nec posse quenquam liberis et vxori pariter inservire. Neque esse que matronarum v^olibus necessaria sunt: preciose vestes auruz gemme sumptus ancille varia suppellectice et exedra deaurata: deinde per totas noctes garule questiones: illa ornatior procedit in publicum: hec honoratur ab omnibus: ego in conuentu seminarum miscella despicio. Quid aspicebas vicinam. Quid cum ancilla

loquebaris. De foro veniens quid at
tulisti. Non amicum habere possu-
mus non sodalem: alterius amorem
sui odium suspicatur. Si doctissimus
preceptor in qualibet vrbium fertur
nec vxorem relinquere: nec cum sar-
cina ire possumus: pauperē alere dif-
ficile est: omnem ferre tormentum.
Adde q̄ nulla est vxoris electio: sed
qualiscunq; venerit habenda: si iracu-
da: si fatua: si deformis: si superba: si
festida: quodcūq; est post nuptias di-
scimus. Equus alius bos canis et vi-
lissima mancipia probantur prius: et
sic emuntur: sola vxor non ostendi-
tur: ne ante displiceat q̄ ducatur. Si
domum totam ei cōmiseris seruien-
dum est ei: siquid tuo arbitrio refer-
uaueris: fidem sibi non adhiberi pu-
tabit: et in odium vertetur et iurgat:
nisi cito consuleris: anus venena pa-
rabit. Aurifices et institores gemma-
rium sericariq; vestium si intromise-
ris periculū pudicitie est: si prohibu-
eris suspitionis iniuria. Veruz quid
prodest diligens custodia: cum vxor
impudica seruari non possit: pudica
non debeat. Infida enim custos casti-
tatis est necessitas. Et illa pudica ve-
re est dicenda: cui licet peccare: sed
noluit. Pulchra cito adamatur: feda
facile cupiscit: difficile est custodire
q̄ plures amant: molestū est posside-
re q̄ nemo dignat̄ habere: minorū t̄m
miseria deformis habetur: q̄ fōmōsa
seruetur. Inhibil enim tutum est i quo
totius populi vota suspirant. Quod si
p̄pter disp̄sationē domus et lāguoris
solatia et fugam solitudinis ducantur
vxores: multo melius seruus fidelis
dispensat: auctoritati dñi obediens: et

eius dispensationi obtēperās: q̄ vxor
que in eo se estimat diuam si cōtra v̄i-
ri faciat voluntatem. i. q̄ ei placet: nō
q̄ inbetur. Assidere autēz egrotanti
magis possunt amici: et vernacule bñ-
ficijs obligati: q̄ illa que nobis impu-
tat lachrymas suas: et hereditatis spe
vendat illum: inde et solitudinem ia-
cans languentis animū desperationē
conturbet. Quod si ipsa languerit egro-
tanduz est: et nunq̄ ex eius lectulo re-
cedendum: aut si bona fuerit vxor et
suavis: q̄ tuz rara est: cū perterrita et
gemi: et cū periclitāte torqueri. sapiēs
autē nūq̄ solus esse potest: habet secū
omnes qui sunt: quicūq; fuerūt boni
et animū libere quocūq; vult trāsfert
Quodq; corpore nō pōt: cogitatione
p̄plectit. Et si hominū copia defūcit
loq̄tur cū deo: nunq̄ minus erit sol⁹
q̄ cum solus fuerit. Porro liberorū
cū vxorem ducere: vt vel nomen no-
strum non intreat: vel vt habeamus
presidia senectutis: et vt cētis vtamur
heredibus stolidissimuz est. Quid ei
ad nos recedētes e mundo p̄inet: si
nomine nostro alius non voce: cum
et filijs statim vocabulum patris non
referat: et innumerabiles sunt q̄ eodem
nomine nuncupent. Aut que auxiliā
sunt s̄: neccutis: nutrire domi illum q̄
aut prior te forte moriatur: aut puer-
fissimis moribus sit instruet: aut cer-
te cum ad maturam etatem p̄uenerit
tarde ei mori videaris. Et concludit
Hieronymus. Nec et h̄i Theofrast⁹
differens quem christianorum nō sus-
fundat quorū conersatio est in celis
Quod autēz dictum est. s. q̄ non ducat
vxor a sapiente. p̄p̄ predictas causas
intelligendum est si caste viuat. Itaz

alias vt dicit *Ap. i. corinth. 7.* Melius est nubere q̄ vri. i. cadere i dāna biles corruptelas.

Quantū ad secūdus. s. qualis debz esse maritus hoc potest elici ex hoc q̄ dicitur: vxor tua. i. tui. r̄ refertur h̄ ad illud q̄ dixerat in p̄n. illus psal. scz Beati omnes qui timent dñm: qui ambulant in v̄js eius. Labores manuum tuarum quia manducabis. r̄. sequit̄ vxor tua. i. vxor tui: qui es de numero eorum qui timent dñm. r̄. i quibus verbis notantur tria que debent esse in bono marito.

Primo vt i iteriozibus sit timorosus ibi. Beati oēs q̄ timēt dñm.

Secūdo vt in operibus sit virtuosus ibi: qui ambulant in v̄js eius.

Tertio vt in laboribus sit studiosus ibi: Labores manuum tuarum quia manducabis.

Quantum ad p̄imum certum est q̄ scriptura sacra beatum asserit qui deum timet: prouerb. 28. Beatus vir qui semper est pauidus. Nam vt dicitur. ecc. i. Timor dñi expellit peccatum. Per hoc enim q̄ quis timet iudicia dei r̄ penas in presenti vel i futuro peccatis reseruatās penitentiaz agit d̄ peccato: ne incidat in eas: psal. A iudicijs enim tuis timui. Ex hoc etiam q̄ quis timet non perdere gratiam r̄ amicitiam dei que non perditur nisi p̄ peccatum abstinēt se ab illo ne cōmittat: prouerb. 15. Per timorem domini omnes declinant a malo: r̄ dum considerat quis q̄ deus in spicit opera eius semper timet ne inueniatur in eis piger r̄ negligens eccle. 7. Qui deum timet nihil negligit. Debet ergo vir habere istum timo-

rem domini: r̄ cum eo nuptias r̄ coniugium exercere. Unde r̄ d̄ sancto Iuene *T. hobia r̄ vxore sua Sarra* scribit̄. *T. hobie. 9.* D̄ nuptiaz coniuiuium cum timore dñi exercebant. Et ad hoc instruxit eum angelus *R. p. phael* dicens: Accipe virginē. s. *sarrā* cum timore dñi amore filioz magis q̄ libidine ductus: *T. ho. 6.* declarās sibi q̄ ideo. r̄ alios maritos quos illa virgo *sarra* habuerat suffocati sunt a diabolo: cum accesserunt ad eam: quia non cuz timore dñi sed vt libidini solum vscarent: sicut equus r̄ mulus quibus non est intellectus: intēdebant exercere coniugium. Et in his hz p̄tātē demō semp̄ quo ad occidēdūz animam. Aliq̄ etiam quo ad corpus nocendi p̄ maleficia: r̄ actus iordina tos. Omnis adulter est in vxorem suam amator ardentior inquit *Sextus p̄hs. 32. q. 4. c. 210.*

Secūdo debet esse in operibz virtuosus: r̄ per hoc ambulat in v̄js dñi. *Uie. n. qb.* itur ad dñm sūt opera virtutū. s. castitatis charitatis eq̄tatis: r̄ h̄i. Ambulet ergo maritus per vias castitatis coniugalis seruando illud *T. ho. 4.* Attende tibi ab omni fornicatione: r̄ preter vxorem tuā nunq̄ patiaris crimen scire. Ante q̄ sumas vxorez ab omni actu carnali necesse est te abstinere: alias fornicationem i cures: que est soluti cum soluta: r̄ inde mortale peccatum r̄ damnatiōez eternam non euades: neq̄ fornicatores regnum dei consequentur. i. *corinth. 6.* D̄ multi fatui non credunt: s̄ hereticus eēt qui hoc pertinaciter affirmaret. s. fornicationem nō esse mortale peccm. Postq̄ aut̄ accepisti vxorez

ambula per viam castitatis coniuga
 lis seruando illi fidem mente ⁊ corpo
 re: non accededo ad alias: quia adul
 terium esset ⁊ crimen graue: ⁊ contra
 diuinum sacramentum. Mirabile est
 qd viri omnino volunt vxores ee ca
 stas: nec ad alium aspiciere viru: ⁊ qñ
 inhoneste essent ad maximam sibi in
 iuriam ascribunt: ⁊ merito: quia idu
 cit sibi talis maximam verecūdiā ⁊ et
 obprobrium. Nam mulier adultera
 est obprobrium totius parentele: dete
 stabilis ⁊ abhominabilis coram deo
 ⁊ toto mundo: digna igne temporali
 ⁊ eterno. Sed ipsis videtur sibi lice
 re omnem inhonestatem exercere: nō
 lam fidem seruātes vxoribus. Et cer
 te cum viri cōiter excellant in vigore
 rationis mulieres non minus peccāt
 sed grauius viri adulteri. s. qñ mulie
 res adultere: ⁊ ita digni sūt igne eter
 no: ⁊ per excoicationem puniendi ab
 ecclesia: cum ad iudicium adducunt
 viri adulteri sicut ⁊ adultere: ⁊ mul
 iero magis sodomite ⁊ incestuosi non
 contenti vxoribus suis cremādi igne
 temporali: ⁊ ab omnibus detestandi:
 ambrosius: Nemo sibi blandiatur dō
 legibus hominum: quia quod non lz
 mulieri non licet viro. 32. q. 4. nemo.
 Licet enim leges seculi non puniant
 ita maritos cum solut. se miscentes
 sicut adulteras mulieres: tamen lex
 dei ⁊ ecclesie equaliter ⁊ eternaliter
 punit. Ambulet ⁊ vir per viam cha
 ritatis vt diligat vxorem non solū s; ⁊
 carnem: s; magis s; spūm prout ad
 monet Apo. dicē: Viri diligite vxo
 res vestras sicut chūstus dilexit eccle
 siam sponsam suam. dilexit itaq; non
 vt esset pulchra corpore: sed virtute ⁊

mente: admonens ⁊ corrigens eas fre
 quenter. Cū ergo perperdit vir vxore
 esse vanam: se pupurissa ⁊ cerusa lini
 entem: debet eam reprehendere. Si
 audit eam nimis loquentem: ⁊ verba
 irrōnabilia loquentem: vt faciunt: ⁊ p
 cipue cū se irate reprehendat: vt egit
 sanctus Job vxorem suam dicens ei
 Quasi vna de stultis mulieribus lo
 cuta es: Job pmo. ⁊ sic de alijs vicijs
 Ambulet etiam vir in vjs dñi. s. equi
 tatis ⁊ iusticie: vt. s. habeat eam: nō vt
 ancillam: qz de pedibus eius non est
 formata: nec vt dñam suam: quia nec
 de capite: s; vt sociam ⁊ forozem: naz
 d ei? medio. i. de costa pectoris Ade
 est formata Eua. Gen. 2. Provideat
 ergo decēter s; statū suū necessarijs
 victus ⁊ vestitus ⁊ familie. Est enim
 caro d carne sua: vt ait Adā. Nemo
 autem carnem suam odio habuit: s;
 nutrit ⁊ fouet eam ait Apo. Nō eaz
 sine culpa verbis exasperet: aut de
 spiciat: aut verbis maledicis ⁊ contu
 mēlis afficiat: vel inhonestis. Et licz ī
 gubernando domum vir sit superior
 tamen in debito coniugali s; equals
 .i. corint. 7. vir vxori debitum reddat
 ⁊ vxor viro: salua tamē semper omni
 honestate: ⁊ exclusis bestialitatib? ho
 minum.

Tertio vir debet esse studiosus in
 labore. Homo. n. nascitur ad laborem
 Job. 5. Et primo marito fuit dictum
 In sudore vult? tui ve. pa. tuo. Gen.
 3. ⁊ hoc ē quod subdit psal. Labores
 ma. tu. q: man. i. ex labore tuo pcura
 bis tibi ad manducandum ⁊ familie
 tue. Debet ergo vir aliquō exercitium
 corporale facere licitum vide lucre
 p vita sua: nō tamen sumat exercitiū

unde vsuras exerceat vel fraudes vel mendacia: qz potius erit furuz q̄ lu crū. ait *Alpo.* Qui furabat iā ampli⁹ non furet magis autem laborez manibus suis: vt habeat unde tribuat ne cessitate patiēti. Cū ergo audiēt mulier que maritū querit virum talē se cure illum accipiat: qz gete viuet: z be ne sibi erit.

Quātū ad terciū secūde partis p̄ncipalis. s. qualis debet esse vxor notat cū dicit. vxor tua sicut vi. ha. i. la. do. tue. s. erit vxor. Unde sciendum est qd vxor vt dicit in catholicon dicit q̄si vxor: quia antiquitus puelle nubētes inūgebātur suauī z odorifera vinctiōe. Vinctō designat lenitatē. Odoz bonā famā: que debet esse in vxore. Debet enim esse mitis z lenis consolans vix in afflictionibus suis: z bone fame. z ad hoc vt sit bona vxor z bene tibi sit ex ea: oportet qd habeat tres conditiones.

Primo vt habeat in moib⁹ humilitatē z sic erit vitis.

Secūdo vt habeat i actib⁹ bonis secūditatē: z sic erit abundans.

Tertio vt habeat i egressib⁹ raritatē z sic erit i laterib⁹ dom⁹ tue.

Assimilatur bona vxor viti. dicit ei sicut vitis p̄ humilitatē: qz sicut vitis ex se tēdit ad terraz: nec al. endit sicut alie arbores: nisi trahat violentē in pergulis: vel in arboribus: sed ex se curuat ad terrā plusq̄ alie arbores: ita vxor oz esse humilis: intelligens se terram esse. Sit humilis in aspectu: vt nō erigat ceruicem: vel oculos sup hoies: humilis in vestitu: vt non portet vestes cum longa cauda: z varios ornatz. vnde apostolus. i. ad *Timō.*

z. Quantes se non in fortis crinibus nec in veste preciosa auri z argenti z margaritis: sed in sobrietate: cooperi endo non solum collum z pectus: sed z caput. In affectu: vt. s. loquatur parum non contēnendo: z verbis superbis marito respondendo: quando est iratus: sed se ei humiliando. Vasti regina propter suam superbiā quia nō voluit obedire Assuero regi marito suo quando misit pro ea: repulla ē a coniugio eius z i regno: vt habet *De ster. z.* Debet ergo vxor viro obedire in omnibus licitis z honestis: z eū reuereri: sicut Sarra reuebebat viruz suuz Habraam vocans dominum: vt dicit *Pe. in ca. sua. i. pe.* Debet z⁹ esse fertilis in fructib⁹: vt sit vitis abundans: vt dicere valeat illud *eccl. z4.* Ego quasi vitis fructificauī: z facere quidem fructum filiorum: z abundare in eis: hoc est in voluntate dei. Unde filios si habet laudet deum si non habet oret deum: z si vult etiam adijciat votuz: vt fecit Anna vxor *Delchane:* z obtinuit filium *Samuelem* p̄mo. *B. p̄mo.* Si nō exaudiat non contristet: ex quo deo non placet nec vir eam propter hoc exosam habeat. Multis filij sunt cā danationis. Sed semper fructificet: z abundans sit in fructibus bonoz operum: vt silis sit illi sanctissime z nobili sponse de qua ait *Salomon.* puer. zi. mulierem fortem quis inueniet *zē.* manum suam misit ad fortia: z digiti eius apprehēderunt fusum: manum suam aperuit inopi z palmas suas extēdit ad pauperes. Mittat ḡ manum operis ad fortia. i. ad ea que sunt difficilia z magne importantie cum expedit: sicut

fecit regina hester: que pro liberatiōe
populi sui a morte: post oratiōes ⁊ ie
iunia ⁊ mortificationem ⁊ humiliati
onez accessit non vocata ad regē As
suez maritum suum exponens se in
hoc periculo mortis: quia sic erat sta
tutum q̄ quicumq; ad ipsum regem
accederet non vocatus occideret: ni
si rex subito eam sceptro suo tetigiss;
in signum clementie: ⁊ per hoc reuo
cavit sententiam illam iniuste datam
a rege contra populum: vt patet in li
bro Hester. Sicut etiam prudentissi
me facit Rebecca: que operata est: vt
Jacob filius eius obtineret benedicti
onem paternam ⁊ ius primogeniture
quam cognouit a deo sibi collata: ac
etiam viro suo Isaac persuasit vt ip̄s
Jacob filium eoz mitteret in Mesop
otamiam ad tempus vt cederet locū
ire fratris sui. Gen. 27. operata ē pau
denter: ⁊ Abigail portās munera ma
gna ad Dauid ⁊ socios ad mitigādū
iram suam contra Abal virum su
um quem disposuerat occidere pro
pter verba iniuriosa dicta nuncijs su
is: primo. R. 28. Operata est vtiliter
⁊ Rachel vxor Jacob recedēs a p̄re
suo Laban iniusto sine noticia ei: et
furans ei idola sua ne idolatraret vl
terius: ⁊ abscondens sub stramentis
super quibus sedebat: ne ea reperiret
pater suus tabernaculum eius vbi ma
nebat perquirens: ne vir suus de fur
to argueretur. Gen. 31. In similibus
ergo mittat manum operis ad fortia
sustinens potius infamiam ⁊ mortez
q̄ fidem frangat adulterium cōmit
tens: vt fecit Susanna erga illos ini
quos senes: Daniel. 13. Et si vir infir
metur etiam grauissime ⁊ toto tēpo

ro vite sue: ⁊ de prosperitate veniat ad
miseriaz foriter operet euz iuuando
ei deuote seruicōdo: euz eo incōmoda
sustinēdo: sicut fecit Anna vxor Tho
bie senioris: euz eecū factū ⁊ pauperē
non derelinquens: sed de suo labore
texendo sustentans: vt patet Tho. 3.
Sed ⁊ digiti eius apprehendat fusuꝝ
i. non diligenter etiam humilia ⁊ vi
lia facere quecumq; oportz: ⁊ quicūq;
vt nere suere coquere domū mūdāe
⁊ h̄i. Et hoc de Octauiano ⁊ Caro
lo magno legitur q̄ fecerunt filias su
as docere lanificium: ⁊ colo se exerce
re ne essent ociose. Et filios cum habz
⁊ pōt ⁊ si diues sit ablactare dz. Bre
go. reprehendit mulieres: que cū pos
sint non lactent filios suos proprios
sed dant alijs ad nutricidum: dz. 5. ad
eius. Que nutrices cum frequenter
sint ebriose discole ⁊ luxuriose qui nu
truntur ab eis lacte imbibunt mores
eaz. Debet demū extendere manum
ad pauperes. facē. n. elemosynā solēt
viri dimittere hoc vxorib; suis: quod
facere debent fm facultatē eius: nota
biliter tñ dare non debent sine consc
su virozum suozum.

Tertio debet esse rara in discurre
do extra domuz. Unde dicit: i la. do.
tu. s. fit vxor. Non debet esset in plate
is ad tripudiandum: in ostio dom^o
ad cōfabulandum vel murmurandū
in fenestra ad procāduz: sed in la. do.
tu. intra domum: nunc in vno latere
seu loco: nunc in alio. In camera ad
orandum: aliqñ in sala ad ordinādū
aliqñ in coquina ad prouidendū ⁊
h̄i. Dicit beatus Ambrosius de bea
ta virgine desponsata Ioseph prodi
re extra domum nescia: nisi cum ad

ecclesiam conueniret: & cum lex mā
dabat: sed & tunc non sola: sed cuz cō
iuge suo sociata ibat ad templū in fe
sto: & cū filio: vt habet Luc. 2. Mul
tum enim debet attendere ad confer
uationem bone fame: & ideo cōuersa
tionem personarum suspectarum vi
tet: & accessus ad loca indebita: vel nō
debito tempore. Dicit Sapiens q̄ do
mus & diuitie a parentibus. s. dantur
filijs: vxor autem a domino prepa
rat: quasi dicat gratia sp̄alis dei ē:
vt quis bonam vxorem habeat. Et iō
cum fieri debet coniugium vtraq; ps
debet orationes facere: & ab alijs per
sonis bonis procurare: vt dñs det si
bi bonam societatem. Nam si malaz
inuenerit purgatorium sustinebit: et
tamen patienter ferre oportebit: quia
dissolui vel separari non potest. Si
bonam societatem habebis beat⁹ es:
& bene tibi erit. vnde dicitur: Mulie
res bone beatus vir. Sapiens ei mu
lier vt dicitur prouer. 14. edificat do
mum suam. i. multiplicat omnia bo
na: sicut vitis abun. in la. d. t. que latea
i. loca implet bonis. Insuper autē
extractā manib⁹ destruet. i. operibus
suis exterminabit familiam & sbaz: si
cut fecit illa Jezabel vxor Achab Re
gis Israel: & demum ipsa extermina
ta est. 4. R. 9.

Quantū ad terciū principale. s. esse
ctuz ad quem ordinatū est, matrimo
niū istud principalior est: pcuratio fi
lioz: qui ad dei cultū nutriantur: & h̄
est qd̄ subdit: filij tui. s. no. oli. s. erunt
pulchri moribus: semp virides virtu
tibus: victoriosi i tribulatioib⁹ & tenta
tioib⁹: oleū producentes in miserati
onibus. Oliua enī pulchra & semper

viridis significat victoriam: & pdūē
in fructu oleum. Egdē habere filios
& filias bonos nō ē in ptāte parentuz
sz dei miserētis & filij se ad hoc dispo
nētis. Unde inuenimus in scriptur
optimos patres pessimos habuisse fi
lios. Q̄ bonus & pius fuit Ezechias
rex Iuda: & tñ habuit filiū sceleratū
simum manassen. Malus fuit amon:
sed optimus fuit filius eius Josias
Sācti fuerūt Jacob Rachel & Lya
& tamen filij aliqui fuerūt boni: vt Jo
seph. aliqui mali: vt alij sui fratres q̄
si omnes coniuantes. s. mortem & vē
ditionem fratris: & sic de alijs. Uerū
tñ est & cōiter sic accidit: q̄ bōa arbor
bonos fructus facit & e contra: quia
boni parētes sunt solliciti cum ad hoc
teneat iure diuino & humano iſtruē
filios in bonis. s. moribus: & semel im
buta recens seruabit odorem testa
diu. Siquis suoz & maxime domesti
coz curaz non habet: fidez negauit. i.
fidelitatē naturalem: & est infideli de
terior. Sicut enī nutrimentū corporis
debet ei puidere: ita & anime p bonaz
doctrinā. Uñ & Chryostom⁹ dat istā
regulā: q̄ qñ qs vult sumere coniugē
bonam attendat ad parentes: eius qa
si bonos nouit verisimile est q̄ bene
instruxerunt filiam suam vel filiū: et
inde talis bona vel bonus sit. Et econ
uerso si parentes mali sūt & ibonesti
& filij & filie superbi & discoli: & h̄i vt
parentes sui. Et quia filie quasi cōti
nue conuersant cū matribus: paz cū
patribus: ideo ex matz moribus pōt
cōiecturari de moribus filie que sibi
pponit p coniuge. Multa mendacia
dicuntur in h̄i contractibus: & ē graue
peccatum: vt pessima iuucula dicat

dona: et pauper iuuenis lufor: et deus
 us dicatur diues et bonus. Et ideo non
 omnibus omnia credas: sed quere di-
 ligenter non respiciendo tantum ad
 dotem sed ad mores. Filij ergo tui p-
 tuam instructionem sint vt nouelle
 plante oliuaru. Admone vt sint pul-
 chri in exteriori conuersatione: vt non
 sint adusti carnalis luxurie operati-
 one sed virides castitate: et quia vt di-
 citur. 28. q. i. Sepe maiorum conso-
 tia ad crimen inducunt innocentes:
 quomagis eos qui ad vicia prouisi sunt
 vt adolescentes: ideo admone de con-
 uersatione honesta et remoue eos ab
 inhonesta. Affuecant fortiter sustine-
 re aduersa incommoditates labores vi-
 cere temptationes et esse pauperibus mi-
 sericordes. Sic Thobias docuit filium
 ab infantia timere deum: et abstinere
 ab omni peccato. Et postea in parti-
 culari quod deus laudaret semper: et ora-
 ret ad deum. Consilia sapientium que
 reret: a superbia sibi cauere: matrem
 honoraret: castitatem seruaret: mise-
 ricordiam semper et elemosynam ex-
 hiberet: vt patet Lho. 4. Sic parentes
 Sarre vxoris Thobie iunioris mo-
 nuerunt eam honorare focum: dilige-
 re maritum: gubernare familiam: et
 irreprehensibiles se custodire. Sic pa-
 rentes Susanne docuerunt eam: et eru-
 dierunt eam legem Moysi in timore
 domini. Huc autem parentes quia igno-
 rantes sunt: et parum deum timentes
 nec filios: nec filias sciunt per se erudi-
 re: et quod peius est nec curant eos mitte-
 re ad predicationem: moratur puella
 in domo nunquam audit verbum dei: et
 sic vt bestia accedit ad coniugium: et
 vt bestia se habet in coniugio.

De gubernatione familie: et quomodo de-
 bet quis habere se ad vxores filios et
 seruos et econuerso ipsi ad eos: habet
 etiam diffuse in quarta parte tituli. i. c. de
 prudentia iconomica. De vicijs vero
 et varijs speciebus luxurie: que comit-
 tuntur etiam a coniugatis: habes. s. i.
 secunda parte tituli. de luxuria. c. de adul-
 terio: et alijs capitulis. De castitate con-
 iugali habes in quarta parte tituli. de con-
 iugantia. c. de castitate. De alijs vero
 que pertinent ad matrimonium in-
 titatum confirmatum: et consummatum: et de
 peccatis que circa hoc committuntur
 habes in sequentibus capitulis huius
 tituli. p. totum.

Capitulum primum de impedimen-
 to erroris persone.

Relinquet homo patrem et ma-
 trem et adheret vxori sue:
 et erunt duo in carne vna: Gen.
 2. q. verba referens christus phariseis
 vt habetur Matb. 19. Instituit matri-
 monium vt esset sacramentum eccle-
 sie: quem status approbavit in nuptijs
 se reperiens: quas miraculo nobilita-
 uit. Et tria insinuauit in dictis verbis
 Primum est impedimentum matrimo-
 nij que refecatur: quia reliquet homo
 patrem et matrem. s. vt nunquam contra-
 hat cum talibus. Nullo enim tempore mu-
 di licuit cum matre filium: vel filiam cum
 patre contrahere. Sed in principio propter
 paucitatem licuit viro contrahere cum ger-
 mana: et in processu temporis per legem diui-
 nam additi sunt quidam gradus: et per
 legem canonicam alij gradus et alia in-
 pedimenta: quorum quedam impediunt
 quedam etiam dirimunt: et de his primo
 agetur. Secundum est contractio eius

que insinuat quia adhaerebit vxori
sue: quod fit contrahendo cum ea.
Et primo quidem per verba de futu-
ro per sponsalia. 2º per verba de pre-
senti: tunc adhaeret consensu. 3º per
copulam carnalem: tunc adhaeret cor-
pori: et de his subsequenter ager.

Tertium est affectio eius ad quez
ordinatur: quæ erunt duo in carne vna
id est ad illud opus. scilicet ad preceandum
plem: que cõiter vna est: quam etiam
tenent nutrire et moribus instruere: quod
fieri non potest sine mutua cohabitatione
et ideo dicitur coniugatorum quærat de agitur
in sermone præcedenti.

De impedimentis matrimonij.

Impedimenta que sunt impedunt contra-
hendum matrimonium vel dirimuntiam
factum continent in versibus immediate su-
pra positis. Error 2º.

De impedimento erroris.

Est ergo primum impedimentum
erroris: sed non quod est triplex error. scilicet per
sonam fortune et conditionis. Primum
ergo error dirimit matrimonium: et
hoc nisi cognito errore ratificaret di-
ctum matrimonium. Cum ergo dicitur
sententia matrimonij sit consensus viri
et mulieris in alterutrum: per verba
expressus: vbi est error persone: puta
si Johannes dicat se esse Petrum: nul-
lus est consensus. Nam qui errat non
consentit. ff. de iur. et facti. igno. l. si per
errorem: et errantis voluntas nulla est.
C. de iur. et facti. igno. l. cum per testem.
ergo sequitur quod non sit coniugium
quod talis error persone dirimat matri-
monium. Probat Petrus de palude
in 4º: dicens sic: Error qui respicit id
quod est dicitur substantia matrimonij sicut sunt
personæ que sunt materia quo ad substantiam

matrimonij dirimit matrimonium
de iure diuino quia non potest facere
ius humanum quod illa in quam non con-
sensit sit vxor mea: quia sicut non est ma-
trimonium nisi per consensum: sic non
est matrimonium cum ista: nisi per sensum
in istam. Sed si errat quis in persona
intendens cum vna contrahere: et alia
sibi presentat loco eius non consentit
in illa: unde nec vxor sua est: sicut nec
Lya fuit vxor Jacob: cum illam pri-
mo cognouit vxorio affectu: quod inten-
debat ad Rachelem. Sed postquam co-
gnouit Lyam esse ratum habens et in
illam ut vxorem consenties facta est vxor.
Sic et quilibet errans aduertens dicitur
errore potest ratificare et contrahere cum qua
prius non intendebat.

De impedimento erroris for-
tune.

Error autem fortune et qualitatis
puta si credit contrahere cum diuite
vel virgine: et inuenit pauperem vel cor-
ruptam non excludit consensum: nec
per se dirimit matrimonium: Tho. in
4º. di. 30. et 29. q. 1. §. bis ita. Error vero
nobilitatis vel dignitatis: si redeunt
in errorem persone impedit matri-
monium aliter non. Exemplum in filio
regis vel primogenito: cum quo aliquis
intendit contrahere: et presentat sibi
cuius loco predicti: unde non tenet: sicut
econuerso de filia. Tho. in 4º. di. 30.
Idem Ricardus dicitur quod si errat circa
subiectum nobilitatis non tenet: ut cum
quis intendit contrahere cum filia regis et
sibi presentat loco eius filia cuius. Sed si
errat circa nobilitatem subiecti tenet
et cum contrahit cum persona sibi non
quam putat regalem habere dignita-
tem: et non habet. Petrus de palude

distinguit de errore persone q ad for-
 tunā z qualitatē: z dicit sic q si error
 est absolutus: quia talis error non ca-
 dit super aliqd qd sit de essentia ma-
 trimony: ideo non impedit nec diri-
 mit nec iure diuino: qz concurrunt es-
 sentialia: nec iure humano: qz nō in-
 uenitur statutū: vt contrahens cum
 paupere quem credit diuitem: z h^oi
 impedire habeat. Sed si sit error cō-
 ditionatus. i. si contrahit cū pditione
 que sit honesta z possibilis: ea existen-
 te stare: non stante nō stare: puta cō-
 traho tecum si tu es diues vt ego: vel
 ita vt dictum est mihi: vel si dabis mi-
 hi tantam dotem.

**De impedimento erroris. s. perso-
 ne conditionis.**

Ca. 2.

Secundū impedimentum est
 error circa cōditionē persōe
 vtz. s. seruilis vel libere con-
 ditionis sit. Circa qd tria sūt notāda.
 Prīmū est q si error est par cō-
 ditionis: vel etiam melioris q̄ sua: pu-
 ta seruus contrahit cū serua: quam
 putabat liberam: vel contrahit cum
 libera quā putabat serua: talis error
 non dirimit matrimonium quia non
 decipitur. z q. z. si quis liber. Raim.
 Tho. Pe. Hof. z Inno. Si tamē mu-
 lier ignorasset seruitutem viri non ef-
 fet matrimoniu. Secūduz est q si
 liber: vel libera contrahit matrimo-
 nium cum serua vel seruo ignorāter
 z nesciens cōditionē seruitutis nullū
 est matrimoniu: nisi postq̄ sciuit cō-
 ditionem eius consensit in eum: vel
 verbo vel facto. s. carnalit̄ cognoscen-
 do. z q. z. si quis ingenuus. vel nisi i

animo teneat q etiam cum illa con-
 traheret si esset ancilla s; Ric. Si ve-
 ro non certitudinaliter sciuerit: s; ex
 his que audiuit habuit pbabile opi-
 nionem de seruitute: z cognouit eam
 non potest eam relinquere. Si vero
 habuit leuē z temerariaz nō obstāte
 q postea exegerit debitum si certius
 sciuerit de seruitute poterit petē suaz
 separationē. Itē si talis postq̄ sciuit
 seruitutem eius cum qua: vel cū quo
 contrahit consentit in eum debet per
 ecclesiam cogi alius qui. s. sit seruus
 ad assentiendū. Si tamen anteq̄ cō-
 sentiret alter eoz cōtraheret cu alio
 vel alia teneret istud vltimum. Guil.
 Hostic. z Ricar. in. 4. di. 36. dicunt q
 nō ē ibi matrimonium: sed tenet rōe
 pmissionis facte: z ideo ecclesia com-
 pellit cū illa remanere: vt denuo cō-
 trahat matrimoniu: si v; nonduz cō-
 traxit cum illa de p̄nti. Tertium ē
 q si liber vel libera scienter contra-
 hit cū seruo aut serua: tenet matrimo-
 nium. z q. z. si quis. Et in hoc casu p-
 les seqtur matrem de iure communi
 q̄tum ad pditionem seruitutis vel li-
 bertat̄: eē d̄ nat. ex. lib. ven. c. i. s; Pe.
 z Ric. in. 4. di. 36. Pe. de pal. dicit in
 4. hoc esse verum de iure communi
 si tñ sit consuetudo in p̄trariū t; con-
 suetudo. Jo. an. dicit q de consuetu-
 dine potest induci q in h^oi filius seq-
 tur patrem. s. quo ad libertatem Et
 idem si esset municipalis lex: z hoc vi-
 det esse in paribus italie. Nam nati
 ex ancillis z liberis viris fornicarie
 sunt liberi: q̄tum ad honores z digni-
 tatem sequunt̄ patrem: de consuetu-
 dine tamē sp̄cāli aliquaz terraz par-
 tus seqtur deterioris pditiōis pariter;

siue sit pater: siue mater. Sed si pater post peractum matrimonium se vendiderit nolente vxore: quod facere potest secundum Ric. tunc partus sequitur matrem si ipsa est libera. Si vterque est seruus et diuersorum dominorum: fiet diuisio liberorum secundum numerum. Et si vnus est tantum ille pene quem remanebit recopensabit alij domino precium iustum. Item nota quod serui inuitis dominis possunt contrahere matrimonium: extra de coniu. seruo. c. i. quibus dominis eorum possent tales vendere: quia ex contractu matrimonij non amiserunt ius suum super eos. Non tamen in partibus ita remotis debent mittere vel vendere quod impediatur usus matrimonij cum coniuge sua. Si autem serui de voluntate dominorum contraxerunt: tunc non possunt dominus precipere aliquid in preiudicium redditionis debiti. Unde magis obediunt coniugi debitum exigenti quam domino aliquid imperant: Ricard. vbi. s.

De seruitute sequitur matrimonium per verba de presenti contractum. Ad quod que dicta sunt. scilicet videntur habere locum quando seruitus illa preuenit contractum matrimonij altero coniugum libero et ignozante seruitutem consortis. Sciendum igitur quod contracto matrimonio de presenti: et multo magis consensu alterius in scio et inuito viro vel ignorante iure diuino: quo dicitur Gen. 3. Sub viri prete eris: et ipse dominabitur tui. Secus est autem iure civili: quod est socia et non subiecta imo sui iuris. Unde secundum ius civile videtur quod se vxor potest facere ancillam alterius. Theologi tamen dicunt oppositum. Et si quidem

illa subiectio quam ponit scriptura est tantum iudicialis: abolita esset per christum et ius civile oppositum: sed quod naturalis est et moralis rationi recte concordans repetita in nouo testamento: ideo verus est quod dicitur Theologi. Maritum non potest seruum facere: sicut caput vxoris et ideo sui iuris. vnde ipsa in scia et in uita potest se seruum facere. Tenet tamen reddere debitum vxori talis: et potest exigere etiam domino suo prohibente. vbi etiam attendendum est quod cum dicitur quod alius potest se in seruum dare. id est venundare se ad precium participandum: alio donatio non valeret: quia donatio excedens quingentos solidos. id est aureos reputat in scia iure civili: et quatenus est ultra eatenus non est valida. Et si esset res indiuisibilis forte totum viciaretur. C. de dona. l. si quis. Sed libertas est res inestimabilis et indiuisibilis: vnde dare se in seruum est inmensa donatio et non valet. Ex hoc autem quod quis post matrimonium contractum de presenti: siue consummatum: siue non venundat se: non preiudicat matrimonio: quod seruitus supueniens non dirimit ipsius: nec per hoc vxor efficitur serua: nec liberi eorum efficiuntur serui: quod parte sequitur ventre non ergo preiudicat vxori etiam si taceat: quod prohibere non potest etiam si consentiat: quia non consentitur ut ipsa sit ancilla: sed ut ille seruus sit: ad quod non sequitur ipsa fieri ancilla: cuius possit habere seruum vxorem liberam. Ad idem quod vbi est consuetudo: quod contrahens cum seruo fiat serua valet. Ita sicut in scriptis potuit inuenire nouum modum seruitutis: ita ius non scriptum quod est consuetudo: ita est ut mulier alteri terre ligetur eo ipso quod contrahit in terra tali

consuetudine affecta: tū qz foris foruz
tum quia vt veruz domiciluz segtur
viri. Sed si mulier ignoret eam fuū
aut talem cōsuetudinez nō ligaretur
quia statuta ciuitatū nō ligāt ignorā
tes ea: nec consuetudines: de consti. c.
i. li. 6. Nec omnia Petrus de pal. i. 4.
di. 36.

Dñs non potest phibere co-
pulā carnalē seruoꝝ coniu-
gatoꝝ simpliciter.

De carnali copula talis coniugij
scz seruoꝝum vel alterius serui eozuz
Nota pūmo qz si dñs talis serui
vel serue prohibeat copulam vl' actū
coniugalem: si sine causa prohibet n̄
auditur. Meminem enim audit. i. ex-
audit pretor sine causa: non autēz pōt
matrimonium seruis prohiberi a do-
minis vel actus eius sine causa: nec te-
nentur in hoc eis obedire. Aut probi-
bet hoc dominus cum cā: puta qz in-
diget seruitō suoz: tunc distingue: qz
aut dñs consensit in coniugiū: et tunc
etiam non auditur nec potest etiaz p-
hibere. Aut non consensit: et tunc de-
bet dño obedire et non coniugi: cum
non potuit se obligare: nisi saluo iu-
re alterius. Ubi tamen posset vtriqz
satisfacere: et sibi et coniugi de actu cō-
iugali et dño suo de seruitio cōpeten-
ti posset vtrūqz facere et debet domi-
nus permittere. Sed si vadit ad loca
remotiora et indiget tali seruo tūc ser-
uandum qd dictum est: vel vendat in
illis partibus vbi est coniux si potest
Secūdo nō qz cū qd scit se seruum
esse si credat aliuz vel aliā cū qua cō-
trahit scire esse talem. s. seruz qui tū
sit liber: aut qz affectuose ita diligitur
qz etiam consentiret si sciret esse tales

excusaretur a peccato: ex quo vxorio
affectu cognoscat vel cognoscit: als si
sciat non tenere matrimonium forni-
cat quousqz aliū certiorauerit d̄ sua
conditione: et ille nihilominus consen-
tiat in eum vt coniugem. est autem in
ei' p̄tate qui ignorabat hoc postqz sci-
uit ratificare seu consummare dictū
matrimoniu. Tertio nō de libero
nesciente esse seruu vel seruā: cū quo
vel qua contrahit: et quidē q̄dū cre-
dit coniugem libez vel liberaz: licet
nollet consentire si sciret: tandū excu-
sat a peccato: vt Jacob in facto Lye
propter ignorantiam facti pbabilem
et filij erunt legitimi si sit in conspectu
ecclesie contractum matrimonium.

Quarto nō qz cū oritur dubitatio
vel questio de tali matrimonio quid
agendū. Sciendum qz est differentia
iter sciētā conscientā et scrupulū circa
talem materiā. Nam scientia quidē
que habet euidentia: et non est nisi ve-
roz: qm̄ qz habet de impedimento: si-
ue seruitutis: siue alterius impedimē-
ti dirimentis nullo cogente nō potest
reddere aut petere debituz: quin aut
sibi p̄iudicet: si i ipso erat matrimo-
nium ratificare: aut peccet: si in ipso
non erat matrimonium ratificare: vl'
erat: sed non intēdit ratificare p hoc
Quā vero de hoc habet conscientiam: et
si non scientiam de impedimēto idest
firmaz crudelitatem habet de hoc im-
pedimento q̄suis clare nō sciat ligat
sua cōscientia erronea: nec refert vtz
leui vel pbabili cā moueat: qz etiam
contra conscientā erroneā: nec debet
cuiusqz hominis p̄cepto obedire: duz
durat talis cōscientia: quia omne qd
est contra conscientiam edificat ad

gehennā. Et quādo h̄z scrupulū con
scientie. i. quia dubius est: et tunc si ex
temeraria et leui causa: vt quia audi
uit a paucis et leuibus personis debet
deponere: quia deposita potest pete
re reddere debitum. Si autem dubi
tat ex probabili causa potest reddere
quia in dubio debet quis obedire p̄
lato: sicut vasallus in dubio debz do
minum suum iurare. et q. 1. quid cul
patur. sed non debet petere: quia ex
poneret se periculo. Aug. Tene cer
tum et dimitte incertum. Non peten
do enim certum est q̄ non peccat: et
hec distinctio habet locuz in omnibz
impedimentis que similiter impediūt
matrimoniu: vel actum eius: quo ad
personā que habet noticiāz. hoc enīz
faciat p̄sona s̄m dictaz distinctionez:
vbi nō vult matrimoniu p̄summare:
al̄s sibi p̄iudicat et peccat. Et quid
iuris: si de hoc lis pendeat in foro in
diciali. Dicit Hosti. etiam si sit certus
p̄pter dubiū enctum potest reddere
et petere debitū affectu zingali cogno
scendo non vt liberā nec vt ancilla: s̄
vt cui questio status mouetur. vnde
p̄pter primū nō peccat: p̄pter secūduz
nō sibi p̄iudicat: maxime si ab ecclia
vzgetur. Et magister s̄miaz in. 4. di.
36. di. dicit q̄ reddere debet si vzget:
q̄d etiam videt in gradibus humana
lege p̄hiberi: et p̄ p̄ns in impedimento
seruitutis in quibus ecclia q̄ statuit
quando vult destituit et disp̄sat: non
autem in gradibus diuina lege p̄hi
bitis in quibus ecclia forte nihil p̄t
Sed ista opinio quo ad p̄mum non
valet: quia ecclia quādo p̄cipit de
bitum reddi lite pendente non int̄
dit dispensando matrimoniu facere:

si non est. Nam si intenderet facere
matrimoniu: aut hoc esset vsqz ad
tempus s̄m̄: et hoc nihil est: quia ma
trimoniu non potest fieri ad tempus
aut simpliciter: et tunc postea non dis
soluetur. Si etiam hoc intenderet n̄
posset facere vt ille qui non est verus
maritus: sit verus maritus cōtra vo
luntatem suam. Unde non refert si
ue questio moueatur: siue non: vt de
rest. spo. litteras. Sed distinguendū
vt. s̄. dictum est immediate. Item q̄
dictum est. s̄. quia in huiusmodi quā
do est dubium debet obedire: scilicet
in reddendo debitum. Precipit enīz
hoc papa in tali dubio per decre. in q̄
sitioni. extra de sen. excom. Posset enī
am dici q̄ circumscrip̄to etiam prece
pto pape idem esset faciendum: quia
si aliqd est ita dubium q̄ vna pars ē
certa: alia dubia: an sit peccatū debz
tenere certuz et dimittere incertuz: q̄
quicūqz p̄t se liberare a peric̄lo pec
catū tenet. Vñ manifesta ē rō quare
non debet petere: q̄ certum est q̄ n̄
petere est licitum. Est autem dubiu
vtz petere sit peccatū: s̄ in reddēdo
non est sic: q̄ vtrūqz est dubiu: q̄ si ē
matrimoniu: negare est iniusticia
si nō est matrimoniu: reddere ē lu
xuria. Sed non est equaliter dubiu
hinc et inde: q̄ presumptio est pro ma
trimonio quosqz cōtrarium p̄betur
vñ reddere tenet debitum. Si autēz
esset equale dubiū hinc inde: puta q̄
si vna esset s̄m̄a prolata p̄ matrimo
nio alia contra: et neutra trāsisset in
rem iudicataz: adhuc: q̄ nullus debz
spoliari re sua: siue possessione: imo
spoliatus oīno est restituēdus nisi p̄
bationes i contrariuz sim i promptu

Unde est q̄ debet reddere debitum :
 etiam si sit gradus insolubilis ⁊ indif-
 pensabilis: vt filie ⁊ patris vel filij ⁊
 matris: qñ petēs est in possessione: vel
 cum est spoliatus absq; auctōitate iu-
 dicis. Et nō q̄ error huiusmodi con-
 ditiōis īpediūt ex statuto ecclesie: que
 etiam posset statuere q̄ non dirimēt
 sicut posset statuere q̄ error fortune
 dirimeret: cuz tamen non dirimat vt
 dictum est. Pe. de pal. in. 4.º

De impedimento voti solēnis,

Ca. 3.

Er̄tū īpedimētuz est votum
 i. solēne: non autem simplex
 Sigs. ḡ vel signa hz p̄fessio
 nem tacitam vel exp̄ssam alicui de
 religionibus approbatis: tale votum
 impedit matrimoniū cōtrahendum:
 ⁊ dirimit cōtractuz. Un̄ contrahēdo
 nullū est: ⁊ incurrit excoicatioz: eē de
 consan. ⁊ asil. eos. in. cl. si autem fecit
 set professionez in aliqua regula non
 approbata: vel etiam in regula tertij
 ordinis: sine bizochaz sancti Dñici:
 vel beati Francisci: nō videt̄ q̄ illud
 habeat dirimere contractū: tamē con-
 trahendo peccat mortalit̄. q̄suis autē
 simplex votū q̄stūcūq; sit publicū nō
 dirimat matrimoniū p̄sumatum im-
 pedit tamē cōtrahendū: ⁊ etiam con-
 strahendo peccat mortaliter: etiaz si
 intenderet nō cōsummare s; religionē
 ingredi: quia facit cōtra iura: di. 27.
 si vir. Et q̄ exponit se periculo fran-
 gendi votum post contractuz adhuc
 remanet obligatus ad obseruādū cū
 possit ante p̄sumatōz. Unde consum-
 mando iterum peccat mortalit̄. Ric.

in. 4. di. 38.

De impedimento cognatiōis.

Ca. 4.

Uartum impedimentuz est

q̄ cognatio: ⁊ quia istud est p̄-
 lixius ceteris: ideo in vltimo
 reseruabit̄: quere ī ca. 14. 15. ⁊ 18.

De impedimēto criminis.

Ca. 5.

Uirtum autem qd sequit̄

q̄ est crimē: vbi nota q̄ tria sūt
 crimina que impediunt ⁊ di-
 rimunt iam cōtractum. Primum
 ē si qua mulier: vel ecōtra machiata
 fuerit in mortē vxoris alicui: ⁊ ipsaz
 cū effectu occiderit animo habēdi vi-
 rū illi: i suū: ⁊ similiter q̄ machinat̄
 fuerit: ⁊ cum effectu occiderit virum
 alicuius mulier: vt habeat eā in vxo-
 re: tales si cōtraxerūt sunt penitus se-
 parandi: q̄ i fornicatiōe sunt. 3i. q. i. si
 quis viuente. Et licz aliqui vt Ric. in
 4.º di. 35. hoc intelligāt cum inter eos
 fuerit cōmissuz adulterium: dūz pri-
 mum stabat coniugium: verior tamē
 est opinio Inno. ⁊ Hostiē. dicentium
 q̄ sola machinatio mortis cū effectu
 etiaz sine adulterio dirimit ⁊ sufficit
 ad dirimendū. Idem etiam si p̄cepit
 vel mandauit vl̄ consuluit interfici eo
 animo vt haberet vxorez ei: in suam
 vel virū in suum viz: etiam si hoc fa-
 ceret ppter infidelez que postea indu-
 ceret ad fidez: ⁊ cōuerteret̄ secūduz
 Uber. Hug. ⁊ Ricar. sed ex odio: vel
 in bello: hoc nō habet dirimere vel ī-
 pedire matrimoniū: eē d̄ conuer. ad
 fi. Laudabilē. Et similiter si quis vel
 si qua non mandauit nec consuluit
 nec p̄cepit interfici aliquem: tamen

interfectum illum habet ratuz: vt ha
beat in virum suum vel in suam vxo
rem: talis ratu habito non compara
tur mandato: rñ hoc non habet diri
mere matrimonium sequens. Se
cundum crimen est adulterium: rñ
scz quando adulterantes prestant fi
bi fidem promittendo vel dando si
ue iurando qd cōtrahent: rñ hoc siue
ipsa adulterina cōmixtio fuerit inter
eos ante predictam promissionem: si
ue postea: dummodo stante pñio ma
trimonio. 3i. q. i. relatum. Quando au
tem interuenit nuda promissio non i
fide nec iuramento firmata: sed sim
plex rñ adulterina cōmixtio ante vel
post vtrum hoc habeat dirimere cō
tractum postea matrimonium super
quo fuit promissio. Ricardus. in. 4.
di. 35. dicit aliquos tenere qd dirimat
aliquos tenere qd non dirimat: rñ nul
lam alteri pferat. Unde in hoc casu
videtur qd esset dominus papa con
sulendus vel petenda dispensatio ad
cautelam: nec faciliter dirimendum.
Si autem adulterina pollutio prius
vel postea non interuenit qñuis de
derint sibi fidem de contrahendo:
per hoc non impeditur matrimoni
um sequens inter illos soluto primo
et d. eo. q. du. i. ma. quā pol. per adul.
c. ult. grauiter tamen peccauerūt f3
Ricard. Item si qua coniugata pu
ta Berta se cognosci ab aliquo per
mittat hac promissioe fide vallata ex
acta rñ recepta qd post mortem viri sui
ille adulter ducet in vxorem eam de
qua sibi consulat quedam persona ipi
Berte cōiugate familiaris rñ propin
qua intendens rñ probabiliter credēs
qd cōsulet de ipsa Berta mōtuo viro

Berte si adulterat cū ea postea con
trahat cum ipsa ex eo qd illa cōsuluat
rñ sic ille pmiserat nulluz ē matrimo
nium sed dirimēdū: quia in fraudem
factus est: rñ fraus rñ dolus nemini de
bet patrocinari: extra de imu. eccle.
aduersus. Secus si alia intentione fa
ceret. Ric. in. 4. di. 35. Tertium cri
men est quando durante matrimo
nio contrahit de facto cum altera. et
hic nō diligenter qd ille qui h3 vxorez
rñ ipsa viuente ducit aliam de facto:
aut ista scit istuz habere vxorem aut
non. Si quando contrahit cum ipso
sciunt qd habebat vxorem aliam: non
potest cum illo esse matrimoniu: etiā
si mortua prima vxore de nouo tra
bat. Et idez iuris est si nesciunt qñ cō
traxit: sed postea ipsa prima vxore il
lius adhuc viuente sciunt rñ permisit se
cognosci ab eo cum quo contraxerat
Si vero ab initio quando contraxit
nesciunt illum habere vxore: rñ semper
stetit in ipsa nesciētia vsq; ad mortem
vxoris illius: sed post mortem scit est
in pñte illius ignorātis matrimoni
um ratificare vel diuortiu petere: ita
tamen qd postq; sciunt: rñ se cognosci
pmisit nō poterit diuortiu petere: alis
petere poterit si vult: et de eo qd dux
in ma. c. i. r. c. veniens. rñ de cōiug. ser.
proposuit. 34. q. 2. si virgo. Et quod
dictum est de viro ducente secundaz
vxorem de facto: idem intellige per
totum de muliere ducente 2^m virum
vel marituz d. facto. Si autē mortua
iā pma vxore vir non cognoscit illaz
secundaz adulterā carnaliter que secū
ignoranter contraxerat: sed ipse du
cat tertiā f3 Hosti. debet manere cūz
tertia: qñuis etiam postea cognoscat

scōam: qz p̄ma viuentē cōsensus habi-
tus cū secunda nullus fuit: z sic non
impediunt cōsensus tertie: qn etiam
si post mortē p̄me cognouit carnalit̄
scōam que fuit ignorans istuz hūisse
vxořem: z nunc etiā ignorans est: z
vir ipse contrahat cum tertia: adhuc
remanebit cum tertia. Idem de mu-
liere erga virū. Dicit̄ aut̄ mulier in-
scia s̄m Hosti. quando h̄z iustā cām
ignorandi: vt qz vir de remotis veni-
ens asserbat se non h̄re vxorem: ex-
tra de spon. cum in apostolica. Ideo
autem inscīa non cōmittit adult̄iuz:
qz sine dolo cōmittit. 34. q. 2. i lectuz
Jo. an. in oib' p̄dictis.

De disparitate cultus.

Lapi. 6.

Extū impedimentū ē cultus
s̄ d̄spitas. i. fidei inter f̄bētes
vbi nota tria puncta. Et p̄-
mum q̄ fidelis contrahens cū iu-
deo vel pagano vel cathecumino nō
dum baptizato non est vez m̄r̄mōi-
um: z sic nullū est. 28. q. 3. 6. ex his. s̄m
Tho. Alber. De. Rai. z Ricar. Spō
salia autem possunt contrahi a fide-
li cum infideli cū hac conditione si ī
fidelis conuertat. 28. q. i. non oportz.
Secundum est q̄ catholica contra-
hente cum persona heretica baptiza-
ta verum est matrimonium: nec diri-
mit̄ p̄pter heresim: q̄uis peccet scien-
ter contrahens cum tali. Et similiter
fidelī contrahente cum fidelī p̄ verba
de p̄nti: q̄tuncunqz alter eoz efficit̄
hereticus iudeus vel paganus nō po-
test dirimi matrimoniu: etiaz si ad-
huc non erat consummatum. Terti-
um punctuz est q̄ infidelibus contra-
hentibus cū infidelib' matrimonium

q̄uis non sit p̄fectū s̄m p̄fectionē gfe
nec ratum: tamen est matrimoniu in
q̄stum ē ordinatū ad prolem s̄m per-
fectionem nature. vnde infidelis cog-
scens vxorez propter bonum prolis:
vel vt reddat debitū: nō peccat: Tho.
in. 4. z Ricar. z. 26. di. deinde. Pos-
sunt infideles vnus ritus contrahere
cum infidelibus alterius ritus: puta
saracēi cum tartaris: nisi p̄ aliqd ius
positiuū prohiberentur: quia tunc di-
sparitas cultus dirimit. Et si vterqz
coniunx conuertatur ad fidem ratifi-
catur matrimoniu: z non possunt ab
inuicem seperari: etiā si contraxisset
cum consanguineis suis in gradibus
prohibitis lege humana. s. per statutū
ecclesie. Sed si contraxissent in gra-
dibus prohibitis lege diuina: Leuit.
is. oportet q̄ sepentur. Ricar. Itē
s̄m Jo. an. si pagani qui s̄m legē suā
cum pluribus vxoribus contraxerūt
conuertantur cū vxoribus suis: cū p̄-
ma remanebunt alijs exclusis. Item
si habuisset aliam vxorē quam repu-
diasset z viueret: si illa vellet conuer-
ti ad fidē etiā tenetur ipsā recipere: z
illā superinductā: q̄uis conuersā ad
fidē abjicere: imo etiaz si p̄ma non
vult conuerti ad fidē: z vult habitare
cum isto sic conuerso sine contume-
lia creatois: z sine hoc q̄ ad infide-
litatē inducat non potest ille conuersus
aliā recipere. Sed hoc est in potesta-
te sua si vult cohabitare cū ipsa vel n̄
Si vero alter infidelīū coniugatoruz
conuertatur: pōt fidelis cōuersus cū
infideli manere sub spe conuersiōis
si eū in infidelitate obstinatū non vi-
derit. Bene facit cōmanere: non ta-
men tenetur: sed potest eaz dimittere

quo ad cohabitationē: s; non pōt ali-
am dūcē p̄ter q̄m in tribus casibus.
Pr̄m^o videlz si iunx infidelis vult
cohabitare cum fideli. Sc̄ds si vult
cohabitare sed non sine otunelia cre-
atoris. Tertius si infidelis fidelez
ad ifidelitatem p̄trahere nitit. Per
quemlibet hoz casuū soluit m̄rimōij
vinculum etiam anteq̄m contrahatur
aliud m̄rimōium: r̄ tñ si añ tractuz
m̄rimōiu3 sc̄dm: ali^o iunx p̄uertē-
tur non liceret illi qui p̄mo p̄uersus
ē sc̄dm m̄rimōium p̄trahē viuente
illa: Ric. in 4°. Aliqui dicunt q̄ non
soluitur p̄mu3 nisi h̄bat sc̄dm aduci-
ente aliquo ex predictis casib^o. Idez
De. de pal. sed clarius. dicit enim q̄
quo ad conuersum: cuz alter non cō-
uersus non vult cohabitare: vel cum
iniuria creatoris: vel vbi picl^o ē s̄uer-
sionis conuerso: an soluat m̄rimōi-
um est duplex opinio. Aliqui dicunt
q̄ statim soluitur matrimonium in
quocunq; illoz trium casuum occur-
rente: q̄ si conuertatur alter ad fidez
anteq̄m p̄mu3 conuersus cōtrabat ali-
ud vel faciat votum tenetur p̄mu3
ipse recipere illum postea conuersuz
Et hoc ideo est: q̄ licet vinculum sit
sponsalium sicut tenet p̄trahere cum
illo: vel q̄ blasphemia creatoris si ē
perpetua soluit: al^o non. Quando at
votum vel matrimonium tollitur: n̄
videtur p̄petua. Alij dicunt q̄ nō sol-
uitur m̄rimōium illō quousq; h̄bat
m̄rimōium sc̄dm. Pōt enim imagi-
nari q̄ in m̄rimōio infidelis non ē
aliq̄d reale vinculum v̄ mundo plus
q̄ in sponsalib^o: cum non sit fact^o añ
baptismū: vñ ante baptismū v̄triusq;

vel alterius ex statuto ecclē pōt illud
m̄rimōiu3 solui: sicut sponsalia mul-
tis casibus soluantur statuto ecclēsie.
vnde sicut p̄ m̄rimōium sequēs sol-
uuntur spōsalia p̄cedētia: sic p̄ sequēs
m̄rimōiu3 tollit p̄cedēs n̄ ratuz spō-
salib^o p̄patū: hec De. Et in h̄i casib^o
qñ. s. alter iugum p̄uertatur ples co-
rum si ē in etate minoz d; dari fide-
li non obstat: q̄ indigeat m̄ris obse-
quio ad educationē. Si autē est i p̄fe-
cta etate sequat̄ cum pentē quē vult
Tho. in 4°. p̄ oīa r̄ Ric.

De impedimento violentie.

Lapi. 7.

Optimum ipedimētuz ē ius
i. violentia siue metus: q̄d ex
sui nā siue p̄tōe ecclē mat̄ri-
monium excludit: q̄ excludit consen-
sum. Nota ḡ q̄ est triplex coactio: q̄
dam ē absoluta que fit per viz: r̄ ista
non habet consensum animi in quez
cadit coactio. S; pōt esse coactio car-
nis ad aliud extrinsecū a quo trahit̄
p̄sona iniurita: r̄ talis coactio qñ non
consentit in m̄rimōio non efficit ita
q̄ etiā ex pte cogentis non ē m̄rimōi-
um fm̄ Tho. q̄ m̄rimōium claudi-
care non pōt: si tñ postmoduz coact^o
p̄sentiret: r̄ cogens in suo p̄sensu ma-
neret esset m̄rimōium: sc̄cus si mu-
taret voluntatē ipse cogens. Sc̄da ē
aditionata r̄ p̄ metum qui cadit i cō-
stantē viz: r̄ ista coactio etiā excludit
m̄rimōium: extra. e. platum. r̄ c. ad
audientiam. Dicitur at met^o cadens
in p̄stantē viz q̄drupl^r. Pr̄mo. s. me-
tus mortis. 2°. cruciatus corporis: ex-
tra. eo. cum dilecti. 3°. metus stupri.
4°. metus seruitutis. ff. e. l. nec timor.
vnde vñ. Excitare metus hos posse

puta qz nescis stuprū siue stat^o verbe
ris atz nec l. Lōcor. Tho. z All. addē
do: z dicit Ric. in 4° qz n̄ differi vtrū
p̄dca q̄ttuo: fiant in p̄ona n̄ra siue li
beroz siue vxozis: qz talis coactio cō
sensus per tale metū m̄rimoniū īpe
dit q̄ttuz ad iudiciū dei: z q̄ttuz ad iu
diciū ecclē: et si essz consensu interio
rō in m̄rimonio. q̄uis. n. consensu inte
rior sufficienter cogi non possit: tñ p̄
p̄dictū metū tā vehemens inducit
qz multum in ipso diminuitur d̄ rōe
voluntarij: z iō nec d̄us nec ecclā vo
luerunt hōiem p̄ talē p̄sensū cē liga
tum: z rō est duplex. Una est: qz m̄ri
monij significat coniunctionē. Abisti
z ecclē q̄ fit per libez amorē. Alia ē:
qz talia m̄rimonia malos exiū b̄rent
qz qd̄ quis non diligit facile contēnit
zo. q. 3. p̄sens. Potest etiā dici fm̄
aliquos qz ecclēa aliquo modo insti
tuit: vt persona mō predicto coacta
sit illegitima durante predicta coacti
one ad h̄bendum cuz illa ad quā du
cendā cogitur. Sz vtrū m̄rimoniū
h̄ctum per consensū metu coactum ra
tificet p̄ consensū sequētē tacitū. r̄ndet
Ric. in 4° qz m̄rimoniū h̄ctum p̄ cō
sensum coactū metu cadentē in h̄stā
tē viz: aut ē coactū p̄ coactionē sen
sus viri vel mulieris vel vtriusqz si
mul. Si primo mō iste qui liber est li
gatus est alter non: si postea tacite cō
sentiat z libere p̄ona ligata in consensu
p̄stino p̄sistente: vtz efficitur m̄rimo
nium: z tunc vterqz ligat^o ē: qz q̄uis
tacit^o consensu per se non sufficet: tñ suf
ficiat cū exp̄ssione exteriori q̄ p̄cessit.
Si at̄ p̄ona ligata resiliuit a consensu
an̄ sequentē consensū alteri^o: tunc disti
gue: qz aut extraxit m̄rimoniūz aliud:

z tunc dico qz illud scdm̄ m̄rimoniū
tener: q̄uis peccauerit extrahendo si
agruo tpe ipse non expectauit liberū
consensuz alterius tacituz: aut exp̄ssū
aut non h̄xit aliud m̄rimoniū: z tunc
fm̄ iudiciū ecclēie p̄sumetur in eo
dem consensu remanē: qz que ī aliq̄ez
semel consensit ampli^o non poterit disē
tire: z ali^o non negauerit suū p̄mū cō
sensum p̄ntē: et d̄ desp̄. ampu. de ill.
Scdm̄ tñ iudiciū dei non est veruz
m̄rimoniū: qz tale non pōt ec̄ sine cō
sensu mutui consensu interioris. Si at̄
vtraqz fuit coacta: tunc ad hoc qz sit
vex m̄rimoniū: regrit nihilomin^o no
uus consensu ex vtraqz pte: sz nō noua
exterior exp̄ssio. Ad p̄mū in oppo
sitū: vbi sic le aliq̄ duo regrunt p̄ cā
alic^o effect^o non causat effectum nisi
mul̄ coniuncta. Luz at̄ ad causādū m̄ri
monium regrat consensu de p̄nti it̄ri
or z ei^o exp̄ssio exterior non efficiet
m̄rimoniū diuisi: q̄ sequens tacit^o
consensu cum exp̄ssione exteriori q̄ p̄
cessit non efficiunt m̄rimoniūz. Et nō
qz si mulier p^o consensuz coactuz earna
liter cognoscatur si h̄uit oportunita
tem reclamādi p̄sumitur tacite sen
tire in m̄rimonio: qz si coacta fuit p̄
vim absolutā vel metu sufficiente nō
est m̄rimoniū. Sz si non fuit suffici
ens met^o: tunc in iudicio exteriori p̄
sumitur p̄ matrimonio: si tñ v̄e non
consensit nō fuit m̄rimoniū: etiāz si ha
buit oportunitatē reclamādi: Pe.
z Ric. Tertia coactio ē conditiona
ta p̄ metum insufficientē qui. snō ca
dit in constantē viz: z ille non exclu
dit m̄rimoniū. ff. de l. neqz timorem.

Nota etiā qz parētes non possūt
cogere liberos ad contrahenduz nec

gñat nec spatr cũ aliq: qz in mrimo
 nio regit sensus maxime liber: re-
 spectu ppetue obligationis que ibi
 bitur: ex de spon. regl. iiii. Parctel at
 non temē iurant ppter h mrimonia
 filioz: qz ex nā ipsi^o datus intelligit
 ipsa dno. s. si ipsi liberi pserint: r
 ipsi pentes obligant ad inducenduz
 eos: De. Itl si mulier q allegat metū
 stetit p anū r dimidiū cū marito aut
 et minoz tpe: dū tñ tñ fit q iuxta ar-
 bitriū boni viri psumendū sit p sen-
 su non dz postea audiri: extra de spō
 sa. c. ad id. Huil.

De impedimento ordinis.

Lapi. 8.

Statū impedimentū ē ordo

o s. sacer: vt subdiaconatus r. s.
 vbi nota tres conclusiones.

Prima ē nullus ex miozib^o ordib^o
 impedit matrimoniu dndū: nec di-
 rimit dctum: nec impedit vsus ipsius
 mrimonij si talis dbat: lz tñ drens cū
 vnica virgine cleric^o in minozib^o reti-
 neat pūlegiū si veste r tonsuram de-
 ferat clericalē: ex de de. cōiu. c. i. l. 6.
 non retinet beneficiū ecclesiasticum:
 nec recipere pōt. Clerici igr in minoz-
 b^o dstituti bene pnt dhere nisi sint re-
 ligiosi r plessi tacite vel expresse.

Scda dclusio est q ordo sacer bz
 implicitum votū solenne ex dstitutōe
 ecclesie: r ideo existens in sacris si
 dhit mrimoniū nullum est: di. 32. sigs
 r. c. erubescant. Ideo hoc vez est: vt
 nec et greco cui licitū est vti cōtracto
 sit licitum in sacris constituto cōtra-
 here fm Jo. an. in nouel. r Ricar. in
 4° r ples alios. Un ista ē oīa intēō-
 dstitutos in sacris ecclesie occidentalis
 r dstitutos in sacris eccleie orientalis.

nā pms non lz vti dtracto ante susce-
 ptū ordiez: lz scōis licz vti dtracto an
 ordine sacrū susceptum. 31. di. nicena.
 Qui dtrahit in sacris est excoicatus.
 Qui et dicit q cuz continentia sit an-
 nexa ordini sacro ex statuto ecclē: iō
 qz ordinat ad ipsū lz non intendat cō-
 tinere: nec se ad continentiam obliga-
 re: nihilominus obligat ad continen-
 tiam et in foro dsciētie: qz ecclesia bñ
 pōt inhabilitare ad mrimoniū igno-
 rantē r inuitū: sicut r seruū frigiduz
 r h^o i r p eandē rōnē. Sigs ante anōs
 discretionis ordinet in sacris ad dtri-
 nentiā obligat: et si in canis ordine
 psupposito q recipiat characterē: qz
 obligat ex statuto ecclesie non ex vo-
 to suo. vñ si talis dhit non tenet mri-
 moniū: lz ordo dirimit ipsū. bec De.

Tertia dclusio ē q qñis ordo sa-
 cer pcedens dctū mrimoniū dirimat
 illud: si tñ ordo seqt mrimoniū dctū
 non dirimit ipsū: vt in ex na. Jo. 22. r
 si sciēte vxore r assentiente ordinat
 in sacris tenet ad dtrinentiā vt qz: ita
 q p^o mortē viri non pōt dhere. intel-
 ligat n. tacite cū viro plessa dtrinentiā
 am. Si at ordinatus inuita vxor est
 vel sciēte scēm r ius ignorate: ipso tñ
 sciēte ius dz cogi p iudicē ad ingres-
 sū religiōis si nondū dsumatū ē mri-
 moniū cū sic illa possit cū alio cōtra-
 here: si ad hoc non pōt: vel et si cōsū-
 matum ē mrimoniū: dz exut^o benefi-
 cio clericali restitui vxori: et si eēt eps
 imo r papa fm glo. decre. Et hoc si
 mulier sic peti: ipse tñ exigere n pōt
 debitum: sed reddē tenetur. Tho. et
 Petrus in 4°.

De impedimento ligaminis.

Lapi. 9.

Quā impedimētū est ligamē
 v3 qñ qd alteri iungi est per
 verba de pñi obligat. Tal
 it ea viuente alium recipe non pōt qñ
 tuncq; recesserit alter r diu steterit:
 r nihil audiuit de eius vita vel morte
 v3 expectare quousq; hēat sufficiētes
 noticiam de morte ei? vel ingressu re
 ligionis si nondum erat infimoniu3
 sūmatū: nec ē vez qd qdā dicunt q
 sufficē expectare p septēniū. Ill3. n.
 tps pñitum ē: als hēns cū alio ad
 ulterium cōmittit: ex de spōs. 13. Sed
 nec antiquo tpe potuit fieri nisi p di
 uinā reuelationis instictuz: vt fuit in
 pñiarchis: ex d diuoz. gaudem?. Pōt
 tñ alter iunguz añ carnalē copulā al
 tero inuito religionē intrare: r rema
 nens in seclō postq; expectauit igres
 sum religiōis p ānumata. s. q. sit p fē
 sus: tunc remanebit liber q i seclō re
 mansit ad hēndum cum alio. Post
 morte vō alteri iungis alter nubere
 pōt cui vult: et in tpe luc? sine pena i
 famie. Et si alligat? alteri p verba d
 pñi tñ: et absq; sūmatōe infimonij
 hēbit cum aliq nlln c. Sed si alligat?
 pmo erat per vba d futuro seu p spō
 salia: r cum scōa hbat per vba de pre
 senti remanet cum scōa. 2. nota q
 si mulier credit viz mortuz r hēbit
 cum alio: si hoc credit ex pbabili cā
 ppter ignorantia faci excusat: r filij
 siquos suscepit iudicabuntur legitimi.
 Si tñ postea de viri morte dubi
 tet: v3 quidē reddē debitum: s; nō eri
 gere: ex de secun. nup. c. dñs. S; si in
 pcessu tēporis credit pbabiliter eum
 viuere: nec pōt debitum exigē: nec v3
 reddere piculo adulterij se exponen
 do. Si vō pmo reuertat vel als de vi

ta sua confiterit: statiz v3 recedē a se
 cundo r redire ad pñm: qd si non
 faciet iudicabitur adultera. 34. q. 2. c.
 cum per bellicā. r. c. cum in captiuita
 te. Primus quoq; eā recipe tenet: ni
 si forte illa postq; scāuit de vita pñi
 pmissit se cognosci a scōo: r sic adulte
 ra fuit. Et hic ē mā r conclusio toti? illi
 us qōnis. 34. q. 2. Tertio nō q si vir
 eius ad saracenos iuit in exercitu et
 regione lōginqua: r nescit vtrū sit vi
 uus vel mortuus: vxoz non pōt con
 trahē cum alio: nisi de morte viri re
 cipiatur certitudinē: puta q; fuit i bello
 vbi oēs dicuntur interfecti fuisse: r si
 gna plura apparent: vel fuit capt? ab
 eis: r cōis est fama q; fuerūt interfecti
 oēs: r de eo nihil audiuit in hriuz: vl
 recepit lras vel ambasciatā a fidedi
 gnis inde venientibus q; mortuus est
 r h? extra de spon. in presētia. aut vī
 similiter de morte presumat: ex vt li.
 non cōte. c. qm frequēter. S; qd si ta
 lis iunx hbat cum altera vel altero
 credens tñ priorē viuere cuz tñ in vi
 tate mortuus sit. Rñdeo s; hūil. cre
 do q; sine pñudicio q; teneat tale ma
 trimonium: qd intelligenduz nisi cō
 iunx credēs impedimentum eē: non
 intēdebat hēre. nā tunc matrimoni
 um nullum eēt: q; si non eēt intētio h
 hendū non est matrimonium: extra d
 sponsa. c. tua.

**De impedimento publice hōesta
 tis iusticia.**

Lapi. 10.

Ecimū impedimētuz ē pu
 blice honestat iusticia: q; fm
 Tho. in 4. ē ppinquitas ex
 sponsalib? pueniēs: robur trahens ab
 ecclē institutione ppter ei? honestatē
 Ad q; pmo q; si alig contraxerunt

spōsalia nll's de sanguinitate spōsā
pōt h're sponsā illā in vxorē: r' eōner
so: ex d' despo. impu. p' tuncbat. Et ou
rat hec phibitio vsq; ad quartū gra
dū sanguineoz suoz: ex de spō. spō
sam. r' si etiam sponsalia fuissent nul
la rōe sanguinitatis affinitatis frigi
ditatis r' religionis: vel alia q̄cunq;
rōne oriatur publice honestatis iusti
cia r' ē dirimēdū mīmonū: r' hoc ni
si illa sponsalia fuissent nulla ex d' fe
ctu p̄sens: puta qz vn' eoz vel ābo
erant infantes: ex de spon. c. i. li. 6. Di
cit autem De. de pal. qz cum dicitur
sponsalia que sunt nlla ex defectu cō
sensūs: non p̄ncāre publice honesta
tis iusticiam: intelligendū est de defe
ctu p̄sens apparcns vt in pueris fu
rioris r' conditionatis spōsalib'. Se
cus autez est de nullis p̄op' defectū
p̄sens latentis: puta cū intendebat
decepe r' carnaliter copulā extorque
re non p̄bere: qz tm̄ scandalū esset de
isto: sicut si vez contraxisset. Ecclesia
aut instituens istō impedimentū vo
luit vitare scādālū: r' qz sponsalia vo
lētis decepe causent publice honesta
tis iusticiam apparet: qz ecclesia p̄de
nabit ad matrimonū p̄hendū: r' p̄fel
soz etiā talē deceptorē. vnde cū eccle
sia instituerit hoc impedimentū vid
tur qz oīa spōsalia que eccl'ā indicat
vera inducāt publice honestatis iu
sticiā: hec De. 2. nō qz sponsalib' a
parentū factis p' filijs puberibus vl'
impuberib' non ori' publice honesta
tis iusticiā: nisi ipsi filij consenserit ta
cite vel ex p̄sse: aut si p̄ites erant et
non p̄traxerunt: vel absentes r' po
stea sciētes ratificauerūt tacite vl' ex
p̄sse. Per quelibet. n. istoꝝ modozum

obligant filij: r' ori' publice honesta
tis iusticia: ex d' despo. impu. si infātes
li. 6. Item si duo infātes vel vn' ma
ior septennio: r' alter minor contraxe
rūt sponsalia vel parentes p' eis: nisi
facti maiores septēno p' cohabitatio
nē mutua: seu alias vbo vel scō eozuz
appareat p̄durare eos i eadē volūta
te non tenent: cū ab initio fuerint nul
la: s; si p̄durant in eadē volūtae cō
ualescūt r' iducūt publice honestatis
iusticiā: ex d' despo. impu. c. i. li. 6. 3. nō
qz sigs sponsalia p̄mo cū aliqua p̄tra
xit: r' postea cū alia sanguinea ipsi
p̄ne idē fecit: oꝝ p̄trahere matrimōi
um cū p̄ma: qz sponsalia cū secunda
nō tenuerūt. S; si spōsalia cū aliqua
sunt facta cū p̄ditioē: r' p̄dente p̄ditō
ne vir cū sanguinea ipsius p̄bit per
vba de p̄nti: oꝝ remanere cū secunda
qz sponsalib' p̄ditionalib' sicut ex nō
bitib' p̄sens: r' icertis non outur pu
blice honestatis iusticia: ex d' despo.
impu. c. i. li. 6.

De impedimento affinitatis.

Cap. ii.

Decimū impedimentū est
affinitas que p̄m Rai. est p̄
ximitas p̄sonaruz ex carnali
copula pueniens: oī carens parērela
circa qua tria nō. Et p̄mo qz con
trahitur affinitas non solum per co
pulam coniugalem sed per copulaz
fomicariam. 35. q. 3. nec eam. r' extra
de eo qui cognouit consagui. vxo. sue
discretōz. ita tamen qz vir intret clau
stra pudoris r' pueniat ad consumma
tionem operis: alias non contrahere
tur affinitas: ex de eo qz co. p̄sā. v. l. iij.
fraternitati. r. 35. q. 3. ex ordinaria. est
tū diuerfitas opinonū in hoc. qdam

Dicunt q̄ ad affinitatem contrahendam sufficit q̄ vir perueniat ad emissionem seminis. s. intra claustrum pudoris etiam si mulier non emittat. S3 Tho. 2 Alber. dicunt q̄ requiritur q̄ uterq̄ emittat. Dicit tamen Fran. zaba. q̄ si vir emittat semen extra claustrum: 7 ingrediatur intra claustra contraheretur affinitas 7 matrimonij consummatum esset si ibi est contractum matrimonij prius p̄ verba de presenti: 7 iducit exemplū de quadam in francia que non fractis claustris: imo cū esset arta impregnata ē. S3 si non est impregnata ecclesia iudicaret eam virginem per aspectus.

Nota q̄ Archid. super dicto. c. c. ordinaria. Alber. Hug. Lau. Vin. 7 Inno. dicentes q̄ requiritur ad contrahendam affinitate necessarie utriusq̄ seminis cōmixtio: ar. 35. q. 10. fraternitas. Dicit etiam Inno. q̄ si mulier fuisset corrupta 7 non vir adhuc non esset matrimonium consummatuz inter coniuges: sed 7 si vir polluit aliam quam extra claustrum pudoris: ex h̄ non impeditur quin parentes illius viri possunt eam habere in uxorem: nec etiam contrahitur ibi publica honestatis iusticia s3 Hof. Sed 7 si vir frāgeret claustrū pudoris: 7 non perueniret ad effusionem seminis non ē consummatum matrimonium. Et sic talis s3 Vin. si hoc possit probare ad huc posset ingredi religionem inuita uxore: hec ibi in sum. 7 remittit ad id qd̄ dixit: di. 56. nasci. Ibi enī allegat phm 7 beatū Tho. dicentes. Nō est necessaria seminis emissio in muliere ad generationē: cū etiam sine hoc cōcipiatur: sed sanguis mēstruus i ḡra

sione est loco seminis. Petr^o vero de pal. in 4° dicit q̄ affinitas contrahitur per carnalem copulam quomodocūq̄ exercitatum licite vel illicite i matrimonio vel extra: 7 fin naturā 7 cōtra naturā dūmodo semen viri recipiatur in vase debito cōtuncunq̄ q̄ i uadat vel etiā frangat vasa pudoris: nisi in ipso vase semen emittat: nō cōtrahitur affinitas. nec obstat. c. iuuenis. extra de spon. quia illud est de ratione certi propter ipsōsalia que post septennium ille approbanit: vel quia maritali affectu attentauit. Nam attentatio que fieret maritali affectu: maxime cum illa cum qua posset matrimonium contrahi causat affinitatem vel ratione dubij. vnde si constaret de copula carnali non esset credendum: nisi in foro conscientie q̄ non fuisset seminis receptio: sed in foro conscientie crederetur. Unde si in illo foro nō crederet n̄ fuisse seminis receptionem nec attentionem factam maritali affectu nullum vinculum est contractum. Sed ex his que in confessione nouit: non posset ipse in foro exteriori procedere ad pronunciandum matrimonium non tenere postq̄ esset probata carnalis copula: licet non seminis receptio quam non oportet probare: quia non est bene possibile. Dicunt etiam doctores q̄ requiritur ad affinitatem causandam seminum commixtio idest seminis viri receptio ad quam nata est sequi seminum commixtio idest seminis 7 menstrui: quia non oportet mulierem seminare ad concipiendum: alias beata virgo non fuisset simul et virgo et mater. Similiter econuerso

sine carnali copula potest causari affinitas si fiat feminis receptio sicut dicunt quidam de antichristo: quia nascitur semine transfuso per demones per incubum et succubum: hec Petrus.

Secundus est quod affinitas hoc operatur quod omnes consanguinei uxoris Petri sunt sibi affines in eodem gradu in quo sunt consanguinei uxoris. Similiter omnes consanguinei Petri sunt affines uxoris sue in eodem gradu quo sunt sibi consanguinei. Et quod dicitur de uxore idem intelligas de qua cum muliere carnaliter cognita modo predicto: sed consanguinei Petri non modo sunt affines consanguineis uxoris sue: nec inter eos prohibetur matrimonium: extra de consanguinitate et affini. quod super his. Unde germani possunt contrahere cum uerbis mulieribus germanis: et pater et filius possunt contrahere cum matre et filia eius: et relicta viri qui fuit germanus uxoris mee ipsa mortua: scilicet uxore mea potest mihi esse uxor.

Tertium est quod mortua persona qua mediante fuit contracta affinitas reputata marito vel uxore concubitorum vel concubina remanet affinitas: nihilominus que erat ad consanguineos eius: nec poterit inter eos esse matrimonium. 35. q. 10. fraternitatis. Dicit enim Petrus de pal. quod semper durat affinitas: adeo quod si resurgeret frater meus qui fuerat uxoratus: quantum ipse non sit maritus amplius illius mulieris: quia matrimonium per mortem soluitur: tamen mulier illa est mihi affinis. Unde in prima erunt affinitates et consanguinitates: licet non nubant: nec nubantur

nec vacent generationi. Non potest autem contrahi matrimonium inter affines usque ad quartum gradum affinitatis inclusive: extra de consanguinitate et affinitate. c. ultimo. et si contraherent de facto dirimitur: quia nullum est sed incestus. Olim autem ponebatur aliud genus affinitatis: et alij gradus ut patet in decretis. 35. di. qui impediebant matrimonium sed sunt per decretalem ablati: extra eo. non debet. Et sic non remanet nec primum genus quod habet dirimere de quo dictum est. Et nota quod qui contrahit scienter in aliquo gradu affinitatis usque ad quartum gradum est excommunicatus: extra de consanguinitate et affinitate. eos. in clementi. de hoc habes supra in titulo de excommunicatis. Nota etiam quod secundum Petrum de pal. qui cognovit consanguineam uxoris sue ad huc sponsa soluta sunt sponsalia: nec potest illam sponsam huiusmodi habere in uxorem obstante sibi affinitate contracta: nec illam quam fornicarie cognovit obstante sibi publice honestatis iniuria: et hoc nisi papa dispensante. Qui autem cognovit consanguineam uxoris cum qua contraxit per verba de presenti: sed nondum consummavit matrimonium: cum non possit debitum negare: nisi intrado religionem: videtur quod teneatur ad hoc ne incestus committat cognoscendo affinem. Et cum hoc valeat facere: quia nondum consummavit. Et si vult remanere in seculo necessaria erit sibi dispensatio: etiam ad reddendum debitum: si hoc vult sine peccato facere: et potest episcopus dispensare. Qui autem cognovit consanguineam

vxoris: & consumant matrimonium
 tenetur quidem debitum reddere s;
 exigere non potest absq; dispensatio
 ne: vt dictum est: potest per episcopū
 hoc dispensari: Petri de pal. in quar
 to di. 4. q. 1. dicit q; affinitas dicitur:
 q; accedit ad fines id est ad timos: v;
 contractam: & ponit eandem diffiniti
 onem dicens: Affinitas est attinentia
 vel propinquitas personarum ex ta
 li copula proueniens omni carens pa
 rentela. dico autem carnali copula li
 cita vel illicita. & omni dicitur carens
 parentela per se: licet per accidēs ali
 ter esse possit: quia per accidens po
 test licite & illicite permisceri consan
 guinitas consanguinitati & affinitas
 affinitati & consanguinitas affinitati.
 vt patet de incestu Loth cum filiab;
 Caroli magni cum sorore ex qua ge
 nuit Rolandum filium & nepotem:
 ipse pater amniculus: quia frater ma
 tris vt dicitur de incestu Jude & d; tha
 mar. Exemplum etiam in patre & fi
 lio: quia duxerunt matrem & filiam
 in vxores: cum mater esset consangu
 inea in tertio gradu: patri cum dispen
 satione: ex qua genuit filium & filiam
 vbi licite permixta est affinitas affini
 tati consanguinitas consanguinitati
 & consanguinitas affinitati. Item
 notandum est de ratione affinitatis.
 Ratio huiusmodi propinquitatis hīc
 sumitur: quia super communicatio
 ne naturali fundatur amicitia natu
 ralis. Communicatio autem natura
 lis est duob; modis scōz philosophi
 octauo ethico. Uno modo secunduz
 carnis propagationem s; m quē mo
 dum: vnus est ab alio: vt filius a p̄re

vel ambo a tertio: vt duo fratres.
 Alio modo per coniunctionem ordi
 natam a carnis propagatione: que cō
 iunctio est per carnis copulam: vel p
 matrimonium in quo est mutua ob
 ligatio coniugum ad carnalem copu
 lam: propter quod ibidem philoso
 phus dicit q; amicitia viri & vxoris ē
 naturalis. Et iō sicut per propagatio
 nem carnis causatur attinentia natu
 ralis amicitie: que est consanguinitas
 ita per carnalem copulam vel conū
 ctionem ad hoc ordinatam vt est ma
 trimonium: causatur vinculum natu
 ralis amicitie: quod vocatur affinitas
 dum homo equaliter se habet ad cō
 sanguineos vxoris sue sicut ad suos:
 eo q; vxor est aliquo modo vnū cor
 pus cum viro. Sed quia non est sim
 pliciter vnum euz eo sed quasi ab ex
 trinseco adiuncta: ideo quicunq; at
 tinet viro: attinget vxori in eodem gra
 du. Sed quia ab extrinseco adiuncta:
 ideo attinget ei alio genere attinentie
 quia consanguinei viri sunt affines
 vxoris: non autem consanguineozuz
 ipsius vxoris. Et e conuerso consan
 guinei vxoris sunt affines ipsius viri
 non autem consanguineozum viri.
 Et hinc est q; pater & filius licite con
 trabunt cum matre & filia: & duo fra
 tres cum duabus sorozibus.

In quo gradu potest dispensari,
 Capi. iz.

Primo notandum est de di
 spensatione pape prohibita
 circa hoc. Circa quod dicit

Petrus 6 pal. Et si primo gradu af-
finitatis ascendentiū & descendentiū
sicut & consanguinitatis papa dispen-
sare non potest: quia est contra ius
diuinum & naturale: quia vxoribus
parentum exhibemus reuerentiā sic
& parentibus nostris. Item in linea
transuersali in primo gradu phibet
m̄rimoniū consanguinitatis & affini-
tatis iure diuino. Unde nec papa dis-
pensare potest: q̄ et quodamō est cō-
tra nām: vt. s. quis contrabat cuz ger-
mana sua: vel vxore germani sui eo
mortuo. Unde etiaꝫ ante legē Mo-
saiacam multiplicato humano gene-
re ante diluuiū vel post creduntur
abstinuisse a sororibus v̄ ab vxorib⁹
fr̄m: nisi ad suscitandū semen fratris
p̄mortui: sicut & tpe legis: sicut p̄ in
Abamar & filijs Iude. Non obstat
6 vxoribus Habrae & Isaac quas vo-
cauerunt sorores: q̄ fuerunt consan-
guinee vel consobrine: sicut & Loth q̄
fuit filius fratris Habrae: dictus est
frater ipsius. Nec etiam papa posset
dispensare in vxore fratris mortui si
ne liberis: quia licz olim liceret tamē
dispensatiue licebat: que dispensatio
fiebatur iure diuino non ab homine.
Nam iure diuino communiter absti-
nebatur ab vxore fratris sicut & a so-
rore sed in aliquo casu permittebat̄.
Unde sicut papa non posset modo
dispensare in pluralitate vxorum: q̄
uis olim essz licita: quia licita erat ex
dei dispensatione: prohibita videtur
iure communi: sic nec in proposito.
Item nec in secundo gradu trāsuer-
salis superioris: vt cum amita & mat-
tera quia lege diuina prohibetur: hec
Petrus. Ex his aduerte diligēter

q̄ cum affinitas contrabatur ita p̄t
fornicationem sicut per actum con-
ingalem: ille qui cognouit aliquā mu-
lierem fornicarie non potest contra-
here matrimonium cum filia eius:
vel germana eius: sicut nec posset cō-
trahere matrimonium cum filia vxor-
is sue ex alio viro: nec cuz sorore ei⁹
ea mortua. Et secundum Petrum 6
pal. papa in hoc dispensare non po-
test: qui casus sepe tamē venit ad au-
dientiam confessorum. Reperitur ta-
men papam Martinum quintum di-
spensasse cum quodam qui contraxe-
rat & consummauerat matrimonium
cum quadam: cuius germanam co-
gnouerat fornicarie cum magna ta-
men difficultate: & quia res erat oc-
culta: nec ille erat aptus ad reli-
gionem vel ad remota eundum: v̄
de & scandalum ex diuortio si factū
fuisset erat secuturum. P̄ius tamen
ordinauit plures doctores theologos
& canonistas super hac re habere col-
lationem vtrum ipse posset in hoc di-
spensare: nec conuenerunt in conclu-
sionem: sed aliqui dixerūt q̄ poterat
alij contrarium affirmauerunt: & q̄
tenēdū est certum & dimittendum in
certum s̄m Aug. de peni. di. 7. si quis
& ad instar sacrilegij est disputare de
potestate principis precipue pape. i. 7.
q. 4. §. cōmittit. & c. se. vbi dicit Nico-
laus papa: Memini est de se. apo. iu-
dicio iudicare: aut illius s̄niam retra-
ctare permissuz. vnde propter roma-
ne ecclesie primatū Christi munē
beato Petro collatū ē: vbi dicit glo.
Mem. i. §. q̄ sit inferior papa. nā ipemet
papa vel ei⁹ successor p̄t s̄niam suā
vel alterius pape predecessoris retra-

etare sententiam: *De. 35. q. 9. Sententiā.*
 Exemplū pz qz qz prius determina-
 tum fuerat per ecclesiā consanguini-
 tatem z affi. durare vsqz ad septimūz
 gradū: vt nō. *Isido. Hie. z Alexā.*
35. q. 5. ad sedem. Hie. ix. retractauit
z determinauit nō durare nisi vsqz ad
quartū gradū: eē de cōsan. z affi. non
dz. z sic hodie seruat q̄tū ad hōc dū
m̄imōniū: iō nulli p̄sulendum est: s; z
oīo p̄hibendū p̄curare disp̄sationē
ēt a papa p̄trabēdā cū tali cui? cogno-
uit matrē vel consanguineā carnalit
Sed si post contractū z multo magl
consumatum tale matrimoniū obti-
nuit disp̄sationē remanēdi cū illa di-
mittendū est negociū iudicio dei: nec
condēnandus.

De impotentia coeundi.

Capit. 3.

Uodecimū ip̄edimētū ē ip̄o-
 tētia coeundi: z ē fm̄ Rai. vi
 ciū aīe vel corporis vel vtri?
 qz quo qz ip̄edit alteri carnaliter cō-
 misceri. Ubi nō qz tres sūt impotētie
 spes. *f. nālis accidētalis maleficialis.*
 Et qz ista mā est turpis: z nō ita sepe
 contingunt casus eius: ideo trūcabo
 z ipsa plenius pōt videri in summis.
 Prima ḡ impotentia. *f. nālis* que ē
 in viro est frigiditas seminis vel fri-
 ditas complexionis vel indispositio
 mēbz. In muliere artatio: si p̄petua
 est talis impotētia impedit hōnduz
 z dirimit p̄tractum. *z. q. i. c. nuptia-*
rum. z extra. e. laudabilem. Illa nō q̄
 est in sene non ip̄edit. nā z senes si a
 nāli calore destituunt ope nō medico
 rū poterit eis aliqualit subueniri. Et
 dicit *De. de pal. q. noīe frigiditatis i*
elligit caliditas: z q̄cunqz aliō ip̄e-

diens actuz matrimonij p̄petuo non
 aut si effectum ḡnatiōis impedit t̄m
 z non actum: vnde z steriles scienter
 possunt contrahere. Preterea idem
De. de pal. dicit qz ille qui sc̄it in se v̄l
in alio impotentiaz coeundi non po-
test inuito alio discedere propter tale
impedimentuz: z imputatur sibi qui
talem elegit: alias autem posset puta
si inconuenienter viueret: aut alias iho-
neste vel vir eam male tractaret: vel
alias ei venenum preparasset: non ta-
men separantur quo ad vinculuqz qd̄
vere fuit: ex quo vterqz simpliciter cō-
sensit sed quo ad cohabitationem: ali-
as non possent separi ex quo fuit v̄z
matrimonium: nisi ob fornicationez
v̄l timorem mortis vel religionem si
matrimonium fuit consumatum. Si
autem ignorabat impotentia etiam i
seipso: vt si vir credebat non se eē im-
potentem: vel mulier non se artā q̄
ppenderunt possunt allegare prop̄az
impotentiam: eē de frigi. z male. c. i.
z. c. consultationi. Item nō fm̄ eūdē
De. de pal. qz q̄i fuit sepatio propter
frigiditatē viri mulieri datur licentia
contrahendi cum alio: viro autēz si
impotens est simpliciter. i. non valēs
seminare: vel valens hoc sed non i lo-
co debito: si hoc eu quo ad omnem
feminaz: inter dicitur sibi simpliciter
m̄imōniū contrahere. Si autē eēt
impotens respectu istius tantū: puta
quia est virgo. Sed si esset corrupta
posset eā cognoscē lūand? ē tūc cum
corrupta: nec simplr tal' p̄hibēd? est
qz nō debet effectus e: tēdi vltra su-
am cām. Dicit t̄m Tho. in 4. qz si qz
non posset copulari cū virgine s; cur
corrupta: posset medici nālr cū aliq̄

instrumento claustrum pudoris refe-
rari: nec hoc esset contra naturam: quia non
fieret ad delectationem sed ad medicinam
Item si mulieri arte absque periculo potest
subueniri beneficio medicine vel per su-
tuz usum viri proportionati non impe-
dit habere infirmitatem: et de fructu et male-
ficio. Si vero non potest sine graui periculo
subueniri certe separebitur: et poterit se al-
teri copulare cum forsitan apta foret:
vel cuius respectu subueniri possit quod si
per usum secundum facta sit idonea primo red-
detur primo: et si ipse primus iam exiit cum
alia quam in hoc casu dimittere oportet et ad
primam redire. Si autem non facta sit ido-
nea. id est cognoscibilis primo: vel si non
potest sine graui periculo mulieris a primo
cognosci: quod potest contingere propter dispo-
sitionem membrorum remanebit cum secundo
Sed de pal. dicitur quod opio tria que
melior videtur esse: si potest subueniri ei sine
periculo per incisionem siue velut siue non
est impedimentum temporale nec dirimitur:
quod si hodie non vult cras potest velle. unde
voluntas que non est perpetua non facit
perpetuum impedimentum. Sicut si per
usum istius bois de quo queritur potest
fieri cognoscibilis per usum alterius temporale
est nec dirimitur. Si vero nec per incisionem
nec per usum eius potest fieri cognoscibilis ab
illo: quomodo possit fieri cognoscibilis per
usum alterius non est separenda ab illo: et
si cum ea exiit nec reddenda primo: etiam
si per alium fuerit aptata: quia quoad est
iuncta non potest alter ea vti: sic illud
remedium est impossibile de iure di-
uino et positiuo: quia esset fornicatio et
adulterium: et si mulier est ita aptata quod
a nullo ordinarie sit cognoscibilis oportet
remanere sine spe coniugij: et viro da-
tur licentia cum alia habenda. Si autem est

ita apta quo ad aliquem: puta senex co-
gnoscibilis aut per alium: puta iuuenes
licentianda est ad illum. Sed quia separenda
ab uno quod non poterat cognosci: et com-
mixta alteri similis conditionis: puta si
milis etatis et complexionis: quia ecclesia
tunc fuit decepta: visum est quod per
longum usum fuisset sibi aptata: tunc
reddenda est primo: quia impedimentum
fuit temporale. Secus quam alius fuit diuer-
se conditionis: hec de. Item si mulier
dicat viri impotentem propter defectum
membrum secundum. Homic. est inspicendus per
viros honestos: sicut dicit de arta quod
aspicienda est per matronas honestas.
Si autem allegat excessum membrum est suspic-
tus papa: nec sic dicitur mulier me-
pta esse ad infirmitatem propter frigiditatem
sicut per artationem: quia mulier in concubi-
tu est patiens. Unde ad reddendum de-
bitum viro sufficit quod patiat actionem
viri in naturali membro: hoc autem eius frigi-
ditas non impedit. Secunda impoten-
tia. scilicet accidentalis sine maleficio est per
castrationem superuenientem: propter quod non
tales omnes sunt inepti ad reddendum
debitum habere non possunt: et si contraxerint
diuidendi sunt: quia nullum est ma-
trimonium: et est ad sedem. Sed si ca-
stratio contingat post matrimonium
contractum per verba de presenti: non potest
dirimi: et durat matrimonium: et intelli-
gitur ista castratio secundum Ric. in 4. trans-
gessio membrorum genitalium comprehendit
do testiculos et virga: et de hoc est opi-
nio duplex. Quidam enim dicunt quod istud
si superueniat in matrimonio contracto
per verba de presenti: sed non consummato
quod habet dirimere sicut et ingressus re-
ligionis. Alij dicunt et communiter quod non
dirimit contractum istud superueniens

sed solum qñ erat hoc impedimētus
 anteq̄ contraheretur p̄ verba d̄ pñti
 Quidā ēr dicit q̄ si remaneat virga
 q̄ erigat: r̄ si abscissis testiculis q̄ tē
 tale m̄rimoniū nondū cōsumatū non
 soluit: sicut dicit gl. de spadone. Nā
 talis satisfaciit mulieri sicut mulier sa
 tisfacit viro: siue resoluat sp̄ma: siue
 non: nec regit in m̄rimonio q̄ sp̄ sit
 sp̄es filioꝝ lz suffic̄ q̄ seminat. In isto
 ḡ caute incedendū ēr cū maturo cōsi
 lio: r̄ qñ tales possent induci vt se hē
 rent vt frat̄ r̄ soroz caste viuentes tu
 ta via ēēt. De castrato spadone dicit
 De. q̄ si non ip̄ediunt ab actu gñati
 onis lz ab effectu: qz. sin eis ga erigi
 tur r̄ semē emittit: lz inualidū ad ge
 nerādū h̄bē pñt. Sz si non emittūt se
 men h̄bere non pñt fm̄ quosdaz: nec
 h̄bit p̄ hos affinitas. Itē qui non pōt
 seminare in loco debito non pōt con
 trahere: q̄uis r̄ reliqua r̄ deflozare
 possit: qz ip̄otentia coeundi ē absolū
 te: qñ quis non pōt carnalē copulam
 exercere. Non at̄ reputat̄ in iure car
 nalis copula subsecuta: nisi sit cōsumā
 ta p̄ seminationē ordinariā: ēē d̄ sp̄o.
 c. vlti. Tertia impotentia est p̄ ma
 leficium circa qd̄ fm̄ Tho. in 4.º et
 Hosti. sic tenendū ē: q̄ si maleficium
 supueniat matrimonio ante carnalē
 copulā: tunc si maleficiū est p̄petuū
 impedit r̄ dirimit m̄rimoniū cōsumā
 ita q̄ celebrato diuortio vir poterit
 aliā ducere: r̄ s̄lt̄ de muliere d̄r. 33. q̄
 i. si p̄ fornicariā. in quo. c. d̄r expresse
 q̄ deo p̄mittente r̄ diabolo opante ī
 pediri pōt homo ne cognoscat muli
 erē: r̄ vt dicit De. de pal. in 4.º fit hoc
 multipliciter. habet. n. ex hoc q̄ ē sp̄s
 p̄tatem sup̄ creaturā t̄pales qd̄ motū

localē phibendū vel faciendū. vñ pōt
 corpora impedire ne sibi mutuo ap̄
 propinquent vel directe vel indirecte
 interponendo se inter eos copozē at
 sūpto. Sicut accidit sponso q̄ despō
 sauerat idolū: r̄ nihilominus h̄erat
 cū quadā virgine nec poterat eaz co
 gnoscere p̄pter hoc. 2.º modo pōt ī
 flāmare ad actum illū: vel refrigerā
 re ab actu illo: adbibendo occulte v̄
 tutes quas optime nouit ad hoc vali
 das. 3.º modo turbando imaginati
 onē r̄ fantasiā r̄ estimatiuā qua r̄ ed
 dit mulierem exosam: qz potest ī ima
 gine imprimere. 4.º modo phiben
 do directe rigorē mēbra sicut r̄ motū
 localē cuiuscunq; organi. 5.º phibē
 do missionē sp̄ium ad mēbra in qui
 bus est virtus motiua: quasi interclu
 dendo vias seminis: ne ad vasa gñati
 onis descendat: vel ne ab eis recedat:
 vel ne excidatur: vl̄ ne emittat̄ r̄ mul
 tis alijs modis. Plus aut̄ p̄mittit de
 sup̄ hūc actum p̄ quē peccatū p̄mūz
 trāsfūdīt q̄ sup̄ alios humanos act̄
 r̄ sepius maleficiat̄ vir q̄ mulier: et
 magis p̄mittit deº in peccatores q̄ ī
 iustos demones: seuire: vt patet d̄ ma
 ritis. r̄ sarai vxoris Thobit: tamē cū
 am aliqñ in iustos. Exemplū de Job
 r̄ p̄ hoc maleficiati monēt̄ facere cō
 fessionem in dicto. c. si per fornicariā.
 bec De. Ricar. in 4.º dicit q̄ cōs̄ opi
 nio tenz: q̄ si certum ēēt q̄ esset ma
 leficium secutum matrimonii ratūz
 non tñ cōsumatū: non tamen p̄ hoc
 dirimeretur vinculum matrimonij
 In sepando antez maleficiatos simi
 liter p̄cedendū est sicut in sepando ī
 eptos p̄pter frigiditatem: excepto q̄
 frigido non dat̄ l̄nia h̄bendi cū aliā

qz frigiditas ē impedimentū vniuersa-
le s; maleficiato dat: qz maleficiū est
impedimentum p̄i culare: qz si muli-
er illa pcurauit maleficiū non p̄t
diuortiz petere: qz culpa sua ad hoc
deuenit. 55. di. si enāgelica. Si v̄o ma-
leficiū sit tpale non dirimit nec im-
pedit: z a p̄ncipio qdē maleficiū p̄-
sumit tpale. S; postq̄ iuges simul
p̄ triennium cobabitauerunt dantes
opam carnali copule si adhuc durat
īpedimētum: qz. s. se cogscē non potu-
erunt p̄sumit maleficiū ec̄ p̄petuū
ē. e. laudabilem. z sic sepabit. Si at̄
sepāt p̄p̄t maleficiū postq̄ alia m̄ri-
monia h̄xerunt carnalr se cognoscāt
reuocādi sunt ad p̄mūz m̄rimonium
eo qz s̄iua diuortij lata iter eos fuit p̄
errorē: qz īpedimentūz indicatūz fuit
p̄petuūz s̄m p̄sūptōdes: qz non erat p̄-
petuum s̄m rei v̄itate. Et illud decre-
tūz. 33. q. i. si per sortiaris. non tenet
hec Ric. in 4°. Et nō s̄m De. d. pal.
qz si maleficiū durat p̄ triennūz iu-
dicat p̄petuū: non qdēz qz illud non
possit tolli: vel a deo vel etiā opere
diaboli qui sanat qz hoc qz torquere
cessat. Exēplum in legēda beati Bar-
tholomei apli. S; qz n̄ p̄t tolli ope
humano: qz non ē ptās sup̄ terrā im-
mo nec sup̄ celum post deū que luci-
fero valeat p̄pari in nālīb: nec sēper
exorcismi liberant: qn̄qz qdem p̄pter
p̄cēm: qn̄qz at̄ p̄pter bonum hoīs cui
expedit non nubē. vñ nec Paul. fuit
exaudit: hec De. Et nō qz si malefici-
um non p̄t reuocari nisi p̄ aliqb̄ illi-
cūm: vt p̄ demōnis auxiliū z h̄i:
etiā si sciret sic posse reuocari: nibilo-
min^{us} p̄petuum īpedimētum iudica-
bitur: qz remediū non ē licitū: L. bo.

De. Ellb. z Hof. z addit Ho. qz l; ali-
qua remedia vana videātur tolera-
ri: qz p̄t redundare vana vanis: n̄ at̄
dicat illicitis. Sciendūz est at̄ s̄m pe-
de pal. si maleficiati vel alius īpoten-
tes velint cōmanē iuges veri s̄t: s̄t
Maria z Joseph. Si aut̄ ambo p̄cla-
mant z euidentissimis signis īpotētia
p̄bari p̄t non expectat triennū: sed
statim sepant. Si at̄ non sit euidens
oz qz p̄ triennūz cōmorati iurent am-
bo. Vir qdē qz studiosā opam dedit
bona fide sine fraude qz ea cognosce-
ret: z non potuit perficē. Et mulier si
milit qz p̄ ea non stetit nec fraudē ad-
hibuit quā cognosceret a viro: s; nō
fecit: sacralr at̄ iurabunt: qz credunt
eos v̄z iurasse: ec̄ de purga. ca. iter
solicitudines. De triennio isto ī auē.
de nup. s. p̄ occasionē. z inter d̄r m̄ri-
monij īpotenti: z ceditur potētī. 33.
q. i. requisisti. z ex. e. c. s̄mitatis. Si at̄
mulier dicit qz vir non p̄t eā cogno-
scere: z vir asserit qz imo stādum ē vi-
ro: qz caput ē mulieris. 33. q. i. sigs ac-
ceperit. Et hoc nisi mulier p̄bet con-
trariūz per aspectū corporis: extra d̄
despon. ipu. stinebatur. ec̄otra si vir
dicat se non posse cognoscere: z ipsa
asserit contrarium viro non p̄bāte ipa
absoluitur. S; videt qz qn̄ allegat ī-
potentiam mulieris: qz ipsa teneatur
ostendere se inspiciendam. Et qz ī cā
diuortij vir z mulier ad paria iudicā-
tur: sic vir allegans mulierē artā au-
ditur petēs inspici. sic econuerso mu-
lier allegans v̄z eunuchizatū audit
petēs aspectū corporis: z idē ē si dicat
īpotētia ei^{us} aspēu ei^{us} posse p̄bari: hec
De. de pal. qz si p̄ triennūz celebrato
diuortio redeat potentia se cogscēdi:

lz de hoc sint varie opiones: tenendū ē tñ qđ sentire videt̃. Tho. i. 4.º. s. q. si maleficiū fuit; vniuersale respectu cui iulibet p̃sōe: tñc si alteri nupserit cñ dic̃ impedimentū non fuisse p̃petuū vñ dz redire ad p̃mum. Si at̃ maleficiū fuit p̃cūlare respectu. s. sp̃alis p̃sone: tunc vtriq; def̃ l̃nia p̃bendi cuz alijs z ñ pōt ad p̃stinū m̃rimoniū redire: cū p̃mū m̃rimoniū nullū fuerit: z scđm vez. hec Tho.

De cognatione legali.

Cap. i. 4.

Ertiūdecimū impedimentū est cognatio: qđ 4.º loco i ṽ / fibus iupradictis ponit̃: vbi nota qđ triplex ē cognatio. s. carnalis siue nālis que dicitur cōsanguinitas: sp̃ualis que d̃r compaternitas: z legalis qđ d̃r adoptio vel arrogatio. quēz barum impedit z dirimit matrimonium fm̃ diuersos modos: qz diuersos gradus habent. Cognatio legalis est que fit p̃ adoptionē vel arrogationem z hz tres species. Prima ē ascendentiū z descendentiū: qđ ē inf̃ patre adoptante z filiū siue filiā nepotē vel nepte z h̃i adoptatos: z hoc i distīcte z in p̃petuum impedit m̃rimoniū fm̃ De. de pal. Inter p̃rez tñ adoptatē z p̃rez z m̃rez adoptatū nulla cognatio trahit̃ fm̃ Tho. z De. Pater qđ adoptator non pōt p̃bē cuz filiā adoptiua: nec c̃t cum adoptiua nepte. 30. q. 3. ita diligē. Scda spes ē collateralīū. s. it̃ filiū nālē alienū et filiū adoptiuū: z hoc impedit m̃rimoniū: qđ in sunt in eiusdē p̃ris pt̃ate: ea ṽo soluta. s. morte p̃ris ṽ emañcipatione filij nālis vel adoptiui non impedit. 30. q. 3. post̃ susceptū. z videt̃

hoc intelligendū de filijs nālibus legitimis. s. qđ non p̃nt trahere cū filijs z filiab̃ adoptiuis p̃ris sui. Itā adoptiuus filius cū filia illegitima p̃ris sui adoptiui trahere pōt sicut nōt̃ Du. 30. q. 3. in p̃m. idem Hosti. Innoc. z Ricar. Itō tñ qđ inter duas p̃sonas adoptatas ab aliquo i filias pōt esse m̃rimoniū. sed Huil. Du. z Ber. cū nulq; inueniat̃ p̃hiberi sicut etiaz duo filij sp̃uales alicui: puta p̃ susceptionē in baptisimo vel c̃firmationē p̃nt p̃bere ad inuicem: z sp̃uales filij cū adoptiuis. Si qđ adoptiuo filiū matrimoniuū p̃bat cū legitima adoptat̃ dicit Huil. qđ q̃uis qđā dixerit qđ ñ solueret tale m̃rimoniū tñ ṽi tenendū est qđ nō uir̃ Hug. s. qđ solueret d̃ cog. le. c. i. Et hoc ē vez taz de simplici adoptato: q. s. nō transit i pt̃atē adoptantis qđ de arrogato qđ trāsit i pt̃atē arrogantis. Tertia spes ē qđ si legalis affinitas iter p̃rem adoptatē z vxorē filij adoptiui: s̃itr it̃ filiū adoptiui z vxorē p̃ris adoptat̃is: z h̃i p̃edit oī tpe m̃rimonium: qm̃ pat̃ adoptas nunq; pōt p̃bere cū illa que fuit vxor filij adoptiui etiam p̃ emācipationem: ar. ff. de ritu nupt. l. nam adoptans. z idē iuris videtur de filio adoptiuo respectu vxoris adoptat̃is

De cognatione naturali. i. consanguinitate.

Cap. i. 5.

E consanguinitate que dicitur cognatio nālis siue carnalis ip̃ediens z dirimens m̃rimoniū tria videnda s̃t. p̃mo qđ sit consanguinitas linea z gradus i ea. Scdo d̃ computatione graduum. Tertio de prohibitionē z i quibus gradibus.

Quantū ad s̄mā s̄m Pet. de pal. i
4. di. 40. q. i. Consanguinitas est vin-
culū p̄sonarū ab eodē stipite descen-
dentium carnali p̄pagatione contra-
ctū. vbi sciendū est q̄ non deberet di-
ci consanguinitas sed s̄anguineitas
sed p̄pter meliōrē sonū d̄r consanguini-
tatis: et nobis vtendū est vt p̄les. Vi-
culum d̄r q̄ amici magis se diligunt
q̄ extranei affectū et effectu. vnde nō
bruta: q̄ homo est animal politū. Et
s̄b eodem stipite dicitur scilicet propi-
quo: alias omnes homines essent cō-
sanguinei: quia ex vno. s. Adam fecit
deus hominum genus. Carnali pro-
pagatione. vnde non est consanguini-
tas eorū: qui per creationem a deo p̄-
cesserunt. Dicitur autē consanguini-
tas a cōitate sanguinis: vel a conueni-
endo in sanguine magis q̄ in carne:
quia sanguis est magis materia semi-
nis. nam sperma s̄m medicos est san-
guis purissimus. Et q̄ dicitur est car-
nali p̄pagatione excludit. Et nā s̄a cō-
sanguinitate. Adde: q̄ miraculosa et su-
pernaturali p̄pagatione: sed non exclu-
dit Christū a cognatione s̄anguine-
orū beate Marię: q̄ fuit carnalis p̄pa-
tio ex parte matris: licet non ex parte
patris. Hoc at vinculum sicut et om-
nis amicitia fundatur ex cōicatioe tri-
plici. s. nature cure et discipline. Natu-
re: q̄ omnes consanguinei p̄ carnis
p̄pagationem descendunt ab vno sti-
pite q̄ est cōis eorum parens. Cure:
q̄ cura parentū p̄cedit ad filios nō
solū imediatos: sed et ad filios filiorū
quotquot vidē p̄nt. Discipline: quia
p̄les sub pentū ptate et subiectione es-
se debent. Secunda conclusio ē d̄
linea cōsanguinitatis: qd̄ sit et quō di-

catur. Est autē linea ordinata colle-
ctio p̄sonarū s̄anguinitate comuni-
taz: nec oportet addere ab eodē sti-
pite descendentiū: quia hoc includit
in s̄anguinitate. Et est triplex linea
s̄m triplicē habitudine: quā h̄nt s̄an-
guinei ad invicem. Una est p̄ncipi-
p̄ncipiati ad p̄ncipium: vt filij ad patrem
autē patris et s. et s̄m hanc accipit li-
nea ascendentiū. Alia est p̄ncipij ad
p̄ncipiatiū: vt patris ad filium nepo-
tē p̄nepotē et s. Et s̄z hanc accipitur
linea descendentiū que non ē alia li-
nea ascendentiū: sed aliter accepta s̄z
alium et aliū modū cōputandi: q̄ s̄z
vnam sit acceptio ab inferiori ascen-
dendo: s̄m aliam sit acceptio a supio-
ri descendendo. Tertia est habita-
do eorum qui sunt ab vno p̄ncipio:
sicut fratrum qui sunt ab vno patre
vel matre: et nepotum qui sunt a duo-
bus fratribus vel sororibus et sic de-
ceps: et s̄m hanc accipitur linea tran-
suerfalis que subdividitur in eā que
est collateralis ascendentiū: in qua s̄e
amunculus matertera et patru⁹ et c. et
in eā que ē collateralis descendentiū
in qua sunt frater soror nepos et nepo-
tis ex filio vel filia. Tertia conclusio
est quid sit grad⁹: et dicēdū est q̄ gra-
dus ē habitudo determinate distantie
a p̄sona: et quelibet linea h̄z suos gra-
dus: et linea et gradus in affinitate s̄nt
s̄m habitudine ad s̄anguinitate: et n̄
aliter.

De gradib⁹ quō cōputantur.

Lapi. 16.

Et computatōe gradū: et p̄-
ma conclusio ē d̄ cōputatōe cōi-
iuristaz et canonistaz. nam
illa vsi: et cetera que ponuntur in l̄ra

Bl. 40. r in decre. 35. q. 3. 4. r. 5. non sūt
 in vii. Cōputantur aut gradus hanc
 guinitatis hoc mō. in linea ascenden-
 tium enim r descendantium cōputā
 de sunt persōe medie inter illas de q
 bus queritur: q si nulla sit media sūt
 in primo gradu: vt filius r pater ascē
 dendo: r pater filius descendēdo. Si
 vō sūt alie psone medie cōputatū cis
 cum extremis: quot sunt persōe vna
 minus tot sunt gradus: verbi gratia.
 Auius r nepos distant secundo gra
 du siue ascendendo siue descendē
 do: quia sunt tres persone. s. nepos et
 auus r qui est in medio eorum: quia
 est pater respectu pūmi r filius respe
 ctu scōi. R. emoto igit vno remanent
 duor: r sic nepos r auus sunt in secun
 do gradu: proauus r pnepos sunt in
 quarto gradu: quia sūt propiue per
 sone numerāde. Ratio huius est: qz
 eū gradus sit certa distantia ppīqui
 tatis non potest esse in eiusde ad seip
 sum: sicut nec propinquitatis: r iō gra
 dus presupponit sepe aliquā perso
 nā: cui secunda addita facit gradum:
 r per eandē rōnez tertia addita scōe
 r quarta tertia: r sic sepe vt sit nume
 rus graduum fm numerum persōa
 rum vna excepta. Et hec computatō
 in linea gradūū ascendentiū r descē
 dentium est cōis apud oēs. In li
 nea vero collateralī que non est eoz
 quoz vnus descendit ab altero: s; eo
 rum qui descendunt a cōi principio
 alr cōputātur gradus s; leges aliter
 s; canones. s; n. canones cōputātur
 hoc modo. Videndū est enim vtruz
 psone de quib querit equalr distet
 a cōi stipite aut inequalr. Si equalit
 quoto gradu quelibet earum distet a

cōi stipite toto gradu distant inter se
 verbi gratia. Sit nobis sorores cōis pa
 rens r sūpes: ego nepos fm vna; li
 nea; tu vō p nepos fm aliā lineam.
 Si querit quoto gradu disto a te: d;
 rñderi qz tertio: qz toto gradu tu qui
 es remotior distas a cōi parente a q
 ego non disto nisi secūdo gradu. S; z
 fm leges aliter cōputant grad^o i linea
 transversali: qz fm eas duo fratres
 sunt in scōo gradu: filij duoz fratruz
 sunt in quarto gradu: nepotes in 6°
 gradu: r sic duplicantur gradus fm
 cōputationē legalē supra cōputatio
 ne canonica. Sed opinio canonistarū
 ē rōabilior: qz absurdū videt ponere
 scōz gradū sine pmo: qd nō legē fm
 opinione legistarū: qz nō est dare ali
 quē qui sit in pmo gradu lineae trans
 uersalis equalis. S; pms in ea qui
 ē frater est in secundo gradu s; legi
 stas: pms in transversali inferiori ē i
 tertio. s. filius fratris. Et prim^o i tras
 uersali superiori est in tertio vt patru
 us. Et ideo canoniste melius cōputat
 in transversali: ponentes fratrem i pri
 mo gradu: filium fratris in secundo.
 s. descendendo: nepotes in tertio: pne
 potem in quarto: abnepotē i qnto rē.
 Ascendendo vō patruū in scōo ppa
 trūū in tertio: abpatruū i quarto rē.
 Dilatando vero duoz fratru filios
 in scōo: nepotes i tertio sicut in gene
 alogia Adā per Seth r cam: qui sūt
 in pmo gradu r filij eoz in scōo. Rō
 diuersitatis huiusmodi cōputationis
 est ista: vt dicit Alexan. papa. 35. q. 5.
 ad sedem. In legibus ob nihil aliud
 ipsa graduum mentio facta est: nisi
 vt hereditas vel successio ab vna ad
 alteram personam inter psanguīcos

deferat. In canonibus vero ob hoc
 pgenies computat vt apte monstre-
 tur vsq; ad quoz gñatione a consa-
 guineozum sit nuptijs abstinentum:
 vt rite z canonicè nuptie celebrat in-
 ter fideles. Hac igitur de causa quia
 hereditates nequeunt deferri: nisi de
 vna ad aliam psonam. Idcirco cura
 nit secularium imperator in singulis
 psonis singulos perficere gradus: qz
 vero nuptie sine duabus psonis non
 valent fieri: ideo sacri canones duas
 psonas in vno gradu constituerunt:
 hec ibi. Ad autem ibi dicitur: quia vs-
 q; ad septimum gradum pdurat con-
 sanguinitas fm computationez cano-
 num: in qbus gradibus. z. prohibetur
 mrimoniũ tunc verũ fuit: sed hodie
 non durat consanguinitas nisi vsq;
 ad quartũ gradum inclusive. Nam
 Greg. 9° remouit tres vltimos gra-
 dus: ex eo q non poterant bene mēti
 retieri tot gradus: z etiã erat sat dif-
 ficile vsq; ad septimum gradũ absti-
 nere a mrimonijs talium. Unde seq̃
 bantur sepe inconuenientia habet h
 statutum ecclesie: extra de consang. z
 affini. non debet. Gradus autem fm
 leges quo ad successionem heredita-
 tis durant vsq; ad decimum graduz
 computando modo legali: vt dicitur
 est supra.

De prohibitione matrimonij inter
 consanguineos.

Capit. 7.

De prohibitione mrimonijs iter
 consanguineos. Ad fm De.
 tres conclusiones. Prima
 q consanguinitas de iure nãli fm re-
 ctam lineã ascēdētũ z descēdētũ
 impedit mrimoniũ: s; plus filij cuz

matre q; filie cum patre ppter reue-
 rentiam. Propter qd videtur q in li-
 nea recta in infinitum prohibeat ma-
 trimonium: adeo vt si Adam hodie
 viveret non inueniret vxorem fm le-
 gistas. Ratio huius quia maior reue-
 rentia debet pentibus remotis q; p
 pinquis. Unde pater non dicit dñs
 sed auus q; diu viuuit: z licet maior p-
 pinquitas in maior reuerentia q pl^a
 attendit. Nam cum filia fratris pot
 fm leges contrahi sed non cum ami-
 ta: que tamen non est propinquior.

Secunda conclusio est de phibiti-
 one iuris diuini. Prohibent eniz cir-
 ca hoc plures psona puta simul nãli
 federe comozantes: z sunt. az. que leni-
 is. numerantur: mater nouerca soroz
 neptis amita matertera vxoz patrii
 nurus vxoz fratris nisi premortui si-
 ne liberis: preuigna: filia preuigni vel
 preuigne: soroz vxozis que in lege na-
 ture pmittebat: vt in Lya z Rachel
 copulatis Jacob. h^o rōem doct. assi-
 gnant: qz mrimonium ordinat ad re-
 phensionē concupiscentie: sed concu-
 piscētia non repmit s; magis auget
 si inter illas psonas quas puenit i ea-
 dem domo conuersari esset concessa
 copula matrimonialis: quia lex diui-
 na rōnabiliter phibet talem copulaz
 Nã qz electio non est nisi possibiliz
 eo ipso q cōcupisibile sit impossibi-
 le minuit vel tollit concupiscētia illius
 vñ q; diu cohabitantiũ viroz z muli-
 erum in vna domo posset esse matri-
 monium: si tales psonas pnoiatas
 pūngit cohabitare simul concupiscē-
 tia non hret frenum. Sed ex quo ma-
 trimonium sit impossibile inter tales
 qz phibitũ: cessat talis concupiscētia

baptizatū ad baptisimū: qz cōm̄ ē ei⁹
 Itē nō qz siqs puta Petr⁹ s̄ volūta
 tē vxoris sue: puta marie t3 vel leuat
 de sacro fonte filiū alteri⁹: puta iohā
 nē filiū martini s̄ volūtatē et ipsius
 martini s̄m̄ Jo. neapo. i quolz. 9. vti
 qz s̄bit vera cognatio spūalis it̄ eos
 non ob. inuoluntario s̄sensu seu s̄di
 ctōe illoz: ita qz petr⁹ ē v̄e cōpat̄ mar
 tini: z maria ē vera m̄r spūalis iohā
 nis vel it̄ nolit. h. rō ē s̄m̄ eum: qz qd̄
 ē ex statuto ecclē non depēdet ex vo
 lūtatē subiectoz statuti z statūctis: s3
 ex statuto ecclē ē qz cognatio spūalis
 transeat ab vno iungū in alfo s̄sūma
 to m̄r̄monio: z qz cōp̄r̄nitas acgrat̄
 p̄r̄i carnali p̄ h̄ qz leuat aliqūc̄ filium
 ei⁹ de sacro fonte ḡ zc. Itē posita cā
 sufficienti cognatiōis spūalis oz p̄ōe
 re cognatiōe spūalē. cā ē eiz ad quā
 seq̄r̄ effect⁹: s3 p̄r̄ntas spūaliquā s̄leg
 tur p̄ actū p̄p̄riū vni⁹ iungum ē suffi
 ciens cā alti iungū cognatiōis spūalis
 postq̄s ē m̄r̄moniu s̄sūmatū ḡ zc. Itē
 nō qz reglarit̄ vn⁹ oz tenē ad baptis
 mū s̄m̄ Rai. non p̄les seu leuare de
 fonte: vt de se. di. 4. c. non p̄les. Et si
 necessitas cogere vn⁹ z idē p̄t̄ tenē
 in baptisimo z in s̄firmatione. Si aut̄
 p̄les tenerēt dic̄ Alb. in 4. qz hoc po
 tius est p̄missio q̄s statutu: qd̄ debeat
 approbari: p̄mittit̄ aut̄ rōne amicitie
 que s̄bit̄ it̄ illos. hec ille. Ubi ḡ duo
 aut tres ex more patrie cōiter tenent
 videt̄ tolerandū z sine peccato fieri
 Aut̄ tū esset h̄re sup̄ hoc dispensati
 onē ab ep̄o si p̄r̄ vult h̄re p̄les tenen
 tes ad baptisimū: vt nō. Du. in decre.
 z cū plures tenent s̄bitur cū omibus
 cognatio spūalis que ipedit z dirimit
 m̄r̄moniu s̄m̄ Hosti. Sed diligēter

attende qz oz qz teneant siue tangant
 ipsū baptizandū cū baptizat: vel cuz
 de fonte leuat a sacerdote imediate
 si volunt eē cōp̄res: aliter ex eo qz ex
 titerunt ibi soluz non tagēdo z r̄nde
 rint p̄ puero abrenuncio zc. non eēt
 cōp̄res. De. de pal. In aliqb. n. locis
 sacerdos aquā effundit baptizado: et
 qz volunt eē cōp̄res tenent baptizan
 dū. In alijs. n. t3 puez ipse sacerdos
 cū baptizat: qd̄ p̄cipue fit cū sit bap
 tisim⁹ p̄ immersionē: z tunc p̄mo recipi
 entes baptizatū de sacro fōte a sacer
 dote in panno: vel nudū s̄t p̄res spū
 ales: vt nōt̄ Hug. in decre. Et s̄itr per
 pcuratorē non p̄t̄ s̄bi cōp̄r̄nitas q̄s
 tum ad cognatiōē spūalem: vt p̄t̄
 archi. p. l. p. montē. s̄ ad op. Idē Jo.
 an. z q̄n̄ is non r̄ndet aliqs dū t̄m̄ te
 neat ad baptisimū: vel tagat̄ efficitur
 p̄r̄i⁹: z s̄bit̄ cognatio spūalis. Illi at̄
 p̄les qz simul tenent ad baptisimū nō
 phibent̄ ad inuicē s̄bē: vt Imo. po
 nit. Itē nō qz laicus ēt qz baptizat ali
 quē siue in casu necessitat̄ siue ex: n̄
 p̄t̄ s̄bere cū illa quam baptizauit:
 et̄. e. nedū. li. 6. Itē nō s̄m̄ Tho. qz si
 vir vel mulier baptizat vel teneat ad
 baptisimū p̄p̄riū filiū si hoc facit in
 articulo necessitatis seu p̄ errorē non
 impedit̄ exigere debitū vel reddere
 extra. e. si vir. Si vero fecit p̄ fraudē
 ipedit̄ exigere s3 tenet reddē: z si v̄t̄
 qz fuit in culpa: neut̄ p̄t̄ exigē: exacti⁹
 tū vterqz reddere tenet: vt dicit̄ Do.
 z addit. Melius tū eēt vt cōtinerent
 Eodē at̄ mō si vir t3 aliq̄ez filiū vxo
 ris sue: vel vxoz filiu maritū sui si ex
 ignorantia hoc facit excusat̄ si ex ma
 licia non potest exigere debitū: si ve
 ro fecit p̄ fraudē impedit̄ exigere: s3

folia a fo 2

teneat reddē. Idē Ricar. Credo tñ q
sup h̄ eps possit disp̄sare. s. q̄ ad exa-
ctionē debiti: sicut de eo q̄ co. consā.
vxo. su. cum q̄ eps pōt disp̄sare quo
ad debiti exactionē: s̄m De. v̄ pal. vt
h̄es. s̄. vbi h̄es de impedimento affinita-
tis ibi vnde. Itē nō q̄ si iohāna vxor
petri tenuit ad baptisimū filiuꝝ berte
anteq̄ cōmiseret: siue h̄eret matri-
moniuꝝ cū ipso petro: ipsa mortua po-
test petri h̄re in vxorem ipsam bertā
z sic successiue isto mō q̄s pōt haberi
duas cōm̄es in vxores. S; si petrus
cognouit iohānaz añq̄ tenēt ad bap-
tismū filiū berte: non poterit postea
vnq̄ bertā h̄re in vxore. Itē ille qui
t; ad baptismū vel confirmationē filiū
petri ex muliere cōcubina vel vxore
alia susceptū q̄s ex ea quā nūc h; vxor
ē non efficit cōp̄ istū vxoris: quam
nunc h; ip̄e petri. z idē de filiis vxor-
is alicui⁹ ex alio viro genitū. Itē nō
q̄ non baptizat⁹ q̄nis alium n̄ debeat
tenē ad baptismū: nisi de facto vl' ne-
cessitate t; vel leuat vel baptizat n̄ h̄-
bit aliquā cognationē sp̄ualē s; tho.
pe. z ric. z addit alb. dicēs q̄ si alt̄ cō-
iugū ē baptizat⁹: p̄ eum trāsit cogna-
tio ad eū q̄ non ē baptizat⁹. idē de cō-
firmatōe. S; si baptizat⁹. t; filiū non
baptizatū bñ h̄bit cōp̄nitatē. Itē nō
q̄ non v; q̄s tenē ad baptismū vel cō-
firmationē f̄ez vel fororē: q; suffic̄ it̄
tales vinculū carnale. Diā at̄ q̄ dicta
s̄t de tenēte ad baptismū seu de fōte
leuāte erga susceptū vel leuatū: z pen-
tes ei⁹ q̄ ad h̄bēdā cognationē sp̄ua-
lē: itell̄as s̄t̄r de baptisimo z pentib⁹
ei⁹ q̄ ad p̄d̄cāz cognationē: z oīa que
deā s̄t̄ de baptizato q̄stus ad tenētē z
baptizatē in h̄bēdā cognatōe sp̄uali

eū baptizato: intelligas p̄iformit̄ in
firmatiōe z tenēte ad firmationē
in h̄bēdo cognationē sp̄ualē: cū cōfir-
mato z pentib⁹ ei⁹. z dic̄ Hof. q̄ ista
cognatio sp̄ualis sic legalis n̄ h; ra-
mos: vñ ad plōas cū q̄b⁹ h̄ete s̄t non
egrediunt. Itē igr̄ q̄ q̄cunq; in aliq̄
illorū impedimentoꝝ det̄r̄ sciēt̄ h̄bit
peccat mortāl̄: z in quorū ex his ipe-
dimētis ē excoīcatus sciēt̄ h̄bens:
nec talis v; absolui nec pōt nisi cesset
a tali m̄rimonio sic h̄cto: vel petat dī
sp̄sationē a papa vbi pōt: z iterim
abstineat se ab vsu m̄rimoniū sic ipe-
diti. z nō q̄ in nullo. i. impedimētōꝝ
pōt disp̄sare aliqs citra papā: s; z ip̄
se papa ī aliqb⁹ hoz non pōt dispen-
sare. s. ī impedimēto ligam̄is: cū. s. aliqs
ē alteri ligat⁹ p̄ verba de p̄nti: talis n̄
pōt cū alia h̄bē et disp̄sate pa-
pa. Itē in impedimēto erroris plone z
in impedimēto violentie: vbi nullo mō
ē p̄sensus z in impedimēto coeundi oī
mō ex frigiditate nāli vel castratione
vel maleficio: vel alia idispositōe pro-
ueniente: q; in h̄i oībus nullū ē m̄ri-
moniuꝝ: iō nō pōt facē papa vt ibi sit
m̄rimoniuz. De impedimēto coeundi
videt̄ dicē Pet. de pal. q̄ illud sit ex
statuto ecclesie: q; id non p̄inet ad
s̄bam m̄rimoniū: z inde ē q̄ si sciuerit
alt̄ impedimētū tale: z nihilomin⁹ h̄-
bit ē vez m̄rimoniū: qd̄ non eēt si d̄
esset aliqd̄ de s̄ba m̄rimoniū. cū. n. p̄n-
cipalis finis m̄rimoniū sit p̄les nō vi-
tatio fornicationis: si poss; coire esset
de s̄ba m̄rimoniū multo magis posse
ḡnare: z sic senes non possent h̄bē qd̄
est falsuz. De impedimēto erroris cō-
ditōis videt̄ dubiuz s̄m Du. tñ istō ē
de statuto ecclesie. Idē dicit̄ Pet. de

pal. s. qd est de iure positivo qd et videt sentire Ric. in. 4. di. 36. dicit eiz q error deterioris aditionis: et si non tollat sensu in psona: tñ multu minu it. Et qz rōnabile est vt deceptis iura subueniant: et maxime qñ ē deceptio in re graui: iō nāli equitate statutum ē psonam seruilis conditionis illegitimam eē ad p̄hendum cū psona libera q̄dū liberā eē credit ipe liber cōtrahēs cum sua. ledit. n. enormiter i bonis m̄rimoniij. s. in bono plis: qz n̄ hēbit eaz in sua ptate. in bonofidei: qz non poterit ita libere reddē debitum dno occupante suū. in bono sacramenti. i. cohabitatiōis iſepabilitate qz dñs possz eā v̄dē: hec ille. De ipe dimicto voti solēnis in religione tho. 2. 2. et Alb. tenent qz nō pōt. Hu. cardinalis Ric. in 4. Post. Inno. tenēt qz pōt ex magna cā: vt ex reformatiōne regni vnius et h. Et Job. in sū. p̄fess. dicit de facto vidisse talem dispensationē factam: hanc etiā opinio nem. s. qz papa possit dispensare: tene re videt idē Tho. in 4. di. 34. ar. 4. et Job. neap. in quol3. dicit hanc opinionē eē pbabiliozem. In impedimento ordinis tenent fere oēs qz possit: q̄z ius non consuenit. In impedimento criminis absqz dubio pōt fm̄ Pet. de pal. et de impetimento spualis vel legalis cognationis pōt s̄z De. de pal. De impedimento et qd est ex publice honestatis iusticia certū ē qz possit cum sit ex p̄sōe eccle. vñ pe. d pal. sic dicit qz papa pōt disp̄sare in oib⁹ gradib⁹ publice hōestatis iusticie q̄ sumunt fm̄ gradus p̄sanguinitatis: et hoc p3: qz non est phibituz lege nāli vel diuina. Unde possit dispensare

qz qz straheret cum spōsa vel vxore non cognita p̄ris vel fratris. Et nota qz qñ aliqz p̄tabunt m̄rimoniuz de facto: qd de iure nullum ē: si postea obtineant dispensationē a papa iung im pedimento: non p̄pterea ratificaret p̄dictum m̄rimonium quo ad deum ēt si ante dispensationē secuta erat copula carnalis s̄z o3 qz denno interueniat mutuus p̄sentus interior in alitru: et si cum hoc seq̄ copula carnal non est necessaria noua exp̄ssio verborz: et hoc in fauorē m̄rimoniij. Hoc videt dicere Ric. in 4. di. 40. in quodam fil: tutius tñ eēt vt de nouo ipa fieret exp̄ssio verborz p̄sensū exp̄mentium. Dicit et idem Ric. qz cum carnalis vsus mulieris eē m̄rimoniuz sit p̄tra ius nāle: iō ibi locū nō h3 p̄scriptio: vt. s. ex hoc qz tenuit aliquā p̄cubi nā p. 30. annos facta sit ei licita talis cōmixtio: sed sep̄ mortaliter peccat. Ip̄m etiā m̄rimonium qz est de iure diuino et nāli: iō p̄scriptio facere non potest vt valet m̄rimonium: qz a p̄ncipio fuit nullum et econuerso: vel qz efficiatur nullum: qd a p̄ncipio fuit verum: eē de consan. et affi. non debz. p̄tim in tex. et p̄tim in glo. Item nota qz fm̄ Dost. qñ doc. discor. circa impedimentū m̄rimoniij: vbicunqz doc. p̄ glo. suas dicunt solui m̄rimonium s̄z non inducunt ius exp̄ssum contrarium dicenti adhereas: eē de testi. licet ex quadā. in si. Item nō qz cuz ecclesia p̄cipit alicui iugum cohabitare cū altero: et ille cui p̄cipit sciat esse impedimentū fm̄ hug. in hoc casu: q̄z tum ad reddēdum debitū non tenet obedire: tñ in cohabitatiōe et necessaria exhibitiōe obedire debet: et nō

negare ei cui se de fco copulauit. Itē nota q̄ qui audit impedimentum eē inter se ⁊ uxorem s̄m Hūil. si audit a fidedignis ⁊ non suspectis cum nō debeat esse negligens sue salutis tene tur inquirere veritatem: alias esset af fectata ignorantia que non excusat: si ꝑcipiat pbabilem opinionez de dicto alicuius non oꝝ exigere debitum licz reddere teneatur. Sec⁹ si ita inenirz veritatē q̄ esset impedimentum int̄ eos qđ haberet ꝑo constanti: tunc nec exigere nec reddē debet. Porro qui audit tale impedimentū a viro si dedigno aut iurato aut cōpatre suo aut ꝑꝑrio sacerdote: aut etiam publi ca fama non ita tenetur credē q̄ pec cet mortaliter si non credat sed veni aliter. hec Hūil.

De impedimentis non dirimētibz m̄rimoniū dictum.

Lapi. 9.

St ⁊ aliud gen⁹ impedi men ti qđ eē quidē impediēs m̄ri moniū s̄hendū: s̄ non diri mens contractum: ⁊ istud est multi plex. Et ꝑmo quidē ꝑtract⁹ clandesti nus ipsius m̄rimoniū: eē de m̄rimo. contra. contra interd. eccle. per to tum. Qui ergo contrahunt clandesti ne m̄rimoniū peccant mortaliter: ⁊ tale m̄rimoniū dī s̄ interdictum ecclesie: qz contra ꝑhibitionem ei⁹ eē: vbi nō s̄m ꝑe. de pal. i. 4. q̄ h̄ pōt eē dupliciter. Uno mō qz est contra sta tutuz ecclesie vel iuris: vt qz trib⁹ tꝑi b⁹ anni int̄dcis: de qb⁹ in. c. se. vel qz eē clandestina dispensatio. ꝑhibet. n. ne m̄rimonia frāt clandestina: ⁊ sine bā nis: extra de clande. def. cum iꝑbitio vbi dī q̄ euz oꝝ fieri aliqđ m̄rimoiū

debēt in ecclia bāna publica ꝑ sacer dotes ꝑponi: vt iura ꝑpetentē t̄m̄uz q̄ scit impedimentū ꝑponat: ⁊ si appu rit ꝑbabilis coniectura contra copu la futurā interdicat exp̄sse: donec cō stet qđ fieri debeat: als si s̄berent s̄m bānis: vbi. s. talia fuant: aut post ꝑhi bitionē extiterit impedimētuz: puta gra dus ꝑhibet⁹: tunc filij dicent illegiti mi: nec excusabunt ꝑꝑ iꝑgrantiā pen tum: ⁊ sacer dos qui tales ꝑiunctōnes inhibere ꝑꝑerit: vel regularis q̄ in teresset h⁹ iꝑunit⁹: vt in dicta decre. In aliquibz t̄i locis non sunt hec bā na: sed solū s̄bunt sponsalia solemniter ⁊ publice multum añ m̄rimoniū ⁊ interim potest manifestari an sit iꝑ pedimentum. Uñ in talibus locis rō ne contrarie consuetudinis ommissio nem bannoꝝ non puto esse peccatuz sed vbi seruantur esset mortale omit tere. Alio modo dicitur matrimoni um contra interdictum ecclesie: quia est contra preceptum hominis mini stri iuris ⁊ ecclesie. Et iste minister vl̄ eē parochialis sacer dos qui potest di spensare matrimonium ⁊ si non iudi care. Ipse enim habet inquirere de iꝑ pedimento ⁊ inhibere. Aut est officia lis episcopi nō sacer dos qui solus bñ dicit nubentes. Vel archidiacon⁹ aut abbas habentes hoc ex consuetudine vel ꝑuilegio: ⁊ habent iudicare: ⁊ si non dispensare si nō sunt sacer dotes. Aut est ep̄s vel superior eoꝝ: ⁊ hic hēt iudicare ⁊ dispensare. iudicare rōne iurisdic̄tois: dispensare rōne ordinis cū cura. Contrahere ḡ contra ꝑhibi tionem ecclesie vel ministri est mor tale: nisi fuerit dispensatuz ab eo qui potest: ⁊ siquidē facta fuerit inhibitiō

ab inferiori papa: vt epō vel pochiali
 quōis sit peccatū: nō si non est aliud i-
 pedimentum tenet. Itēz si a papa fa-
 cta est simplex inhibitiō: quia nō anul-
 latur ppter hoc. Sed si hoc phibue-
 rit decernens irritum et inane: si sec⁹
 factum fuerit: tunc matrimonium ē
 nullum: quia per hoc reddit eos iba-
 biles. Plus est enim reddere multos
 inhabiles q̄ paucos: sed ipse phibēs
 matrimonium p cognationem spūa-
 lē legalē vel carnalē in gradu non p-
 hibito lege diuina reddt h⁹i inhabi-
 les ḡ r. bec. De. 2. votuz simplex
 qd̄ quidem impedit p̄trahenduz ma-
 trimonium: s; non dirimit p̄tractum
 di. 27. p totum. in text. et glo. Et idem
 Ricar. et Tho. i. 4. Talis ergo mor-
 taliter peccat qui hñs votuz simplex
 castitatis contrahit: et nihilomin⁹ ad
 huc tenet iplere votum: si nondū co-
 gnouit vxore: cū q̄ h̄xit i verba d̄ p̄i-
 ti: qz adhuc implere pot. s. intrando
 religionē etiā inuita vxore: et sic n̄ po-
 terit cōsummare m̄rimonium absq; pec-
 cato mortali: postq; vero cōsummaue-
 rit religionem intrare non pōt vxore
 inuita: et tenet reddere debitū vxori
 petenti: siue expresse siue interpreta-
 tiue s̄m Tho. et Ric. in 4. s; non licz
 ei petere: al̄s s̄m quosdā vt Ric. pec-
 cat mortaliter quoties exigit debituz
 qz adhuc potest et debet seruare votū
 q̄stum in ipso est. Et dicit Hosti. qz si
 quis habens tale votum petat ab ali-
 quo vtrum si contraheret tenerz ma-
 trimonium: non d̄z sibi occasio frāgē-
 di votum: sed in huiusmodi debem⁹
 tales querentes prudēt̄ eludē vt do-
 cet Origenes: di. 43. in mandatis.

Tertio sponsaliciū s̄m cū altera:
 nisi mutuo ptes se absoluant: vel ex
 altera p̄tū sit aliqd ex his p que lici-
 te p̄nt sponsalia frangi: talis etiā pec-
 cat mortaliter. Quarto tenē v̄i su-
 scipe aliquem vel aliquā ad cathedra-
 mum q̄ p̄cedit baptisimum: et. e. p. ca-
 thedris. li. 6. Quinto qdā criā v̄z
 incestus post contractum matrimo-
 nium cū affinibus cōmissis. 32. q. 7. sigs
 viduam. et c. concubuisi. cum. l. q. s. co-
 gnoscit p̄sanguineā vxoris sue: vel cū
 cognoscit si mulier est a consanguī-
 neo mariti sui: ppter h⁹i incestuz de-
 linquēs amittit ius petendi debitū n̄
 solum ab vxore vel viro attinēti illi:
 cū q̄ cōmisit incestuz: s; ēt illa vxore l̄
 viro mortuo si h̄xerit cūz al̄ra p̄sona
 qd̄ facē non d̄z sine disp̄satiōe epi ab
 ea exigē non pōt: vt ex de eo q̄ cog-
 n̄san. vx. su. transmissis. In vtroq; t̄
 casu reddē tenet s̄m Ric. i. 4. di. 34.
 Pōt t̄m eps dispensare vt. s. talis pu-
 tus iure exigēdi possit exigere absq;
 peccato s̄m De. de pal. in 4. Logno-
 scendo autem consanguineas p̄prial
 vel p̄mittendo se cognosci: quanuis
 non minus peccet: immo magis non
 t̄m repitur in iure qz p̄uetur exactiōe
 debiti: vel qz impediatur a contrahē-
 do. Ric. hoc etiā dicit. s. qz incestus
 cum p̄sanguineis non īpedit m̄rimōi-
 um h̄bendum: nec puat exactiōe v̄bi-
 ti sicut incest⁹ cum affinib⁹. It̄ inf̄-
 ectio p̄pe vxoris. 33. q. 2. admonere. et c.
 inf̄fectores. qd̄ intelligitur cum occi-
 dit: vel i vindictaz ppter adulterium
 ab ea commissum. Vel quis alias eā
 exosam habet propter aliquem dese-
 ctum: non propter hoc vt contrahat
 cū al̄ra qz tunc dirimētur illd̄ sequēs

Et idē s̄z p̄e. d̄ pal. de muliere q̄ dat
venenū viro: vel alio mō occidit eū.
It̄l rapt̄ sponse alt̄i. z. q. z. statutū
It̄e susceptio pp̄ij filij d̄ fonte: v̄l cō
firmatio: q̄n. l. q̄s sac̄ h̄ ifidiado m̄ri
monio: vt possit p̄uare altez debito
dingali. 30. q. i. de eo. Item iterfectio
sacerdotis: ē de pe. z re. qd̄ p̄sbz. It̄l
solemnis p̄n̄ia. 33. q. z. de his. It̄ez siḡs
monialē sciēter in vxozē suscipiat. z. 7
. q. i. hi qui. Dēs p̄dictos casus ponit
Ric. alber. tho. z pe. z hosti. p̄et vlti
mum que solus Hosti. addit. Licz at
hec z forte alia impediānt s̄hendū: si
tū t̄metur de incōn̄entia v̄z ei ep̄us
p̄cedere l̄n̄iam nubendi: ar. 33. q. z. an
tig. z. c. in adoleſcentia. ē de eo q̄ co.
con. vxo. sue. ex l̄ris. Et s̄m quem ad
dit Huil. sufficit l̄n̄ia pp̄ij sacerdot̄:
immo de s̄uetudine non seruat tal
rigor petendi l̄n̄iam. Ric. autem dic̄
in 4. de infectozē vxozis: q̄ si s̄bit
m̄rimoniū: q̄nis n̄ sit virimendū: cū
non obstat aliud ip̄edimentū peccat
tū s̄bendo s̄ statutū ecclē: nisi pus cū
eo fuerit dispensatū: z idē videt̄ dicē
dū de alijs casib̄ suprad̄cis. Petr. de
pal. l. 4. ponit v̄tranc̄ opinionē: s̄z b̄
clinat ad sc̄dam dicēs q̄ sine disp̄ca
tione non lz̄ inuoluto in aliq̄ dictoz̄
ip̄edimētoz̄ seu crimini s̄bē: vel de
bitū petē sine disp̄catōe: z q̄ non nisi
ep̄s dispensat: nec v̄z s̄uetudo in s̄ri
tim: nisi c̄staret q̄ ep̄i hoc longo tpe
scientes dissimularent: al̄s s̄riū faci
entes peccant mortaliter. Nō s̄m pe.
de pal. in 4. q̄ clandestina desponsa
tio dicitur fieri sex modis. Primo
v̄z q̄n̄ fit sine testib̄. 2. q̄n̄ ueniūt
clandestine anteq̄ recipiant benedi
ctionem nuptialem: p̄ loco z tpe quo

petere p̄nt. 3. q̄n̄ sponsalib̄ non so
lutis s̄z soluendis soluz̄ aucte iudicis
sine l̄n̄ia eius s̄bitur aliud m̄rimoni
um. 4. q̄n̄ s̄bunt m̄rimonium ante
pubertatē sine iusta cā absq̄ l̄n̄ia ep̄i
stra p̄hibitionē que fit: ē de despo.
ip̄u. c. z. 5. q̄n̄ extra interdictuz̄ sp̄ale
sicut alicui s̄dicitur ne s̄bat cuz̄ alia
pp̄ter ip̄edimentū z h̄i. 6. q̄n̄ h̄ fit
omissis bannis: qd̄ intelligit̄ vbi non
ē s̄uetudo in strarium z quocunq̄
istoz̄ mōz̄ s̄bat ē culpa mortalis p̄
pter inobediētā ecclē: s̄z i sex ca
sibus pōt iuste dispensari. Primo
cū magnatib̄: qz̄ eoz̄ m̄rimōia solēt
cuz̄ magna deliberatōe tractari per
amicos. 2. q̄n̄ valde nobil̄ ignobilē
ducit. 3. cū diues paup̄c. 4. cū se
nex iunenē. 5. cū timet p̄tes: cuz̄ iā
s̄xit. 6. cuz̄ diu fuerit sic: z hoc pp̄t
verecundiā. Disp̄cat̄ at̄ in hoc ep̄s d̄
s̄uetudine p̄ papā scita: z dissimulā
do approbata: al̄s cū sit statutū ḡn̄al̄
c̄lij solus papa dispensat: hec Petr.
de pal. in quarto.

De ip̄edimento feriaz: q̄n̄. l. n̄ p̄nt
fieri nuptie. Cap. 20

Et aliud gen̄ imp̄edimenti
tp̄alis: siue ad tps̄ qd̄ h̄z im
pedire: sed non virimē ma
trimonium: qd̄ d̄r ip̄edimentum feri
az: qd̄ quidē ip̄edit solum celebratio
nē nuptiaz z b̄ndictōez nuptialem z
traductionē vxozis in domū: non at̄
ip̄edit tractuz̄ m̄rimonij vel de fu
turo vel de p̄nti: qd̄ fit solo c̄sensu p̄
v̄ba exp̄ssa s̄m Ric. a. z Hof. z glo. sup
c. capellanus. ē de feri. nisi repugna
ret huic p̄rie s̄uetudo. Hosti. tū vide
tur dicē: q̄ nec ēt istud lz̄: s̄z p̄mū cōi
ter tenetur. Petrus de pal. in 4. dicit

Coniūgē p̄ verba de futuro n̄ ē phibi-
 tū: s; s; p̄ q̄sdā nec ē p̄ verba d̄ p̄nti
 Istud t̄m vltimū n̄ v̄r q̄ iste d̄ct̄ o; s; si
 eri clādestine s; in facie ecclē. in facie
 ūt ecclē non v̄r faciendū: sicut nec be-
 nedictio nuptialis: hec ille. Credo in
 hoc stādūz eē cōsuetudini ecclē. Sciē-
 dū igr̄ q̄ t̄pib; his nō p̄nt nuptie cele-
 brari: v; ab aduentu vsq; ad epiphāi-
 am: neq; includit̄ octaua epiphānie
 cuz de ipsa n̄ sit exp̄ssuz in iure. Itē a
 septuagesima vsq; ad octauā pasche
 inclusiue. Itē a trib; dieb; añ ascēsiō-
 nē vsq; ad octauas pentecostes exclu-
 dendo t̄m ipsā d̄nica: que ē octaua di-
 es ⁊ pent. q; ip̄m festum non h; octa-
 uū diē. v̄n in ipsa p̄nt nuptie celebrari
 eē de feri. capellanus. in fi. ⁊. ⁊. q. 4.
 non pōt. ⁊ trib; c. sequē. Qui autē nu-
 ptias facit his t̄pibus peccat mortāl-
 r q; p̄tra statutum ḡniale ecclē facit: eē
 de ma. con. 5̄ inter. ec. p̄ totum. De. d̄
 pal. in 4. di. ⁊. dicit q̄ celebritas nu-
 ptiaz est interdicta ab aduentu vsq;
 ad octauam epiphānie inclusiue. De
 alijs duob; t̄pibus concor. cuz supra
 dicitis. Itē de tertio t̄pe. s. a triduo añ
 ascensionē vsq; ad octauam pent. diē
 q; nuptie suspendunt̄ vsq; ad festum
 trinitatis: ita t̄m q̄ non a p̄mis vespis
 trinitatis licz p̄trahere: sed a p̄ncipio
 noctis vel mediā nocte: vel sicut veri-
 ns puto a mane in antea. Et s; sit ita
 de iuris subtilitate: q; t̄m consuetudo
 est optima legū inter p̄s: ad sequenda
 ē terre consuetudo a p̄latis diu scita
 vel dissimulata: siue de celebrādo nu-
 ptias in diebus illis extremis: siue de
 abstinendo. Item nota q̄ festa s; no-
 nam legem ⁊ veterē a vespa vsq; ad
 vesperam celebrantur: t̄m in septuagesi-

ma sibi p̄pūm ē officium: q; abdicat
 cantica leticie: q; non incipit a vespis
 s; in cōpletorio q̄ p̄mo intermittit̄
 alleluia. Ūn vsq; ad cōpletoriū exclu-
 siue s; p̄trahere. Sed officium aduē-
 tus p̄pūm p̄fecte incipit a vespis sab-
 bati p̄cedentis. v̄n extunc non licz p̄-
 bere. In diebus vero vltimis non so-
 lū vespe: imo cōpletoriūz s; de t̄pe p̄-
 cedenti p̄ se loquendo s; p̄ acc̄ns sup-
 uenienti maiori festo nil fiat de illo ī
 cōpletorio vel solū memoria in vespe-
 ris: sicut apud illos q̄ faciūt festuz tri-
 nitatis in octaua pent. p̄dit vespas et
 cōpletoriū. ⁊ s; t̄r q̄n festū celebrē eue-
 nit in octaua ep̄hie ⁊ octaua pasche: t̄m
 p̄pter s; in ista vespa: sed sicut sup̄
 dictū ē in talibus eē cōsuetudo seruan-
 da. v̄n in multis terris eē de nocte p̄-
 funda in vigilia aduentus ⁊ septuage-
 sime nuptias faciunt: s; si p̄ mediāz
 noctez facerent eēt corruptela: q; me-
 dia nocte more romano nox incipit
 vt d̄r. ff. de feri. l. more. Ūnō sicut illa
 cōsuetudo excusaret celebrare in māe
 diei sic nec post mediā noctē: s; certū
 est: q; 5̄ sanctoruz p̄m canones est.
 Contrahentes autē nuptias istis t̄pi-
 bus phibitis debent puniri: in quo d̄
 liquerunt vt. s. ad t̄ps sepent; s; si sit
 piculum incontinentie: alia p̄na po-
 nat̄ ⁊ in ista dispenset. Sacerdos at̄
 q̄ dedit benedictionē puniendus est
 graui pena: licet arbitraria. Non at̄
 esset mortale exigē talib; t̄pibus ab
 vxore p̄s rite benedicti: De. de pal.
 Itē ⁊ si mortale sit m̄rimoniū con-
 sūmare tali t̄pe: t̄m p̄ p̄mā copulā ite-
 rū cognoscēdo non peccat mortāl-
 r n̄ si hoc faceret ī p̄ceptū ecclē ordinā-
 tis: hec De. de pal.

De spōsalib⁹.**Ca. xi.**

circa hęc mrimoniū. nō q̄
 mrimoniū inītiat p^o. l. p. spō
 salia siue p vba d futuro. 2°
 ratificat p vba de pnti: vel alia signa
 expmētia pntiū. 3°. psumat p car
 nale copulā r h cōit obstat. Non ē
 tñ necessariū q̄ spōsalia pcedāt: qz ab
 sqz pmissiōe scā de futuro pōt qz sibi
 to hē p vba de pnti. Sicut et ad esse
 tiam mrimoniū non ē necessariū q̄
 sequat coplā carnalis. Un iter Ma
 riam r Joseph: dñ fuisse pfectū mri
 moniū q̄. s. ad eius ecētiā: r si n̄ q̄ ad
 ei⁹ significatiōz pletā: cū tñ vt qz re
 manserit virgo. 27. q. 2. s. cū g. qz h̄re
 rant p verba de pnti. fuerat. n. reuela
 tū virgini Marie: q̄ Joseph nunq̄
 exigeret debitū ab ea. S; si exegisset
 fuerat diuina auctē dispēlatū vt red
 dē nō teneret. Et vna ex cāis q̄re be
 ata virgo Maria fuit desponsata h̄z
 origenc. 25. q. 2. inuenta ē. vt p^o virgi
 nis diabolo celaret. q̄uis. n. r si cor
 da hoīum non cognoscat p se r cor
 pora q̄ ad exteriora sciat: non tñ va
 luit scire vtrū ex Joseph: vel sine vi
 ro cōcepisset: nec si virgo pepisset: vl
 n̄ virgo: r h̄ p̄t nimia scitate virgis
 q̄ nō pmittebat appropinquare ei vel
 h̄ cognoscē Ric. in 4°. Ad g q̄ mri
 moniū inītiat p sponsalia q̄ sunt fu
 turaz nuptiaz pmissiō. 30. q. 5. nra
 tez. q̄ fiunt mltipliciter: aliqui. s. nuda
 pmissiōe: vt cū dicit vir: accipia te vl
 ducā te in vxorem meā r h̄i. Et illa
 respondeat: accipiam te: vel ducā i vi
 rum r huiusmodi. Aliqñ non solum
 pmissiōe s; et appositōe iuramenti
 sunt sponsalia. Aliqñ fiunt datis ar
 ris sponsalicijs. Non pnt at h̄i spō

salia ex alia pte tñ: nec claudicare h̄z
 Sui. Et si aliquis capiat manū mu
 keris r dicat ipsi mulieri do tibi fidē
 de accipiendo te in vxorem: r illa ni
 bil rideat nec aliq̄ mō se oñdat ac
 ceptare non sūt sponsalia. Ille tñ qui
 talr ddit fidē tenet eā duce si illa vo
 luerit: si noluerit n̄ ē p̄pellēda. Et h̄
 vez nisi oñderit aliq̄ mō mulier illa
 acceptare qd agebat. vñ si añ fidem
 sic datā tractabat d spōsalib⁹ vl mri
 monio it eos: r ipa regita spōte ma
 nū dederit ad fidē recipiendā r h̄i:
 tunc ecēt h̄ta spōsalia. Itē sigs ante
 pubertate h̄bit mrimoniū p verba d
 pnti int. ligunt ecē spōsalia: r h̄ nisi
 essent p̄mi pubertati r malicia sup
 plēt etatē: qz tunc ecēt mrimoniū: et d
 pu. bon. in. si duo. Itē nota q̄ post se
 p̄tēniū pnt h̄bi sponsalia de futuro:
 ex de despon. impube. si infantes. lib.
 6. r extunc non valent. Si tñ alter vl
 ambo minor ē septennio: r trahunt
 sponsalia ipsi vel parctes p eis nihil
 agitur nisi postea ratificent. Si autēz
 appropinquaret ad tps septennij: q̄
 uis non impleuerit septē annos tenēt
 sponsalia fm Tho. in 4°. Nec autem
 appropinquatio determināda est h̄z
 aditionem p̄beniū: cū i q̄busdaz tar
 dius pueniat intentio seu cōplacētia
 nuptiaz. Tho. r Hosti. tñ expresse n̄
 h̄fet de iure: q̄ tps septennij possit p
 ueniri. Ille tñ qui maior ē septennio
 si h̄bit sponsalia cū minori septennio:
 lz non tēuerint etiā ex pte maioris:
 qz claudicare non debent: tñ qz ma
 ior iuste fidem dedit: tenetur maior
 minorem expectare. Si forte velit du
 rare in eodem proposito. Alias
 peccaret propter fidem mentitam

z tenet agere pñiam de fide mēta.
 Item inter absentes pñt cōtrahi spō
 salia p nuncium vel litteras: sine per
 pcuratorē super hoc si absēs hoc scī
 ar: vt qz misit nunciū vel qz de scien
 tia sua sit: vel postea ratum bz. 3z. q.
 z. honozantur. Hostiē. Item si qui an
 te pubertatem cōtrahunt mñimoniūz
 sponsi esse intelliguntur. Itē nota qz
 si absens misit nunciū vl' pcuratores
 ad cōtrahendum sponsalia postea re
 uocati: non solū si renocatio pueniat
 ad pcuratozem anteq̄ puella consen
 tiat nihil agitur: ar. ex. de pcura. I no
 stra. z. c. mandato. immo etiā si re
 uocatio pueniat ad procuratorē post
 q̄s puella consensit: si tamē pcurator
 renocatus fuerat anteq̄ consentiret
 puella nihil est actum fm Hostiensē
 Item qui contraxerunt spōsalia: que
 tenuerūt: vt quia debita etate fuerūt
 contracta: tenentur contrahere mñi
 monium simul: nec potest alter eozū
 contrahere cum altera persona: si tñ
 contraxerint per verba de presentī: t3
 secundū matrimoniū: extra. e. sicut. s3
 tenetur agere penitentiaz de fide mē
 titā: z multo magis si primo interue
 nerit iuramentum: extra. e. ex litteris
 Sed quid si quis iurat alteri vnaz de
 filiabus suis dare in coniugem nō no
 minando aliquam determinate. Res
 pondet Hostien. dare tenetur s3 quā
 cunqz det liberatur: quia promissio
 est electio: sicut z in alijs pmissionib⁹
 extra de regn. iur. sicut in alternatis.
 Et si omnes moriantur p̄t vnaz ad
 illam dare tenetur: ar. ff. de eo qz cer
 to loco. l. z. Et si vnā ex ipsis offe
 rat: z ille non acceptet cui promissum
 est: liberatus ē promissor etiam a iu

ramento. ff. de condi. inde. l. cum his.
 Qz si vnaz ex his cognouerit carnali
 ter: nullam aliam habere poterit pp
 ter affinitatem contractiaz: immo qd
 plus est: si contemplatione preceden
 tis contractus matrimoniū cōmixtio
 facta est: effct matrimonium: extra. e.
 qui dux. in ma. quam pol. per adul. si
 gnificauit. Sed quid si quis iurat al
 teri dare sibi vnā de filiabus suis:
 z determinat quā: z si illā habere nō
 possit promittit sibi aliam. Respōdet
 Hosti. qz tenetur ei dare primā: z ad
 hoc laborare bona fide: extra de spō
 sa. ad audientiam. Qz si non pōt tūc
 distinguendum: quia si prima cōsen
 sit sponsalibus expresse vel tacite: vt
 puta qz ipsa presente z non contradi
 cente fuerunt contracta sponsalia: vl'
 postea ipsa ratificante sorozem illius
 habere non potest: quia cū p̄ma con
 traxit sponsalia ppter impedimentū
 pu. honestatis iusticie: vt in. d. c. ad au
 dientia: et si illa sponsalia p̄ma forte
 ppter consanguinitatez aliquā cū p̄ma
 non tenuisset. Si vō p̄ma nullatenus
 cōsensit sponsalib⁹ tenet ei de scdā: ex
 de spon. ex litteris. Sed querit quid
 iuris de penis q̄ aliqui ponunt i spō
 salibus. Rñdeo fm Rai. qz s3 sponsa
 lia possunt sibi sub additōe p̄misse pe
 cunie: non tñ pōt pecunia p̄mitti per
 modū pene: si p̄missa fuerit nō t3 p
 missio: nec peti pōt: vt si dicat nisi te
 cū h̄xero dabo tibi. ioo. marchas. naz
 iungia debent esse libera: ex. e. c. reg
 suut. z. c. gemma. Idē Abo. i4. di. 27.
 Nota tamen qz arre spōsalitie ab ea
 pte q̄ cām prestat: vt nuptie nō sequā
 tur amittunt: recepte vero restituntur
 in duplum. C. de spōsal. l. arrio.

Quam etiam si quis vellet sponsalia firmiter alligare potest sic facit s3 Do. l. v. de magna quantitate parris: et stipuletur eas in quadruplum: quod tunc potest stipulari: et non amplius: et tunc si steterit per recipientes quo minus matrimonium sequatur restituat eas in quadruplum. C. e. l. fi. Cessat tamen pena arrarum in quibusdam casibus: ut si tempus appositum lapsum sit: tunc. n. is per quem non stetit nubat impune. Item cessat si sponsus impedimentum non pberit. Cessat etiam propter causam legibus interdictam: puta si de iure matrimonium sequi non potest. C. e. l. fi. Nota igitur quod si in sponsalibus appositum est tempus infra quod fieri debeat matrimonium: ille per quem non stetit impune nubat: s3 alij dant penitentiam de fide mentita: extra. e. sicut. Nota quod in novem casibus sponsalia solvantur de iure et sine peccato s3 Rai. Primus si alter sponsorum transit ad religionem: quod facere etiam contracto matrimonio de presenti: et nondum consummato etiam altero invito: et sic ille qui remanet in seculo soluitur a sponsalibus et etiam a matrimonio: extra de conuer. coniuga. c. verum. et c. ex publico. Secundus est quando sponsus non inuenitur: quia se transtulit in regionem longinquam: et de sponsa. de illis. et si in sponsalibus non fuerit appositus terminus de contrahendo: tunc secundum leges presens non tenetur expectare abente nisi per biennium: tamen iudex s3 bo. potest abrenuere vel plögare tempus inspecta qualitate personarum.

Tertius si alter sponsorum post contracta sponsalia incurrat lepram vel paralytiam: vel

amittat oculum vel nasum seu quodcumque tuum pius ei eveniat: et de coniu. leprof. c. vlti. et ex de iure iur. c. quemadmodum. ubi innuitur quod etiam si iuravit non tenetur. Quartus si supuenit affinitas: puta quod sponsus cognovit consanguineam sponse vel econverso. et q. z. quidam. Et ad hoc probandum sufficit sola fama et secundum Hostium sufficit unus testis. Quintus si mutuo se absoluant: sicut qui societate fide interposita contrahunt: et postea sibi remittunt eam: et ex eo preterea. et hoc secundum Rai. Hof. Alb. Tho. Pe. et Ric. Sextus si alter eorum fuerit fornicatus post sponsalia: in quo casu licet repellat alteri fornicantem: et de iniuria. quemadmodum. et hoc de fornicatione carnali: et multo magis spirituali. s. hēsi vel infidelitate. Pro fornicatione vero non voluntaria commissa: puta quod sponsa violenter cognita est ab alio s3 Hostium. non debet repelli sponsa: vir etiam non debet cogi ducere talem. Sed pro fornicatione commissa ante sponsalia non debet dimitti sponsa: nisi s3 Hugo. si tempore desponsationis credebatur esse virginem: et postea constituitur eam esse corruptam antequam haberet per verba de presenti. Septimus quando sponsus vel sponsa contrahit cum alio viro per verba de presenti vel etiam de futuro: et sequitur carnalis copula: talis tamen peccat mortaliter quia fides frangit. Si autem contrahit cum vna vel cum vno sponsalia de futuro sunt interpositione iuramenti: et cum secunda similiter de futuro sed cum iuramento debet remanere cum prima secundum Rai. et Hostium. et Ricardum in 4. q. 4. in malis. Peccavit tamen mortaliter contrahendo cum secunda

Octavus qñ impubes qui contrahit sponsalia venit ad etatē adultaz & petit absolvi a vinculo sponsalium: & dari sibi licentiam nubendi: extra de de spon. impu. d. illis. Omnes predictos casus ponunt Ric. & Hostiē. Nonus s̄m Hosti. si famā habent q̄ iter eos sit aliq̄b impedimentū: & de fama doceat: eē de consan. & affin. c. z. Addit Ric. in. 4.º p̄dictis casibus decimū s̄z quosdā. s. cū sponsalib⁹ supvenit votū simplex continentie. S̄z utrū teneat sponsalia iuramento firmata facta p̄ metū q̄ cadit in cōstantē viz. Dubiū est p̄pter iuramentū additū. Et Ric. sup hoc ponit opinionē duplicem. Alii g. n. dicunt q̄ p̄dicta sponsalia non tenent ipso iure nec i foroz exteriori nec in foro conscientie: q̄ nec deus nec ecclesia tale iuramentū voluerunt esse obligatorum respectu eoz in quib⁹ maxime requirit libertas: de quoz numero est contractus sponsalium & in religione p̄fessio. is. q. i. non ē. Alii vero dicunt q̄ talia sponsalia tenent & obligant s̄bentem in foro conscientie: q̄uis in foro exteriori non reputetur obligatus eo q̄ ecclesia p̄sumeret consensum interiorē non fuisse: & rō est s̄m eos: q̄ qui p̄ iuramentum aliquā ductuz in vxorem siq̄ iuravit non implet iurat falsum ad q̄ sequitur q̄ mortaliter peccat. S̄z quilibz obligatur ad evitandū mortale peccatū ḡ dē. hec ille. Tutior via esset vt peteretur a supioz dispensatio a tali iuramento. Pe. Bui. & Hu. & nota q̄ i p̄dictis tribus casib⁹ sponsalia solvuntur ipso iure. s. qñ transit ad religioē alter: & qñ contrahit p̄ vba de p̄nti cum alia. Et per fornicationē si ē notoriū

In ceteris vero casibus solvenda sūt auctoritate episcopi: ar. extra de de sponsa. impube. accessit. s̄m Hostien. Et hoc vltimū intelligit Ricar. in 4.º quando ipsa sponsalia sūt celebrata in facie ecclesie vel coram testibus. Nam si omnino esset occulta vel clā destina: etiam sine iudicio ecclesie possunt dissolvi in dictis casibus. Nota q̄ sponsalia possunt contrahi sex modis s̄m Ricar. primo promissione vt cum dicit vir: accipiam te in meaz vxorem & mulier similiter dicat. 2.º datis arris sponsalicijs: vt pecunia iocalib⁹ & huiusmodi. Et ex defectu vni us frangantur sponsalia sine defectu alterius: ille qui commisit defectuz perdit frangendo fidem arras. Si dedit & restituit duplicata si recepit. 3.º anuli subarratione. Allicubi tamē datur anulus quando contrahitur per verba de presenti: & tunc nō sunt sponsalia sed perfectum matrimonium. 4.º quando p̄missio de contrahendo matrimonium firmat iuramento. 5.º quando dat fides ab alterutro q̄b p̄tinere videt ad iuramentuz 6.º quando fiūt sponsalia sub p̄ditōne. vbi nō q̄ cum sponsalia fiunt s̄b cōditione: si conditio est hōesta vel vtilis: vt si dicat accipia te si pentib⁹ placuerit: vel si dabis centū exite tali cōditione tūc stat p̄missum firmuz. Si vō conditio sit inhōesta & cōtraria bonis matrimonij vt accipia te: si venena sterilitatis pcuras: tunc non cōtrahunt sponsalia. Si autē inhōesta est conditio sed non dria bonis matrimonij: vt si dicat accipiam te si furtus meis p̄ctias tūc extat p̄missio: s̄z tollēda est p̄ditio s̄m Tho. & Ricar. in 4.º

Utrūq; autem votum simplex im-
 pediat sponsalia. Ven. Doich. sup. c.
 rursus. extra q. de. vel. vo. circa h. p̄i-
 mo dat duas regulas. Quaz prima
 hec ē q̄ quoties h̄bunt duo vincula
 equalis potentie incōpossibilia p̄mū
 p̄iudicat secundo. Secunda regula ē
 si duo vincula dispari potētie incom-
 possibilia strahuntur fortius repellit
 minus forte: vt pbatur extra de sp̄o.
 si iter. Cū ḡ querit an votū simplex
 dissoluat sponsalia de futuro subdi-
 stingue: qz aut votum simplex p̄cedit
 sponsalia ipsa: aut seq̄. Si p̄cedit
 votū sponsalia: tunc ipedit z dirimit
 ēt sponsalia de futuro iurata: vt ī isto
 c. rursus. qz hoc casu iuramentū ē illi
 cituz cū iurat facere ḡ id qd̄ vouerat
 vnde non seruanduz. zz. q. 4. inf. ce-
 tera. Sic al̄s in sponsalibus sp̄salia
 p̄iora sunt kuanda: vt d̄ sp̄o. sicut ex
 litteris. qd̄ est vtz etiam si in primis
 non interuenit iuramentū z in secun-
 dis interuenit fm̄ Inno. Hosti. Alb.
 z Jo. an. Est sponsalia p̄cedūt vo-
 tum simplex: z tunc votū non ipedit
 nec dirimit sponsalia. Sed eo casu d̄
 bet cogi vel votum solemnizare. s. pro-
 fitendo in religione: z sic essent soluta
 sponsalia: vel sponsalia p̄fiteri. i. tra-
 here matrimonium: vt extra de con-
 iur. coniu. ex parte. fm̄ Inno. z Ho-
 stien. Adde qz hoc videtur intelligē-
 dum qn̄ altera coniugū hoc petit. s. il-
 lum cogi. Nam si vellet votum im-
 plere etiam in seculo remanendo. i.
 continere: z mutuo se voluntarie ab-
 soluerent ab obligatōe sponsaliū au-
 ctoritāte ecclesie fieri potest: quini-
 mo cum adhuc possit votuz suū im-
 plere: etiā si alter nō absoluit a se lib̄

sponsalibus: qz potest religionē itra-
 re: tenet votum quo ad deum: z hoc
 votū esset fortius vinculuḡ q̄ iurame-
 tum vel p̄missio sponsalium. vt vide-
 tur. Sed vt in decreto iuris dicit fm̄
 Inno. Hosti. z Bos. videntur vincu-
 la equalis potentie esse: z ideo dicūt
 qz primū p̄ualet sicut prima sponsa-
 lia p̄ualet sc̄dis: z p̄na sunt p̄sum-
 manda non sc̄da: sicut in sponsalibus
 z voto simplici. Melius tñ esset sua-
 re votū q̄ sponsalia p̄sumare: s; hoc
 non nisi p̄ p̄fessione in religione. Et
 qd̄ dictū est in p̄mo casu. s. qz votum
 p̄cedens sponsalia impedit z dirimit
 intelligitur quo ad deū: quia talis nō
 potest licite contrahere: z si strabat
 etiam matrimonii p̄ verba de p̄nti:
 non potest licite: extra. e. ex litteris. cō-
 sumare ipsū: sed tenet religionem in-
 trare: si tamen de facto contrahat te-
 net matrimonium. De voto solenni
 quō impediatur matrimonium vel di-
 rimat dictū est. s. z de stracto p̄ ver-
 ba de p̄nti quō possit solui etiam ibi
 vide. Item nota qz ille qui contraxit
 sp̄salia si vult recedere ab eis extra
 casus predictos: v3 moneri prius ad
 obseruandum: extra. e. requisinit. ta-
 men potest licite cogi p̄ centuram ec-
 clesiasticam: extra. e. ex litteris. Tam̄
 cogendus non est: vbi pbabiliter tū-
 met difficilis exitus: puta vt vxoricidi-
 um z h̄i. vt in. d. c. requisinit. Peccat
 tamen mortaliter fm̄ Tho. recedens
 ab ipsis: etiam si non cogatur per ec-
 clesiam.

De contractu matrimonij d̄ p̄ntis
 s. quō contrahatur.

Capi. 3.

E contractu matrimonij de
 6 presenti. Nota q̄ matrimo-
 nium ratificatur: siue cōtra-
 hitur per verba de presenti exp̄mē-
 tia mutuum cōsensum vel etiam per
 litteras absentium significantes mu-
 tuum consensum: vel per alia signa
 manifesta in illis qui non possunt lo-
 qui vel audire. Requiritur ergo pri-
 mo et principaliter cōsensus animi seu
 intentio contrahendi ex utraq; par-
 te. Unde si aliquis contrahit sponsa-
 lia: vel etiam contrahit per verba de
 presenti: non habens intentionem cō-
 trahendi: sed extorquendi carnalem
 copulam: et sic cognoscit eam quous
 sumi debeat pro matrimonio: ut ex
 sponsalibus tua. et ita iudicatur in
 foro iudiciali ecclesie: etiā si d̄ verbis
 illoꝝ contrahentiū cōstituerit: cōpellet
 illum stare cum illa: cū de intentione
 ipsius ecclesie constare non possit. vñ
 nō crederet eis: etiā si ambo dicerēt
 se non intendisse contrahere: qz q̄libz
 sic posset dicere et dimittere uxorem
 ad placitum: et hoc nō nisi signis eui-
 dentibus appareat se illos non inten-
 disse s̄ simulasse: tūc. n. non iudicabit
 eē m̄rimonij: al̄s verbis eoz stabit:
 ut dictū est: quasi vere et cū intentione
 dicta sint. In foro tñ p̄ntē si ille q̄ sic
 contraxit simulate: non p̄posuit eam
 ducere: nec vnq̄ consensit in eam nō
 debet ex illo facto iudicari matrimo-
 nium contraxisse: qz ex altera parte
 dolus affuit et defuit omnino cōsensu
 sine quo nequeūt efficere fedus cōiu-
 gale: vt in. d. c. tua. Idem de. et A. ho.
 addunt etiā q̄ ille ex parte cuius nō
 ē dolus excusat a peccato: s̄ deceptor
 si veram vult facere p̄nā: necesse h̄z

illam sine fictione ducere q̄ntus in eo
 ē vel dare sibi viz ueniente: vel al̄i sa-
 tisfacē tñ addit A. ho. q̄ ad h̄ tē si vir
 sit eq̄l̄ditōis cū illa. Itā si sit multo
 melioris conditionis q̄ illa: vel si aliud
 signum euidentis fraudis apparuit: p̄t
 probabiliter presumi q̄ sponsa nō fu-
 it decepta: sed se decipi sinxerit: et tūc
 n̄ tenet ad predicta s̄m quosdā. Itēz
 nota s̄m Ric. in. 4.º q̄ cuz quis cogno-
 scit eam cum qua contraxit solum p̄
 verba de futuro: quous sit ibi matrimo-
 nium presumpsum s̄m iudicium ec-
 clesie: tamen s̄m iudicium dei non ē
 ibi matrimonij: qz matrimonij s̄m
 rei veritatem sine reali consensu d̄ p̄-
 senti cōtrahi nō potest. Unde si talis
 cōtraheret per verba de p̄nti cuz alia
 cum ipsa secunda remanere debet: et
 licz ecclesia iudicaret p̄ prima: et coge-
 ret secunda d̄mittere: et ad p̄nam
 redire: ipse tamen qui scit factus suus
 nullo mō d̄z dimittere scōdam: et stare
 cū p̄ma: qz adulteriū cōmitteret et po-
 tius d̄z pati excōicationē. Et lz platus
 ecclesie nō peccet i iudicando sic: qz
 iudicare habet s̄m. p̄bationes exte-
 res. Iste etiā non peccabit non pa-
 rendo s̄m: si humiliter sustinet excōi-
 cationem: nec peccabit p̄ illo tpe quo
 abstinet a diuinis et sacramentis p̄p̄-
 talē excōicationē.

Ad insanus vel furiosus non pōt
 contrahere.

Ca. 23.

Via ergo cōsensus animi p̄n-
 cipaliter in matrimonio re-
 quiritur: hinc est q̄ furiosus
 vel insanus dicendo verba exp̄mentia
 consensum matrimonij: non p̄p̄ hoc

contrahit: quia, si talis consentire non potest. 32. q. 7. neq; furiosus. Et intelligendum est duz est in furore: nam si habet lucida intervalla: tunc contrahere potest. Tho. 2 Ric. Item ebrius si ita ebrius est q; nesciat qd agat non potest contrahere: nisi quod fecit i ebrietate postea ratum habeat. Sed si non auferatur vsus rōnis, ppter ebrietatē cōtrahere potest. Tho. 2 Ric. in. 4. Item inter absētes non potest contrahi: nisi p litteras exprimentes cōsensum: vel p procuratorē: qui sup hoc spēale habeat mādātū: nec potest aliuz substituē nisi ei sit spēalit cōmissum: qui pro curator si fuerit reuocatus anteq; cōtrahat non valet matrimoniu postea cōtractū p ipsum procuratorem q̄uis ignorauerit ipsam reuocationem: eē de pcur. procurator. li. 6. Hostien. Luz autem inter absētes matrimoniu contrahitur per litteras soluz. dicit Rai. si illa vel ille cui mittunt littere nulli expmit consensuz suū: credo sine p̄iudicio q̄stūcūq; consentiat q; nō ē matrimoniu: sed demum erit qn̄ notificauerit: siue significando illi qui mī sit litteras siue alij dicendo.

In qua etate possit contrahi matrimonium.

Ca. 24.

Item ante annum. i. 4. masculus: et ante. i. 2. femina contrahere non possunt: extra de d̄spō. impu. puberes. Et si ante h̄bunt non est matrimoniu: s; erūt spōsalia nisi essent p̄ximi pubertati: et ita q; malicia suppleret etatē: extra d̄ d̄spō. impu. de illis. De. dicit q; si non distent plus q̄ sex mēses: v̄ malicia suppleat

etatem et possint carnaliter amiseri tenet m̄imoniu tractū: eē d̄ d̄spō. impu. puberes. Rai. tamen dicit q; non d; distare a pubertate vltra sex menses: s; alia cōcurrat: ar. extra de d̄spō. impu. cōtinebatur. qd dicit ple riq; doc. v̄z nisi essent carnaliter copulati: tunc credo tutius. Dicit Jo. in sū. confess. p m̄imonio iudicandū etiam si vltra sex menses a legitima etate distarēt: eē de d̄spō. ipub. a nobis. Concor. Inno. in gl. super. c. cōtinebatur. Sed dicit Alber. in. 4. sic. mihi videtur potius de v̄stantia in plus et minus: q; determinandū sit s; diuersa dispositione mēbroz et sagacitatis: q; ego vidi puellam de q; cōit̄ perhibebatur q; erat nouem annoz q; cepit et peperit cum decimū imple re inciperet. P̄bi dicunt etiaz q; qdā nascunt ita d̄tati lanugiosi et pilosi in genitalibus qui citius alijs s̄t apti ad coitum: et puto q; variantur hec i locis calidis et frigidis sicut ipsa im̄pregnatio et corporis icremētū Hof. dicit q; per aspectū corporis et ei' alitatem pubertas p̄bari debet. et q̄to tēpore anni determinati p̄ueniri possint dicit arbitrio iudicis relinquendū: v̄ ipse qualitatē p̄sone prudētia et maliciam metiatur. Ita et pubertas aliqui annos anticipat et potētia coeūdi: eē. e. puberes. et. c. a nobis. Hostien. vero dicit q; nunq; dicitur potens nisi probetur per euidētia q̄stūcūq; sit p̄ximus pubertati. Unde non potest p̄ueniri tempus. i. 2. in femina. i. 4. in viro nisi forte ad tres dies.

Quae cōditiones vel pactiones impediūt matrimonium.

Ca. 25.

Quia fm q̄ regritur i ma-
 trimonio contrahendo ē ex-
 pressio consensus per verba:
 vlt̄ per equipollentia. Ideo nota q̄ si
 in ipsa expressioe verborum ponat̄
 pactum vel conditio contra substan-
 tia z bona matrimonij nul̄ agitur: vt
 si dicat aliquis contraho tecum: siue
 accipio in meam vxorem te: si genera-
 tionem proles euites: vel dum inueni-
 am aliam digniorem: vlt̄ si pro questu
 te adulterandam tradas. Nam p̄ma
 conditio est contra bonum matrimo-
 nij qd̄ dicitur proles. Secunda cōtra
 secundum bonum matrimonij: quod
 dicitur sacramentum. Tertia contra
 tertium bonum quod dicitur fides.
 Ista tria. scz prolem sacramentum z
 fidem ponit̄ Aug. esse bōa matrimo-
 nij. z q. z. omnem. In prole intelli-
 gitur vt amanter suscipiatur z religio
 se educet. In fide ne cuz alio seu alia
 omisceantur. In sacro vt matrimoni-
 um postq̄ consummatū fuerit nō se-
 paretur vsq̄ ad mortem: licz quo ad
 actum possit separari: vel ex coi con-
 sensu vel ppter fornicationem. Quan-
 do ergo aliqua conditio ponit̄ cōtra
 aliqd̄ predictoz non tenet m̄rimoniū
 ex de condi. app. c. si. sed si contrahēs
 nō intendit seruare fidē sz adulterari
 nihilominus sz si hoc n̄ dicat̄ i pactū
 Similiter intentio plem vitandi: ma-
 xime si dicatur in pactuz fm̄ De. ex-
 cludit matrimonium: sed intentio nō
 educandi prolem nō excludit: nec eti-
 am desperatio proles. Item intentio
 nunq̄ exigendi debitum fm̄ Huil. n̄
 viciat contractum: immo etiam iten-
 tio negandi debitum: dummodo nō

ducatur in pactum. Item intentō dis-
 cendi aliam vxorem dimissa illa cum
 qua contrahit viciat matrimonij cō-
 tractum: sed ipsa retenta tenet matri-
 monij. Si aut̄ i expressioe verborū
 ponatur conditio inhonesta vel iposi-
 bilis. nō tamen contra matrimonij te-
 net matrimonij: z illa cōditio habet̄
 p non adiecta: ei de condi. app. c. vlt̄.
 Pro maiori tamē declaratione ei
 qd̄ dictum est de expressioe consensus
 p̄ exteriora dicit̄ De. in. 4. di. 27. q̄ n̄
 sufficit actus interior ad esse sacramē-
 ti sed requiritur signum exterius ex-
 pressū: z quibus ista expressio cōueniētū
 us fiat p̄ verba: potest tamē fieri per
 alium modū: vt p̄ litteras absentium
 vel signa euidentia p̄titiū nō valētūz
 loqui: vel etiam loquentiū: vt dicitur
 Idē Tho. z Inno. dicit idem De. di.
 z 9. q̄ in his qui sunt sui iuris regit̄
 cōsensus p̄ eos expressus. Sed in his
 qui sunt iuris alieni: vt in filia famili-
 as sufficit tacitus consensus cum exp̄ssi-
 one eoz in quoz sunt p̄tate vt p̄ 3. z.
 q. z. honorant. Idem Tho. z Inno.
 z Huil. qui etiam ponit̄ talem casum
 seu questione 3. Sed quid si vir dicat
 mulieri: accipio te in meam vxorē: z
 illa nihil dicat. B̄ndz. q̄ si mulier p̄se-
 tit animo: sed ex verecūdia taceat p̄-
 mittit tamen se subarrari per anuli i-
 missionem voluntarie: vel dotari ipsa
 taciturnitate z paciētia cōsensus eius
 exprimit̄: sz si lingua taceat: vt nō. Hu.
 z 7. q. z. c. vlt̄. Verba enim in matrimo-
 nio nō sunt ita d̄ substantia sacramenti
 vt in baptismo z eucharistia: sz vba et
 nutus z alia i dicia sunt necessaria ad
 hoc vt constet ecclesie de consensu
 matrimonij. Concordat Tho. dicens

in hoc casu q̄ sufficit q̄ non contra /
dicat. Si autē nulla essent indicia ḡ
cōsensu eius: nisi q̄ alter protulit ver /
ba: non credo ait **Huil.** presumenduz
pro matrimonio. **Hosti.** etiam dicit ī
sum. 7 glo. q̄ requiruntur verba vt p̄
betur consensus qui si deficiant suffi /
cere debent signa etiam in loquente:
vnde si scribat voluntatem suam etiā
sine verbis sufficit. Item nō h̄z **Huil.**
q̄ cum quis p̄testatur coram plurib⁹
q̄ qcqd̄ faciet vel dicet cū aliqua: nō
facit animo contrahendi: 7 postea cō /
trahat cum illa: dicens consensio ī te
7 huiusmodi. Si constat iudici iudi /
cialiter iudicabit p̄ matrimonio: quia
recurrendum est ad cōem intelligen /
tiam verborum: 7 interpretatio faciē /
da est contra eum qui dolum adhi /
bit: 7 q̄uis protestationez probet po /
tuit tamē postea recedere ab ea 7 vo /
luntarie consentire in illam. **Concor.**
Hosti. Est autē effectus m̄rimoniij cō /
tracti p̄ vba ḡ p̄nti iter fideles multi /
plex fm̄ **R. ai.** In primis quidem: ga /
maritus non potest dimittere vxorez
nec vxor vix: siue efficiat cecus vl' le /
profus vel hereticus. 32. q. 5. **hoxen /**
du. Nisi t̄m̄ cā fornicatiōis: 7 tunc si
dimittat maneat sine cōiuge: vl' recō /
ciliet ei. 32. q. 4. dixit. 7 in alio. c. Po /
test t̄m̄ alter eoz ante cōsumationem
m̄rimoniij intrare religionē alfo iui /
to: 7 ille qui remanet in seculo necesse
habet illum expectare vsqz ad p̄fessio /
nem postea solutus est. Nam si ille re /
uertat ad seculū ante p̄fessionem du /
rat matrimoniu: 7 si remanēs ī seculo
p̄traxisset cū aliq̄ p̄sona: 7 etiam con /
sūmasset m̄rimoniū cogetur illaz di /
mittere 7 suscipere regressū ḡ religio

ne. Si vero vxore volēte igredi reli /
gionē vl' iā igressā h̄z nonitiā cū qua
cōtraxerat p̄ verba ḡ p̄nti cognone /
rit etiā per violentiā: tūc nō p̄t igredi
religionē vl' remanere si iaz intravit
ḡ voluntatem alterius coniugis fm̄
R. icar. 7 **Hosti.** Si autē talis polluerit
vxore ex claustrū pudoris nō ipedit
p̄ hoc ab ingressu religionis: quia nō
summauit p̄ hoc matrimonium fm̄
Archi. Secundus effectus ē quia
mulier sui corporis p̄tate non h̄z: sed
vir: et econuerso. in p̄ma ad cor. 7. vñ
nō pōt p̄ntētiā vouere altero inuito.
33. q. 5. per totū. Ad videtur intelligē /
dū q̄nti ad redditiōē debiti: secus q̄
ad exactionē. Item qz cōpellendus
est reddē debitū vxori: h̄z nūqz cogno /
uerit eam: 7 econuerso non obitante
affinitate superueniēte: ex de eo q̄ co.
con. vx. siue. discretione. Ille t̄m̄ cōiūx
q̄ ē inocēs admonēdus ē vt contine /
at: q̄ si nolit: tunc qui nocēs est tenet
ei penit' debitū reddē: h̄z exigit nūqz
debet: nisi seculū dispensetur. Et potest
in hoc dispēlare ep̄s fm̄ **De. de pal.**
q̄ si dicat alter velle igredi religiōez
arbitrio iudicis: puta ep̄i assignabit
cōueniens tēpus. j. qd̄: aut intret reli /
gionem: aut cōsumet m̄rimoniū: al's
excōicabit: 7 in tali cāu nō obediēdo
ecclesie peccat mortaliter: nec sufficēt
qd̄ intraret aliq̄ eremitoziuz: vel su /
meret tertiuoz ordinis habitū p̄dica /
toz vel minoz: sed oportet q̄ itret ī
vnam de religiōib⁹ approbatis 7 obli /
gantibus ad tria vota. Tertius effe /
ctus est q̄ vnus cōiugū nō potest ora /
re sine p̄sensu alterius: qd̄ intelligitur
de oratione tam longa q̄ esset impe /
ditina coniugalis debiti. 33. q. 2. quos

deus. Secus de oratione solenni: vt
missa tempore a canonibus diffinita
de conse. di. z. omnis.

De matrimonio contracto
sub conditione.

Ca. z. 6.

De matrimonio contracto sub
conditione: vel certo modo:
vel causa quando scilicet te-
neat vel non: videndum est. Scien-
dum est igitur fm Huiel. q. quem
admodum alij contractus qui non fi-
unt absolute z libere possunt aliquan-
do esse sub conditione: vt dono vel ve-
do tibi hoc: si feceris hoc vel illud: vel
si hoc fuerit. Item possunt esse sub
modo: vt si dicatur dono vel vendo
vt facias hoc vel illud: alioquin reuo-
cetur quod donauit zc. Item pos-
sunt esse cum appositione cause: vt si
dicatur dono vel vendo: quia hoc est
vel fuit. Et conditio quidem fit per se
modus per vt: causa per quia: Sic eti-
am matrimonium: quandoq; absolu-
te: quandoq; sub modo vel conditio-
ne fieri vel contrahi potest. Quando
ergo matrimonium contrahitur sub
certo modo: tunc fm De. de palu. in
quarto. Si modus est contrariu ma-
trimonio viciat contractum: vt si di-
co: accipio vel accipiam te: vt procu-
res venena sterilitatis z huiusmodi.
Sed si post contractum apponatur
talis modus per pactum qstuntunq;
incontinenti: tunc non viciat matrimo-
nium precedens: qstuntunq; sit con-
tra eius substantiam: quia eode mo-
mento quo verba complentur adeo
coniungitur z perficitur: vt si statim
post matrimonium contractum vn-

dicat: volo vt procures venena steri-
litate: atq; non sit matrimoniu: z ali-
us consentit: nihil valet pactum: z ni-
hilominus tenet matrimoniu. Si ve-
ro modus non contrarietur matri-
monio: tunc aut est inpossibilis: vt si
dico: accipio vel accipiam te: vt cele-
bres missam vel celum digito tan-
gas: z tunc non habetur pro non ad-
iecto: z pure z simpliciter tenet con-
tractus in foro exteriori: sed in foro
conscientie non tenet: si non intende-
rit in hoc consentire. Aut modus qui
exprimitur est necessarius: vt si dicas
accipio te vt moriaris: vel aliquid hu-
iusmodi: z tunc habetur pro impleto
aut est possibilis: z tunc si inhonestus
est: non tamen contrarius matrimo-
nio habetur pro non adiecto: z tenet
matrimonium sicut in legatis: vt ac-
cipio te vt furtum facias. Si possibi-
lis z honestus: tunc no suspendit obli-
gationem: quia natura medij est vt
posterius impleatur. Sed si ex fauo-
re apponētis tenetur implere ali-
ce-
lebrato matrimonio: vt si dicatur: ac-
cipio te vt des. 100. nomine dotis non
autem si ex gratia sui: vt accipiam te
cum. 10. libris vt habeas vnde emas
tibi fundum: non tenetur talis nec
ante nec postea emere. ff. de condi. l.
i. Cum vero in contractu matrimo-
nij fiat appositio cause: tunc fm De-
trum de palude causa siue sit vera si-
ue sit falsa pro non adiecta habetur:
z pure intelliguntur tracta matri-
monium z sponsalia: vt si dicam ac-
cipio vel accipiam te: quia pater tu-
us desponsauit te mihi vel me tibi:
z nolo venire contra consilium eius
etiam si illud non sit: vtz nihilominus

est matrimonium vel sponsalia. Idē etiam si ponatur in futuro causa: vt accipio te: quia dabis mihi. ioo. p. dote. Idem etiam est quando in tali cōtractu ponitur demonstratio: quia si ue honesta sit: siue inhonesta: siue cōtraria matrimonio siue non: siue de presenti: siue de futuro per se nunq̄ impedit: vel suspendit matrimonium sed habetur pro non adiecta: vt verbi gratia: Accipio vel accipiam filiam tuam que procurauit venena sterilitatis: vel que est sterilis: vel que ē virgo: vel quam audiui diuitem esse: et huiusmodi. Nam falsa demonstratio non viciat legatum. ff. de condi. et demon. l. falsa. nec per consequēs matrimonium. Sed si demonstratio feratur ad conditionem: tunc impedit non ratione demonstrationis sed erroris: vt si dico accipio vel accipiam filiam tuam liberam: siquidem sciret eam ancillam: nihilominus tenet matrimonium: sed si ignorat: tunc nō valeret matrimonium ratione erroris etiam si demonstratio fuisset omīssa. Et idem est: si demonstratio refertur ad substantiam: quia error substantie vel conditionis impedit: non autem qualitatē. Idem si non ponatur in futuro causa: vt accipio te: quia dabis mihi. ioo. pro dote. Quando autem matrimonium sit sub conditione tūc distinguendum est de conditione. Et primo sunt quedam conditiones generales que semper debent intelligi: vt quas ponit beatus Iacobus: vt si deus voluerit: et si vixerimus: et he n̄ lum contractum suspendunt. Que dam vero sunt conditiones de his q̄ in matrimonio omnino sunt necessa

rie alias matrimonium impediunt: vt si es christiana: vel si non es affinis vel consanguinea et huiusmodi. Et iste etiam conditiones debent intelligi apposite: nec viciant contractum. Est tertio alia conditio de futuro necessaria: sicut solem oriri cras et similia: vnde si dicatur: Contraho tecum si sol oriatur cras contractum est matrimonium: vt Tho. ponit in quarto di. 29. q. 2. quia talia futura sunt iam p̄ntia in causis suis. Est et 4° conditio contingens et honesta: que potest apponi et non apponi: vt si pater meus voluerit: aut si dabis mihi centum: huiusmodi conditio si apponatur suspēditur matrimonium vsq; ad eventum conditionis: nisi interim consensus d̄ p̄nti vel carnalis copula fuerit subsecuta: eo q̄ tales videntur recessisse a conditione: extra de condi. app. d̄ illi c. super eo. r. c. per tuas. Quinto ē conditio inhonesta: sed tamen nō est contra substantiam matrimonij: vt si furtum feceris: vel si hominem inter feceris: he si apponuntur debēt haberi pro nō adiectis: et tenent sponsalia: siue etiam matrimonij: et de condi. app. c. si. cum ibi nōtis. Sexta ē conditio inhonesta et cōtra substantiam et bona matrimonij: vt si dicat cōtraho tecum si ḡnationem proles euites: ga hoc est contra bonum proles: vel donec aliam inueniam digniorem: quia hoc ē cōtra substantiā ileparabilitatis vel si pro questu te adulteranda et tradas: et hoc est contra bonum fidei. Unde tales cōditiones si opponantur nihil agitur. 23. q. 4. inter cetera. 32. q. 2. aliquando. r. c. solet queri. extra de condi. apposi. c. vlti. Si tamen talis

conditio postea remittatur et sequatur carnalis copula pro matrimonio iudicabitur: quod si tamen vnus coniungatur ponit talem conditionem et alius contradicit vel taceat iudicabitur pro matrimonio: vt in d. c. aliqui. Predicta sunt sumpta de Ra. Tho. Inno. et Host. Quid si quis significauit patri absentem quod contraxit tale matrimonium sub conditione si ipse patri placuerit: et antequam pater consentiat penitet et pater consentit: nunquid erit matrimonium. R. fm Guil. dicentem quod non quia non videtur quod debeat dici consensus: nisi dixerit quousque pater consentiat: tamen antequam trahatur ad secunda vota dicitur appellari sine induci vt illa ducat ex quo in eas semel consentit sub conditione que exiit: ar. ex d. de spo. i. p. de illis. Idem Host. et Bar. Bri. Quid si quis habet sponsalia sub hac conditione si pmiseris coitum. R. fm Guil. si conditio illa intelligatur de coitu fornicario pro non adiecta debet haberi: cum sit turpis: ex de condi. app. c. si. et sic pro matrimonio iudicatur. Et multo fortius si intelligatur de coitu legitimo et maritali: et eodem modo si dixeris habere tecum si vnquam dixerero. Quid si dicat habeam vel accipiam vel accipio te si inueniam te virginem: postea seget coitus nec inuenit virginem. R. fm Hostie. Inno. et Ber. iudicandum est pro matrimonio sicut et precedentium. Et addit Host. quod licet sic iudicari oporteat in foro iudiciali propter hoc quod non possunt haberi alie phatodes: iudicio tamen anime non est matrimonium: extra de condi. app. de illis. r. c. super eo. r. c. p. tuas. Ita et bene est quod mulier que mentita est: in fraude remaneat decepta: et viro subueniat quod foris itendit bigamiaz vitare. Quid si dicat: accipio te in viro

rem vel dabo tibi. 100. et sequatur carnalis copula: nunquid presumet pro matrimonio. R. fm Guil. non credo quod pro matrimonio presumet. Ita cum ille qui dicit habeat optionem quod se possit liberare vtrilibet faciendo non recolo presumptorem inductam esse a iure quod intelligatur recedere ab optione pro carnale copulam. Quid si dicat: Promitto quod nunquam deficiam tibi in vita mea: et secuta est carnalis copula. R. fm Guil. non dicitur presumi pro matrimonio cum sponsalia: aut matrimonium non solent haberi pro permissiones negatiuas: nisi forte constaret quod pro habent intendebant sponsalia habere. Quid si dicat ducam te post annum: et secuta est carnalis copula. R. fm Guil. Credo presumendum pro matrimonio: quod propter carnale copulam subsecuta est renunciauit dilatori temporis. Quid si quis habet cum aliquo sub conditione. deinde ante eum non habet cum alia pure. R. fm dicitur remanere cum secunda etiam si sit cofan quinea prime.

De fine seu intentione matrimonij,

Ca. 27.

De fine seu intentione que habetur in habendo matrimonium: quod ibi potest esse meritum peccati et mortale et veniale secundum varietatem intentionis Circa fine igitur intentionem matrimonij non. De. de pal. in. 4. di. 31. quinque conclusiones. Prima est quod duplex est finis in matrimonio: vnus pro se quod proprie est finis ipsius matrimonij intentus ab eo qui matrimonium instituit et ab omni recte matrimonium contrahente secundum potissimum statum matrimonij pro se acceptum: et iste est generatio plis. vñ Adā pphetizans dixit: Adheret viro suo: et erunt duo in carne vna. s. generada. Gen. 2. et deus benedictionem nuptialem tribuens dixit

Crescite et multiplicamini. Alius est finis per accidens. quem intendit s̄bens: et hic est finis non proprie ipsius matrimonij sed contrahentis: et hic finis quicquid est bonus: quicquid malus: sicut finis domus que fit est inhabitatio finis domificantis: et forte alius ut lucrum. Secunda conclusio est quod matrimonium semper est bonum: vel non est malum ex primo fine non est. Quis finis bonus est ipsum quocumque bonum est: loquendo de fine per se non per accidens sicut scientie medicine et iuris sunt scientie bone per se: quod finis per se est bonus: ut sanitas corporis et iusta distributio temporaliu: habet effectus: possunt esse mali abusi eius: et mala intentione. Tertia conclusio est quod finis matrimonij per se merito intendit: siue sit finis per se: et per se finis eius: ut est bonum plus finis per se sicut non per se sicut scario intentio: ut vitatio fornicationis. Ita sola generatio plus finis dicitur per se: quod iste fuit finis in sua primaria institutione: et in statu innocentie et de isto concedunt omnes quod fine peccato imo cum merito potest intendi principaliter. Vitatio autem fornicationis: sicut sit finis per se non tamen primari: sicut scario: quod per peccatum fuit matrimonij institutum: non solum in officio generandi: sicut et in remedium: dicente apostolo prima ad corinthios. propter fornicatores. sicut vitanda unusquisque uxorem habeat suam: et si iste finis scario intendatur: certum est quod adhuc meritorium est non peccatum: quod nulla deordinatione est in eo. Sed si vitatio fornicationis principaliter intendatur: adhuc non est peccatum mortale: quod nec tali fine cognoscere uxorem est mortale: sicut ad cognoscendum an sit veniale distinguendum videtur quod aut est talis quod potest habere plene sicut spem coem: et tamen venialiter peccat de ratione ordi-

ne agens sine scario: proponens primo finem et principali: sicut et peccat: cognoscens uxorem propter hanc causam non curans de prole ubi se crederet posse generare. Sed quoniam senex est nec potest generare: nec est spes de prole sicut timore fornicationis: tunc nullum peccatum videtur: quod alio modo non potest senex habere matrimonium sine peccato. R. idem culum est. non quod illi quod non sperat nec credit posse generare habet sola vel principali intentione generandi: cum spes vel intentio vel electio non sit de impossibili. Sublato. non fine principali: sicut facere de scario principali plusquam de 3: vel 4: vnde cum post plene primus finis sit vitatio fornicationis ille potest principaliter attendi ubi plene sperat impossibile haberi. Quarta conclusio est de illis causis seu intentionibus ut reformatio pacis: acquisitio amicitie ex parte vel diuicias ex dote: pulchritudine et honoris: et reformatio quidem pacis est honesta causa si se: sicut non in matrimonio: si per se intendatur: cum matrimonio sit non ad hoc ordinatum principaliter: sicut vir cognoscens uxorem propter sanitatem peccat: et qui baptizatur ut sanetur: sed scario potest illud intendi: non tamen est mortale si principaliter illud intendit: sicut nec si diuicias vel pulchritudinem principaliter intendit: cum homo nolit talia nisi modo licito: et si aliter non est de re matrimonij: sicut et non peccat mortaliter cognoscens uxorem propter nimiam delectationem. sicut limites matrimonij. vnde tamen alijs quod cum matrimonium sit vere sacrum quod non potest sine peccato mortali principaliter intendi finis est non in eo: et per accidens totaliter omni institutioni matrimonij: sicut si quis principaliter baptizatur propter sanitatem vel quodam faciendum non curans de gratia baptismali non est sine deprecatu et iniuria et irreuerentia et abusu

faci. sed ista s'ria e multum dura: qz multos inuoluit: r vt ee illud qd habet. 3. R. i. vbi David Abisac funa mitē duxit i vxore: vt solū calefacerz eū: r nō spe plis: nec timore fornicatō nis: qz nō peccauit nec cognouit eaz.

Diuitie si scōario itendant vt ples meli' educet r onera m'rimonij melius supponeret nullū ē peccatū: r s'lr si pulchritudo sit scōario intētata ad fornicationē vitādā i casu i q' illa vitatio pōt pncipaliter intēdi nō facit peccatū etiā veniale. Sed si scōario itēderet ad voluptatē facit peccatum veniale: r similiter diuitie imoderate l'z scōario intēte. Quinta conclusio est q' dato q' h'ere ppter voluptatē pncipaliter esset peccatum mortale non tñ cognoscere ppter voluptatem esset mortale: dūmō non esset idez facturus cum alia: quia non est ita dānabilis abusus rei cōis: sicut rei sacre sicut bibens cum c'pho cōmuni p'p' voluptatē non est in se nisi veniale: s'z non per hoc sequitur q' portans calicē ad tabernam ad bibendum ppter voluptatē quin peccet mortalit': r hoc ppter abusū rei sacre. Qui autēz h'bit m'rimoniū p verba de pnti p'p' finez idēbitū abutit' re sacra qz essentia sacramētū ibi cōsistit. Sed q' cognoscit vxorem suā sine indebito abutitur re nō sacra. i. muliere: qz essētia sacramētū trāsijt: vñ nō a deo peccat. Et est ar. q' si iudex pena pecuniaria punit male factores: dū tñ esset als puniturus: licet querat pecuniam nihil cogitans de actu r de iusticia: dum tamen non sit facturus iniuste: non est nisi veniale. Nam si proponeret expresse vel explicite pecuniam: iuste non esset excu-

satus a mortali. Et similiter canonic' non aliter iturus ad ecclesiam nisi lucretur distributionez non peccat mortaliter: non tamen nollet eam illicite lucrari: r paratus esset ire si deus v' ecclesia preciperet. Nota q' beatus Tho. in quarto dicit in expositio ne littere loquens de Jacob: qui contraxit eum Rachel que erat pulchra vt patet in Gen. 29. q' decoz faciei nō fuit pncipalis causa talis contract' matrimonij: sed secundaria r hoc bene potest esse sine peccato: vel etiam quandoqz cum peccato veniali. Si autem esset pncipalis causa libidinis pulchritudo non excusaretur a mortali: si effrenata libido esset. Nec Tho. Ita scilicet q' ibi constitueret finem: q'uis aliqui contrabant matrimonij ppter secundarias causas quasqz dicitas. Non pncipaliter ppter primā non habet istud viciare matrimonium contractum fm Rai. Sed sufficit q' contrabat per verba de presenti: r contrahere intendat: vt. 32. q. 2. solet. Addamus sextam conditionem ex verbis ipsius Petri in quarto scilicet q' cōtrahere matrimonij per verba de presenti ei que est in peccato mortali: siue viro: siue mulieri videtur esse peccatum mortale. Dicit enim Augustinus q' sacramenta talia sunt vnicuiqz cum quali conscientia quis accedit ad ea. i. q. i. Cum ergo matrimonium vnum sit ex sacramentis r esse eius consistat in contractu per verba de presenti: non in copula carnali. Alias non fuisset verum matrimonium essentia liter inter Mariam r Ioseph. Sequitur q' contrahēs in mōtali peccat

mortaliter: imo De. d. pal. in 4.º di. 7.
q. 2. videt dicere qd nō sufficiat cōtri-
tio sed sit necessaria etiam confessio.
dicit. n. qd in omni sacramētū suscepti-
one post baptisimū obseruāduz ē hoc
ei q post baptisimū peccauit mortalit̄
vt nō accedat ad aliqō sacramētū cō-
tritus: nisi p̄s faciat cōfessionē. r rō ē
qd sicut baptisim⁹ ē ianua omnium sa-
cramētoz an̄ que nullū suscipi p̄t vel
d̄z: ita p̄nīa ē sc̄da tabula post naufra-
giū. vñ post naufragiū. i. mortale cō-
missū post baptisimū nullū ē cōtritus
d̄z accedē ad sac̄m aliqō nisi cōfessio
In cōfessioe aut̄ p̄ficiē p̄nīa inq̄tum
sacramētū: qd sic per ministrū eccl̄ie
datur r absoluit̄. Idē dicit. di. i. q. 2.
Addit tñ ibi in fi. qd nō tñ mortaliter
peccat suscipiendo vel ministrādo sa-
cramētū postq̄ contritus est: cum sit iā
deo coniunctus r penitens. Un̄ r cō-
fessio in p̄posito: qd tamen non suffi-
ceret quo ad eucharistię susceptōem
habēdo copiā confessionis fm̄ Tho. r
omnes alios. Septimo nota qd cō-
trahens m̄rimoniū clādestine ita. s. qd
nō possit p̄bari peccat mortaliter: qd
h̄ p̄ceptū eccl̄ie agit. Item r q cō-
trahit siue occulte: siue manifeste nō
intēdēs h̄bere s̄z decipe ad extorquen-
dā copulā r h̄i peccat mortaliter: qd
vñ fictioe i sac̄o: r i dānū alterius.
Itē r q votū simplex habet castitatis
an̄q̄ disp̄set. Itē r q cogit aliquem
h̄bē coactioe absoluta v̄l cōditioata
Iniuriā. n. ei nōbilit̄ cū m̄rimonia
debeāt esse libera fm̄ oīa iura. Itē ex
cōica? xp̄is sciēt̄ si h̄bit matrimo-
niū peccat mortaliter.

De cōsummatōe m̄rimoniij r actu cō-
iugali: r ibi qñ ē mortale: qñ veniale:

r qñ nullū.

Ca. 28.

Quis aut̄ dictum est de ma-
p trimonio quo ad desponsati-
onem seu promissionez de fu-
turo: r quo ad ratificationem seu cō-
tractum per verba de presenti. Nūc
videndū ē d̄ cōsumatione eius p̄ co-
pulam carnalem: r circa hoc p̄: ponē-
tur plures casus in quibus actus con-
iugalis est mortale peccatum. 2.º casus
in quibus est veniale. 3.º qñ act⁹ ē meri-
torius r qñ indifferens. 4.º de nuptijs
r benedictōe que ipsum ordinariē p̄-
cedūt. Quātū ad p̄mū. De. de pal.
in 4.º di. 32. q. 3. ponit nouē casus in q
bus ē peccatū mortale actus cōiuga-
lis. Primus ē q̄stū ad intentōis iordi-
nationē effrenate libidinis: qñ. s. ferē
intentio ex̄ limites m̄rimoniij: idē. s. fa-
cturus cū q̄cūq; altera q̄ sibi occurrēt
v̄l cū eadē si n̄ eēt sua vxor vt fatissa-
ceret voluptati sue: v̄l ipi delectatiōi
venereę iherēs vt fini vltio. Itē Die-
ro. dicit qd sapiēs iudicio. i. s̄z rōnē d̄z
diligē vxorē nō affectu. i. passioe: non
regnet in eo impetus voluptatis: nec
p̄ceps ferat̄ ad coitū. 32. q. 4. origo.
S̄z qd vt idē De. dicit actib⁹ nō habē-
tibus meremur r demeremur: hoc i-
telligēdū ē qñ actu h̄ cogitat. s. talem
iordinationē intentōis: r idē vt dicēdū
qñ vir vxorē cognoscens animo deli-
berato ad aliā intendit: quā carnalit̄
diligit: r similit̄ de vxore cū ad alium
mētē figit. Secundus casus ē q̄stum
ad locū in quo talis actus exercet̄: v̄z
in loco sac̄o. Circa hoc tñ quidaz di-
cunt: vt Ricar. in quarto qd si necessi-
tate guerrarum in aliquo loco sa-
cro vnde exire non possint pro lon-
go tempore: licet vtriq; exigere et

reddere debitum: quia non est iniuri-
 dus laqueus animabus ppter mudi-
 ciam loci sacri. Sed si paruo tempo-
 re: tunc debent abstinere tempore ne-
 cessitatis et tribulationis. *Ma* et *Mo*e
 et filij eius et pecora continuerunt tē-
 pore diluuij. De. tamen de pal. repro-
 bat istam distinctionem: et dicit sim-
 pliciter mortale esse et illicitum: quia
 et si non possūt alium locum habere
 non debent propter hoc locum sacrū
 polluer: cum hoc non sit necessitatis
 sicut ibi emittere vinam. Siue ergo
 non habeatur alius locus: siue possit
 haberi alius locus: adhuc certum est
 q̄ non licet petere sed nec reddere te-
 netur altēi id quod reddi non potest
 sine irreuerentia loci sacri. *Ma*m p-
 pter hoc indiget reconciliatione q̄tū
 est ex natura facti: etiam *fm* *Jo.* and.
 licet per accidens si est occultum nō
 egeat reconciliatione qd̄ etiam ponit
Jo. an. et *Do*sti. Unde sicut effusio sā-
 guinis etiam si non fiat a priuato sed
 a iudice cui al's licet locum sacrū vio-
 lat ibi facta: etiam si sanguis non ca-
 dit in terram: atā etiam seminis effu-
 sio: siue ab extraneo viro: siue a suo
 marito polluit locum: etiam si nō ca-
 dat in terram. Et licet iura antiqua n̄
 faciant mentionem nisi de pollutiōe
 que fit per adulterium: ex de adul. c.
 significasti. Equaliter tamen iura no-
 ua dicunt de effusione seminis et san-
 guinis. *Tho.* et *De* de palu. in 4.º di-
 cunt q̄ simpliciter non tenet coniux
 reddere debitum in loco sacro: q̄ nō
 ita tenet in omni loco sicut omni tpe
 reddere debitum. *Ma*m tēpus violāi
 nō pōt sicut locus p hoc violat: s̄ nō
 in omni alio loco nisi seruata debita

honestate: quia non in publico. *U*tz
 autem veniale sit vel mortale: de hoc
 nihil dicunt. 3.º casus est q̄stuz ad mo-
 dum: cum. s. modus est contra mate-
 riam. Sed dicit *Tho.* in 4.º in exposi-
 tione littere: q̄ vsus coniugij contra
 naturam potest dici dupliciter. Uno
 modo cum pretermittitur debitum
 vas. et hoc semper est mortale s̄ oēs
 doc. eo q̄ ples sequi non pōt: et etiam
 tota intentio nature frustratur. *U*n̄
Aug. 32. q. 7. adulterij. postq̄ aliquas
 species luxurie nominatas subdit horū
 pessimuz ē qd̄ est contra naturā: vt si
 vir membō mulieris non ad hoc cō-
 cesso vt voluerit. Nec ibi. Unde nul-
 lo mō debet vxor viro in huiusmodi
 assentire. *Mo*e enim excusaretur a pec-
 cato mortali q̄stūcuz: cuz animi di-
 splicentia hoc facēt: nec timor vel suf-
 ferentia verberum vel futura incōti-
 nentia viri eaz excusaret: nisi omnino
 ei violētia absoluta iſferretur a qua se
 non posset defendere. Sed ex h̄ pos-
 set in futurum ei debitum negare lici-
 te. Secundus modus contra natu-
 ram est quando seruato debito vase
 pretermittitur modus a natura insti-
 tutus q̄tum ad situm: vt dicitur i sū.
 confess. est vt mulier iaceat in dorso
 et vir supergrediat super ventrē ei: et
 hoc mō aptior fit cōceptio. Quando
 ergo recedit ab isto mō situāli: dicūt
 aliqui q̄ si seruetur modus contra-
 rius: vt quia vir nubit in feminā
 idest mulier supergreditur virum q̄
 peccat mortalit: vt *De.* de pal. *Ben.*
*bo*ych: super. c. inquisitioni de senten.
 ex. *Idem* videtur sentire *Bul.* in sū.
 viciorum. Assignat autem p rōne: q̄
 talis modus n̄ uenit seminis iſfusiōi

quo ad virum: nec seminis receptiōi
quo ad mulierem: et sic videtur impe
diri prolis generatio intenta a natu
ra. Si autem alio indebito modo
seruato tamen debito vase vtar. Di
stinguit Pe. de pal. Quia aut hoc fa
cit precise causa voluptatis sine aliq̄
necessitate aut rationabili causa: et tūc
dicitur esse simplex mortale: quia nō
est vxor eius: nisi quo ad actus natu
rales. Aliter enim agendo abutitur
sacramento coniugij. Sicut qui per
uerteret vsuū et ritum alterius sacra
menti: scienter effret transgressor pre
cepti: non solum in essentialibus sed
etiam in accidentalibus. Aut hoc fit
ex causa rationabili: puta propter pe
riculum suffocationis partus propt̄
quod timet modo debito ad vxorem
accedere: sed ex alia parte accedit q̄s
debita: seruato tamen vasculo mulie
bz: nec scienter semen ab extra effun
dit non erit mortale. Idēz si faciat h̄
ex alia infirmitate. Huil. etiam iglo.
Rai. dicit q̄ cum hoc fiat propter pe
riculum suffocationis vel egritudinē
vel alia indispositionem corporis po
test esse sine peccato. Quanto autēz
magis receditur a naturalitate mo
di: tanto grauius peccat. Sz Alber.
ma. dicit in. 4. q̄ nihil eorum que fa
cit vir cum vxore in actu cōiugali ser
uato debito vase est de se mortale: sz
potest esse signum mortalis concupi
scentie quando ei non sufficit modū
determinatus a natura. Sed alium
modum innent causa delectandi: cū
non subest causa infirmitatis vel alia
causa rationabilis. Ex quibus dictis
videtur sentire q̄ non impeditur ge
neratio prolis per tales modos inde

bitos seruato debito vase qui fuit ma
gnus philosophus. Et banc rationē
videntur assignare qui dicunt alios
modos esse mortales. scilicet impedi
mentum prolis concipiende. Idēz
q̄ in tali excessu reprehendēdi sunt
coniuges: et q̄ abstineant se: cum non
subest causa. Inducende sunt ad hoc
etiam vxores q̄ viris a quibus cōmu
niter hec procedunt non consentiant
in huiusmodi. si tamen vlt̄ timore ver
borum vel incontinentie vxorum eis
assentiant: non possunt ex hoc argui
de peccato mortali: ex quo de se illud
mortale non est s̄m Alber. Nam o i
tentōne viri exigentis qualitercunq̄
non habet ipsa iudicare: vt per h̄ pos
set ipsa ei debitum negare: nec de fa
cili precipitanda est sententia de tali
modo q̄ sit mortale de se. Quar
tus est ratiōe abortus: tempore con
ceptus vel partus: si probabiliter ti
metur: quia contra charitatem est: q̄
qs velit delectari cum pernitie vite
prolis. Sed pro maiori declaratio
ne huius: sciendum est s̄m Petruz et
Ricar. in quarto: q̄ tempore pregna
tionis reddere debitum non est pec
catum: et reddere debet si non est pe
riculum abortus. Potest etiam exige
re in dicto casu absq̄ mortali: q̄ ma
trimonium non solum est in officiu:
sed etiam in remedium: vt dictum ē.
Sed vbi esset periculum probabile
abortus non debet exigi nec reddi.
Alias est mortale s̄m Petrum de pa
lude qui etiam dicit q̄ petere debi
tum tali tempore semper est veniale:
si tamen non sit periculum abort
sus: et maxime mulieri: quia pre
gnantes magis appetunt coitum:

fm medicos. Sz valde reprehensibi
 le est vt homines non contineant tem
 pore conceptus: quod bestie faciunt.
 Nam elephas ad impregnatam non
 accedit. Et Plini⁹ dicit q^d tempore cō
 ceptus cerue femine a maribus disce
 dunt: donec a partu purgentur. Et vt
 dicit Jo. de sancto Hieroniano. in. li.
 5. de similitudinibus. Nō q^d exigen
 te materia q̄uis non fit pulchrum vi
 cere vel audire: vile tamen est scire:
 q^d q̄uis matris mulieris claudatur
 post p̄gnationem: tamen ex delecta
 tione mouetur aliqui z aperitur vt di
 cit Auicē. z ideo imminet periculum
 abortus: quod etiam refert Pe. d. pa.
 vbi. s. Et propterea Hiero. vituperat
 accedentem ad pregnantē. 3z. q. 4. ori
 go. Et videtur magis esse periculum
 abortus circa principium conceptus:
 quia tunc matris propter delectatio
 nem aperit aliqui: z materia nonduz
 p̄fecte coagulata disp̄git z effundit
 z istate partu ē periculū ne parti⁹ sus
 focet. Post partū aut̄ dum mulier ē
 ī puerperio exigē vl reddē debitum
 neutri est mortale: nisi adhuc mulier
 ex partu esset ifirma: z ppter hoc eēt
 periculū mortis vl aggrauatōis ifir
 mitatis fm Pe. de pal. cui satis 2coz
 dat Ricar. in. 4. dices: q^d mulieri si ē
 purificata ab illis corruptionibus et
 cōmotionibus que sunt in mulierib⁹
 aliqui tempore post partū reddenduz
 est debitum si petat: z petere potest
 absq^e peccato: q̄uis nō fit impletum
 tps purificatiōis quadraginta dierū
 Sed ante istud tēpus. s. talis immundi
 tie abstinere dz vterq^e saltem debito
 cōgruitatis. Et sic intelligendum est
 illud. Greg. c. ad eius cōcubitum. di.

5. Idez Bui. Et q̄uis decens eēt ab
 stinere de cōi consensu ab actu coniu
 gali quousq^e abstinet ab ingressu ec
 clesie: non est tamen necessarium im
 mo exactus tenetur reddere: nisi ob
 stet infirmitas. Et q̄tū ad ingressum
 in ecclesiā posset mulier quadragita
 diebus expectare: vbi est talis consue
 tudo: nec tenetur interiz ad auditōz
 diuinoz. Potest etiam q̄citiuz pur
 gata est: z post partum intrare e tēplū
 si vult ex deuotione sua absq^e pecca
 to: vt. di. 5. cum enixa. z extra de pu
 ri. post par. c. i. Nec obstat: quia ī ve
 teri lege mulier ī partu masculi qua
 draginta diebus omnino arcebat
 ab accessu in templum: z per octua
 ginta in partu femine: vt patet: in
 leuitico: quia illud fuit cerimoniale.
 Unde non ligat nec ex eo q^d in le
 ge hoc habetur: sed ex consuetudine
 ab ecclesia tolerata. Potest etiaz ex
 pectare quinquagesimū diem si vult
 ne intrat ecclesiam: vt dictum est.
 Modus autem introducendi talem
 mulierem in ecclesiaz per sacerdotēz
 nullus determinatus est ab ecclesia.
 Unde seruandus est mos patrie: z si
 etiam sine tali cerimonā intraret non
 ex cōtēptu vel ex ignorantia: vel qz n̄
 hz copiā sacerdotis z huiusmodi: nō
 credo eē peccatu saltē mortale: dz tñ
 seruari s̄uetudo: di. 3. illa. 5. casus
 est tpe mēstruo:z circa qd̄ distinguen
 dū: quia si naturalis z quasi cōtinuus
 sit huiusmōi fluxus a quo mulier d̄
 emozoyza: non inter dicitur petitō vl
 redditio debiti: quia qñ est infirmi
 tas continua: vel nimis diuturna: pe
 riculosū esset iungat aliquibus phibē
 tunc eēt mulier concipere non pōt fm

quosdam: & sic non timetur de prole.
Unde tunc veniale est petere cum non
speretur proles: imo nec veniale si si-
at propter evitandum fornicationem
in se vel in aliorum: in hoc concordat doctor.
Sed si fluxus sit naturalis qui est se-
mel cōiter in mense secundum Ric. tunc cir-
ca hoc sunt varie opiniones & cōtra-
rie: propter quod dicit Husil. quod des-
for in huiusmodi non debet precipi-
tate sententiam: sed reprehendere & probi-
bere quatenus potest: nec propter hoc de-
bet negare absolutionem nolenti ab
huiusmodi abstinere exactiōe vel red-
ditione debiti in tali tempore. Nam Pet.
Bona. Hug. dicunt quod tunc exigere
scienter est peccatum mortale: tunc quia
est preceptum legis. leui. 18. tum pro-
pter periculum interfectionis prolis
si tunc conciperetur: sed reddere non est mor-
tale. Pet. de pal. plenius declarat istam
materiam dicens in 4. di. 32. Et dicit
quod non videtur mortale: tunc scienter
petere vel reddere quia dicit Hiero. su-
per Isa. quod tunc concipiuntur membris
privati ceci leprosi: ut quia parentes
non erubuerunt in conclavi commisce-
ri eorum peccatum patenter & aper-
te redarguatur in parvulis. Mulier
ergo si sine scandalo viri potest se excu-
sare & subterfugere: alias peccat cum
dolore reddendo. Bonau. & Pet. sic
dicunt: quod exigere scienter est mortale.
Sed hoc non videtur quia est maior ti-
mor de interfectione prolis tempore
menstruorum quam tempore lepre. tem-
pore autem lepre petere non est mor-
tale: ergo nec tempore menstruorum
nec valet solutio eorum dicentium: quod
lepra est morbus continuus menstru-
um momentaneus: quia si se expone

re periculo generandi leprosum esset
mortale de se: ubi cumque esset idem picu-
lum esset idem peccatum: & licet facere in his:
quod non licet in alieno: non tamen hoc
non intendatur. Et paulo post. Circa
istam materiam ponit sex conclusio-
nes. Prima est quod non est mortale red-
dere etiam scienter ex parte mulieris
nec per consequens ex parte viri: ex quo
certior non vult abstinere. Secunda
est quod non est peccatum petere ignorantem
infirmitatem. Tertia est quod sciens in-
firmitatem: sed nesciens monstrum solere
generari: quod non erat facturum si sciret
etiam non peccaret mortaliter. Quarta
est sciens non generare: vel probabiliter cre-
dens: ut quia senex: vel non consuevit
tunc concipere: similiter non peccat sal-
tem mortaliter. Quinta est etiam si
credens quod probabiliter conceptura sit
etiam monstrum non peccat mortali-
ter: sicut in leprosa in qua est maius pe-
riculum quam in menstruata naturaliter.
Circumstantia autem que non mutat
speciem nunquam facit de veniali morta-
le: circumstantia autem temporis nun-
quam facit aliam speciem: unde cum hoc
non sit mortale si sit nisi propter prolem:
& est idem non minus periculum in le-
prosa quam in menstruata ergo etc. Quod
ante dicitur quod hic haberet nimis con-
tinere: puta per totam vitam. Ille au-
tem cuius est uxor menstruata per pau-
cos dies non variat speciem luxurie
quia cognoscere quandoque eam que
paritura est monstrum non differt specie
in genere moris & rationis causa qua
prohibet ad tempus accedere: quando
est temporalis: prohibet in perpetuum
quod est perpetua: quod precepta negativa
obligant semper: & ad semper.

Unde si esset prohibitum accedere ad parituram monstrum ad semper obligaret. Unde potest dici q̄ illud preceptum Leuitici decimo octauo. Ad mulierem menstruatam ne accedas sit iudiciale: vnde modo non ligat: vel non de sua vxore sed de alia muliere. Consulendum est igitur sic mulieri. Aut mulier scit vel probabiliter credit virum se exosam habiturum audiens ab eo de menstruo suo et tunc non tenetur reuelare: sed reddet debitum sine peccato: et ille propter ignorantiam non peccat. Aut non credit q̄ propter hoc habebit eam exosam: sed credit q̄ propter hoc non dimittet quin cognoscat eam: et tunc etiam non debet dicere ne eam faciat grauius peccare: et tunc vterque excusatur a mortali: ex hoc potest perire vxor ex alijs vicibus quibus reuenti non acquieuit. Aut neutrum. i. credit. s. q̄ ex reuelatione menstrui: nec propter hoc habebit exosam: nec eam cognoscat et tunc si credit q̄ adulterabitur vel peius faciet non debet etiam dicere sed reddere. Aut nihil horum sed credit q̄ abstineat: et tunc sibi dicat: q̄ si audiens non acquiescat reddens non peccat: sed petens peccat non tamen mortaliter. **Dec. Pet. de pal.** Sextus est quando coniunx voluptatem preuenit et prouocat diuersis modis: vt manibus vel cogitationibus: vel vtendo calidis et incutiens vt possit pluries coire. Hoc tamen non simpliciter est intelligendum: sed quando in talibus preparatorijs propter se delectatur: sicut si cofricationibus impudicis membra attractendo sequitur pollutio est vasa debitum: non est dubium q̄ est mortale:

q̄ omnis pollutio extraordinaria mortale peccatum est que vigilando peccatur. Idem videtur si diu insistat in huiusmodi modis non intendendo venire ad actum coniugalem: sed sine in his ponere. Sed si quis causa generande proles vel vitande fornicationis in se vel in socio: aut debitum reddendi cum alius sit impotens se puocet esur: vel potu calefactorum vel osculis vel amplexibus quibus etiam animalia se puocant: vt Columbi et Ursi: vel alijs alijs tractibus in quibus non querit propter se delectari: sed solum ad actum illum preparari non videtur peccatum: quia licet innare naturam corporis ad obediendum recte rationi. Itē si hoc facit vt sit potens cognoscere vxorem propter delectationem: quam tamen vellet cum alia experiri tunc grauius preueniendo delectationem: non tamen mortaliter: quia non querit in hac delectari puocatione: sed in actu coniugali: vnde videtur idem spiritus quod de fine. Itē qui semē fundit extra ne habeat plures filios quos nutrire non possit rem detestabilem cum Iude filio facit: et est mortale: et reducit ad quantum id est contra naturam. Si autem ante completionem actus se retrahit: nec semen emittit eadem intentione non videtur mortale peccatum: nisi forte ex hoc mulier ad seminam dei puocaretur. Sed si propter hoc omittit cognoscere vxorem ex communi consensu: nec negat debitum non videtur q̄ peccet etiam venialiter: quia licet appetere non plures habere quos possit nutrire: nec tenetur ipse debitum petere: nec actus inchoatum consummare: nisi vxore petente. hec omnia Pet. excepto quod dicit Alber.

Septimus casus est contra actuz
coniugalem: quod est mortale in ne-
gante debitum petenti omnino si nō
habeat causam rationabilem: cuz scri-
ptum sit in prima ad cor. 7. vir vxori
debitū reddat: r vxor viro: nolite frau-
dari iniuicem nisi ex consensu vt va-
cētis orationi. Et assignat Pe. d. pal.
in. 4. di. 32. duplicem rationem.

Prima est quia sicut seruus est in po-
testate dñi: ita vnus coniugum est in
ptāte alterius: quo ad redditionem
debiti. prima ad cor. 7. Vir non habz
ptātem sui corporis sed mulier r ecō-
uerso. Sed seruus tenetur de necessi-
tate precepti exhibere dño suo obse-
quium debite seruitutis. ergo zc.

Secunda ratio est quia sicut est con-
tra iusticiam alienum rapere inuito
dño: ita contra iusticiam est alienum
petenti non reddere: nisi contra hoc
legitima exceptio habeat: sed pmuz
est mortale: g r secundū. Sed corpus
vnus coniugū est alterius res q̄tuz
ad actū matrimoniū: ergo q̄ denegat
alteri coniuguz corpus suuz q̄tuz ad
actum matrimoniū peccat mortalit̄:
nisi vt dictum est habeat causā legiti-
mam denegandi: vt dicitur. Debet ḡ
alter alteri reddere quocunq; tēpore
etiam sacro vt quadragesima solēni-
tatibus: r h'i quocunq; petat: siue ex
presse siue iterptatiue: vt p̄ nut^o r hu-
iusmodi: qz non refert quocūq; qz ex
p̄mat voluntatē suā verbis vel factis
ff. d. legibus. l. d. qbus. Et maxime in
firmiori vasculo in hoc cōpatienduz
ē: qz verecūdius est mulieri petere: et
quacūq; intentione alter coniugum
petat debitū: siue cā prolis: siue causa
satiande libidinis: dñmō nāliter non

debet negare alius: non habēdo cām
sufficientem excusantem: nec hoc est
reddere gladiuz furioso: sed magl p̄
uidere ne incidat in damnabiles coz-
ruptelas: sicut in teutonia: vxor cuius-
dā militis negātis in vigilia pasce de-
bitum: quia continuerat tota quadra-
gesima frēm eius ipetiuit r negātem
ingulauit: r reuersa ad viz dixit: hoc
tu fecisti: qz me facere coegisti. .i. non
reddendo debitum. Alia quedā sup-
posiuit se iumento. Unde r p̄bus. 2.
ethi. dicit qz concupiscentie venerē coz-
quibusdam insanias faciūt: r hoc nisi
dissuadas cessare faceret ab exactō-
ne d̄ consensu eius. Idem Ric. Pe. et
Tho. qui etiā dicit qz vir non debz
admonere nec mandare vxori: vt nō
petat nisi ob rōnabilem causā: nec petē-
tem debet auertere cum multa instā-
tia: r negare p̄pter multa pericula.
Et nō qz Aug. de ancho. super eplā
Pauli. dicit qz tripliciter p̄tingit vxori
petere debitum a viro. Uno mō ver-
bi exp̄ssione. 2° ex signi demonstrati-
one quando hoc vir perpēdit ex aliq̄
signo vel nutu. 3° ex nature r ditione
qñ scit naturā rōnabilr̄ debere hoc
petē: scīs tamen ipsā esse verecunde
nature: r p̄pter verecūdiā n̄ petē. nō
solum ḡ primo r 2° casu sed etiam 3°
mō petenti debet reddere: qz vir inq̄-
tum potest debet conari vt faciat vxo-
rē continentem tam debitum reddē-
do q̄ signa beniuolentie ei ostēdēdo
r cum ea familiaritate conuersando
Idē de vxore erga viz intelligēdum
S3 qz nō ita verecūdant viri in hoc
ideo non dicitur de eis. Sed in hoc
aliquando offendunt vxores: quia ex
ira vel indignatiōe contra viros siue

rōnabili. **D**enegant debiti & alique
 sub p̄terito deuotois: vt qz est quadra
 gesima vel solennitas magna: vel for
 te volunt cōicare in aliquo festo de
 negant debitum. Et siquidem faciūt
 hoc rogando vel p̄suadendo uiris vt
 voluntarie abstineant laudabile est.
 Si autem non acquiescunt sed h̄ oīo
 volant & scandalizantur ex negatio
 ne male possunt excusari a mortali.
Nō autem dicitur i principio quadra
 gesime: Egre diatur sponsus d̄ cubili
 suo & sponsa de thalamo suo. Joel. 2
 & 33. q. 4. c. 1. & se. q. in vigilijs & festini
 tatibus debent coniuges abstinerere ab
 actu coniugali: & de conse. di. 2. c. ois
 homo. dicitur qz p̄ trel v̄l quatuor di
 es vel quinqz ante cōionem sumendā
 debēt coniuges abstinerere. Nec omīa
 intelliguntur de consilio reuerentie
 & vtroqz consentiente: vt dicit **H**29. 33
 q. 4. h̄. hec autem. Et s̄m **A**rchi. i ro
 sa. & **L**ho. & **R**ic. in 4. & non de neces
 sitate obedientie. Unde non seruan
 do exigens debitum non peccat mor
 taliter: sed venialiter potest peccare:
 nisi faceret in contēptuz festi vel ec
 clesie: quia tunc mortale esset. S̄z red
 dens in nullo peccat s̄z tenetur ad h̄
 de necessitate: al̄s grauit̄ peccaret.
Non. n. ecclesia inijcit laqueos aī ab̄
 27. q. 1. viduas. sed ad meliora prouo
 cat exhortando non p̄cipiendo. Cau
 ti ḡ debent esse p̄dicatores & confesso
 res in hac mā: & ita hortari ad casti
 moniam: qz non inducant vnum ad
 iniusticiam: & alterum ad incontinen
 tiam.

Quando coniunx nō tenetur red
 dere debitum.

Capi. 29.

Alius autem in quibus dicitur
 non tenetur reddere debitū
 alteri petenti: nec peccat non
 reddendo: ponit **Pe.** in 4. di. 32. esse
 sex. **P**rimus est licet ipse ponat eū
 in secundo loco cum ex hoc sequitur
 periculum persone reddenti debitū:
Nam non tenetur ad hoc nisi salua
 conscientia subiecti: sicut natura p̄
 mo retinē: & nutritiue & augmentatiue
 gratiam subiecti quam ministrat ge
 neratiue gratia speciei. Imminet au
 tem ex multo coitu periculum p̄pter
 qd̄ dicit p̄hs de lon. & bre. vi. in. c. vlti.
 p̄pter qd̄ sp̄ma amplius emissum de
 siccatur fenescit cito: p̄pter qd̄ mulus lon
 gioris vite est equo & asino ex quibz
 genus: & femelle masculis si mascu
 li sint coitui: p̄pter qd̄ masculi pasce
 res breuiore vite sunt femell'. Si au
 tem infirmus vel vulneratus esset co
 itus sibi mortalis esse posset. Et idem
 dicitur de balneis vel a balneis alig
 bus subito reuertenti: vnde tunc red
 dere non tenetur. Ex isto p̄ncipio di
 cūt aliqui probabilius: qz si vir ē fur
 & incorrigibilis propter qd̄ vxor con
 tinue p̄clitatur cum eo ad mortem
 p̄ iusticiam rectorz qz potest fugere &
 virtum relinquere ne moriat̄ cum eo.
Secundus casus est de impotentia:
 p̄pter quem quis excusatur: quia s̄z
 iura impossibiliuz nulla est obligatō
 siue p̄pter actum p̄dāntem: qd̄ tamē
 non locum habet in muliere cōiter:
 siue p̄pter aliquam cām. Ita tamen qz
 si p̄pter culpā suam peccauit reddē
 do se impotentē: indisereta afflictōe
 vel p̄na imputat̄ sibi: & si p̄pter hoc
 alius incidit in dānabilez corruptelā
 s̄z multo minus excusat̄ si impotēs

est effectus ppter alias illicitas corru-
ptelas. Nec g̃ viro iniungenda est tā
gravis p̃na q̃ fiat impotens ad red-
dendum debitum vxori iuuenule &
feruenti: puta ieiunias & vigilie que d̃
siccant sp̃ma. Nā multum vigilātes
raro sp̃matizant: nec in somno meri-
diano: qui est tenuis sit resolutio: nec
in s̃no solliciti de lectione vel sermo-
ne sed in p̃fundo s̃no: maxime ī au-
roza digestionē completa: hora & sā-
guis etiam ppter ieiunia minuitur.
Unde raro in quadragesima & sine
cena. Retulit medicus quidam virū
quendam ad siccitatem p̃sice dedu-
ctum: qz post prandium statim cōsue-
nerat cognoscere vxorem. Nec etiā
vxorū consulendum est facere tā grā-
des p̃nas vt reddatur deformis suo
viro: vel sit in maciem vel in p̃niciem
sue plis vel impedimentum concep-
tus. Nec tamē tenetur vir vti calidis
vt sit potens: sed sufficit qz se non faci-
at impotentem. Ad hunc casū redu-
citur quātūcūq; nō potest reddi sine
peccato rōne loci vel voti p̃ter facti
de continendo vel alia cā qua sit im-
potēs vel impossibilis de iure. Ter-
tius casus est de fornicante: qz forni-
cantū non tenetur alius debitū reddē
cū dñe p̃mittat ob fornicationem vi-
mitti. s̃ quo ad actum coniugij: & hoc
nisi & ipse fornicetur postea: quia pia
delicta pari cōpensatiōe tollunt: aut
debitum petierit: & sic sibi reconcilia-
terit: vt dicit papa de lothario & the-
berca. Et ad istum casum reducitur
omne peccatū vel crimen ppter qd̃
coniunx p̃dit ius petēdi debitum: vt
puta si scienter alter baptizet: vel tene-
at ad baptisimum extra necessitatem

pprium filium: vel tenet in confirmā-
tione & h̃i: quia ex quo actor perdit
ius petendi: reus habet ius non debē-
di & negandi seu excipiendi: & d̃ hoc
plenius. j. Quartus casus est in le-
proso: quando. s̃ d̃ hoc imminet sano
periculum mortis vel similis infectio-
nis ex redditione: nec etiam tenetur
cohabitare sanus: quando etiā ex ip̃a
cohabitatione imineret piculuz tale
quo supposito loquuntur iura: et de
coniū. lepro. c. z. Utrum autē ex
redditione debiti & h̃i immineat pe-
riculum infectionis querendum est
a medicis & eis credendum. Dicunt
autem medici qz viro accedente ad
leprosam imminet ei magis periculū
infectionis q̃ mulieri si cognoscatur
a viro leproso: & istud nō videtur dis-
bium quando mulier est infecta vlti-
ma specie lepre: que dicitur leonina
in quo casu vir non tenetur reddere
Si ṽo non esset nōbilitē infecta: ita
qz non imineat piculum tenet reddē
& multo magis mulier viro leproso
euz non tñ ei imineat piculū. Leprosus
enim supueniens non soluit m̃mōi-
um s̃ctū de p̃ni: sicut soluit sponsalia
nec excusat a redditione d̃biti: nisi vt
dictum est cum piculū iminet: nō ob-
st̃ ante qz filius g̃nietur leprosus. meli⁹
est. n. sic esse q̃ non eē: nec alius phi-
bet vti iure suo: q̃uis alteri malū in-
eueniat tēporale: maxime si sibi imi-
neat piculū sp̃uale: puta si incideret ī
damnablem corruptelaz: quia lepro-
si ppter interiorē calozē dicunt m̃ltū
appetē actum illum non tñ tenentur
cohabitare in domo cum leproso: qz
magis insicerent ex diuina ouersatiō-
ne q̃ ex vna om̃p̃tione. Sed o3 prope

dominum manere fm Albert. z cōem opinionem. Hof. tamen dicit q̄ manenti leproso separatim a leprosis cōiunx sana tenet cobabitare: non autē si maneat cum leprosis: sed p̄ma opinio probabilior: extra de coniu. leproso. c. 2. Quintus casus est cū habēs impedimentum exigendi ratione voti vel affinitatis exigit. Hā q̄uis hīs votum simplex si contrabat z matrimonium: tamen exigere non potest debitum: sed exactus tenetur reddere z exigendo: q̄uis Jo. an. in decreta. rursus. extra qui de. vel vo. videatur quasi dicere q̄ non peccet: tñ subdit: q̄ quia Tho. in 4. tenet q̄ talis peccat mortaliter: quia facit contra votum: cum adhuc illud possit implere q̄tum est ex parte sui. i. vt non exigat: ideo teneamus euz co. Et hoc nisi dispensetur: z quia in voto continentie solus papa dispēsat: ideo a papa est petenda dispensatio: q̄uis aliqui vt Guil. dicunt ep̄m in hoc posse dispensare. Similiter qui cognouit consanguineam vxoris postq̄ contractit p̄ verba de presenti cum ea: lz m̄moniu iam contractum. p̄pter hoc n̄ dirimatur: tamen talis phibetur ab extractione debiti vxoris: sed non a redditione: z si petat peccat mortaliter quousq̄ sectz in hoc dispensetur. Et dicit De. de pal. i. 4. q̄ in hoc potest ep̄s dispensare: qd̄ n̄ non est clarum de papa non est dubium. Qui etiam est ingressus religionem approbatz aliquam non animo probādi sed firmiter p̄terandi: z postea egressus ante p̄fessionem contrabat: quia talis ingressus habet vim voti simplicis: vel fm aliquos vim voti solennis exi

gendo debitum ab vxore peccat mortaliter. Et si hoc haberet vim voti solennis nec etiam posset reddere absq̄ mortali: nisi secum dispenseretur a papa. sed de hoc. j. ti. de religiosis. Dicit etiam Guil. q̄ in illis locis voi s̄suetum est q̄ prius adhibeatur b̄ndictō nuptialis ante s̄sumationem m̄monij si absq̄ dispensatione hoc vtatur iugio an̄ benedictionem z sine iusta cā peccat mortaliter. Sed Ric. in 4. magis declarans dicit q̄ q̄uis actus coniugalis sit regulariter licitus: tñ aliquo modo vel aliquo tempore p̄ accidens pōt esse illicitus: z hoc p̄pter scandalum proximi: vt in m̄monio clandestino anteq̄ ecclesie innotescat vel propter ecclesie phibitionez que alicubi prohibet coniuges carnaliter committeri ante solennitatem matrimonij: quam tamen solennitatez quida dicunt obseruandam: z contrarium phiberi respectu actus petendi debitum non reddendi: vnde tñ peccaret exigens z non reddens: z lz ate h̄i benedictionem exigens mortalit̄ peccet: tamen postq̄ semel exegit nō peccabit vltius fm quosdaz nisi nouo contēptu exigat. Et dicit etiā tho. in 4. q̄ si sponsa admittat sponsum ad actum coniugalem ante benedictionem credens eum velle consumere matrimonium non peccat: nisi appareant signa fraudis expressa: vt si sit conditio multum distans p̄pter nobilitatem vel diuitias: tamen non tenetur reddere de necessitate. Scri^o casus est quando alter coniuguz manet in adulterio manifeste tunc alius sciens hoc certe non potest exigere: nec reddere debitum in adulterio:

permanenti dicitur. s. est incorrigibilis. Pre
sumitur autem incorrigibilis secundum
Ric. quando pertinaci animo corrigi
renuit: aut quando correctione pmit
tens ex consuetudine relabatur: alias
exigendo vel reddendo peccat mor
taliter: quia facit contra constitutio
nem ecclesie s; Dug. 33. q. 4. si quis vx
orem. et in alijs. c. Quidam tamen excipi
unt istum casum quando. s. exigeret qui e
innocens timore incontinentie ne in
curreret in ipsam: quia tunc non pec
cat s; Archidi. post Petruz: quod etiam
testatur Job. in su. confes. Adulterans
autem quod peccando in lege misericordie actu
iugali indignum se reddit non debet exi
gere nisi purgata culpa: alias peccat
Reddere tamen tenetur exactus s; in
R. 91.

Quando quis non tenetur dimitt
ere coniugem adulteram.

Cap. 30.

Pro hac materia humanis
loquitur De. de pal. in 4. sic
dicens. Ad quod sunt quinque
casus in quibus innocens non tenetur di
mittere adulteram coniugem s; possit.
Primo. s. quando est occultum: quia
cessat ratio de scandalo. 2. quando correcta
est: vel est spes de correctione. 3. in
corrigibilem animo potest compescere
includendo et sic prohibendo ne crearet:
et quod nullus intret nisi ipse. 4. quando
plus cohiberet saltem propter hoc quod
retinetur quam exposita que eo ipso se p
stituet. 5. quando timet sibi de inco
ninentia: quod non tenetur vir plus corri
gere uxorem quam dominus famulum: sed dominus fa
mulum vel seruum excoicatum non tenetur
expellere: sed licite potest ab eo debitas
servitium expetere: et tunc est minus debitus

Ab uxore vir. Sic ergo cum detrimen
to iuris sui et periculo non tenetur ex
pellere. Sed quod timetur hic scandalum
et propter scandalum phariseorum non tenetur
homo dimittere ius suum prius debet
exponere illis qui sentit illa fornicari
sunt quod non ut foneat ea in crimine: sed
magis ut eam cohibeat iuxta se reti
net: et ut eam cohibeat a peccato: et
cum hoc sit verisimile: si quis ex hoc
scandalizetur non est scandalum pusill
lorum: et cum non potest dimittere sine
periculo suo licite potest eam retinere
Auctores qui dicunt quod non licet eam
retinere: loquuntur quando non potest
sine scandalo vel propter hoc quod retine
tur efficitur deterior vel quam non propter
periculum sui hoc facit. De muliere
autem dicit idem De. quod non sic ipsa te
net virum dimittere: quod non habet sic
corrigere eam facto: et verisimile est quod
quamquam accedens ad uxorem tanto minus
accedit ad fornicariam. unde cum isto
casu liceat viro adulteram retinere: mi
nus magis econverso et plus: quia cum
ipsa non habeat corrigere virum facto
sed verbo eum non tenetur dimittere:
nisi quando nollit eam cognoscere nisi in
naturaliter. Tunc enim propter hanc innam
fornicationem tenetur dimittere quo
ad thoz: sic quod prius permittat se occi
di quam quod consentiat sic se abuti. Item pro
pter fornicationem spirituale si timet ne co
habitando ipsa pervertat etiam quo ad
domum tenetur ipsa dimittere: alias si
non timeret de hoc ius suum petere non
prohibetur: maxime propter periculum
incontinentie.

Quando actus coniugalis est pec
catus veniale.

In secundo principali videndi sunt casus in quibus actus coniugalis est peccatum veniale: et sunt sex casus secundum De. de pal. in 4.º di. 3i.

Primus est quando preedit aliquid ordinatio rationis sed non tanta: sicut in predictis casibus in quibus est mortale: puta petere tempore sacro: et si respectus sit ad delectationem grauis est culpa: venialis tamen: si ad lubricum et infirmitatem sue mentis cuius est conscius minus veniale: vix tamen contingit quod in precipuis festiuitatibus non sit veniale graue secundum Bonauen.

Secundus est petere carnem delectationis infra limites tamen inuentionis semper est veniale sicut est comedere propter voluptatem. Sicut enim cibus ad salutem hominis. s. in diuidui necessarius est: ita coitus ad salutem generis: dicit Augustinus. Tertius cum sit causa infirmitatis vitande: quod quis utrumque liceat seorsum appetere non tamen vnum propter alterum: quia hec cauda non est huius vituli. Quarta quando incipit petere vel reddere bona intentione: postea mutet intentionem: ita quod nunc vellet causa delectationis: et hoc extra horam decessionis seminis: quia tunc non habet usum rationis. Quinta quicunque aliud intendit quam ad id ad quod ordinatur coniugium. s. vel ad plez vel ad reddendum debitum. Sextus est quando hoc agit carnem vitande fornicationis: licet hac intentione contrahere non sit veniale. Sed circa hoc sunt due opiniones ut idem Petrus de pal. dicit. Una est quod petere carnem vitande fornicationis in se: et non in altero semper est peccatum: quia omnis superabundantia passionis est peccatum sed hic est superabundantia passionis

hac carnem petere quod est. Alij simpliciter dicunt quod non est peccatum. Ric. utranque opinionem ponit in 4.º et neutram profert. De vero de pal. vbi. s. per distinctionem quandam utranque concordat et saluat. Aut enim talis cognoscit uxorem carnem vitande fornicationis in se: quam quis possit alio modo vitare menti occurrente: sed magis vult isto modo delectabili euitare quam modo non delectabili: ut domando carnem fugiendo confortia incitamenta et huiusmodi: que posset faciliter vitare: sed vult cum voluptate vitare: et sic est veniale: quia profert voluptatem carnis absorbentem rationem: eo quod conseruat usum rationis et attingit ad finem. Et augustinus ponit inter peccata venilia vti coniugio non debita intentione: dicit. 25. §. alias ea. et sic est vera prima opinio. aut ille exercet talem actum ad vitandam fornicationem non quia delectabilior: sed quia non potest alio modo melius eam vitare: ita quod voluptas non mouet eum sed amor vitande fornicationis: quia protunc non potest melius vitare: puta quia habet loqui in secreto aliquando mulieri de qua expertus est se tentari et huiusmodi: tunc nullum est peccatum si proles non speratur: quia tunc semper illa est premitenda intentio: et sic verificatur secunda opinio: que dicit non esse peccatum

Quando actus coniugalis est meritorius.

In tertio sunt explicandi casus in quibus actus coniugalis est meritorius: vel si non meritorius tamen nullum peccatum. Et ponit Petrus de pal. in quarto di. 3.º q. 3. in principio.

quatuor casus in q^o act^o coniugalis ē me-
ritozius. Prim^o est qñ q^o hñs grām
reddit debitū: q^o ē actus iusticie: q^o
reddit q^o d^oz. 2° qñ petit cā plis grān-
de: r ad cultū dei educande tpe loco
r mō debitis: r hic ē act^o latricie siue
religionis. 3° qñ hoc facit ad cōseruā-
dum cōparē suum a fornicatōne: r h
est act^o charitatis. 4° qñ facit cā vi-
tande fornicatōnis in se: quā pbabr
credit non aliter vitandā: vt dictum
est in. 5. pcedenti. r videt act^o pudici-
cie vel castitatis. qñq^o v^o act^o coniugal^{is}
ē indifferens. s. nec meritozius nec de-
meritozi^{us}: puta cū coniunx sine grā vno
de quatuor modis nunc dicitur exer-
cet illum actum: q^o ois act^o q est me-
ritozius hñti grām ē indifferens non
hñti eā. non. n. ē meritozius ppter ca-
rentiā grē: que est pncipium meren-
di: nec demeritozi^{us} ppter carentiam
culpe in tali actu cui solū debet pca:
q^o possit esse cōiugium sine pccō qñtū
ad actum ei^{us} pbat Inno. di. 26. Deñ
p hoc q^o de^{us} instituit r mādauit actū
coniugij dicens: Crescite r multiplica-
mini: r ante lapsum r p^o dilunū. Et
si arguat q^o hō erubescit de tali actu
q^o est peccatum: q^o erubescētia est v^o
turpi q^o respicit cl^o pā. Rñdeo q^o eru-
bescētia non solum ē de turpitudine
pntente ad culpam: sed ēt ad ea que
hñt spem culpe: talis autē est act^o mñi-
monij eo q^o est eiusdem nē in specie
cū actu fornicatōnis: sed excusatur
ppter bona mñimonij vt dicit. Est
eim erubescētia non soluz de malis
culpe r de hñtib^{us} spem malū: sed ēt
de oib^{us} defectibus nālib^{us}: vt egestiōe
r h^oi. Notandum est ēt quō actus
coniugalis dicitur excusari a pecca-

to ppter triplicia bona mñimonij: q^o
sunt fides ples r sacm. vñ Augu. di-
cit: Omne itaq^o nuptiaz bonum fuit
in penub^{us} chāstū fides ples r sacm.
Prolem cognouim^{us} dñm chāstū. Si
dē: q^o nullum adulteriū. Sacfz: q^o ibi
nullum diuortium. Solū ille ibi car-
nalis cōcubitus non fuit. 27. q. z. omē.
Pro cuius declaratione dicit Pe. de
pal. in. 4° di. 31. q. i. q^o cum actu hu-
manoz sit triplex differentia: q^o qui-
dā sūt fm se boni: vt deum colere: ho-
norare pntes et h^oi. Quidam de se
mali: vt deum blasphemare piurare
r h^oi. Quidā indifferentes: vt come-
dē leuare festucā de terra r h^oi. Bo-
ni actus de se non indigent excusatō-
ne: q^o nō sunt mali: nec hñt ex se spem
mali. Vd. n. est malū vel bz spem ma-
li ē illud q^o indiget excu^oatione: ma-
li act^o de se non capiunt excusationes
q^o ex quo mali fm se sunt excusari a
malo non possunt. Restat igr q^o act^o
indifferentes: qui. s. pñt bñ r male fie-
ri indigent excusatione: cum hñt spe-
ciē mali ex eo q^o fm speciem nature
sunt idē cum actib^{us} malis: r ea q^o talē
actum excusāt sūt circumstantie finis
r obiectū r h^oi: que trahūt actum talē
ad medium virtutis. Sed sciēduz
est aliqs actus est indifferens duplici-
ter. Uno modo per omnimodam
equalitatem attrahendi a bono r ma-
lo: r tali actui non assignantur bona
excusantia: r sicut leuare festucāz co-
medere r huiusmodi: ita. n. fieri pñt
bene sicut male. Alio modo sic ē ali-
quis actus indifferens: q^o qñs bene
r male fieri possit: tamen de se tēdit
ad malum plusq^o ad bonū: sic rectū
est malum: nisi aliquo modo trahat

ad bonū sicut i sōno vel dormitione
 q̄ p̄nt bñ z male eligi: tñ qz in eo liga
 tur libez arbitrium: ita vt non possit
 dormiēdo bñ cogitare vl' bñ velle: hz
 detrimentū boni ānerū rōi: vñ scōm
 sōnū in se cōsideratū nō differt felix a
 miso s; p̄bm z: et bñ vñ n̄ pōt sōnus
 fieri nisi male nisi p̄t aliq̄d bonū re
 cōpētas illud dānū rōis assumat: pu
 ta qz p' sōnū hō surgit promptior ad
 bonū vtut: q̄ nimia vigilātia ē vtuz
 rōis pdit: z iō sōn' de se ex h' spāl' o
 sua nā regrit bona excusātia ipm: pu
 ta cōsuatōne indiuidui: getationē vi
 rium nālū: fortificatōm digestiōis et
 h' i: z sic q̄ ē in iugio cogitat q̄ mun
 di s' r' diuisus ē z i illo actu nihil pōt
 intelligere: iō talis act' indiget bonis
 p̄dcis excusantib' a pccis. vñ Hiero.
 sup Matb. Cōnubia legitima carent
 qdē p̄ccō: non tñ illo tpe q̄ carnales
 act' gerūt dabit' p̄ntia sps sc̄i: z si p
 p̄ba ille indicat' q̄ defuit ḡiatōis ob
 sego. z. q. z. conubia. Et vt dicit ibi
 glo. non intell' qz grā sps sc̄i i illo
 actu amittat: s; act' p̄phandi z spe
 culandi tunc intemittit: qz tol' hō ibi
 carne' efficit'. Sufficiētia autē hoz
 bonoz excusantiū sic sumit' fm pet.
 vbi. s. M̄rimonium ē in officium na
 ture: z fm h' hz bonū plis p sine iten
 to p̄nciplr: qz nā tēdit ad cōsuatōm
 sp̄i q̄ nō ē nisi p ḡiatōm i corporib'
 z: m̄rimonium ē in fed' diuie z hu
 mane societat̄is: vt dī. C. de cri. expi.
 heredi. L. aduersus. qz vxoz eligit so
 cia diuine z humane dom'. z 4. et h.
 dī: Amicitia viri z mulieris ē nāl̄is:
 z includit in se bonū delectabile vtile
 z honestū: z sic hz bonum fidei: put
 fides est facere dca. i. p̄missa suare. s.

reddendo debitū z alteri n̄ se amisc
 ri. 3. ē sacri ecclē: z sic in eo ē bonū
 sacri: put sua indiuisibilitate signifi
 cat iunctionē christi z ecclē: z qz illa
 signata fuit isepabilis: z vsq; ad mor
 te est efficit bonū sacri. z bonum qdē
 plis z fidei non sp̄ hēt vel durat vsq;
 ad mortē: qz aliqñ non ḡiat' ples: et
 adulteriū cōmittit: s; bonū sacri. s. in
 diuisibilitas q̄ ad vinculum durat vs
 q; ad mortē: z sic qdem illud vincūm
 declarat' fm tres opiones: qz fm ali
 quos ē pura z sola relatio ad solutū:
 z forte rōis fm alios: qd vincūm ē in
 corpore. i. aliq̄ dispositō ad grā: z sic
 in p̄ma vel in scda spe q̄litas. fm vō
 alios qz est aliqd reale s; subiectiue i
 aīa: qz dispositio ad grām gratuz fa
 cientē: q̄lis ē dispositio sacralis q̄ ē in
 aīa: ibi potes vidē subtilis mā ē. De
 4. s. de nuptijs in quib' cōsumat' m̄ri
 monium: z vñ dicant' nuptie ostēdit
 Ambzo. in li. de p̄iar. chis dicens: nec
 illud ociofū qz cū veniret Rebeccha
 vidit' Isaac deambulātē: z cum itro
 ganit quis esset: z cognito qz ille erat
 cui ducere' vxoz descendit: z caput
 suum obnuē cepit docens verecūdiā
 i nuptijs p̄ire debē. inde. n. z nuptie
 dicte: qz pudoris grā se puelle obnuē
 rent. 30. q. 5. nec illum. Et qz d' hoc fa
 tis dictum ē. s. i tractatu impedimento
 rum ipsaz nuptiaz: ideo alia hic nō
 ponimus.

De diuortio.

Cap. 3i

De dissolutione seu diuortio
 m̄rimoniū s; ti p verba de p
 senti quo ad vinculu: vel cō
 sūmati q̄ ad toz. Circa qd̄ videnda
 sūt tria. Prīmū qz omne m̄rimoniū
 siue carnale siue sp̄uale p religionez:

feu platōz siue ratū tm̄ siue cōsumatū
dissoluit p̄ mortē nālē s̄z ius cōe fm̄
De. de pal. in 4.º di. 27. q. 3. qz mors
oīa soluit in aut. de nup. s̄. deinceps.
vñ p̄ mortē vñ^o alt̄ viues pōt̄ h̄bere
cuz alio: R. o. 7.º Mortuo viro soluta
mulier ē a lege viri cui vult nubat tā
tū in dño. i. legitime. Et qz obligatio
semel extincta non reuiuiscit: si cō-
iungatus mortu^o resuscitet nō ē m̄ri^o
obligat^o. Et q̄uis in sacris ip̄mentib^o
characterē i resuscitato n̄ debeat ita-
ri sac̄m: qz baptizat^o vel cōfirmat^o vl̄
ordiat^o resuscitat^o non itez rebapti-
zet^o vel cōfirmat^o vel ordiat^o: r̄ h̄ p̄pter
characterē ip̄ssū idelibile. M̄rimoniū
tm̄ qz characterē nō imp̄mit: r̄ vinc̄z
ei^o ē corporale r̄ corp^o respic̄: lz aliq̄
mō ēt sit sp̄uale: inq̄tum ē dispositio
ad gr̄am: r̄ sic vñ ēc̄ in p̄te intellectina
s̄o sicut in corpore corrupto morte
corrūpunt potēte organice nō alie:
sic sac̄m carnale m̄rimoniū non aut̄
alia sac̄a. Lazar^o iḡr resuscitat^o si ha-
buisset vxorē n̄ eaz recupasset nisi de
nouo cū ea h̄beret. S̄z bona q̄ testat^o
fuisse recupasset: qz i dōatōe cā mor-
tis plus se q̄ aliū cui donat vult h̄re.
vñ intel̄ iḡit tacita dōatio si moriat^o
cū effectu. i. p̄manens in morte. Idēz
si ab intestato: qz defert nō nisi p̄ cō-
iunctionē ad morientē: q̄ ē sibi magis
vñ q̄ aliū. Idēz si fise^o ea accepit in
defectu heredū: qz si fise^o peni^o pp̄in
quo reddē tenet: im̄plo magis ei re-
surgēt. Pari rōne m̄rimoniū sp̄uale
dissoluit p̄ mortē nālē: vñ ingressus re-
ligionis cū obligatiōe p̄fessiōis. Nā
religiosus resuscitat^o n̄ tenet ad obf̄
nantia religionis: qz fuitus p̄sonalis
q̄ debet a p̄sona rōne p̄sonē: vt i m̄ri

monio r̄ religiōe extinguit morte: qd̄
ēt p̄z ex verbis p̄fessiōis aliquoz: q̄
p̄mittunt i p̄fessiōe obedire vsq̄ ad
mortē: r̄ s̄i r̄ curat^o r̄ eps resuscitat^o:
q̄uis retineat cōsecrationē non tū re-
tinent eccl̄iam: nisi sibi noua electōne
vel puifiōe cōferat: qz mortu^o est sp̄s
se sue. eccl̄ie quā h̄ebat: hec pe. 2.^{ua}
ē qz p̄ mortē ciuilem. i. p̄fessione taci-
tā vel exp̄ssaz in religione approbata
dissoluit m̄rimoniū carnale s̄ctuz p̄
verba de p̄nti q̄ ad vinculu^ozāta qz re-
manens in seculo pōt cū alio libē h̄-
bere: nisi ip̄e se alit^o p̄ votū obligasset
S̄z cōsumatū q̄ ad toz. i. cohabitatiōz
r̄ debitū: q̄ ingressus religiōis fit cū
debitis circumstantijs: non at̄ q̄ ad vl̄-
culū dissoluit: vt. s̄. remanens in secl̄o
possit cum alio h̄bere viuente cōiuge:
De. de pal. in 4.º di. 27. q. 3. vbi nō ip̄-
se quattuor casus in quib^o lz coninga-
to ingredi religionē. Primus est q̄
post m̄rimoniū cōsumatū alter con-
iugū fornicat: qz fornicante ēt inuito
alter pōt ingredi religionē: nisi ēt ip̄e
in hoc deliq̄rit: vel sibi p̄ fornicatio-
nē recōciliauerit: vñ exigēdo vel red-
dēdo debitū. Si. i. n. lz discedē in secl̄o
remanēt multo magis in claustro.
Exēplū in Pau. simplice. Ad istum
tm̄ casū addunt doc. distinctōz. Dicit
eniz Tho. in 4.º qz talis cū est de for-
nicatione coniugis cert^o pōt dimitte
quo ad tozum. s̄. negando debitum p̄
p̄ria auctoritate: s̄ q̄ ad cohabitatiōz
non pōt dimittere. vñ nec in religiōz
intrare: nisi eccl̄ie iudicio. r̄ si dimi-
serit o3 cogi ad recipiendum: r̄ h̄ vt
dicit Hosti. nisi incontinenti vellet p̄-
bare fornicationem: r̄ si p̄bet infra. 8
dies non restituet: si non p̄bz coges

recipere sic potest intelligi illud. 33. q. 2. historia ecclesia. Ad dit. n. 10. q. si est notoria fornicatio potest dimitti et per priam auctore: et de uinorum. significasti. Idem In. addit etiam Guil. q. si sit notoria adulterii et non mores cum adultero vel adultera non potest dimitti nisi in dicio ecclesie que ad cohabitationem: alias potest dimitti: et si illam vel illam fornicantem seu adulterantem dimisit nomine fornicet: et si non mores cum adultero potest dimitti et intrare religionem. Scimus casus est qui in matrimonio factus et consummatus de eodem seculo intrat religionem ab eo: ille virore et illa mortaliter: et proficit sic pluries factum est: et tunc dissolutum est matrimonium que ad torum et cohabitationem non que ad vinculum. unde si diabolo insigat unus eorum egredietur: non propterea potest aliter exire ad requisitionem eius: sed de compelli ad reditum. Nec est si vnus in visitatione ab altero exiget debitum: de alio reddere: ut fecit episcopus lugdunensis nomine Henebaldus visitans uxorem suam monialiter: ex qua suscepit filium vocans eum latrone suum: sed peccato confesso sancto Remigio: et pnia sibi imposita pacta: interim sanctus Remigius gubernauit ecclesiam suam: quia eum suspenderat ab executione officij sui: angelo autem reuelante sibi peccatum dimissum: sanctus Remigius restituit eum dignitati sue. 3. casus est qui alio consentiente et in seculo remanente ubi non est timor incontinentie: puta quod est multi temporis et honeste satisfactionis et vite: alius intrat religionem et tunc si sit consummatus matrimonium qui remanet non potest cum alio habere matrimonium: quia adhuc durat vinculum coniugale imo nec eo mortuo: quia intelligit eum eo continentiam promittit: sed si est timor de incontinentia remanentis: quod satis p

sumit cum est inuenis: vel quod leuis et in spectu: non de alio sine alio religionem intrare vel recipi: ut dicitur. 27. q. 2. agato. sa. 4. casus est qui in matrimonio non consummatus alio intrat sciente vel ignorante vel inuito alio quod potest: in quo casu remanens in seculo de expectare vltimam ad professionem coniugis que ingressus est religionem in oes. Ita si egredietur ante professionem tenet eam recipere: et si existet et consummasset matrimonium: quia pro morte civilis. i. professionem que quod morit actibus carnalibus dissoluitur vinculum matrimonij et non plus. Sed vtrumque tempus probationis debeat in hoc abrenunciari est triplex opinio. Alii dicunt ut Ber. in gl. ex de reg. et tra. ad relic. statuimus. quia per episcopum de taxari et abrenunciari tempus probationis propter periculum in continentie eius que remanet: et ad fraudem tollendam: quia posset intras postquam intrasset in vnum monasterium in fine anni ad aliud transire: et sic fraudaret expectans. Alii dicunt ut Jo. i. glo. sup. 27. q. 2. de spof. fatas. quod est distinguendum: quia si de voluntate remanentis in seculo alter intrat debet expectare per annum nec tempus probationis est abrenunciandum. Si autem ignorante vel inuita intrat: debet certum tempus profigi infra quod profiteatur: necesse inconueniens tempus a iure statutum abrenunciari: quia spale est in hoc casu propter periculum incontinentie remanentis in seculo. Tertij dicunt ut Hosti. in sum. q. ex quo ius promittit talem intrare religionem: et tempus probationis sit inductum: non solum in fauorem conuersi: sed etiam in fauorem religionis ut experiant mores conuersi. Ideo non debet tempus illud abrenunciari nisi appareat fraus ut cum iret discurrendo de vno in alium: hec Petrus. Potest dici quod cum B

fit in p̄tate sua ⁊ capituli facē p̄nt qd̄
eis v̄r ⁊ ab eis abrenuare t̄ps. l. añ añ
nū facē p̄fessionē s̄i caplin ⁊ īgressus
volunt ⁊ et̄ expectare añū. Medicant̄
tes n̄ añ añū nō p̄nt recipe et̄ talē ad
p̄fessionē sine dispensatōe pape: alias
īcurrerent penā iuris. In oībus aut̄
casib⁹ in q̄bus post s̄sumatum m̄f̄m
l̄z intrare religionem: l̄z et̄ ad sacros
ordines p̄moueri et̄ ad ep̄atum. Exē
plum ī beato bilario q̄ h̄ns l̄miam ab
v̄xore fuit ep̄s. q̄ñ aut̄ non l̄z religioz
intrare multo fortius non l̄z iungato
ad sacros ordines p̄moueri: sed esset
suspensus ab executōe ordinis l̄z cha
racterē suscipet. De m̄f̄monio at̄ cō
fūmato violent: puta cū q̄s eā cū qua
d̄xerat p̄ v̄ba de p̄nti volentē ingredi
monasteriū s̄ voluntatē suaz eā cog
scit. Dicit Host. q̄ non pōt ingredi s̄
voluntatē viri: ⁊ si ingredere s̄z pe
cum duret vinculus iungale: nec pos
set dissolui p̄ ingressū religionis: re
manens aut̄ in secl̄o n̄ posset cuz alia
s̄bere: ⁊ posset illam inuitā de mona
sterio renocare.

Quā iungat⁹ īgressus religioz exi
re tenet.

Cap. 32.

Quā dū et̄ iungat⁹ īgressus
religioz q̄ñ t̄t̄ exire: ⁊ q̄ñ n̄
pōt: ⁊ q̄ñ ē liber ad exeundū
vel remanendū s̄m De. de pal. in 4.
di. 27. q. 3. Tenet qd̄c̄ exire religioz
et̄ s̄ca p̄fessioe iungat⁹ ad iunge in se
culo remanētē: q̄ñ repetit eū q̄ illicite
īgressus est: vel q̄ in oxio p̄hibente
seu īgrāte vel s̄sentiente fragili q̄ ē su
spect⁹ de īcontinentia vt̄ iuuenis ⁊ la
sciuis remanēs in secl̄o: q̄ñ potuit
in ei⁹ p̄ndiciū vouē: vel p̄fiteri casti
tatē. Sic si licite īgressus fuit: q̄ de

l̄mā antiq̄: s̄z reintegra penituit. .i. añ
emissū votū solenne ī secl̄o remanēs
vel religionē exiēs alē repetijt eū te
net exire. ⁊ t̄t̄ n̄ egredi s̄z remanēs
q̄ñ licite emisit votū simplex vel solē
ne: vel q̄ñ illicite īgressus ē: s̄z ali⁹ n̄
repetit eū: q̄ ratificando s̄firmatur.
3. liber ē in egrediendo vel remanen
do: q̄ñ īgressus ē religioz: nullo mō
ē religioni astrict⁹ tacite vel exp̄sse: vt̄
q̄ nec vouit nec p̄fessus est nec v̄xor
eū repetit: aut si repetit fornicata est
añ vel postea notorie. Quā v̄o votum
simplex emisit īgressus non solēne:
vel solēne de facto ⁊ non de iure: pu
ta q̄ infra t̄ps p̄batiōis corā eo q̄ nō
potuit recipe ad p̄fessioz v̄xore nō re
petēte egredi non pōt: s̄z q̄ ad eccl̄am
pōt: maxime si votum p̄bati n̄ pōt: ī
quo casu retinentes inuitum cl̄icū s̄t
excōicati. Dico retinentes non soluz
manus inijciendo ī eū: sed et̄ veste se
culari negata: sine qua egredi nō pōt
cōmode: p̄suasionib⁹ t̄ñ cum reti
nere p̄nt. ⁊ idē de v̄xore īgressa quo
ad v̄x non repetentē. 4. de debito
q̄ egressus de religione: q̄ñq̄ nō pōt
reddere: nec exigere debitū: vt̄ q̄ñ illi
cite ē egressus post p̄fessionē: vt̄ ī ca
sibus dc̄is: ⁊ q̄ñ iunx̄ sciens ⁊ tacens
p̄misit p̄fiteri: tunc. n. fuit ut̄ remisit
vt̄ d̄ns cuius fuus eo sciētē ⁊ p̄mitten
te ordinat⁹ vel p̄fitetur. Dico autem
illicite p̄pter votū illicite solemnizatū
q̄ñq̄ ⁊ reddere ⁊ petere potest: vt̄ q̄ñ
libere egressus fuit nullo voto astric
tus religioni: sicut nouitius solutus
egrediens religionem cōtrahere pōt
matrimoniu: sed p̄nto q̄ intelligat⁹
de tali nouitio qui intrauit aīo p̄bā
di non in perpetuum ibi p̄manendū.

Nam ipse **De. 3.** q. talis ingressus. s. nō non p̄bādi sed firmit̄ p̄seuerādi hēat vim voti simplicis saltē. Alij dicunt q. ēt solennis voti hēat vim: vñ non posset h̄bē talis vel exigē si h̄xerit. Sed de hac m̄a vide diffuse in titulo de religiosis. Quāq. vō egressus pōt reddere s̄z non exigē: vt qñ de cōsensu ipsi de cui⁹ continentia est timor votum simplex emisit: tunc enī nō illi p̄iudicauit. z nō fm̄ **De. vbi. s.** q. in casibus in qb⁹ l̄z iungi repetere cōsuetudinem suā religionē ingressum an̄ p̄fessionē siue p̄p̄fessionē: non l̄z tñ de monasterio vi eū rape. nec ob. eē de rapto. cum cā. qz narrat q. rapuit: s̄z non dicit q. licuit. Posset enim vxorē vir de vico ad domum ducē: qz h̄z in ea correctionē: sed non posset eā priuato quasi possidētī vi eripe: z m̄to minus de monasterio violent̄ eē hē foras frangendo: aut h̄itum violēter lacērādo: vel cū iniuria loci sacri eaz accipiēdo: l̄z alij peccauerit eā recipiēdo: ar. **C. vii. vi. l. sigs. in tantā. 5.** videndū ē de regressu ad religionēz qñ tenet. Et dicit **De. vbi. s.** q. in trib⁹ casib⁹. Prim⁹ qñ illicite egressus ē vt pote cū alio iunge in religione remanente p̄p̄fessionē egressus est: vl̄ ēt in seclō remanente z honeste cū cōsensu eius p̄fessus est. 2⁹ ē qñ licite egressus ē: qz ad requisitionem vxoris sine l̄iā ei⁹ ingressus: sed postea vxor ē penitet de reuocatione z ipsa vōz 3⁹ qñ p̄ votum ad eā egressus mortua ē ipsa vxor: nā tunc tenet reigredi vt impleat votū suum. Sed si talis qui post votum solenne reuocat⁹ ab vxore ad seclm̄ mortua ipsa vxor ē h̄bit m̄rimonium: vt ruz tenet. **Pet.**

vbi. s. facit talē distinctionē: qz si inuita vxore fuit solenniter p̄fessus: cum illa p̄fessio cōtūm ad solennitatē nō valuerit ecclesia hoc p̄hibente: ideo talis mortua vxore nō potest contra bere: qz habet in se votū simplex rōne illius p̄fessionis: z peccat mortaliter strahendo z exigendo: t̄z tñ m̄rimonium: nec pōt eum sanq̄ apostatam religio p̄sequi. Sed si vxore consentiente fuit p̄fessus: sed postea quia vxor inuencula vnde z suspecta eum reuocauit ius noluit in hoc casu p̄p̄fessionem inbibere simpliciter: sed solum inq̄tum erat ad vitā eius. Vñ simpliciter fuit in p̄iudicium ei⁹ votū solenne non in p̄iudicium vxoris. Vñ ea mortua ē apostata si non redit ad monasteriū: z si m̄rimoniūz strahat cum alia non tenet vt dicit **Hof.** hec **De. 3.** bene cōsiderandum ē: vt rum p̄ter p̄dictos duos modos. s. mortem nālem z mortē ciuilez qui ē p̄gressū religionis. i. p̄fessionē sit alius mod⁹ soluendi m̄rimoniū ratum. i. extractū p̄ verba de p̄nti quo ad vinculu. vbi **De.** ponit quatuor cōclusiones. Prima ē q. seruit⁹ supueniēs tali m̄rimōio rato non soluit ip̄m. z rō ē: qz p̄ hoc nō morit⁹ ad actus carnales. Itā z pōt d̄nno h̄bere: z ḡnāliter de ceteris ip̄e dimētis que dirimit m̄rimonium p̄ cōtūm intelligēdum ē: q. nil tale supueniēs dirimit p̄us cōtūm: s̄z solū mō p̄ cōtūm: vt vbi ḡra. Cognoscēs cōsanguineam ei⁹ cum qua iā h̄xit per verba de p̄nti: ēt si non adhuc cōtum manerit non dirimit tale m̄rimōiūz qd̄ dirimēt: si ante cōtūm p̄ verba de p̄nti illam cognouisset p̄pter affinitatem. Secunda conclusio est q. talis

m̄rimonium. s. ratificatum p̄ verba d̄
p̄iā non soluitur p̄ votum simplex.
vñ tenetur vel intrare religionem vel
reddere debitum vxori petenti. Sed
peccat mortaliter reddendo vel exi-
gendo: quia adhuc potest religionez
intrare ante consumationez eius: nec
sufficeret ingressus religionis in t̄tio
habitu beati dominici: vel beati Gr̄a-
cisci cum professione in ipso: quia tal̄
p̄fessio nō habet vi voti nisi simplicis
Unde non est sufficiens ad tollendū
vinculum coniugale: et professus in
illa religione tertij habitus: quauis
peccaret grauius contrahēdo: quia
contra votum non teneret matrimo-
nium. Tercia conclusio est q̄ nec
castratio quantuncunq; supueniens
soluit tale matrimonium ratuz: quia
matrimonium non inuenitur in iure
solui nisi in certis casibus: sed iste nō
est de illis casibus ergo z̄c. nec etiam
ante consumationem. Item. 32. q. 7.
bi qui. dicitur coniugium illoruz qui
post matrimonium membris truncā-
tur: aut a barbaris secti sunt: propter
hanc causam solui non potest. Et q̄
uis glo. intelligat de matrimonio cō-
summato ex eo qd̄ dicitur. 33. q. 1. Co-
iugium firmatur officio. s. carnis in
glo. et anteq; confirmetur impossibili-
tas officij soluit vinculum coniugij.
Regenda est illa glo. quia coniugium
solo consensu per verba de presēti fir-
matur: et ratum vocatur: vt notat glo-
sa de testibus super eo. Quarta cō-
clusio est q̄ non soluitur tale matri-
monium ratum tantum per ordinez
qui est sacramentuz vel dignitas. Et
quauis magister sententiarum i tex-
tu videatur innuere q̄ sponsi nō so-

lum possunt intrare religionem sine
communi consensu: sed etiam ad or-
dines promoueri. Et Hosti. dicat cō-
iugi ante carnalē copulā: lz epatū ac-
ceptare: n̄ s̄rium huius ē vtz: qz epa-
tus ex sua nā non h̄ oppositum ad
m̄rimoniū cū ep̄i p̄us eēt vñ? vxor
viri. Nihil at̄ tollit nisi a suo p̄trario
nec ep̄i moriunt̄ ciuili: cum p̄p̄um
hēant sicut et ceteri clerici seculares.
vñ religio soluit m̄rimonium nō rōe
p̄fectōis lz rōe mortis ciuilis: ep̄alis
ordo lz sit p̄fectior q̄ religio non sol-
uit. et s̄l̄r sacer ordo lz sit p̄fectior q̄
religio non soluit p̄pter defectū mor-
tis ciuilis: et iō coniugatus incorruptus
i. non consummato m̄rimonio licite p̄-
fiteatur: q̄ tñ in hoc seculo illicite or-
dinatur: nec soluit matrimonium qñ
de cōsensu vxoris ordinat̄ vel ep̄at̄ q̄
ad vincū. vñ vxor talis eo viuente nō
pōt cū alio s̄here. Coniugatus igr̄ aī
copulā non pōt eligi: qz censet laicus
nec ē in sacris vel irregularis sine s̄-
sp̄sus: lz pōt postulari: et tunc si vxor
cōsentiat cōfirmabit: lz si dissentiat pa-
pa non pōt eum cōfirmare nec p̄scra-
re in p̄iudicium vxoris: gn. s. teneatur
reddē debitum: cum non possit s̄ ius
diuinum disp̄sare: sed pōt religionez
intrare et p̄ die de l̄tia pape p̄fiteri et
eadē die cōfirmari et postmodū ordi-
ari et p̄secrari. nec s̄l̄r d̄ l̄tia pape pōt
coniugatus iuita vxore: etiā ante copu-
lam ad sacros ordines p̄moueri: et si
fuerit ordiat̄ nihilominus tenet red-
dere debitum: qz semp hoc est de iu-
re diuino. Similiter nec papa pōt au-
ferre vxori vtz suum ē incorruptuz
i. n̄ cōsumato m̄ri: et multo magis p̄-
copulam vt ipsam faciat cardinalem

quia ille status secularis est: nō regu-
 laris dicente quodaz cardinali: Nos
 habemus religionem cuius apostate
 sunt sancti: vt Hieronymus. Et si
 arguat q̄ ep̄i tenent locuz ap̄lorum
 sed Ch̄ist̄ vocauit Jo. de nuptijs ad
 ad aplatum etiam inuita vxore: si ve-
 rū est qd̄ dicunt qdā q̄ ipsa fuit ma-
 ria Magdalena: que p̄pter hoc indi-
 gnata luxuriata est. R̄ndet q̄ ep̄i te-
 nent locū apostolorū quo ad dignita-
 tem: non quo ad paupertatem et morte
 mundi: q̄ illis dictum est de mundo
 non est. Preterea alia ratio est: quia
 Ch̄istus potuit hoc facere et fm̄ dei-
 tate et fm̄ humanitatem: q̄ potestate
 habuit excellentiorem in sacramentis
 quam nulli cōmunicat etiam pape.
 Preterea q̄ Johannes inuita vxore
 secus fuerit Ch̄istū ignozat: nec est
 multum vsimile illam fuisse mariā
 Magdal. Sed et si vez esset q̄ inui-
 ta vxore Ch̄istū fuerit secutus licite
 facere potuit: q̄ apostolatus ad quē
 transiit erat status religionis: et quo
 ad votū obedientie castitatis et pau-
 pertatis. Et si dicatur q̄ papa dispē-
 sat monachuz contrahere matrimo-
 nium viuente prima vxore: puta quia
 ille contracto matrimonio cum ali-
 qua ante copulam intrauit religionē
 et p̄fessus est: et sic solutum est vincu-
 lum matrimonij. Postmodū magna
 causa urgente: vt pace reformanda
 vnius regni: vel per conuersionē vni-
 us gentis: papa dispensat euz illo mo-
 nacho q̄ contrahat euz alia: quia vi-
 culum primum fuit solutum. Max si
 vinculum primum non fuisset solu-
 tum papa non possit: nisi dicatur q̄
 et statuto ecclesie est illa solutio: q̄

sollemnitas voti est ex ordine ecclesie.
 Dicendum q̄ hoc non est verum: q̄
 hoc non inest illi voto propter solen-
 nitatem: alias inesset ordini sacro: sed
 inest ei ratione mortis ciuilib. vnde
 eremite non sollemnizant votum fm̄
 regulam approbatam: et tamen per
 votū eremi soluitur: quia hoc est ex
 natura actus mundo mortificantis:
 et diuina institutiōe a qua est vita ere-
 mitica: vt in Jo. baptista. Est ergo cō-
 clusio istius. s. q̄ matrimonium con-
 tractum per verba de presenti: soluz
 per p̄fessionem religionis approba-
 te solui potest: et non per alium mo-
 dum etiam auctoritate pape. Cano-
 niste autem communiter tenent con-
 trarium. s. q̄ papa potest dissoluere
 illud. vñ Job. an. dicit in nouella. sup
 c. ex publico. de conuer. coniu. q̄ quā-
 uis matrimonij sit institutū a deo: rati-
 ficatio tñ matrimonij firmatur cōsti-
 tutione ecclesie: in q̄stū. s. est sacri eccle-
 sie p̄pter virtutē baptismi: quā vni-
 tē ratificatiōis q̄ ē q̄ alit̄ alio viuente
 non pōt d̄hē: pōt papa tollē: vt circa
 ipsā i aligb̄ disp̄sare: vt in. c. 4. d̄ di-
 uoz. Consummato vō p̄cedit d̄ iure nā-
 li in principio consistit in facto: qd̄ ex q̄
 factū est negt non fuisse. 37. q. 5. si pau-
 lus. Dicit autē q̄ h̄ mōi iuris est alia
 ratio diuina. s. reuelatio p̄ quam ad
 exēplū sanctorū facta ē hec cōstō: vel i-
 terptatio q̄ ēt approbat̄ p̄mo p̄ apl̄z
 dicte: Si fidelis discedit discedat. 2.
 p̄ fauorē fidei. De quo in decretali q̄
 to. q̄ videt̄ potius facere diuina con-
 stitutio: qua rōne dicit sponfos de p̄-
 senti ante carnis copulā posse auctē
 pape iuicē se absolue: sic et sponfi de
 futuro: de spō. c. 2. et sic rōe congrua.

ante copulam potest ibi interuenire
rarius act^o p^o dissensu mutuu n^o al
terius tñ: qd non esset post copulaz.
Intelligitur autē hoc de prāte abso
luta non de ordinaria nisi alia causa
subesset: non. n. hoc sit sine cā. Asserit
etiā: p^o babiliter posse dici: q^o cū circa
impedimenta m^orimoniū restringēda
r laxanda prātem habeat ecclesia: vt
de con. r assu. non dz. statuere potuit
qd hic dicitur r de vnius p^oessione r
alterius contractu. Potuit ḡ papa et
de potestate ordinata contra matri
moniu non consumatuz hanc consti
tutionem facere. Et sic p^o rō conueni
ens ratōni: vt nō. z. q. z. quapropter
vñ circa non consumatū m^orimoniuz
potest ecclesia statuere quicqd plac
dum tamen subit cā iusta. Et hoc vo
luit finis. c. ex publico. Dicit tamē ipe
Hosti. q^o tamen non expedit q^o circa
hoc multum laxet habenas nec eē eti
am tutum. In m^orimonio vero non
consumato fieri non potest: quin per
ipsuz representetur conformitas car
nis inter christum r ecclesiā: que nul
latenus rumpi potest: qd si per reli
gionem rumpi posset: esset conformi
tatis violator r innueret q^o expecta
ret aliam fidem r aliam ecclesiam:
quam sibi Christus vniret r iterum
desponsaret: qd falsum r hereticum
est s^om Hosti. qui plenius ista tracta
uit hic: r remittit ad summam. Idēz
etiā ponit Jo. an. in regula actus le
gitimi. i. 6°: i mercurialibus. r An. de
but. r Archi. in. c. quapropter. z. q.
z. idem Benedictus super. d. c. ex pu
blico. addens q^o ex potestate absolu
ta m^orimoniū p^o vba de pñti papa dis
soluere potest etiā nulla cā existēte

vel subsistente. De potestate antez or
diata non nisi ex legitima cā r n^o solū
de consensu vtriusq^o: sed etiā si tñ
adesset consensus vnius coniugis le
gitima cā subsistente: vt vult hic glo.
in si. cum circa matrimonium nō cō
sumatuz papa possit quomodo vult
dispensare s^om Innoc. Uidi aliquas
bullas Martini quinti r Eugenij q^or
ti continentes talem dispensationem
siue dissolutionem matrimoniū non
consumati contrahentib^o postea illis
cum alijs. Unde tales non sunt con
dēnandi: sed nec consulēdū est alicui
vt procuret talem dissolutionem cuz
theologi videant tenere q^o nō pos
sit dissolui: nisi per ingressum religio
nis: vt dictum est. s. r pluries. Sic no
ta s^om Tho. in quarto r Ricar. q^o cō
sumato matrimonio legitime contra
cto alter alterum dimittere non po
test quo ad vinculum: idest q^o possit
cum alio contrahere. Quantuz vero
ad cohabitationem r actum coniu
galem non potest alter alterum inui
tum dimittere excepta fornicationis
causa: nisi forte ad tempus velit se s^o
trahere a cōsortio vxoris propter ca
stigationem eius subtrahendo ei so
latium penitentie sue. Nam quando
vxor prestat occasionem magnaz ru
ine suo viro: tunc vir potest se subtra
here a conuersatione sua. Idem Al
bertus addens q^o non oportet coha
bitare furonū r huiusmodi si nō vult
resipiscere. z. q. i. vxor. Item nota
q^o ex fornicatione seu adulterio po
test vir vxorem dimittere seu accusa
re: r vxor virum: nisi in septem casi
bus qui infra ponuntur: quia in h^o sē
pis additionis. z. q. 5. si quis vxorem.

Et ista cā. s. fornicationis extendit ad
 fornicationis seu adulterij suspicionē
 qñ. s. est suspicio violenta vel certa: v̄
 bi grā. Si pbatus est q̄ fuit solus cū
 sola: nudus cum nuda in eodez lecto
 vel similiter in multis secretis locis
 v̄ latibulis ad hoc commodis et ho-
 ris electis libere dimittit vxor. 32. q. 1.
 i. dixit. Item scdo extendit ad vicium
 sodomiticuz: vt ppter hoc possit al-
 terqz dimittere. 32. q. 7. oēs cautiones.
 et c. adulterij. De. etiam de pal. dicit
 q̄ hoc extendit ad vicium sodomiticuz
 et pollutionem eō ordinariā cū alio vel
 alia cōmissa. Et idem dicunt quidaz
 de omni peccato contra nām. Item
 tertio extenditur ad infidelitatem
 que dicitur fornicatio spūalis: vt si al-
 ter incidat in heresim iudaicū vel
 gentilitatem: et p̄cipue si trahit coniu-
 gem ad infidelitatē. 28. q. 1. idolatria.
 Sed si corrigē se vellet talis nō d̄z di-
 mitti. Itē si polluat aliq̄ eē claustra
 pudoris videtur q̄ dimitti potest ab
 vxore ppter hoc: ar. 32. q. 2. meretri-
 ces. Item si tale quid egit euz vxore
 ppria s̄m Hug. et Lau. vxor p̄t euz
 dimitte: si tñ ipsa non fuit in culpa. s.
 assentiendo: s̄ violentata vel sōno d̄
 cepta et h̄i. Ex vicio autem molliciei
 cum. s. alter coniugum polluit se ipm
 non p̄t talis dimitti s̄m Hug. Item
 ex sola volūtate adulterādi sine ope
 subsecuto non p̄t dimitti s̄m Huil.
 Et nō q̄ ista diuisio potest fieri du-
 pliciter. Uno mō quo ad tori sepa-
 tionem. 2. quo ad cobabitationis se-
 pationem: et iste scds modus h̄z etiā
 p̄mum modū implicitum. Dimis-
 sio igit̄ p̄mo modo. s. quo ad tori v̄z
 denegando illi debitum potest fieri

ppria auctoritate: etiā sine iudicio ec-
 clesie: qñ innocēti stat certe de adul-
 terio coniugis. tunc. n. absqz peccato
 potest negare ei debitum: et hoc nisi
 compellatur auctoritate ecclesie: vel
 nisi ipse postea adulter afferat: aut etiā
 si petijset v̄l reddidisset debitum vo-
 luntate sua postqz sciuit de adulterio
 tunc enim videtur sibi reconciliasse.
 vnde non potest innocens amplius d̄
 negare debitum adultero nisi recidi-
 uaret. De. de pal. Et vbi delinquens
 omnino se vellet emendare vel p̄su-
 meretur penitens d̄z innocenti p̄sua-
 deri q̄ sibi reconciliet tñ ad hoc cogi
 non p̄t p subtractionem absolutōis
 nisi hoc faceret ex odio vel vindicta
 s̄m Tho in 4. Sed q̄tum ad scdm
 modū. s. cobabitationis sepationē: qd̄
 dicit̄ diuortium: non p̄t alter alterqz
 dimittere sine iudicio ecclesie: et si d̄
 miserit d̄z cogi ad recipiendum: nisi
 fornicatio incontinēti possit p̄bari: et
 s̄m Hosti. infra octo dies si p̄bet nō
 restituet: alias sic. Et hoc intelligēdū
 ē s̄m Ric. quando matrimoniū ē ce-
 lebratum in facie ecclesie vel corāz te-
 stibus. Sed si erat omnino clandestini-
 uz potest propria auctoritate dimit-
 tere: etiam quo ad cobabitationem:
 hec ille. Videtur tñ q̄ teneatur m̄ri-
 monium illud notificare ecclesie ad
 vitāda picula q̄ inde possēt contingere:
 Itē s̄m Ho. si adulterij sit notoriz
 ita q̄ inficiatōi non sit loc⁹: tunc p̄t
 auctoritate sua dimitte: et de diuort.
 significasti. et multo fortius debitum
 negare. idem Inno. S̄z Huil. dicit h̄
 eē v̄z si al- recedit a iuge et publice
 morat cū adulro vel adultera: al- si
 p̄p̄a aucte dimittet cogētur accipere

Casus quando vxor non potest di
mitti ppter adulterium.

Cap. 33.

Casus autem in quibus vxor
ppter adulteriū cōmissū nō
potest dimitti seu accusari:
sunt isti s̄m Rai. Primus casus ē
si ipse eaz pstituit: extra de eo qui co
gno. conlan. vxor. sue. discretionē. Idē
est s̄m De. de pal. si vir sciuit ⁊ nō p
hibuit cū potuit. Idē enim ē scientes
non phibere eaz possit delictū inferi
oris reparare. Secus autem si ei indire
cte occasione dedit expellendo eā:
vel necessaria denegando: quia non
est ignoscendum ei qui p̄textu pau
peratis turpissimam vitam elegit. ff.
de ritu nupti. l. palam. Secundus est
cū ipsum virū credens defunctū nup
sit alteri: qz maritus rediens tenetur
eam recipere non obstante tali adul
terio: nisi steterit scienter cū secundo
marito postqz p̄mus venit. 34. q. 2. cū
p bellicam. Excusatur eim predicta
si habuerit pbabilem ignorantia s̄z
Ric. Tertius si cognita fuit ab ali
quo latenter quem credebat ppriū
virum: ⁊ est ar. 34. q. 2. in lectum.

Quartus si fuit vi oppressa: vt. 32.
q. 5. proposito. Hoc autē intelligo d̄
vi absoluta: sed si metu vel precepto
parentū istātia s̄ sanguineorū vl' alia
simili eā fornicaret cū aliq̄ ēt s̄bēdo
eū illo d̄ facto n̄ excusaretur. 32. q. 7.
omnes. Quintus est quando recon
ciliant eam sibi post adulteriū p̄mis
sum: vel eam publice adulterantes te
nuit ⁊ retinet in consortiū maritale.
32. q. 1. c. 1. eaz sequen. Hec ratio est s̄z
Dicar. quia crimen per reconciliati

onem dimissam amplū. Obijci non
debet nisi recidiuū sequatur. Secus
est lz raro occurrat si aliqs infidelis
coniugem infidelem dimittat dato si
bi libello repudi: ⁊ illa nubat secūdo
viro suo: si vterqzuertitur ad fidē
tenet marit' eā recipere non obstante
qz sit ab illo cognita cui se cōiungit:
nisi fuerit alteri fornicata: extra de di
uor. gaudemus. Septim' est si vir
conuicitur adulterari. 32. q. 6. per to
tum. Ubi etiam nota qz si vir est ad
ulteratus occulte ⁊ vxor manifeste: n̄
potest vir sine peccato vxorem dimitti
tere: quia vxori non deficit ius excipi
endi sed pbandi s̄z Rai. Tho. ⁊ Al
ber. Si tamen vir egisset penitētia ⁊
vxor nollet agere: sed pseueraret i ad
ulterio posset sine peccato accusare
⁊ dimittere. 32. q. 1. in quatuor p̄mis
capitulis. Istos casus pōit etiā Ric.
⁊ addit. Alij addunt octauū. s̄z si vir
abstinendo contra voluntates vxoris
ei occasione adulterandi dedit. 32. q.
5. si qui. Tñ alij dicunt qz non ppter
hoc excusaretur mulier adulterans
quin vir posset eā ppter adulterium
dimittere s̄m glo. Nota etiā qz p̄nia
facta in adulterio non tollit qn pos
sit accusari vel excipi de ipso adulte
rio in foro p̄tentioso. 6. q. 1. qui crimē.
Debet tamē innocens p̄cē penitētia: ⁊
sibi reconciliare. ex charitate ⁊ qua
dam equitate: q̄uis non teneat d̄ ne
cessitate. s̄ q̄tum ad reddendū ei de
bitum coniugale. Item si vnus cōiu
guz fornicetur carnaliter ⁊ alter spū
aliter. s̄ labendo in heresim dimittat
qui in ipsā incidit: al' p̄cederet extra
eum ⁊ non audiretur extra suū iugē.

De accusatiōe adulterij.

Cap. 34.

Efectus accusationis d' adulterio est q' si maritus probet quod intendit vel mulier h' confiteatur nisi mulier replicet contra eum aliquem de predictis septem casibus absoluitur ab eius cohabitatiōe & seruitute qua sibi tenebatur: & potest assumere habitum religionis eo invito. 27. q. 2. agatosa. & etiam in seculo sine eo viuere potest: sed continere s'm Rai. Tho. & Pe. tenetur. Ipsa autem dimissa propter adulterium non potest intrare monasteriū contradicente viro. Sed si ingressa esset viro sciente & non contradicente satis potest videri data licentia: et vir tenebitur continere: & si ingressa fuerit contra voluntatem viri poterit reuocari. Tho. & Pe. Item i seculo remanente etiam post diuortium potest innocens adulteram reconciliare. i. admittere ad sui cohabitatiōem & ad actum coniugalem: & si nollet cogi posset: & hoc est veruz si nocens de adulterio correctus est. Itaz si remanet incorrigibilis n̄ debet sibi eā reconciliare innocens. Item nō q' si p' diuortium qui erat innocens factus est nocens in crimine adulterij potest et debet cogi per iudicem reconciliari sibi adulterum coniugem: & precipue ipso hoc petente & allegante adulterium commissum post diuortium ab eo qui innocens prius fuerat. Item si p' diuortij sententiam constituerit ecclesia fuisse deceptam per falsos testes & huiusmodi: debet sic spoliatus restitui taliter: etiam si alter iam fecisset professionem in aliqua religione: vel re-

cepisset sacerdotium si hoc petat: & tenetur restitutus reddere debitum: s; exigere non potest. Sed si sic spoliatus non petat restitutiōnem ille q' iam sic factus est sacerdos v' professus n̄ potest petere socium in coniugē. Itē nō q' cum restituitur aliqua vxor viro si dicat se habere suspectum viruz ne forte eam ledat: & causam verisimiliter ostendat ad iudicem spectat facē cauere sibi sufficienti cautione q' tractabit bene: & q' non ledat eam in persona vel rebus: & hāc cautionē prestabit per iuramentū. 32. q. i. de benedicto. Sed si mulier nō fidat d' iuramento d; prestare cautionē pignozatiā vel fideiussoriā sub certa pena. 23. q. 5. p. dest. Vel si capitali odio: ita eā persequeret q' merito de ipso diffidat: nec posset ei de cautione sufficienti prouideri: non solum non debet ei restitui: sed ab eo potius remoueri s'm Rai. & Pe. Item nō q' s'm Inno. vir tē tenetur sequi vxorem: quando. i. itinē ratur: cum necessaria causa subest: s; vxor tenetur sequi virum ex quacumq; causa recedat: scilicet domicilium transferens: nisi velit eam trahere ad peccatum: extra d' diuor. quesituit. Secus tamen si esset vagabundus. 34. q. 2. si quis necessitate. Idē Ber. & Hostien. Et addit Hostien. q' sicut in voto ultramarino vxor potest sequi virum: & remanere si voluerit: sic in oī itinere voluntatis cum proposito reuertendi: qd' videt' intelligendum de longo itinere. Sed vbi transferat domiciliū de loco ad locū vxor tenetur sequi eum. 13. q. 2. vnaqueq;. Et s'm Huil. tenetur eū sequi in carcerem et in exilium: qd' intelligitur de carcere:

¶ Item ad debitum reddendum serua
ta honestate: quo ad exiliu. s. quo ad
cohabitationem si nutrire potest eaz
7 si periculum anime 7 corporis non
iminet vel vxor potest virum nutrire
Sed nota diligenter quod dicit Pe.
de pal. in 4. di. 39. circa cohabitatoez
coniugum. Dicit eni qd si in vno co
iugum sit tale crimen: quod timet al
ter corpori suo nec potest secrete sibi
aliter prouidereli: licz dimittere talem
nec tenetur cohabitare: quia si non te
netur debitum reddere cuius periculo
corporis sui: multo minus cohabita
re: extra de resti. spo. ex transmissa. 7
c. litteras. in fi. vnde falsa est gl. extra
de diuor. capituli secundi. que dicit qd
non est dimittenda vxor: etiam si vite
viri fuerit infidiata. Itē quando vn^o
coniugum trahit alterum ad crimen
ita qd licz non cogatur peccare: tamē
propter periculum sue fragilitatis ne
coniugalis societas pertrahat ad pec
catuz tenetur iuxta illud: Si oca. tu.
scā. te eru. 2ē. Si enim cum periculo
corporis non tenetur manere multo
minus cum periculo anime: 7 sicut nō
tenet ppter periculuz infidelitatē ha
bitare cū infideli: ita nec ppter periculū
alioz criminū lz ad nullū possit cogi
Et licet istud sit grauius qd alia: tñ mi
nimū periculum peccati mortalis p
pōderat maximo periculo corporis:
7 lz in hoc sit verisimile qd inuito au
ferat vita corporis nō anime: tñ ista
dissimilitudo tenet ita in infidelitate
sicut in alijs vicijs: qz nullum peccatū
cadit in inuitum. Item propter alia
crimina vnus quibus alter nō timet
pbabiliter anime sue nec corpori: nō
dē derelinquere coniugē: etia si sit incor

rigibilis: nisi sit fornicatō carnalis: et
semel ommissa: vel spūalis fornicatio. 1.
infidelitas in qua sit incorrigibilis: et
sic intellr eī d̄ diuor. c. 2.

¶ An tenet votū factū ab vxore.

La. 35.

¶ For ad vota abstinentie vel
peregrinationis: 7 b^o facta si
ue an m̄imoniu contractuz
siue postea non tenetur nec debet im
plere contradicente viro dicit Rai.
sed vir potest vouere 7 tenetur imple
re vota abstinentie etiam inuita vxo
re: nisi per hoc fieret preiudiciū vxo
ri: puta quia redderetur impotēs ad
redditionem debiti fm̄ Hug. 32. q. 5.
precepit. 7. c. christiana. Nota etia qd
si vir dedit iam līam vxori imple
di votum abstinentie si postea reuo
cat rōnabili causa motus bene facit: si
sine causa reuocat peccat: tamē i vtro
qz casu vxor debet obedire: 7 nō pec
cat Rai. 33. q. 5. manifestum. 7. c. noly
it. quantum ad votum peregrinatio
nis vnus non potest sine consensu al
terius facere seu factū adimplere fm̄
Rai. 7 Hostic. imo fm̄ Inno. potest
reuocare: si aliqui consensit lz peccet.
excipit votum hierosolymitanū f3 p
dictos qd pōt facere vir sine licentia
vxoris 7 factū adimplere. Vxor tamē
vt assentiat est attentius admonēda: vl
si non vult remanere sequatur viruz.
Dicit tamen sanctus Tho. in quoli.
7 Alber. qd nō sit sulcēdū viro qd acci
piat crucem ad transferendū se vltra
mare si vxor sit talis que non possit se
qui: 7 de eius incontincētia timeatur.
Vxor fm̄ Hosti. potest etiam inuito
viro votū hierosolymitanū emittē:
sed si suspecta: vel nimis iuuenis non

exequatur Personaliter: sed votum redimat alibi vadat maxime si talis est qd possit secum ducere bellatores. Quātum vero ad modicam peregrinationem: etiam sine voto propter dispositionem domum: vel quātum ad transferendum domicilium: alio modo videtur dicere beatus Thoma. i. 4. qd potest vir habere faciem sine licentia uxoris: quia in dispositione domus et regimine vite mulier est subiecta viro: et non econuerso. Dicit tamen Durandus 33. q. 5. manifestum in gl. qd vir illa uxoris vota renouare potest: que ipsa implere non potest sine scilicet dolo nisi ut de ieiunijs: de surgendo ad matutinum et huiusmodi: alia non: ut si uxor uouit dare aliquid de proprio ubi consuetudo est qd mulier habeat bona pascualia: vel si uouit aliquam orationem et huiusmodi. Quātum ad uotum castitatis: plura itaque est sciendum qd vir et uxor secundum Raym. et Alber. ad paria iudicantur. 32. q. 1. si quis. Potest autem fieri tale votum tripliciter. Uno modo qd unus emittat votum castitatis altero inuito vel ignorante: seu sine licentia alterius. 2. modo qd unus tantum cum licentia alterius emittat. 3. qd uterque de pari consensu emittat simul. Et primo modo cum unus. scilicet conjugum uouet castitatem sine licentia alterius si inter eos sit tantum matrimonium inchoatum: puta per sponsalia sicut de pal. oportet qd frangantur sponsalia de mutuo consensu: et sic postea seruet votum: vel intret religionem si sponsa est que uouit: sed si sponsus uouit ipse vel religionem intret: vel sacrum ordinem suscipiat: et sic soluit sponsalia et non uoluntate alterius: vel faciat consentium alteri qd non uouit de non co-

sumando in iuramento. Et dicit idem Petrus qd secundum Thoma. p. uotum simplex scilicet uouit sponsalia: qd si uerum est non tenet religionem intrare qd uouit: sed possit manere in seculo continuando. Sed cum iura artent ad complendum sponsalia: nisi in casibus quibusdam expressis: de quibus scilicet inter illos non ponit iste: tutius est tenere contrarium. Si autem esset iter illos in iuramentum ratificatus. scilicet per uerba dicitur potest: sed non consumatur: tunc secundum predictum dicitur tenetur intrare religionem si uerum sit: sine muliere: nisi coniux que non uouit uelit eam dimittere sine debuit petitione qd non potuit uouere in presentia alterius: et sic est illi obligatus sub conditione si non intret religionem quod potest facere altero inuito: et tunc per professionem in qua moritur civiliter solutum est uicium matrimonij: sed si est consumatur non potest intrare religionem altero inuito: nisi ob fornicationem notoriam sed de hoc uide. s. de diuor. Sed si alter caste uixit: tunc utrum possit alius uouere continentiam sine alterius licentia quod dicitur: ad redditionem debiti: in hoc concordant omnes qd non potest. Ratio est secundum Raym. qd hoc esset facere votum ob alieno: quod non licet: sicut quod ad exactores sunt varie opiniones: ut refert Petrus. Aliqui dicunt qd non potest fieri tale uotum. Unde Durandus in 4. dicit hoc uotum indiscretum et periculosum: quod reddit alteri nimis onerosum: ut semper ipse habeat subire confusionem in exigendo: et precipue si viro uouente mulier habeat exigere: cui contra in hoc est magna verecundia et nimis periculosum est in igne stare. id est prope uxorem et uigente concupiscentia non posse exigere. Et ad hanc uidetur declinare beatus Thomas in 4. dicit

enim q̄ tale votum factum ab vno si
ne exp̄presso cōsensu alterius potest al
ter irritare: et si irritat non tenetur im
plere. Si autem audito voto confor
tis protunc tac̄z et dissimulat: nec ra
tificat: si postea contradicat et irritat
similiter non tenetur implere. Hanc
opi. dicit Jo. nea. in quolibet. 8. esse p
babiliorem. Addens q̄ si talis q̄ vo
uit sine licentia alterius exigeret etiā
cum peccato mortali: puta presuppo
sita veritate alterius opinionis con
trarie tenet exactus debitum reddere
alib peccaret. Alij autēz dicunt q̄ pot
fieri tale votum. s. de nō exigendo de
bitum. R. d. est qz hoc est voluntat] .s.
petere debitum: et ē perfectionis non
petere: et de his est votū. Et dicit Ric.
in 4. hanc opinionem esse cōiozem et
tutiozem. Et ad hanc videtur declina
re. De. de pal. dicens tamen q̄ hoc nō
esset alicui consulendum: maxime si p
pter hoc m̄sionium redderet one
rosum alteri: puta vxorū suspecte vel
verecunde in petendo debitum. Et lz
talīs peccet vouendo non petere: si ta
men vouit tenet seruare inq̄stuz pot
sine h̄ q̄ reddat m̄sionium onerosū
puta reddēdo nō solū exigētū exp̄sse
s; et̄ interpretatine. Ad tollēdū iḡr̄ oē
dubiū bonum esset petere sup̄ h̄i di
spensationem: et possz in h̄i eps dispē
sare: vt aperte trahi potest ex his que
dicit Jo. an. in nouella. Rursus extra
q̄ de. vel vo. Quantū ad secūdum
modū: cū. s. vnus vouet continētiā de
licentia alterius: loquēdo de voto so
lenni religionis. Dicit De. d. pal. circa
hoc q̄ est duplex opinio. Quidam eī
dicūt qz lz i intrado religionēz istud
debeat obseruari: qz si ille d. cui? l̄iā

alter intrat religionem et̄. tenet et nō
persona suspecta de incōtinētia pot̄ i
seculo remanere vouēdo p̄nētiā: s;
si est iuuenis vt p̄sona suspecta nō pot̄
remanere in seculo: s; intrare religiōz
vt habet: et̄ de conuer. cōiu. c. cūz sis
z. c. vxoratus. Alij dicunt qz sicut vi
ro cōsentiente vxorū in voto abstinē
tie: idēz vir potest reuocare postea: lz
peccat reuocādo sine iusta cā: illa t̄n
tenet obedire: ita et in voto castitatis
quo ad vtrūqz: qz. s. viro vouente de
cōtinētia de licētia alterius. Et subdit
idem. De. qz possit sic distingui. aut
qz licētiās ad religionē nō ē persona
suspecta de qua timeat de incōtinē
tia: et vult sibi p̄tinere et vouere: et tūc
lz re integra. i. an. qz p̄iunt et̄ profitea
tur possit reuocare licentiam: sicut et
maritatū re adhuc integra reuocare
potest: t̄n post votū solēne emissum a
licentiato non potest reuocare ipsum
Et sic intelligitur. c. agatosa. z. q. z. et
33. q. 5. qui vxorem. Aut licētiās p̄so
na est suspecta de cuius incōtinētia
tūmetur: et talis que nō poterat l̄iāre
de intrādo: et tūc lz peccet reuocando
post votum solēne: t̄n qz illud fuerat
temere emissū: tenet licētiā reddere
De. De. dicit tamē hāc cōclusionem
dubiā. Et eādē distinctionem facit idē
De. de voto simplici emissio de l̄iā al
terius. s. qz possit reuocari a p̄sona li
cētiante: si est suspecta de incōtinētia:
et ar. ad hoc sumit a fortiori. p. c. i. de
cōuer. ziu. Sed doc. multi et precipue
Tho. in 4. et Jo. neapo. in quolibet. 8
dicunt qz votū continētie emissum ab
vno cōiugū de licētia alteri?: seu sine
licētia: s; postea ratificat licētiā nō
potest euz reuocare. Un̄ si ille qui sic

venit petere et debitum non solum li-
 centians non tenetur reddere immo
 nec debet exigere: alias peccaret mor-
 taliter s^m Jo. nea. quia cooperat ei
 in crimine mortali: ar. ad hoc. 33. q. 5.
 continentie. nec cōiter tenet quod di-
 ctū est. s. a quibusdam q^m ita reuoca-
 ri possit votum. continentie semel cō-
 cessum ab altero sicut votum abstine-
 tie. Omnes tñ in hoc cōcor. q^m ex hoc
 q^m vn^o vouit simpliciter de licentia al-
 terius non prohibetur quin ipse pos-
 sit ad placitum exigere debitum a vo-
 uente: dum ipse similiter non vouerit
 De voto autem solēni per susceptio-
 nem ordinis sacri dicit De. q^m si scien-
 te vxore r cognoscente se teneri ad cō-
 tinēntiam ex ordinatione viri ipa cō-
 sentiat ipsum ordinari: q^muis non de-
 buisset vir eius ordinari si erat susce-
 ptam: nisi ipsa intraret religionem: tamē
 si non intrauit: sed remansit in seculo
 sic suspecta: non propterea poterit re-
 uocare votum viri ordinati: nec tene-
 tur ipse propter hoc reddere debitū:
 petenti: nec ipso mortuo poterit cum
 alio hē. al's mrimōiūz eet nullū. nec
 nec ē silē dō professione r ordinatione
 quia prohibitio ecclesie potest facere
 professionem nullam non autez ordi-
 nem: Hec De. Sed si incia vxore vl'
 sciente r contradicente recepit vir or-
 dinem sacrum: ipse quidem deponet.
 r restituet vxori: si vxor hoc petierit
 r sic reddere tenet dōbitū: sed nō pōt
 exigere: nec post morte vxoris cū alia
 cōtrahere: al's nullū erit matrimoniū
 cōtractū. Quātū ad tertiu modūz
 cū. s. vterq^m pari consensu vouēt conti-
 nēntiā nullus eoz pōt exigē vel reddē
 debitū nisi cū peccato mortali s^m Jo.

neapo. r alios. Et si vnus eoz frāgēt
 votū: puta alia cognoscendo alter nō
 bilominus tenetur seruare: ar. 33. q. 5.
 qdō deo. Sed vbi esset pericullū incon-
 tinētie: q^m persone suspecte: cēte bonū
 eet dispelationē q^m rere sup tali voto.
 r s^m Huil. videtur q^m eps possz dispē-
 sare. Item s^m De. qū alter coniugūz
 intrat religionē r pfitet altero iuito
 potest reuocari ad petitionē ipsius: r
 reuocatus tenet reddē debitū: s^m non
 pōt exigē rōne votū: mortuo eo q^m re-
 uocauerat eis q^m pfectus fuerat inducē-
 dus est vt redeat ad monasteriūz nō
 tñ cogendus: cuius rō est q^m professio
 eius non tenuit: ex quo nō intrauit de
 licentia cōingis sui. Et q^muis nō possit
 post mortem reuocātis hēre cū alio
 tñ si h^mrit tenebit matrimoniū: sed exi-
 gere nō poterit. Itē cū vnus cōingūz
 dō lūia alteri intrat religionē: s^m anq^m
 pfitet reuocat ab eo mortuo reuo-
 cāte poterit ēt cū alia persona hēre
 nec tenet redire ad monasteriū: nec
 phibet exigere. Et hoc totū verū est
 nisi aliud obstat: puta si votū emisit
 set. Qui autē dō lūia iungis pfitetur nō
 pōt dō iure redire ad vxorē: q^m si dō fa-
 cto ad vxorē reducit cogēdus ē non
 solū ipa mōtua: s^m et vinete redire ad
 monasteriū. Et sic videt loqui illud
 .c. ex parte abbatīs. de conuer. coniu.
 Et si mortua vxore hēet cū alia m^mi-
 moniū nulluz esset: Hec De.

De dote r donatiōib^z q^m dant^r ab
 vxore.

Ca. 36.

Os que dat viro a muliere
 dō p onere qdō p m^mi. sustinet
 Unde tā diu durat: q^m diu est
 m^mi moniū: s^m eo soluto soluit: q^m sine
 eo esse non potest. ff. de iur. doti. l. 3.

Et est dos quasi proprium patrimonium mulieris. ff. de mino. l. deniq. § sed ultra. in fl. sed q̄dū stat matrimonium dñm dotaliū ē penes vix: vñ d̄ voluntatem viri nō potest inde ele mosynaz facere. Ad q̄ sunt due species dotis. nam alia ē profecticia: alia aduenticia. Profecticia dos est que a patre pro filia v̄ ab auo pro nepote: vel ab alio noīe eorum seu de bonis eorum datur. vt. ff. de iur. do. l. profecticia. Aduenticia vero est quaz ipa mulier dat pro se vel auo: siue sit frater: vel alius quiuis. Itē dos alia estimata: alia inestimata. si estimata datur tam damnum q̄ lucrum ad maritum pertinet: sicut ad rei emptorez. Si vero inestimata damnum z lucrum pertinet ad mulierē. ff. de iur. do. plerūq. n̄ fructus pertinent ad maritū ppter onera matrimonij. Un̄ fetus dotalium pecoz ad maritum p̄nēt qz fructus p̄putant: sic tñ vt suppleat inde mortua capita iam ex natis fetibus: vt in. d. l. plerūq. Pactum patris factū a filia dū nuptiū tradēt qz dote p̄tenta nullū ad bōa p̄na regressū haberet improbat lex civilis: si tamē iuramento nec vi nec dolo p̄stato firmatū fuerit debet seruari: extra d̄ pac. q̄nis. li. 6. Dos z donatio ppter nuptias donari nō pōt etiā p̄sentiente vxore. ff. d̄ fun. do. l. lex. iulia. Nec valet alienatio: nisi vxor iurauerit non contrahere: eē de iur. iur. cum contingat. z. c. licet. eo. ti. li. 6. Sed de hac mā. s. cuz iurat sup huiusmodi vide diffule. s. in scōa partē. de iuramentis In q̄bus casibus marit⁹ lucrat dotē R̄: lucrat ex pacto: vt si paciscat de tota dote: vel ei⁹ parte p⁹ vxor] mor-

tez lucrando: vt. C. de pac. con. z. l. ex morte. z in auct. ibi posita. Itē lucra tur ex lege vt si p̄t adulteriā mulieris fiat diuorū mulier dote amittit: eē d̄ do. post diuor. resti. plerūq. Itē mortua vxore intestata z deficientibus liberis z p̄pinquis vir succedit vxori et lucrat dotē z econuerso. C. vñ vir z vxor. l. i. In alijs aut casibus dos ad mulierez z donatio ppter nuptias redit ad virū: nisi secus obtineat de cōsuetudine: eē de do. iter vix z vxorez donatio. §. sane. Done qz p̄ppter adulterium vxoris facta separatōe totū mulier dote amittit: nē autē pbata p̄sanguinitate separat̄ oīno. nūqd poterit mulier dote repetē. R̄: nō. Itaz lz mō appareat qz non fuerit m̄rimoniū: mulier nihilominus puniēda ē p̄t it̄tionē cū ope sublecurio: extra d̄ biga. c. nup. z. c. vlt. Et etiā per hoc vt ceteris delinquendi mā auferatur z necogitit falsa pbatio contra m̄rimoniū. Nec Host. Lau. Hof. Ber. z Jo. Et nō qz ad penas legum q̄ nō tenetur: nisi postq̄ qz fuerit ad iudicial⁹. s. p̄ iudice cōdenat⁹. Im̄ Tho. et Ric. Ideo si mulier cōmittat adulterium: nō ipso facto amittit dotē. Sz postq̄ in iudicio sup hoc fuerit iudicata. s. de adultēio. Qui restituēda sit dos. R̄: si dos fuerit a p̄re p̄fecta tē si in m̄ri: filia p̄moriatur debz dos reddi p̄ri: vt. ff. so. ma. l. dos a p̄re. nisi mulier reliquerit liberos: quia tunc lz d̄ iure deberetur p̄ri: tñ de consuetudine remanet penes liberos: vt nō. in. d. l. dos. Si vō vir p̄moriatur: tē talis dos p̄ri z filie reddenda ē: ita tñ qz nec p̄ aliter q̄ cuz volūate filie eā petere pōt. ff. so. ma. l. z. qz si pater nō

vinat vxor reddēda est: vt ibi. Si ve
 ro dos fuerit a quocunq; alio: tunc si
 premoitur vxor ad heredes et^o perti
 nebit dos. Si premoitur vir dos ad
 vxorem redibit. Intellige hoc nisi il
 le qui dedit fuerit stipulatus dotē si
 bi reddi. C. d. rei vxor. ac. l. vnica. §. cū
 autem. r. ff. so. ma. l. quotiens. §. si. quā
 do restituenda sit dos. R. si dos con
 sistit in rebus immobilibus debet re
 stitui statim so. ma. si vero in mobili
 bus debet restitui. j. annum. C. de rei
 vxor. act. l. vna. §. cum autem. An sem
 per maritus in casu restituende dotē
 cōpellatur reddere in totum. R. ma
 ritus in reddenda dote nō p̄denatur
 nisi inq̄tum facere potest. s. habita ra
 tione ne egeat: si non dolo versatus ē
 vt. C. d. re. vxor. act. l. vnica. Et d̄z cauti
 onem exponere: q̄ si ad meliōrē for
 tunam peruenerit soluet residuuz. H
 etiam p̄uilegium t̄n sit ad filios eius
 dem m̄rimony. ff. so. ma. l. maritum.
 S̄z qz heredi ēneo nō ē p̄stāduz: qz
 tale b̄nificiū p̄sonale ē: r cum persona
 extinguit. Utz marit^o vel eius heres
 in reddenda dote possit ē here expē
 sas. R. expensas: vtputa domuz refe
 cit: r huiusmodi retinere p̄t: vt. C. d.
 impens. in re. do. l. i. Expensas v̄o vo
 luntarias siue voluptuosas perdit ēt
 si voluntate mulieris facte sūt. ff. so.
 ma. l. in voluntarijs. Quid si maritus
 tenetur d̄ dote r h̄z alia debita. resp̄
 deo mulier habet obligata omnia bo
 na viri pro dote intantum q̄ prefer
 tur omnibus creditoribus non habē
 tibus expressam hypothecaz. Et hoc
 nisi alius sit in simili iure: vt quia pe
 tit dotem precedentem. C. qui. po. in
 pi. l. si. v̄. p̄ma restitutio. Sed i do

natione propter nuptias non preferē
 mulier creditoribus nisi posterozib^o
 etiam constante matrimonio vxor re
 cuperare potest dotem: vt quādo vir
 vergit ad inopiam. C. de iur. do. l. vbi
 p̄o delicto viri non debet vxor do
 tem amittere: extra de pigno. Ex lit
 teris. etiam si commisit crimen lese
 maiestatis C. ad. l. iulii. m. ma. l. quis
 quis. Possessione pignozata gene
 ro pro dote fructus non debent com
 putari in sortem: si gener sustinet
 nera matrimonij: extra de de vsuris.
 salubiter. Uide supra. Qui habet co
 gnoscere de matrimonio: habet eti
 am de dote tanq̄ de accessozio: extra
 de do. inter viruz r vxorem. c. i. et. c. 3.
 ff. de iur. do. l. z. r. 3. Donatio propter
 nuptias est: quod sponsus sponse do
 nat quādo ipse ab ea dotē accipit: ē
 de do. inter virum r vxorem nuper.
 In huiusmodi autem donationi
 b^o propriū est q̄ si paciscatur ma
 ritus de dote vel parte dotis lucran
 da vxore premozta talem partem
 debet lucrari mulier de donatione
 propter nuptias premoztuo viro: ex
 tra do. inter virum r vxorem. dona
 tio. §. sane. r. C. de pactis conuen. l. ex
 morte. In huiusmodi autem dotibus
 r donatiōibus sunt diuersa statuta i
 diuēsi loc]. Nam alicubi: vt Flozētie si
 vxor premoziatur consumato matri
 monio vir lucratur totam dotem: si
 non extant filij ex ea. Nam si filios
 relinquit ipsis remanet. Alicubi lu
 cratur partem: r alia pars restitui
 tur ei: vnde profecta est dos. Si au
 tem vir premoziatur restituitur vxor
 ri tota dos r donatio propter nupti
 as. Et in hoc statur maxime legi

municipali seu statuto: q̄ iuri cōmu-
ni. Dos etiāz constante matrimonio
ab vxore potest repeti viro ī iſula de
portato: cuius affectionem vxor n̄ mu-
tauit fm̄. De. de palu. in 4. di. 4. Et
idem de viro in regno bannito. C. de
iur. do. l. vbi. r. l. in rebus. Item vrgē-
te viro ad inopiam pōt peti dos con-
stante m̄rimonio: non propter paup-
tatem eris: quia tunc sub tali cautioe
quam prestare potest mittenda r̄ di-
mittenda est dos: sed ppter paupertā-
tem mentis: vt qñ incipit esse pdigus
r̄ dilapidator: quia tunc cautio parū
valeret: r̄ sic intelligitur illa. l. vbi. r. l.
in rebus. hec. De. Itē licet fm̄ ius ci-
uile mulier sc̄do nubens lucraret le-
gatū sibi factū sub cōditione q̄ rema-
neret vidua fauore m̄rimoni: dūz tñ
nō nuberet. j. annū a morte viri: tñ qz
iura canonica r̄ diuina plus fauēt vi-
ditati q̄ m̄rimonio vt statui pfecti-
o: iō z: nubēs q̄ditōez legatū n̄ lucra-
tur: s̄z amittit ipz: De. d. pa. vbi. s̄. Itē
sciēdū q̄ qñ vxor ppter diuorziū sc̄m
pp̄t adulteriū suū pdit dotē suāz: si
ip̄a erat filia familias. i. ī ptate p̄ris cō-
stituta: r̄ dos erat pfecticia. a. d. reb. p̄-
nis. pfecta: v̄l a l̄s qñcūqz dos erat ad
p̄rem recasura: p̄ n̄ pdit eā ppter deli-
ctū filie: qz n̄ d̄z potare iniquitatē filij
Si v̄o nō erat recasura ad p̄rez: q̄z nil
ab eo. pfecta esset: qz ea mortua eam
rehabiturus nō erat: tūc marit. eā lu-
crat. Et sic intelligit Dost. C. d. adul.
l. si. ad. fi. r̄ ex. de diuor. cōsensu. S̄z qñ
dos erat reditura ad p̄rem: p̄ eā per-
dit q̄diu filia adultera vinit: sicut et
n̄ potuiss̄z eā repetē ip̄a n̄ adulterāte
nec d̄z ipse ex delicto filie lucrari: sed
tinebit eā vir viuēte adulterā p̄ cuius

mortē redebit dos ad p̄m. sic si pla-
tus ecclesie cōmittit feloniam. i. q̄iur. d̄
v̄m: q̄diu ipse viuūt ecclesia seuduz
pdit. Sed ipso mortuo seudum ad ec-
clesiam redibit: ne delictum persone
redundet in d. trimentum ecclesie. et
ex his sequit q̄ vir cōmittit crimen
lese maiestatis. ppter qd̄ bona ei⁹ con-
fiscant: r̄ ipse nudus exulet vxor pdit
dotem: q̄diu viuūt vir eius: ne per ei⁹
delictum lucret vxor eius: quod p̄s
non habebat. Interim tñ filius ei. p̄ui-
dere tenetur necessaria loco viri: sed
viro mortuo rebabit integre dotēz
r̄ dotariū suū: vt dicūt de cōuetudine
De. d. pal. in 4. r̄ Ber. Itē sciēdūz
de expensis factis ab vxore ex domū
quia vir pro onerib⁹ matrimonij h̄z
dotem: ideo a tempore contracti ma-
trimonij intus r̄ ex d̄z sibi facere me-
ras expensas vir fm̄ q̄ritatem dotis
ff. famil. hercl. l. si maritus. immo eti-
am si dotem non habet vel perdidit
culpa sua tenet ei necessaria puidere
fm̄ facultates suas: imo vbi maritus
dissipat bona sua vergens ad inopiā
r̄ cōstāte m̄rimonio mulier recipiat
dotem: vt dictum est. s̄. Sed quando
mulier sponte recessit nō recipiat ex-
pensas: nisi a tpe quo rediens non est
admissa: r̄ hoc nisi opponat. de adul-
terio: quia adulter nihil tenet p̄stare
nisi ip̄a replicet de consimili. Dico
autē q̄ sponse vaganti non tenet ad
expensas: sed solum quando iusta de
causa: puta ppter nimia sc̄uitiā viri
v̄l aliquid huiusmodi: v̄l qz vadit ad
lōginquas partes: r̄ eaz mittit ad cō-
sanguineos ipsius vxoris pro maiori
honestate r̄ huiusmodi: hec. De. de
pal. vbi. s̄.

Similia quedam de omnibus vi-
cijs: tam viroz q̄ mulierz coniugatoz:
que sunt mortalia.

Nōtis in precedentib⁹ ca-
pitulis r. s. nota sūmatim
vicia tam viroz q̄ mu-
lierum coniugatoz: que
concernunt coniugium que sunt mor-
talia.

Primo si quis contrahit sciens in
se esse vel habere aliquod predictorū
impedimētoz que impediunt r diri-
munt matrimonium non habita vi-
speratione a papa in his in quibus
potest dispensare.

2. cū habēs votū simplex religiōis
vel castitatis: vlt q̄ suscepit habitū reli-
giōis approbate cū firmo proposito
remanēdi: r an p̄fessioez tacitā vel ex-
pressā egressus ē: r h̄bit m̄rimoniū si-
ne dispensatiōe pape.

3. cū talis h̄cēs m̄rimoniū r s̄sum-
mas exigit debitū n̄ habens sup h̄ vi-
speratōz: reddē tū debitū tenet.

4. cū qs m̄rimoniū clādestine cō-
trahit sine p̄ntia testiu saltez: r quous-
qz manifestum faciat sufficienter sc̄p
est in mortali.

5. qn̄ qs h̄bit h̄ iterdictum ecclesie
vt qz ordinari⁹ audies aliqd̄ ipedimē-
tū circa aliqd̄ m̄rimoniū fiendū pre-
cipit ne fiat contractus talis: nisi p̄us
discusso negocio r cognito.

6. cū quis h̄bit h̄ futuro vlt h̄ p̄nti
nō intendens h̄ere s̄z decipere: r car-
nalem copulam extorquere.

7. cū qs cogit aliq̄ vel aliq̄s ad h̄
hēdū h̄ futuro vlt h̄ p̄nti: et si sint pat̄
vlt m̄: qz oimoda d̄z eē animi libētas
in h̄i: secus si t̄m̄ persuadear.

8. qn̄ ēt sp̄salia h̄ futuro t̄m̄ frāgit
ē illos nouē casus q. s. tāgu nē. alius
aut̄ cui sp̄salia frāgūt excusatur.

9. qn̄ m̄rimoniū h̄ctū p̄ vba h̄ p̄nti
h̄ negat: r q̄sus alt̄ h̄ctū pbare non
possit: vlt n̄ p̄bet: t̄m̄ neut̄ cū alio h̄bē n̄
pōt: al̄s essent in adulterio cōtinuo: et
separari debent.

10. qn̄ post h̄ctū m̄rimoniūz p̄ vba
h̄ p̄nti alt̄ nō vult cōsumare illud alio
requirēte rgruo tpe: nec vult religio-
nē intrare vt p̄ p̄fessionem alter sit li-
ber: puta h̄ facit qz audiuit illum pau-
perē vel iniquū: vel qz indignati sunt
adinuicē: r similit̄ peccāt parentes q
h̄ n̄ pmittūt sine rōnabili cā: puta qz
sine volūtate eoz h̄xerūt r h̄i.

11. qn̄ cōsumauit m̄rimoniū an̄ b̄ndi-
ctione nuptiaz: cū b̄ndici debeant pu-
ta qz p̄mū m̄rimoniū.

12. qn̄ cōsumauit m̄rimoniūz: vel
celebrauit nuptias tpe p̄hibito ab ec-
clesia: vt in aduentu vsqz ad octauam
epiphaniē: r a septuagesima vsqz ad
octauas pasche: r a dieb⁹ lethaniāz vsqz
ad octauas pente: r h̄ sine v̄go: siue
vidua: siue fiat cum solēni apparatu:
siue fiant pauperime nuptie: quia ē
p̄hibitum.

13. qn̄ qs cognouit cōsanguineā vxo-
ris sue: vlt vsqz ad quartū gradū. Itaqz
tūc non pōt exigere debitū ab vxore
vlt vxoz a viro suo si fuit cognita a cō-
sanguineo viri sui: nisi habita dispen-
satione sup hoc: reddere tamē tenet̄
exact⁹ debitū siue expresse: siue iterp̄-
tatiue: r hoc qn̄ istud fuit perpetrātū
post cōsumatum matrimonium: vlt
etiā contractū per verba de p̄nti. Itā
si fuisset ante esset impedimentuz diri-
mens matrimonium.

14.º quando alter alteri denegaret debituꝝ non habens aliquam causam rationabilem: etiã si faceret eã deuotionis ubi alter petat oĩno sibi reddi.

15.º quãdo i actu coniugij reperit aliquis d̄ illis octo casibus q̄ notant̄ s̄. in. c. de actu coniugali. nam vel est mortale peccatum: vel dubiuꝝ d̄ mortali. ibi vide. ubi habes etiã quando vsus actus coniugij est veniale peccatuꝝ z qñ nullũ.

16.º qñ vir sine cã rationali grauit̄ verberat vxorẽ vel contumelias ei iñfert turpibus verbis multam: vel cum nõ prouidet ei de necessarijs rebus cum possit facere.

17.º quando vxor nihil habens nisi dotẽ: si det nõbilit̄ de bonis domus sue. s̄. de bonis viri sui sine licentia eiꝝ expressa vel interpretatũs: z multo maḡ i prohibitionem eius consanguineis vel amicis: vel expendat in rebus malis z vanis: vt ludo z pompis: vel etiã multũ notabiliter in elemosynis peccat grauit̄: quia furtiuꝝ cõmittit: nisi habeat artẽ multũ lucrosã vltra gubernationẽ domus.

18.º quando vnus coniugũ assentit alteri in adulterio: vel vir expõit vxorẽ alijs cã tpalis subsidij: vl̄ alia d̄ ea vel vxor p̄mittit viz vicũ sodomie p̄ petrare cũ possit obstitere z non vult vel non curat.

19.º qñ vxor nõ vult sequi virum in cobabitando vl̄ mutando domiciliũ nisi timeret probabilit̄ mortẽ: vel mutilationem: vel q̄ exponat eã alijs vel q̄ trahat eam ad heresiz vl̄ aliud mortale peccatũ: vel q̄ nõ possit eaz sustinere: z eiꝝ familiã: cũ iter suos afines vl̄ p̄pinq̄os subueniat̄ ei.

20.º qñ d̄ consensu vtriusq̄ vterq̄ vult continentiam: z nõ seruauit: tũc exigens z reddens sine dispensatiõẽ peccat mortaliter.

21.º de negligentia in gubernando familiã in admonendo filios z suos ad dei mandata: z ecclesie sacramenta sumẽdo: in correctiõẽ vicioꝝ z huiusmodi: in prouidendo necessaria domui in excessu amoris alterius ad alteruz in pompis z vanitatibꝝ precipue mulierũ ē difficile regulãz ponere: qñ est mortale vel veniale: nec facit̄ in hõĩ ē precipitanda s̄ntia.

22.º qñ p̄curat abortus: sine a viro sine ab vxore: sine eius negligentia vl̄ casu: vl̄ p̄t̄ vberatione: vl̄ nimia laborẽ: vel multa lasciuia coniugalibus actis.

23.º i mulieribus qñ ex negligentia opprimũt paruulos in lecto secũ eos tenẽtes: z multo magis qñ ex eorum i curia z tarditate decedũt sine baptis̄mo paruuli.

24.º qñ vxor p̄cepit p̄ adulteriuꝝ z enutrit talẽ de bonis viri tãq̄ sit suus qz furtũ facit d̄ illa s̄ba d̄ q̄ illi subicit̄ Et idẽ d̄ ea q̄ sibi supponit p̄tũ alienũ tanq̄ suum.

25.º de mēdacijs: de blasphemijs: d̄ periurijs: d̄ contumelijs: d̄ detractiõibus q̄ p̄tinue p̄ferunt̄ cum sunt in locutiõibus.

Finis horũ vicioꝝ: z p̄sequẽs hõĩ tractat̄ seu tituli de matrimonio z sponsalibus.

Incipit Tabula sup tractatu d' spō salibus ⁊ matrimonio.

Primo p'hemiiū sup ipso tractatu ponit un q' plura habent: videlz qūo accipiat: quid significet: ⁊ qūo se de beat habē vlr erga vxore: ⁊ cōuerso. Et d' pluribus alijs.

- Cap. 1. d' impedimento erroris persone. Item in eodē de impedimēto erroris fortune.
- Cap. 2. de impedimēto erroris p'sone s. cōditiois. Item in eodē de seruitute sequente matrimoniū per verba de p'nti contractum. Itēz in eodēz d' dñs nō pōt phibere carnalē copulā seruoꝝ iungatoꝝ simplicit.
- Cap. 3. d' impedimento voti solēnis.
- Cap. 4. d' impedimēto cognatiois: que re. j. i. caplis. 14. 15. ⁊ 18.
- Cap. 5. d' impedimēto criminis.
- Cap. 6. de dispitate cultus.
- Cap. 7. d' impedimēto violētie.
- Cap. 8. d' impedimēto ordinis.
- Cap. 9. de impedimento ligaminis.
- Cap. 10. de impedimento publice honestatis iusticia.
- Cap. 11. de impedimento affinitatis.
- Cap. 12. in quo pōt dispēsari.
- Cap. 13. de impedimēto ipotētie.
- Cap. 14. d' cognatiōe legali.
- Cap. 15. d' cognatiōe naturali. idest cō sanguinitate.
- Cap. 16. de gradibus. videlicz qūo cō putātur.
- Cap. 17. d' phibitiōe mīmonij iter cō sanguineos.
- Cap. 18. de cognatiōe spūali.
- Cap. 19. d' impedimētis n̄ dirimentibus matrimoniū contractum.

- Cap. 20. d' impedimēto feriaz: qñ. s. nō possunt fieri nuptie.
- Cap. 21. d' sponalibus.
- Cap. 22. d' d'ctu matrimoni.
- Cap. 23. d' insanus vel furiosus contrahere non pōt.
- Cap. 24. in qua etate possit mīmonijum contrahi.
- Cap. 25. d' d'itioēs vel pactiōes impediunt matrimoniuz.
- Cap. 26. de matrimonio d'cto sub cōditōe.
- Cap. 27. de fine seu intentione matrimonij.
- Cap. 28. de cōsumatione mīmonij et actu iugali. Et ibi qñ ē mōtale qñ veniale ⁊ qñ nullū peccatus.
- Cap. 29. qñ iunx nō tenetur redde re debitum.
- Cap. 30. qñ qs nō tenet dimittere iungē adulteram.
- Cap. 31. de diuorzio.
- Cap. 32. qñ iungatus igressus religio nē exire tenet: ⁊ qñ nō.
- Cap. 33. casus qñ vxoz nō pōt dimitti ppf adulterium.
- Cap. 34. d' accusatiōe adulterij.
- Cap. 35. quando tenet votum factum ab vxore.
- Cap. 36. d' dote ⁊ donationib' q' dantur ab vxore.
- Cap. 37. Sūmula quedam de omnibus vicjs tam viroz q̄ mulieruz iungatoꝝ: que sunt mōtalia.

Explicit Tabula tractatus d' spon salibus ⁊ de matrimonio.

Pro dilucidatiōe totius materie libri
presentis noscat quisq; titulos sub
scriptos eidem insertos fore.

Prime Tractat^o nōbilis de excoīca-
tiōibus: suspēsiōibus: interditiis
irregularitatib⁹ z penis: priis Fra-
tris Anthonini archiepi Florenti-
ni: ordinis frat^uz predicator^uz cum
tabula sua in fine sibi adiuncta.

Secūdo Titulus dⁱ spōsalibus z ma-
trimonio: q^o titul^o extract^o de 3^a pte
Sūme ei⁹ de fr̄i Anthonini i fine
sui Sūmulā vicioz^u tā virozū q̄
muliez iugatoz^u: q^o sit mōtalia cū
ei⁹ dētabula i sui fine nōbilr^o p̄tiet
Cuius nōbilitatis p̄textu i p̄fessōi ex-
positus fuit Venenys ductu r̄p̄e-
fis Johānis dⁱ Colonia agripinē-
si: ac Johannis Māthen dⁱ Hber-
retzē. Anno salutⁱ. M^o. cccc. lxx.
sexto idus Maij.

Registrum chartaz.

A
Primū vacat
incipit
non pōt
hostien.
defendendo

B
ecclesie
qui asserit
ecclesias
efficacia
aut seruari

L
decretalibus
pena pau.

z per
matrimonij
D
z satisfieri
z hoc probat
sententiam in
participans
E
ad habitandum
siquis sua,
nobis z
excusatur
S
sententiam q̄

aue mater dñi nostri Iesux

lata ratifi.
tenēt Jo.
z diligentissime

B
etiam in
iudicium
ipsum p̄cium
publicata

D
dicta mode.
expedirī non
sine mentione
mulier post

I
characterem
quia non
oēs suspēsiōis
celebrat in

L
fit contracta
legitimatur
enim ipse
dudum fuerunt

L
excoīcatio
illam vbi
evitandis

M
sicut spō.

lo^o uebaris
ambula
fecit

A
secūdam
puta
nonum
dicunt

D
di. 40.
tertia
baptizatum
pal. f.

D
de contractu
cap. 25.
deus secus
conditio

D
rationabili
domum
in secundo
ad bonum

R
de accusatione
exequatur
vovit

Sinis laus deo.

Inc
644

